ਵੈਸਹ ਅਪਨੀ ਖਾਟ ਤਰ ਰਾਖਤ ਭਯੋ ਬਨਾਇ ॥੮॥ ਧਰਿ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੌ ਖਾਟ ਤਰ ਘਰੀ ਏਕ ਦੋ ਟਾਰਿ ॥ ਮਾਰਿ ਮਾਰਿ ਕਹਿ ਕੈ ਉਠਾ ਕਢੇ ਕੋਪ ਕਰਵਾਰ ॥੯॥ ਚੋਰ ਮੋਹਿ ਮਾਰਤ ਹੁਤੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਲਾਗ੍ਯੋ ਘਾਇ ॥ ਕਾਢਿ ਭਗੌਤੀ ਤੁਰਤੁ ਮੈ ਯਾ ਕੋ ਦਯੋ ਸੁ ਘਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬੈ ਲੋਗ ਨ੍ਰਿਪ ਪੂਛਨ ਆਏ ॥ ਯਹੈ ਤਿਨੈ ਸੋ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਜਬ ਤਸਕਰ ਮੁਹਿ ਘਾਵ ਚਲਾਯੋ ॥ ਹੌ ਬਚਿ ਗਯੋ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੌ ਘਾਯੋ ॥੧੧॥ ਜਬ ਦ੍ਰਿੜ ਘਾਵ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਲਾਗ੍ਯੋ ॥ ਤਬ ਹੌ ਕਾਢਿ ਭਗੌਤੀ ਜਾਗ੍ਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਨੇਹ ਕੋਪ ਮਨ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਚੋਰਹਿ ਠੌਰ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਰ ਨਾਰੀ ਪੁਰ ਸਭ ਕਹੈ ਧੰਨਿ ਰਾਜਾ ਤਵ ਹੀਯ ॥ ਬਦਲੋ ਲੀਨੋ ਬਾਮ ਕੋ ਚੋਰ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ਜੀਯ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਛਪਨੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੫੬॥੧੦੫੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੰਗ ਦੇਸ ਬੰਗੇਸ੍ਵਰ ਰਾਜਾ ॥ ਸਭ ਹੀ ਰਾਜਨ ਕੋ ਸਿਰ ਤਾਜਾ ॥ ਕਿਤਕ ਦਿਨਨ ਰਾਜਾ ਮਰ ਗਯੋ ॥ ਸਭ ਜਗ ਇੰਦ੍ਰਮਤੀ ਕੋ ਭਯੋ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਿਨ ਥੋਰਨ ਕੋ ਸੁਤ ਰਹ੍ਯੋ ਭਈ ਹਕੂਮਤਿ ਦੇਸ ॥ ਰਾਜਾ ਜ੍ਯੋਂ ਰਾਜਹਿ ਕਿਯੋ ਭਈ ਮਰਦ ਕੇ ਭੇਸ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸਹਿ ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਹੀ ਬੀਤੇ ॥ ਬੈਰੀ ਅਧਿਕ ਆਪਨੇ ਜੀਤੇ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਸੁੰਦਰ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਤਾ ਸੌ ਨੇਹ ਲਗਾਯੋ ॥੩॥ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਾਨੀ ਕੌ ਲਾਗੀ ॥ ਛੂਟੈ ਕਹਾ ਨਿਗੌਡੀ ਜਾਗੀ ॥ ਰੈਨਿ ਪਰੀ ਤਿਹ ਤੁਰਤੁ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਕੇਲ ਦੁਹੂੰਨਿ ਮਿਲਿ ਅਧਿਕ ਮਚਾਯੋ ॥੪॥ ਰਹਤ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਤਾਸੌ ਭਯੋ ॥ ਗਰਭ ਇੰਦ੍ਰਮਤਿਯਹਿ ਰਹਿ ਗਯੋ ॥ ਉਦਰ ਰੋਗ ਕੋ ਨਾਮ ਨਿਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਿਨੂੰ ਪੁਰਖ ਨਹਿ ਭੇਦ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥੫॥ ਨਵ ਮਾਸਨ ਬੀਤੇ ਸੁਤ ਜਨਿਯੋ ॥ ਮਾਨੌ ਆਪੁ ਮੈਨ ਸੋ ਬਨਿਯੋ ॥ ਏਕ ਨਾਰਿ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਧਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਧਾਮ ਦਰਬੁ ਸੌ ਭਰਿਯੋ ॥੬॥ ਕਾਹੂ ਕਹੋ ਬਾਤ ਇਹ ਨਾਹੀ ॥ ਯੋ ਕਹਿ ਫਿਰਿ ਆਈ ਘਰ ਮਾਹੀ ॥ ਦੁਤਿਯ ਕਾਨ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹਿ ਜਾਨਾ ॥ ਕਹਾ ਕਿਯਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਾ ਬਖਾਨਾ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕਛੂ ਨ ਧਨ ਹੁਤੋ ਦਿਯਾ ਜਰਾਵੈ ਧਾਮ ॥ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੌਪਯੋ ਰਾਨੀ ਕੋ ਸੁਤ ਰਾਮ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਨੀ ਇਕ ਦਿਨ ਸਭਾ ਬਨਾਈ ॥ ਤਵਨ ਤ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਸਭੈ ਬੁਲਾਈ ॥ ਜਬ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਸੁਤਹਿ

ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਲੈ ਅਪਨੋ ਕਰਿ ਪਾਰਯੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲੈ ਪਾਰਕ ਕਰਿ ਪਾਲਿਯੋ ਕਿਨੂੰ ਨ ਪਾਯੋ ਭੇਦ ॥ ਰਮਾ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਉਚਰਿ ਨ ਸਾਕਹਿ ਬੇਦ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਸਤਾਵਨੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੫੭॥੧੦੬੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਸਮੀਰ ਕੇ ਸਹਰ ਮੈ ਬੀਰਜਸੈਨ ਨਰੇਸ ॥ ਤਾ ਕੇ ਦਲ ਕੇ ਬਲਹੁ ਤੇ ਕੰਪਤਿ ਹੁਤੋ ਸੁਰੇਸ ॥੧॥ ਚਿੱਤ੍ਰਦੇਵਿ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਬੁਰੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਜਿਹ ਬੁੱਧਿ ॥ ਮੰਦ ਸੀਲ ਜਾ ਕੋ ਰਹੈ ਚਿੱਤ ਕੀ ਰਹੈ ਕੁਸੁੱਧਿ ॥੨॥ ਬੋਲਿ ਰਸੋਯਹਿ ਤਿਨ ਕਹੀ ਇਹ ਰਾਜੈ ਬਿਖਿ ਦੇਹੁ ॥ ਬਹੁਤੁ ਬਢੈਹੌਂ ਹੌਂ ਤੁਮੈ ਅਬੈ ਅਧਿਕ ਧਨ ਲੇਹੁ ॥੩॥ ਤਾ ਕੀ ਕਹੀ ਨ ਤਿਨ ਕਰੀ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਨਿਉਤਾ ਕਹ੍ਯੋ ਸਊਅਨ ਸਹਿਤ ਬੁਲਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜਾ ਸਊਅਨ ਸਹਿਤ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਪਕਵਾਨ ਪਕਾਯੋ ॥ ਤਾ ਮੈ ਜਹਰ ਘੋਰਿ ਕੈ ਡਾਰਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਜੂ ਕੌ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰਯੋ ॥੫॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਜੂ ਮ੍ਰਿਤ ਬਸਿ ਭਏ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪਕਰ ਰਸੋਯਾ ਲਏ ॥ ਵਹੈ ਤਾਮ ਲੈ ਤਾਹਿ ਖੁਆਰਯੋ ॥ ਤਾਹੂ ਕੌ ਤਬ ਹੀ ਹਨਿ ਡਾਰਯੋ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਅਠਾਵਨੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੫੮॥੧੦੭੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸਹਰ ਨਿਕੋਦਰ ਬਨਿਯੋ ਰਹੈ ॥ ਦ੍ਵੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਗ ਤਾ ਕੇ ਕਹੈ ॥ ਲਾਡਮ ਕੁਅਰਿ ਸੁਹਾਗਮ ਦੇਈ ॥ ਜਿਨ ਤੇ ਬਹੁ ਸਿੱਛ੍ਯਾ ਤ੍ਰਿਯ ਲੇਈ ॥੧॥ ਬਨਿਯੋ ਅਨਤ ਦੇਸ ਕਹ ਗਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਸੋਕ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪਰਦੇਸ ਬਿਤਾਯੋ ॥ ਖਾਟਿ ਕਮਾਇ ਦੇਸ ਕਹ ਆਯੋ ॥੨॥ ਕਿਤਕ ਦਿਨਨ ਬਨਿਯਾ ਘਰ ਆਯੋ ॥ ਦੁਹੂੰ ਤ੍ਰਿਯਨ ਪਕਵਾਨ ਪਕਾਯੋ ॥ ਵਹੁ ਜਾਨੈ ਮੋਰੇ ਘਰ ਐਹੈ ॥ ਵਹ ਜਾਨੈ ਮੇਰੇ ਹੀ ਜੈਹੈ ॥੩॥ ਏਕ ਗਾਵ ਬਨਿਯਾ ਰਹਿ ਗਯੋ ॥ ਆਵਤ ਚੋਰ ਤ੍ਰਿਯਨ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ਜਾਗਤ ਹੇਰਿ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਨਹਿ ਆਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਘਰ ਕੌ ਧਾਯੋ ॥੪॥ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਨ੍ਯੋ ਮੇਰੇ ਪਤਿ ਆਏ ॥ ਮਮ ਘਰ ਤੇਂ ਹਟਿ ਯਾ ਕੇ ਧਾਏ ॥ ਦੋਊ ਚਲੀ ਹਮ ਪਤਿਹਿ ਹਟੈਹੈਂ ॥ ਮੋਰਿ ਆਪਨੇ ਧਾਮ ਲਯੈਹੈਂ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੋਊ ਤ੍ਰਿਯਾ ਧਾਵਤ ਭਈ

ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਮਨ ਕੀਨ ॥ ਤਸਕਰ ਕੌ ਪਤਿ ਜਾਨਿ ਕੈ ਦੁਹੂ ਤ੍ਰਿਯਨ ਗਹਿ ਲੀਨ ॥੬॥ ਤਸਕਰ ਕੋ ਪਤਿ ਭਾਵ ਤੇ ਦੇਖੌਂ ਦਿਯਾ ਜਰਾਇ ॥ ਚੋਰ ਜਾਨਿ ਕੁਟਵਾਰ ਕੇ ਦੀਨੋ ਧਾਮ ਪਠਾਇ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਉਨਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੫੯॥੧੦੯੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਰਨਥੰਭੌਰ ਕੋ ਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ਰਾਵ ਰੰਕ ਜਾ ਕੌ ਸਦਾ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਾਪਹਿ ਜਾਪ ॥੧॥ ਰੰਗਰਾਇ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਅਤਿ ਜੋਬਨ ਤਿਹ ਅੰਗ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਪ੍ਯਾਰੀ ਰਹੈ ਜਿਹ ਲਖਿ ਲਜੈ ਅਨੰਗ ॥੨॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਤਿਹ ਰਾਵ ਨੈ ਸੁਭ ਉਪਬਨ ਮੈ ਜਾਇ ॥ ਰੰਗਰਾਇ ਸੁਤਮਾਨਿ ਕੈ ਲੀਨੀ ਕੰਠ ਲਗਾਇ ॥੩॥ ਰੰਗਰਾਇ ਸੌ ਰਾਇ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹੀ ਬਨਾਇ ॥ ਜ੍ਯੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦ੍ਵੈ ਮੈ ਗਹੀ ਤੋਹਿ ਨ ਨਰ ਗਹਿ ਜਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੇਤਕ ਦਿਵਸ ਬੀਤ ਜਬ ਗਏ ॥ ਰੰਗਰਾਇ ਸਿਮਰਨ ਬਚ ਭਏ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਸੌ ਨੇਹ ਲਗਾਯੋ ॥ ਬਿਨਾ ਸਮਸ ਜਾ ਕੌ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥੫॥ ਨਾਰੀ ਕੋ ਤਿਹ ਭੇਸ ਬਨਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਸੌ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਜਤਾਯੋ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਬਹਿਨਿ ਹਮਾਰੀ ਆਈ ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਚਲਿ ਤਿਹ ਕਰੈ ਬਡਾਈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਟਰਿ ਆਗੇ ਤਿਹੱ ਲੀਜਿਯੈ ਬਹੁ ਕੀਜੈ ਸਨਮਾਨ ॥ ਮੋਰੇ ਢਿਗ ਬੈਠਾਰਿਯੈ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਦੈ ਦਾਨ ॥੭॥ ਤਿਹ ਨ੍ਰਿਪ ਟਰਿ ਆਗੇ ਲਿਯੋ ਬੈਠਾਰ੍ਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਤੀਰ ॥ ਅਤਿ ਧਨੁ ਦੈ ਆਦਰ ਕਰ੍ਯੋ ਭਏ ਤ੍ਰਿਯਨ ਕੀ ਭੀਰ ॥੮॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਢਿਗ ਬੈਠਯੋ ਤਬ ਦੁਹੂੰਅਨ ਲਪਟਾਇ ॥ ਕੂਕਿ ਕੂਕਿ ਰੋਵਤ ਭਈ ਅਧਿਕ ਸਨੇਹ ਬਢਾਇ ॥੯॥ ਰੰਗਰਾਇ ਤਿਹ ਪੁਰਖ ਕੌ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਭੇਸ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਦੱਛਿਨੰਗ ਰਾਜਾ ਲਯੋ ਬਾਮੈਂ ਅੰਗ ਸੁ ਯਾਰ ॥੧੦॥ ਯਹ ਭਗਨੀ ਤੈਂ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤਿ ਯਾ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਨ ॥ ਦਿਨ ਦੇਖਤ ਤ੍ਰਿਯ ਛਲਿ ਗਈ ਜਿਹ ਲਖਿ ਭਜਿਯੈ ਮੌਨ ॥੧੧॥ ਅਤਿਭੁਤ ਗਤਿ ਬਨਿਤਾਨ ਕੀ ਜਿਨੈ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਭੇਦ ਸੁਰਾਸੁਰ ਨ ਲਹੈ ਜੋ ਚਾਹੈਂ ਸੋ ਹੋਇ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਸਾਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੦॥੧੦੯੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬਨਿਯੋ ਗ੍ਵਾਰਿਏਰ ਕੇ ਮਾਂਹੀ ॥ ਘਰ ਧਨ ਬਹੁ ਖਰਚਤ ਕਛੁ ਨਾਂਹੀ ॥ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ਤਸਕਰ ਇਕ ਆਯੋ ॥ ਤਿਨ ਸਾਹੁਨਿ ਸੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥੧॥ ਬਨਿਕ ਬੋਲਿ ਸਾਹੁਨਿ ਸੌ ਭਾਖ੍ਯੋ ॥ ਰਾਮ ਹਮੈ ਨਿਪੂਤ ਕਰਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ॥ ਧਨ ਬਹੁ ਧਾਮ ਕਾਮ ਕਿਹ ਆਵੈ ॥ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਿਨਾ ਮੁਰ ਬੰਸ ਲਜਾਵੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨੁ ਸਾਹੁਨਿ ਹਮਰੇ ਬਿਧਹਿ ਪੂਤ ਨ ਦੀਨਾ ਧਾਮ ॥ ਚੋਰਹੁ ਸੁਤ ਕੈ ਰਾਖਿਯੈ ਜੋ ਹਯਾਂ ਲਜਾਵੈ ਰਾਮ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚੋਰਹੁ ਹੋਇ ਪੂਤ ਕਰਿ ਰਾਖੈਂ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੈਂ ॥ ਸਾਹੁਨਿ ਸਹਿਤ ਬਨਿਕ ਜਬ ਮਰਿ ਹੈ ॥ ਹਮਰੋ ਕਵਨ ਦਰਬੁ ਲੈ ਕਰਿ ਹੈ ॥੪॥ ਯਹ ਜਬ ਭਨਕ ਚੋਰ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਫੂਲਿ ਗਯੋ ਬਸਤ੍ਰਨ ਨਹਿ ਮਾਈ ॥ ਜਾਇ ਬਨਿਕ ਕੋ ਪੂਤ ਕਹੈਹੌਂ ॥ ਯਾ ਕੈ ਮਰੇ ਸਕਲ ਧਨ ਲੈਹੌਂ ॥੫॥ ਤਬ ਲੌ ਚੋਰ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪਰ ਗਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਬਨਿਕ ਕੇ ਆਨੰਦ ਭਯੋ ॥ ਪਲ੍ਯੋ ਪਲੋਸ੍ਯੋ ਸੁਤੁ ਬਿਧਿ ਦੀਨੌ ॥ ਤਾ ਕੋ ਪੂਤ ਪੂਤ ਕਹਿ ਲੀਨੌ ॥੬॥ ਖਾਟ ਉਪਰ ਤਸਕਰਹਿ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਭਲੋ ਭਲੋ ਪਕਵਾਨ ਖਵਾਯੋ ॥ ਪੂਤ ਪੂਤ ਕਹਿ ਸਾਹੁਨਿ ਧਾਈ ॥ ਸਾਹੁ ਚਉਤਰੇ ਜਾਇ ਜਤਾਈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੰਚ ਪਯਾਦੇ ਸੰਗ ਲੈ ਚੋਰਹਿ ਦਯੋ ਦਿਖਾਇ ॥ ਇਹ ਪੈਂਡੇ ਆਯੋ ਹੁਤੋ ਮੈ ਸੁਤ ਕਹ੍ਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਹਮਰੇ ਬਿਧਿ ਦਯੋ ॥ ਪੂਤ ਨ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ਭਯੋ ॥ ਯਾ ਕੌ ਹਮ ਕਹਿ ਪੂਤ ਉਚਾਰੌ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮ ਮਿਲਿ ਕੈ ਨਹਿ ਮਾਰੌ ॥੯॥ ਪੂਤ ਪੂਤ ਬਨਿਯਾ ਕਹਿ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਪੰਚ ਪਯਾਦਨ ਤਸਕਰ ਗਹ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਕਹ੍ਯੋ ਏਕ ਨਹਿ ਕੀਨੋ ॥ ਲੈ ਤਸਕਰ ਫਾਸੀ ਮੌ ਦੀਨੋ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕਸਠਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੧॥੧੧੦੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਬਿਖੈ ਤਸਕਰ ਰਹੈ ਅਪਾਰ ॥ ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਤਾ ਕੇ ਲ੍ਯਾਵਹੀ ਅਧਿਕ ਖਜਾਨੋ ਮਾਰਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਰਨ ਦਰਬੁ ਤਸਕਰ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਸੋ ਗਹਿ ਲਯੋ ਜਾਨ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਤਾ ਕੋ ਯੌ ਕਹਯੋ ॥ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਮਰੇ ਸਿਰ ਪਰ ਕਾਢਿ ਕੈ ਠਾਢੇ ਹ੍ਵੈ ਤਰਵਾਰਿ ॥ ਤੁਮ ਡਰਿ ਕਛੁ ਨ ਉਚਾਰਿਯੋ ਲੈਹੋ ਜਿਯਤ ਉਬਾਰਿ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮ ਕੌ ਮਾਰਨ ਕੌ ਲੈ ਜੈਹੈ ॥ ਕਾਢਿ ਭਗੌਤੀ ਠਾਢੇ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ॥ ਢੀਠਤੁ ਆਪਨ ਚਿਤ ਮੈ ਗਹਿਯਹੁ ॥

ਤ੍ਰਾਸ ਮਾਨਿ ਕਛੁ ਤਿਨੈ ਨ ਕਹਿਯਹੁ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਕੌ ਢੀਠ ਬਧਾਇ ਕੈ ਕਾਢਿ ਲਈ ਤਰਵਾਰਿ ॥ ਤੁਰਤੁ ਘਾਵ ਤਾ ਕੌ ਕਿਯੋ ਹਨਤ ਨ ਲਾਗੀ ਬਾਰਿ ॥੫॥ ਤਾ ਕੋ ਹਨਿ ਡਾਰਤ ਭਯੋ ਕਛੂ ਨ ਪਾਯੋ ਖੇਦ ॥ ਗਾਂਵ ਸੁਖੀ ਅਪਨੇ ਬਸ੍ਯੋ ਕਿਨੂੰ ਨ ਜਾਨ੍ਯੋ ਭੇਦ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਬਾਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੨॥੧੧੧੦॥ ਅਫਜੂੰ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਬਲ ਸਿੰਘ ਦੱਛਿਨ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨਿ ਕੋ ਧਨ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ॥ ਚਾਰੁ ਚੱਛੁ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਰਹਈ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਕਹੈ ਸੁ ਰਾਜਾ ਕਰਈ ॥੧॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ ਵਹੁ ਨਾਰਿ ਸੁਨੀਜੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਪਟਤਰ ਕਾ ਕੋ ਦੀਜੈ॥ ਰਾਜਾ ਅਧਿਕ ਪਯਾਰ ਤਿਹ ਰਾਖੈ ॥ ਕਟੁ ਬਚ ਕਦੀ ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੈ ॥੨॥ ਬੰਗਸ ਕੇ ਰਾਜੇ ਕਹਲਾਵੈਂ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈਂ ॥ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਨਰ ਰਾਨੀ ਲਹਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਆਨਿ ਮੈਨ ਤਿਹ ਗਹਯੋ ॥੩॥ ਤਾ ਸੌ ਨੇਹੁ ਰਾਨਿਯਹਿ ਕੀਨੋ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਕਾਢਿ ਅਮਿਤ ਧਨੁ ਦੀਨੋ ॥ ਤਿਹੱ ਜਾਰਹਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸਿਖਾਯੋ ॥ ਆਪੁ ਚਰਿਤ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਨਾਯੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਰਵਾਜੇ ਇਹ ਕੋਟ ਕੇ ਰਹ੍ਯੋ ਸਵੇਰੇ ਲਾਗਿ ॥ ਅਤਿ ਦੁਰਬਲ ਕੋ ਭੇਸ ਕਰਿ ਸਭ ਬਸਤ੍ਰਨ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਪਗ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਿਖੁ ਦੈ ਤਾਹਿ ਮਾਰਿ ਹੀ ਡਾਰ੍ਯੋ॥ ਦੀਨ ਬਚਨ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਉਚਾਰੇ॥ ਮੋਹਿ ਤ੍ਯਾਗ ਗੇ ਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ॥੬॥ ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮੁਹਿ ਕਹ੍ਯੋ॥ ਸੋ ਮੈ ਬਚਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਦ੍ਰਿੜ ਗਹ੍ਯੋ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਦੁਰਬਲ ਕੋ ਦੀਜੋ॥ ਮੋਰ ਕਹ੍ਯੋ ਮਾਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਲੀਜੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਦੁਰਬਲ ਘਨੋ ਕੋਟ ਦੁਆਰੇ ਹੋਇ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਤਿਹੱ ਦੀਜਿਯਹੁ ਲਾਜ ਨ ਕਰਿਯਹੁ ਕੋਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋਟ ਦੁਆਰੇ ਜੈਹੈਂ॥ ਐਸੋ ਪੁਰਖ ਲਹੈ ਤਿਹ ਲ੍ਯੈਹੈਂ ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਤਾਹੀ ਕੋ ਦੀਜੈ ॥ ਮੇਰੋ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ॥੯॥ ਮਰਤੇ ਪਤਿ ਮੁਹਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ॥ ਸੋ ਹੌ ਉਚਰਤ ਸਾਥ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ਦਿਜਬਰ ਸ੍ਰਾਪ ਭੂਪ ਕੌ ਦਿਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਭੇਖ ਰੰਕ ਕੋ ਕਿਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਇਹੀ ਕੋਟ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਬਸਿਯਹੁ ਭੂਪਤਿ ਜਾਇ ॥ ਦੇਹਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਤ੍ਯਾਗ ਕੈ ਦੇਹ ਰੰਕ ਕੀ ਪਾਇ ॥੧੧॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਤਾ ਸੌ ਕਹ੍ਯੋ ਹ੍ਵੈਹੈ ਕਬੈ ਉਧਾਰ ॥ ਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋ ਦਿਜਬਰ ਕਹ੍ਯੋ ਸੋ ਮੈ ਕਹੌ ਸੁਧਾਰ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ॥

ਕਛੁ ਦਿਨ ਦੁਰਗ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਰਹਿਹੌਂ ॥ ਅਤਿ ਦੁਖ ਦੇਹ ਆਪਨੀ ਲਹਿਹੌਂ ॥ ਖੋਜਤ ਤਬ ਰਾਨੀ ਹਜਾਂ ਐਹੈ ॥ ਤੁਮ ਕੌ ਰਾਜ ਆਪਨੌ ਦੈਹੈ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜ ਵੈਸ ਹੀ ਕਰੈ ਗੋ ਰੂਪ ਨ ਵੈਸਾ ਹੋਇ ॥ ਜਯੋਂ ਰਾਜਾ ਮੁਹਿ ਕਹਿ ਮੂਏ ਤੁਮੈ ਕਹਤ ਮੈ ਸੋਇ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਮਿਲਿ ਖੋਜਨ ਤਹ ਜੈਯੈ ॥ ਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਯੋ ਸੁ ਕਾਜ ਕਮੈਯੈ ॥ ਤਬ ਹੌ ਜਿਯਤ ਜਗਤ ਮੈਂ ਰਹਿਹੌਂ ॥ ਐਸੋ ਰੂਪ ਭੂਪ ਜਬ ਲਹਿਹੌਂ ॥੧੫॥ ਰਾਨੀ ਕੌ ਲੈ ਮੰਤ੍ਰੀ ਧਾਯੋ ॥ ਤਵਨ ਪੁਰਖ ਕਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਸਕਲ ਦੇਸ ਕੋ ਰਾਜਾ ਕੀਨੋ ॥ ਰਾਜ ਸਾਜ ਸਭ ਤਾ ਕੌ ਦੀਨੋ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਜੁ ਨ੍ਰਿਪ ਆਪੁ ਸੰਘਾਰਿ ਕੈ ਰਾਨੀ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇ ॥ ਰੰਕਹਿ ਲੈ ਰਾਜਾ ਕਿਯੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੧੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਤ੍ਰਿਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੩॥੧੧੨੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਮੈਂਗਲ ਸਿੰਘ ਰਾਵ ਇਕ ਰਹਈ ॥ ਰਘੁਬੰਸੀ ਜਾ ਕੋ ਜਗ ਕਹਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਭਵਨ ਏਕ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁ ਬਿਧਿ ਅਪਨ ਕਰਨ ਗੜਿ ਭਾਰੀ ॥੧॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਦੰਤ ਪ੍ਰਭਾ ਤਿਹ ਨਾਮ ਜਾ ਕੋ ਜਗ ਜਾਨਤ ਸਭੈ ॥ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਅਭਿਰਾਮ ਥਕਿਤ ਰਹਤ ਤਿਹ ਦੇਖਿ ਦੁਤਿ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਕ ਚੇਰੀ ਤਾ ਕੇ ਭਵਨ ਜਾ ਮੈ ਅਤਿ ਰਸ ਰੀਤਿ ॥ ਬੇਦ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਖਟ ਪੜੀ ਕੋਕ ਸੰਗੀਤਿ ॥੩॥ ਸੋ ਰਾਜਾ ਅਟਕਤ ਭਯੋ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਦੈ ਨ ਸਕੈ ਤਾਂ ਕੋ ਕਛੂ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀ ਸੰਕ ਬਿਚਾਰ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਅੰਗੂਠੀ ਨ੍ਰਿਪ ਕਰ ਲਈ ॥ ਲੈ ਤਵਨੈ ਚੇਰੀ ਕੌ ਦਈ ॥ ਤਾਹਿ ਕਥਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸਿਖਾਈ ॥ ਕਹਿਯਹੁ ਪਰੀ ਮੁੰਦ੍ਰਿਕਾ ਪਾਈ ॥੫॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਨ੍ਰਿਪ ਸਭਾ ਬਨਾਈ ॥ ਸਭ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗ੍ਰਿਹ ਬੋਲਿ ਪਠਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਹੀ ਮੁੰਦ੍ਰੀ ਮਮ ਗਈ ॥ ਵਹੁ ਕਹਿ ਉਠੀ ਚੀਨਿ੍ ਮੈ ਲਈ ॥੬॥ ਯਹ ਮੁੰਦ੍ਰਿਕਾ ਕਹਾਂ ਤੇ ਪਾਈ ॥ ਡਾਰੀ ਹੁਤੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮਮ ਆਈ ॥ ਸੋ ਮੈ ਕਰਿ ਉਠਾਇ ਕਰ ਲਈ ॥ ਲੈ ਰਾਜਾ ਜੀ ਤੁਮ ਕੌ ਦਈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾ ਕੌ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਦਈ ਮੈ ਤਾਹੂ ਕੌ ਦੀਨ ॥ ਭੇਦ ਨ ਕਾਹੂ ਤ੍ਰਿਯ ਲਹਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਛਲ ਗਯੋ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਚੌਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੪॥੧੧੩੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਇਕ ਰਾਠ ਮਹੋਬੇ ਰਹੈਂ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਜਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈਂ ॥ ਦੱਛਿਨ ਪੈਂਡ ਚਲਨ ਨਹਿ ਦੇਈ ॥ ਕੂਟਿ ਲੂਟਿ ਲੋਗਨ ਕਹੱ ਲੇਈ ॥੧॥ ਜੋ ਲਿੰਡਿਯਾਇ ਤਿਹ ਕੌ ਧਨ ਲਯਾਵੈ ॥ ਜੋ ਐਠੈ ਤਿਹ ਮਾਰਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ਲੂਟਿ ਕੂਟਿ ਸਭ ਹੀ ਕੌ ਲੇਈ ॥ ਅਧਿਕ ਦਰਬੁ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੌ ਦੇਈ ॥੨॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਧਾਰਾ ਕੌ ਗਯੋ ॥ ਸੂਰਮਾਨ ਸੰਗ ਭੇਟਾ ਭਯੋ ॥ ਹੈ ਦੌਰਾਇ ਚਲਤ ਗਿਰ ਪਰਯੋ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਆਨ ਸੂਰਮਨ ਧਰਯੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਂਧਿ ਕਾਲਪੀ ਲੈ ਗਏ ਤਾਂਹਿ ਹਨਨ ਕੇ ਭਾਇ ॥ ਤਨਕ ਭਨਕ ਸੁਨਿ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚੀ ਆਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਗੋਬਰ ਹੈ ਪਰ ਧਰੈ ॥ ਕਾਹੂ ਕੀ ਸੰਕਾ ਨਹਿ ਕਰੈ ॥ ਪਤਿ ਕੋ ਬਧ ਨ ਹੋਇ ਯੌ ਧਾਈ ॥ ਇਹ ਮਿਸਿ ਨਿਕਟਿ ਪਹੂਚੀ ਆਈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਝਟਕਿ ਬਾਂਹ ਤੇ ਨਿਜੁ ਪਤਿਹ ਹੈ ਪਰ ਲਿਯੋ ਚਰ੍ਹਾਇ ॥ ਤਾਹੀ ਕੋ ਅਸਿ ਛੀਨਿ ਕੈ ਤਾਂਹਿ ਚੰਡਾਰਹਿ ਘਾਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਵਨ ਸੂਾਰ ਪਹੁੰਚਯੋ ਤਿਹ ਮਾਰਯੋ ॥ ਏਕੈ ਬਾਨ ਮਾਰਿਹੀ ਡਾਰਯੋ ॥ ਕਾਹੂ ਤੇਂ ਚਿਤ ਡਰਤ ਨ ਭਈ ॥ ਨਿਜੁਪਤਿ ਲੈ ਪੁਰ ਵਾ ਕਹ ਗਈ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਪੈਂਸਠਵੌਂ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੫॥੧੧੪੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਏਕ ਵਜੀਰ ਕੀ ਰੂਪ ਸਹਰ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾ ਕੇ ਸਮ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕ ਮੈ ਰੂਪਵਤੀ ਕੋਊ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਅਗਨਤ ਧਨੁ ਬਿਧਿ ਘਰ ਦਯੋ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਕੌ ਪਾਇ ॥ ਲੋਕ ਚੌਦਹੂੰ ਮੈ ਸਦਾ ਰੋਸਨ ਰੋਸਨਰਾਇ ॥੨॥ ਸਾਮ ਦੇਸ ਕੇ ਸਾਹ ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਏਕ ਸਪੂਤ ॥ ਸੂਰਤਿ ਸੀਰਤਿ ਮੈ ਜਨੁਕ ਆਪੁ ਬਨ੍ਯੋ ਪੁਰਹੂਤ ॥੩॥ ਸੁਮਤਿ ਸੈਨ ਸੂਰਾ ਬਡੋ ਖੇਲਨ ਚਰ੍ਯੋ ਸਿਕਾਰ ॥ ਸੂਾਨ ਸਿਚਾਨੇ ਸੰਗ ਲੈ ਆਯੋ ਬਨੈ ਮੰਝਾਰ ॥੪॥ ਸੁਮਤਿ ਸੈਨ ਸਭ ਸਭਾ ਮੈ ਐਸੇ ਉਚਰੇ ਬੈਨ ॥ ਜਿਹ ਆਗੇ ਆਵੈ ਹਨੈ ਔ ਕੋਊ ਮ੍ਰਿਗਹਿ ਹਨੈ ਨ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਜਾ ਕੇ ਆਗੈ ਹ੍ਵੈ ਆਵੈ ॥ ਵਹੈ ਆਪਨੌ ਤੁਰੈ ਧਵਾਵੈ ॥ ਕੈ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਰੈ ਕੈ ਗਿਰਿ ਮਰੈ ॥ ਯੌ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਦਰਸਨ ਨਹਿ ਕਰੈ ॥੬॥ ਹੁਕਮ ਧਨੀ ਕੋ ਐਸੋ ਭਯੋ ॥ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਆਗੇ ਮ੍ਰਿਗ ਗਯੋ ॥ ਸੁਮਤਿ ਸਿੰਘ ਤਬ ਤੁਰੈ ਧਵਾਯੋ ॥ ਪਾਛੇ ਲਗ੍ਯੋ ਹਿਰਨ ਕੇ ਆਯੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਛੇ ਲਾਗ੍ਯੋ ਹਿਰਨ ਕੇ ਰੂਪ

ਪਹੁੰਚ੍ਯੋ ਆਇ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਹੇਰਿ ਵਜੀਰ ਕੀ ਰੂਪ ਰਹੀ ਮੁਰਛਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਾਨ ਖਾਇ ਕਰ ਪੁਰੀ ਬਨਈ ॥ ਪੀਕ ਡਾਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਪਰ ਦਈ ॥ ਸੁਮਤਿ ਸੈਨ ਮੁਰਿ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥੯॥ ਮੰਦਰ ਪੈ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੋ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਹਰਿਨ ਹਨਨ ਯੌ ਹੁਤੋ ਸੁ ਭਾਖ੍ਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਦੁਹੂੰਅਨ ਰਸ ਚਾਖ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਰਜਨੀ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੌ ਭਾਯੋ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰਮੁਦਿਤ ਮਨ ਭੀਤਰ ਭਏ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਲਏ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੌ ਉੱਚਰੈਂ ਰਮਤ ਦੋਊ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਆਸਨ ਕਰੈ ਗਨਨਾ ਗਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥੧੨॥ ਪ੍ਰਾਤ ਹੋਤ ਨਿਸਿ ਬਸਿ ਚਲ੍ਯੋ ਗਹ੍ਯੋ ਪਯਾਦਨ ਆਇ ॥ ਬਾਂਧਿ ਹਨਨ ਕੌ ਲੈ ਚਲੇ ਰਹ੍ਯੋ ਨ ਕਛੂ ਉਪਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਬਾਂਧਿ ਪਯਾਦਨ ਲਯੋ ॥ ਦੇਖਨ ਲੋਗ ਨਗਰ ਕੋ ਗਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਜੂ ਕੇ ਧਾਮ ਤੇ ਨੇਰ੍ਯੋ ॥ ਮਹਲਨ ਚਰ੍ਹੇ ਰਾਵ ਜੂ ਹੇਰ੍ਯੋ ॥੧੪॥ ਰੋਸਨਿ ਤੁਰਕੀ ਤੁਰਾ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਆਪੁ ਪੁਰਖ ਕੋ ਭੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥ ਸਵਾ ਲਾਖ ਕੋ ਅਭਰਨ ਕਰ੍ਯੋ ॥ ਸਯਾਮ ਬਰਨ ਕੋ ਬਾਨਾ ਧਰ੍ਯੋ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਹ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ਕੈ ਭੂਪ ਰਹ੍ਯੋ ਮੁਰਛਾਇ ॥ ਕੌਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਯਹ ਤਾ ਕੋ ਲੇਹੁ ਬੁਲਾਇ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਬਚਨ ਭ੍ਰਿਤ ਸੁਨਿ ਧਾਏ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਢਿਗ ਆਏ ॥ ਕੌਨ ਦੇਸ ਏਸ੍ਵਰ ਤੁਹਿ ਜਾਯੋ ॥ ਚਲੋ ਰਾਵ ਜੂ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੌਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਤੈਂ ਕਿਯੋਂ ਆਯੋ ਇਹ ਦੇਸ ॥ ਕਿਯੋਂ ਮੁਸਕੀ ਘੋਰਾ ਚਰ੍ਯੋ ਧਰ੍ਯੋ ਅਸਿਤ ਕਿਯੋ ਭੇਸ ॥੧੮॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਨ ਹੈਂ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਨ ਹੈਂ ਦੇਸਨ ਕੋ ਰਾਈ ॥ ਤਵ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸੁਤਾ ਲਖਨ ਕੌਤਕ ਕੌ ਆਈ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਨ ਮਾਹਿ ਸਦਾ ਸ੍ਰਵਨਨ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਤੁ ਲਖਨ ਕੇ ਹੇਤ ਮੋਰ ਹਿਯਰਾ ਉਮਗਾਯੋ ॥ ਤਬੈ ਉਚਰਿਹੋ ਬੈਨ ਜਬੈ ਨੇਤ੍ਰਨ ਸੌ ਲਹਿਹੌ ॥ ਬਿਨੁ ਨੇਤ੍ਰਨ ਕੇ ਲਹੇ ਭੇਦ ਨ੍ਰਿਪ ਤੁਮੈ ਨ ਕਹਿਹੌ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮੁਹਿ ਭੇਦ ਬਤਾਵਹੁ ॥ ਰੋਸਨਰਾਇ ਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਲਜਾਵਹੁ ॥ ਤੁਮਰੀ ਕਹੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮੈ ਰਾਖੋ ॥ ਭੇਦ ਔਰ ਤਨ ਕਛੂ ਨ ਭਾਖੋ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਜੂ ਮੈ ਕਹੌ ਕਿਸੂ ਨ ਦੀਜਹੁ ਭੇਦ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਕਹਤ ਔਰ ਉਚਾਰਤ ਬੇਦ ॥੨੧॥ ਜਹਾ ਸਾਧ ਕਹ ਚੋਰ ਕਰਿ ਮਾਰਤ ਲੋਗ ਰਿਸਾਇ ॥

ਤੁਰਤੁ ਧਰਨਿ ਤਿਹ ਠੌਰ ਕੀ ਧਸਕਿ ਰਸਾਤਲ ਜਾਇ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਤਨ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਸੋ ਕੌਤਕ ਦੇਖਨ ਕਹ ਆਈ ॥ ਦੇਖੋ ਕਹਾ ਇਹ ਠਾਂ ਅਬ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ॥ ਫਟਿ ਹੈ ਧਰਨਿ ਕਿ ਨਹਿ ਫਟਿ ਜੈ ਹੈ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਨਨ ਸੁਨੀ ਸੁ ਕਛੁ ਕਹੀ ਤੁਯ ਦੇਵ ॥ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਰਾਖਿਯੋ ਕਿਸੂ ਨ ਦੀਜਹੁ ਭੇਵ ॥੨੪॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਤਾ ਕੇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨਿਕਟਿ ਬੋਲਿ ਤਿਹ ਲੀਨ ॥ ਸਜਾਮ ਸਾਹ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਲਖਿ ਤੁਰਤੁ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨ ॥੨੫॥ ਦੁਹਿਤਾ ਦਈ ਵਜੀਰ ਕੀ ਹੈ ਗੈ ਦਏ ਅਨੇਕ ॥ ਪਤਿ ਕੀਨੋ ਛਲ ਕੈ ਤੁਰਤੁ ਬਾਰ ਨ ਬਾਂਕਯੋ ਏਕ ॥੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਝੂਠਾ ਤੇ ਸਾਚਾ ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਕਿਨਹੂੰ ਭੇਦ ਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸਾਮ ਦੇਸ ਲੈ ਤਾਹਿ ਸਿਧਾਈ ॥ ਤੇਗ ਤਰੇ ਤੇ ਲਯੋ ਬਚਾਈ ॥੨੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਤਿਭੁਤ ਗਤਿ ਬਨਿਤਾਨ ਕੀ ਜਿਹ ਨ ਸਕਤ ਕੋਊ ਪਾਇ ॥ ਭੇਦ ਹਾਥ ਆਵੈ ਨਹੀ ਕੋਟਿਨ ਕਿਯੇ ਉਪਾਇ ॥੨੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਛਿਆਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੬॥੧੧੭੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਦੱਛਿਨ ਦੇਸ ਬਿਚੱਛਨ ਨਾਰੀ ॥ ਜੋਗੀ ਗਏ ਭਏ ਘਰ ਬਾਰੀ ॥ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਤਹ ਭਾਰੋ ॥ ਚੰਦ੍ਰਬੰਸ ਮੈ ਰਹੈਂ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥੧॥ ਹੈ ਗੈ ਰਥ ਪੈਦਲ ਬਹੁ ਵਾ ਕੇ ॥ ਔਰ ਭੂਪ ਕੋਊ ਤੁਲਿ ਨ ਤਾ ਕੇ ॥ ਰੂਪਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁ ਰਤਿ ਪਤਿ ਤੇ ਭਈ ਕੁਮਾਰੀ ॥੨॥ ਅਧਿਕ ਰਾਵ ਤਾ ਕੇ ਬਸਿ ਰਹੈ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੈ ਸੁ ਕਹੈ ॥ ਰੂਪਮਤੀ ਤਿਹ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਡਰੈ ॥ ਜੋ ਚਿਤ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰੈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਤ੍ਰਿਯਨ ਮੈ ਹੋਡ ਪਰੀ ਤਿਨ ਮਾਹਿ ॥ ਪਿਯ ਦੇਖਤ ਕੋਊ ਜਾਰ ਸੌ ਭੋਗ ਸਕਤ ਕਰਿ ਨਾਹਿ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਨੀ ਬਾਤ ਚਿੱਤ ਮੈ ਰਾਖੀ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਤਿਹ ਠਾਂ ਭਾਖੀ ॥ ਏਕ ਦੋਇ ਜਬ ਮਾਸ ਬਿਤਾਯੋ ॥ ਆਨਿ ਰਾਵ ਸੋ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥੫॥ ਸੁਨੁ ਨ੍ਰਿਪ ਮੈ ਸਿਵ ਪੂਜਨ ਗਈ ॥ ਬਾਨੀ ਮੋਹਿ ਤਹਾ ਤੈ ਭਈ ॥ ਏਕ ਬਾਤ ਐਸੀ ਬਹਿ ਜੈਹੈ ॥ ਸਭ ਕੋ ਭੋਗ ਕਰਤ ਦ੍ਰਿਸਟੈ ਹੈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਮੋਹਿ ਸਿਵਜੂ ਕਹਯੋ ਸੁ ਕਛੁ ਕਹਯੋ ਤੁਹਿ ਦੇਵ ॥ ਚਿਤ ਅਪਨੇ ਮੈ ਰਾਖਿਯਹੁ ਕਿਸੂ ਨ ਦੀਜਹੁ ਭੇਵ ॥੭॥ ਐਸੇ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਭਾਖਿ ਕੈ ਦਿਨ ਦ੍ਵੈ ਚਾਰਿ ਬਿਤਾਇ ॥ ਸਕਲ ਕੋਠਰਿਨ ਤੇ ਲਏ ਸਭ ਹੀ ਜਾਰ ਬੁਲਾਇ ॥੮॥ ਆਪਨ ਸੌ ਲੌਡਿਯਨ ਸੌ

ਜਾਰ ਦਏ ਚਿਮਟਾਇ ॥ ਪਠੈ ਏਕ ਚੇਰੀ ਦਈ ਕਹੌ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਜਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੁ ਮੈ ਤੁਮੈਂ ਸਿਵ ਬਾਨੀ ਕਹੀ ॥ ਵਹੈ ਬਾਤ ਤੁਮਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਲਹੀ ॥ ਛੋਰਿ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲਿ ਤੁਰਤੁ ਨਿਹਾਰਹੁ ॥ ਕਛੂ ਕੋਪ ਨਹਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਰਤੁ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਗਯੋ ਕੇਲ ਕਰਤ ਜਹ ਤ੍ਰੀਯ ॥ ਸਿਵ ਕੇ ਬਚਨ ਸੰਭਾਰਿ ਕੈ ਠਟਕਿ ਰਹਤ ਭਯੋ ਜੀਯ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੁਹਿ ਜੁ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸਿਵ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸਾਚ ਭਏ ਵਹ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ॥ ਰੂਪਮਤੀ ਮੁਹਿ ਝੂਠ ਨ ਕਹਿਯੋ ॥ ਅਬ ਸੋ ਸਾਚ ਤਵਨ ਕੋ ਲਹਿਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਸਭ ਹੀ ਤ੍ਰਿਯਨ ਦੀਨੇ ਜਾਰ ਉਠਾਇ ॥ ਆਪੁ ਆਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਕਹਯੋ ਬਹਿਗੀ ਬਾਤ ਬਨਾਇ ॥੧੩॥ ਜੋ ਮੈ ਤੁਮ ਸੌ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਯੋ ਬਾਤ ਅਬ ਵਹੈ ਲਹੀ ॥ ਕੋਪ ਨ ਚਿਤ ਮੈ ਕੀਜਿਯਹੁ ਸਿਵ ਕੇ ਬਚਨ ਸਹੀ ॥੧੪॥ ਕਿੰਨਰ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਗਨ ਨਰ ਮੁਨਿ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੌ ਚਿਤ ਮੈ ਰੰਚ ਨ ਚੀਨਤ ਭੇਵ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਸਤਾਸਠਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੭॥੧੧੮੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹੁ ਏਕ ਗੁਜਰਾਤ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਇਕ ਪੂਤ ॥ ਸੌਦਾ ਕੌ ਚੌਕਸ ਕਰੈ ਪਿਤੁ ਤੇ ਭਯੋ ਸਪੂਤ ॥੧॥ ਨਾਊ ਕੇ ਇਕ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੋ ਤਾ ਕੋ ਰਹੈ ਪਯਾਰ ॥ ਸੂਰਤਿ ਮੈ ਦੋਊ ਏਕਸੇ ਕੋਊ ਨ ਸਕੇ ਬਿਚਾਰ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁਤ੍ਰ ਸਸੁਰਾਰੇ ਚਲੋ ॥ ਸੰਗ ਲਏ ਨਊਆ ਸੁਤ ਭਲੋ ॥ ਗਹਿਰੇ ਬਨ ਭੀਤਰ ਦੋਊ ਗਏ। ਬਚਨ ਕਹਤ ਨਊਆ ਸੁਤ ਭਏ ॥੩॥ ਨਊਆ ਕੇ ਸੁਤ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨੋ ਸਾਹੁ ਸੁਤ ਬੈਨ ਹਮਾਰੇ ॥ ਤਬ ਹੌ ਯਾਰ ਤੁਮੈ ਪਹਿਚਾਨੌ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ ਅਬੈ ਜੌ ਮਾਨੌ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਸ੍ਵ ਬਸਤ੍ਰ ਸਭ ਆਪਨੇ ਤਨਕਿਕ ਮੋਕੌ ਦੇਹੁ ॥ ਯਹ ਬੁਗਚਾ ਤੁਮ ਲੈ ਚਲੌ ਚਲਿ ਆਗੇ ਫਿਰਿ ਲੇਹੁ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁਤ੍ਰ ਸੋਈ ਤਬ ਕਰਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਬੁਗਚਾ ਨਿਜੁ ਸਿਰਿ ਧਰਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਘੋਰਾ ਪੈ ਤਾਹਿ ਚੜ੍ਹਾਯੋ ॥ ਅਪੁਨੇ ਬਸਤ੍ਰਨ ਸੌ ਪਹਿਰਾਯੋ ॥੬॥ ਨਊਆ ਸੁਤ ਤਿਹ ਭੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥ ਦੈ ਬੁਗਚਾ ਸੁਤ ਸਾਹੁ ਚਲਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਹਰਖਾਨੋ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁਤ੍ਰ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਲਤ ਚਲਤ ਸਸੁਰਾਰਿ ਕੋ ਗਾਵ ਪਹੂੰਚਯੋ ਆਇ ॥ ਉਤਰਿ ਨ ਤਿਹ ਸੁਤ ਸਾਹੁ ਕੋ ਹੈ ਪਰ ਲਿਯੋ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥੮॥ ਸਾਹੁ ਪੁਤ੍ਰ ਤਿਹ ਕਹਿ ਰਹਯੋ ਲਯੋ ਨ ਤੁਰੈ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥

ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਲਖਿ ਤਿਹ ਧਨੀ ਸਕਲ ਮਿਲਤ ਭੇ ਆਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਊਆ ਕਰਿ ਮਾਨ੍ਯੋ ॥ ਨਊਆ ਸੁਤ ਸੁਤ ਸਾਹੁ ਪਛਾਨ੍ਯੋ ॥ ਅਤਿ ਲਜਾਇ ਮਨ ਮੈ ਵਹੁ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਛੂ ਬਚਨ ਨਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਊਆ ਸੁਤ ਕੌ ਸਾਹੁ ਕੀ ਦੀਨੀ ਬਧੂ ਮਿਲਾਇ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੌਂ ਯੌ ਕਹ੍ਯੋ ਦੁਆਰੇ ਬੈਠਹੁ ਜਾਇ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਨਊਆ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੌ ॥ ਕਹੌ ਕਾਜ ਇਹ ਕਰੋ ਹਮਾਰੌ ॥ ਬਹੁ ਬਕਰੀ ਤਿਹ ਦੇਹੁ ਚਰਾਵੈ ॥ ਦਿਵਸ ਚਰਾਇ ਰਾਤਿ ਘਰ ਆਵੈ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਛੇਰੀ ਲਏ ਬਨ ਮੈ ਭਯੋ ਖਰਾਬ ॥ ਸੂਕਿ ਦੂਬਰੋ ਤਨ ਭਯੋ ਹੇਰੇ ਲਜਤ ਰਬਾਬ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਤਿ ਦੁਰਬਲ ਜਬ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਬ ਨਊਆ ਸੁਤ ਬਚਨ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਏਕ ਖਾਟ ਯਾ ਕੋ ਅਬ ਦੀਜੈ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹ੍ਯੋ ਬਚਨ ਯਹ ਕੀਜੈ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਾਟ ਸਾਹੁ ਕੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਲੈ ਅਧਿਕ ਦੁਖ੍ਯ ਭਯੋ ਚਿੱਤ ॥ ਗਹਿਰੇ ਬਨ ਮੈ ਜਾਇ ਕੈ ਰੋਵਤ ਪੀਟਤ ਨਿੱਤ ॥੧੫॥ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਅਰੁ ਪਾਰਬਤੀ ਜਾਤ ਹੁਤੇ ਨਰਨਾਹ ॥ ਤਾਕੋਂ ਦੁਖਿਤ ਬਿਲੋਕਿ ਕੈ ਦਯਾ ਭਈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਯਾ ਮਾਨ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸਾਹੁ ਕੇ ਸੁਤ ਦੁੱਖ੍ਯਾਰੇ ॥ ਜਾਹਿ ਚਮਰੁਤੂ ਤੂੰ ਮੁਖ ਕਹਿਹੈਂ ॥ ਛੇਰੀ ਲਗੀ ਭੂੰਮਿ ਸੌ ਰਹਿਹੈਂ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬੈ ਉਝਰੁ ਤੂੰ ਭਾਖਿ ਹੈ ਤੁਰਤੁ ਵਹੈ ਛੁਟਿ ਜਾਇ ॥ ਜਬ ਲਗਿ ਯੌ ਕਹਿਹੈ ਨਹੀ ਮਰੈ ਧਰਨਿ ਲਪਟਾਇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬੈ ਚਮਰੁਤੂ ਵਹਿ ਮੁਖ ਕਹੈ ॥ ਚਿਮਟਿਯੋ ਅਧਰ ਧਰਨਿ ਸੌ ਰਹੈ ॥ ਸਾਚੁ ਬਚਨਿ ਸਿਵ ਕੋ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਚਿਤ ਯਹ ਠਾਟ ਠਟਯੋ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭੈ ਚਮਰੁਤੂ ਮੈ ਬਿਨਾ ਯਾ ਪੁਰ ਮੈ ਹ੍ਵੈ ਜਾਹਿ ॥ ਜਹੱ ਤਹੱ ਨਰ ਨਾਰੀ ਹੁਤੀ ਲਗੀ ਰਹੀ ਛਿਤ ਮਾਹਿ ॥੨੦॥ ਸੋਤ ਜਗਾਤ ਬੈਠਤ ਉਠਤ ਚਿਮਟਿ ਗਏ ਛਿਨ ਮਾਹਿ ॥ ਕੂਕ ਉਠੀ ਪੁਰ ਮੈ ਘਨੀ ਨੈਕ ਰਹੀ ਸੁਧਿ ਨਾਹਿ ॥੨੧॥ ਪਤਿ ਧੋਤੀ ਬਾਂਧਤ ਫਸ੍ਯੋ ਪਾਕ ਪਕਾਵਤ ਤ੍ਰੀਯ ॥ ਨੌਆ ਤ੍ਰਿਯ ਸੇਵਤ ਫਸ੍ਯੋ ਕਛੁ ਨ ਰਹੀ ਸੁਧਿ ਜੀਯ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤਬ ਤਾ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਕਹਿ ਤਿਸੈ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਕਹੌ ਮੁਹਿ ਕਾਜ ਕਮਾਊਂ ॥ ਬੈਦਹਿ ਢੂਢਿ ਤਿਹਾਰੇ ਲ੍ਯਾਊਂ ॥੨੩॥ ਲੈ ਘੋਰੀ ਸੁਤ ਸਾਹੁ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਖੋਜਿ ਬੈਦ ਕੋ ਸੰਗ ਲੈ ਆਯੋ ॥ ਤਿਹ ਜੰਗਲ ਕੀ ਹਾਜਤਿ ਭਈ ॥ ਘੋਰੀ ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੌ ਦਈ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਜਾਇ ਬੂਟੇ ਤਟ ਬੈਠਿਯੋ ਲਈ ਕੁਪੀਨ ਉਠਾਇ ॥ ਡਲਾ ਭਏ ਪੌਛਨ ਲਗ੍ਯੋ ਕਹ੍ਯੋ ਚਮਰੁਤੂੰ ਤਾਹਿ ॥੨੫॥ ਹਾਥ ਲੰਗੋਟੀ ਰਹਿ ਗਈ ਡਲਾ ਫਸ੍ਯੋ ਬੁਰਿ ਮਾਹਿ ॥ ਚਰਨ ਝਾਰ ਕੇ ਸੰਗ ਫਸੇ ਤਾਹਿ ਰਹੀ ਸੁਧਿ ਨਾਹਿ ॥੨੬॥ ਲਏ ਅਸੂਨੀ ਸਾਹੁ ਕੋ ਪੂਤ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਬੈਦ ਮੈ ਕਹਾ ਕਰੋ ਇਹ ਦੁਖ ਕੋ ਸੁ ਉਪਾਇ ॥੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤਬ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੌ ਬੈਦ ਉਪਚਾਰ ਹਮਾਰੋ ॥ ਹਮ ਕੌ ਇਹ ਆਗੇ ਦੁਖ ਭਯੋ ॥ ਇਹ ਉਪਚਾਰ ਦੂਰਿ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥੨੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯਾ ਘੋਰੀ ਕੇ ਭਗ ਬਿਖੈ ਜੀਭ ਦਈ ਸੌ ਬਾਰ ॥ ਤੁਰਤੁ ਰੋਗ ਹਮਰੋ ਕਟ੍ਯੋ ਸੁਨਹੁ ਬੈਦ ਉਪਚਾਰ ॥੨੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬੈ ਬੈਦ ਸੋਊ ਕ੍ਰਿਆ ਕਮਾਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਭਗ ਮੈਂ ਜੀਭ ਧਸਾਈ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਚਮਰੁਤੂੰ ਸੋ ਲਗਿ ਗਈ ॥ ਅਤਿ ਹਾਸੀ ਗਦਹਾ ਕੌ ਭਈ ॥੩੦॥ ਲਏ ਲਏ ਤਾ ਕੌ ਪੁਰ ਆਯੋ ॥ ਸਗਲ ਗਾਵ ਕੌ ਦਰਸ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਬੈਦ ਕਛੂ ਉਪਚਾਰਹਿ ਕਰੌ ॥ ਇਨਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਛੁਟਨ ਤੇਂ ਡਰੌ ॥੩੧॥ ਪੁਰ ਜਨ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਧਿਕ ਦੁਖੀ ਪੁਰ ਜਨ ਭਏ ਕਛੂ ਨ ਚਲ੍ਯੋ ਉਪਾਇ ॥ ਚਲਤ ਫਿਰਤ ਯਾ ਕੋ ਨਿਰਖਿ ਰਹੇ ਚਰਨ ਲਪਟਾਇ ॥੩੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਮਰੇ ਨਾਥ ਉਪਾਇਹਿ ਕੀਜੈ ॥ ਅਪਨੇ ਜਾਨਿ ਰਾਖਿ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ॥ ਇਨੈ ਕਰੀ ਕਛੁ ਚੂਕ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਮਹਾ ਰੋਗ ਤੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥੩੩॥ ਸਾਹ ਸੁਤ ਬਾਚ ॥ ਸਕਲ ਕਥਾ ਤਿਨ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਪੁਰ ਲੋਗਨ ਸਭਹੂੰ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਲੈ ਦੂਜੀ ਕੰਨਯਾਂ ਤਿਹ ਦੀਨੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਉਸਤਤਿ ਮਿਲ ਕੀਨੀ ॥੩੪॥ ਔਰ ਸਕਲ ਪੁਰ ਛੋਰਿ ਉਬਾਰ੍ਯੋ ॥ ਨਊਆ ਸੁਤ ਚਿਮਟਿਯੋ ਹੀ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਜਾਹ ਦੂਸਰੋ ਅਪਨੋ ਕੀਨੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪੁਰ ਕੋ ਬਹੁਰੌ ਮਗੁ ਲੀਨੌ ॥੩੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਅਠਸਠਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੮॥੧੨੨੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਪਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਰਾਜਕਲਾ ਤਿਹ ਨਾਰਿ ॥ ਇੰਦ੍ਰਦੇਵ ਰੀਝੇ ਰਹੈ ਜਾਨਿ ਸਚੀ ਅਨੁਹਾਰਿ ॥੧॥ ਸੋ ਰਾਨੀ ਇਕ ਚੋਰ ਸੌ ਰਮ੍ਯੋ ਕਰਤ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ॥ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਵੈ ਨਿਜੁ ਸਦਨ ਆਪੁ ਜਾਇ ਤਿਹ ਐਨ ॥੨॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਆਵਤ ਸਦਨ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਲਖ੍ਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਲੂਟਿ ਕੂਟਿ ਤਸਕਰ ਲਯੋ ਸੂਰੀ ਦਿਯੋ ਚਰ੍ਹਾਇ ॥੩॥ ਜਬ ਸ੍ਰੋਨਤ ਭਭਕੋ ਉਠਤ

ਤਬ ਆਖੈਂ ਖੁਲਿ ਜਾਹਿ ॥ ਜਬੈ ਸ੍ਵਾਸ ਤਰ ਕੌ ਰਮੈ ਕਛੂ ਰਹੈ ਸੁਧਿ ਨਾਹਿ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਨੀ ਜਬ ਬਤਿਯਾ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਤਸਕਰ ਕੇ ਮਿਲਬੇ ਕਹੱ ਧਾਈ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੋਨਤ ਊਰਧ ਤਿਹ ਆਯੋ ॥ ਛੁਟੀ ਆਂਖਿ ਦਰਸਨ ਤ੍ਰਿਯੁ ਪਾਯੋ ॥੫॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨੁ ਤਸਕਰ ਮਮ ਬੈਨ ਪਯਾਰੇ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਆਗਯਾ ਦੇਹੁ ਸੁ ਕਰੌ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰੌ ॥੬॥ ਤਬ ਤਸਕਰ ਯੌ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਯਹੈ ਹੌਸ ਮਨ ਰਹੀ ਹਮਾਰੇ ॥ ਮਰਤ ਸਮੈ ਚੁੰਬਨ ਤਵ ਕਰੌ ॥ ਬਹੁਰੌ ਯਾ ਸੂਰੀ ਪਰ ਮਰੌ ॥੭॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਚੁੰਬਨ ਤਿਹ ਦੀਨੋ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਭਭਾਕੋ ਤਰ ਕਹ ਕੀਨੋ ॥ ਤਬ ਤਸਕਰ ਕੋ ਮੁਖ ਜੁਰਿ ਗਯੋ ॥ ਨਾਕ ਕਾਟਿ ਰਾਨੀ ਕੋ ਲਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਤਸਕਰੁ ਚੁੰਬਨ ਕਰਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੇ ਤਤਕਾਲ ॥ ਨਾਕ ਕਟਯੋ ਮੁਖ ਮੈ ਰਹਯੋ ਰਾਨੀ ਭਈ ਬਿਹਾਲ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਾਕ ਕਟਾਇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਘਰ ਆਈ ॥ ਜੋਰਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੌ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਕਾਟਿ ਨਾਕ ਸਿਵ ਭਵਨ ਚਰਾਯੋ ॥ ਸੋ ਨਹਿ ਲਗਯੋ ਰੁਦ੍ਰ ਯੌ ਭਾਯੋ ॥੧੦॥ ਪੁਨ ਸਿਵਜੂ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਚੋਰ ਬਕ੍ਰ ਮੈ ਨਾਕ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਤੁਰਤੁ ਤਹਾਂ ਤੇ ਕਾਢਿ ਮੰਗੈਯੈ ॥ ਆਨਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਬੱਕ੍ਰ ਲਗੈਯੈ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਸੋਈ ਕਿਯੋ ਸਿਵ ਕੋ ਬਚਨ ਪਛਾਨਿ ॥ ਤਾ ਕੇ ਮੁਖ ਸੌ ਕਾਢ ਕੈ ਨਾਕ ਲਗਾਯੋ ਆਨਿ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਉਨਹਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੬੯॥੧੨੩੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਲਹੌਰ ਸੁਨਾਰੋ ਰਹੈ ॥ ਅਤਿ ਤਸਕਰ ਤਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਸਾਹੁ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਾ ਕੋ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਘਾਟ ਗੜਨ ਹਿਤ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਪ੍ਰਭਾ ਤ੍ਰਿਯ ਸਾਹੁ ਕੀ ਜੈਮਲ ਨਾਮ ਸੁਨਾਰ ॥ ਘਾਟ ਘੜਤ ਭਯੋ ਸੂਰਨ ਕੋ ਤਵਨ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੌਨ ਸੁਨਾਰੋ ਘਾਤ ਲਗਾਵੈ ॥ ਤਵਨੈ ਘਾਤ ਤ੍ਰਿਯਾ ਲਖਿ ਜਾਵੈ ॥ ਏਕ ਉਪਾਇ ਚਲਨ ਨਹਿ ਦੇਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਧਨ ਮਮ ਹਰ ਨਹਿ ਲੇਈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋਰਿ ਜਤਨ ਸਠ ਕਰਿ ਰਹਯੋ ਕਛੂ ਨ ਚਲਯੋ ਉਪਾਇ ॥ ਆਪਨ ਸੁਤ ਕੋ ਨਾਮ ਲੈ ਰੋਦਨੁ ਕਿਯੋ ਬਨਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੰਦਨ ਨਾਮ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੋ ਮਰਯੋ ॥ ਮੇਰੋ ਸਕਲੋ ਸੁਖੁ ਬਿਧਿ ਹਰਯੋ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਮੂੰਡ ਧਰਨਿ ਪਰ ਮਾਰਯੋ ॥

ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਹਿਯੇ ਦੁਖਤ ਪੁਕਾਰਯੋ ॥੫॥ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਤਾਹੂ ਕੋ ਮਰਯੋ ॥ ਸੋ ਚਿਤਾਰਿ ਤਿਨ ਰੋਦਨ ਕਰਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਘਾਤ ਸੁਨਾਰੇ ਪਾਯੋ ॥ ਨਾਲ ਬੀਚ ਕਰਿ ਸੂਰਨ ਚੁਰਾਯੋ ॥੬॥ ਤਪਤ ਸਲਾਕ ਡਾਰਿ ਛਿਤ ਦਈ ॥ ਸੋ ਨਹਿ ਮਾਟੀ ਸੋ ਮਿਲਿ ਗਈ ॥ ਕਹਯੋ ਨ ਸੁਤ ਗ੍ਰਿਹ ਭਯੋ ਹਮਾਰੈ ॥ ਪਾਛੇ ਮੂੰਠੀ ਛਾਰ ਕੀ ਡਾਰੈ ॥੭॥ ਜਬ ਸੁਨਾਰ ਤ੍ਰਿਯ ਯੌ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਬਹੁ ਮੂੰਠੀ ਭਰਿ ਰਾਖਿ ਉਡਾਈ ॥ ਸੁਨ ਸੁਨਾਰ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਮਾਹੀ ॥ ਜਾ ਕੇ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਹੀ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੂਤਨ ਸੌ ਪਤਿ ਪਾਇਯੈ ਪੂਤ ਭਿਰਤ ਰਨ ਜਾਇ ॥ ਇਹ ਮਿਸ ਰਾਖ ਉਡਾਇ ਕੈ ਲਈ ਸਲਾਕ ਛਪਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਐਸੇ ਤ੍ਰਿਯ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਮੋਰੇ ਪਤਿ ਪਰਦੇਸ ਪਧਾਰੇ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੈ ਔਸੀ ਕੌ ਡਾਰੌ ॥ ਐਹੈਂ ਨ ਐਹੈਂ ਨਾਥ ਬਿਚਾਰੌ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰ ਸੌ ਔਸੀ ਕਾਢਿ ਕੈ ਲਈ ਸਲਾਕ ਉਠਾਇ ॥ ਹਯਾਂ ਰੋਦਨ ਕੋਊ ਜਿਨ ਕਰੋਂ ਕਹਿ ਸਿਰ ਧਰੀ ਬਨਾਇ ॥੧੧॥ ਚੋਰ ਸੁਨਾਰੋ ਚੁਪ ਰਹਯੋ ਕਛੂ ਨ ਬੋਲਯੋ ਜਾਇ ॥ ਪਾਈ ਪਰੀ ਸਲਾਕ ਕਹਿ ਸੋਨਾ ਲਯੋ ਭਰਾਇ ॥੧੨॥ ਹਰੀ ਸਲਾਕ ਹਰੀ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਸੂਰਨ ਤੋਲ ਭਰਿ ਲੀਨ ॥ ਚਲਯੋ ਦਰਬੁ ਦੈ ਗਾਂਠਿ ਕੋ ਦੁਖਿਤ ਸੁਨਾਰੋ ਦੀਨ ॥੧੩॥ ਛਲ ਰੂਪੀ ਛੈਲੀ ਸਦਾ ਛਕੀ ਰਹਤ ਛਿਤ ਮਾਹਿ ॥ ਅਛਲ ਛਲਤ ਛਿਤਪਤਿਨ ਕੌ ਛਲੀ ਕੌਨ ਤੇ ਜਾਹਿ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਸੱਤਰੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੦॥੧੨੪੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਗਰ ਪਾਵਟਾ ਬਹੁ ਬਸੈ ਸਾਰਮੌਰ ਕੇ ਦੇਸ ॥ ਜਮੁਨਾ ਨਦੀ ਨਿਕਟਿ ਬਹੇ ਜਨੁਕ ਪੁਰੀ ਅਲਿਕੇਸ ॥੧॥ ਨਦੀ ਜਮੁਨ ਕੇ ਤੀਰ ਮੈ ਤੀਰਥ ਮੁਚਨ ਕਪਾਲ ॥ ਨਗਰ ਪਾਂਵਟਾ ਛੋਰਿ ਹਮ ਆਏ ਤਹਾਂ ਉਤਾਲ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਖਿਲਤ ਅਖੇਟਕ ਸੂਕਰ ਮਾਰੇ ॥ ਬਹੁਤੇ ਮ੍ਰਿਗ ਔਰੈ ਹਨਿ ਡਾਰੇ ॥ ਪੁਨਿ ਤਿਹ ਠਾਂ ਕੋ ਹਮ ਮਗੁ ਲੀਨੋ ॥ ਵਾ ਤੀਰਥ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਨੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਹਾ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖ੍ਯ ਸਭ ਅਮਿਤ ਪਹੂੰਚੇ ਆਇ ॥ ਤਿਨੈ ਦੈਨ ਕੌ ਚਾਹਿਯੈ ਜੋਰਿ ਭਲੇ ਸਿਰਪਾਇ ॥੪॥ ਨਗਰ ਪਾਂਵਟੇ ਬੂਰਿਯੈ ਪਠਏ ਲੋਕ ਬੁਲਾਇ ॥ ਏਕ ਪਾਗ ਪਾਈ ਨਹੀ ਨਿਹਫਲ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੋਲਹਿ ਏਕ ਪਾਗ ਨਹਿ ਪਾਈ ॥ ਤਬ ਮਸਲਤਿ ਹਮ ਜਿਯਹਿ ਬਨਾਈ ॥ ਜਾਹਿ ਇਹਾਂ ਮੂਤਤਿ ਲਖਿ ਪਾਵੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਛੀਨ ਪਗਰਿਯਾ ਲ੍ਯਾਵੋ ॥੬॥ ਜਬ ਪ੍ਯਾਦਨ

ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਿਹੀ ਭਾਂਤਿ ਮਿਲਿ ਸਭਨ ਕਮਾਯੋ ॥ ਜੋ ਮਨਮੁਖ ਤੀਰਥ ਤਿਹ ਆਯੋ ॥ ਪਾਗ ਬਿਨਾ ਕਰਿ ਤਾਂਹਿ ਪਠਾਯੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਤਿ ਬੀਚ ਕਰਿ ਆਠ ਸੈ ਪਗਰੀ ਲਈ ਉਤਾਰਿ ॥ ਆਨਿ ਤਿਨੈ ਹਮ ਦੀਹ ਮੈ ਧੋਵਨਿ ਦਈ ਸੁਧਾਰਿ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਲੇਤ ਸਭ ਧੋਇ ਮਗਾਈ ॥ ਸਭ ਹੀ ਸਿਖਜਨ ਕੌ ਬੰਧਵਾਈ ॥ ਬਚੀ ਸੁ ਬੇਚਿ ਤੁਰਤੁ ਤਹ ਲਈ ॥ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਸਿਪਾਹਿਨ ਦਈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਟਿਕੈ ਪਗਰੀ ਨਗਰ ਕੌ ਜਾਤ ਭਏ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਭੇਦ ਮੂਰਖਨ ਨਾ ਲਹਯੋ ਕਹਾ ਗਯੋ ਕਰਿ ਰਾਇ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕਹੱਤਰੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੧॥੧੨੫੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਏਕ ਪਹਾਰ ਕੋ ਚਿਤ੍ਰਨਾਥ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਤਾ ਕੌ ਜਨ ਸਭ ਦੇਸ ਕੇ ਜਪਤ ਆਠਹੂੰ ਜਾਮ ॥੧॥ ਇੰਦ੍ਰਮੁਖੀ ਰਾਨੀ ਰਹੈ ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ॥ ਸਚੀ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਜਕ ਰਹੈ ਜਾਹਿ ਆਪੁ ਪੁਰਹੂਤ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਪੁਰ ਤਰੈ ਨਦੀ ਇਕ ਬਹੈ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਤਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਤਟ ਟੀਲਾ ਪੈ ਮਹਲ ਉਸਾਰੇ ॥ ਜਨੁ ਬਿਸਕਰਮੈ ਕਰਨ ਸੁਧਾਰੇ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਹਿਰੋ ਜਾ ਕੋ ਜਲੁ ਰਹੈ ਜਾ ਸਮ ਨਦੀ ਨ ਆਨ ॥ ਡਰਤ ਪੈਰਿ ਕੋਊ ਨਾ ਸਕੈ ਲਾਗਤ ਸਿੰਧੁ ਸਮਾਨ ॥੪॥ ਸਾਹੁ ਏਕ ਗੁਜਰਾਤ ਕੋ ਘੋਰਾ ਬੇਚਨ ਕਾਜ ॥ ਚਲਿ ਆਯੋ ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਹਾਂ ਚਿੱਤ੍ਰਨਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ॥੫॥ ਰੂਪ ਅਨੂਪਮ ਸਾਹੁ ਕੋ ਜੌਨ ਲਖੈ ਨਰ ਨਾਰਿ ॥ ਧਨ ਆਪਨ ਕੀ ਕਯਾ ਚਲੀ ਤਨ ਮਨ ਡਾਰਹਿ ਵਾਰ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਵਹੁ ਸਾਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਇੰਦ੍ਰਮੁਖੀ ਕੇ ਨਿਕਟ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਐਸੋ ਪੁਰਖੁ ਭੋਗ ਕੌ ਪੈਯੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਸਹਿਤ ਤਾ ਕੇ ਬਲਿ ਜੈਯੈ ॥੭॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਬੋਲਿ ਪਠੈਯੈ ॥ ਮੈਨ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮੈਯੈ ॥ ਤੁਮ ਤੇ ਤਾ ਕੋ ਜੋ ਸੁਤ ਹੋ ਹੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਤੁਲਿ ਕਹ ਕੋ ਹੈ ॥੮॥ ਤਾ ਕੋ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲਖਿ ਪੈਹੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਪਨੇ ਧਾਮ ਨ ਜੈਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਪੈ ਆਸਿਕ ਹ੍ਵੈ ਰਹਿਹੈ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੋ ਜਯੋ ਨਿਤ ਕਹਿਹੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਵ ਸੁਤ ਕੌ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੈਕੁ ਨਿਹਰਿਹੈ ਨਿੱਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਘਵ ਕੇ ਨਾਮ ਜਯੋਂ ਸਦਾ ਸੰਭਰਿਹੈਂ ਚਿੱਤ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਸੁਨੁ ਪਾਯੋ ॥ ਬੋਲਿ ਸਾਹੁ ਕੋ ਧਾਮ ਪਠਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਆਸਨ ਤਿਹ ਦੀਨੋ ॥ ਉਰ ਅਪਨੇ ਤੇਂ ਜੁਦਾ ਨ ਕੀਨੋ ॥੧੧॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਲਗ ਰਾਜਾ ਤੁਰਤੁ ਹੀ ਧਾਮ ਗਯੋ ਤਿਹ ਆਇ ॥ ਚਾਰਿ ਮਮਟਿਯਹਿ ਤਹ ਦਯੋ ਸੋਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਉਪਜਾਇ ॥੧੨॥ ਦੋ ਸੈ ਗਜ ਦੋ ਬੈਰਕੈਂ ਲੀਨੀ ਸਾਹੁ ਮੰਗਾਇ ॥ ਬਡੀ ਧੁਜਨ ਸੌ ਬਾਂਧਿ ਕੈ ਬਾਂਧੀ ਭੁਜਨ ਬਨਾਇ ॥੧੩॥ ਰੂੰਈ ਮਨਿਕ ਮੰਗਾਇ ਕੈ ਅੰਗ ਲਈ ਲਪਟਾਇ ॥ ਬਾਂਧਿ ਘੋਘਰੇ ਪਵਨ ਲਖਿ ਕੂਦਤ ਭਯੋ ਰਿਸਾਇ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਯੋਂ ਜਯੋਂ ਪਵਨ ਝਲਾਤੋ ਆਵੈ ॥ ਧੀਮੈਂ ਧੀਮੈਂ ਤਰ ਕਹਂ ਜਾਵੈ ॥ ਦੁਹੂੰ ਬੈਰਕਨ ਸਾਹੁ ਉਡਾਰਯੋ ॥ ਗਹਿਰੀ ਨਦੀ ਬਿਖੈ ਲੈ ਡਾਰਯੋ ॥੧੫॥ ਘੁੰਘਰਨ ਜੋਰ ਨਦੀ ਨਰ ਤਰਯੋ ॥ ਧੁਜਨ ਹੇਤ ਤਹਹੁ ਤੇ ਉਬਰਯੋ ॥ ਰੂੰਈ ਤੇ ਕਛੁ ਚੋਟ ਨ ਲਾਗੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਾਇ ਗਯੋ ਬਡਭਾਗੀ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਤਾ ਕੋ ਜੀਵਤ ਸੁਨਯੋ ਰਾਨੀ ਸ੍ਰਵਨਨ ਮਾਹਿ ॥ ਯਾ ਦਿਨ ਸੋ ਸੁਖ ਜਗਤ ਮੈ ਕਹਯੋ ਕਹੂੰ ਕੋਊ ਨਾਹਿ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੂਦਿ ਸਾਹੁ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਾਯੋ ॥ ਤਿਨ ਰਾਜੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਧੀਰਜ ਮਨ ਭਯੋ ॥ ਚਿਤ ਜੁ ਹੁਤੋ ਸਕਲ ਭ੍ਰਮ ਗਯੋ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਬਹੱਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੨॥੧੨੭੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਜਵਾਰੇ ਬਨਿਯਾ ਰਹੈ ਕੇਵਲ ਤਾ ਕੌ ਨਾਮ ॥ ਨਿਸੁ ਦਿਨੁ ਕਰੈ ਪਠਾਨ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਸਿਗਰੋ ਕਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹ ਰਹੈ ॥ ਪੁਹਪਵਤੀ ਤਾ ਕੋ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਬਾਂਕੇ ਸੰਗ ਨੇਹੁ ਤਿਨ ਲਾਯੋ ॥ ਕੇਵਲ ਕੋ ਚਿਤ ਤੇ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਕੇਵਲ ਗਯੋ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਕੌਨੈ ਕਾਜ ॥ ਦੇਖੈ ਕਹਾ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਭਏ ਬਾਂਕੋ ਰਹਯੋ ਬਿਰਾਜ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਤ੍ਰਿਯ ਪਤਿ ਆਵਤ ਲਖਿ ਪਾਇਸ ॥ ਯਹੈ ਚਿੱਤ ਮੈ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇਸ ॥ ਸੌ ਛਿੱਤਰ ਤਿਹ ਮੂੰਡ ਲਗਾਯੋ ॥ ਛੋਰਿ ਪਠਾਨ ਕਹਯੋ ਕਯੋਂ ਆਯੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਪੁ ਜੂਤਿਯਨ ਜੁਰਿ ਗਈ ਰਹੀ ਨ ਤਾਂਹਿ ਸੰਭਾਰਿ ॥ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇ ਕੈ ਬਾਂਕੋ ਦਯੋ ਨਿਕਾਰਿ ॥੫॥ ਅਤਿ ਚਿਤ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਕੈ ਤਪਤ ਤਾਂਬ੍ਰ ਕਰਿ ਨੈਨ ॥ ਬਿਕਟ ਬਕ੍ਰ ਕਰਿ ਆਪਨੋ ਕਹੈ ਬਨਕਿ ਸੌ ਬੈਨ ॥੬॥ ਤ੍ਰਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਜਾਂ ਕੋ ਲੋਨ ਖੈਯੈ ਤਾ ਕੌ ਛੋਰਿ ਕਬਹੂੰ ਨ ਜੈਯੈ ਜਾ ਕੋ ਲੋਨ ਖੈਯੈ ਤਾ ਕੇ ਆਗੇ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਜੂਝਿਯੈ ॥ ਜਾ ਕੋ ਲੋਨ

ਖੈਯੈ ਤਾ ਕੌਂ ਦਗਾ ਕਬਹੂੰ ਨ ਦੈਯੈ ਸਾਚੀ ਸੁਨਿ ਲੈਯੈ ਤਾ ਸੌ ਸਾਚ ਹੂੰ ਕੌਂ ਲੂਝਿਯੈ ॥ ਚੋਰੀ ਨ ਕਮੈਯੈ ਆਪੁ ਦੇਵੈ ਸੋ ਭੀ ਬਾਂਟਿ ਖੈਯੈ ਝੂਠ ਨਾ ਬਨੈਯੈ ਕਛੂ ਲੈਬੇ ਕੌਂ ਨ ਰੂਝਿਯੈ ॥ ਰੋਸ ਨਾ ਬਢੈਯੈ ਬੁਰੀ ਭਾਖੈ ਸੋ ਭੀ ਮਾਨਿ ਲੈਯੈ ਚਾਕਰੀ ਕਮੈਯੈ ਨਾਥ ਮੋਰੀ ਬਾਤ ਬੂਝਿਯੈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਨਿਯੈ ਜੂਤੀ ਖਾਇ ਕੈ ਸੀਖ ਲਈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਕਹ ਸਜਾਨੀ ਤ੍ਰਿਯ ਗ੍ਰਿਹ ਗਯੋ ਭੇਦ ਪਛਾਨਯੋ ਨਾਹਿ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਤਿਹੱਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੩॥੧੨੮੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੋਰ ਏਕ ਚਤੁਰੋ ਰਹੈ ਬੈਰਮ ਤਾ ਕੋ ਨਾਂਵ ॥ ਜਾਤਿ ਸੇਖ ਜਾਦੋ ਰਹੈ ਬਸੈ ਕਾਲਪੀ ਗਾਂਵ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚੌ ਚੋਬਾ ਗ੍ਰਿਹ ਬਸਤ੍ਰ ਬਨਾਯੋ ॥ ਆਪਨ ਕੌ ਉਮਰਾਵ ਕਹਾਯੋ ॥ ਮੈ ਹਜਰਤਿ ਤੇਂ ਮਨਸਬ ਲਯੋ ॥ ਪਲਵਲ ਦੇਸ ਪਰਗਨਾ ਭਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕਛੁ ਉਪਚਾਰੁ ਕੋ ਕੀਜੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰ ॥ ਤਹਾ ਚਲਨ ਕੋ ਸਾਜੁ ਸਭ ਲੀਜੈ ਮੋਲ ਸੁਧਾਰਿ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਕਲ ਗਾਂਵ ਕੇ ਬਨਿਕ ਬੁਲਾਏ। ਸੌਕ ਰੁਪੈਯਾ ਤਿਨ ਚਟਵਾਏ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਤਿਯਾਰ ਸਾਜੁ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ॥ ਅਬ ਹੀ ਰੋਕ ਰੁਪੈਯਾ ਲੀਜੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੋਕ ਰੁਪੈਯਨ ਖਰਚਿ ਕੈ ਲੀਜੈ ਮੁਹਰ ਬਟਾਇ ॥ ਭਰ ਬਰਦਾਰੀ ਕੋ ਘਨੋ ਖਰਚਨ ਹੋਇ ਬਨਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਤਿਨ ਕਹੀ ਸੁ ਬਨਿਕਨ ਮਾਨੀ ॥ ਕਛੂ ਸੰਕ ਚਿਤ ਬੀਚ ਨ ਆਨੀ ॥ ਮੁਹਰੈਂ ਅਧਿਕ ਆਨਿ ਕਰ ਦਈ ॥ ਤਸਕਰ ਡਾਰਿ ਗੁਥਰਿਯਹਿ ਲਈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਔਰ ਖਜਾਨੋ ਸਾਹੁ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ਲਯੋ ਮੰਗਾਇ ॥ ਜਾਇ ਜਹਾਨਾਬਾਦ ਮੈ ਦੈਹੌਂ ਧਨ ਪਹੁਚਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਨਿਯਨ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸੋ ਗਯੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਧਨੁ ਇਕਠੌ ਕੈ ਲਯੋ ॥ ਸਾਥਿਨ ਤਿਨਿਕ ਦੂਾਰ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਸੋਯੋ ਖਾਨ ਨ ਜਾਤ ਜਗਾਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਛੋਰਿ ਦੂਾਰੋ ਪਾਛਲੋ ਭਾਜਿ ਗਏ ਤਤਕਾਲ ॥ ਸਭ ਰੁਪਯਨ ਹਰ ਲੈ ਗਏ ਬਨਿਯਾ ਭਏ ਬਿਹਾਲ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਚੌਹਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੪॥੧੨੯੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਗਲ ਏਕ ਗਜਨੀ ਰਹੈ ਬਖਤਿਯਾਰ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਬਡੇ ਸਦਨ ਤਾ ਕੇ ਬਨੇ ਬਹੁਤ ਗਾਂਠਿ ਮੈ ਦਾਮ ॥੧॥ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ਇਕ ਹਯ ਹੁਤੋ ਤਾ ਕੋ ਚੋਰ ਨਿਹਾਰਿ ॥

ਯਾ ਕੋ ਕਯੋਂ ਹੂੰ ਚੋਰਿਯੈ ਕਛੂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸੁਧਾਰਿ ॥੨॥ ਆਨਿ ਚਾਕਰੀ ਕੀ ਕਰੀ ਤਾ ਕੇ ਧਾਮ ਤਲਾਸ ॥ ਮੁਗਲ ਮਹੀਨਾ ਕੈ ਤੁਰਤੁ ਚਾਕਰ ਕੀਨੋ ਤਾਸ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਹਿਯਾਨਾ ਅਪਨੋ ਕਰਵਾਯੋ ॥ ਕਰਜਾਈ ਕੋ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੋ ਬਹੁ ਕਰਯੋ ॥ ਬਖਤਿਯਾਰ ਕੋ ਧਨੁ ਹੈ ਹਰਯੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਿਨ ਕੋ ਧਨੁ ਹੈ ਹਰਿ ਚਲਯੋ ਕਰਜਾਈ ਕਹੱਲਾਇ ॥ ਸਕਲ ਲੋਕ ਠਟਕੇ ਰਹੈ ਰੈਨਾਈ ਲਖਿ ਪਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਾਛੇ ਮੁਗਲ ਪੀਟਤੋ ਆਯੋ ॥ ਕਰਜਾਈ ਧਨੁ ਤੁਰਾ ਚੁਰਾਯੋ ॥ ਜੋ ਇਹ ਬੈਨਨ ਕੌ ਸੁਨਿ ਪਾਵੈ ॥ ਤਾਹੀ ਕੋ ਝੂਠੋ ਠਹਰਾਵੈ ॥੬॥ ਜਾ ਤੇ ਦਰਬੁ ਕਰਜੁ ਲੈ ਖਾਯੋ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਤਿਨ ਤੁਰਾ ਚੁਰਾਯੋ ॥ ਕਯੋਂ ਤੈ ਦਰਬੁ ਉਧਾਰੋ ਲਯੋ ॥ ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਜੋ ਹੈ ਲੈ ਗਯੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਵਾਹੀ ਕੌ ਝੂਠਾ ਕਿਯੋ ਭੇਦ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਵਹ ਦਿਨ ਧਨ ਹੈ ਹਰ ਗਯੋ ਰਾਮ ਕਰੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਪਚਹੱਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੫॥੧੨੯੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਨਿ ਮੰਤ੍ਰੀ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਸੁਨਿਯੈ ਕਥਾ ਨ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਤੇਹੀ ਚੋਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਇਕ ਕਿਯੋ ਸੁ ਕਹੋ ਉਤਾਲ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਤਸਕਰ ਧਨੁ ਤੁਰਾ ਚੁਰਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਤਾ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਯੌ ਆਯੋ ॥ ਅਤਿਭੁਤ ਏਕ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਨੈਯੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਸੁੰਦਰਿ ਜਾ ਤੇ ਗ੍ਰਿਹ ਪੈਯੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਾਮ ਜਵਾਈ ਆਪਨੋ ਰਾਖਯੋ ਨਾਮੁ ਬਨਾਇ ॥ ਬਿਧਵਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਧਾਮ ਮੈ ਡੇਰਾ ਕੀਨੋ ਜਾਇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਵਾ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਅਨੰਦਿਤ ਭਯੋ ॥ ਮੋਰੇ ਧਾਮ ਪੂਤ ਬਿਧਿ ਦਯੋ ॥ ਧਾਮ ਜਵਾਈ ਨਾਮੁ ਜਤਾਯੋ ॥ ਆਦਰ ਕੈ ਭੋਜਨਹਿ ਖਵਾਯੋ ॥੪॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਬਰਿਸ ਜਬ ਬੀਤੀ ॥ ਵਹ ਤ੍ਰਿਯ ਦੁਖ ਤੇ ਭਈ ਨਿਚੀਤੀ ॥ ਵਹ ਤਿਹ ਘਰ ਕੋ ਕਾਮੁ ਚਲਾਵੈ ॥ ਬਿਧਵਾ ਬਧੂ ਖੇਦ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਤਹੱ ਰਲਿ ਗਯੋ ਤਾ ਕੀ ਸੁਤਾ ਚੁਰਾਇ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਰੋਵਤ ਕੁਟਵਾਰ ਕੇ ਤਟ ਚਟ ਕੂਕੀ ਜਾਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧਾਮ ਜਵਾਈ ਦੁਹਿਤਾ ਹਰੀ ॥ ਦੇਖਹੁ ਦੈਵ ਕਹਾ ਇਹ ਕਰੀ ॥ ਸੂਰ ਉਦੋਤ ਗਯੋ ਨਹਿ ਆਯੋ ॥ ਮੈਂ ਤਿਨ ਕੋ ਕਛੁ ਸੋਧ ਨ ਪਾਯੋ ॥੭॥ ਕਾਜੀ ਕੋਟਵਾਰ ਜਬ ਸੁਨਯੋ ॥ ਦੁਹੂੰ ਬਿਹਸਿ ਕੈ ਮਾਥੋ ਧੁਨਯੋ ॥ ਜਾ ਕੋ ਸੁਤਾ ਦਾਨੁ ਤੈਂ ਦਯੋ ॥ ਕਹਾ ਭਯੋ ਜੌ ਗ੍ਰਿਹ ਲੈ ਗਯੋ ॥੮॥ ਸਭਹਿਨ ਤਿਹ ਝੂਠੀ

ਕਰਿ ਮਾਨਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੁ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨ ਜਾਨਯੋ ॥ ਲੂਟਿ ਦਰਬੁ ਤਾ ਕੋ ਸਭ ਲਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਦੇਸ ਨਿਕਾਰੋ ਦਯੋ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਛਿਹੱਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੬॥੧੩੦੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਭੀਤਰ ਹੁਤੋ ਚੰਦ੍ਰਸੈਨ ਇਕ ਰਾਵ ॥ ਬਲ ਗੁਨ ਬੀਰਜ ਮੈਂ ਜਨੁਕ ਤ੍ਰਿਦਸੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਭਾਵ ॥੧॥ ਭਾਗਵਤੀ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਰਤਿ ਰਤਿਨਾਥ ਪਛਾਨਿ ਤਿਹੱ ਝੁਕਿ ਝੁਕਿ ਕਰਹਿ ਜੁਹਾਰ ॥੨॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਸੁੰਦਰ ਹੁਤੋ ਰਾਨੀ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਭੋਗ ਅਧਿਕ ਤਾ ਸੌ ਕਿਯੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਰਾਜਾ ਜੂ ਆਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਹ੍ਰਿਦੈ ਅਧਿਕ ਦੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਯਾ ਕੋ ਦੈਯਾ ਕਹੌ ਕਾ ਕਰਿ ਹੌ ॥ ਯਾ ਕੇ ਹਨੇ ਬਹੁਰਿ ਹੌ ਮਰਿ ਹੌ ॥੪॥ ਜਾਰ ਬਾਚ ॥ ਤਬੈ ਜਾਰ ਯੌ ਕਥਾ ਉਚਾਰੀ ॥ ਰਾਨੀ ਕਰਹੁ ਨ ਚਿੰਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਯਹ ਤਰਬੂਜ ਕਾਟਿ ਮੁਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਯਾ ਕੀ ਗਰੀ ਭੱਛ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ॥੫॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਸੋਊ ਕਾਜ ਕਮਾਯੋ ॥ ਕਾਟਿ ਤਾਹਿ ਤਰਬੂਜ ਖੁਲਾਯੋ ॥ ਲੈ ਖੋਪਰ ਤਿਨ ਸਿਰ ਪੈ ਧਰਿਯੋ ॥ ਸ੍ਵਾਸ ਲੇਤ ਕਹ ਛੇਕੌ ਕਰਿਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਿ ਖੋਪਰ ਸਿਰ ਪਰ ਨਦੀ ਤਰ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਡਰ ਸੋਇ ॥ ਦਿਨ ਲੋਗਨ ਦੇਖਤ ਗਯੋ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਤ ਕੋਇ ॥੭॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨਿਯੈ ਬਚ ਨਰਪਾਲ ॥ ਬਹਤ ਜਾਤ ਤਰਬੂਜ ਸੋ ਮੋਹਿ ਮਿਲੋ ਦਰਹਾਲ ॥੮॥ ਬਚਨੁ ਸੁਨਤ ਰਾਜਾ ਤਬੈ ਪਠਏ ਮਨੁਖ ਅਨੇਕ ॥ ਜਾਤ ਬਹੇ ਤਰਬੂਜ ਕੌ ਪਹੁਚਤ ਭਯੋ ਨ ਏਕ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨਹੁ ਨਾਥ ਬਡਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ॥ ਬੂਡਿ ਕੋਊ ਜਾ ਕੇ ਹਿਤ ਮਰੈ ॥ ਮੋਰ ਮੂੰਡ ਅਪਜਸ ਬਹੁ ਧਰੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਨੀ ਹਿਤ ਹਿਦਵਾਨ ਕੇ ਮਨੁਖ ਬੁਰਾਯੋ ਏਕ ॥ ਯਹ ਅਪਜਸ ਨ ਕਬਹੁ ਮਿਟੈ ਭਾਖਹਿ ਲੋਗ ਅਨੇਕ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਪਹਿ ਦੈ ਤਰਬੂਜ ਤਰਾਯੋ ॥ ਆਪਹਿ ਆਇ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਰਿਸਵਾਯੋ ॥ ਆਪਹਿ ਹੇਰਿ ਮਨੁੱਛਨ ਲੀਨਾ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਚੀਨਾ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਸਤਹੱਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੭॥੧੩੨੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਤਖਾਨ ਉਜੈਨ ਮੈ ਬਿਬਿਚਾਰਨਿ ਤਿਹ ਨਾਰਿ ॥ ਤਾ ਸੋ ਕਰਯੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਤਿਨ ਸੋ ਤੁਹਿ ਕਹੌ ਸੁਧਾਰਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਮਤਿ ਬਾਢਿਯਹਿ ਤਬੈ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੁ ਗੀਗੋ ਤੈ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ਹੌ ਅਬ ਹੀ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧੈ ਹੌ ॥ ਖਾਟਿ ਕਮਾਇ ਤੁਮੈ ਧਨੁ ਲਯੈ ਹੌ ॥੨॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਖਾਟ ਤਰੇ ਛਪਿ ਰਹਯੋ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਤਬ ਬਾਢਿਨ ਇਕ ਜਾਰ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਯੋ ॥੩॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਤ੍ਰਿਯ ਮਾਨਯੋ ॥ ਖਾਟ ਤਰੇ ਨਿਜੁ ਪਤਿਹਿ ਪਛਾਨਯੋ ॥ ਸਭ ਅੰਗਨ ਬਿਹਬਲ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਦੁਖਿਤ ਅਤਿ ਭਈ ॥੪॥ ਤਬ ਤਾ ਸੌ ਤ੍ਰਿਯ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਮੁਹਿ ਕਾ ਕਰਤ ਦਈ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਮੇਰੌ ਘਰ ਨਾਹੀਂ ॥ ਹੌ ਜਿਹ ਬਸਤ ਬਾਂਹ ਕੀ ਛਾਹੀਂ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਤਿ ਅੰਸੂਆਂ ਆਂਖਿਨ ਭਰੌ ਰਹੋਂ ਮਲੀਨੇ ਭੇਸ ॥ ਪੈਰ ਲਗੇ ਬਿਹਰੌ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਪਰਦੇਸ ॥੬॥ ਲਗਤ ਬੀਰਿਯਾ ਬਾਨ ਸੀ ਬਿਖੁ ਸੋ ਲਗਤ ਅਨਾਜ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਪਰਦੇਸ ਗੇ ਤਾ ਬਿਨ ਕਛੂ ਨ ਸਾਜ ॥੭॥ ਬਾਢੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਮਨ ਮੈ ਭਯੋ ਖੁਸਾਲ ॥ ਜਾਰ ਸਹਿਤ ਤ੍ਰਿਯ ਖਾਟ ਲੈ ਨਾਚਿ ਉਠਯੋ ਤਤਕਾਲ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਅਠਹੱਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ

ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੮॥੧੩੨੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਨਿਕ ਏਕ ਬਾਨਾਰਸੀ ਬਿਸਨ ਦੱਤ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਬਿਸੂਮਤੀ ਤਾਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਧਨ ਜਾ ਕੇ ਬਹੁ ਧਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਨਿਯੋ ਹੇਤ ਬਨਿਜ ਕੇ ਗਯੋ ॥ ਮੈਨ ਦੁਖਯ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਅਤਿ ਦਯੋ ॥ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਪੈ ਤੇ ਰਹਯੋ ਨ ਜਾਈ ॥ ਕੇਲ ਕਿਯੋ ਇਕ ਪੁਰਖ ਬੁਲਾਈ ॥੨॥ ਕੇਲ ਕਮਾਤ ਗਰਭ ਰਹਿ ਗਯੋ ॥ ਕੀਨੇ ਜਤਨ ਦੂਰਿ ਨਹਿ ਭਯੋ ॥ ਨਵਮਾਸਨ ਪਾਛੇ ਸੁਤ ਜਾਯੋ ॥ ਤਵਨਹਿ ਦਿਵਸ ਬਨਿਕ ਘਰ ਆਯੋ ॥੩॥ ਬਨਿਕ ਕੋਪ ਕਰਿ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਕਛੁ ਤ੍ਰਿਯ ਤੈ ਬਿਭਚਾਰ ਕਮਾਯੋ ॥ ਭੋਗ ਕਰੇ ਬਿਨੁ ਪੂਤ ਨ ਹੋਈ ॥ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਜਾਨਤ ਸਭ ਕੋਈ ॥੪॥ ਸੁਨਹੁ ਸਾਹੁ ਮੈ ਕਥਾ ਸੁਨਾਊਂ ॥ ਤੁਮਰੇ ਚਿਤ ਕੋ ਭਰਮੁ ਮਿਟਾਊਂ ॥ ਇਕ ਜੋਗੀ ਤੁਮਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਤਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਗ੍ਰਿਹ ਸੁਤ ਪਾਯੋ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਰਜਨਾਥ ਜੋਗੀ ਹੁਤੋ ਸੋ ਆਯੋ

ਇਹ ਧਾਮ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਭੋਗ ਮੋਸੌ ਕਿਯੋ ਸੁਤ ਦੀਨੋ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਮ ॥੬॥ ਬਨਿਕ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਚੁਪ ਰਹਯੋ ਮਨ ਮੈ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨਯ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਭੋਗ ਜਿਨਿ ਸੁਤ ਦਿਯੋ ਧਰਨੀ ਤਲ ਸੋ ਧੰਨਯ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਉਨਾਸੀਓ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੭੯॥੧੩੩੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਗ੍ਰਿਹ ਨੰਦ ਕੇ ਕਾਨ੍ਹ ਲਯੋ ਅਵਤਾਰ ॥ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਜਾ ਕੋ ਸਦਾ ਨਿਤਿ ਉਠਿ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭ ਗੋਪੀ ਤਾ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ॥ ਨਿਤਿਯ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਕਹ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਹਿ ॥ ਮਨ ਮਹਿ ਬਸ੍ਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥ ਤਨ ਮਨ ਦੇਤ ਆਪਨੋ ਵਾਰੀ ॥੨॥ ਰਾਧਾ ਨਾਮ ਗੋਪਿ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਨਿਤਿ ਕਹੈ ॥ ਜਗਨਾਯਕ ਸੌ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾਯੋ ॥ ਸੂਤ ਸਿਧਨ ਕੀ ਭਾਂਤਿ ਬਢਾਯੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੈ ਛੋਰਿ ਧਾਮ ਕੋ ਕਾਮ ॥ ਨਿਸਦਿਨ ਰਟਤ ਬਿਹੰਗ ਜ੍ਯੋਂ ਜਗਨਾਯਕ ਕੋ ਨਾਮ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਪਿਤੁ ਮਾਤਾ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰੈ ॥ ਹੇਰਨਿ ਤਾਂਹਿ ਨਿੱਤ ਉਠਿ ਆਵੈ ॥ ਨੰਦ ਜਸੋਮਤਿ ਦੇਖਿ ਲਜਾਵੈ ॥੫॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਜਗੇ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ ਜਾਤ ਜਰਾਵ ਜੁਰੀ ਕਹ ਨਾਤੈਂ ॥ ਅੰਗ ਹੁਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਲੋਗ ਸਭੈ ਹਰਿ ਰਾਇ ਬਿਨਾਇ ਕਹੀ ਇਕ ਬਾਤੈਂ ॥ ਹਾਥ ਉਚਾਇ ਹਨੀ ਛਤਿਯਾਂ ਮੁਸਕਾਇ ਲਜਾਇ ਸਖੀ ਚਹੂੰ ਘਾ ਤੈਂ ॥ ਨੈਨਨ ਸੌ ਕਹ੍ਯੋ ਏ ਜਦੁਨਾਥ ਸੁ ਭੌਹਨ ਸੌ ਕਹਯੋ ਜਾਹੁ ਇਹਾਂ ਤੈਂ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੈਨਨ ਸੌ ਹਰਿਰਾਇ ਕਹਿ ਭੌਹਨ ਉੱਤਰ ਦੀਨ ॥ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ਕੌਨ ਹੂੰ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਅੱਸੀਵੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੮੦॥੧੩੪੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਗਰ ਸਿਰੋਮਨਿ ਕੋ ਹੁਤੋ ਸਿੰਘ ਸਿਰੋਮਨਿ ਭੂਪ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਘਰ ਮੈ ਧਰੇ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮ ਸਰੂਪ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਧੰਨਯਾ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਰਹੈ ਲਾਜ ਤੇ ਪਯਾਰੀ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਰਾਜਾ ਘਰ ਆਯੋ ॥ ਰੰਗਨਾਥ ਜੋਗਿਯਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਾਦ ਤਾ ਸੌ ਕਿਯੋ ਰਾਜੈ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਕਥਾ ਤਿਨ ਸੌ ਭਈ ਸੋ ਮੈ ਕਹਤ ਬਨਾਇ ॥੩॥ ਏਕ ਨਾਥ ਸਭ ਜਗਤ ਮੈ ਬਯਾਪਿ ਰਹਯੋ ਸਭ ਦੇਸ ॥

ਸਭ ਜੋਨਿਨ ਮੈਂ ਰਵਿ ਰਹਯੋ ਊਚ ਨੀਚ ਕੇ ਭੇਸ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਜਾਨਹੁ ॥ ਸਭ ਹੀ ਕੋ ਪੋਖਕ ਕਰਿ ਮਾਨਹੁ ॥ ਸਰਬ ਦਯਾਲ ਮੇਘ ਜਿਮਿ ਢਰਈ ॥ ਸਭ ਕਾਹੂ ਪਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਕਾਹੂ ਕੌ ਪੋਖਈ ਸਭ ਕਾਹੂ ਕੌ ਦੇਇ ॥ ਜੋ ਤਾਂ ਤੇ ਮੁਖ ਫੇਰਈ ਮਾਂਗਿ ਮੀਚ ਕਹੱ ਲੇਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕਨ ਸੋਖੈ ਏਕਨ ਭਰੈ ॥ ਏਕਨ ਮਾਰੈ ਇਕਨਿ ਉਬਰੈ ॥ ਏਕਨ ਘਟਵੈ ਏਕ ਬਢਾਵੈ ॥ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਯੌ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਵੈ ॥੭॥ ਰੂਪ ਰੇਖ ਜਾ ਕੇ ਕਛੁ ਨਾਹੀਂ ॥ ਭੇਖ ਅਭੇਖ ਸਭ ਕੇ ਘਟ ਮਾਹੀਂ ॥ ਜਾ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਚੱਛੁ ਕਰਿ ਹੇਰੈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਕੌਨ ਛਾਹ ਕੌ ਛੇਰੈ ॥੮॥ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਅਕਾਸ ਬਨਾਯੋ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਥਪਿ ਬਾਦਿ ਰਚਾਯੋ ॥ ਭੂਮਿ ਬਾਰਿ ਪੰਚ ਤਤੁ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥ ਆਪਹਿ ਦੇਖਤ ਬੈਠ ਤਮਾਸਾ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੀਵ ਜੰਤ ਸਭ ਥਾਪਿ ਕੈ ਪੰਥ ਬਨਾਏ ਦੋਇ ॥ ਝਗਰਿ ਪਚਾਏ ਆਪਿ ਮਹਿ ਮੋਹਿ ਨ ਚੀਨੈ ਕੋਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਸਭ ਭੇਦ ਸਾਧੁ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ॥ ਸੱਤਿਨਾਮੁ ਕੋ ਤਤ ਪਛਾਨੈ ॥ ਜੋ ਸਾਧਕ ਯਾ ਕੌ ਲਖਿ ਪਾਵੈ ॥ ਜਨਨੀ ਜਠਰ ਬਹੁਰਿ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਜੋਗੀ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਰਾਜੈ ਮੁਸਕਾਇ ॥ ਤੱਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਬਾਦਿ ਕੌ ਉਚਰਤ ਭਯੋ ਬਨਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਗੀ ਡਿੰਭ ਕਿ ਜੋਗੀ ਜਿਯਰੋ ॥ ਜੋਗੀ ਦੇਹ ਕਿ ਜੋਗੀ ਹਿਯਰੋ ॥ ਸੋ ਜੋਗੀ ਜੋ ਜੋਗ ਪਛਾਨੈ ॥ ਸੱਤਿਨਾਮੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨੈ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਡਿੰਭ ਦਿਖਾਯੋ ਜਗਤ ਕੋ ਜੋਗੁ ਨ ਉਪਜਯੋ ਜੀਯ ॥ ਯਾ ਜਗ ਕੇ ਸੁਖ ਤੇ ਗਯੋ ਜਨਮ ਬ੍ਰਿਥਾਗੇ ਕੀਯ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਜੋਗੀ ਹਸਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨਹੁ ਰਾਵ ਜੂ ਗਯਾਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ਸੋ ਜੋਗੀ ਜੋ ਜੋਗ ਪਛਾਨੈ ॥ ਸੱਤਿਨਾਮੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨੈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਚਾਹਤ ਹੈ ਆਤਮਾ ਇਕ ਤੇ ਭਯੋ ਅਨੇਕ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਪਸਰਤ ਜਗਤ ਬਹੁਰਿ ਏਕ ਕੋ ਏਕ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਨਹਿ ਮਰੈ ਨ ਕਾਹੂ ਮਾਰੈ ॥ ਭੂਲਾ ਲੋਕ ਭਰਮੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥ ਘਟ ਘਟ ਬਯਾਪਕ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਸਭ ਹੀ ਮਹਿ ਰਵਿ ਰਹਯੋ ਸੁਆਮੀ ॥੧੭॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਘੋਰਾ ਕਹੂੰ ਭਯੋ ਕਹੂੰ ਹਾਥੀ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਗਯੋ ਕਹੂੰ ਪੰਛੀ ਰੂਪ ਲਯੋ ਕਹੂੰ ਫਲ ਫੂਲ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ਪਾਵਕ ਹ੍ਵੈ ਦਹਯੋ ਕਹੂੰ ਪੌਨ ਰੂਪ ਕਹਯੋ ਕਹੂੰ ਚੀਤ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਗਹਯੋ ਕਹੂੰ ਪਾਨੀ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਬਹਯੋ ਹੈ ॥ ਅੰਬਰ ਉਤਾਰੇ ਰਾਵਨਾਦਿਕ ਸੰਘਾਰੇ ਕਹੂੰ ਬਨ ਮੈ ਬਿਹਾਰੇ ਐਸੇ ਬੇਦਨ ਮੈ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥

ਪੁਰਖ ਹ੍ਵੈ ਆਪੁ ਕਹੂੰ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਕੋ ਰੂਪ ਧਰਯੋ ਮੂਰਖਨ ਭੇਦ ਤਾ ਕੋ ਨੈਕ ਹੂੰ ਨ ਲਹਯੋ ਹੈ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਵਨ ਮਰੈ ਕਾ ਕੌ ਕੋਊ ਮਾਰੈ ॥ ਭੂਲਾ ਲੋਕ ਭਰਮ ਬੀਚਾਰੈ ॥ ਯਹ ਨ ਮਰਤ ਮਾਰਤ ਹੈ ਨਾਹੀ ॥ ਯੌ ਰਾਜਾ ਸਮਝਹੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਨਾ ਨਾਮ ਤਾ ਕੇ ਜਪੇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਕੋਊ ਹੋਇ ॥ ਰਾਵ ਰੰਕ ਰਾਜਾ ਸਭੈ ਜਿਯਤ ਨ ਰਹਸੀ ਕੋਇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੱਤਿਨਾਮੁ ਜੋ ਜਿਯ ਲਖਿ ਪਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕਾਲ ਨਿਕਟ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਬਿਨਾ ਨਾਮ ਤਾ ਕੇ ਜੋ ਰਹਿਹੈ ॥ ਬਨ ਗਿਰ ਪੁਰ ਮੰਦਿਰ ਸਭ ਢਹਿਹੈ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਕਿਯਾ ਕੇ ਸੇ ਪਟ ਬਨੇ ਗਗਨ ਭੂਮਿ ਪੁਨਿ ਦੋਇ ॥ ਦੁਹੂੰ ਪੁਰਨ ਮੈ ਆਇ ਕੈ ਸਾਬਿਤ ਗਯਾ ਨ ਕੋਇ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੱਤਿਨਾਮ ਜੋ ਪੁਰਖ ਪਛਾਨੈ ॥ ਸੱਤਿਨਾਮ ਲੈ ਬਚਨ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥ ਸੱਤਿਨਾਮੁ ਮਾਰਗ ਲੈ ਚਲਹੀ ॥ ਤਾ ਕੋ ਕਾਲ ਨ ਕਬਹੂੰ ਦਲਹੀ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨਨ ਸੁਨਤ ਹੀ ਰਾਜਾ ਭਯੋ ਉਦਾਸੁ ॥ ਭੂਮਿ ਦਰਬੁ ਘਰ ਰਾਜ ਤੇਂ ਚਿਤ ਮੈਂ ਭਯੋ ਨਿਰਾਸੁ ॥੨੪॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਸੁਨਯੋ ਦੂਖਤ ਭਈ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ॥ ਦੇਸ ਦਰਬੁ ਗ੍ਰਿਹ ਛਾਡਿ ਕੈ ਜਾਤ ਲਖਯੋ ਨਰ ਨਾਹ ॥੨੫॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਹ੍ਵੈ ਮੰਤ੍ਰੀ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਕਯੋਂਹੂੰ ਨ੍ਰਿਪ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਖਿਯੈ ਕੀਜੈ ਕਛੂ ਉਪਾਇ ॥੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੀ ਇਮਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਤੈਂ ਮੰਤ੍ਰ ਹਮਾਰੋ ॥ ਐਸੋ ਜਤਨ ਆਜੁ ਹਮ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਖਿ ਜੋਗਿਯਹਿ ਮਰਿ ਹੈ ॥੨੭॥ ਰਾਨੀ ਜੋ ਹੌ ਕਹੌ ਸੁ ਕਰਿਯਹੁ ॥ ਰਾਜਾ ਜੂ ਤੇ ਨੈਕ ਨ ਡਰਿਯਹੁ ॥ ਯਾ ਜੁਗਿਯਾ ਕਹ ਧਾਮ ਬੁਲੈਯਹੁ ॥ ਲੋਨ ਡਾਰਿ ਭੂਅ ਮਾਂਝ ਗਡੈਯਹੁ ॥੨੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਤਯੋਂ ਹੀ ਕਿਯੋ ਜੁਗਿਯਹਿ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਲੋਨ ਡਾਰਿ ਭੂਅ ਖੋਦਿ ਕੈ ਗਹਿ ਤਿਹ ਦਯੋ ਦਬਾਇ ॥੨੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾਇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਯੁਗਿਯਾ ਮਾਟੀ ਲਾਈ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਬਚਨ ਯੌ ਕਹਯੋ ॥ ਸੋ ਮੈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਿ ਜਿਯ ਮਹਿ ਗਹਯੋ ॥੩੦॥ ਮੋਰੀ ਕਹੀ ਭੂਪ ਸੌ ਕਹਿਯਹੁ ॥ ਤੁਮ ਬੈਠੇ ਗ੍ਰਿਹ ਹੀ ਮੈ ਰਹਿਯਹੁ ॥ ਇਨ ਰਾਨਿਨ ਕੌ ਤਾਪੁ ਨ ਦੀਜਹੁ ॥ ਰਾਜਿ ਜੋਗ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਕੀਜਹੁ ॥੩੧॥ ਪੁਨਿ ਮੋ ਸੌ ਇਕ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਯੋ ਨ ਕਰੈ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਤਬ ਪਾਛੇ ਯਹ ਬਚਨ ਉਚਰਿਯਹੁ ॥ ਰਾਜਾ ਜੂ ਕੇ ਤਪ ਕਹ ਹਰਿਯਹੁ ॥੩੨॥ ਜੋ ਤਿਨ ਕਹੀ ਸੁ ਪਾਛੇ ਕਹਿਹੌ ॥ ਤੁਮਰੇ ਸਕਲ ਭਰਮ ਕੌ ਦਹਿਹੌ ॥

ਅਬ ਸੁਨਿ ਲੈ ਤੈਂ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ਜਾ ਤੇ ਰਹਿਹੈਂ ਰਾਜ ਤਿਹਾਰੋ ॥੩੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਤ ਬਾਲਕ ਤਰੁਨੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤੈਂ ਤਯਾਗਤ ਸਭ ਸਾਜ ॥ ਸਭ ਬਿਧਿ ਕੀਯੋ ਕਸੁਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕਯੋਂ ਕਰਿ ਰਹਸੀ ਰਾਜ ॥੩੪॥ ਪੂਤ ਪਰੇ ਲੋਟਤ ਧਰਨਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪਰੀ ਬਿਲਲਾਇ ॥ ਬੰਧੁ ਭ੍ਰਿਤ ਰੋਦਨ ਕਰੈਂ ਰਾਜ ਬੰਸ ਤੇਂ ਜਾਇ ॥੩੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚੇਲੇ ਸਭੈ ਅਨੰਦਿਤ ਭਏ ॥ ਦੁਰਬਲ ਹੁਤੇ ਪੁਸਟ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ॥ ਨਾਥ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਜੋਗੀ ਕਰਿ ਲਯੈਹੈ ॥ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਕੇ ਟੂਕ ਮੰਗੈ ਹੈ ॥੩੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹੱ ਜੋਗੀ ਭੇਸ ਦੈ ਅਬ ਹੀ ਲਿਯੈ ਹੈ ਨਾਥ ॥ ਯੌ ਮੂਰਖ ਜਾਨੈ ਨਹੀ ਕਹਾਂ ਭਈ ਤਿਹ ਸਾਥ ॥੩੭॥ ਸੁਤ ਬਾਲਕ ਤਰੁਨੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕਯੋਂ ਨ੍ਰਿਪ ਛਾਡਤ ਮੋਹਿ ॥ ਚੇਰੀ ਸਭ ਰੋਦਨ ਕਰੈਂ ਦਯਾ ਨ ਉਪਜਤ ਤੋਹਿ ॥੩੮॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਤੋ ਸੋ ਕਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਭੇਦ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਕਹਤ ਔਰ ਉਚਾਰਤ ਬੇਦ ॥੩੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਤ ਹਿਤ ਕੈ ਮਾਤਾ ਦੁਲਰਾਵੈ ॥ ਕਾਲ ਮੂੰਡ ਪਰ ਦਾਂਤ ਬਜਾਵੈ ॥ ਵਹੁ ਨਿਤ ਲਖੈ ਪੂਤ ਬਢਿ ਜਾਵਤ ॥ ਲਹੈ ਨ ਮੂੜ ਕਾਲ ਨਿਜਕਾਵਤ ॥੪੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋ ਮਾਤਾ ਬਨਿਤਾ ਸੁਤਾ ਪਾਂਚ ਤੱਤ ਕੀ ਦੇਹ ॥ ਦਿਵਸ ਚਾਰ ਕੋ ਪੇਖਨੌ ਅੰਤ ਖੇਹ ਕੀ ਖੇਹ ॥੪੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਾਨੀ ਜਨਮ ਪ੍ਰਥਮ ਜਬ ਆਵੈ ॥ ਬਾਲਾਪਨ ਮੈ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵੈ ॥ ਤਰੁਨਾਪਨ ਬਿਖਿਯਨ ਕੈ ਕੀਨੋ ॥ ਕਬਹੁੱ ਨ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤੁ ਕੌ ਚੀਨੋ ॥੪੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਰਧ ਭਏ ਤਨੁ ਕਾਂਪਈ ਨਾਮੁ ਨ ਜਪਿਯੋ ਜਾਇ ॥ ਬਿਨਾ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਪਾਪ ਗ੍ਰਿਹਤ ਤਨ ਆਇ ॥੪੩॥ ਮਿਰਤੁ ਲੋਕ ਮੈ ਆਇ ਕੈ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਕੋਊ ਹੋਇ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਜਿਯਤ ਨ ਰਹਸੀ ਕੋਇ ॥੪੪॥ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਭੂਮਿ ਪਰੀ ਮੁਰਛਾਇ ॥ ਪੋਸਤਿਯਾ ਕੀ ਨੀਂਦ ਜਯੋਂ ਸੋਇ ਨ ਸੋਯੋ ਜਾਇ ॥੪੫॥ ਜੋ ਉਪਜਯੋ ਸੋ ਬਿਨਸਿ ਹੈ ਜਗ ਰਹਿਬੋ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ॥ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਦਾਸੀ ਕਹਾ ਦੇਖਹੁ ਤਤੁ ਬਿਚਾਰਿ ॥੪੬॥ ਛੰਦੁ ॥ ਪਤਿ ਪੂਤਨ ਤੇ ਰਹੈ ਬਿਜੈ ਪੂਤਨ ਤੇ ਪੈਯੈ ॥ ਦਿਰਬੁ ਕਪੂਤਨ ਜਾਇ ਰਾਜ ਸਪੂਤਨ ਬਹੁਰੈਯੈ ॥ ਪਿੰਡ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ਦੇਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪੂਤੋ ਉਪਜਾਵਹਿ ॥ ਬਹੁਤ ਦਿਨਨ ਕੋ ਬੈਰ ਗਯੋ ਪੂਤੈ ਬਹੁਰਾਵਹਿ ॥ ਜੋ ਪੂਤਨ ਕੌ ਛਾਡਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤਪਸਯਾ ਕੌ ਜਾਵੈ ॥ ਪਰੈ ਨਰਕ ਸੋ ਜਾਇ ਅਧਿਕ ਤਨ ਮੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੪੭॥ ਨ ਕੋ ਹਮਾਰੋ ਪੂਤ ਨ ਕੋ ਹਮਰੀ ਕੋਈ ਨਾਰੀ ॥ ਨ ਕੋ ਹਮਾਰੋ ਪਿਤਾ ਨ ਕੋ ਹਮਰੀ ਮਹਤਾਰੀ ॥ ਨ ਕੋ ਹਮਾਰੀ ਭੈਨ ਨ ਕੋ ਹਮਰੋ

ਕੋਈ ਭਾਈ ॥ ਨ ਕੋ ਹਮਾਰੋ ਦੇਸ ਨ ਹੌ ਕਾਹੂ ਕੌ ਰਾਈ ॥ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਗਤ ਮੈ ਆਇ ਜੋਗ ਬਿਨੁ ਜਨਮੁ ਗਵਾਯੋ ॥ ਤਜਯੋ ਰਾਜ ਅਰੁ ਪਾਟ ਯਹੈ ਜਿਯਰੇ ਮੁਹਿ ਭਾਯੋ ॥੪੮॥ ਜਨਨਿ ਜਠਰ ਮਹਿ ਆਇ ਪੁਰਖ ਬਹੁਤੋ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥ ਮੂਤ੍ਰ ਧਾਮ ਕੌ ਪਾਇ ਕਹਤ ਹਮ ਭੋਗ ਕਮਾਵਹਿ ॥ ਥੂਕ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੌ ਚਾਟਿ ਕਹਤ ਅਧਰਾਮ੍ਰਿਤ ਪਾਯੋ ॥ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਗਤ ਮੈ ਜਨਮੁ ਬਿਨਾ ਜਗਦੀਸ ਗਵਾਯੋ ॥੪੯॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚੁ ॥ ਰਿਖਿ ਯਾਹੀ ਤੇ ਭਏ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਯਾਹੀ ਉਪਜਾਏ ॥ ਬਯਾਸਾਦਿਕ ਸਭ ਚਤੁਰ ਇਹੀ ਮਾਰਗ ਹ੍ਵੈ ਆਏ ॥ ਪਰਸੇ ਯਾ ਕੇ ਬਿਨਾ ਕਹੌ ਜਗ ਮੈ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਐਤ ਭਵ ਪਾਇ ਬਹੁਰਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਾਯੋ ॥੫੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਤਿ ਚਾਤੁਰਿ ਰਾਨੀ ਸੁਮਤਿ ਬਾਤੈਂ ਕਹੀ ਅਨੇਕ ॥ ਰੋਗੀ ਕੇ ਪਥ ਜ੍ਯੋਂ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮਾਨਤ ਭਯੋ ਨ ਏਕ ॥੫੧॥ ਰਾਜਾ ਬਾਚ ॥ ਛੰਦ ॥ ਪੁਨਿ ਰਾਜੈ ਯੌ ਕਹੀ ਬਚਨ ਸੁਨ ਮੇਰੋ ਰਾਨੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕਛੂ ਤੈਂ ਨੈਕੁ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਕਹਾ ਬਾਪੁਰੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਨੇਹ ਜਾ ਸੌ ਅਤਿ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥ ਮਹਾਂ ਮੂਤ੍ਰ ਕੋ ਧਾਮ ਬਿਹਸਿ ਆਗੇ ਤਿਹ ਧਰਿ ਹੈਂ ॥੫੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਨਿ ਰਾਜੈ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨੁ ਹੋ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਜੋ ਜੋਗੀ ਤੁਮ ਸੌ ਕਹ੍ਯੋ ਸੋ ਮੁਹਿ ਕਹੌ ਸੁਧਾਰਿ ॥੫੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਤਿਯ ਬਚਨ ਜੋਗੀ ਜੋ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਸੋ ਮੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬੀਚ ਦ੍ରਿੜ ਗਹ੍ਯੋ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੌ ਸੁ ਬਚਨ ਬਖਾਨੋ ॥ ਤੁਮ ਜੋ ਸਾਚੁ ਜਾਨਿ ਜਿਯ ਮਾਨੋ ॥੫੪॥ ਮੰਦਰ ਏਕ ਉਜਾਰ ਉਸਰਿਯਹੁ ॥ ਬੈਠੇ ਤਹਾਂ ਤਪੱਸ੍ਯਾ ਕਰਿਯਹੁ ॥ ਹੌ ਤਹ ਔਰ ਮੂਰਤਿ ਧਰ ਐਹੌਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਸਮੁਝੈ ਹੌ ॥੫੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਨੀ ਤਹਾਂ ਅਕਾਸ ਕੀ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਤੁਮੈ ਬਨਾਇ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਸੱਤਿ ਪਛਾਨਿਯੋ ਜੋਗੀ ਪਹੁਚ੍ਯੋ ਆਇ ॥੫੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਨੀ ਬਨ ਮੈ ਸਦਨ ਸਵਾਰ੍ਯੋ ॥ ਛਾਤ ਬੀਚ ਰੌਜਨ ਇਕ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਜਾ ਕੇ ਬਿਖੈ ਮਨੁਖ ਛਪਿ ਰਹੈ ॥ ਜੋ ਚਾਹੈ ਚਿਤ ਮੈ ਸੋ ਕਹੈ ॥੫੭॥ ਬੈਠੇ ਤਰੇ ਨਜਰਿ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਬਾਨੀ ਨਭਹੀ ਕੀ ਲਖਿ ਜਾਵੈ ॥ ਰਾਨੀ ਤਹਾਂ ਪੁਰਖ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਦੈ ਤਾਹਿ ਸਿਖਾਯੋ ॥੫੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਚਾਕਰ ਹੁਤੋ ਨਾਮ ਸਿੰਘ ਆਨੂਪ ॥ ਵਹਿ ਜੁਗਿਯਾ ਕੀ ਬੈਸ ਥੋ ਤਾ ਕੀ ਸਕਲ ਸਰੂਪ ॥੫੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਕਹ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਸਮੁਝੈਯਹੁ ॥ ਤੁਮ ਜੋਗੀ ਆਪਹਿ ਠਹਿਰੈਯਹੁ ॥ ਕ੍ਯੋਂ ਹੂੰ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਮੋਰਿ ਘਰ ਲ੍ਯਾਵਹੁ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਮੁਖ ਮਾਂਗਹੁ ਸੋ ਪਾਵਹੁ ॥੬੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ

ਤਾਂ ਸੋ ਐਸੋ ਬਚਨ ਰਾਨੀ ਕਹ੍ਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਚਤੁਰ ਪੁਰਖੁ ਆਗੇ ਹੁਤੋ ਸਕਲ ਭੇਦ ਗ੍ਯੋ ਪਾਇ ॥੬੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਰਾਜਾ ਪਹਿ ਆਈ ॥ ਲੀਨੇ ਦ੍ਵੈ ਕੰਥਾ ਕਰਵਾਈ ॥ ਇਕ ਤੁਮ ਧਰੋ ਏਕ ਹੌ ਧਰਿ ਹੌ ॥ ਤੁਮਰੇ ਸੰਗ ਤਪਸ੍ਯਾ ਕਰਿ ਹੌ ॥੬੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਰਾਜੈ ਮੁਸਕਾਇ ॥ ਜੋ ਤਾ ਸੌ ਬਾਤੈਂ ਕਰੀ ਸੋ ਤੁਹਿ ਕਹੌ ਸੁਨਾਇ ॥੬੩॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਹੈ ਬਨ ਕੋ ਬਸਿਬੋ ਦੁਖ ਕੋ ਕਹੁ ਸੁੰਦਰਿ ਤੂੰ ਸੰਗ ਕ੍ਯੋਂ ਨਿਬਹੈ ਹੈਂ ॥ ਸੀਤ ਤੁਸਾਰ ਪਰੈ ਤਨ ਪੈ ਸੁ ਇਤੋ ਤਬ ਤੌ ਹਠਹੂੰ ਨ ਗਹੈਹੈਂ ॥ ਸਾਲ ਤਮਾਲ ਬੜੇ ਜਹੱ ਬ੍ਯਾਲ ਨਿਹਾਲ ਤਿਨੈ ਬਹੁ ਧਾ ਬਿਲਲੈਹੈਂ ॥ ਤੂੰ ਸੁ ਕੁਮਾਰਿ ਕਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸੁ ਹਾਰਿ ਪਰੇ ਤੁਹਿ ਕੌਨ ਉਠੈਹੈ ॥੬੪॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਸੀਤ ਸਮੀਰ ਸਹੌਂ ਤਨ ਪੈ ਸੁਨੁ ਨਾਥ ਤੁਮੈ ਅਬ ਛਾਡਿ ਨ ਜੈਹੌਂ ॥ ਸਾਲ ਤਮਾਲ ਬੜੇ ਜਹੱ ਬ੍ਯਾਲ ਨਿਹਾਲ ਤਿਨੈ ਕਛੁ ਨਾ ਡਰਪੈਹੌਂ ॥ ਰਾਜ ਤਜੋ ਸਜ ਸਾਜ ਤਪੋ ਧਨ ਲਾਜ ਧਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗ ਸਿਧੈਹੌਂ ॥ ਬਾਤ ਇਹੈ ਦੁਖ ਗਾਤ ਸਹੌਂ ਬਨ ਨਾਯਕ ਕੇ ਸੰਗ ਪਾਤ ਚਬੈਹੌਂ ॥੬੫॥ ਰਾਜਾ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜ ਭਲੀ ਬਿਧ ਰਾਖਿਯਹੁ ਨਾਥ ਸੰਭਰਿਯਹੁ ਨਿੱਤ ॥ ਸੁਤ ਸੇਵਾ ਨਿਤ ਕੀਜਿਯਹੁ ਬਚਨ ਧਾਰਿਯਹੁ ਚਿੱਤ ॥੬੬॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਜ ਤਜੋ ਸਜਿ ਸਾਜ ਤਪੋ ਧਨ ਕਾਜ ਨ ਬਾਸਵ ਕੀ ਠਕੁਰਾਈ ॥ ਅੱਸ੍ਵ ਪਦਾਂਤ ਬਨੇ ਬਨ ਬਾਰੁਣ ਚਾਹਤ ਹੋ ਨ ਕਛੂ ਪ੍ਰਭਤਾਈ ॥ ਬਾਲਕ ਬਾਰ ਤਜੇ ਬਰਨਾਰਿ ਤਜੋ ਅਸਰਾਰਿ ਯਹੈ ਠਹਰਾਈ ॥ ਜਾਇ ਬਸੌ ਬਨ ਮੈਂ ਸੁਖ ਸੌ ਸੁਨੁ ਸੁੰਦਰਿ ਆਜੁ ਇਹੈ ਮਨ ਭਾਈ ॥੬੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਤਿ ਛਾਡਿ ਕੈ ਬਸਤ ਧਾਮ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤਿਨ ਕੌ ਆਗੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਭੀਤਰਿ ਪੈਠਬ ਨਾਹਿ ॥੬੮॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬਾਲਕਨ ਬੋਰੌ ਰਾਜ ਇੰਦ੍ਰ ਹੂੰ ਕੋ ਛੋਰੌ ਔਰ ਭੂਖਨਨ ਤੋਰੌ ਕਠਿਨਾਈ ਐਸੀ ਝਲਿਹੌ ॥ ਪਾਤ ਫਲ ਖੈਹੌ ਸਿੰਘ ਸਾਂਪ ਤੇ ਡਰੈਹੌ ਨਾਹਿ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਯਾਰੇ ਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਮੈ ਗਲਿ ਹੌ ॥ ਜੌ ਨ ਹੌ ਸੁਹੈਹੌ ਮੁਖ ਦੇਖੌ ਪਾਛੇ ਚਲੀ ਜੈਹੌ ਨਾ ਤੌ ਬਿਰਹਾਗਿਨ ਕੀ ਆਗਿ ਬੀਚ ਬਲਿ ਹੌ ॥ ਕੌਨ ਕਾਜ ਰਾਜਹੂੰ ਕੋ ਸਾਜ ਮਹਾਰਾਜ ਬਿਨ ਨਾਥ ਜੂ ਤਿਹਾਰੇ ਰਹੇ ਰਹੌ ਚਲੇ ਚਲਿ ਹੌ ॥੬੯॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਸ ਤਜੋ ਕਰਿ ਭੇਸ ਤਪੋ ਧਨ ਕੇਸ ਮਰੋਰਿ ਜਟਾਨਿ ਸਵਾਰੋ ॥ ਲੇਸ ਕਰੌ ਨ ਕਛੂ ਧਨ ਕੌ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪਨਿਯਾਂ ਪਰ ਹ੍ਵੈ ਤਨ ਵਾਰੌ ॥ ਬਾਲਕ ਕ੍ਰੋਰਿ ਕਰੌ ਇਕ ਓਰ ਸੁ ਬਸਤ੍ਰਨ ਛੋਰਿ ਕੈ ਰਾਮ ਸੰਭਾਰੌ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਰਾਜ ਨਹੀ ਮੁਹਿ ਕਾਜ ਬਿਨਾ ਮਹਾਰਾਜ

ਸਭੈ ਘਰ ਜਾਰੌਂ ॥੭੦॥ ਅੰਗਨ ਮੈ ਸਜਿ ਹੌਂ ਭਗਵੇ ਪਟ ਹਾਥ ਬਿਖੈ ਚਿਪਿਯਾ ਗਹਿ ਲੈਹੌਂ ॥ ਮੁੰਦ੍ਰਨ ਕਾਨ ਧਰੈਂ ਅਪਨੇ ਤਵ ਮੂਰਤਿ ਭਿੱਛਹਿ ਮਾਂਗਿ ਅਘੈਹੌਂ ॥ ਨਾਥ ਚਲੌਂ ਤੁਮ ਠੌਰ ਜਹਾਂ ਹਮ ਹੂੰ ਤਿਹ ਠੌਰ ਬਿਖੈ ਚਲਿ ਜੈਹੌਂ ॥ ਧਾਮ ਰਹੌਂ ਨਹਿ ਬਾਤ ਕਹੌਂ ਪਟ ਫਾਰਿ ਸਭੈ ਅਬ ਜੋਗਿਨ ਹ੍ਵੈਹੌਂ ॥੭੧॥ ਰਾਜਾ ਬਾਚ ॥ ਰਾਨੀ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ਮਹੀਪਤਿ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰ ਚਕਯੋ ਚਿਤ ਮਾਹੀ ॥ ਰਾਜ ਕਰੋ ਸੁਖ ਸੋ ਸੁਨਿ ਸੁੰਦਰ ਤੋਹਿ ਤਜੇ ਲਰਕਾ ਮਰਿ ਜਾਹੀ ॥ ਸੋ ਨ ਮਿਟੈ ਨ ਹਟੈ ਬਨ ਤੇਂ ਨ੍ਰਿਪ ਝਾਰਿ ਪਛੋਰਿ ਭਲੇ ਅਵਗਾਹੀ ॥ ਮਾਤ ਪਰੀ ਬਿਲਲਾਤ ਧਰਾਪਰ ਨਾਰਿ ਹਠੀ ਹਠ ਛਾਡਤ ਨਾਹੀ ॥੭੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਲਖੀ ਸੱਤਿ ਜੋਗਿਨਿ ਭਈ ॥ ਛੋਰਿ ਨ ਚਲਿਯੋ ਧਾਮ ਸੰਗ ਅਪੁਨੇ ਲਈ ॥ ਧਾਰਿ ਜੋਗ ਕੋ ਭੇਸ ਮਾਤ ਪਹਿ ਆਇਯੋ ॥ ਹੋ ਭੇਸ ਜੋਗ ਨ੍ਰਿਪ ਹੇਰਿ ਸਭਨ ਦੁਖ ਪਾਇਯੋ ॥੭੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਦਾ ਦੀਜਿਯੈ ਦਾਸ ਕੌ ਬਨ ਕੌ ਕਰੈ ਪਯਾਨ ॥ ਬੇਦ ਬਿਧਾਨਨ ਧ੍ਯਾਇ ਹੌਂ ਜੌ ਭਵ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ॥੭੪॥ ਮਾਤਾ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੂਤ ਰਹੌ ਬਲਿ ਜਾਉਂ ਕਛੂ ਦਿਨ ਪਾਲ ਕਰੋ ਇਨ ਦੇਸਨ ਕੌਂ ॥ ਤੁਹਿ ਕ੍ਯੋ ਕਰਿ ਜਾਨ ਕਹੌਂ ਮੁਖ ਤੇ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਖ ਲਾਗਤ ਹੈ ਮਨ ਕੌਂ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਤੁਹਿ ਕਾਢਿ ਇਤੋ ਸੁਖ ਛਾਡਿ ਕਹਾਂ ਕਹਿ ਹੌਂ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੌਂ ॥ ਸੁਨੁ ਸਾਚੁ ਸਪੂਤ ਕਹੌਂ ਮੁਖ ਤੇਂ ਤੁਹਿ ਕੈਸੇ ਕੈ ਦੇਉਂ ਬਿਦਾ ਬਨ ਕੌਂ ॥੭੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜ ਕਰੋ ਸੁਤ ਬਨ ਨ ਪਧਾਰੋ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹ੍ਯੋ ਮੰਤ੍ਰ ਬੀਚਾਰੋ ॥ ਲੋਗਨ ਕੇ ਕਹਬੋ ਅਨੁਸਰਿਯੈ ॥ ਰਾਜ ਜੋਗ ਘਰਿ ਹੀ ਮਹਿ ਕਰਿਯੈ ॥੭੬॥ ਰਾਜਾ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਤਹਿ ਸੀਸ ਝੁਕਾਇ ਕੈ ਪੁਨਿ ਬੋਲ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਬੈਨ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਜੈਹੈ ਜਮ ਕੇ ਐਨ ॥੭੭॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨੀ ਕਛੂ ਤਜਿ ਰੋਵਤ ਹੀ ਰਨਿਵਾਸਹਿ ਆਯੋ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਦਿਜ ਲੋਗ ਬੁਲਾਇ ਜਿਤੋ ਧਨ ਹੋ ਘਰ ਮੋ ਸੁ ਲੁਟਾਯੋ ॥ ਸੰਗ ਲਏ ਬਨਿਤਾ ਅਪੁਨੀ ਬਨਿ ਕੈ ਜੁਗਿਯਾ ਬਨ ਓਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਤ੍ਯਾਗ ਕੈ ਦੇਸ ਭਯੋ ਅਥਿਤੇਸ ਭਜੌ ਜਗਤੇਸ ਯਹੈ ਠਹਰਾਯੋ ॥੭੮॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਲਾਂਬੀ ਲਾਂਬੀ ਸਾਲ ਜਹਾਂ ਊਚੇ ਬਟਤਾਲ ਤਹਾਂ ਐਸੀ ਠੌਰ ਤਪ ਕੋ ਪਧਾਰੈ ਐਸੋ ਕੌਨ ਹੈ ॥ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਦੇਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਖਾਂਡਵ ਕੀ ਫੀਕੀ ਲਾਗੈ ਨੰਦਨ ਨਿਹਾਰਿ ਬਨ ਐਸੋ ਭਜੈ ਮੌਨ ਹੈ ॥ ਤਾਰਨ ਕੀ ਕਹਾ ਨੈਕੁ ਨਭ ਨ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ਜਾਇ ਸੂਰਜ ਕੀ ਜੋਤਿ ਤਹਾਂ ਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਨ ਜੌਨ ਹੈ ॥ ਦੇਵ ਨ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ਦੈਤ ਕੋਊ

ਨ ਬਿਹਾਰ੍ਯੋ ਜਹਾਂ ਪੰਛੀ ਕੀ ਨ ਗੰਮ੍ਯ ਤਹਾ ਚੀਟੀ ਕੋ ਨ ਗੌਨ ਹੈ ॥੭੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਬਨ ਮੈ ਦੋਊ ਗਏ ॥ ਹੇਰਤ ਤਵਨ ਮਹਲ ਕੌ ਭਏ ॥ ਤੁਰਤੁ ਤਾਂਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤਪ ਕੋ ਭਲੋ ਠੌਰ ਹਮ ਪਾਯੋ ॥੮੦॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਯਾ ਮੈ ਬੈਠਿ ਤਪਸ੍ਯਾ ਕਰਿ ਹੈਂ ॥ ਰਾਮ ਰਾਮ ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰਿ ਹੈਂ ॥ ਯਾ ਘਰ ਮੈ ਦਿਨ ਕਿਤਕ ਬਿਤੈ ਹੈਂ ॥ ਭਸਮੀਭੂਤ ਪਾਪ ਸਭ ਕੈਹੈਂ ॥੮੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਨੀ ਜਾਹਿ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ਭੇਦ ਕਹ੍ਯੋ ਸਮਝਾਇ ॥ ਵਹੈ ਪੁਰਖ ਜੁਗਿਯਾ ਬਨ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਮਿਲਤ ਭ੍ਯੋ ਆਇ ॥੮੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਕਹਯੋ ਸਮੁਝਾਈ ॥ ਜੋਗੀ ਵਹੈ ਪਹੂੰਚ੍ਯੋ ਆਈ ॥ ਮਰਤ ਬਚਨ ਮੋਸੌ ਤਿਨ ਕਹਯੋ ॥ ਸੋ ਮੈ ਆਜੁ ਸਾਚੁ ਕਰਿ ਲਹਯੋ ॥੮੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਠਿ ਰਾਜਾ ਪਾਇਨ ਪਰ੍ਯੋ ਤਾ ਕਹ ਗੁਰੂ ਪਛਾਨਿ ॥ ਬੈਠਿ ਗੋਸ੍ਰਿ ਦੋਨੋ ਕਰੀ ਸੋ ਮੈ ਕਹਤ ਬਖਾਨਿ ॥੮੪॥ ਜੋਗੀ ਬਾਚ ॥ ਨ੍ਹਾਇ ਨਦੀ ਸੌ ਜੌ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬੈਠਹੁਗੇ ਹ੍ਯਾਂ ਆਇ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਸੌ ਮੈ ਭਾਖਿਹੌ ਬ੍ਰਹਮ ਬਾਦਿ ਸਮੁਝਾਇ ॥੮੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੇ ਜਤਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੌ ਟਾਰਯੋ ॥ ਛਾਤ ਬਿਖੈ ਇਕ ਨਰ ਪੈਠਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਇਹ ਬਚ ਸੁਨਿ ਕਹਿਯਹੁ ॥ ਤੀਨ ਬਾਰ ਕਹਿ ਕੈ ਚੁਪ ਰਹਿਯਹੁ ॥੮੬॥ ਨ੍ਹਾਇ ਧੋਇ ਰਾਜਾ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਨਰ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸੁਨੁ ਨ੍ਰਿਪ ਜਬ ਮਾਟੀ ਮੈਂ ਲਈ ॥ ਧਰਮਰਾਜ ਆਗ੍ਯਾ ਮੁਹਿ ਦਈ ॥੮੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੈਂ ਰਾਜਾ ਕੇ ਤੀਰ ਤਜਿ ਕ੍ਯੋਂ ਆਯੋ ਇਹ ਠੌਰ ॥ ਮੋ ਸੋ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਖਾਨਿਯੈ ਸੁਨੁ ਜੋਗਿਨ ਸਿਰਮੌਰ ॥੮੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧਰਮਰਾਜ ਮੁਹਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁ ਹੌ ਕਹਤ ਹੌ ਤੀਰ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਮੋਰੀ ਕਹੀ ਰਾਵ ਸੌ ਕਹਿਯਹੁ ॥ ਨਾਤਰ ਭ੍ਰਮਤ ਨਰਕ ਮਹਿ ਰਹਿਯਹੁ ॥੮੯॥ ਜੈਸੋ ਕੋਟਿ ਜੱਗ੍ਯ ਤਪੁ ਕੀਨੋ ॥ ਤੈਸੋ ਸਾਚ ਨ੍ਯਾਇ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥ ਨ੍ਯਾਇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਲੈ ਰਾਜ ਕਮਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਨਿਕਟ ਕਾਲ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥੯੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਨ੍ਯਾਇ ਕਰੈ ਨਹੀ ਬੋਲਤ ਝੂਠ ਬਨਾਇ ॥ ਰਾਜ ਤ੍ਯਾਗ ਤਪਸ੍ਯਾ ਕਰੈ ਪਰੈ ਨਰਕ ਮਹਿ ਜਾਇ ॥੯੧॥ ਬ੍ਰਿਧ ਮਾਤ ਅਰੁ ਤਾਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਿਯੋ ਨਿੱਤ ॥ ਤ੍ਯਾਗ ਨ ਬਨ ਕੌ ਜਾਇਯੈ ਯਹੈ ਧਰਮੁ ਸੁਨੁ ਮਿੱਤ ॥੯੨॥ ਜੌ ਹੌ ਜੋਗੀ ਵਹੈ ਹੌ ਪਠੈ ਦਯੋ ਧ੍ਰਮਰਾਇ ॥ ਤੌ ਈਹਾਂ ਬੋਲੈ ਤੁਰਤੁ ਅਪਨੋ ਰੂਪ ਛਪਾਇ ॥੯੩॥ ਜਬ ਜੋਗੀ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਤਾਹਿ ਭੇਦ ਸਮੁਝਾਇ ॥ ਸੱਤਿ ਸੱਤਿ ਤਬ ਤਿਨ ਕਹ੍ਯੋ

ਤੀਨ ਬਾਰ ਮੁਸਕਾਇ ॥੯੪॥ ਜਿਯਬੋ ਜਗ ਕੌ ਸਹਲ ਹੈ ਯਹੈ ਕਠਿਨ ਦ੍ਵੈ ਕਾਮ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਸੰਭਰਿਬੋ ਰਾਜ ਕੋ ਰਾਤਿ ਸੰਭਰਿਬੋ ਰਾਮ ॥੯੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਐਸੀ ਸੁਨਿ ਬਾਨੀ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਸਾਚ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ॥ ਦਿਨ ਕੌ ਰਾਜੁ ਆਪਨੌ ਕਰਿਹੌ ॥ ਪਰੇ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕੇ ਰਾਮ ਸੰਭਰਿਹੌ ॥੯੬॥ ਰਾਨੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਮੁਝਾਇਸਿ ॥ ਜੋਗ ਮਾਰਗ ਤੇ ਛਲਿ ਬਹੁਰਾਇਸਿ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਧਰਿ ਬਸਤ੍ਰ ਧਾਮ ਮੈ ਆਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਪਨੌ ਰਾਜ ਕਮਾਯੋ ॥੯੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਯ ਤੇ ਜੁਗਿਯਾ ਮਾਰਯੋ ਭੂਅ ਕੇ ਬਿਖੈ ਗਡਾਇ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਬਹੁਰਾਇਯੋ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇ ॥੯੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕਾਸਿਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੮੧॥੧੪੪੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਜਹਾਂਗੀਰ ਆਦਿਲ ਮਰਿ ਗਯੋ ॥ ਸਾਹਿਜਹਾਂ ਹਜਰਤਿ ਜੂ ਭਯੋ ॥ ਦਰਿਯਾ ਖਾਂ ਪਰ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਮਾਰਨ ਕਹਜੋ ਹਾਥ ਨਹਿ ਆਯੋ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਹ ਹਜਰਤਿ ਮਾਰਨ ਚਹੈ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ ਨਿੱਤ ॥ ਰਾਤਿ ਦਿਵਸ ਜਾਗਤ ਉਠਤ ਬਸਤ ਸੋਵਤੇ ਚਿੱਤ ॥੨॥ ਸਾਹਜਹਾਂ ਜੂ ਪਲੰਘ ਪਰ ਸੋਤ ਉਠਜੋ ਬਰਰਾਇ ॥ ਦਰਿਯਾ ਖਾਂ ਕੋ ਮਾਰਿਯੋ ਕਰਿ ਕੈ ਕ੍ਰੋਰਿ ਉਪਾਇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੋਵਤ ਸਾਹਜਹਾਂ ਬਰਰਾਯੋ ॥ ਜਾਗਤ ਹੁਤੀ ਬੇਗਮ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਚਿੰਤਾ ਕਰੀ ਸੱਤ੍ਰ ਕੌ ਮਰਿਯੈ ॥ ਪਤਿ ਕੋ ਸੋਕ ਸੰਤਾਪ ਨਿਵਰਿਯੈ ॥੪॥ ਬੇਗਮ ਬਾਚ ॥ ਟੂੰਬਿ ਪਾਵ ਹਜਰਤਹਿ ਜਗਾਯੋ ॥ ਤੀਨ ਕੁਰਨਸੈਂ ਕਰਿ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਯੋ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹਯੋ ਸੁ ਮੈ ਬੀਚਾਰਜੋ ॥ ਦਰਿਯਾਖਾਂ ਕਹੱ ਜਾਨਹੁ ਮਾਰਜੋ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਸਕਿਲ ਹਨਨ ਹਰੀਫ ਕੋ ਕਬਹੁ ਨ ਆਵੈ ਦਾਵ ॥ ਜੜ ਕੋ ਕਹਾ ਸੰਘਾਰਿਬੋ ਜਾ ਕੋ ਰਿਜਲ ਸੁਭਾਵ ॥੬॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਜਾਨੀ ਸਖੀ ਬੁਲਾਇ ਪਠਈ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਇ ਕੈ ॥ ਦਰਿਯਾ ਖਾਂ ਕੌ ਜਾਇ ਲਿਯਾਯਹੁ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਜਾਨੀ ਸਖੀ ਸਮਝਿ ਸਭ ਗਈ ॥ ਦਰਿਯਾਖਾਂ ਕੇ ਜਾਤ ਗ੍ਰਿਹ ਭਈ ॥ ਗੋਸੇ ਬੈਠਿ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰ ਬਤਾਯੋ ॥ ਤਵ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਬੇਗਮਹਿ ਪਠਾਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੂਪ ਤਿਹਾਰੋ ਹੇਰਿ ਕੈ ਬੇਗਮ ਰਹੀ ਲੁਭਾਇ ॥ ਹੇਤ ਤਿਹਾਰੇ ਮਿਲਨ ਕੇ ਮੋਕਹੱ ਦਯੋ ਪਠਾਇ ॥੯॥ ਹਜਰਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਚੋਰਿ ਚਿਤ ਕਹਾ ਫਿਰਤ ਹੋ ਐਠਿ ॥

ਬੇਗਿ ਬੁਲਾਯੋ ਬੇਗਮਹਿ ਚਲਹੁ ਦੇਗ ਮਹਿ ਬੈਠ ॥੧੦॥ ਛਰਿਯਾ ਉਰਦਾ ਬੇਗਨੀ ਖੋਜੇ ਜਹਾਂ ਅਨੇਕ ॥ ਪੰਖੀ ਫਟਕਿ ਸਕੈ ਨਹੀ ਪਹੁਚੈ ਮਨੁਖ ਨ ਏਕ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਹੂ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤਹਾਂ ਜੋ ਪਰੈ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹਜਰਤਿ ਤਿਹ ਕਰੈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੌ ਪਲਟਿ ਬਹੁਰਿ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਹਨਯੋ ਭਾਂਗ ਕੇ ਭਾਰੇ ਜਾਵੈ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚਨ ਕੋ ਕਛੂ ਪੈਯਤੁ ਨਹੀ ਉਪਾਇ ॥ ਚਲਹੁ ਦੇਗ ਮੈ ਬੈਠਿ ਕੈ ਜਾ ਤੇ ਲਖਯੋ ਨ ਜਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੇਗਮ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮੈ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਸਭ ਕਛੂ ਬਿਸਾਰਯੋ ॥ ਲਗਨ ਲਗੇ ਬਿਹਬਲ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਛਾਡਿ ਦਿਵਾਨੀ ਭਈ ॥੧੪॥ ਸੀਸਫੂਲ ਸਿਰ ਪਰ ਜਬ ਧਾਰੈ ॥ ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਜਨੁ ਚੜੇ ਸਵਾਰੈ ॥ ਜਬੈ ਬਿਹਸਿ ਕੈ ਬਿਰੀ ਚਬਾਵੈ ॥ ਦੇਖੀ ਪੀਕ ਕੰਠ ਮਹਿ ਜਾਵੈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਜਰਤਿ ਤਿਹ ਪੂਛੇ ਬਿਨਾ ਕਛੂ ਨ ਉਚਰਤ ਬੈਨ ॥ ਲਾਲ ਭਏ ਬਿਸੰਭਾਲ ਮਨ ਹੇਰਿ ਬਾਲ ਕੇ ਨੈਨ ॥੧੬॥ ਤਾ ਕੋ ਤੁਮਰੋ ਰੂਪ ਲਖਿ ਪੁਲਿਕਿ ਪਸੀਜਯੋ ਅੰਗ ॥ ਬੇਸੰਭਾਰ ਭੂਅ ਪੈ ਗਿਰੀ ਜਨੁ ਕਰਿ ਡਸਯੋ ਭੁਜੰਗ ॥੧੭॥ ਖਾਨ ਸੁਨਤ ਤ੍ਰਿਯ ਬਾਤ ਕੌ ਮਨ ਮਹਿ ਭਯੋ ਖੁਸਾਲ ॥ ਜਯੋਂ ਤੁਮ ਕਹੌ ਤਿਵੈ ਚਲੌ ਮਿਲੌ ਜਾਇ ਤਤਕਾਲ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਜੜ ਬਾਤ ਸੁਨਤ ਹਰਖਯੋ ॥ ਦੁਰਬਲ ਹੁਤੋ ਪੁਸਟ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੌ ਸੁ ਕਾਜ ਕਮੈਯੈ ॥ ਬੇਗਮ ਸੀ ਭੋਗਨ ਕਹੱ ਪੈਯੈ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਜਰਤਿ ਜਾ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਲਖਿ ਰਹਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸੌ ਪਾਗ ॥ ਸੋ ਹਮ ਸੌ ਅਟਕਤ ਭਈ ਧੰਨਜ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਸੁਨਿ ਭੇਦ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਰਾਖਯੋ ॥ ਔਰ ਮਿਤ੍ਰ ਤਨ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਭਾਖਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦੇਗ ਮੈ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛਯੋ ॥ ਤਾ ਮੈ ਬੈਠਿ ਆਪੁ ਪੁਨਿ ਗਯੋ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਾਨ ਤਿਹਾਰੌ ਰੂਪ ਲਖਿ ਬੇਗਮ ਰਹੀ ਲੁਭਾਇ ॥ ਸਾਹਿਜਹਾਂ ਕੌ ਛੋਡਿ ਕੈ ਤੋ ਪਰ ਗਈ ਬਿਕਾਇ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੌਨ ਪਠਾਨ ਦੇਗ ਮਹਿ ਡਾਰਿਸ ॥ ਲੈ ਹਜਰਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਓਰ ਸਿਧਾਰਸ ॥ ਦੇਖਤ ਲੋਗ ਸਭੈ ਤਹੱ ਜਾਵੈ ॥ ਵਾ ਕੌ ਭੇਦ ਨ ਕੋਊ ਪਾਵੈ ॥੨੩॥ ਲੈ ਬੇਗਮ ਕੇ ਪਾਸ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ਬੇਗਮ ਤਾ ਕੋ ਦਾਰਿਦ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸਖੀ ਭੇਜਿ ਪਤਿ ਲਯੋ ਬੁਲਾਈ ॥ ਕਾਨ ਲਾਗਿ ਕੈ ਬਾਤ ਜਤਾਈ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਖੀ ਭੇਜਿ ਪਤਿਸਾਹ ਕੌ ਲੀਨੋ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥ ਜੋ ਚਾਹਹੁ ਸੋ ਕੀਜਿਯੈ ਦੀਨੀ ਦੇਗ ਦਿਖਾਇ ॥੨੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ

ਬੇਗਮ ਕਹਿ ਚਰਿਤ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਪਯਾਰੀ ਤਿਹੱ ਜਾਨਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਕਛੁ ਕਹਯੋ ਚਰਿਤ੍ਰਹਿ ਕਰਿਯੈ ॥ ਪੂਛਿ ਕਾਜਿਯਹਿ ਯਾ ਕਹੱ ਮਰਿਯੈ ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਬੇਗਮ ਤਿਹੱ ਸਖੀ ਸੌ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਸਿਖਾਇ ॥ ਭੂਤ ਭਾਖਿ ਇਹ ਗਾਡਿਯਹੁ ਚੌਕ ਚਾਂਦਨੀ ਜਾਇ ॥੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਲਏ ਹਨਨ ਕੋ ਆਵੈ ॥ ਮੂਰਖ ਪਰਯੋ ਦੇਗ ਮੈ ਜਾਵੈ ॥ ਜਾਨੈ ਆਜੁ ਬੇਗਮਹਿ ਪੈਹੌਂ ॥ ਕਾਮ ਕਲਾ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮੈਹੌਂ ॥੨੮॥ ਲਏ ਦੇਗ ਕੌ ਆਵੈ ਕਹਾਂ ॥ ਕਾਜੀ ਮੁਫਤੀ ਸਭ ਹੈ ਜਹਾਂ ॥ ਕੋਟਵਾਰ ਜਹ ਕਸਟ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਬੈਠਿ ਚੌਤਰੇ ਨਯਾਉਂ ਚੁਕਾਵੈ ॥੨੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਖੀ ਬਾਚ ॥ ਭੂਤ ਏਕ ਇਹ ਦੇਗ ਮੈ ਕਹੁ ਕਾਜੀ ਕਯਾ ਨਯਾਇ ॥ ਕਹੌ ਤੌ ਯਾ ਕੋ ਗਾਡਿਯੈ ਕਹੋ ਤੌ ਦੇਉ ਜਰਾਇ ॥੩੦॥ ਤਬ ਕਾਜੀ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਸੁਨੁ ਸੁੰਦਰਿ ਮਮ ਬੈਨ ॥ ਯਾ ਕੋ ਜੀਯਤਹਿ ਗਾਡਿਯੈ ਛੂਟੇ ਕਿਸੂ ਹਨੈ ਨ ॥੩੧॥ ਕੋਟਵਾਰ ਕਾਜੀ ਜਬੈ ਮੁਫਤੀ ਆਯਸੁ ਕੀਨ ॥ ਦੇਗ ਸਹਿਤ ਤਹ ਭੂਤ ਕਹਿ ਗਾਡਿ ਗੋਰਿ ਮਹਿ ਦੀਨ ॥੩੨॥ ਜੀਤਿ ਰਹਯੋ ਦਲ ਸਾਹ ਕੋ ਗਯੋ ਖਜਾਨਾ ਖਾਇ ॥ ਸੋ ਛਲ ਸੌ ਤ੍ਰਿਯ ਭੂਤ ਕਹਿ ਦੀਨੋ ਗੋਰਿ ਗਡਾਇ ॥੩੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਬਿਯਾਸਿਵੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੮੨॥੧੪੭੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜੌਰੀ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਰਾਜਪੁਰੋ ਇਕ ਗਾਉਂ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਗੂਜਰ ਬਸੈ ਰਾਜਮੱਲ ਤਿਹ ਨਾਉਂ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜੋ ਨਾਮ ਏਕ ਤਿਹ ਨਾਰੀ ॥ ਸੁੰਦਰ ਅੰਗ ਬੰਸ ਉਜਿਯਾਰੀ ॥ ਤਿਨ ਇਕ ਨਰ ਸੌ ਨੇਹ ਲਗਾਯੋ ॥ ਗੂਜਰ ਭੇਦ ਤਬੈ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥੨॥ ਜਾਰ ਲਖਯੋ ਗੂਜਰ ਮੁਹਿ ਜਾਨਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਚਿੱਤ ਭੀਤਰ ਡਰ ਮਾਨਯੋ ॥ ਛਾਡਿ ਗਾਂਵ ਤਿਹ ਅਨਤ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨ ਤਾ ਕੌ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਯੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜੋ ਬਿਛੁਰੇ ਯਾਰ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈਂ ਭਈ ਉਦਾਸ ॥ ਨਿਤਿ ਚਿੰਤਾ ਮਨ ਮੈ ਕਰੈ ਮੀਤ ਮਿਲਨ ਕੀ ਆਸ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹਿ ਸਭ ਭੇਦ ਗੂਜਰਹਿ ਜਾਨਯੋ ॥ ਤਾ ਸੌ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕਛੂ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਚਿੰਤਾ ਯਹੈ ਕਰੀ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਯਾ ਕੇ ਧਨ ਛੋਡੌ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਹੀ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਤਿਯਾ ਲਿਖੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ਤਵਨ ਮੀਤ ਕੇ ਨਾਮ ॥ ਏਕ ਅਤਿਥ ਕੇ ਹਾਥ ਦੈ ਪਠੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਧਾਮ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਪਤਿਯਾ ਤਿਨ ਛੋਰਿ

ਬਚਾਈ ॥ ਮੀਤ ਨਾਮ ਸੁਨਿ ਕੰਠ ਲਗਾਈ ॥ ਯਹੈ ਯਾਰ ਲਿਖਿ ਤਾਂਹਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਅਧਿਕ ਕਸਟ ਹਮ ਪਾਯੋ ॥੭॥ ਪਤਿਯਾ ਮੈ ਲਿਖਿ ਯਹੈ ਪਠਾਯੋ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨੁ ਹਮ ਸਭ ਕਿਛੁ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਹਮਰੀ ਸੁਧਿ ਆਪਨ ਤੁਮ ਲੀਜਹੁ ॥ ਕਛੁ ਧਨੁ ਕਾਢਿ ਪਠੈ ਮੁਹਿ ਦੀਜਹੁ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਤ ਬਾਤ ਮੂਰਖ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਿਤ ਮੈਂ ਭਈ ਪ੍ਰਸੰਨ੍ਯ ॥ ਮੀਤ ਚਿਤਾਰ੍ਯੋ ਆਜੁ ਮੁਹਿ ਧਰਨੀ ਤਲ ਹੌ ਧੰਨ੍ਯ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੇਜਿ ਕਾਹੂ ਤ੍ਰਿਯ ਇਹੈ ਸਿਖਾਯੋ ॥ ਲਿਖਿ ਪਤਿਯਾ ਮੈ ਯਹੈ ਪਠਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੈ ਪਿਛਵਾਰੇ ਐਹੌਂ ॥ ਦੁਹੂੰ ਹਾਥ ਭਏ ਤਾਲ ਬਜੈਹੌਂ ॥੧੦॥ ਜਬ ਤਾਰੀ ਸ੍ਰਵਨਨ ਸੁਨਿ ਪੈਯਹੁ ॥ ਤੁਰਤੁ ਤਹਾਂ ਆਪਨ ਉਠਿ ਐਯਹੁ ॥ ਕਾਂਧ ਉਪਰਿ ਕਰਿ ਥੈਲੀ ਲੈਯਹੁ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹ੍ਯੋ ਮਾਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਲੈਯਹੁ ॥੧੧॥ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੈ ਤਾਰੀ ਤਿਨ ਕਰੀ ॥ ਸੋ ਧੁਨਿ ਕਾਨ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਪਰੀ ॥ ਥੈਲੀ ਕਾਂਧ ਊਪਰ ਕਰਿ ਡਾਰੀ ॥ ਭੇਦ ਨ ਲਖ੍ਯੋ ਦੈਵ ਕੀ ਮਾਰੀ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੌ ਹੀ ਬਾਰ ਛਿ ਸਾਤ ਕਰਿ ਲਯੋ ਦਰਬੁ ਸਭ ਛੀਨ ॥ ਭੇਦ ਨ ਮੂਰਖ ਤ੍ਰਿਯ ਲਖ੍ਯੋ ਕਹਾ ਜਤਨ ਇਹ ਕੀਨ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਾਹੀ ਜਤਨ ਸਕਲ ਧਨ ਹਰ੍ਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਹੁਤੇ ਰੰਕ ਤਹ ਕਰ੍ਯੋ ॥ ਹਾਥ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਦਰਬੁ ਨ ਆਯੋ ॥ ਨਾਹਕ ਅਪਨੋ ਮੂੰਡ ਮੁੰਡਾਯੋ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਤਿਰਾਸਿਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੮੩॥੧੪੮੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਹਾਂਰਾਸਟ੍ਰ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਮਹਾਂਰਾਸਟ੍ਰ ਪਤਿ ਰਾਵ ॥ ਦਰਬੁ ਬਟਾਵੈ ਗੁਨਿ ਜਨਨ ਕਰਤ ਕਬਿਨ ਕੋ ਭਾਵ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇੰਦ੍ਰਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਸਕਲ ਭਵਨ ਮੈ ਜਾਨੀ ॥ ਅਤਿ ਰਾਜਾ ਤਾ ਕੇ ਬਸਿ ਰਹੈ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਕਹੈ ਵਹੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਪੂਤ ਸੁਭ ਦ੍ਰਾਵੜ ਦੇਸਹਿ ਏਸ ॥ ਮਹਾਂਰਾਸਟ੍ਰ ਪਤਿ ਨਗਰ ਮੈਂ ਗਯੋ ਅਤਿਥ ਕੇ ਭੇਸ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਓਰ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਯਹੈ ਆਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਜੋਗਿ ਨ ਯਹ ਰਾਜਾ ਸੋ ਲਹਿਯੈ ॥ ਭੇਜਿ ਮਾਨੁਸਨ ਯਾ ਕੌ ਗਹਿਯੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੇਜਿ ਮਾਨੁਖਨ ਗਹਿ ਲਯੋ ਲੀਨੋ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਦਈ ਬਿਵਾਹਿ ਕੈ ਜਾਨਿ ਦੇਸ ਕੋ ਰਾਇ ॥੫॥ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਨ੍ਰਿਪ ਰਿਸਿ ਭਰ੍ਯੋ ਛੋਡਿ ਰਾਮ ਕੋ ਜਾਪ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਦਈ ਬਿਵਾਹਿ

ਤਿਹ ਜਾ ਕੈ ਮਾਇ ਨ ਬਾਪ ॥੬॥ ਰਾਜਾ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਾਇ ਨ ਬਾਪ ਜਾਨਿਯਤ ਜਾ ਕੌ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਕਹੂ ਦੀਜਿਯਤ ਤਾ ਕੌ ॥ ਯਾ ਕੌ ਅਬੈ ਬਾਂਧਿ ਕਰਿ ਮਾਰੌ ॥ ਰਾਨੀ ਦੁਹਿਤਾ ਸਹਿਤ ਸੰਘਾਰੋ ॥੭॥ ਰਾਨੀ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਡਰਿ ਗਈ ॥ ਚੀਨ੍ਤ ਕਛੂ ਉਪਾਇਨ ਭਈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਜਾਮਾਤਾ ਨਹਿ ਮਰਿਯੈ ॥ ਸੁਤਾ ਸਹਿਤ ਇਹ ਜਿਯਤ ਨਿਕਰਿਯੈ ॥੮॥ ਰਾਨੀ ਏਕ ਮੰਗਾਇ ਪਿਟਾਰੋ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਦੁਹੂੰ ਕਨਾਰੇ ਡਾਰੋ ॥ ਏਕ ਪਿਟਾਰੋ ਔਰ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਵਹ ਪਿਟਾਰ ਤਿਹ ਭੀਤਰ ਪਾਯੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਤਰ ਹੂੰ ਕੇ ਪਿਟਾਰ ਮੈਂ ਡਾਰੇ ਰਤਨ ਅਪਾਰ ॥ ਤਿਹ ਢਕਨੌ ਦੈ ਦੁਤਿਯ ਮੈਂ ਦਈ ਮਿਠਾਈ ਡਾਰਿ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਤਿਯ ਪਿਟਾਰ ਮਿਠਾਈ ਡਾਰੀ ॥ ਵਹ ਪਿਟਾਰ ਨਹਿ ਦੇਤ ਦਿਖਾਰੀ ॥ ਸਭ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਿਰੀਨੀ ਆਵੈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਕੋਊ ਪਾਵੈ ॥੧੧॥ ਪਠੈ ਚੇਰਿਯਹ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਗਹਿ ਬਹਿਯਾ ਸਭ ਸਦਨ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਹਮ ਕਾ ਤੁਮ ਤੇ ਨੈਕ ਨ ਡਰਿ ਹੈ ॥ ਬਿਨੁ ਤਵ ਕਹੇ ਸਗਾਈ ਕਰਿ ਹੈ ॥੧੨॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਿ ਕੈ ਰਾਵ ਕਚਹਿਰੀ ਜਾਹੁ ॥ ਤਵ ਹਿਤ ਧਰੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ਚਲਹੁ ਮਿਠਾਈ ਖਾਹੁ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਛੋਰਿ ਪਿਟਾਰ ਪਕਵਾਨ ਖਵਾਯੋ ॥ ਵਹ ਕਛੂ ਭੇਦ ਰਾਇ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਇਹ ਕਹਯੋ ਦਾਨ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ ਮਾਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਲੀਜੈ ॥੧੪॥ ਜਬ ਪਿਟਾਰ ਤਿਹ ਛੋਰਿ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਅਤਿ ਡਰ ਜਾਮਾਤਾ ਮਨ ਆਯੋ ॥ ਅਬ ਹੀ ਮੋਕਹੁ ਪਕਰਿ ਨਿਕਰਿ ਹੈ ॥ ਬਹੁਰੌ ਬਾਂਧਿ ਮਾਰ ਹੀ ਡਰਿ ਹੈ ॥੧੫॥ ਹੌ ਇਹ ਠੌਰ ਆਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਮਾਰਯੋ ॥ ਅਬ ਉਪਾਇ ਕਯਾ ਕਰੌ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਕਾ ਸੌ ਕਹੌ ਸੰਗ ਕੋਊ ਨਾਹੀ ॥ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਤਾ ਕੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਘੋਰਾ ਨਹੀਂ ਸਾਥੀ ਸੰਗ ਨ ਕੋਇ ॥ ਅਤਿ ਮੁਸਕਿਲ ਮੋ ਕੌ ਬਨੀ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਇ ॥੧੭॥ ਸਾਥੀ ਕੋਊ ਸੰਗ ਨਹੀ ਕਾ ਸੌ ਕਰੌ ਪੁਕਾਰ ॥ ਮਨਸਾ ਬਾਚਾ ਕਰਮਨਾ ਮੁਹਿ ਹਨਿ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰ ॥੧੮॥ ਖਾਇ ਮਿਠਾਈ ਰਾਵ ਤਬ ਕੀਯੋ ਪਿਟਾਰੋ ਦਾਨ ॥ ਵਹ ਬਿਵਾਹਿ ਤਿਹ ਲੈ ਗਯੋ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੁਖ ਮਾਨਿ ॥੧੯॥ ਦੁਹਿਤਾ ਜਾਮਾਤਾ ਸਹਿਤ ਜੀਯਤ ਦਯੋ ਪਠਾਇ ॥ ਸਭ ਦੇਖਤ ਦਿਨ ਕਾਢਿਯੋ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਮਿਠਾਈ ਖਵਾਇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਨਿਤਾ ਚਰਿਤ ਹਾਥ ਨਹਿ ਆਯੋ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਕਿਨਹੂੰ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਨ ਕਿਸਹੂ ਕਹਿਯੈ ॥ ਚਿਤ ਮੈਂ

ਸਮਝਿ ਮੌਨਿ ਹ੍ਵੈ ਰਹਿਯੈ ॥੨੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਚੌਰਾਸੀਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ
ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੮੪॥੧੫੦੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਉਰੀਚੰਗ ਉਚਿੱਸ੍ਰਵ ਰਾਜਾ ॥ ਜਾ ਕੀ ਤੁੱਲਿ ਕਹੂੰ ਨਹਿ ਸਾਜਾ ॥ ਰੂਪਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਵਰ ਨਾਰੀ ॥ ਮਾਨਹੁ ਕਾਮਕੰਦਲਾ ਪਜਾਰੀ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰਨਾਥ ਜੋਗੀ ਹੁਤੋ ਸੋ ਤਹੱ ਨਿਕਸ੍ਯੋ ਆਇ ॥ ਝਰਨਨ ਤੇ ਝਾਂਈ ਪਰੀ ਰਾਨੀ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਗੀ ਦੈ ਅੰਜਨੁ ਤਹੱ ਆਵੈ ॥ ਗੁਟਕੇ ਬਲੁ ਕੈ ਬਹੁ ਉਡਿ ਜਾਵੈ ॥ ਜਿਸੀ ਠੌਰ ਚਾਹੈ ਤਿਸੁ ਜਾਵੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥੩॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਦੇਸ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਅੰਜਨ ਬਲ ਤਿਹ ਕੋਊ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਤਿਸੀ ਠੌਰ ਰਨਿਯਹਿ ਲੈ ਜਾਵੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈਂ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿ ਗੌਨ ॥ ਐਸੇ ਸੁਖਨ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਪਰ ਰੀਝਤ ਕੌਨ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਯਹ ਭੇਦ ਰਾਵ ਲਖਿ ਪਾਵਾ ॥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਮਨ ਮਾਂਝਿ ਬਸਾਵਾ ॥ ਚਿਤ ਮਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ਕੌਨ ਬਿਧਿ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਨਾਸ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ॥੬॥ ਰਾਜਾ ਤਹਾ ਆਪਿ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਪਾਇਨ ਕੋ ਖਰਕੋ ਨ ਜਤਾਯੋ ॥ ਸੇਜ ਸੋਤ ਜੋਗਿਯਹਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗੁਟਕਾ ਹੁਤੋ ਹਾਥ ਮਹਿ ਲਯੋ ॥ ਜੁਗਿਯਹਿ ਡਾਰਿ ਕੁਠਰਿਯਹਿ ਦਯੋ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਪੋਛ ਬਸਤ੍ਰਨ ਸੋ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸੋਵਤ ਰਾਨੀ ਕਛੁ ਨ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁਗਿਯਾ ਹੂ ਕੇ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਪਤਿਯਾ ਲਿਖੀ ਬਨਾਇ ॥ ਰਾਨੀ ਮੈ ਬੇਖਰਚਿ ਹੌ ਕਛੁ ਮੁਹਿ ਦੇਹੁ ਪਠਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤਿ ਲਿਖਿ ਨਿੱਤਿ ਪਠਾਵੈ ॥ ਸਭ ਰਾਨੀ ਕੋ ਦਰਬੁ ਚੁਰਾਵੈ ॥ ਧਨੀ ਹੁਤੀ ਨਿਰਧਨ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਹੂੰ ਡਾਰਿ ਚਿੱਤ ਤੇ ਦਈ ॥੧੦॥ ਜੋ ਨ੍ਰਿਪ ਧਨੁ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇ ਪਾਵੈ ॥ ਟਕਾ ਟਕਾ ਕਰਿ ਦਿਜਨ ਲੁਟਾਵੈ ॥ ਤਿਹ ਸੌਤਨ ਸੌ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਨਿਕਟ ਨ ਕਬਹੂੰ ਆਵੈ ॥੧॥ ਸਭ ਤਾ ਕੋ ਧਨੁ ਲਯੋ ਚੁਰਾਈ ॥ ਸੌਤਿਨ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਖ ਮੰਗਾਈ ॥ ਲਏ ਠੀਕਰੌ ਹਾਥ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਭੀਖ ਸੌਤਿ ਤਾ ਕੌ ਨਹਿ ਡਾਰੈ ॥੧੨॥ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਤੇ ਭੀਖ ਮੰਗਾਈ ॥ ਦਰਬੁ ਹੁਤੋ ਸੋ ਰਹ੍ਯੋ ਨ ਕਾਈ ॥ ਭੂਖਿਨ ਮਰਤਿ

ਦੁਖਿਤ ਅਤਿ ਭਈ ॥ ਟੂਕਨ ਹੀ ਮਾਂਗਤ ਮਰਿ ਗਈ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਪਚਾਸਿਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੫॥੧੫੨੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਾਮਰੰਗ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈਂ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਥੋ ਨਾਥ ॥ ਸਕਲ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਅਮਿਤ ਚੜਤ ਤਿਹ ਸਾਥ ॥੧॥ ਚੰਦ੍ਰਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਜਾ ਸਮ ਤ੍ਰਿਯਾ ਨ ਕੋਇ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਚਾਹੈ ਸੋ ਕਰੈ ਜੋ ਭਾਖੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਏਕ ਸਖੀ ਤਹੱ ਰਹੈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਨੇਹ ਰਾਵ ਨਿਰਬਹੈ ॥ ਰਾਨੀ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮੈ ਜਰਈ ॥ ਯਾ ਸੋਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਧਿਕ ਨ੍ਰਿਪ ਕਰਈ ॥੩॥ ਗਾਂਧੀ ਇਕ ਖੱਤ੍ਰੀ ਤਹ ਭਾਰੋ ॥ ਫਤਹਚੰਦ ਨਾਮਾ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਸੋ ਤਿਨ ਚੇਰੀ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਯੋ ॥੪॥ ਭੋਗ ਕਮਾਤ ਗਰਭ ਰਹਿ ਗਯੋ ॥ ਚੇਰੀ ਦੋਸੁ ਰਾਵ ਸਿਰ ਦਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਮੋ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਪੂਤ ਸਪੂਤ ਉਪਜਾਯੋ ॥੫॥ ਨ੍ਰਿਪ ਇਹ ਭੇਦ ਲਹ੍ਯੋ ਚੁਪਿ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਸੌ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਮੈ ਯਾ ਸੌ ਨਹਿ ਭੋਗੁ ਕਮਾਯੋ ॥ ਚੇਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਾ ਤੇ ਪਾਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਤਹਚੰਦ ਕੋ ਨਾਮੁ ਲੈ ਚੇਰੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇ ॥ ਮਾਰਿ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਹੀ ਗਡਹੇ ਦਈ ਗਡਾਇ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਛਿਯਾਸਿਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੬॥੧੫੨੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਏਕ ਭੁਟੰਤ ਕੋ ਚੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਪੂਜਾ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਨਾਥ ਕੀ ਕਰਤ ਆਠਹੂੰ ਜਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚੰਦ੍ਰਪ੍ਰਭਾ ਤਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਯ ਘਰ ਮੈ ॥ ਕੋਬਿਦ ਸਭ ਹੀ ਰਹਤ ਹੁਨਰ ਮੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਹੇਰਿ ਨਿਤ੍ਯ ਨ੍ਰਿਪ ਜੀਵੈ ॥ ਤਿਹ ਹੇਰੇ ਬਿਨੁ ਪਾਨਿ ਨ ਪੀਵੈ ॥੨॥ ਏਕ ਭੁਟੰਤੀ ਸੌ ਵਹੁ ਅਟਕੀ ॥ ਭੂਲਿ ਗਈ ਸਭ ਹੀ ਸੁਧਿ ਘਟ ਕੀ ॥ ਰਾਤਿ ਦਿਵਸ ਤਿਹ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵੈ ॥ ਕਾਮਕਲਾ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਵੈ ॥੩॥ ਭੋਗ ਕਮਾਤ ਰਾਵ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਰਾਨੀ ਤੁਰਤੁ ਛਪਾਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਅਧਿਕ ਮਦ ਆਨਿ ਪਿਯਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਰਿ ਕੈ ਮੱਤ ਖਾਟ ਪਰ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਕੌ ਖਲਰੀ ਸ੍ਵਾਨ ਕੀ ਲਈ ਤੁਰਤੁ ਪਹਿਰਾਇ ॥ ਰਾਜਾ ਜੂ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੌ ਦਯੋ ਪਠਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਪੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੌ ਨਾਥ ਇਹ ਸ੍ਵਾਨ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਮੋ ਕੌ

ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਾਨ ਤੇ ਪਜਾਰੋ ॥ ਯਾ ਕੌ ਜਿਨਿ ਪਾਹਨ ਤੁਮ ਮਾਰੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤਿ ਸਤਿ ਤਬ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਯੋ ਤਾਹਿ ਟੂਕਰੋ ਡਾਰਿ ॥ ਆਗੇ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਨਿਕਸਯੋ ਸਕਯੋ ਨ ਮੂੜ ਬਿਚਾਰਿ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਸਤਾਸਿਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੮੭॥੧੫੩੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰਦੱਤ ਰਾਜਾ ਹੁਤੋ ਗੋਖਾ ਨਗਰ ਮਝਾਰ ॥ ਕੰਜਪ੍ਰਭਾ ਰਾਨੀ ਰਹੈ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥੧॥ ਸਰਬ ਮੰਗਲਾ ਕੌ ਭਵਨ ਗੋਖਾ ਸਹਰ ਮੰਝਾਰ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਤਿਹ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਭਵਨ ਸਕਲ ਚਲਿ ਆਵਹਿ ॥ ਆਨਿ ਗੌਰਿ ਕੌ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਹਿ ॥ ਕੁੰਕਮ ਔਰ ਅੱਛਤਨ ਲਾਵਹਿ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਧੂਪ ਜਗਾਵਹਿ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਦੈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮਾ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸਿਰ ਨਯਾਇ ॥ ਪੂਜ ਭਵਾਨੀ ਕੌ ਭਵਨ ਬਹੁਰਿ ਬਸੈ ਗ੍ਰਿਹ ਆਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਰ ਨਾਰੀ ਸਭ ਤਹ ਚਲਿ ਜਾਹੀ ॥ ਅੱਛਤ ਧੂਪ ਕੁੰਕਮਹਿ ਲਾਹੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਗੀਤਨ ਗਾਵੈ ॥ ਸਰਬ ਮੰਗਲਾ ਕੌ ਸਿਰ ਨਯਾਵੈ ॥੫॥ ਜੋ ਇਛਾ ਕੋਊ ਮਨ ਮੈ ਧਰੈ ॥ ਜਾਇ ਭਵਾਨੀ ਭਵਨ ਉਚਰੈ ॥ ਪੂਰਨ ਭਾਵਨਾ ਤਿਨ ਕੀ ਹੋਈ ॥ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਜਾਨਤ ਸਭ ਕੋਈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਲਤ ਆਪਨੀ ਭਾਵਨਾ ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਕੋਇ ॥ ਭਲੋ ਭਲੇ ਕੋ ਹੋਤ ਹੈ ਬੁਰੌ ਬੁਰੇ ਕੋ ਹੋਇ ॥੭॥ ਚੇਤ੍ਰ ਅਸਟਮੀ ਕੇ ਦਿਵਸ ਉਤਸਵ ਤਿਹ ਠਾਂ ਹੋਇ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਰਹੈ ਨ ਘਰ ਮੈ ਕੋਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਿਵਸ ਅਸਟਮੀ ਕੋ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਜਾਤ੍ਰੀ ਏਕ ਰਾਨਿਯਹਿ ਭਾਯੋ ॥ ਤਾ ਸੌ ਭੋਗ ਕਰਤ ਮਨ ਭਾਵੈ ॥ ਘਾਤ ਏਕਹੂੰ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ ॥੯॥ ਯਹੈ ਬਿਚਾਰ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਜਾਤ੍ਰੀ ਕਹ ਪਿਛਵਾਰ ਸਦਾਯੋ ॥ ਤਾ ਸੋ ਘਾਤ ਯਹੈ ਬਦਿ ਰਾਖੀ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਰਾਵ ਜੂ ਤਨ ਯੌ ਭਾਖੀ ॥੧੦॥ ਜਾਨਸਿ ਮਿਤਿ ਪਿਛਵਾਰੇ ਆਵਾ ॥ ਬਦਿ ਸੰਕੇਤਿ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਵਾ ॥ ਸਖਿਯਹਿ ਸਹਿਤ ਕਾਲਿ ਮੈ ਜੈਹੌਂ ॥ ਪੂਜ ਗੌਰਜਾ ਕੌ ਗ੍ਰਿਹ ਐਹੌਂ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਹਮਰੋ ਹਿਤੂ ਤਹ ਮਿਲਿਯੋ ਮੁਹਿ ਆਇ ॥ ਭੇਦ ਰਾਵ ਕਛੁ ਨਾ ਲਹਯੋ ਮੀਤਹਿ ਗਈ ਜਤਾਇ ॥੧੨॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਰਾਨੀ ਪਛਾਨੀ ਕਿ ਮੰਦਰ ਕੇ ਪਿਛਵਾਰੇ ਹੈ ਮੇਰੋ ਖਰੋ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਚਾਹਤ ਬਾਤ ਕਹਯੋ ਸਕੁਚੈ ਤਬ ਕੀਨੀ ਹੈ ਬੈਨਨਿ

ਮੈਂ ਚਤੁਰਾਈ ॥ ਪੂਛਿ ਸਖੀ ਅਪਨੀ ਮਿਸਹੀਂ ਉਤ ਪਜਾਰੇ ਕੋ ਐਸੀ ਸਹੇਟ ਬਤਾਈ ॥ ਸਾਥ ਚਲੌਂਗੀ ਹੌ ਕਾਲਿ ਚਲੌਂਗੀ ਮੈਂ ਦੇਬੀ ਕੋ ਦੇਹੁਰੋ ਪੂਜਨ ਮਾਈ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਕਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਈ ॥ ਮੀਤਹਿ ਉਤੈ ਸਹੇਟ ਬਤਾਈ ॥ ਭਵਨ ਭਵਾਨੀ ਕੇ ਮੈ ਜੈਹੌਂ ॥ ਪੂਜਿ ਮੰਗਲਾ ਕੌਂ ਫਿਰਿ ਐਹੌਂ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਹਮਰੋ ਹਿਤੂ ਤਹ ਮਿਲਿਯੋ ਮੁਹਿ ਆਇ ॥ ਭੇਦ ਕਛੂ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾ ਲਖਯੋ ਮੀਤਹਿ ਗਈ ਜਤਾਇ ॥੧੫॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਰਾਨੀ ਉਠੀ ਕਰਯੋ ਮੀਤ ਗ੍ਰਿਹ ਗੌਨ ॥ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਚਿਤ ਭਯੋ ਗਈ ਸਿਵਾ ਕੇ ਭੌਨ ॥੧੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਅਠਾਸਿਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੮੮॥੧੫੫੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥

ਮਾਂਝਾ ਦੇਸ ਜਾਟ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਕਾਜ ਕ੍ਰਿਸਾਨੀ ਕੋ ਨਿਰਬਹੈ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਨਾ ਖੇਤਨ ਮੈਂ ਰਹਈ ॥ ਰਾਮ ਸੀਹ ਨਾਮਾ ਜਗ ਕਹਈ ॥੧॥ ਰਾਧਾ ਨਾਮ ਨਾਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਤਾਂ ਕੇ ॥ ਕਛੂ ਨ ਲਾਜ ਰਹਤ ਤਨ ਵਾਂ ਕੇ ॥ ਨਿਤ ਉਠਿ ਬਾਗਵਾਨ ਪੈ ਜਾਵੈ ॥ ਭੋਗ ਕਮਾਇ ਬਹੁਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵੈ ॥੨॥ ਲੈ ਸਤੂਆ ਪਤਿ ਓਰ ਸਿਧਾਈ ॥ ਚਲੀ ਚਲੀ ਮਾਲੀ ਪਹਿ ਆਈ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਛੋਰਿ ਕੈ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਤਿਹ ਸਤੂਆ ਕੀ ਕਰੀ ਬਨਾਯੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤੂਅਨ ਕਰੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ਤਾ ਮੈਂ ਬਧਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਸਤੂਆ ਹੀ ਸੋ ਜਾਨਿਯੈ ਕਰੀ ਨ ਚੀਨਯੋ ਜਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੋਗ ਕਰਤ ਭਾਮਿਨਿ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਜਾਮਿਕ ਤਾ ਸੌ ਕੇਲ ਕਮਾਯੋ ॥ ਮਾਲੀ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਜਬ ਆਈ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਆਪਨੋ ਲਯੋ ਉਠਾਈ ॥੫॥ ਲੈ ਸਤੂਆ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਪਹਿ ਗਈ ॥ ਛੋਰਤ ਬਸਤ੍ਰ ਹੇਤ ਤਿਹ ਭਈ ॥ ਹਾਥੀ ਹੇਰਿ ਚੌਕ ਜੜ੍ਹ ਰਹਯੋ ॥ ਤੁਰਤੁ ਬਚਨ ਤਬ ਹੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਯੋ ॥੬॥ ਸੋਵਤ ਹੁਤੀ ਸੁਪਨ ਮੁਹਿ ਆਯੋ ॥ ਕਰੀ ਮੱਤ ਪਾਛੇ ਤਬ ਧਾਯੋ ॥ ਮੈਂ ਡਰਿ ਪੰਡਿਤ ਲਯੋ ਬੁਲਾਈ ॥ ਜੋ ਉਨ੍ਹ ਕਹਯੋ ਸੁ ਕ੍ਰਿਆ ਕਮਾਈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤੂਅਨ ਕਰੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ਦੰਤਨ ਚਾਬੈ ਕੋਇ ॥ ਤਾ ਕੌ ਗੈਵਰ ਮੱਤ ਕੋ ਕਬਹੂੰ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਹੋਇ ॥੮॥ ਫੂਲਿ ਗਯੋ ਜੜ੍ਹ ਬਾਤ ਸੁਨਿ ਭੇਦ ਨ ਸਕਯੋ ਪਾਇ ॥

ਸਤ੍ਰੂਅਨ ਕਰੀ ਤੁਰਾਇ ਕੈ ਮੁਹਿ ਤ੍ਰਿਯ ਲਯੋ ਬਚਾਇ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਨਵਾਸੀਵੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੮੯॥੧੫੬੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਰ ਇਟਾਵਾ ਮੈਂ ਹੁਤੋ ਨਾਨਾ ਨਾਮ ਸੁਨਾਰ ॥ ਤਾ ਕੀ ਅਤਿ ਹੀ ਦੇਹ ਮੈ ਦੀਨੋ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਕੋ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੈਂ ॥ ਆਪੁਨ ਕੋ ਕਰਿ ਧੰਨ੍ਯ ਬਿਚਾਰੈਂ ॥ ਯਾ ਕੇ ਰੂਪ ਤੁਲਿ ਕੋਊ ਨਾਹੀ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਅਬਲਾ ਬਲਿ ਜਾਹੀ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੀਪਕਲਾ ਨਾਮਾ ਹੁਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਿ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਤਾ ਕੇ ਰਹੈ ਦਾਸੀ ਰਹੈ ਹਜਾਰ ॥੩॥ ਪਠੈ ਏਕ ਤਿਨ ਸਹਚਰੀ ਲਯੋ ਸੁਨਾਰ ਬੁਲਾਇ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਨਾ ਤਾ ਸੌ ਰਮੈ ਅਧਿਕ ਚਿੱਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਤਿ ਦਿਵਸ ਤਿਹੱ ਧਾਮ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹੱ ਸੰਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਾਨਿ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਵਾ ਕੇ ਲਿਯੇ ਪ੍ਰਾਨ ਦੈ ਡਾਰੈ ॥੫॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਤਿਹੱ ਧਾਮ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਤਬ ਲੌ ਪਿਤੁ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਕਛੂ ਨ ਚਲ੍ਯੋ ਜਤਨ ਇਹ ਕੀਨੋ ॥ ਅੰਜਨ ਆਂਜਿ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਧਿਕ ਮੂੜ ਤਾ ਕੋ ਪਿਤਾ ਸਕ੍ਯੋ ਭੇਦ ਨਹਿ ਚੀਨ ॥ ਆਖਨ ਅੰਜਨ ਆਂਜਿ ਤ੍ਰਿਯ ਮੀਤ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਨੱਬੇਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੦॥੧੫੬੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਚੰਦ ਨਰੇਸ ਕੇ ਮਾਧਵਨਲ ਨਿਜੁ ਮੀਤ ॥ ਪੜੇ ਬ੍ਯਾਕਰਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਖਟ ਕੋਕ ਸਾਰ ਸੰਗੀਤ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਧੁਨਿ ਬੇਨੁ ਬਜਾਵੈ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਤ੍ਰਿਯ ਸ੍ਰਵਨਨ ਸੁਨਿ ਪਾਵੈ ॥ ਚਿਤ ਮੈ ਅਧਿਕ ਮੱਤ ਹ੍ਵੈ ਝੂਲੈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਸਕਲ ਤਾਹਿ ਸੁਧਿ ਭੂਲੈ ॥੨॥ ਪੁਰ ਬਾਸੀ ਨ੍ਰਿਪ ਪੈ ਚਲਿ ਆਏ ॥ ਆਇ ਰਾਇ ਤਨ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਕੈ ਮਾਧਵਨਲ ਕੌ ਅਬ ਮਰਿਯੈ ॥ ਨਾ ਤੋ ਯਾ ਕਹੱ ਦੇਸ ਨਿਕਰਿਯੈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਹਮਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨ ਕੇ ਲੇਤ ਚਿੱਤ ਬਿਰਮਾਇ ॥ ਜੌ ਹਮ ਸਭ ਕੌ ਕਾਢਿਯੈ ਤੌ ਇਹ ਰਖਿਯੈ ਰਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੋਰਿ ਰਾਵ ਤਬ ਜਲਜ ਮੰਗਾਏ ॥ ਭਾਂਤਿ ਬਿਛੌਨਾ ਕੀ ਬਿਛਵਾਏ ॥ ਸਕਲ ਸਖੀ ਤਿਹੱ ਪਰ ਬੈਠਾਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਨਾਈ ॥੫॥ ਮਾਧਵਨਲ ਕੌ ਬੋਲਿ ਪਠਾਇਸ ॥ ਤਵਨ ਸਭਾ ਭੀਤਰ ਬੈਠਾਇਸ ॥ ਰੀਝਿ

ਬਿੱਪ੍ਰ ਤਬ ਬੇਨ ਬਜਾਈ ॥ ਸਭ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਕੇ ਚਿੱਤ ਸੁ ਭਾਈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਅਬਲਾ ਮੋਹਿਤ ਭਈ ਨਾਦ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਿ ਪਾਇ ॥ ਸਭਹਿਨ ਕੇ ਤਨ ਸੌ ਗਏ ਕਮਲ ਪੱਤ੍ਰ ਲਪਟਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਾਧਵਨਲ ਨ੍ਰਿਪ ਤੁਰਤੁ ਨਿਕਾਰਯੋ ॥ ਬਿੱਪ੍ਰ ਜਾਨਿ ਜਿਯ ਤੇ ਨਹਿ ਮਾਰਯੋ ॥ ਕਾਮਾਵਤੀ ਨਗਰ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਕਾਮਕੰਦਲਾ ਸੋ ਹਿਤ ਭਾਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਮਸੈਨ ਰਾਜਾ ਜਹਾਂ ਤਹ ਦਿਜ ਪਹੁਚਯੋ ਜਾਇ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਤੀਨਿ ਸੈ ਸਾਠਿ ਤ੍ਰਿਯ ਨਾਚਤ ਜਹਾਂ ਬਨਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਾਧਵ ਤੌਨ ਸਭਾ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਆਨਿ ਰਾਵ ਕੌ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਬੈਠੇ ਬਹੁ ਜਹਾਂ ॥ ਨਾਚਤ ਕਾਮਕੰਦਲਾ ਤਹਾਂ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਦਨ ਕੀ ਤਨ ਕੰਚੁਕੀ ਕਾਮਾ ਕਸੀ ਬਨਾਇ ॥ ਅੰਗਿਯਾ ਹੀ ਸਭ ਕੋ ਲਖੈ ਚੰਦਨ ਲਖਯੋ ਨ ਜਾਇ ॥੧੧॥ ਚੰਦਨ ਕੀ ਲੈ ਬਾਸਨਾ ਭਵਰ ਬਹਿਠਯੋ ਆਇ ॥ ਸੋ ਤਿਨ ਕੁਚ ਕੀ ਬਾਯੁ ਤੇ ਦੀਨੌ ਤਾਹਿ ਉਠਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਸੁ ਭੇਦ ਬਿੱਪ ਨੈ ਲਹਿ ਲਯੋ ॥ ਰੀਝਤ ਅਧਿਕ ਚਿੱਤ ਮਹਿ ਭਯੋ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਨ੍ਰਿਪ ਤੇ ਜੋ ਲੀਨੋ ॥ ਸੋ ਲੈ ਕਾਮਕੰਦਲਹਿ ਦੀਨੋ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਹਮ ਜੋ ਦਯੋ ਸੋ ਇਹ ਦਯੋ ਲੁਟਾਇ ॥ ਐਸੇ ਬਿੱਪ੍ਰ ਫਜੂਲ ਕੌ ਮੋਹਿ ਨ ਰਾਖਯੋ ਜਾਇ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿੱਪ੍ਰ ਜਾਨਿ ਜਿਯ ਤੇ ਨਹਿ ਮਰਿਯੈ ॥ ਇਹ ਪੁਰ ਤੇ ਤਿਹ ਤੁਰਤੁ ਨਿਕਰਿਯੈ ॥ ਜਾ ਕੇ ਦੁਰਯੋ ਧਾਮ ਲਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਟੂਕ ਅਨੇਕ ਤਵਨ ਕੋ ਕੀਜੈ ॥੧੫॥ ਯਹ ਸਭ ਭੇਦ ਬਿੱਪ੍ਰ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਚਲਯੋ ਚਲਯੋ ਕਾਮਾ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਮੋ ਪਰ ਕੋਪ ਅਧਿਕ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀਨੋ ॥ ਤਿਹ ਹਿਤ ਧਾਮ ਤਿਹਾਰੋ ਚੀਨੋ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਕਾਮਾ ਤੁਰਤ ਦਿਜ ਗ੍ਰਿਹ ਲਯੋ ਦੁਰਾਇ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਨਿੰਦ੍ਯਾ ਕਰੀ ਤਾਹਿ ਗਰੇ ਸੋ ਲਾਇ ॥੧੭॥ ਕਾਮਾ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਇਹ ਰਾਇ ਭੇਦ ਨਹਿ ਜਾਨਤ ॥ ਤੁਮ ਸੇ ਚਤੁਰਨ ਸੌ ਰਿਸਿ ਠਾਨਤ ॥ ਮਹਾਂ ਮੂੜ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਕਾ ਕਹਿਯੈ ॥ ਯਾ ਪਾਪੀ ਕੇ ਦੇਸ ਨ ਰਹਿਯੈ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਲੌ ਤ ਏਕੈ ਮਗੁ ਚਲੌ ਰਹੇ ਰਹੌ ਤਿਹ ਗਾਂਉ ॥ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਰਟੌ ਬਿਹੰਗ ਜ੍ਯੋਂ ਮੀਤ ਤਿਹਾਰੋ ਨਾਉਂ ॥੧੯॥ ਬਿਰਹ ਬਾਨ ਮੋ ਤਨ ਗਡੇ ਕਾ ਸੌ ਕਰੌ ਪੁਕਾਰ ॥ ਤਨਕ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਿਵ ਭਏ ਜਰੌ ਸੰਭਾਰਿ ਸੰਭਾਰਿ ॥੨੦॥ ਆਜੁ ਸਖੀ ਮੈ ਯੌ ਸੁਨ੍ਯੋ ਪਹ ਫਾਟਤ ਪਿਯ ਗੌਨ ॥ ਪਹ ਹਿਯਰੇ ਝਗਰਾ ਪਰ੍ਯੋ ਪਹਿਲੇ

ਫਟਿਹੈ ਕੌਨ ॥੨੧॥ ਮਾਧਵ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮ ਸੁਖ ਸੌ ਸੁੰਦਰ ਹਜਾਂ ਰਹੋ ॥ ਹਮ ਕੌ ਬੇਗਿ ਬਿਦਾ ਮੁਖ ਕਹੋ ॥ ਹਮਰੋ ਕਛੂ ਤਾਪ ਨਹ ਕਰਿਯਹੁ ॥ ਨਿੱਤ ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮ ਸੰਭਰਿਯਹੁ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਕਾਮਾ ਤਬੈ ਭੂਮਿ ਪਰੀ ਮੁਰਛਾਇ ॥ ਜਨੁ ਘਾਯਲ ਘਾਇਨ ਲਗੇ ਗਿਰੈ ਉਠੈ ਬਰਰਾਇ ॥੨੩॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਧਿਕ ਬਿਰਹ ਕੇ ਸੰਗ ਪੀਤ ਬਰਨ ਕਾਮਾ ਭਈ॥ ਰਕਤ ਨਾ ਰਹਿਯੋ ਅੰਗ ਚਲਿਯੋ ਮੀਤ ਚੁਰਾਇ ਚਿਤ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਟਾਂਕ ਤੋਲ ਤਨ ਨਾ ਰਹਜੋ ਮਾਸਾ ਰਹਜੋ ਨ ਮਾਸ ॥ ਬਿਰਹਿਨ ਕੌ ਤੀਨੋ ਭਲੇ ਹਾਡ ਚਾਮ ਅਰੁ ਸ੍ਵਾਸ ॥੨੫॥ ਅਤਿ ਕਾਮਾ ਲੋਟਤ ਧਰਨਿ ਮਾਧਵਨਲ ਕੇ ਹੇਤ ॥ ਟੂਟੇ ਅਮਲ ਅਫੀਮਿਯਹਿ ਜਨੁ ਪਸਵਾਰੇ ਲੇਤ ॥੨੬॥ ਮਿਲਤ ਨੈਨ ਨਹਿ ਰਹਿ ਸਕਤ ਜਾਨਤ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਤੰਗ ॥ ਛੂਟਤ ਬਿਰਹ ਬਿਯੋਗ ਤੇ ਹੋਮਤ ਅਪਨੋ ਅੰਗ ॥੨੭॥ ਕਾਮਾ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕੇ ਤੀਰਥ ਕਰਿਹੌ ॥ ਬਾਰਿ ਅਨੇਕ ਆਗਿ ਮੈਂ ਬਰਿਹੌ ॥ ਕਾਂਸੀ ਬਿਖੈ ਕਰਵਤਿਹਿ ਪੈਹੌ ॥ ਢੂੰਢਿ ਮੀਤ ਤੋ ਕੌ ਤਊ ਲੈਹੌ ॥੨੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਹਾਂ ਪਿਯਰਵਾ ਚਲੇ ਪ੍ਰਾਨ ਤਿਤਹੀ ਚਲੇ ॥ ਸਕਲ ਸਿਥਿਲ ਭਏ ਅੰਗ ਸੰਗ ਜੈਹੈ ਭਲੇ ॥ ਮਾਧਵਨਲ ਕੌ ਨਾਮੁ ਮੰਤ੍ਰ ਸੋ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਹੋ ਜਾ ਤੇ ਲਗਤ ਉਚਾਟ ਸੱਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨਿਯੈ ॥੨੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਤੁਮਰੀ ਬਾਂਛਾ ਕਰਤ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰੈ ਜਮ ਮੋਹਿ ॥ ਮਰੇ ਪਰਾਤ ਚੁਰੈਲ ਹ੍ਵੈ ਚਮਕਿ ਚਿਤੈਹੌ ਤੋਹਿ ॥੩੦॥ ਬਰੀ ਬਿਰਹ ਕੀ ਆਗਿ ਮੈ ਜਰੀ ਰਖੈਹੌ ਨਾਉਂ ॥ ਭਾਂਤਿ ਜਰੀ ਕੀ ਬਰੀ ਕੀ ਢਿਗ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਜਾਉਂ ॥੩੧॥ ਸਾਚ ਕਹਤ ਹੈ ਬਿਰਹਨੀ ਰਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੌ ਪਾਗਿ ॥ ਡਰਤ ਬਿਰਹ ਕੀ ਅਗਨਿ ਸੌ ਜਰਤ ਕਾਠ ਕੀ ਆਗਿ ॥੩੨॥ ਤਬ ਮਾਧਵਨਲ ਉਠਿ ਚਲਜੋ ਭਯੋ ਪਵਨ ਕੇ ਭੇਸ ॥ ਜਸ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਿਰ ਧੁਨਿ ਗਯੋ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਜਹਾਂ ਨਰੇਸ ॥੩੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਜਹਾਂ ਨਿੱਤਿ ਚਲਿ ਆਵੈ ॥ ਪੂਜਿ ਗੌਰਜਾ ਕੌ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਵੈ ॥ ਮੰਦਿਰ ਊਚ ਧੁਜਾ ਫਹਰਾਹੀਂ ॥ ਫਟਕਾਂਚਲ ਲਖਿ ਤਾਂਹਿ ਲਜਾਹੀਂ ॥੩੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਹੀ ਠੌਰਿ ਮਾਧਵ ਗਯੋ ਦੋਹਾ ਲਿਖਜੋ ਬਨਾਇ ॥ ਜੌ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਇਹ ਬਾਚਿ ਹੈ ਹ੍ਵੈਹੈ ਮੋਰ ਉਪਾਇ ॥੩੫॥ ਜੇ ਨਰ ਰੋਗਨ ਸੌ ਗ੍ਰਸੇ ਤਿਨ ਕੋ ਹੋਤ ਉਪਾਉ ॥ ਬਿਰਹ ਤ੍ਰਿਦੋਖਨ ਜੇ ਗ੍ਰਸੇ ਤਿਨ ਕੋ ਕਛੁ ਨ ਬਚਾਉ ॥੩੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿੱਕ੍ਰਮ

ਸੈਨਿ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਆਨਿ ਗੌਰਜਾ ਕੌ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਯੋ ॥ ਬਾਂਚਿ ਦੋਹਰਾ ਕੋ ਚੱਕਿ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਕੋ ਬਿਰਹੀ ਆਯੋ ਹ੍ਯਾਂ ਕਹ੍ਯੋ ॥੩੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋ ਬਿਰਹੀ ਆਯੋ ਹਯਾਂ ਤਾ ਕੌ ਲੇਹੁ ਬੁਲਾਇ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਕਹੈ ਸੋ ਹੌ ਕਰੌ ਤਾ ਕੌ ਜਿਯਨ ਉਪਾਇ ॥੩੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਮਾਧਵ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਆਦਰੁ ਦੈ ਆਸਨੁ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਕਹਸਿ ਦਿਜਾਗਯਾ ਦੇਹੁ ਸੁ ਕਰਿ ਹੌ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨ ਲਗੇ ਹੇਤੁ ਤੁਹਿ ਲਰਿ ਹੌ ॥੩੯॥ ਜਬ ਮਾਧਵ ਕਹਿ ਭੇਦੁ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤਬ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਭ ਸੈਨ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਸਾਜੇ ਸਸਤ੍ਰ ਕੌਚ ਤਨ ਧਾਰੇ ॥ ਕਾਮਵਤੀ ਕੀ ਓਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥੪੦॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਦੂਤ ਪਠਾਯੋ ਏਕ ਕਾਮਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਕਹੌ ॥ ਕਾਮਕੰਦਲਾ ਏਕ ਦੈ ਸਭ ਦੇਸ ਉਬਾਰਿਯੈ ॥੪੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਮਵਤੀ ਭੀਤਰ ਦੂਤਾਯੋ ॥ ਕਾਮਸੈਨ ਜੂ ਕੋ ਸਿਰੁ ਨ੍ਯਾਯੋ ॥ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਵਾ ॥ ਅਧਿਕ ਰਾਵ ਕੌ ਦੁਖ ਉਪਜਾਵਾ ॥੪੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਸਿਸਿ ਚੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਕੇ ਭਏ ਨਿਸਿ ਰਵਿ ਕਰੈ ਉਦੋਤ ॥ ਕਾਮਕੰਦਲਾ ਕੋ ਦਿਯਬ ਤਊ ਨ ਹਮ ਤੇ ਹੋਤੁ ॥੪੩॥ ਦੂਤੋ ਬਾਚ ॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਜ ਕ੍ਯਾ ਨਾਰਿ ਕਾਮਾ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਕਹਾਂ ਗਾਂਠਿ ਬਾਂਧੀ ਤੁਮੈਂ ਜਾਨਿ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥ ਕਹੀ ਮਾਨਿ ਮੇਰੀ ਕਹਾਂ ਨਾਹਿ ਭਾਖੋ ॥ ਇਨੈ ਦੈ ਮਿਲੌ ਤਾਹਿ ਕੌ ਗਰਬ ਰਾਖੋ ॥੪੪॥ ਹਠੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਸੁ ਤੁਮਹੂੰ ਪਛਾਨੋ ॥ ਦਿਸਾ ਚਾਰਿ ਜਾ ਕੀ ਸਦਾ ਲੋਹ ਮਾਨੋ ॥ ਬਲੀ ਦੇਵ ਆਦੇਵ ਜਾ ਕੌ ਬਖਾਨੈ ॥ ਕਹਾ ਰੰਕ ਤੂ ਤੌਨ ਸੌ ਜੁੱਧੁ ਠਾਨੈ ॥੪੫॥ ਬਜੀ ਦੁੰਦਭੀ ਦੀਹ ਦਰਬਾਰ ਭਾਰੇ ॥ ਜਬੈ ਦੂਤ ਕਟੁ ਬੈਨ ਐਸੇ ਉਚਾਰੇ ॥ ਹਠ੍ਯੋ ਬੀਰ ਹਾਠੌ ਕਹ੍ਯੋ ਜੁੱਧ ਮੰਡੋ ॥ ਕਹਾ ਬਿੱਕ੍ਰਮਾ ਕਾਲ ਕੋ ਖੰਡ ਖੰਡੋ ॥੪੬॥ ਚੜ੍ਯੋ ਲੈ ਅਨੀ ਕੋ ਬਲੀ ਬੀਰ ਭਾਰੇ ॥ ਖੰਡੇਲੇ ਬਘੇਲੇ ਧੰਧੇਰੇ ਪਵਾਰੇ ॥ ਗਹਰਵਾਰ ਚੌਹਾਨ ਗਹਲੌਤ ਦੌਰੇ ॥ ਮਹਾਂ ਜੰਗ ਜੋਧਾ ਜਿਤੇ ਨਾਹਿ ਔਰੇ ॥੪੭॥ ਸੁਨ੍ਯੋ ਬਿੱਕ੍ਰਮਾ ਬੀਰ ਸਭ ਹੀ ਬੁਲਾਏ ॥ ਠਟੇ ਠਾਟ ਗਾੜ੍ਹੇ ਚਲੇ ਖੇਤ ਆਏ । ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਸੂਰ ਸੈਨਾਂ ਉਮੰਗੈਂ ॥ ਮਿਲੈ ਜਾਇ ਜਮੁਨਾ ਮਨੌ ਧਾਇ ਗੰਗੈਂ ॥੪੮॥ ਕਿਤੇ ਬੀਰ ਕਰਵਾਰਿ ਕਾਢੈਂ ਚਲਾਵੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਚਰਮ ਪੈ ਘਾਇ ਤਾ ਕੋ ਬਚਾਵੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਬਰਮ ਪੈ ਚਰਮ ਕੁਪਿ ਗਰਮ ਝਾਰੈਂ ॥ ਉਠੈ ਨਾਦ ਭਾਰੇ ਛੁਟੈ ਚਿੰਨਗਾਰੈਂ ॥੪੯॥ ਕਿਤੇ ਗੋਫਨੈ ਗੁਰਜ ਗੋਲਾ ਚਲਾਵੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਅਰਧ ਚੰਦ੍ਰਾਦਿ ਬਾਨਾ ਬਜਾਵੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਸੂਆ ਹਾਥ ਲੈ ਕੈ ॥ ਮੰਡੇ ਆਨਿ ਜੋਧਾ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਹ੍ਵੈਕੈ ॥੫੦॥ ਫਰੀ ਧੋਪ

ਖਾਂਡੇ ਲਏ ਫਾਂਸ ਐਸੀ॥ ਮਨੌ ਨਾਰਿ ਕੇ ਸਾਹੁ ਕੀ ਜੁਲਫ ਜੈਸੀ॥ ਕਰੀ ਮੱਤ ਕੀ ਭਾਂਤਿ ਮਾਰਤ ਬਿਹਾਰੈਂ॥ ਜਿਸੈ ਕੰਠਿ ਡਾਰੈਂ ਤਿਸੈ ਐਂਚ ਮਾਰੈਂ॥੫੧॥ ਚੌਪਈ॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸਕਲ ਭਟ ਲਰੇ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਰਨ ਮੈ ਹ੍ਵੈ ਪਰੈਂ॥ ਤਬ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਹਸਿ ਬੈਨ ਉਚਾਰੋ॥ ਕਾਮਸੈਨ ਸੁਨੁ ਕਹ੍ਯੋ ਹਮਾਰੋ॥੫੨॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਦੈ ਬੇਸ੍ਵਾ ਇਹ ਬਿੱਪ੍ਰ ਕੌ ਸੁਨੁ ਰੇ ਬਚਨ ਅਚੇਤ॥ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜੁਝਾਵਤ ਕ੍ਯੋਂ ਕਟਕ ਏਕ ਨਟੀ ਕੇ ਹੇਤ॥੫੩॥ ਚੌਪਈ॥ ਕਾਮਸੈਨ ਤਿਹ ਕਹੀ ਨ ਕਰੀ॥ ਪੁਨਿ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਹਸਿ ਯਹੈ ਉਚਰੀ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਲਰੈ ਕਪਟ ਤਜਿ ਦੋਈ॥ ਕੈ ਜੀਤੈ ਕੈ ਹਾਰੈਂ ਕੋਈ॥੫੪॥ ਅਪਨੀ ਅਪਨੇ ਹੀ ਸਿਰ ਲੀਜੈ॥ ਔਰਨ ਕੇ ਸਿਰ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਦੀਜੈ॥ ਬੈਠਿ ਬਿਗਾਰ ਆਪੁ ਜੋ ਕਰਿਯੈ॥ ਨਾਹਕ ਔਰ ਲੋਕ ਨਹਿ ਮਰਿਯੈ॥੫੫॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਕਾਮਸੈਨ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਅਧਿਕ ਉਠ੍ਯੋ ਰਿਸ ਖਾਇ॥ ਅਪਨੌ ਤੁਰੈ ਧਵਾਇ ਕੈ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ॥੫੬॥ ਕਾਮਸੈਨ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਸੂਰ ਸਾਮੁਹੇ ਜਾਇ॥ ਝਾਗਿ ਸੈਹਥੀ ਬ੍ਰਿਣ ਕਰੈ ਤੌ ਤੂੰ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਰਾਇ॥੫੭॥ ਝਾਗਿ ਸੈਹਥੀ ਪੇਟ ਮਹਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਇ॥ ਆਨਿ ਕਟਾਰੀ ਕੋ ਕਿਯੋ ਕਾਮਸੈਨ ਕੌ ਘਾਇ॥੫੮॥ ਐਸੇ ਕੌ ਐਸੋ ਲਹਤ ਜਿਯਤ ਨ ਛਾਡਤ ਔਰ॥ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਰਾਖਿਯੋ ਜਿਯਤ ਰਾਵ ਤਿਹ ਠੌਰ॥੫੯॥ ਚੌਪਈ॥ ਜੀਤਿ ਤਾਂਹਿ ਸਭ ਸੈਨ ਬੁਲਾਈ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਬਜੀ ਬਧਾਈ॥ ਦੇਵਨ ਰੀਝਿ ਇਹੈ ਬਰੁ ਦਯੋ॥ ਬ੍ਰਣੀ ਹੁਤੋ ਅਬ੍ਰਣੀ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ॥੬੦॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਅਥਿਤ ਭੇਖ ਸਜਿ ਆਪੁ ਨ੍ਰਿਪ ਗਯੋ ਬਿਪ੍ਰ ਕੇ ਕਾਮ॥ ਜਹ ਕਾਮਾ ਲੋਟਤ ਹੁਤੀ ਲੈ ਮਾਧਵ ਕੋ ਨਾਮ॥੬੧॥ ਚੌਪਈ॥ ਜਾਤੈ ਇਹੈ ਬਚਨ ਤਿਨ ਕਹਯੋ॥ ਮਾਧਵ ਖੇਤ ਹੇਤ ਤਵ ਰਹਯੋ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਤਬ ਹੀ ਮਰਿ ਗਈ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਲੈ ਇਹੈ ਖਬਰਿ ਦਿਜ ਦਈ॥੬੨॥ ਯਹ ਬਚ ਜਬ ਸ੍ਰੌਨਨ ਸੁਨਿ ਲੀਨੌ॥ ਪਲਕ ਏਕ ਮਹਿ ਪ੍ਰਾਨਹਿ ਦੀਨੌ॥ ਜਬ ਕੌਤਕ ਇਹ ਰਾਇ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ॥ ਜਰਨ ਮਰਨ ਕਾ ਨਿੱਗ੍ਰਹ ਧਾਰ੍ਯੋ॥੬੩॥ ਚਿਤਾ ਜਰਾਇ ਜਰਨ ਜਬ ਲਾਗ੍ਯੋ॥ ਤਬ ਬੈਤਾਲ ਤਹਾਂ ਤੇ ਜਾਗ੍ਯੋ॥ ਸੀਂਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਹ ਦੁਹੂੰਨ ਜਿਯਾਯੋ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਤਾਪੁ ਮਿਟਾਯੋ॥੬੪॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਿ ਸੈਥੀ ਪਾਵਕ ਬਰਯੋ ਦੁਹੂੰਅਨ ਲਯੋ ਬਚਾਇ ॥ ਕਾਮਾ ਦਈ ਦਿਜੋਤਮਹਿ ਧੰਨਜ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਰਾਇ ॥੬੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੧॥੧੬੩੨॥ ਅਫਜੂੰ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਦਛਿਨ ਦੇਸ ਬਿਚੱਛਨ ਨਾਰੀ ॥ ਜੋਗੀ ਗਏ ਭਏ ਘਰ ਬਾਰੀ ॥ ਮੰਗਲਸੈਨ ਰਾਵ ਜਗ ਕਹਈ ॥ ਸਭ ਅਰਿ ਕੁਲ ਜਾ ਤੇ ਤ੍ਰਿਣ ਗਹਈ ॥੧॥ ਸਰੂਪਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਮਾਨਹੁ ਮਹਾਰੁਦ੍ਰ ਕੀ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥ ਤਾ ਸੌ ਨੇਹ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਰਹੈ ॥ ਕਰੈ ਸੋਈ ਜੋਈ ਵਹ ਕਹੈ ॥੨॥ ਰੂਆਮਲ ਛੰਦ ॥ ਰੰਗ ਮਹਲ ਬਿਖੈ ਹੁਤੇ ਨਰ ਰਾਇ ਤਵਨੈ ਕਾਲ ॥ ਰੂਪਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜਤੀ ਤਹ ਸੁੰਦਰੀ ਲੈ ਬਾਲ ॥ ਕਾਨਰੇ ਨਾਦ ਔ ਨਫੀਰੀ ਬੇਨੁ ਬੀਨ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿਨ ਕੇ ਕੁਲਾਹਲ ਹੋਤ ਨਾਨਾ ਰੰਗ ॥੩॥ ਏਕ ਨਟੂਆ ਤਹ ਰਹੈ ਤਿਹੱ ਬਿਸੁਨਦੱਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ॥ ਰਾਵ ਜੂ ਤਾ ਕੌ ਨਚਾਵਤ ਰਹੈ ਆਠੌ ਜਾਮ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਬਿਲੋਕਿ ਤਾ ਕੋ ਰਾਨਿਯਹਿ ਨਿਜੁ ਨੈਨ ॥ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰੀ ਬਿਸੰਭਾਰ ਭੂ ਪੈ ਬਧੀ ਸਾਯਕ ਮੈਨ ॥੪॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਰਾਨਿਯਹਿ ਸਖੀ ਪਠਾਇ ॥ ਸੋ ਲਯੋ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇ ॥ ਤਜਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਕਾਨਿ ॥ ਤਾ ਸੌ ਰਮੀ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ॥੫॥ ਤਿਹ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਸਿਵਸਤ੍ਰ ਗਯੋ ਸਰ ਮਾਰਿ ॥ ਤਬ ਲੌ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਗਯੋ ਆਇ ॥ ਅਬਲਾ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਇ ॥੬॥ ਤਬ ਕਿਯੋ ਇਹੈ ਉਪਾਇ ॥ ਇਕ ਦੇਗ ਲਈ ਮੰਗਾਇ ॥ ਤਾ ਪੈਂ ਤਵਾ ਕੌ ਦੀਨ ॥ ਕੋਊ ਸਕੈ ਤਾਹਿ ਨ ਚੀਨ ॥੭॥ ਜਾਂ ਮੈ ਘਨੌ ਜਲ ਪਰੈ ॥ ਤਰ ਕੌ ਨ ਬੂੰਦਿਕ ਢਰੈ ॥ ਤਾ ਮੈ ਗੁਲਾਬਹਿ ਪਾਇ ॥ ਕਾਢਯੋ ਪਤਿਹਿ ਦਿਖਰਾਇ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੀਚਯੋ ਵਹੈ ਗੁਲਾਬ ਲੈ ਪਤਿ ਕੀ ਪਗਿਯਾ ਮਾਹਿ ॥ ਛਿਰਕਿ ਸਭਨ ਪਹਿ ਕਾਢਯੋ ਭੇਦ ਲਹਯੋ ਜੜ ਨਾਹਿ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਾਥ ਬਾਗ ਜੋ ਮੈ ਲਗਵਾਯੋ ॥ ਯਹ ਗੁਲਾਬ ਤਿਹ ਠਾਂ ਤੇ ਆਯੋ ॥ ਸਕਲ ਸਖਿਨ ਜੁਤ ਤੁਮ ਪੈ ਡਾਰਯੋ ॥ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਭਯੋ ਜੜ ਕਛੁ ਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥੧੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਬਾਨਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੨॥੧੬੪੨॥ ਅਫਜੂੰ॥

ਦੋਹਰਾ ॥

ਚਲਯੋ ਜੁਲਾਹੋ ਸਾਹੁਰੇ ਉਡਿ ਜਾ ਕਹਤਾ ਜਾਇ ॥ ਬਧਿਕਨ ਕੁਸਗੁਨ ਜਾਨਿ ਕੈ ਮਾਰਯੋ ਤਾਹਿ ਬਨਾਇ ॥੧॥

॥ ਬੱਧਿਕ ਬਾਚ ॥ ਉਡਿ ਉਡਿ ਆਵਹੁ ਫਾਸਿਯਹੁ ਯੌਂ ਕਹਤਾ ਮਗੁ ਜਾਇ ॥ ਜੋ ਐਸੋ ਬਚ ਪੁਨਿ ਕਹ੍ਯੋ ਹਨਿਹੈ ਤੋਹਿ ਰਿਸਾਇ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਫਸਿ ਫਸਿ ਜਾਵਹੁ ਉਡਿ ਉਡਿ ਆਇ ॥ ਐਸੇ ਕਹਤ ਜੁਲਾਹੋ ਜਾਇ ॥ ਚੋਰਨ ਕੁਸਗੁਨ ਚਿੱਤ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਦੋ ਸੈ ਜੁੱਤੀ ਸੌ ਤਿਹ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥੩॥ ਚੋਰਨ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲੈ ਆਵਹੁ ਧਰਿ ਜਾਇਯਹੁ ਯੌਂ ਕਹਿ ਕਰੌ ਪਯਾਨ ॥ ਜੌਂ ਉਹਿ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨਿ ਹੋ ਹਨਿਹੈ ਤੁਹਿ ਤਨ ਬਾਨ ॥੪॥ ਜਬ ਚੋਰਨ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਤਬ ਤਾ ਤੇ ਡਰ ਪਾਇ ॥ ਲੈ ਆਵਹੁ ਧਰਿ ਜਾਇਯਹੁ ਯੌਂ ਮਗੁ ਕਹਤੌ ਜਾਇ ॥੫॥ ਚਾਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਤਿਸਾਹ ਕੇ ਇਕ ਨੇ ਤਜਾ ਪਰਾਨ ॥ ਦਾਬਨ ਤਾ ਕੌ ਲੈ ਚਲੇ ਅਧਿਕ ਸੋਕ ਮਨ ਮਾਨਿ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਕਹਤ ਜੁਲਾਹੋ ਐਯਹੁ ॥ ਲੈ ਲੈ ਆਵਹੁ ਧਰ ਧਰ ਜੈਯਹੁ ॥ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸ੍ਰਵਨਨ ਯਹ ਪਰੀ ॥ ਪੰਦ੍ਰਹ ਸੈ ਪਨਹੀ ਤਹ ਝਰੀ ॥੭॥ ਤਿਨ ਸੋ ਕਹ੍ਯੋ ਕਹੌ ਸੁ ਉਚਾਰੋ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਬੁਰਾ ਭ੍ਯੋ ਕਹਤ ਪਧਾਰੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਜੋ ਤਿਨ ਕਹ੍ਯੋ ਵਹੈ ਜੜ੍ਹ ਮਾਨੀ ॥੮॥ ਏਕ ਰਾਵ ਤਾ ਕੇ ਬਹੁ ਨਾਰੀ ॥ ਪੂਤ ਨ ਹੋਤ ਤਾਹਿ ਦੁਖ ਭਾਰੀ ॥ ਔਰ ਬਜਾਹਿ ਬਜਾਕੁਲ ਹ੍ਵੈ ਕੀਨੋ ॥ ਤਾ ਕੇ ਭਵਨ ਪੂਤ ਬਿਧਿ ਦੀਨੋ ॥੯॥ ਸਭਹਿਨ ਆਨੰਦ ਚਿਤ ਬਢਾਯੋ ॥ ਤਬ ਲੌ ਕਹਤ ਜੁਲਾਹੋ ਆਯੋ ॥ ਬੁਰਾ ਭਯੋ ਕਹਿ ਊਚ ਪੁਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸੁਨ੍ਯੋ ਜਾਂਹਿ ਪਨਹਿਨ ਤਿਨ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਪੁਰ ਜਨ ਬਾਚ ॥ ਭਲਾ ਭਯੋ ਇਹ ਕਹਤ ਪਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਜਬ ਲੋਗਨ ਜੂਤਿਨ ਸੌ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਜਾਤ ਭਯੋ ਤਿਹ ਠਾਂ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਜਹੱ ਅਤਿ ਅਗਨਿ ਨਗਰ ਮਹਿ ਲਾਗੀ ॥੧੧॥ ਗਿਰਿ ਗਿਰਿ ਪਰੈ ਮਹਲ ਜਹੱ ਭਾਰੇ ॥ ਛਪਰਨ ਕੇ ਜਹੱ ਉਡੈ ਅਵਾਰੇ ॥ ਭਲਾ ਭਯੋ ਯੌਂ ਮੂੜ ਪੁਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਜਾਹਿ ਸੁਨ੍ਯੋ ਤਾਹੀ ਗਹਿ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਸ ਹਜਾਰ ਪਨਹੀਨ ਕੀ ਸਹੀ ਜੁਲਾਹੇ ਮਾਰਿ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਹੁਚਤ ਭਯੋ ਜਹਾ ਹੁਤੀ ਸਸੁਰਾਰਿ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਜਨ ਕਹਾ ਖਾਹੁ ਨਹਿ ਖਾਵੈ ॥ ਭੂਖਨ ਮਰਤ ਨ ਲਜਤ ਬਤਾਵੈ ॥ ਆਧੀ ਰੈਨਿ ਬੀਤ ਜਬ ਗਈ ॥ ਲਾਗਤ ਅਧਿਕ ਛੁਧਾ ਤਿਹ ਭਈ ॥੧੪॥ ਲਕਰੀ ਭਏ ਤੇਲ ਘਟ ਫੋਰ੍ਯੋ ॥ ਪੀਨੋ ਸਕਲ ਨੈਕ ਨਹਿ ਛੋਰ੍ਯੋ ॥ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਯੋ ਉਡਗ ਛਪਿ ਗਏ ॥ ਫਾਂਸਿਪਾਨ ਸੌ ਕਊਆ ਲਏ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾਨੀ ਬੇਚਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲਈ ਚਲ੍ਯੋ ਚਾਕਰੀ

ਧਾਇ ॥ ਮਾਰਤ ਮਾਰਗ ਸਿੰਘ ਜਹ ਤਿਹ ਠਾਂ ਪਹੁਚ੍ਯੋ ਜਾਇ ॥੧੬॥ ਤ੍ਰਸਿਤ ਜੁਲਾਹੋ ਦ੍ਰੁਮ ਚੜ੍ਯੋ ਗਹੇ ਸੈਹਥੀ ਹਾਥ ॥ ਤਰੇ ਆਨਿ ਠਾਢੋ ਭਯੋ ਸਿੰਘ ਰੋਸ ਕੇ ਸਾਥ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਿੰਘਹਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਜੁਲਾਹੇ ਪਰੀ ॥ ਬਰਛੀ ਕੰਪਤ ਹਾਥ ਤੇ ਝਰੀ ॥ ਮੁਖ ਮੈ ਲਗੀ ਪ੍ਰਿਸਟਿ ਤਰ ਨਿਕਸੀ ॥ ਜਨੁ ਕਰਿ ਕੰਜ ਕਲੀ ਸੀ ਬਿਗਸੀ ॥੧੮॥ ਜਾਨ੍ਯੋ ਸਾਚੁ ਸਿੰਘ ਮਰਿ ਗਯੋ ॥ ਉਤਰ੍ਯੋ ਪੂਛਿ ਕਾਨ ਕਟਿ ਲਯੋ ॥ ਜਾਇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੌ ਤਾਹਿ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਮਹੀਨੋ ਅਪਨ ਕਰਾਯੋ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਸੱਤ੍ਰ ਤਾ ਕੋ ਹੁਤੋ ਚੜ੍ਹਿਯੋ ਅਨੀ ਬਨਾਇ ॥ ਸੈਨਾਪਤਿ ਪਚਮਾਰ ਕੈ ਇਹ ਨ੍ਰਿਪ ਦਿਯੋ ਪਠਾਇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਪਚਮਾਰ ਖਬਰਿ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਨਾਰਿ ਜੁਲਾਹੀ ਹੁਤੀ ਬੁਲਾਈ ॥ ਚਿਤ ਮੈ ਅਧਿਕ ਦੁਹੂੰ ਡਰ ਕੀਨੋ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਬਨ ਕੋ ਮਗੁ ਲੀਨੋ ॥੨੧॥ ਜਬ ਤ੍ਰਿਯ ਸਹਿਤ ਜੁਲਾਹੋ ਭਾਜ੍ਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਘੋਰ ਘਟਾ ਘਨ ਗਾਜ੍ਯੋ ॥ ਕਬਹੂੰ ਚਮਿਕਿ ਬਿਜੁਰਿਯਾ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਮਾਰਗ ਕੋ ਚੀਨਨ ਆਵੈ ॥੨੨॥ ਮਗ ਤੇ ਭੂਲਿ ਤਿਸੀ ਮਗੁ ਪਰਿਯੋ ॥ ਜਹ ਨ੍ਰਿਪ ਅਰਿ ਕੋ ਲਸਕਰ ਢਰਿਯੋ ॥ ਕੂੰਈ ਹੁਤੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਹਿ ਆਈ ॥ ਤਾ ਮੈ ਪਰ੍ਯੋ ਜੁਲਾਹੋ ਜਾਈ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਤਾਹੀ ਕੂੰਈ ਬਿਖੈ ਜਾਇ ਪਰ੍ਯੋ ਬਿਸੰਭਾਰ ॥ ਤਬ ਐਸੇ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਿ ਉਠੀ ਆਨਿ ਪਰ੍ਯੋ ਪਚਮਾਰ ॥੨੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਨਿ ਪਰ੍ਯੋ ਪਚਮਾਰ ਸਭਨ ਸੁਨਿ ਪਾਇਯੋ ॥ ਅਤਿ ਲਸਕਰ ਚਿਤ ਮਾਂਹਿ ਸੁ ਤ੍ਰਾਸ ਬਢਾਇਯੋ ॥ ਲੋਹ ਅਧਿਕ ਤਿਨ ਮਾਂਹਿ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ਪਰ੍ਯੋ ॥ ਹੋ ਜੋਧਾ ਤਿਨ ਤੇ ਏਕ ਨ ਜਿਯਤੇ ਉਬਰ੍ਯੋ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੂਤ ਪਿਤਾ ਕੇ ਸਿਰ ਦਈ ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਸਿਰ ਮਾਂਹਿ ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤਿ ਸਭ ਕਟਿ ਮਰੇ ਰਹ੍ਯੋ ਸੁਭਟ ਕੋਊ ਨਾਂਹਿ ॥੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਜ ਪੁਰ ਤਿਸੀ ਜੁਲਾਹੀ ਆਈ ॥ ਆਇ ਬਾਰਤਾ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਜਤਾਈ ॥ ਜਬ ਯਹ ਭੇਦ ਰਾਵ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਪਠੈ ਪਾਲਕੀ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥੨੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਤਿਰਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੩॥੧੬੬੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਾਂਦਨ ਹੂੰ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈਂ ਪ੍ਰਗਟ ਚਾਂਦ ਪੁਰ ਗਾਂਉ ॥ ਬਿੱਪ੍ਰ ਏਕ ਤਿਹ ਠਾਂ ਰਹੈ ਦੀਨਦਯਾਲ ਤਿਹ ਨਾਉ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਿਸਨ ਦਿਸਨ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਵਹਿ ॥ ਆਇ ਬਿੱਪ ਕੌ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਹਿ ॥ ਸੁਭ ਬਾਨੀ

ਮਿਲਿ ਯਹੈ ਉਚਾਰੈ ॥ ਰਤਿਪਤਿ ਕੀ ਅਨੁਹਾਰਿ ਬਿਚਾਰੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਨਾਰਿ ਤਿਹ ਠਾਂ ਹੁਤੀ ਰਤਿ ਸਮਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਸੋ ਯਾ ਪੈ ਅਟਕਤ ਭਈ ਰਤਿਪਤਿ ਤਾਂਹਿ ਬਿਚਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਬਹੂੰ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵੈ ॥ ਕਬਹੂੰ ਤਿਹੁ ਘਰ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵੈ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਦਿਨ ਕੌ ਵਹੁ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਇਹ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਯੋ ॥੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੈਠੀ ਹੁਤੀ ਸਖੀ ਮੱਧਿ ਅਲੀਂਨ ਮੈਂ ਦੀਨਦਯਾਲ ਸੌ ਨੇਹੁ ਨਵੀਨੋ ॥ ਬੈਨਨਿ ਚਿੱਤ ਕਰੇ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਇਤ ਨੈਨਨਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋ ਮਨੁ ਲੀਨੋ ॥ ਨੈਨ ਕੀ ਕਾਲ ਕੋ ਬੀਚਲ ਦੇਖਿ ਸੁ ਸੁੰਦਰਿ ਘਾਤ ਚਿਤੈਬੇ ਕੋ ਕੀਨੋ ॥ ਹੀ ਲਖਿ ਪਾਇ ਜੰਭਾਇ ਲਈ ਚੁਟਕੀ ਚਟਕਾਇ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਚੌਰਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੪॥੧੬੭੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਏਕ ਜਾਟ ਉਪਜਾਈ ॥ ਮਾਂਗਤ ਭੀਖਿ ਹਮਾਰੇ ਆਈ ॥ ਬਿੰਦੋ ਅਪਨੋ ਨਾਮੁ ਰਖਾਯੋ ॥ ਚੇਰਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਦ੍ਰੋਹ ਬਢਾਯੋ ॥੧॥ ਡੋਲਾ ਮਾਟੀ ਕੋ ਤਿਨ ਲਯੋ ॥ ਤਾ ਮੈ ਡਾਰਿ ਸਰਿਸ ਵਹਿ ਦਯੋ ॥ ਚਾਰਿ ਮੇਖ ਲੋਹਾ ਕੀ ਡਾਰੀ ॥ ਦਾਬਿ ਗਈ ਤਾ ਕੀ ਪਿਛਵਾਰੀ ॥੨॥ ਆਪ ਰਾਵ ਤਨ ਆਨਿ ਜਤਾਯੋ ॥ ਇਕੁ ਟੌਨਾ ਇਹ ਕਰ ਮਮ ਆਯੋ ॥ ਜੌ ਤੁਮ ਕਹੌ ਤੌ ਆਨਿ ਦਿਖਾਊਂ ॥ ਕਛੁ ਮੁਖ ਤੇਂ ਆਗਜਾ ਤਵ ਪਾਊਂ ॥੩॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕਹ੍ਯੋ ਆਨਿ ਦਿਖਾਇ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਸਭਹਿਨ ਕੇ ਚਿਤ ਭਰਮੁਪਜਾਯੋ ॥ ਸੱਤਿ ਸੱਤਿ ਸਭਹੂੰਨ ਬਖਾਨ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਜਾਨ੍ਯੋ ॥੪॥ ਇਹ ਚੁਗਲੀ ਜਿਹ ਊਪਰ ਖਾਈ ॥ ਸੋ ਚੇਰੀ ਨ੍ਰਿਪ ਪਕਰਿ ਮੰਗਾਈ ॥ ਕੁਰਰਨ ਮਾਰਿ ਅਧਿਕ ਤਿਹ ਮਾਰੀ ॥ ਸੀਹ ਨ ਮੁਖ ਤੇ ਨੈਕ ਉਚਾਰੀ ॥੫॥ ਮਾਰਿ ਪਰੀ ਵਹ ਨੈਕੁ ਨ ਮਾਨ੍ਯੋ ॥ ਯਹ ਤ੍ਰਿਯ ਹਠੀ ਰਾਵ ਹੂੰ ਜਾਨ੍ਯੋ ॥ ਦਿਬ ਕੀ ਬਾਤ ਚਲਨ ਜਬ ਲਾਗੀ ॥ ਆਧੀ ਰਾਤਿ ਗਏ ਤਬ ਭਾਗੀ ॥੬॥ ਭੇਜਿ ਮਨੁਖ ਨ੍ਰਿਪ ਪਕਰਿ ਮੰਗਾਈ ॥ ਏਕ ਕੋਠਰੀ ਮੈ ਰਖਵਾਈ ॥ ਬਿਖੁ ਕੋ ਖਾਨਾ ਤਾਂਹਿ ਖਵਾਯੋ ॥ ਵਾਹਿ ਮ੍ਰਿਤੁ ਕੇ ਧਾਮ ਪਠਾਯੋ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਪਚਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੫॥੧੬੮੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਰਗਜੌਹਡੇ ਕੇ ਬਿਖੈ ਏਕ ਪਠਾਨੀ ਨਾਰਿ ॥ ਬੈਰਮਖਾਂ ਤਾ ਕੋ ਰਹੈ ਭਰਤਾ

ਅਤਿ ਸੁਭਕਾਰ ॥੧॥ ਤਵਨ ਪਠਾਨੀ ਕੋ ਹੁਤੋ ਨਾਮ ਗੌਹਰਾਰਾਇ ॥ ਜਾਨੁ ਕਨਕ ਕੀ ਪੁੱਤ੍ਰਿਕਾ ਬਿਧਨਾ ਰਚੀ ਬਨਾਇ ॥੨॥ ਅਰਿਬਲੁ ਕੈ ਆਵਤ ਭਏ ਤਾ ਪੈਂ ਅਤਿ ਦਲ ਜੋਰਿ ॥ ਦੈਹੈ ਯਾਹਿ ਨਿਕਾਰਿ ਕੈ ਲੈਹੈ ਦੇਸ ਮਰੋਰਿ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੂਤ ਤਬੈ ਬੈਰਮ ਪਹਿ ਆਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਅਧਿਕ ਰੋਸ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਬੈਠਯੋ ਕਹਾ ਦੈਵ ਕੇ ਖੋਏ ॥ ਤੋ ਪੈਂ ਕਰੇ ਆਰਬਿਨ ਢੋਏ ॥੪॥ ਬੈਰਮ ਅਧਿਕ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਡਰਯੋ ॥ ਆਪੁ ਭਜਨ ਕੋ ਸਾਮੌ ਕਰਯੋ ॥ ਤਬ ਚਲਿ ਤੀਰ ਪਠਾਨੀ ਆਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਕਹਯੋ ਸੁ ਕਹੌ ਸੁਨਾਈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੋਰ ਪਿਤਾ ਐਸੋ ਹੁਤੋ ਜਾ ਕੋ ਜਗ ਮੈ ਨਾਮ ॥ ਤੂੰ ਕਾਤਰ ਐਸੋ ਭਯੋ ਛਾਡਿ ਚਲਯੋ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਪਨੀ ਪਗਿਯਾ ਮੋ ਕਹ ਦੀਜੈ ॥ ਮੇਰੀ ਪਹਿਰ ਇਜਾਰਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਜਬ ਮੈਂ ਸਸਤ੍ਰ ਤਿਹਾਰੇ ਧਰਿਹੌਂ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਬੈਰਿਨ ਕੇ ਕਰਿਹੌਂ ॥੭॥ ਯੌਂ ਕਹਿ ਪਤਿਹਿ ਭੇਹਰੇ ਦੀਨੋ ॥ ਤਾ ਕੈ ਛੀਨਿ ਆਯੁਧਨ ਲੀਨੋ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧਿ ਨਰ ਭੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥ ਪਹਿਰਿ ਕਵਚ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੈਨ ਸਕਲ ਲੈ ਕੈ ਚੜੀ ਸੂਰਨ ਸਕਲ ਜਤਾਇ ॥ ਬੈਰਮਖਾਂ ਮੁਹਿ ਭ੍ਰਿਤ ਕੌ ਬੀਰਾ ਦਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੈਨਾ ਸਕਲ ਸੰਗ ਲੈ ਧਾਈ ॥ ਬਾਂਧੇ ਗੋਲ ਸਾਮੁਹੇ ਆਈ ॥ ਬੈਰਮਖਾਂ ਇਕ ਭ੍ਰਿਤ ਪਠਾਯੋ ॥ ਮੋ ਕਹੱ ਜੀਤਿ ਤਬਾਗੇ ਜਾਯੋ ॥੧੦॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਸੂਰ ਸਕਲ ਰਿਸ ਭਰੇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੈ ਆਯੁਧੁ ਧਰੇ ॥ ਤਾ ਕੌ ਘੇਰਿ ਦਸੋ ਦਿਸਿ ਆਏ ॥ ਤਾਨਿ ਕਮਾਨਨ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਸਿ ਫਾਂਸੀ ਧਰਿ ਸਿਪਰ ਲੈ ਗੁਰਜ ਗੁਫਨ ਲੈ ਹਾਥ ॥ ਗਿਰਿ ਗਿਰ ਗੇ ਜੋਧਾ ਧਰਨਿ ਬਿਧੇ ਬਰਛਿਯਨ ਸਾਥ ॥੧੨॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਲਏ ਹਾਥ ਸੈਥੀ ਅਰਬ ਖਰਬ ਧਾਏ ॥ ਬੰਧੇ ਗੋਲ ਹਾਠੇ ਹਠੀ ਖੇਤ ਆਏ ॥ ਮਹਾ ਕੋਪ ਕੈ ਬਾਲ ਕੇ ਤੀਰ ਢੂਕੇ ॥ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰਿ ਕੂਕੇ ॥੧੩॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਛੋਰਿ ਨਿਸਾਨਨ ਕੇ ਫਰਰੇ ਭਟ ਢੋਲ ਢਮਾਕਨ ਦੈ ਕਰਿ ਢੂਕੇ ॥ ਢਾਲਨ ਕੌ ਗਹਿ ਕੈ ਕਰ ਭੀਤਰਿ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰਿ ਦਸੌ ਦਿਸਿ ਕੂਕੇ ॥ ਵਾਰ ਅਪਾਰ ਬਹੇ ਕਈ ਬਾਰ ਗਏ ਛੁਟਿ ਕੰਚਨ ਕੋਟਿ ਕਨੂਕੇ ॥ ਲੋਹ ਲੁਹਾਰ ਗੜ੍ਹੈਂ ਜਨੁ ਜਾਰਿ ਉਠੈਂ ਇਕ ਬਾਰਿ ਤ੍ਰਿਨਾਰਿ ਭਭੂਕੇ ॥੧੪॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਗੁਰਿਏ ਖੇਲ ਮਹਮੰਦਿ ਲੇਜਾਕ ਧਾਏ ॥ ਦਓਜਈ ਅਫਰੀਤਿ ਏ ਕੋਪਿ ਆਏ ॥ ਹਠੇ ਸੂਰ ਲੋਦੀ ਮਹਾ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ॥ ਪਰੇ ਆਨਿ ਕੈ ਬਾਢਵਾਗੀਨ ਲੈ ਕੈ ॥੧੫॥ ਪਰੀ

ਬਾਢਵਾਰੀਨ ਕੀ ਮਾਰਿ ਭਾਰੀ ॥ ਗਏ ਜੂਝਿ ਜੋਧਾ ਬਡੇਈ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਮਹਾ ਮਾਰਿ ਬਾਨਾਨ ਕੀ ਗਾੜ ਐਸੀ ॥ ਮਨੌ ਕੁਆਰ ਕੇ ਮੇਘ ਕੀ ਬ੍ਰਿਸਟਿ ਜੈਸੀ ॥੧੬॥ ਪਰੇ ਆਨਿ ਜੋਧਾ ਚਹੂੰ ਓਰ ਭਾਰੇ ॥ ਮਹਾਂ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰਿ ਐਸੇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਹਟੇ ਨਾਹਿ ਛੱਤ੍ਰੀ ਛਕੇ ਛੋਭ ਐਸੇ ॥ ਮਨੋ ਸਾਚ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਕੀ ਜ੍ਵਾਲ ਜੈਸੇ ॥੧੭॥ ਧਏ ਅਰਬ ਆਛੇ ਮਹਾਂ ਸੂਰ ਭਾਰੀ ॥ ਕਰੈ ਤੀਨ ਹੂੰ ਲੋਕ ਜਿਨ ਕੌ ਜੁਹਾਰੀ ॥ ਲਏ ਹਾਥ ਤਿਰਸੂਲ ਐਸੇ ਭ੍ਰਮਾਵੈ ॥ ਮਨੋ ਮੇਘ ਮੈ ਦਾਮਨੀ ਦਮਕਿ ਜਾਵੈ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧਾਏ ਬੀਰ ਜੋਰਿ ਦਲ ਭਾਰੀ ॥ ਬਾਨਾ ਬਧੇ ਬਡੇ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਤਾਨ ਧਨਹਿਯਨ ਬਾਨ ਚਲਾਵੈ ॥ ਬਾਂਧੇ ਗੋਲ ਸਾਮੁਹੇ ਆਵੈ ॥੧੯॥ ਜਬ ਅਬਲਾ ਵਹ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਮੂੰਡ ਜੰਘ ਬਾਹਨ ਬਿਨੁ ਕੀਨੇ ॥ ਪਠੈ ਧਾਮ ਜਮ ਕੇ ਕੌ ਦੀਨੇ ॥੨੦॥ ਜੂਝਿ ਅਨੇਕ ਸੁਭਟ ਰਨ ਗਏ ॥ ਹੈ ਗੈ ਰਥੀ ਬਿਨਾ ਅਸਿ ਭਏ ॥ ਜੂਝੇ ਬੀਰ ਖੇਤ ਭਟ ਭਾਰੀ ॥ ਨਾਚੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਹੰਕਾਰੀ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਗੇ ਬ੍ਰਿਨਨ ਕੇ ਸੂਰਮਾ ਪਰੇ ਧਰਨਿ ਪੈ ਆਇ ॥ ਗਿਰੇ ਪਰੇ ਉਠਿ ਪੁਨਿ ਲਰੇ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਰਿ ਚਾਇ ॥੨੨॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਕਿਤੇ ਗੋਫਨੈ ਗੁਰਜ ਗੋਲੇ ਉਭਾਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਚੰਦ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸੈਥੀ ਸੰਭਾਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਪਰਘ ਫਾਂਸੀ ਲਏ ਹਾਥ ਡੋਲੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਕੈ ਬੀਰ ਬੋਲੈਂ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਤਿ ਚਿਤ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਕੈ ਸੂਰਨ ਸਕਲਨ ਘਾਇ ॥ ਜਹਾਂ ਬਾਲਿ ਠਾਢੀ ਹੁਤੀ ਤਹਾਂ ਪਰਤ ਭੇ ਆਇ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਿਚਪਚਾਇ ਜੋਧਾ ਸਮੁਹਾਵੈਂ ॥ ਚਟਪਟ ਸੁਭਟ ਬਿਕਟ ਕਟਿ ਜਾਵੈਂ ॥ ਜੂਝਿ ਪ੍ਰਾਨ ਸਨਮੁਖ ਜੇ ਦੇਹੀ ॥ ਡਾਰਿ ਬਿਵਾਨ ਬਰੰਗਨਿ ਲੇਹੀ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੇ ਭਟ ਆਨਿ ਅਪੱਛਰਨਿ ਲਏ ਬਿਵਾਨਿ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਤਿ ਔਰ ਨਿਹਾਰ ਕੈ ਲਰਤ ਸੂਰ ਸਮੁਹਾਇ ॥੨੬॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਚਾਵਡੈਂ ਚੀਤ ਕਾਰੀ ॥ ਰਹੇ ਗਿੱਧ ਆਕਾਸ ਮੰਡਰਾਇ ਭਾਰੀ ॥ ਲਗੇ ਘਾਇ ਜੋਧਾ ਗਿਰੇ ਭੂਮਿ ਭਾਰੇ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਝੂਮੈ ਮਨੌ ਮੱਤਵਾਰੇ ॥੨੭॥ ਪਰੀ ਬਾਨ ਗੋਲਾਨ ਕੀ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ॥ ਬਹੈ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰਿ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ॥ ਹਠੇ ਐਂਠਿਯਾਰੇ ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਧਾਏ ॥ ਬੱਧੇ ਗੋਲ ਗਾੜ੍ਹੇ ਚਲੇ ਖੇਤ ਆਏ ॥੨੮॥ ਗੁਰਿਯਾ ਖੇਲ ਮਹਮੰਦਿ ਲੇਜਾਕ ਮਾਰੇ ॥ ਦਓਜਈ ਅਫਰੀਤਿ ਲੋਦੀ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਬਲੀ ਸੂਰ ਨਜਾਜੀ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਕੂਟੇ ॥ ਚਲੇ ਭਾਜ ਜੋਧਾ ਸਭੈ ਸੀਸ ਫੂਟੇ ॥੨੯॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੂਰ ਗਏ ਕਟਿ ਕੈ ਝਟ ਦੈ

ਤਬ ਬਾਲ ਕੁਪੀ ਹਥਿਆਰ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਪਟਿਸ ਲੋਹ ਹਥੀ ਪਰਸੇ ਇਕ ਬਾਰ ਹੀ ਬੈਰਨਿ ਕੇ ਤਨ ਝਾਰੇ ॥ ਏਕ ਲਰੇ ਇਕ ਹਾਰਿ ਟਰੇ ਇਕ ਦੇਖਿ ਡਰੇ ਮਰਿ ਗੇ ਬਿਨੁ ਮਾਰੇ ॥ ਬੀਰਿ ਕਰੋਰਿ ਸਰਾਸਨ ਛੋਰਿ ਤ੍ਰਿਣਾਨ ਕੌ ਤੋਰਿ ਸੁ ਆਨਨ ਡਾਰੇ ॥੩੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੋਪੇ ਅਰਿਬਿ ਲੋਕਿ ਤਬ ਭਾਰੇ ॥ ਦੁੰਦਭਿ ਚਲੇ ਬਜਾਇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਟੂਟੇ ਚਹੂੰ ਓਰ ਰਿਸਿ ਕੈ ਕੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਯੁਧੁ ਲੈ ਕੈ ॥੩੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੱਜ੍ਰ ਬਾਨ ਬਿਛੂਆ ਬਿਸਿਖ ਬਰਸਜੋ ਸਾਰ ਅਪਾਰ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਕਾਯਰ ਸੁਭਟ ਸਭ ਕੀਨੇ ਇਕ ਸਾਰ ॥੩੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਖੇਤ ਜਬ ਪਰਯੋ ॥ ਅਰਬ ਰਾਇ ਕੁਪਿ ਬਚਨ ਉਚਰਯੋ ॥ ਯਾ ਕੌ ਜੀਯਤ ਜਾਨ ਨਹੀ ਦੀਜੈ ॥ ਘੇਰਿ ਦਸੋ ਦਿਸਿ ਤੇ ਬਧੁ ਕੀਜੈ ॥੩੩॥ ਅਰਬ ਰਾਇ ਕੁਪਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਕੋਪੇ ਸੂਰਬੀਰ ਐਠਜਾਰੇ ॥ ਤਾਨਿ ਕਮਾਨਨ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਬੇਧਿ ਬਾਲ ਕੋ ਪਾਰ ਪਰਾਏ ॥੩੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੇਧਿ ਬਾਨ ਜਬ ਤਨ ਗਏ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਅਮਿੱਤ ਜੁੱਧ ਤਿਹ ਠਾਂ ਕਿਯੋ ਸੋ ਮੈ ਕਹਤ ਬਨਾਇ ॥ ੩੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲਗੇ ਦੇਹ ਤੇ ਬਾਨ ਨਿਕਾਰੇ ॥ ਤਨਿ ਪੁਨਿ ਵਹੈ ਬੈਰਿਯਨ ਮਾਰੇ ॥ ਜਿਨ ਕੀ ਦੇਹ ਘਾਵ ਦ੍ਰਿੜ ਲਾਗੇ ॥ ਤੁਰਤੁ ਬਰੰਗਨਿਨ ਸੌ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥੩੬॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਬੀਰ ਬਹੁ ਮਾਰੇ ॥ ਬਾਜੀ ਕਰੀ ਰਥੀ ਹਨਿ ਡਾਰੇ ॥ ਤੁਮਲ ਜੁੱਧ ਤਿਹ ਠਾਂ ਅਤਿ ਮਚਿਯੋ ॥ ਏਕ ਸੂਰ ਜੀਯਤ ਨਹਿ ਬਚਿਯੋ ॥੩੭॥ ਅਰਬ ਰਾਇ ਆਪਨ ਤਬ ਧਾਯੋ ॥ ਆਨਿ ਬਾਲ ਸੋ ਜੂਝ ਮਚਾਯੋ ॥ ਚਤੁਰ ਬਾਨ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਚਾਰੋ ਅਸੂ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰੇ ॥੩੮॥ ਪੁਨਿ ਰਥ ਕਾਟਿ ਸਾਰਥੀ ਮਾਰਯੋ ॥ ਅਰਬ ਰਾਇ ਕੌ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਮੋਹਿਤ ਕੈ ਤਾ ਕੌ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਦੁੰਦਭਿ ਤਬੈ ਜੀਤਿ ਕੌ ਦੀਨੋ ॥੩੯॥ ਤਾ ਕੋ ਬਾਂਧਿ ਧਾਮ ਲੈ ਆਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਦਰਬੁ ਲੁਟਾਈ ॥ ਜੈ ਦੁੰਦਭੀ ਦ੍ਵਾਰ ਪੈ ਬਾਜੀ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੇ ਲੋਕ ਸਕਲ ਭੇ ਰਾਜੀ ॥੪੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਢਿ ਭੋਹਰਾ ਤੇ ਪਤਿਹਿ ਦੀਨੋ ਸੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇ ॥ ਬਿਦਾ ਕਿਯੋ ਇਕ ਅੱਸੂ ਦੈ ਔ ਪਗਿਯਾ ਬਧਵਾਇ ॥੪੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਛਿਯਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੬॥੧੦੨੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਯਾਲਕੋਟ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਸਾਲਬਾਹਨਾ ਰਾਵ ॥ ਖਟ ਦਰਸਨ ਕੌ ਮਾਨਈ ਰਾਖਤ ਸਭ ਕੋ ਭਾਵ ॥੧॥ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪਰਾਰਿਮਤੀ

ਹੁਤੀ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਨਾਮ ॥ ਭਜੈ ਭਵਾਨੀ ਕੌ ਸਦਾ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਆਠੌ ਜਾਮ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਜਬ ਭੇਦ ਬਿੱਕ੍ਰਮੈ ਪਾਯੋ ॥ ਅਮਿਤ ਸੈਨ ਲੈ ਕੈ ਚੜ੍ਹਿ ਧਾਯੋ ॥ ਨੈਕੁ ਸਾਲਬਾਹਨ ਨਹਿ ਡਰਿਯੋ ॥ ਜੋਰਿ ਸੂਰ ਸਨਮੁਖ ਹ੍ਵੈ ਲਰਿਯੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਤਾ ਸੌ ਸ੍ਰੀ ਚੰਡਿਕਾ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਸੈਨ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੀ ਰਚੋ ਤੁਮ ਮੈਂ ਦੇਉਂ ਜਿਯਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਜਗਮਾਤ ਕਹਯੋ ਸੋ ਕੀਨੋ ॥ ਸੈਨ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੀ ਰਚਿ ਲੀਨੋ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸ੍ਰੀ ਚੰਡਿ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਜਗੇ ਸੂਰ ਹਥਿਯਾਰ ਸੰਭਾਰੇ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਟੀ ਤੇ ਮਰਦ ਊਪਜੇ ਕਰਿ ਕੈ ਕ੍ਰੁੱਧ ਬਿਸੇਖ ॥ ਹੈ ਗੈ ਰਥ ਪੈਦਲ ਘਨੇ ਨ੍ਰਿਪ ਉਠਿ ਚਲੇ ਅਨੇਕ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗਹਿਰੇ ਨਾਦ ਨਗਰ ਮੈ ਬਾਜੇ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਗੁਰਜ ਗਰਬਿਯਾ ਗਾਜੇ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਭਾਖੈਂ ਜੋ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਬਹੁਰੋ ਫੇਰਿ ਧਾਮ ਨਹਿ ਜੈਹੈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਿ ਸੂਰਮਾ ਪਰੇ ਸੈਨ ਮੈ ਆਇ ॥ ਜੋ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਕੋ ਦਲ ਹੁਤੋ ਸੋ ਲੈ ਚਲੇ ਉਠਾਇ ॥੮॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਰਥੀ ਕੋਟਿ ਕੂਟੇ ਕਰੀ ਕ੍ਰੋਰਿ ਮਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਸਾਜ ਔ ਰਾਜਬਾਜੀ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਘਨੇ ਘੂਮਿ ਜੋਧਾ ਤਿਸੀ ਭੂਮਿ ਜੂਝੇ ॥ ਕਹਾ ਲੌ ਗਨੌ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਤ ਬੂਝੇ ॥੯॥ ਰੂਆਮਲ ਛੰਦ ॥ ਅਮਿਤ ਸੈਨਾ ਲੈ ਚਲਯੋ ਤਹ ਆਪੁ ਰਾਜਾ ਸੰਗ ॥ ਜੋਰਿ ਕੋਰਿ ਸੁ ਬੀਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰਿ ਸੁਰੰਗਿ ॥ ਸੂਲ ਸੈਥਿਨ ਕੇ ਲਗੇ ਅਰੁ ਬੇਧਿ ਬਾਨਨ ਸਾਥ ॥ ਜੂਝਿ ਜੂਝਿ ਗਏ ਤਹਾਂ ਰਨ ਭੂਮਿ ਮੱਧਿ ਪ੍ਰਮਾਥ ॥੧੦॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਜਗੇ ਜੰਗ ਜੋਧਾ ਗਏ ਜੂਝਿ ਭਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਭੂਮਿ ਘੂਮੈ ਸੁ ਮਾਨੋ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰਿ ਐਸੇ ਪੁਕਾਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਸਸਤ੍ਰ ਛੋਰੈਂ ਤ੍ਰਿਯਾ ਭੇਖ ਧਾਰੈਂ ॥੧੧॥ ਜਬੈ ਆਨਿ ਜੋਧਾ ਚਹੂੰ ਘਾਂ ਗਰਜੇ ॥ ਮਹਾਂ ਸੰਖ ਔ ਦੁੰਦਭੀ ਨਾਦ ਬੱਜੇ ॥ ਪਰੀ ਜੌ ਅਭੀਤਾਨ ਕੀ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ॥ ਤਬੈ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲਿਕਾ ਕਿਲਕਿਲਾਰੀ ॥੧੨॥ ਤਹਾਂ ਆਪੁ ਲੈ ਰੁਦ੍ਰ ਡੌਰੂ ਬਜਾਯੋ ॥ ਚਤ੍ਰਸਾਠਿ ਮਿਲਿ ਜੋਗਨੀ ਗੀਤ ਗਾਯੋ ॥ ਕਹੂੰ ਕੋਪ ਕੈ ਡਾਕਨੀ ਹਾਂਕ ਮਾਰੈ ॥ ਕਹੂੰ ਭੂਤ ਔ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਗੇ ਬਿਹਾਰੈ ॥੧੩॥ ਤੋਮਰ ਛੰਦ ॥ ਤਬ ਬਿੱਕ੍ਰਮੈ ਰਿਸਿ ਖਾਇ ॥ ਭੱਟ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬੁਲਾਇ ॥ ਚਿਤ ਮੈ ਅਧਿਕ ਹਠ ਠਾਨਿ ॥ ਤਿਹ ਠਾਂ ਪਰਤ ਭੇ ਆਨਿ ॥੧੪॥ ਅਤਿ ਤਹ ਸੁ ਜੋਧਾ ਆਨਿ ॥ ਲਰਿ ਮਰਤ ਭੇ ਤਜਿ ਕਾਨਿ ॥ ਬਾਦਿੱਤ੍ਰ ਕੋਟਿ ਬਜਾਇ ॥ ਰਨ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਗਾਇ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਨਿ ਪਰੇ ਤੇ ਸਕਲ ਨਿਬੇਰੇ ॥ ਉਮਡੇ ਔਰ ਕਾਲ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇ ॥ ਜੇ

ਚਲਿ ਦਲ ਰਨ ਮੰਡਲ ਆਏ ॥ ਲਰਿ ਮਰਿ ਕੈ ਸਭ ਸੂਰਗ ਸਿਧਾਏ ॥੧੬॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਸੈਨ ਜਬ ਲਰਿਯੋ ॥ ਏਕ ਬੀਰ ਜੀਯਤ ਨ ਉਬਰਿਯੋ ॥ ਤਬ ਹਠਿ ਰਾਵ ਆਪਿ ਦੋਊ ਧਾਏ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਦਿੱਤ੍ਰ ਬਜਾਏ ॥੧੭॥ ਤੁਰਹੀ ਨਾਦ ਨਫੀਰੀ ਬਾਜੀ ॥ ਸੰਖ ਢੋਲ ਕਰਨਾਏਂ ਗਾਜੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਘੁਰੇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਦੇਖਤ ਸੁਰ ਬਿਵਾਨ ਚੜਿ ਸਾਰੇ ॥੧੮॥ ਜੋ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਤਿਹ ਘਾਇ ਚਲਾਵੈ ॥ ਆਪਿ ਆਨਿ ਸ੍ਰੀ ਚੰਡਿ ਬਚਾਵੈ ॥ ਤਿਹ ਛਿਨ ਏਕ ਲਗਨ ਨਹਿ ਦੇਵੈ ॥ ਸੇਵਕ ਜਾਨਿ ਰਾਖਿ ਕੈ ਲੇਵੈ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵੀ ਭਗਤ ਪਛਾਨਿ ਤਿਹ ਲਗਨ ਨ ਦੀਨੇ ਘਾਇ ॥ ਬੱਜ੍ਰ ਬਾਨ ਬਰਛੀਨ ਕੇ ਬਿਕ੍ਰਮ ਰਹਯੋ ਚਲਾਇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਲਬਾਹਨ ਕੀ ਇਕ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ਸੋ ਰਨ ਹੇਰਿ ਅਧਿਕ ਡਰਪਾਨੀ ॥ ਪੂਜਿ ਗੌਰਜਾ ਤਾਹਿ ਮਨਾਈ ॥ ਭੂਤ ਭਵਿਖ੍ਯ ਵ੍ਹੈ ਠਹਿਰਾਈ ॥੨੧॥ ਤਬ ਤਿਹ ਦਰਸੁ ਗੌਰਜਾ ਦਯੋ ॥ ਉਠਿ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਸੀਸ ਝੁਕਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਜਗਮਾਤ ਮਨਾਯੋ ॥ ਜੀਤ ਹੋਇ ਹਮਰੀ ਬਰੁ ਪਾਯੋ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਲਬਾਹਨ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਭਏ ਬਾਜਯੋ ਲੋਹ ਅਪਾਰ ॥ ਆਠ ਜਾਮ ਆਹਵ ਬਿਖੈ ਜੁੱਧ ਭਯੋ ਬਿਕਰਾਰ ॥੨੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਜਾਲਕੋਟਿ ਨਾਯਕ ਰਿਸਿ ਭਰਿਯੋ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਚੌਪਿ ਰਨ ਕਰਿਯੋ ॥ ਤਨਿ ਧਨੁ ਬਾਨ ਬੱਜ੍ਰ ਸੇ ਮਾਰੇ ॥ ਰਾਵ ਬਿੱਕ੍ਰਮਾ ਸੂਰਗ ਸਿਧਾਰੇ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੀਤਿ ਬਿੱਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਕੋ ਚਿਤ ਮੈਂ ਹਰਖ ਬਢਾਇ ॥ ਅੰਤਹਪੁਰ ਆਵਤ ਭਯੋ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥੨੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਅੰਤਹਪੁਰ ਆਯੋ ॥ ਸੁਨਯੋ ਜੁ ਬਰੁ ਰਾਨੀ ਜੂ ਪਾਯੋ ॥ ਮੋ ਕੌ ਕਹਯੋ ਜੀਤ ਇਹ ਦਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਧਿਕ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਮਰੇ ਹਿਤ ਇਹ ਰਾਨਿਯੈ ਲੀਨੀ ਗੌਰਿ ਮਨਾਇ ॥ ਰੀਝਿ ਭਗੌਤੀ ਬਰੁ ਦਯੋ ਤਬ ਹਮ ਜਿਤੇ ਬਨਾਇ ॥੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ਤਵਨ ਕੇ ਡੇਰੈ ॥ ਔਰ ਰਾਨਿਯਨ ਓਰ ਨ ਹੇਰੈ ॥ ਬਹੁਤ ਮਾਸ ਰਹਤੇਂ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਦੇਬੀ ਪੂਤ ਏਕ ਤਿਹ ਦਯੋ ॥੨੮॥ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮ ਰਿਸਾਲੂ ਰਾਖ੍ਯੋ ॥ ਐਸੋ ਬਚਨ ਚੰਡਿਕਾ ਭਾਖ੍ਯੋ ॥ ਮਹਾਂ ਜਤੀ ਜੋਧਾ ਇਹ ਹੋਈ ॥ ਜਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਜਗ ਮੈਂ ਕੋਈ ॥੨੯॥ ਜ੍ਯੋਂ ਜ੍ਯੋਂ ਬਢਤ ਰਿਸਾਲੂ ਜਾਵੈ ॥ ਨਿੱਤਿ ਅਖੇਟ ਕਰੈ ਮ੍ਰਿਗ ਘਾਵੈ ॥ ਸੈਰ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਕਿਸਹੂ ਰਾਜਾ ਤੇ ਨਹਿ ਡਰੈ ॥੩੦॥ ਖੇਲ ਅਖੇਟਕ ਜਬ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵੈ ॥ ਤਬ ਚੌਪਰ ਕੀ ਖੇਲਿ ਮਚਾਵੈ ॥

ਜੀਤਿ ਜੀਤਿ ਰਾਜਨ ਕੌ ਲੇਈ ॥ ਛੋਡਿ ਛੋਰਿ ਚਿੱਤ੍ਰ ਕਰਿ ਦੇਈ ॥੩੧॥ ਏਕ ਡੋਮ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਖੇਲ ਰਿਸਾਲੂ ਸਾਥ ਰਚਾਯੋ ॥ ਪਗਿਯਾ ਬਸਤ੍ਰ ਅਸੂ ਜਬ ਹਾਰੇ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰ ਚਿਤ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥੩੨॥ ਚੌਪਰ ਬਾਜ ਤੋਹਿ ਤਬ ਜਾਨੋ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ ਏਕ ਤੁਮ ਮਾਨੋ ॥ ਸਿਰਕਪ ਕੇ ਸੰਗ ਖੇਲ ਰਚਾਵੇ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਖੇਲ ਜੀਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵੇ ॥੩੩॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਰਿਸਾਲੂ ਧਾਯੋ ॥ ਚੜ੍ਹਿ ਘੋਰਾ ਪੈ ਤਹੀਂ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਸਿਰਕਪ ਕੇ ਦੇਸੰਤਰ ਆਯੋ ॥ ਆਨਿ ਰਾਵ ਸੌ ਖੇਲ ਰਚਾਯੋ ॥੩੪॥ ਤਬ ਸਿਰਕਪ ਛਲ ਅਧਿਕ ਸੁਧਾਰੇ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰਨ ਜੁਤ ਹਾਰੇ ॥ ਧਨ ਹਰਾਇ ਸਿਰ ਬਾਜੀ ਲਾਗੀ ॥ ਸੋਊ ਜੀਤਿ ਲਈ ਬਡਭਾਗੀ ॥੩੫॥ ਜੀਤਿ ਤਾਹਿ ਮਾਰਨ ਲੈ ਧਾਯੋ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਕੈ ਰਨਿਵਾਸਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਯਾ ਕੀ ਸੁਤਾ ਕੋਕਿਲਾ ਲੀਜੈ ॥ ਜਿਯ ਤੇ ਬਧ ਯਾ ਕੌ ਨਹਿ ਕੀਜੈ ॥੩੬॥ ਤਬ ਤਿਹ ਜਾਨ ਮਾਫ ਕੈ ਦਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਸੁਤਾ ਕੋਕਿਲਾ ਲਈ ॥ ਦੰਡਕਾਰ ਮੈਂ ਸਦਨ ਸਵਾਰਯੋ ॥ ਤਾ ਕੇ ਬੀਚ ਰਾਖ ਤਿਹ ਧਾਰਯੋ ॥੩੭॥ ਤਾ ਕੌ ਲਰਿਕਾਪਨ ਜਬ ਗਯੋ ॥ ਜੋਬਨ ਆਨਿ ਦਮਾਮੋ ਦਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਨਿਕਟ ਨ ਤਾ ਕੇ ਆਵੈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਅਤਿ ਰਾਨੀ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੩੮॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਰਾਜਾ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਹਮ ਕੌ ਲੈ ਤੁਮ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰੌ ॥ ਬਨ ਮੈਂ ਜਹਾਂ ਮ੍ਰਿਗਨ ਕੌ ਮਾਰੌ ॥੩੯॥ ਲੈ ਰਾਜਾ ਤਿਹ ਸੰਗ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਜਹ ਮ੍ਰਿਗ ਹਨਤ ਹੋਤ ਤਹੱ ਆਯੋ ॥ ਦੈ ਫੇਰਾ ਸਰ ਸੌ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਰਯੋ ॥ ਯਹ ਕੌਤਕ ਕੋਕਿਲਾ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥੪੦॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨੋ ਬਾਤ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਥ ਹਮਾਰੇ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਸਰ ਸੌ ਮ੍ਰਿਗ ਕੌ ਹੌ ਮਾਰੌ ॥ ਤੁਮ ਠਾਢੇ ਯਹ ਚਰਿਤ ਨਿਹਾਰੌ ॥੪੧॥ ਘੂੰਘਟ ਛੋਰਿ ਕੋਕਿਲਾ ਧਾਈ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਲਖਿ ਤਾਂਹਿ ਗਯੋ ਉਰਝਾਈ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਜਬ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਠਾਢ ਰਹਯੋ ਨਹਿ ਸੰਕ ਪਧਾਰਯੋ ॥੪੨॥ ਕਰ ਸੌ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਨੀ ਜਬ ਗਹਿਯੋ ॥ ਯਹ ਕੌਤਕ ਰੀਸਾਲੂ ਲਹਿਯੋ ॥ ਤਬ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਕਾਨ ਕਾਟਿ ਕੈ ਤਾਹਿ ਪਠਾਯੋ ॥੪੩॥ ਕਾਨ ਕਟਯੋ ਮ੍ਰਿਗ ਲਖਿ ਜਬ ਪਾਯੋ ॥ ਸੋ ਹੋਡੀ ਮਹਲਨ ਤਰ ਆਯੋ ॥ ਸਿੰਧੁ ਦੇਸ ਏਸ੍ਵਰ ਗਹਿ ਲਯੋ ॥ ਚੜ੍ਹਿ ਘੋਰਾ ਪੈ ਪਾਛੇ ਧਯੋ ॥੪੪॥ ਤਬ ਆਗੇ ਤਾ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਧਾਯੋ ॥ ਮਹਲ ਕੋਕਿਲਾਂ ਕੇ ਤਰ ਆਯੋ ॥ ਹੋਡੀ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਹਰਿਅਰਿ ਸਰ ਤਾਂ ਕੌ ਤਨਿ ਮਾਰਯੋ ॥੪੫॥

ਹੋਡੀ ਜਬ ਕੋਕਿਲਾ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਬਿਹਸਿ ਬਾਤ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਆਉ ਬਿਰਾਜਹਿੰ ਦੋਊ ॥ ਜਾ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਪਾਵਤ ਕੋਊ ॥੪੬॥ ਹੈ ਤੇ ਉਤਰ ਭਵਨ ਪਗ ਧਾਰਯੋ ॥ ਆਨਿ ਕੋਕਿਲਾ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰਯੋ ॥ ਭੋਗ ਕਮਾਇ ਬਹੁਰਿ ਉਠਿ ਗਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਦਿਵਸ ਪੁਨਿ ਆਵਤ ਭਯੋ ॥੪੭॥ ਤਬ ਮੈਨਾ ਯਹ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੀ ॥ ਕਾ ਕੋਕਿਲਾ ਤੂੰ ਭਈ ਅਯਾਨੀ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਤਾਹਿ ਹਨਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਤਬ ਸੁਕ ਤਿਹ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ ॥੪੮॥ ਭਲੋ ਕਰਯੋ ਮੈਨਾ ਤੈਂ ਮਾਰੀ ॥ ਸਿੰਧ ਏਸ ਕੇ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੀ ॥ ਮੋਕਹ ਕਾਢਿ ਹਾਥ ਪੈ ਲੀਜੈ ॥ ਬੀਚ ਪਿੰਜਰਾ ਰਹਨ ਨ ਦੀਜੈ ॥੪੯॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਿਨਿ ਰੀਸਾਲੂ ਧਾਇ ਇਹ ਠਾਂ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ਕੈ ॥ ਮੁਹਿ ਤੁਹਿ ਸਿੰਧੁ ਬਹਾਇ ਜਮਪੁਰ ਦੇਇ ਪਠਾਇ ਲਖਿ ॥੫੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਕਾਢਿ ਹਾਥ ਪੈ ਲਯੋ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚੁਕਾਇ ਸੂਆ ਉਡਿ ਗਯੋ ॥ ਜਾਇ ਰਿਸਾਲੂ ਸਾਥ ਜਤਾਯੋ ॥ ਖੇਲਤ ਕਹਾਂ ਚੋਰ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥੫੧॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬੈਨਿ ਰਿਸਾਲੂ ਧਾਯੋ ॥ ਤੁਰਤੁ ਧੌਲਹਰ ਕੇ ਤਟ ਆਯੋ ॥ ਭੇਦ ਕੋਕਿਲਾ ਜਬ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਸਫ ਕੇ ਬਿਖੈ ਲਪੇਟਿ ਦੁਰਾਯੋ ॥੫੨॥ ਕਹਯੋ ਬਕਤ੍ਰ ਫੀਕੋ ਕਿਯੋਂ ਭਯੋ ॥ ਜਨੁਕਰਿ ਰਾਹੁ ਲੂਟਿ ਸਸਿ ਲਯੋ ॥ ਅੰਬੁਅਨ ਕੀ ਅੰਬਿਯਾ ਕਿਨ ਹਰੀ ॥ ਢੀਲੀ ਸੇਜ ਕਹੌ ਕਿਹੱ ਕਰੀ ॥੫੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਤੇ ਗਏ ਅਖੇਟ ਤੁਮ ਤਬ ਤੇ ਮੈਂ ਦੁਖ ਪਾਇ ॥ ਘਾਯਲ ਜਯੋਂ ਘੂਮਤ ਰਹੀ ਬਿਨਾ ਤਿਹਾਰੇ ਰਾਇ ॥੫੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਤ ਬਹੀ ਅੰਬਿਯਨ ਲੈ ਗਈ ॥ ਮੋ ਤਨ ਮੈਨੁਪਜਾਵਤਿ ਭਈ ॥ ਤਬ ਮੈ ਲਏ ਅਧਿਕ ਪਸਵਾਰੇ ॥ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਸਾਯਕ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥੫੫॥ ਤਾ ਤੇ ਲਰੀ ਮੋਤਿਯਨ ਛੂਟੀ ॥ ਉਡਗ ਸਹਿਤ ਨਿਸਿ ਜਨੁ ਰਵਿ ਟੂਟੀ ॥ ਹੌ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਮੈਨ ਸੌ ਭਈ ॥ ਯਾ ਤੇ ਸੇਜ ਢੀਲ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੫੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਵ ਦਰਸਨ ਲਖਿ ਚਿੱਤ ਕੋ ਮਿਟਿ ਗਯੋ ਸੋਕ ਅਪਾਰ ॥ ਜਯੋ ਚਕਵੀ ਪਤਿ ਆਪਨੇ ਦਿਵਕਰ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ॥੫੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਰਾਜਾ ਰਾਨੀ ਬਿਰਮਾਯੋ ॥ ਘਰੀਕ ਬਾਤਨ ਸੋ ਉਰਝਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਤਾ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਵ ਜੂ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥੫੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਮ ਤੁਮ ਕਰ ਮੇਵਾ ਦੋਊ ਲੇਹੌ ॥ ਡਾਰਿ ਡਾਰਿ ਯਾ ਸਫ ਮੈ ਦੇਹੌ ॥ ਹਮ ਦੋਊ ਦਾਵ ਇਹੈ ਬਦਿ ਡਾਰੈ ॥ ਸੋ ਹਾਰੈ ਜਿਹ ਪਰੈ ਕਿਨਾਰੈ ॥੫੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਦੁਹੂੰਅਨ ਮੇਵਾ ਲਯੋ ਐਸੇ ਬੈਨ ਬਖਾਨਿ ॥ ਚਤੁਰਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ

ਅਤਿ ਚਿਤ ਹੁਤੋ ਇਹੀ ਬੀਚ ਗਯੋ ਜਾਨਿ ॥੬੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਇਹ ਬਚਨ ਉਚਾਰੀ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਕੋਕਿਲਾ ਪਯਾਰੀ ॥ ਏਕ ਹਰਾਇ ਮ੍ਰਿਗਹਿ ਮੈਂ ਆਯੋ ॥ ਕੰਪਤ ਬੂਟ ਮੈਂ ਦੁਰਯੋ ਡਰਾਯੋ ॥੬੧॥ ਹੋਡੀ ਬਾਤ ਮੂੰਡ ਇਹੱ ਆਨੀ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਪੈ ਕਰਿ ਕੋਕਿਲਾ ਪਛਾਨੀ ॥ ਕਹੌ ਤੋ ਤੁਰਤੁ ਤਾਹਿ ਹਨਿ ਲਯਾਊਂ ॥ ਤਾ ਕੋ ਤੁਮ ਕੌ ਮਾਸੁ ਖਵਾਊਂ ॥੬੨॥ ਤਬ ਕੋਕਿਲਾ ਖੁਸੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਚਾਹਤ ਥੀ ਚਿਤ ਮੈਂ ਸੋ ਭਈ ॥ ਯਹ ਇਨ ਮੂੜ੍ਹ ਭੇਦ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਜਿ ਯਾ ਕੌ ਮ੍ਰਿਗ ਕੌ ਤਬ ਧਾਯੋ ॥੬੩॥ ਸੀੜ੍ਹਿਨ ਬੀਚ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਲਗਿ ਰਹਯੋ ॥ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਹਾਥ ਮੈਂ ਗਹਯੋ ॥ ਜਬ ਹੋਡੀ ਤਿਹ ਠਾਂ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਬਿਹਸਿ ਰਿਸਾਲੂ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥੬੪॥ ਅਬ ਤੁਮ ਕਹਯੋ ਪੌਰਖਹਿ ਧਰੋ ॥ ਮੋ ਪਰ ਪ੍ਰਥਮ ਘਾਇ ਕਹੱ ਕਰੋ ॥ ਕੰਪਤ ਤ੍ਰਸਤ ਨਹਿ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਤਨਿ ਧਨੁ ਬਾਨ ਰਿਸਾਲੂ ਮਾਰਯੋ ॥੬੫॥ ਲਾਗਤ ਬਾਨ ਧਰਨਿ ਗਿਰ ਪਰਿਯੋ ॥ ਏਕੈ ਬ੍ਰਿਣ ਲਾਗਤ ਹੀ ਮਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਤੁਰਤੁ ਮਾਸੁ ਕਟਿ ਲੀਨੋ ॥ ਭੂੰਜਿ ਕੋਕਿਲਾ ਕੌ ਲੈ ਦੀਨੋ ॥੬੬॥ ਜਬ ਤਿਹ ਮਾਸੁ ਕੋਕਿਲਾ ਖਾਯੋ ॥ ਲਗਯੋ ਸਲੌਨੋਂ ਅਤਿ ਚਿਤ ਭਾਯੋ ॥ ਯਾ ਕੇ ਤੁੱਲਿ ਮਾਸੁ ਕੋਊ ਨਾਹੀ ॥ ਰਾਜਾ ਮੈਂ ਰੀਝੀ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੬੭॥ ਤਬ ਰੀਸਾਲੂ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਵਹੈ ਮਿਰਗ ਕਰ ਪਰਯੋ ਹਮਾਰੇ ॥ ਜਿਯਤ ਤੂੰ ਜਾ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਮਰੇ ਪਰਾਂਤ ਮਾਸੁ ਤਿਹ ਖਾਯੋ ॥੬੮॥ ਜਬ ਯਹ ਤਨਿਕ ਭਨਿਕ ਸੁਨਿ ਲਈ ॥ ਲਾਲ ਹੁਤੀ ਪਿਯਰੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਜਿਯਬੋ ਇਹ ਜਗਤ ਹਮਾਰੋ ॥ ਜਿਨ ਘਾਯੋ ਨਿਜੁ ਮੀਤ ਪਯਾਰੋ ॥੬੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਤ ਕਟਾਰੀ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਲੈ ਅਪਨੇ ਉਰਿ ਮਾਰਿ ॥ ਉਰਿ ਹਨਿ ਧੌਲਹਰ ਤੇ ਗਿਰੀ ਹੋਡਿਹਿ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ॥੭੦॥ ਉਦਰ ਕਟਾਰੀ ਮਾਰਿ ਕੈ ਪਰੀ ਮਹਲ ਤੇ ਟੂਟਿ ॥ ਏਕ ਘਰੀ ਸਸਕਤ ਰਹੀ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਾਨ ਗੇ ਛੂਟਿ ॥੭੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਟੂਟਿ ਧਰਨਿ ਪਰ ਪਰੀ ॥ ਲਾਜ ਮਰਤ ਜਮਪੁਰ ਮਗੁ ਧਰੀ ॥ ਤਬ ਚਲਿ ਤਹਾਂ ਰਿਸਾਲੂ ਆਯੋ ॥ ਮਾਸ ਕੂਕਰਨ ਦੂਹੂੰ ਖਵਾਯੋ ॥੭੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਬਨਿਤਾ ਪਤਿ ਆਪਨੋ ਤਯਾਗ ਔਰ ਪੈ ਜਾਇ ॥ ਸੋ ਐਸੋ ਪੁਨਿ ਤੁਰਤੁ ਹੀ ਕਯੋਂ ਨਹਿੰ ਲਹਤ ਸਜਾਇ ॥੭੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਸਤਾਨਵੈ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੭॥੧੭੯੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਗਾ ਸਰਿਤਾ ਨਿਕਟ ਰਾਂਝਨ ਨਾਮਾ ਜਾਟ ॥ ਜੋ ਅਬਲਾ ਨਿਰਖੈਂ ਤਿਸੈ ਜਾਤ ਸਦਨ ਪਰਿ ਖਾਟ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੋਹਤ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਜਨੁ ਸਾਵਕ ਸਾਯਕ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ਚਿਤ ਮੈ ਅਧਿਕ ਰੀਝਿ ਕੈ ਰਹੈਂ ॥ ਰਾਂਝਨ ਰਾਂਝਨ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੈਂ ॥੨॥ ਕਰਮ ਕਾਲ ਤਹ ਐਸੋ ਭਯੋ ॥ ਤੌਨੈ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪਰ ਗਯੋ ॥ ਜਿਯਤ ਨ ਕੋ ਨਰ ਬਚ੍ਯੋ ਨਗਰ ਮੈ ॥ ਸੋ ਉਬਰ੍ਯੋ ਜਾ ਕੇ ਧਨੁ ਘਰ ਮੈ ॥੩॥ ਚਿੱਤ੍ਰਦੇਵਿ ਇਕ ਰਾਨਿ ਨਗਰ ਮੈ ॥ ਰਾਂਝਾ ਏਕ ਪੂਤ ਤਿਹ ਘਰ ਮੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਔਰ ਨ ਬਚਿਯੋ ਕੋਈ ॥ ਮਾਇ ਪੂਤ ਵੈ ਬਾਚੇ ਦੋਈ ॥੪॥ ਰਨਿਯਹਿ ਭੂਖ ਅਧਿਕ ਜਬ ਜਾਗੀ ॥ ਤਾ ਕੌ ਬੇਚਿ ਮੇਖਲਾ ਸਾਜੀ ॥ ਨਿਤਿ ਪੀਸਨ ਪਰ ਦ੍ਵਾਰੇ ਜਾਵੈ ॥ ਜੂਠ ਚੂਨ ਚੌਕਾ ਚੁਨਿ ਖਾਵੈ ॥੫॥ ਐਸੇ ਹੀ ਭੂਖਨ ਮਰਿ ਗਈ ॥ ਪੁਨਿ ਬਿਧਿ ਤਹਾਂ ਬ੍ਰਿਸਟਿ ਅਤਿ ਦਈ ॥ ਸੂਕੇ ਭਏ ਹਰੇ ਜਨੁ ਸਾਰੇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਜੀਤ ਕੇ ਬਜੇ ਨਗਾਰੇ ॥੬॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਰਾਂਝਾ ਹੀ ਉਬਰ੍ਯੋ ॥ ਔਰ ਲੋਗ ਸਭ ਤਹ ਕੋ ਮਰ੍ਯੋ ॥ ਰਾਂਝੈ ਜਾਟ ਹੇਤ ਤਿਨ ਪਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪੂਤ ਭਾਵ ਤੇ ਤਾਹਿ ਜਿਯਾਰ੍ਯੋ ॥੭॥ ਪੂਤ ਜਾਟ ਕੋ ਸਭ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਕੋਊ ਨ ਰਹ੍ਯੋ ਪਛਾਨੈ ॥ ਐਸੇ ਕਾਲ ਬੀਤ ਕੈ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਮੈ ਮਦਨ ਦਮਾਮੋ ਦਯੋ ॥੮॥ ਮਹਿਖੀ ਚਾਰਿ ਨਿਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵੈ ॥ ਰਾਂਝਾ ਅਪਨੋ ਨਾਮੁ ਸਦਾਵੈ ॥ ਪੂਤ ਜਾਟ ਕੋ ਤਿਹ ਸਭ ਜਾਨੈ ॥ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਕੈ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥੯॥ ਇਤੀ ਬਾਤ ਰਾਂਝਾ ਕੀ ਕਹੀ ॥ ਅਬ ਚਲਿ ਬਾਤ ਹੀਰ ਪੈ ਰਹੀ ॥ ਤੁਮ ਕੌ ਤਾ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਊਂ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮਰੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸਿਰਾਊਂ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਇੰਦ੍ਰਰਾਇ ਕੇ ਨਗਰ ਅਪਛਰਾ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਮੈਨਕਲਾ ਤਿਹ ਨਾਮ ਸਕਲ ਜਗ ਯੌ ਕਹੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਰੂਪ ਨਰੇਸ ਜੋ ਕੋਊ ਨਿਹਾਰ ਹੀ ॥ ਹੋ ਗਿਰੈ ਧਰਨਿ ਪਰ ਝੂਮਿ ਮੈਨ ਸਰ ਮਾਰ ਹੀ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੌਨੈ ਸਭਾ ਕਪਿਲਮੁਨਿ ਆਯੋ ॥ ਔਸਰ ਜਹਾ ਮੈਨਕਾ ਪਾਯੋ ॥ ਤਿਹ ਲਖਿ ਮੁਨਿ ਬੀਰਜ ਗਿਰਿ ਗਯੋ ॥ ਚਪਿ ਚਿਤ ਮੈ ਸ੍ਰਾਪਤ ਤਿਹ ਭਯੋ ॥੧੨॥ ਤੁਮ ਗਿਰਿ ਮਿਰਤ ਲੋਕ ਮੈ ਪਰੋ ॥ ਜੂਨਿ ਸਯਾਲ ਜਾਟ ਕੀ ਧਰੋ ॥ ਹੀਰ ਆਪਨੋ ਨਾਮ ਸਦਾਵੋ ॥ ਜੂਠ ਕੂਠ ਤੁਰਕਨ ਕੀ ਖਾਵੋ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਕੰਪਤਿ ਭਈ ਤਾ ਕੇ ਪਰਿ ਕੈ ਪਾਇ ॥ ਕ੍ਯੋ ਹੂ ਹੋਇ ਉਧਾਰ ਮਮ ਸੋ ਦਿਜ ਕਹੋ ਉਪਾਇ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਜਬ ਜੈਹੈ ॥ ਰਾਂਝਾ ਅਪਨੋ ਨਾਮੁ ਕਹੈਹੈ ॥ ਤੋ ਸੌ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਵੈ ॥ ਅਮਰਾਵਤੀ

ਬਹੁਰਿ ਤੁਹਿ ਲਜਾਵੈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੂਨਿ ਜਾਟ ਕੀ ਤਿਨ ਧਰੀ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਮੈ ਆਇ ॥ ਚੂਚਕ ਕੇ ਉਪਜੀ ਭਵਨ ਹੀਰ ਨਾਮ ਧਰਵਾਇ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤਿ ਸੌਂ ਕਾਲ ਬਿਹਾਨ੍ਯੋ ॥ ਬੀਤ੍ਯੋ ਬਰਖ ਏਕ ਦਿਨ ਜਾਨ੍ਯੋ ॥ ਬਾਲਾਪਨੌ ਛੂਟਿ ਜਬ ਗਯੋ ॥ ਜੋਬਨ ਆਨਿ ਦਮਾਮੋ ਦਯੋ ॥੧੭॥ ਰਾਂਝਾ ਚਾਰਿ ਮਹਿਖਿਯਨ ਆਵੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਹੇਰਿ ਹੀਰ ਬਲਿ ਜਾਵੈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਅਧਿਕ ਨੇਹੁ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਮੋਹ ਬਢਾਯੋ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਾਤ ਪੀਤ ਬੈਠਤ ਉਠਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਨਿੱਤਿ ॥ ਕਬਹੂੰ ਨ ਬਿਸਰੈ ਚਿਤ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਦਰਸਨ ਮਿੱਤ ॥੧੯॥ ਹੀਰ ਬਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਹਰ ਜਾਂਉ ਤੌ ਬਾਹਰ ਹੀ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵਤ ਆਵਤ ਸੰਗ ਲਗੇਹੀਂ ॥ ਜੌ ਹਠਿ ਬੈਠ ਰਹੋ ਘਰ ਮੈ ਪਿਯ ਪੈਠਿ ਰਹੈ ਹਿਯ ਮੈ ਪਹਿਲੇ ਹੀਂ । ਨੀਂਦ ਹਮੈ ਨਕਵਾਨੀ ਕਰੀ ਛਿਨ ਹੀ ਛਿਨ ਰਾਮ ਸੁਖੀ ਸੁਪਨੇ ਹੀਂ ॥ ਜਾਗਤ ਸੋਵਤ ਰਾਤ ਹੂੰ ਦ੍ਯੋਸ ਕਹੂੰ ਮੁਹਿ ਰਾਂਝਨ ਚੈਨ ਨ ਦੇਹੀਂ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਂਝਨ ਰਾਂਝਨ ਸਦਾ ਉਚਾਰੈ ॥ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਤਾਂਹਿ ਸੰਭਾਰੈ ॥ ਬੈਠਤ ਉਠਤ ਚਲਤ ਹੂੰ ਸੰਗਾ ॥ ਤਾਹੀ ਕੌ ਜਾਨੈ ਕੈ ਅੰਗਾ ॥੨੧॥ ਕਾਹੂੰ ਕੋ ਜੋ ਹੀਰ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਰਾਂਝਨ ਹੀ ਰਿਦ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਿਆ ਕੀ ਲਾਗੀ ॥ ਨੀਂਦ ਭੂਖ ਤਾ ਕੀ ਸਭ ਭਾਗੀ ॥੨੨॥ ਰਾਂਝਨ ਹੀ ਕੇ ਰੂਪ ਵਹ ਭਈ ॥ ਜ੍ਯੋ ਮਿਲਿ ਬੂੰਦਿ ਬਾਰਿ ਮੋਂ ਗਈ ॥ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਮ੍ਰਿਗਯਾ ਕੇ ਲਹੇ ॥ ਹੋਤ ਬਧਾਇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਗਹੇ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈਸੇ ਲਕਰੀ ਆਗਿ ਮੈ ਪਰਤ ਕਹੂੰ ਤੇ ਆਇ ॥ ਪਲਕ ਦ੍ਵੈਕ ਤਾ ਮੈ ਰਹੈ ਬਹੁਰਿ ਆਗਿ ਹ੍ਵੈ ਜਾਇ ॥੨੪॥ ਹਰਿ ਜਾ ਅਸਿ ਐਸੇ ਸੁਨ੍ਯੋ ਕਰਤ ਏਕ ਤੇ ਦੋਇ ॥ ਬਿਰਹ ਬਢਾਰਨਿ ਜੇ ਬਧੇ ਏਕ ਦੋਇ ਤੇ ਹੋਇ ॥੨੫॥ ਰਾਂਝਨ ਹੀਰ ਪਰੇਮ ਮੈਂ ਰਹੈ ਏਕ ਹੀ ਹੋਇ ॥ ਕਹਿਬੇ ਕੌ ਤਨ ਏਕ ਹੀ ਲਹਿਬੇ ਕੌ ਤਨ ਦੋਇ ॥੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਿਯਾ ਕੀ ਭਈ ॥ ਸਿਗਰੀ ਬਿਸਰਿ ਤਾਂਹਿ ਸੁਧਿ ਗਈ ॥ ਰਾਂਝਾ ਜੂ ਕੇ ਰੂਪ ਉਰਝਾਨੀ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਤਜਿ ਭਈ ਦਿਵਾਨੀ ॥੨੭॥ ਤਬ ਚੂਚਕ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਯਹ ਕੰਨ੍ਯਾ ਨਹਿ ਜਿਯਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਅਬ ਹੀ ਯਹ ਖੇਰਾ ਕੌ ਦੀਜੈ ॥ ਯਾ ਮੈਂ ਤਨਿਕ ਢੀਲ ਨਹਿ ਕੀਜੈ ॥੨੮॥ ਖੇਰਹਿ ਬੋਲਿ ਤੁਰਤੁ ਤਿਹ ਦਯੋ ॥ ਰਾਂਝਾ ਅਤਿਥ ਹੋਇ ਸੰਗ ਗਯੋ ॥ ਮਾਗਤ ਭੀਖ ਘਾਤ ਜਬ ਪਾਯੋ ॥ ਲੈ ਤਾ ਕੋ ਸੁਰ ਲੋਕ ਸਿਧਾਯੋ ॥੨੯॥ ਰਾਂਝਾ ਹੀਰ ਮਿਲਤ ਜਬ ਭਏ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਸਕਲ ਸੋਕ ਮਿਟਿ ਗਏ ॥ ਹਿਯਾ ਕੀ

ਅਵਧਿ ਬੀਤਿ ਜਬ ਗਈ ॥ ਬਾਟਿ ਦੁਹੂੰ ਸੁਰ ਪੁਰ ਕੀ ਲਈ ॥੩੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਂਝਾ ਭਯੋ ਸੁਰੇਸ ਤਹ ਭਈ ਮੈਨਕਾ ਹੀਰ ॥ ਯਾ ਜਗ ਮੈਂ ਗਾਵਤ ਸਦਾ ਸਭ ਕਬਿ ਕੁਲ ਜਸ ਧੀਰ ॥੩੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਅਠਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੮॥੧੮੨੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪੋਠੋਹਾਰਿ ਨਾਰਿ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਰੁਦ੍ਰਕਲਾ ਤਾ ਕੋ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਰੋਜ ਖੁਦਾਈ ਆਵੈਂ ॥ ਧਨ ਡਰਪਾਇ ਤਾਂਹਿ ਲੈ ਜਾਵੈਂ ॥੧॥ ਇਕ ਦਿਨ ਤਿਨ ਕਛੁ ਧਨੁ ਨਹਿ ਦਯੋ ॥ ਕੋਪ ਖੁਦਾਇਨ ਕੇ ਮਨ ਭਯੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਹਾਥ ਕੁਰਾਨ ਉਠਾਏ ॥ ਮਿਲਿ ਗਿਲਿ ਭਵਨ ਤਵਨ ਕੇ ਆਏ ॥੨॥ ਹਾਨਤ ਕਹ੍ਯੋ ਨਬੀ ਕੀ ਕਰੀ ॥ ਯਹ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਨਾਰਿ ਅਤਿ ਡਰੀ ॥ ਤਿਨ ਕੌ ਸਦਨ ਬੀਚ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਖਾਨਮੁਹਾਬਤ ਸਾਥ ਜਤਾਯੋ ॥੩॥ ਤਾ ਕੇ ਤੁਰਤ ਪਯਾਦੇ ਆਏ ॥ ਇਕ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈਂ ਬੈਠਾਇ ਛਿਪਾਏ ॥ ਖਾਨਾ ਭਲੋ ਤਿਨਾਗੋ ਰਾਖ੍ਯੋ ॥ ਆਪੁ ਖੁਦਾਇਨ ਸੋ ਯੌ ਭਾਖ੍ਯੋ ॥੪॥ ਹਾਨਤ ਮੈ ਨ ਨਬੀ ਕੀ ਕਰੀ ॥ ਮੋ ਤੇ ਕਹੋ ਚੂਕ ਕਾ ਪਰੀ ॥ ਤਾ ਕੀ ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਮੈ ਕਰੌ ॥ ਅਪਨੇ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰੌ ॥੫॥ ਜੋ ਕਛੁ ਲੈਨੋ ਹੋਇ ਸੁ ਲੀਜੈ ॥ ਹਾਨਤ ਕੋ ਮੁਹਿ ਦੋਸੁ ਨ ਦੀਜੈ ॥ ਬਿਹਸਿ ਖੁਦਾਇਨ ਬਚਨ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਧਨ ਲਾਲਚ ਹਮ ਚਰਿਤ ਸੁਧਾਰ੍ਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੌ ਹੌ ਕਛੂ ਮੁਹੰਮਦਹਿ ਮੁਖ ਤੈਂ ਕਾਢੌ ਗਾਰਿ ॥ ਤੌ ਮੈਂ ਆਪਨ ਆਪ ਹੀ ਮਰੌ ਕਟਾਰੀ ਮਾਰਿ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੈਂ ਨਹਿ ਕਛੂ ਨਬੀ ਕੌ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਧਨ ਕੇ ਹੇਤ ਤੋਹਿ ਹਮ ਗਹ੍ਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਦਰਬੁ ਅਬ ਹੀ ਮੁਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾ ਤਰ ਮੀਚ ਮੂੰਡਿ ਪੈ ਲੀਜੈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਮ ਬਹੁ ਲੋਗ ਪਿਸੌਰ ਕੇ ਇਨੀ ਤੁਹਮਤਨ ਸਾਥ ॥ ਧਨੀ ਕਰੈ ਨਿਧਨੀ ਘਨੇ ਹ੍ਵੈ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ਅਨਾਥ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਪਯਾਦਨੁ ਪਾਯੋ ॥ ਵੇਈ ਸਭ ਝੂਠੇ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇਂ ਨਿਕਸਿ ਤਿਨੈ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਸਭਹਿਨ ਕੀ ਮੁਸਕੈਂ ਕਸਿ ਦੀਨੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਾਤ ਮੁਸਟ ਕੁਰਰੇ ਘਨੇ ਬਰਸੀਂ ਪਨੀ ਅਪਾਰ ॥ ਦੈ ਮੁਸਕਨ ਕੌ ਲੈ ਚਲੇ ਹੇਰਤੁ ਲੋਕ ਹਜਾਰ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਨ ਕੌ ਬਾਂਧਿ ਲੈ ਗਏ ਤਹਾਂ ॥ ਖਾਨਮੁਹਾਬਤਿ ਬੈਠੋ ਜਹਾਂ ॥ ਪਨਹਿੰਨ ਮਾਰਿ ਨਵਾਬ ਦਿਲਾਈ ॥ ਤੋਬਹ ਤੋਬਹ ਕਰੈ ਖੁਦਾਈ ॥੧੨॥ ਪਨ੍ਹਿੱਨ ਕੇ ਮਾਰਤ ਮਰਿ ਗਏ ॥ ਤਬ ਵੈ ਡਾਰਿ ਨਦੀ ਮੈਂ ਦਏ ॥ ਚੁਪ ਹ੍ਵੈ ਰਹੇ ਤੁਰਕ ਸਭ ਸੋਊ ॥ ਤਬ ਤੇਂ ਤੁਹਮਤਿ ਦੇਤ ਨ ਕੋਊ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਬਿੱਪ

ਬੁਲਾਇ ਕੈ ਦੀਨੋ ਦਾਨ ਅਪਾਰ ॥ ਛਲ ਕੈ ਕੈ ਜੂਤਿਨ ਭਏ ਬੀਸ ਖੁਦਾਈ ਮਾਰਿ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚੁਪ ਤਬ ਤੇ ਹ੍ਵੈ ਰਹੇ ਖੁਦਾਈ ॥ ਕਾਹੂ ਸਾਥ ਰਾਰਿ ਨ ਬਢਾਈ ॥ ਸੋਈ ਕਰੈਂ ਜੁ ਹਿੰਦੂ ਕਹੈਂ ॥ ਤੁਹਮਤਿ ਦੈ ਕਾਹੂ ਕੋ ਨ ਗਹੈਂ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਨਿੰਨਾਨਵੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੯੯॥੧੮੪੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਰੋਪਰ ਰਾਵ ਰੁਪੇਸੂਰ ਭਾਰੋ ॥ ਰਘੁਕੁਲ ਬੀਚ ਅਧਿਕ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰ ਕੁਅਰਿ ਰਾਨੀ ਇਕ ਤਾ ਕੇ ॥ ਰੂਪਵਤੀ ਕੋਊ ਤੁੱਲਿ ਨ ਵਾ ਕੇ ॥੧॥ ਦਾਨਵ ਏਕ ਲੰਕ ਤੇ ਆਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪਿ ਹੇਰਿ ਉਰਝਾਯੋ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਰੀਝਿ ਕਰਿ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਲਗਾ ਨ ਤਜਿ ਤਿਹ ਦਯੋ ॥੨॥ ਤਬ ਤਿਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਅਧਿਕ ਬੁਲਾਏ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਉਪਚਾਰ ਕਰਾਏ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਮੁੱਲਾਂ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਆਨਿ ਆਪਨਾ ਓਜੁ ਜਨਾਯੋ ॥੩॥ ਤਬ ਤਿਨ ਘਾਤ ਦਾਨਵਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਏਕ ਹਾਥ ਸੌ ਮਹਲ ਉਚਾਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਹਾਥ ਤਾ ਕੌ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਤਵਨ ਛਾਤ ਭੀਤਰ ਧਰਿ ਦੀਨੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰ੍ਯੋ ਥੰਭ ਊਪਰ ਤਿਸੈ ਇਕ ਕਰ ਛਾਤ ਉਠਾਇ ॥ ਮਾਰਿ ਮੁਲਾਨਾ ਕੌ ਦਯੋ ਜਮ ਕੇ ਧਾਮ ਪਠਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਹੱ ਇਕ ਔਰ ਮੁਲਾਨੋ ਆਯੋ ॥ ਸੋਊ ਪਕਰਿ ਟਾਂਗ ਪਟਕਾਯੋ ॥ ਤੀਜੋ ਔਰ ਆਇ ਤਹੱ ਗਯੋ ॥ ਸੋਊ ਡਾਰਿ ਨਦੀ ਮੈ ਦਯੋ ॥੬॥ ਤਬ ਇਕ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹੱ ਕਰੀ ਬਡਾਈ ॥ ਲੇਹਜ ਪੇਹਜ ਬਹੁ ਤਾਂਹਿ ਖਵਾਯੋ ॥ ਮਦਰੋ ਪਜਾਇ ਤਾਂਹਿ ਰਿਝਵਾਯੋ ॥੭॥ ਤਾ ਕੇ ਨਿੱਤਿ ਬੁਹਾਰੀ ਦੇਵੈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਚਿੱਤ ਚੁਰਾਇ ਕੈ ਲੇਵੈ ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਹੋਇ ਬਿਮਨ ਸੀ ਰਹੀ ॥ ਤਬ ਐਸੇ ਦਾਨੌ ਤਿਨ ਕਹੀ ॥੮॥ ਖਾਤ ਪੀਤ ਹਮਰੋ ਤੂੰ ਨਾਹੀਂ ॥ ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਰਹਤ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਹੀਂ ॥ ਅਧਿਕ ਰੀਝਿ ਨਿਸਚਰਹਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਦੇਉਂ ਵਹੈ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੋ ॥੯॥ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨਿ ਬਾਰ ਤਿਨ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਪੈ ਅਧਿਕ ਰੀਝਿ ਕੈ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਅਸੁਰ ਲਾਗ੍ਯੋ ਇਕ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ॥ ਸਕੈ ਦੂਰਿ ਕਰ ਤੂੰ ਨਹਿ ਤਾ ਕੋ ॥੧੦॥ ਤਬ ਤਿਨ ਜੰਤ੍ਰ ਤੁਰਤੁ ਲਿਖਿ ਲੀਨੋ ॥ ਲੈ ਤਾ ਕੈ ਕਰ ਭੀਤਰ ਦੀਨੋ ॥ ਜਾ ਕੌ ਤੂੰ ਇਕ ਬਾਰ ਦਿਖੈਹੈ ॥ ਜਰਿ ਬਰਿ ਢੇਰਿ ਭਸਮਿ ਸੋ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥੧੧॥ ਤਾ ਕੈ ਕਰ ਤੇ ਜੰਤ੍ਰ ਲਿਖਾਯੋ ॥ ਲੈ ਕਰ ਮੈ ਤਹਿ ਕੋ ਦਿਖਰਾਯੋ ॥ ਜਬ ਸੁ ਜੰਤ੍ਰ ਦਾਨੋ ਲਖਿ ਲਯੋ ॥ ਸੋ ਜਰਿ ਢੇਰ ਭਸਮ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵਰਾਜ ਜਿਹੱ ਦੈਤ ਕੌ ਜੀਤਿ ਸਕਤ

ਨਹਿ ਜਾਇ ॥ ਸੋ ਅਬਲਾ ਇਹ ਛਲ ਭਏਂ ਜਮਪੁਰ ਦਯੋ ਪਠਾਇ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੦॥੧੮੫੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਵੀ ਤੀਰ ਜਾਟ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਮੇਹੀਵਾਲ ਨਾਮ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਸੋਹਨੀ ਬਸਿ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਤਾ ਪੈ ਰੀਝਿ ਸੁ ਆਸਿਕ ਭਈ ॥੧॥ ਜਬ ਹੀ ਭਾਨ ਅਸਤ ਹ੍ਵੈ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਪੈਰਿ ਨਦੀ ਤਹ ਆਵੈ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਗਹਿ ਘਟ ਉਰ ਕੇ ਤਰ ਧਰੈ ॥ ਛਿਨ ਮਹਿ ਪੈਰ ਪਾਰ ਤਿਹ ਪਰੈ ॥੨॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਉਠਿ ਕੈ ਜਬ ਧਾਈ ॥ ਸੋਵਤ ਹੁਤੋ ਬੰਧੁ ਲਖਿ ਪਾਈ ॥ ਪਾਛੇ ਲਾਗਿ ਭੇਦ ਤਿਹ ਚਹ੍ਯੋ ॥ ਕਛੂ ਸੋਹਨੀ ਤਾਹਿ ਨ ਲਹ੍ਯੋ ॥੩॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਛਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਲਾ ਤਿਸੀ ਠੌਰਿ ਧਾਈ ॥ ਜਹਾਂ ਦਾਬਿ ਕੈ ਬੂਟ ਮੈ ਮਾਟ ਆਈ ॥ ਲੀਯੋ ਹਾਥ ਤਾ ਕੌ ਧਸੀ ਨੀਰ ਮਝਾਨੇ ॥ ਮਿਲੀ ਜਾਇ ਤਾ ਕੌ ਯਹੀ ਭੇਦ ਜਾਨੇ ॥੪॥ ਮਿਲੀ ਜਾਇ ਤਾ ਕੌ ਫਿਰੀ ਫੇਰਿ ਬਾਲਾ ॥ ਦਿਪੈ ਚਾਰਿ ਸੋਭਾ ਮਨੋ ਆਗਿ ਜ੍ਵਾਲਾ ॥ ਲਏ ਹਾਥ ਮਾਟਾ ਨਦੀ ਪੈਰਿ ਆਈ ॥ ਕੋਊ ਨਾਹਿ ਜਾਨੈ ਤਿਨੀ ਬਾਤ ਪਾਈ ॥੫॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਾਤ ਲੈ ਕਾਚ ਮਾਟਾ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਤਿਸੈ ਡਾਰਿ ਦੀਨੋ ਉਸੈ ਰਾਖਿ ਆਯੋ ॥ ਭਏ ਸੋਹਨੀ ਰੈਨਿ ਜਬ ਹੀ ਸਿਧਾਈ ॥ ਵਹੈ ਮਾਟ ਲੈ ਕੈ ਛਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਆਈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਧਿਕ ਜਬ ਸਰਿਤਾ ਤਰੀ ਮਾਟਿ ਗਯੋ ਤਬ ਫੂਟਿ ॥ ਡੁਬਕੀ ਲੇਤੇ ਤਨ ਗਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਬਹੁਰਿ ਗੇ ਛੂਟਿ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੇਹੀਵਾਲ ਅਧਿਕ ਦੁਖੁ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਹਾਂ ਸੋਹਨੀ ਰਹੀ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਨਦੀ ਬੀਚ ਖੋਜਤ ਬਹੁ ਭਯੋ ॥ ਆਈ ਲਹਿਰ ਡੂਬਿ ਸੋਊ ਗਯੋ ॥੮॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਯਹ ਚਰਿਤ ਸੁਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮੇਹੀਵਾਲ ਸੋਹਨਿਯਹਿੰ ਮਾਰਯੋ ॥ ਕਾਚੌ ਘਟਵਾ ਕੌ ਦੈ ਬੋਰ੍ਯੋ ॥ ਮੇਹੀਵਾਲ ਹੂੰ ਕੋ ਸਿਰ ਤੋਰ੍ਯੋ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਇਕ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੧॥੧੮੬੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਵਧਪੁਰੀ ਭੀਤਰ ਬਸੈ ਅਜ ਸੁਤ ਦਸਰਥ ਰਾਵ ॥ ਦੀਨਨ ਕੀ ਰੱਛਾ ਕਰੈ ਰਾਖਤ ਸਭ ਕੋ ਭਾਵ ॥੧॥ ਦੈਤ ਦੇਵਤਨ ਕੋ ਬਨ੍ਯੋ ਏਕ ਦਿਵਸ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ॥ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ਇੰਦ੍ਰ ਨੈ ਲੈ ਦਸਰਥ ਕੋ ਨਾਮ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੂਤਹਿੰ ਕਹ੍ਯੋ ਤੁਰਤੁ ਤੁਮ ਜੈਯਹੁ ॥ ਸੈਨ ਸਹਿਤ ਦਸਰਥ ਕੋ ਲ੍ਯੈਯਹੁ ॥ ਗ੍ਰਿਹ

ਕੇ ਸਕਲ ਕਾਮ ਤਜਿ ਆਵੈ ॥ ਹਮਰੀ ਦਿਸਿ ਹ੍ਵੈ ਜੁਧੁ ਮਚਾਵੈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂਤ ਸਤੱਕ੍ਰਿਤ ਜੋ ਪਠ੍ਯੋ ਸੋ ਦਸਰਥ
ਪੈ ਆਇ ॥ ਜੋ ਤਾ ਸੌ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕਹ੍ਯੋ ਸੋ ਤਿਹੱ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਸਵ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁ ਤਾਂਹਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸੋ
ਸੁਨਿ ਭੇਦ ਕੇਕਈ ਪਾਯੋ ॥ ਚਲੇ ਚਲੋਂ ਰਹਿਹੌਂ ਤੌ ਰਹਿਹੌਂ ॥ ਨਾ ਤਰ ਦੇਹ ਅਗਨਿ ਮੈ ਦਹਿਹੌਂ ॥੫॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਨੇਹ
ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਭਾਰੋ ॥ ਤਿਹ ਸੰਗ ਲੈ ਉਹਿ ਓਰਿ ਪਧਾਰੋ ॥ ਬਾਲ ਕਹ੍ਯੋ ਸੇਵਾ ਤਵ ਕਰਹੌਂ ॥ ਜੂਝੇ ਨਾਥ ਪਾਵਕਹਿ
ਬਰਿਹੌਂ ॥੬॥ ਅਵਧ ਰਾਜ ਤਹੱ ਤੁਰਤੁ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰਨ ਜਹੱ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਬੱਜ੍ਰ ਬਾਨ ਬਿਛੂਆ ਜਹ
ਬਰਖੈਂ ॥ ਕੁਪਿ ਕੁਪਿ ਬੀਰ ਧਨੁਹਿਯਨ ਕਰਖੈਂ ॥੭॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਬਧੇ ਗੋਲ ਗਾੜੇ ਚਲ੍ਯੋ ਬੱਜ੍ਰਧਾਰੀ ॥ ਬਜੈਂ
ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਜਹਾਂ ਹੀ ਹੱਕਾਰੀ ॥ ਗਜੈਂ ਕੋਟਿ ਜੋਧਾ ਮਹਾ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ॥ ਪਰੇ ਆਨਿ ਕੈ ਬਾਢਵਾਰੀਨ ਲੈ ਕੈ ॥੮॥
ਭਜੇ ਦੇਵ ਦਾਨੌ ਅਨਿਕ ਬਾਨ ਮਾਰੇ ॥ ਚਲੇ ਛਾਡਿ ਕੈ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਬੀਰ ਭਾਰੇ ॥ ਰਹ੍ਯੋ ਏਕ ਠਾਢੋ ਤਹਾਂ ਬੱਜ੍ਰਧਾਰੀ ॥
ਪਰਿਯੋ ਤਾਹਿ ਸੌ ਰਾਵ ਤਹਿ ਮਾਰਿ ਭਾਰੀ ॥੯॥ ਇਤੈ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ ਉਤੈ ਦੈਤ ਭਾਰੇ ॥ ਹਟੇ ਨਾ ਹਠੀਲੇ ਮਹਾ ਰੋਹ
ਵਾਰੇ ॥ ਲਯੋ ਘੇਰਿ ਤਾ ਕੌ ਚਹੂੰ ਓਰ ਐਸੇ ॥ ਮਨੋ ਪਵਨ ਉਠੈਂ ਘਟਾ ਘੋਰ ਜੈਸੇ ॥੧੦॥ ਪਰੀ ਦੇਵ ਦਾਨਵਨ
ਕੀ ਮਾਰਿ ਭਾਰੀ ॥ ਹਠ੍ਯੋ ਏਕ ਹਾਠੌ ਤਹਾਂ ਛੱਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥ ਅਜਜਾ ਨੰਦ ਜੂ ਕੌ ਸਤੋ ਲੋਕ ਜਾਨੈ ॥ ਪਰੇ ਆਨਿ
ਸੋਊ ਮਹਾਂ ਰੋਸ ਠਾਨੈ ॥੧੧॥ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਹਠੀ ਦੈਤ ਢੂਕੇ ॥ ਫਿਰੇ ਆਨਿ ਚਾਰੌ ਦਿਸਾ ਰਾਵ ਜੂ ਕੇ ॥ ਮਹਾਂ
ਬੱਜ੍ਰ ਬਾਨਾਨ ਕੈ ਘਾਇ ਮਾਰੈਂ ॥ ਬਲੀ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰਿ ਐਸੇ ਪੁਕਾਰੈਂ ॥੧੨॥ ਹਟੇ ਨਾ ਹਠੀਲੇ ਹਠੇ ਐਠਿਯਾਰੇ ॥
ਮੰਡੇ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਮਹਾਬੀਰ ਭਾਰੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਬਾਦਿੱਤ੍ਰ ਆਨੇਕ ਬਾਜੈਂ ॥ ਉਠ੍ਯੋ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਮਹਾਂ ਸੂਰ ਗਾਜੈਂ ॥੧੩॥
ਕਿਤੇ ਹਾਂਕ ਮਾਰੈ ਕਿਤੇ ਬਾਕ ਦਾਬੈ ॥ ਕਿਤੇ ਢਾਲ ਢਾਹੇ ਕਿਤੇ ਦਾੜ੍ਹ ਚਾਬੈ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਂਕ ਸੌ ਹਲ ਹਲੇ
ਬੀਰ ਭਾਰੀ ॥ ਕਿਤੇ ਜੂਝਿ ਜੋਧਾ ਗਏ ਛੱਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਸੁਰਨ ਕੀ ਸੈਨਾਹੁ ਤੇ ਅਸੁਰ ਨਿਕਸਿਯੋ
ਏਕ ॥ ਸੂਤ ਸੰਘਾਰਿ ਅਜ ਨੰਦ ਕੌ ਮਾਰੇ ਬਿਸਿਖਿ ਅਨੇਕ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਰਥ ਮਾਤ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥
ਕਾਮ ਸੂਤ ਅਜਿ ਸੁਤ ਕੌ ਆਯੋ ॥ ਆਪਨ ਭੇਖ ਸੁਭਟ ਕੋ ਧਰ੍ਯੋ ॥ ਜਾਇ ਸੂਤਮਨ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਕਰ੍ਯੋ
॥੧੬॥ ਸਜੰਦਨ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਧਵਾਵੈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਬਾਨ ਨ ਲਾਗਨ ਪਾਵੈ ॥ ਜਾਯੋ ਚਾਹਤ ਅਜਿ ਸੁਤ

ਜਹਾਂ ॥ ਲੈ ਅਬਲਾ ਪਹੁਚਾਵੈ ਤਹਾਂ ॥੧੭॥ ਐਸੇ ਅਬਲਾ ਰਥਹਿ ਧਵਾਵੈ ॥ ਜਹ ਪਹੁਚੈ ਤਾ ਕੌ ਨ੍ਰਿਪ ਘਾਵੈ ॥ ਉਡੀ ਧੂਰਿ ਲਾਗੀ ਅਸਮਾਨਾ ॥ ਅਸਿ ਚਮਕੈ ਬਿਜੁਰੀ ਪਰਮਾਨਾ ॥੧੮॥ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਟੂਕ ਏਕ ਕਰਿ ਮਾਰੇ ॥ ਏਕ ਬੀਰ ਕਟਿ ਤੇ ਕਟਿ ਡਾਰੇ ॥ ਦਸਰਥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਕਰਿ ਗਾਜ੍ਯੋ ॥ ਰਨ ਮੈ ਰਾਗ ਮਾਰੂਆ ਬਾਜ੍ਯੋ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਖ ਨਫੀਰੀ ਕਾਨ੍ਹਰੇ ਤੁਰਹੀ ਭੇਰ ਅਪਾਰ ॥ ਮੁਚੰਗ ਸਨਾਈ ਗੁਡਗੁਡੀ ਡਵਰੂ ਢੋਲ ਹਜਾਰ ॥੨੦॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਚਲੇ ਭਾਜਿ ਲੇਂਡੀ ਸੁ ਜੋਧਾ ਗਰੱਜੈਂ ॥ ਮਹਾ ਭੇਰ ਭਾਰੀਨ ਸੌ ਨਾਦ ਬੱਜੈਂ ॥ ਪਰੀ ਆਨਿ ਭੂਤਾਨ ਕੀ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ॥ ਮੰਡੇ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਬਡੇ ਛੱਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥੨੧॥ ਦਿਪੈਂ ਹਾਥ ਮੈ ਕੋਟਿ ਕਾਢੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨੈ ॥ ਗਿਰੈ ਭੂਮਿ ਮੈ ਝੂਮਿ ਜੋਧਾ ਜੁਆਨੈ ॥ ਪਰੀ ਆਨਿ ਬੀਰਾਨ ਕੀ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ॥ ਬਹੈ ਸਸਤ੍ਰ ਔ ਅਸਤ੍ਰ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ॥੨੨॥ ਬਜੇ ਸਾਰ ਭਾਰੇ ਕਿਤੇ ਹੀ ਪਰਾਏ ॥ ਕਿਤੇ ਚੁੰਗ ਬਾਂਧੇ ਚਲੇ ਖੇਤ ਆਏ ॥ ਪਰੀ ਬਾਨ ਗੋਲਾਨ ਕੀ ਮਾਰਿ ਐਸੀ ॥ ਮਨੋ ਕ੍ਵਾਰ ਕੇ ਮੇਘ ਕੀ ਬ੍ਰਿਸਟਿ ਜੈਸੀ ॥੨੩॥ ਪਰੀ ਮਾਰਿ ਭਾਰੀ ਮਚ੍ਯੋ ਲੋਹ ਗਾਢੋ ॥ ਅਹਿੱਲਾਦ ਜੋਧਾਨ ਕੇ ਚਿੱਤ ਬਾਢੋ ॥ ਕਹੂੰ ਭੂਤ ਔ ਪ੍ਰੇਤ ਨਾਚੈ ਰੁ ਗਾਵੈ ॥ ਕਹੂੰ ਜੋਗਿਨੀ ਪੀਤ ਲੋਹੂ ਸੁਹਾਵੈ ॥੨੪॥ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਬੈਤਾਲ ਬਾਂਕੇ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਬੀਰਾਨ ਕੋ ਮਾਰਿ ਡਾਰੈ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਨ ਲੈ ਸੂਰ ਕੰਮਾਨ ਐਚੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਘੈਂਚਿ ਜੋਧਾਨ ਕੇ ਕੇਸ ਖੈਂਚੈਂ ॥੨੫॥ ਕਹੂੰ ਪਾਰਬਤੀ ਮੁੰਡ ਮਾਲਾ ਬਨਾਵੈ ॥ ਕਹੂੰ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਗਾਵੈ ॥ ਕਹੂੰ ਕੋਪ ਕੈ ਡਾਕਨੀ ਹਾਕ ਮਾਰੈਂ ॥ ਗਏ ਜੂਝਿ ਜੋਧਾ ਬਿਨਾ ਹੀ ਸੰਘਾਰੈਂ ॥੨੬॥ ਕਹੂੰ ਦੁੰਦਭੀ ਢੋਲ ਸਹਨਾਇ ਬੱਜੈਂ ॥ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਕੈ ਸੂਰ ਕੇਤੇ ਗਰੱਜੈਂ ॥ ਪਰੇ ਕੰਠ ਫਾਸੀ ਕਿਤੇ ਬੀਰ ਮੂਏ ॥ ਤਨੰ ਤ੍ਯਾਗ ਗਾਮੀ ਸੁ ਬੈਕੁੰਠ ਹੂਏ ॥੨੭॥ ਕਿਤੇ ਖੇਤ ਮੈ ਦੇਵ ਦੇਵਾਰਿ ਮਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਰਲੋਕ ਤਜਿ ਕੈ ਬਿਹਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਘਾਇ ਲਾਗੇ ਮਹਾਂਬੀਰ ਝੂਮੈਂ ॥ ਮਨੋ ਪਾਨ ਕੈ ਭੰਗ ਮਾਲੰਗ ਘੂਮੈਂ ॥੨੮॥ ਬਲੀ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰਿ ਕੈ ਕੈ ਪਧਾਰੇ ॥ ਹਠੇ ਛੱਤ੍ਰਧਾਰੀ ਮਹਾਂ ਐਠਿਯਾਰੇ ॥ ਕਈ ਕੋਟਿ ਪੱਤ੍ਰੀ ਤਿਸੀ ਠੌਰ ਛੂਟੇ ॥ ਉਡੇ ਛਿੱਪ੍ਰ ਸੌ ਪੱਤ੍ਰ ਸੇ ਛੱਤ੍ਰ ਟੂਟੇ ॥੨੯॥ ਮਚ੍ਯੋ ਜੁੱਧ ਗਾੜੋ ਮੰਡੇ ਬੀਰ ਭਾਰੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਹਕਾਰੇ ॥ ਹੂਏ ਪਾਕ ਸਾਹੀਦ ਜੰਗਾਹ ਮਜਾਨੈ ॥ ਗਏ ਜੂਝਿ ਜੋਧਾ ਘਨੇ ਸਜਾਮ ਜਾਨੈ ॥੩੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਜਿ ਸੁਤ ਜਹਾਂ ਚਿੱਤ ਲੈ ਜਾਵੈ ॥ ਤਹੀਂ

ਕੇਕਈ ਲੈ ਪਹੁਚਾਵੈ ॥ ਅਬ੍ਰਿਣ ਰਾਖਿ ਐਸੋ ਰਥ ਹਾਂਕਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪਿਯ ਕੋ ਇਕ ਬਾਰ ਨ ਬਾਂਕਯੋ ॥੩੧॥ ਜਹਾ ਕੇਕਈ ਲੈ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥ ਅਜਿ ਸੁਤ ਤਾ ਕੌ ਮਾਰਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥ ਐਸੋ ਕਰਯੋ ਬੀਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਖਬਰੈਂ ਗਈ ਰੂਮ ਅਰੁ ਸਾਮਾ ॥੩੨॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਦੁਸਟ ਬਹੁ ਮਾਰੇ ॥ ਬਾਸਵ ਕੇ ਸਭ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਗਹਯੋ ਦਾਂਤ ਤ੍ਰਿਣ ਉਬਰਯੋ ਸੋਊ ॥ ਨਾਤਰ ਜਿਯਤ ਨ ਬਾਚਯੋ ਕੋਊ ॥੩੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਤਿ ਰਾਖਯੋ ਰਥ ਹਾਂਕਿਯੋ ਸੂਰਨ ਦਯੋ ਖਪਾਇ ॥ ਜੀਤਿ ਜੁੱਧ ਦ੍ਵੈ ਬਰ ਲਏ ਕੈ ਕੈ ਅਤਿ ਸੁਭ ਕਾਇ ॥੩੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਦੋਇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੨॥੧੯੬੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਅਸਟ ਨਦੀ ਜਿਹ ਠਾਂ ਮਿਲਿ ਗਈ ॥ ਬਹਤੀ ਅਧਿਕ ਜੋਰ ਸੌ ਭਈ ॥ ਠੱਟਾ ਸਹਰ ਬਸਯੋ ਤਹ ਭਾਰੋ ॥ ਜਨ ਬਿਧਿ ਦੂਸਰ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਧਾਰੋ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਹਾਂ ਧਾਮ ਪਤਿਸਾਹ ਕੇ ਜੱਲਨ ਨਾਮਾ ਪੂਤ ॥ ਸੂਰਤਿ ਸੀਰਤਿ ਮੈ ਅਧਿਕ ਬਿਧਿਨੈ ਸਜਯੋ ਸਪੂਤ ॥੨॥ ਜੋ ਅਬਲਾ ਤਾ ਕੌ ਲਖੈ ਰੀਝਿ ਰਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਗਿਰੈ ਮੂਰਛਨਾ ਹ੍ਵੈ ਧਰਨਿ ਤਨਿਕ ਰਹੈ ਸੁਧਿ ਨਾਹਿ ॥੩॥ ਸਾਹ ਜਲਾਲ ਸਿਕਾਰ ਕੌ ਇਕ ਦਿਨ ਨਿਕਸਯੋ ਆਇ ॥ ਮ੍ਰਿਗਿਯਨ ਕੌ ਮਾਰਤ ਭਯੋ ਤਰਲ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਮਿਰਗ ਆਗੇ ਤਿਹ ਆਯੋ ॥ ਤਿਹ ਪਾਛੇ ਤਿਨ ਤੁਰੈ ਧਵਾਯੋ ॥ ਛੋਰਿ ਸੈਨ ਐਸੇ ਵਹ ਧਾਯੋ ॥ ਸਹਰ ਬੂਬਨਾ ਕੇ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥੫॥ ਅਧਿਕ ਤ੍ਰਿਖਾ ਜਬ ਤਾਹਿ ਸੰਤਾਯੋ ॥ ਬਾਗ ਬੂਬਨਾ ਕੇ ਮਹਿ ਆਯੋ ॥ ਪਾਨੀ ਉਤਰਿ ਅੱਸ੍ਵ ਤੇ ਪੀਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਤਬ ਨਿੰਦ੍ਰਹਿ ਗਹਿ ਲੀਯੋ ॥੬॥ ਤਬ ਤਹ ਸੋਇ ਰਹਿਯੋ ਸੁਖ ਪਾਈ ॥ ਭਈ ਸਾਂਝ ਅਬਲਾ ਤਹ ਆਈ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਜਬ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਹਰਿਅਰਿ ਸਰ ਤਾ ਕੇ ਤਨ ਮਾਰਯੋ ॥੭॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਹੇਰਿ ਬਸਿ ਭਈ ॥ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਚੇਰੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਲਗਨ ਚਿੱਤ ਮੈ ਲਾਗੀ ॥ ਨੀਂਦ ਭੂਖ ਸਿਗਰੀ ਤਿਹ ਭਾਗੀ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾ ਕੇ ਲਾਗਤ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਲਗਨ ਪਿਯਾ ਕੀ ਆਨ ॥ ਲਾਜ ਭੂਖਿ ਭਾਗਤ ਸਭੈ ਬਿਸਰਤ ਸਕਲ ਸਯਾਨ ॥੯॥ ਜਾ ਦਿਨ ਪਿਯ ਪਯਾਰੋ ਮਿਲੈ ਸੁਖ ਉਪਜਤ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾਂ ਦਿਨ ਸੋ ਸੁਖ ਜਗਤ ਮੈਂ ਹਰ ਪੁਰ ਹੂੰ ਮੈਂ ਨਾਹਿ ॥੧੦॥ ਜਾ ਕੇ ਤਨ ਬਿਰਹਾ ਬਸੈ ਲਗਤ ਤਿਸੀ ਕੋ ਪੀਰ ॥ ਜੈਸੇ ਚੀਰ ਹਿਰੌਲ ਕੋ ਪਰਤ

ਗੋਲ ਪਰ ਭੀਰ ॥੧੧॥ ਬ੍ਰਿਬਨਾ ਬਾਚ ॥ ਕੌਨ ਦੇਸ ਏਸੂਰਜ ਤੂੰ ਕੌਨ ਦੇਸ ਕੋ ਰਾਵ ॥ ਕਜੋਂ ਆਯੋ ਇਹ ਠੌਰ ਤੂ ਮੋਕਹ ਭੇਦ ਬਤਾਵ ॥੧੨॥ ਜਲੂ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਠੱਟਾ ਦੇਸ ਏਸੂਰ ਮੁਹਿ ਜਾਯੋ ॥ ਖਿਲਤ ਅਖੇਟਕ ਇਹੱ ਠਾਂ ਆਯੋ ॥ ਪਿਯਤ ਪਾਨਿ ਹਾਰਜੋ ਸ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਅਬ ਤੁਮਰੋ ਦਰਸਨ ਮੁਹਿ ਭਯੋ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇਰਿ ਰੂਪ ਤਾ ਕੋ ਤਰੁਨਿ ਬਸਿ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਜੈਸ ਬੂੰਦ ਕੀ ਮੇਘ ਜਜੋਂ ਹੋਤ ਨਦੀ ਮੈਂ ਲੀਨ ॥੧੪॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਲ ਕੀ ਉਰ ਬਸੀ ਬਿਸਰੀ ਸਕਲ ਸਯਾਨ ॥ ਗਿਰੀ ਮੂਰਛਨਾ ਹ੍ਵੈ ਧਰਨਿ ਬਧੀ ਬਿਰਹ ਕੇ ਬਾਨ ॥੧੫॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਰਕਤ ਨ ਰਹਜੋ ਸਰੀਰ ਲੋਕ ਲਾਜ ਬਿਸਰੀ ਸਕਲ ॥ ਅਬਲਾ ਭਈ ਅਧੀਰ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਪਿਯ ਕੋ ਨਿਰਖਿ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਮੀਤ ਪਿਯਾਰੋ ਪੈਯੈ ॥ ਤੌਨ ਘਰੀ ਊਪਰ ਬਲਿ ਜੈਯੈ ॥ ਬਿਰਹ ਬਧੀ ਚੇਰੀ ਤਿਹੱ ਭਈ ॥ ਬਿਸਰਿ ਲਾਜ ਲੋਗਨ ਕੀ ਗਈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਖਿ ਬ੍ਰਿਬਨਾ ਬਸਿ ਭਈ ਪਰੀ ਬਿਰਹ ਕੀ ਫਾਂਸ ॥ ਭੂਖਿ ਪਜਾਸ ਭਾਜੀ ਸਕਲ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਕੀ ਦਾਸ ॥੧੮॥ ਬੱਤਿਸ ਅਭਰਨ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰੈ ਸੋਰਹ ਸਜਤ ਸਿੰਗਾਰ ॥ ਨਾਕ ਛਿਦਾਵਤ ਆਪਨੋ ਪਿਯ ਕੇ ਹੇਤੁ ਪਯਾਰ ॥੧੯॥ ਤੀਯ ਪਿਯਾ ਕੇ ਚਿੱਤ ਮੈ ਐਸੋ ਲਾਗਜੋ ਨੇਹ ॥ ਭੂਖ ਲਾਜ ਤਨ ਕੀ ਗਈ ਦੁਹੂਅਨ ਬਿਸਰਜੋ ਗ੍ਰੇਹ ॥੨੦॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੀਨ ਸਕੈ ਬਿਗਸੈ ਨਹਿ ਕਾਹੂ ਸੋਂ ਲੋਕ ਕੀ ਲਾਜ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਰਾਖੈਂ ॥ ਬੀਰੀ ਚਬਾਤ ਨ ਬੈਠਿ ਸਕੈ ਬਿਲਮੈ ਨਹਿ ਬਾਲ ਹਹਾ ਕਰਿ ਭਾਖੈਂ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਰਾਜ ਸਮਾਜਨ ਸੋ ਸੁਖ ਛਾਡਿ ਛਿਨੇਕ ਬਿਖੈ ਦੁਖ ਗਾਖੈਂ ॥ ਤੀਰ ਲਗੋ ਤਰਵਾਰਿ ਲਗੋ ਨ ਲਗੋ ਜਿਨਿ ਕਾਹੂ ਸੋਂ ਕਾਹੂ ਕੀ ਆਖੈਂ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇਰਿ ਬ੍ਰਿਬਨਾ ਕੌ ਧਰਨਿ ਲੋਟਤ ਮਾਤ ਅਧੀਰ ॥ ਚਤੁਰਿ ਹੁਤੀ ਚੀਨਤ ਭਈ ਪਿਯ ਬਿਰਹਾ ਕੀ ਪੀਰ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਾ ਕੀ ਲਗਨਿ ਕਿਸੂ ਸੌ ਲਾਗੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਭੂਖਿ ਪਜਾਸ ਸਭ ਭਾਗੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਬੇਗਿ ਉਪਾਯਹਿ ਕਰਿਯੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਸਗਰੋ ਸੋਕ ਨਿਵਰਿਯੈ ॥੨੩॥ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮੰਤ੍ਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰਜੋ ॥ ਨਿਜ ਪਤਿ ਸੌਂ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਜੋ ॥ ਸੁਤਾ ਤਰੁਨਿ ਤੁਮਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਭਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਕਰਨ ਸਗਾਈ ਲਈ ॥੨੪॥ ਯਾ ਕੋ ਅਧਿਕ ਸੁਯੰਬਰ ਕੈਹੈਂ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਰਾਜਾਨ ਬੁਲੈਹੈਂ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭਨ ਪਰ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਜੋ ਚਿਤ ਰੁਚੈ ਤਿਸੀ ਕਹੱ ਬਰਿ ਹੈ ॥੨੫॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਾਤ ਯਹ ਬਜੋਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ਪੁਰ ਬਾਸਿਨ ਸਭਹੀਨ ਬੁਲਾਯੋ ॥

ਦੇਸ ਦੇਸ ਬਹੁ ਦੂਤ ਪਠਾਏ ॥ ਨਰਪਤਿ ਸਭ ਠੌਰਨ ਤੇ ਆਏ ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੌਨ ਬਾਗ ਮੈ ਬੂਬਨਾ ਨਿਤਪ੍ਰਤ ਕਰਤ ਪਯਾਨ। ਭੇਟਤ ਸਾਹ ਜਲਾਲ ਕੋ ਰੈਨਿ ਬਸੈ ਗ੍ਰਿਹ ਆਨ ॥੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦੁਹੂੰ ਮੈ ਭਈ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਬਿਸਰਿ ਸਕਲ ਸੁਧਿ ਗਈ ॥ ਕਮਲ ਨਾਭ ਕੀ ਛਬਿ ਪਹਿਚਨਿਯਤ ॥ ਟੂਕ ਦੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤਾਰ ਇਕ ਜਨਿਯਤ ॥੨੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਾਤ ਪਿਤ ਬੂਬਨਾ ਰਾਜਾ ਲਏ ਬੁਲਾਇ ॥ ਆਗਯਾ ਦੁਹਿਤਾ ਕੌ ਦਈ ਰੁਚੈ ਬਰੋ ਤਿਹ ਜਾਇ ॥੨੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹੈ ਸਕੇਤ ਤਹਾਂ ਬਦਿ ਆਈ ॥ ਸਾਹਿ ਜਲਾਲਹਿ ਲਯੋ ਬੁਲਾਈ ॥ ਜਬ ਹੌ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤਵੂਪਰ ਕਰਿਹੌ ॥ ਫੂਲਨ ਕੀ ਮਾਲਾ ਉਰ ਡਰਿਹੌ ॥੩੦॥ ਚੜ੍ਹਿ ਬਿਵਾਨ ਦੇਖਨ ਨ੍ਰਿਪ ਗਈ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਤ ਸਭਹਿਨ ਪਰ ਭਈ॥ ਜਬ ਤਿਨ ਸਾਹ ਜਲਾਲ ਨਿਹਾਰਯੋ॥ ਫੂਲ ਹਾਰ ਤਾ ਕੇ ਉਰ ਡਾਰਯੋ ॥੩੧॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਬ ਬਾਜਨ ਬਾਜੇ ॥ ਜਨਿਯਤ ਸਾਹਿ ਜਲੂ ਕੇ ਗਾਜੇ ॥ ਸਭ ਨ੍ਰਿਪ ਬੱਕ੍ਰ ਫੂਕ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ॥ ਜਾਨੁਕ ਲੂਟਿ ਬਿਧਾਤਹਿ ਲਏ ॥੩੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫੂਕ ਬਕਤ੍ਰ ਭੇ ਸਭ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਗਏ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰੇਹ ॥ ਜਲੂ ਬੂਬਨਾ ਕੋ ਤਬੈ ਅਧਿਕ ਬਢਤ ਭਯੋ ਨੇਹ ॥੩੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਅਬਲਾ ਕਰਿ ਆਈ ॥ ਜਾਨਕ ਰੰਕ ਨਵੋ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥ ਐਸੇ ਬਸਿ ਤਰਨੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸਾਹ ਜਲਾਲੈ ਭਈ ॥੩੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰੁਨ ਬਸਤ੍ਰ ਅਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤ ਤਿਹ ਤਰੁਨਿ ਤਰੁਨ ਕੋ ਪਾਇ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਭੋਗਤ ਭਯੋ ਤਾਂਹਿ ਗਰੇ ਸੌ ਲਾਇ ॥੩੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦੁਹੂ ਕੀ ਲਾਗੀ ॥ ਜਾ ਕੌ ਸਭ ਗਾਵਤ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥ ਸੋਤ ਜਗਤ ਡੋਲਤ ਹੀਂ ਮਗ ਮੈਂ ॥ ਜਾਹਿਰ ਭਈ ਸਗਲ ਹੀ ਜਗ ਮੈ ॥੩੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤਿੰਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੩॥੧੯੩੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ॥ ਇਕ ਅਬਲਾ ਥੀ ਜਾਟ ਕੀ ਤਸਕਰ ਸੌ ਤਿਹ ਨੇਹ॥ ਕੇਲ ਕਮਾਵਤ ਤੌਨ ਸੋ ਨਿਤਿ ਬੁਲਾਵਤ ਗ੍ਰੇਹ ॥੧॥ ਚੌਪਈ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਤਸਕਰ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ॥ ਬਿਹਸਿ ਨਾਰਿ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ॥ ਕਹਾ ਚੋਰ ਤੁਮ ਦਰਬੁ ਚੁਰਾਵਤ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਨਿਜੁ ਧਨਿ ਹਿਰਿ ਲੈ ਜਾਵਤ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਕਾਂਪਤ ਹੋ ਚਿਤ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਨੈਕੁ ਨਿਹਾਰਤ ਭੋਰ॥ ਭਜਤ ਸੰਧਿ ਕੋ ਤਜਿ ਸਦਨ

ਚਿੱਤ ਚੁਰਾਵੌ ਚੋਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਂਧਿ ਦੈ ਦਰਬੁ ਚੁਰਾਵੈ ॥ ਪੁਨਿ ਅਪਨੇ ਪਤਿ ਕੌ ਦਿਖਰਾਵੈ ॥ ਕਾਜੀ ਮੁਫਤੀ ਸਕਲ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਸੋ ਤਸਕਰ ਤਿਹ ਰਾਹ ਪਧਾਰੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਨੁ ਤਸਕਰ ਕੌ ਅਮਿਤ ਦੈ ਘਰ ਤੇ ਦਯੋ ਪਠਾਇ ॥ ਕੋਟਵਾਰ ਕੋ ਖਬਰਿ ਕਰਿ ਹੌ ਮਿਲਿ ਹੌ ਤੁਹਿ ਆਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਦੈ ਚੋਰ ਨਿਕਾਰਯੋ ॥ ਦੈ ਸਾਂਧਹਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪੁਕਾਰਯੋ ॥ ਪਤਿਹਿ ਜਗਾਇ ਕਹਯੋ ਧਨ ਹਰਯੋ ॥ ਇਹ ਦੇਸੇਸ ਨਯਾਇ ਨਹਿ ਕਰਯੋ ॥੬॥ ਤ੍ਰਿਯੋ ਬਾਚ ॥ ਕੋਟਵਾਰ ਪੈਂ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰਯੋ ॥ ਕਿਨੀ ਚੋਰ ਧਨ ਹਰਯੋ ਹਮਾਰਯੋ ॥ ਸਕਲ ਲੋਕ ਤਿਹ ਠਾਂ ਪਗ ਧਰਿਯੈ ॥ ਹਮਰੋ ਕਛੂਕ ਨਯਾਇ ਬਿਚਰਿਯੈ ॥੭॥ ਕਾਜੀ ਕੋਟਵਾਰ ਕੌ ਲਯਾਈ ॥ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੋ ਸਾਂਧਿ ਦਿਖਾਈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਹੇਰਿ ਅਧਿਕ ਪਤਿ ਰੋਯੋ ॥ ਚੋਰਨ ਮੋਰ ਸਕਲ ਧਨੁ ਖੋਯੋ ॥੮॥ ਦੇਖਤ ਤਿਨੈ ਮੂੰਦ ਵਹ ਲਈ ॥ ਰਹਨ ਤੈਸਿਯੈ ਅੰਤਰ ਦਈ ॥ ਦਿਨ ਬੀਤਯੋ ਰਜਨੀ ਹ੍ਵੈ ਆਈ ॥ ਤਿਸੀ ਪੈਂਡ ਹ੍ਵੈ ਆਪੁ ਸਿਧਾਈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਜੀ ਔ ਕੁਟਵਾਰ ਪੈ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਸਾਂਧਿ ਦਿਖਾਇ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈ ਧਨੁ ਪਹੁਚਾਇ ਕੈ ਬਹੁਰ ਮਿਲੀ ਤਿਹ ਜਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭ ਕੋਊ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੈ ॥ ਨਯਾਇ ਨ ਭਯੋ ਤਾਹਿ ਕਰ ਮਾਨੈ ॥ ਧਨੁ ਬਿਨੁ ਨਾਰਿ ਝੰਖਤ ਅਤਿ ਭਈ ॥ ਹ੍ਵੈ ਜੋਗਿਨਿ ਬਨ ਮਾਂਝ ਸਿਧਈ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚਾਰ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੪॥੧੯੪੪॥ ਅਫਜੂੰ॥

ਚੌਪਈ॥ ਅਲਿਮਰਦਾਂ ਕੌ ਸੁਤ ਇਕ ਰਹੈ॥ ਤਾਸਬੇਗ ਨਾਮਾ ਜਗ ਕਹੈ॥ ਬਚਾ ਜੌਹਰੀ ਕੋ ਤਿਨ ਹੇਰਯੋ ॥ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਰਿਪੁ ਤਾ ਕੌ ਘੇਰਯੋ ॥੧॥ ਤਾ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਦੇਖਨ ਜਾਵੈ ॥ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ॥ ਕੇਲ ਕਰੋਂ ਯਾ ਸੋ ਚਿਤ ਭਾਯੋ॥ ਤੁਰਤੁ ਦੂਤ ਗ੍ਰਿਹ ਤਾਹਿ ਪਠਾਯੋ ॥੨॥ ਦੂਤ ਅਨੇਕ ਉਪਚਾਰ ਬਨਾਵੈ॥ ਮੋਹਨ ਰਾਇ ਹਾਥ ਨਹਿ ਆਵੈ॥ ਤਿਹ ਤਾ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਯੋ॥ ਤਾਸਬੇਗ ਤਾ ਸੌ ਖਿਝਿ ਮਾਰਯੋ॥੩॥ ਚੋਟਨ ਲਗੇ ਦੂਤ ਰਿਸਿ ਭਰਯੋ॥ ਮੂਰਖ ਜਾਨਿ ਜਤਨ ਤਿਹ ਕਰਯੋ॥ ਮੋਹਨ ਆਜੁ ਕਹਯੋ ਮੈ ਐਹੋ॥ ਤਾ ਕੌ ਤਾਸਬੇਗ ਤੂੰ ਪੈਹੋ ॥੪॥ ਯਹ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਫੂਲਿ ਜੜ ਗਯੋ॥ ਸਾਚ ਬਾਤ ਚੀਨਤ ਚਿਤ ਭਯੋ॥ ਲੋਗ ਉਠਾਇ ਪਾਨ ਮਦ ਕਰਯੋ॥ ਮਾਨੁਖ ਹੁਤੋ ਜੋਨਿ ਪਸੁ

ਪਰਯੋ ॥੫॥ ਮੋ ਮਨ ਮੋਲ ਮੋਹਨਹਿੰ ਲਯੋ ॥ ਤਬ ਤੇ ਮੈਂ ਚੇਰੋ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਜੌ ਤਾਂਹਿ ਨਿਹਾਰੋ ॥ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਤਾਂ ਪੈਂ ਸਭ ਵਾਰੋ ॥੬॥ ਬਿਨੁ ਸੁਧਿ ਭਏ ਦੂਤ ਤਿਹ ਚੀਨੋ ॥ ਅੰਡ ਫੋਰਿ ਆਸਨ ਪਰ ਦੀਨੋ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਾਗ ਤਿਹ ਹਰੀ ॥ ਮੂਰਖ ਕੌ ਸੁਧਿ ਕਛੂ ਨ ਪਰੀ ॥੭॥ ਮਦਰਾ ਕੀ ਅਤਿ ਭਈ ਖੁਮਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਲਗੇ ਜੜ੍ਹ ਬੁਧਿ ਨ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ਬੀਤੀ ਰੈਨਿ ਭਯੋ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਅਪਨੌ ਆਪ ਸੰਭਾਰੋ ॥੮॥ ਹਾਥ ਜਾਇ ਆਸਨ ਪਰ ਪਰਯੋ ॥ ਚੌਕਿ ਬਚਨ ਤਬ ਮੂੜ ਉਚਰਯੋ ॥ ਨਿਕਟ ਆਪਨੋ ਦੂਤ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਤਿਨ ਕਹਿ ਭੇਦ ਸਕਲ ਸਮੁਝਾਯੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੱਤ ਭਏ ਤੁਮ ਮਦ ਭਏ ਸਕਯੋ ਕਛੂ ਨਹਿ ਪਾਇ ॥ ਮਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੁਮਰੇ ਸਦਨ ਆਯੋ ਮੋਹਨ ਰਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੋਹਨ ਤੁਮ ਕੋ ਅਧਿਕ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿ ਭਾਵ ਲਡਾਯੋ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਕਛੁ ਸੰਕਾ ਨ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਾਗ ਦੈ ਡਾਰੀ ॥੧੧॥ ਤਾ ਸੌਂ ਅਧਿਕ ਕੇਲ ਤੈਂ ਕੀਨੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਕੌ ਰਸ ਲੀਨੋ ॥ ਬੀਤੀ ਰੈਨਿ ਪ੍ਰਾਤ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਤਾਂਹਿ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦਯੋ ॥੧੨॥ ਤਬ ਤੇਂ ਅਧਿਕ ਮੱਤ ਹ੍ਵੈ ਸੋਯੋ ॥ ਪਰੇਂ ਪਰੇਂ ਆਧੋ ਦਿਨ ਖੋਯੋ ॥ ਮਿਟਿ ਮਦ ਗਯੋ ਜਬੈ ਸੁਧ ਪਾਈ ॥ ਤਬ ਮੋ ਕੌ ਤੈਂ ਲਯੋ ਬੁਲਾਈ ॥੧੩॥ ਯਹ ਸੁਨਿ ਬਾਤ ਰੀਝਿ ਜੜ੍ਹ ਗਯੋ ॥ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ ਅਧਿਕ ਧਨੁ ਦਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੁ ਨੈਕੁ ਨ ਚੀਨੋ ॥ ਲੂਟਯੋ ਹੁਤੋ ਲੂਟਿ ਧਨੁ ਲੀਨੋ ॥੧੪॥ ਯਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਵਹ ਨਿੱਤਿ ਬਨਾਵੈ ॥ ਮਦਰੋ ਪਯਾਇ ਅਧਿਕ ਤਿਹ ਸ੍ਵਾਵੈ ॥ ਸੁਧਿ ਬਿਨੁ ਭਯੋ ਤਾਂਹਿ ਜਬ ਜਾਨੈ ॥ ਲੇਤ ਉਤਾਰਿ ਜੁ ਕਛੁ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ ਕਰੈ ਚਰਿਤ੍ਰ ਵਹੁ ਸਕੈ ਮੂੜ ਨਹਿ ਪਾਇ ॥ ਮਦਰੋ ਅਧਿਕ ਪਿਵਾਇ ਕੈ ਮੂੰਡ ਮੂੰਡਿ ਲੈ ਜਾਇ ॥੧੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪਾਂਚ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੫॥੧੯੬੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਚਾਰਿ ਯਾਰ ਮਿਲਿ ਮਤਾ ਪਕਾਯੋ ॥ ਹਮ ਕੌ ਭੂਖਿ ਅਧਿਕ ਸੰਤਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਜਤਨ ਕਛੂ ਅਬ ਕਰਿਯੈ ॥ ਬਕਰਾ ਯਾ ਮੂਰਖ ਕੋ ਹਰਿਯੈ ॥੧॥ ਕੋਸ ਕੋਸ ਲਗਿ ਠਾਢੇ ਭਏ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਇਹੈ ਬਿਚਾਰਤ ਭਏ ॥ ਵਹ ਜਾ ਕੇ ਆਗੇ ਹ੍ਵੈ ਆਯੋ ॥ ਤਿਨ ਤਾ ਸੌ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥੨॥ ਕਹਾਂ ਸੁ ਏਹਿ ਕਾਂਧੇ ਪੈ ਲਯੋ ॥ ਕਾ ਤੋਰੀ ਮਤਿ ਕੋ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਯਾ ਕੋ ਪਟਕਿ ਧਰਨਿ ਪਰ ਮਾਰੋ ॥ ਸੁਖ

ਸੇਤੀ ਨਿਜ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਲੌ ਮਨੁੱਖ ਪਛਾਨਿ ਕੈ ਤੌ ਹਮ ਭਾਖਤ ਤੋਹਿ ॥ ਕੂਕਰ ਤੈਂ ਕਾਧੇ ਲਯੋ ਲਾਜ ਲਗਤ ਹੈ ਮੋਹਿ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਾਰਿ ਕੋਸ ਮੂਰਖ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਚਹੂੰਅਨ ਯੌ ਬਚ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਸਾਚੁ ਸਮੁਝਿ ਲਾਜਤ ਚਿਤ ਭਯੋ ॥ ਬਕਰਾ ਸ੍ਵਾਨਿ ਜਾਨਿ ਤਜਿ ਦਯੋ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਚਾਰੌ ਗਹਿ ਤਿਹੱ ਲਯੋ ਭਖਿਯੋ ਤਾ ਕਹੱ ਜਾਇ ॥ ਅਜ ਤਜਿ ਭਜਿ ਜੜ੍ਹ ਘਰ ਗਯੋ ਛਲ ਨਹਿ ਲਖ੍ਯੋ ਬਨਾਇ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਛਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੬॥੧੯੬੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਧਨਦੇਵ ਜਾਟ ਇਕ ਰਹੈ ॥ ਮੈਨਕੁਅਰਿ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਜੋਧਨਦੇਵ ਸੋਇ ਜਬ ਜਾਵੈ ॥ ਜਾਰ ਤੀਰ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸਿਧਾਵੈ ॥੧॥ ਜਬ ਸੋਯੋ ਜੋਧਨ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਤਬ ਹੀ ਮੈਨਕੁਅਰਿ ਜੀ ਜਾਗੀ ॥ ਪਤਿ ਕੌ ਛੋਰਿ ਜਾਰ ਪੈ ਗਈ ॥ ਲਾਗੀ ਸਾਂਧਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪਰ ਗਈ ॥੨॥ ਤਬ ਗ੍ਰਿਹ ਪਲਟਿ ਬਹੁਰਿ ਵ੍ਹੁ ਆਈ ॥ ਜੋਧਨਦੇਵਹਿ ਦਯੋ ਜਗਾਈ ॥ ਤੇਰੀ ਮੱਤਿ ਕੌਨੈ ਕਹੁ ਹਰੀ ॥ ਲਾਗੀ ਸੰਧਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਹਿ ਪਰੀ ॥੩॥ ਜੋਧਨ ਜਗਤ ਲੋਗ ਸਭ ਜਾਗੇ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਨਿਕਸਿ ਚੋਰ ਤਬ ਭਾਗੇ ॥ ਕੇਤੇ ਹਨੇ ਬਾਂਧਿ ਕਈ ਲਏ ॥ ਕੇਤੇ ਤ੍ਰਸਤ ਭਾਜਿ ਕੈ ਗਏ ॥੪॥ ਜੋਧਨਦੇਵ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਭਯੋ ॥ ਮੋਰੌ ਧਾਮ ਰਾਖਿ ਇਹ ਲਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀ ਅਧਿਕ ਬਡਾਈ ਕਰੀ ॥ ਜੜ੍ਹ ਕੌ ਕਛੂ ਖਬਰਿ ਨਹਿੰ ਪਰੀ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਾਮ ਉਬਾਰ੍ਯੋ ਆਪਨੋ ਕੀਨੋ ਚੋਰ ਖੁਆਰੁ ॥ ਮੀਤ ਜਗਾਯੋ ਆਨਿ ਕੈ ਧੰਨਿ ਸੁ ਮੈਨਕੁਆਰਿ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਾਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੭॥੧੯੭੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲਮੁਨਿ ਇਕ ਠਾਂ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਹੇਰਿ ਅਪਸਰਾ ਬਸਿ ਭਯੋ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਨਹੁ ਸੁਜਾਨ ॥੧॥ ਰੰਭਾ ਨਾਮਾ ਅਪਸਰਾ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਮੁਨਿ ਕੋ ਗਿਰਯੋ ਤੁਰਤੁ ਹੀ ਬੀਰਜ ਭੂਮਿ ਮਝਾਰ ॥੨॥ ਗਿਰ੍ਯੋ ਰੇਤ ਮੁਨਿ ਕੋ ਜਬੈ ਰੰਭਾ ਰਹ੍ਯੋ ਅਧਾਨ ॥ ਡਾਰਿ ਸਿੰਧੁ ਸਰਿਤਾ ਤਿਸੈ ਸੁਰ ਪੁਰ ਕਰ੍ਯੋ ਪਯਾਨ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਹਤ ਬਹਤ ਕੰਨ੍ਯਾ ਤਹੱ ਆਈ ॥ ਆਗੇ ਜਹਾਂ ਸਿੰਧ ਕੋ ਰਾਈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਦੱਤ ਸੋ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਤਹ ਤੇ ਕਾਢਿ

ਸੁਤਾ ਕਰਿ ਪਾਰੀ ॥੪॥ ਸਸਿਯਾ ਸੰਖਜਾ ਤਾ ਕੀ ਧਰੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਜਬ ਜੋਬਨ ਤਾ ਕੋ ਹ੍ਵੈ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਇਹ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਯੋ ॥੫॥ ਪੁੰਨੂ ਪਾਤਿਸਾਹ ਕੌ ਚੀਨੋ ॥ ਪਠੈ ਦੂਤ ਤਾ ਕੋ ਇਕ ਦੀਨੋ ॥ ਪੁੰਨੂ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਤਹ ਆਯੋ ॥ ਰਾਵ ਬਜਾਹ ਕੋ ਬਿਵਤ ਬਨਾਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮ੍ਰਿਗੀਅਹਿ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਰਸ ਨੈਨ ਬਿਰਾਜਤ ਸਜਾਮ ॥ ਜੀਤਿ ਲਈ ਸਸਿ ਕੀ ਕਲਾ ਯਾ ਤੇ ਸਸਿਯਾ ਨਾਮ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪੁਰ ਕੇ ਲੋਕ ਸਕਲ ਮਿਲਿ ਆਏ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਦਿੱਤ੍ਰ ਬਜਾਏ ॥ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਗੀਤ ਸਭੈ ਸੁਭ ਗਾਵਹਿ ॥ ਸਸਿਯਹਿ ਹੇਰਿ ਸਭੈ ਬਲਿ ਜਾਵਹਿ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਾਦ ਨਫੀਰੀ ਕਾਨ੍ਰੇ ਦੁੰਦਭਿ ਬਜੇ ਅਨੇਕ ॥ ਤਰੁਨਿ ਬ੍ਰਿਧਿ ਬਾਲਾ ਜਿਤੀ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਰਹੀ ਨ ਏਕ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬਲਾ ਰਹੀ ਧਾਮ ਕੋਊ ਨਾਹੀਂ ॥ ਹੇਰਿ ਰੂਪ ਦੂਹੂਅਨ ਬਲਿ ਜਾਹੀਂ ॥ ਇਨ ਭੀਤਰ ਪੁੰਨੂ ਕਹੋ ਕੋ ਹੈ ॥ ਸਬੁਜ ਧਨੁਖ ਜਾ ਕੇ ਕਰ ਸੋਹੈ ॥੧੦॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜੇ ਸਭ ਹੀ ਘਰ ਯੌ ਪੁਰ ਆਜੁ ਕੁਲਾਹਲ ਭਾਰੀ ॥ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਤਾਲ ਦਿਵਾਵਤ ਆਵਤਿ ਨਾਗਰਿ ਗਾਰੀ ॥ ਭੇਰ ਹਜਾਰ ਬਜੀ ਇਕ ਬਾਰ ਮਹਾਂ ਛਬਿਯਾਰ ਹਸੈਂ ਮਿਲਿ ਨਾਰੀ ॥ ਦੇਹਿ ਅਸੀਸ ਕਹੈਂ ਜਗਦੀਸ ਇਹ ਜੋਰੀ ਜਿਯੋ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ਤਿਹਾਰੀ ॥੧੧॥ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ਲਖੈਂ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਪੁਰ ਬਾਸਿਨ ਕੌ ਉਪਜਯੋ ਸੁਖ ਭਾਰੋ ॥ ਭੀਰ ਭਈ ਨਰ ਨਾਰਿਨ ਕੀ ਸਭਹੂੰ ਸਭ ਸੋਕ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਡਾਰੋ ॥ ਪੂਰਨ ਪੁੰਨਯ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਆਜੁ ਮਿਲਯੋ ਮਨ ਭਾਵਤ ਮੀਤ ਪਿਯਾਰੋ ॥ ਆਵਤ ਜਾਂਹਿ ਕਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ਸੁ ਬਾਲ ਜੀਓ ਪਤਿ ਲਾਲ ਤਿਹਾਰੋ ॥੧੨॥ ਕੇਸਰਿ ਅੰਗ ਬਰਾਤਿਨ ਕੇ ਛਿਰਕੇ ਮਿਲਿ ਬਾਲ ਸੁ ਆਨੰਦ ਜੀ ਕੇ ॥ ਛੈਲਨਿ ਛੈਲ ਛਕੇ ਚਹੂੰ ਓਰਨ ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਸੁਹਾਵਤ ਨੀਕੇ ॥ ਰਾਜ ਕੋ ਰੂਪ ਲਖੇ ਅਤਿ ਹੀ ਗਨ ਰਾਜਨ ਕੇ ਸਭ ਲਾਗਤ ਫੀਕੇ ॥ ਯੌ ਮੁਸਕਾਹਿ ਕਹੈਂ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਸਭੈ ਬਲਿ ਜਾਹਿ ਪਿਯਾਰੀ ਕੇ ਪੀ ਕੇ ॥੧੩॥ ਸਾਤ ਸੁਹਾਗਨਿ ਲੈ ਬਟਨੋ ਘਸਿ ਲਾਵਤ ਹੈ ਪਿਯ ਕੇ ਤਨ ਮੈਂ ॥ ਮੁਰਛਾਇ ਲੁਭਾਇ ਰਹੀ ਅਬਲਾ ਲਖਿ ਲਾਲਚੀ ਲਾਲ ਤਿਸੀ ਛਿਨ ਮੈਂ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਸੁ ਰਾਜਤ ਹੈ ਤਿਨ ਮੌ ਲਖਿ ਯੌ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਮਨ ਮੈਂ ॥ ਸਜਿ ਸਾਜ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਸੁ ਮਨੋ ਨਿਸਿ ਰਾਜ ਨਛੱਤ੍ਰਨ ਕੇ ਗਨ ਮੈਂ ॥੧੪॥ ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਸੰਖ ਸੁਰੇਸ ਕੇ ਆਵਜ ਸੂਰ ਕੇ ਨਾਦ ਸੁਨੇ ਦਰ ਵਾਜੇ ॥ ਮੌਜਨ ਕੇ ਮੁਰਲੀ ਮਧੁਰੀ

ਧੁਨਿ ਦੇਵਨ ਕੇ ਬਹੁ ਦੁੰਦਭਿ ਬਾਜੇ ॥ ਜੀਤ ਕੇ ਜੰਗ ਮਹੇਸਨ ਕੇ ਮ੍ਰਿਜ ਮੰਗਲ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਦਲ ਰਾਜੇ ॥ ਬਜਾਹਤ ਹੀਂ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਤਬੈ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੇ ਅਤਿ ਆਨਕ ਬਾਜੇ ॥੧੫॥ ਬਜਾਹ ਭਯੋ ਜਬ ਹੀਂ ਇਹ ਸੌ ਤਬ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਬਰਨਾਰੀ ॥ ਚੌਕਿ ਰਹੀ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਮੈ ਕਛੁ ਔਰ ਹੁਤੀ ਅਬ ਔਰ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰੇ ਲਿਖਿ ਜੰਤ੍ਰ ਘਨੇ ਅਰੁ ਤੰਤ੍ਰਨ ਸੋ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਧਾਰੀ ॥ ਲਾਗੀ ਉਚਾਟ ਰਹੈ ਚਿਤ ਮੈ ਕਬਹੂੰ ਨ ਸੁਹਾਇ ਪਿਯਾ ਕੋ ਪਿਯਾਰੀ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਉਚਾਟ ਅਤਿ ਹੀ ਤਿਹ ਲਾਗੀ ॥ ਨੀਂਦ ਭੂਖਿ ਸਿਗਰੀ ਹੀ ਭਾਗੀ ॥ ਸੋਤ ਉਠੈ ਚਕਿ ਕਛੁ ਨ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਛੋਰਿ ਬਾਹਰੇ ਧਾਵੈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਸਸਿਯਾ ਅਤਿ ਚਮਕਿ ਚਿਤ ਤਾ ਕੋ ਕਿਯੋ ਉਪਾਇ ॥ ਸਖੀ ਜਿਤੀ ਸਜਾਨੀ ਹੁਤੀ ਤੇ ਸਭ ਲਈ ਬੁਲਾਇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਸਖਿਯਨ ਯਹ ਕਿਯੋ ਉਪਾਈ ॥ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਿ ਲਯੋ ਬੁਲਾਈ ॥ ਸਸਿਯਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤਿ ਭਯੋ ॥ ਪਹਿਲੀ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਪ੍ਰਹਰਿ ਕਰ ਦਯੋ ॥੧੯॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਸੋ ਰਤਿ ਮਾਨੈ ॥ ਬਰਸ ਦਿਵਸ ਕੋ ਇਕ ਦਿਨ ਜਾਨੈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਮੱਤ ਅਧਿਕ ਨ੍ਰਿਪ ਭਯੋ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਰਾਜ ਬਿਸਰਿ ਸਭ ਗਯੋ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਤਰੁਨਿ ਦੂਜੇ ਚਤੁਰਿ ਤਰੁਨ ਤੀਸਰੇ ਪਾਇ ॥ ਚਹਤ ਲਗਾਯੋ ਉਰਨ ਸੋ ਛਿਨਕਿ ਨ ਛੋਰਯੋ ਜਾਇ ॥੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤਾ ਸੋ ਰਤਿ ਮਾਨੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਪਯਾਰੋ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਲਾਗੀ ਰਹਤ ਤਵਨ ਕੇ ਉਰ ਸੋ ॥ ਜੈਸੇ ਭਾਂਤਿ ਮਾਖਿਕਾ ਗੁਰ ਸੋ ॥੨੨॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲਾਲ ਕੋ ਖਯਾਲ ਅਨੂਪਮ ਹੇਰਿ ਸੁ ਰੀਝਿ ਰਹੀ ਅਬਲਾ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਛੈਲਨਿ ਛੈਲ ਛਕੇ ਰਸ ਸੋ ਦੋਊ ਹੇਰਿ ਤਿਨੈ ਮਨ ਮੈ ਬਲਿ ਜਾਹੀ ॥ ਕਾਮ ਕਸੀ ਸੁ ਸਸੀ ਸਸਿ ਸੀ ਛਬਿ ਮੀਤ ਸੋ ਨੈਨ ਮਿਲੇ ਮੁਸਕਾਹੀ ॥ ਯੌ ਡਹਕੀ ਬਹਕੀ ਛਬਿਯਾਰ ਪਿਯਾ ਹੂੰ ਕੋ ਪਾਇ ਪਤੀਜਤ ਨਾਹੀ ॥੨੩॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਜੋਬਨ ਕੇ ਜੋਰ ਜੋਰਾਵਰੀ ਜਾਗੀ ਜਾਲਿਮ ਸੋ ਜਗ ਤੇ ਅਨਯਾਰੀ ਯੌ ਬਿਸਾਰੀ ਸੁਧਿ ਚੀਤ ਕੀ ॥ ਨਿਸਿ ਦਿਨ ਲਾਗਿਯੈ ਰਹਤ ਤਾ ਸੋ ਛਬਿਕੀ ਜਯੋਂ ਏਕੈ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ਸੁ ਮਾਨੋ ਐਸੀ ਰਾਜਨੀਤ ਕੀ ॥ ਆਪਨੇ ਹੀ ਹਾਥਨ ਬਨਾਵਤ ਸਿੰਗਾਰ ਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀ ਸਖੀਨ ਕੀ ਨ ਨੈਕਕੁ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੀ ॥ ਅੰਗ ਲਪਟਾਇ ਮੁਖੁ ਚਾਪਿ ਬਲਿ ਜਾਇ ਤਾ ਕੇ ਐਸੇ ਹੀ ਪਯਾਰੀ ਜਾਨੈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੂਪ ਲਲਾ ਕੋ ਲਾਲਚੀ ਲੋਚਨ ਲਾਲ ਅਮੋਲ ॥ ਬੰਕ ਬਿਲੋਕਨਿ

ਖਰਚ ਧਨੁ ਮੋ ਮਨ ਲੀਨੋ ਮੋਲ ॥੨੫॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ ਅਬਲਾ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਹੀ ਲਖਿ ਰੂਪ ਸਰੂਪ ਕੀ ਧਾਨੀ ॥ ਸਜਾਮ ਛੁਟੀ ਸਿਗਰੀ ਸਭ ਕੀ ਲਖਿ ਲਾਲ ਕੋ ਖਜਾਲ ਭਈ ਅਤਿਯਾਨੀ ॥ ਲਾਜ ਤਜੀ ਸਜਿ ਸਾਧ ਸਭੈ ਲਖਿ ਹੇਰਿ ਰਹੀ ਸਜਨੀ ਸਭ ਸਜਾਨੀ ॥ ਹੌ ਮਨ ਹੋਰਿ ਰਹੀ ਨ ਹਟਿਯੋ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਮੀਤ ਕੇ ਹਾਥ ਬਿਕਾਨੀ ॥੨੬॥ ਸਸਿਯਾ ਬਾਚ ॥ ਅੰਗ ਸਭੈ ਬਿਨੁ ਸੰਗ ਸਖੀ ਸਿਵ ਕੋ ਅਰਿ ਆਨਿ ਅਨੰਗ ਜਗਯੋ ॥ ਤਬ ਤੇਂ ਨ ਸੁਹਾਤ ਕਛੂ ਮੁਹਿ ਕੋ ਸਭ ਖਾਨ ਔ ਪਾਨ ਸਜਾਨ ਭਗਯੋ ॥ ਝਟਕੌ ਪਟਕੌ ਚਿਤ ਤੇ ਝਟਦੈ ਨ ਛੁਟੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਨੇਹ ਲਗਯੋ ॥ ਬਲਿ ਹੌ ਜੁ ਗਈ ਠਗ ਕੌ ਠਗਨੈ ਠਗ ਮੈ ਨ ਠਗਯੋ ਠਗ ਮੋਹਿ ਠਗਯੋ ॥੨੭॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਦੇਖੇ ਮੁਖ ਜੀਹੌਂ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਪਯ ਹੂੰ ਨ ਪੀਹੌਂ ਤਾਤ ਮਾਤ ਤਜਾਗ ਬਾਤ ਇਹੈ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੀ ॥ ਐਸੋ ਪ੍ਰਨ ਲੈਹੌਂ ਪਿਯ ਕਹੈ ਸੋਈ ਕਾਜ ਕੈਹੌਂ ਅਤਿ ਹੀਂ ਰਿਝੈਹੌਂ ਯਹੈ ਸਿੱਛਾ ਰਾਜਨੀਤ ਕੀ ॥ ਜੌ ਕਹੈਂ ਬਿਕੈਹੌਂ ਕਹੈਂ ਪਾਨੀ ਭਰਿ ਆਨਿ ਦੈਹੌਂ ਹੇਰੇ ਬਲਿ ਜੈਹੌਂ ਸੁਨ ਸਖੀ ਬਾਤ ਚੀਤ ਕੀ ॥ ਲਗਨ ਨਿਗੌਡੀ ਲਾਗੀ ਜਾ ਤੇ ਨੀਂਦ ਭੂਖਿ ਭਾਗੀ ਪਜਾਰੋ ਮੀਤ ਮੇਰੋ ਹੌ ਪਿਯਾਰੀ ਅਤਿ ਮੀਤ ਕੀ ॥੨੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਸਭ ਬਾਤ ਤਵਨ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਪਹਿਲੇ ਬਜਾਹਿ ਧਾਮ ਮੈ ਆਈ ॥ ਯਾ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਨਤ ਰਿਸਿ ਭਰੀ ॥ ਮਸਲਾ ਜੋਰਿ ਸੂਰ ਨਿਜੁ ਕਰੀ ॥੨੯॥ ਜਨਮੇ ਕੁਅਰਿ ਬਾਪ ਕੇ ਰਹੀ ॥ ਹ੍ਵੈ ਬੇਰਕਤ ਮੇਖਲਾ ਗਹੀ ॥ ਘਾਤ ਆਪਨੇ ਪਤਿ ਕੋ ਕਰਿਹੌਂ ॥ ਸੁਤ ਕੇ ਛੱਤ੍ਰ ਸੀਸ ਪਰ ਧਰਿਹੌਂ ॥੩੦॥ ਜਨੁ ਗ੍ਰਿਹ ਛੋਰਿ ਤੀਰਥਨ ਗਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਰਹਤ ਚੰਦ੍ਰ ਬ੍ਰਤ ਭਈ ॥ ਯਾ ਸੁਹਾਗ ਤੇ ਰਾਂਡੇ ਨੀਕੀ ॥ ਯਾ ਕੀ ਲਗਤ ਰਾਜੇਸ੍ਰੂਰੀ ਫੀਕੀ ॥੩੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਿਲਤ ਅਖੇਟਕ ਜੋ ਹਨੈ ਹਮਰੇ ਪਤਿ ਕੋ ਕੋਇ ॥ ਤੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਸਿਯਾ ਮਰੈ ਜਿਯਤ ਨ ਬਚਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥੩੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੈਠਿ ਮੰਤ੍ਰ ਤਿਨ ਯਹੈ ਪਕਾਯੋ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਦੈ ਦੂਤ ਪਠਾਯੋ ॥ ਖਿਲਤ ਅਖੇਟਕ ਰਾਵ ਜਬੈਹੈ ॥ ਤਬ ਮੇਰੋ ਉਰ ਮੈ ਸਰ ਖੈਹੈ ॥੩੩॥ ਤਾ ਕੋ ਕਾਲੁ ਨਿਕਟ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਪੁੰਨੂ ਸਾਹ ਸਿਕਾਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਜਬ ਗਹਿਰੇ ਬਨ ਬੀਚ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥ ਤਨਿ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੱਤ੍ਰ ਤਬ ਮਾਰਯੋ ॥੩੪॥ ਲਾਗਤ ਤੀਰ ਬੀਰ ਰਿਸਿ ਭਰਿਯੋ ॥ ਤੁਰੈ ਧਵਾਇ ਘਾਇ ਤਿਹ ਕਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਮਾਰਿ ਆਪੁ ਪੁਨਿ ਮਰਿਯੋ ॥ ਸੁਰਪੁਰ ਮਾਂਝਿ ਪਯਾਨੋ ਕਰਿਯੋ ॥੩੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਰਿ ਤਵਨ ਕੋ ਰਾਵ ਜੀ ਪਰਯੋ ਧਰਨਿ ਪਰ ਆਇ ॥

ਭ੍ਰਿਤਨ ਨਿਕਟ ਪਹੂੰਚਿ ਕੈ ਲਯੋ ਗਰੇ ਸੌ ਲਾਇ ॥੩੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੋ ਹਾਲ ਚਾਕਰਨ ਭਯੋ ॥ ਜਨੁਕ ਧਨੀ ਨ੍ਰਿਧਨੀ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਦੈ ਕਹਾ ਧਾਮ ਹਮ ਜੈਹੈਂ ॥ ਕਹਾ ਰਾਨਿਯਹਿ ਬੱਕਤ੍ਰ ਦਿਖੈਹੈਂ ॥੩੭॥ ਨਭ ਬਾਨੀ ਤਿਨ ਕੋ ਤਬ ਭਈ ॥ ਭ੍ਰਿਤ ਸੁਧਿ ਕਹਾ ਤੁਮਾਰੀ ਗਈ ॥ ਜੋਧਾ ਬਡੋ ਜੂਝਿ ਜਹੱ ਜਾਵੈ ॥ ਰਨ ਛਿਤ ਤੇਂ ਤਿਹ ਕੌ ਨ ਉਚਾਵੈ ॥੩੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਤੇ ਯਾ ਕੀ ਕਬਰ ਖਨਿ ਗਾਡਹੁ ਇਹੀ ਬਨਾਇ ॥ ਅੱਸੁ ਬਸਤ੍ਰ ਲੈ ਜਾਹੁ ਘਰ ਦੇਹੁ ਸੰਦੇਸੋ ਜਾਇ ॥੩੯॥ ਬਾਨੀ ਸੁਨਿ ਗਾਡ੍ਯੋ ਤਿਸੈ ਭਏ ਪਵਨ ਭ੍ਰਿਤ ਭੇਸ ॥ ਅੱਸੂ ਬਸਤ੍ਰ ਲੈ ਲਾਲ ਕੇ ਬਾਲਹਿ ਦਯੋ ਸੰਦੇਸ ॥੪੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੈਠੀ ਬਾਲ ਜਹਾਂ ਬਡਭਾਗੀ ਚਿੱਤ ਚੋਰ ਕੀ ਚਿਤਵਨਿ ਲਾਗੀ ॥ ਤਬ ਲੌ ਖਬਰਿ ਚਾਕਰਨ ਦਈ ॥ ਅਰੁਨ ਹੁਤੀ ਪਿਯਰੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੪੧॥

॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਚੜਿ ਬਿਵਾਨ ਤਹੱ ਤ੍ਰਿਯ ਚਲੀ ਜਹਾ ਹਨ੍ਯੋ ਨਿਜੁ ਪੀਯ ॥ ਕੈ ਲੈ ਐਹੌ ਪੀਯ ਕੌ ਕੈ ਤਹੱ ਦੈਹੌ ਜੀਯ ॥੪੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਲੀ ਚਲੀ ਅਬਲਾ ਤਹੱ ਆਈ ॥ ਦਾਬ੍ਯੋ ਜਹਾ ਮੀਤ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਕਬੁਰ ਨਿਹਾਰਿ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਭਈ ॥ ਤਾਂਹੀ ਬਿਖੈ ਲੀਨ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੪੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਰਨ ਸਭਨ ਕੇ ਮੂੰਡ ਪੈ ਸਫਲ ਮਰਨ ਹੈ ਤਾਹਿ ॥ ਤਨਕ ਬਿਖੈ ਤਨ ਕੌ ਤਜੈ ਪਿਯ ਸੌਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨਾਇ ॥੪੪॥ ਤਨ ਗਾਡ੍ਯੋ ਜਹ ਤੁਮ ਮਿਲੇ ਅੰਗ ਮਿਲ੍ਯੋ ਸਰਬੰਗ ॥ ਸਭ ਕਛੁ ਤਜਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਚਲ੍ਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਯਾਰੇ ਸੰਗ ॥੪੫॥ ਪਵਨ ਪਵਨ ਆਨਲ ਅਨਲ ਨਭ ਨਭ ਭੂ ਭੂ ਸੰਗ ॥ ਜਲ ਜਲ ਕੇ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਰਹਯੋ ਤਨੁ ਪਿਯ ਕੇ ਸਰਬੰਗ ॥੪੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਿਯ ਹਿਤ ਦੇਹ ਤਵਨ ਤ੍ਰਿਯ ਦਈ ॥ ਦੇਵਲੋਕ ਭੀਤਰ ਲੈ ਗਈ ॥ ਅਰਧਾਸਨ ਬਾਸਵ ਤਿਹੱ ਦੀਨੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਆਦਰੁ ਕੀਨੋ ॥੪੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵ ਬਧੂਨ ਅਪੱਛਰਨ ਲਯੋ ਬਿਵਾਨ ਚੜਾਇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਅਪਾਰ ਹੁਅ ਹਰਖੇ ਸੁਨਿ ਸੁਰਰਾਇ ॥੪੮॥ ਮਛਰੀ ਔ ਬਿਰਹੀਨ ਕੇ ਬਧ ਕੋ ਕਹਾ ਉਪਾਇ ॥ ਜਲ ਪਿਯ ਤੇ ਬਿਛੁਰਾਇਯਹਿ ਤਨਿਕ ਬਿਖੈ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥੪੯॥ ਪਾਪ ਨਰਕ ਤੇ ਨਾ ਡਰੀ ਕਰੀ ਸਵਤਿ ਕੀ ਕਾਨਿ ॥ ਅਤਿ ਚਿਤ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਕੈ ਪਿਯ ਲਗਵਾਯੋ ਬਾਨ ॥੫੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਵਤਿ ਸਾਲ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਸੋ

ਸਾਯਕ ਸੌ ਮਾਰਯੋ ॥ ਯਾ ਸੁਹਾਗ ਤੇ ਰਾਂਡੈ ਰਹਿਹੌ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਨਾਮੁ ਨਿਤਿ ਉਠਿ ਕਹਿਹੌ ॥੫੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਆਠ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੮॥੨੦੨੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਯਹ ਚਲਿ ਖਬਰ ਜਾਤ ਭੀ ਤਹਾਂ ॥ ਬੈਠੀ ਸਭਾ ਧਰਮ ਕੀ ਜਹਾਂ ॥ ਸਵਤਿ ਸਾਲ ਤਿਨ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਬਾਨ ਸਾਥ ਹਨਿ ਡਾਰਯੋ ॥੧॥ ਧਰਮਰਾਇ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾ ਦੁਖ ਤੇ ਜਿਨ ਇਸਤ੍ਰਿਯਹਿ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਹਨਯੋ ਰਿਸਾਇ ॥ ਤਾਂ ਦੁਖ ਤੇ ਤਿਹ ਮਾਰਿਯੈ ਕਰਿਯੈ ਵਹੈ ਉਪਾਇ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਰਬਸਿ ਪਾਤ੍ਰ ਹੁਤੀ ਸੁ ਨਗਰ ਮੈਂ ॥ ਨਾਚਤ ਹੁਤੀ ਕਾਲ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ॥ ਤਿਹੱ ਬੀਰੋ ਤਿਹੱ ਸਭਾ ਉਚਾਯੋ ॥ ਸਕਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਬੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥੩॥ ਉਰਬਸੀ ਬਾਚ ॥ ਮੁਸਕਿਲ ਹਨਨ ਤਵਨ ਕੋ ਗੁਨਿਯੈ ॥ ਜਾ ਕੋ ਅਧਿਕ ਸੀਲ ਜਗੁ ਸੁਨਿਯੈ ॥ ਜਾ ਕੋ ਚਿਤ ਚੰਚਲ ਪਹਿਚਾਨਹੁ ॥ ਤਾ ਕੌ ਲਈ ਹਾਥ ਮੈ ਮਾਨਹੁ ॥੪॥ ਯੌ ਕਹਿ ਨਿਕਸਿ ਮੋਲ ਹਯ ਲਯੋ ॥ ਜਾ ਪੈ ਲਾਖ ਟਕਾ ਦਸ ਦਯੋ ॥ ਚਮਕਿ ਚਲੈ ਜਬ ਤੁਰੈ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਇੰਦ੍ਰ ਹਯ ਲਾਜੈ ॥੫॥ ਆਪ ਅਨੂਪ ਬਸਤ੍ਰ ਤਨ ਧਾਰੇ ॥ ਭੂਖਨ ਸਕਲ ਜਰਾਇ ਸੁਧਾਰੇ ॥ ਲਾਂਬੇ ਕੇਸ ਕਾਂਧ ਪਰ ਛੋਰੇ ॥ ਜਨੁਕ ਫੁਲੇਲਹਿ ਜਾਤ ਨਿਚੋਰੇ ॥੬॥ ਅੰਜਨ ਆਂਜਿ ਆਂਖਿਯਨ ਦਯੋ ॥ ਜਨੁ ਕਰਿ ਲੂਟਿ ਸਿੰਗਾਰਹਿ ਲਯੋ ॥ ਜੁਲਫ ਜੰਜੀਰ ਜਾਲਮੈਂ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਗ ਅਸੁਰ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥੭॥ ਰਾਜਤ ਭ੍ਰਿਕੁਟਿ ਧਨੁਕ ਸੀ ਭਾਰੀ ॥ ਮੋਹਤ ਲੋਕ ਚੌਦਹਨਿ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥ ਜਾ ਕੀ ਨੈਕੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮੈਂ ਪਰੈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਸਕਲ ਬੁੱਧਿ ਪਰਹਰੈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਟਮੁਖ ਮੁਖਖਟ ਪੰਚਸਿਵ ਬਿਧਿ ਕੀਨੇ ਮੁਖਚਾਰਿ ॥ ਉਰਬਸਿ ਕੇਰੇ ਰੂਪ ਕੋ ਤਊ ਨ ਪਾਯੋ ਪਾਰ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਯੁਧ ਸਕਲ ਅੰਗ ਤਿਨ ਕਰੇ ॥ ਸੋਹਤ ਸਭ ਸਾਜਨ ਸੌ ਜਰੇ ॥ ਹੀਰਨ ਕੀ ਮੁਕਤਾ ਜਗ ਸੋਹੈ ॥ ਸਸਿ ਕੋ ਮਨੋ ਤਾਰਿਕਾ ਮੋਹੈ ॥੧੦॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਯੁਧਿ ਧਾਰਿ ਅਨੂਪਮ ਸੁੰਦਰਿ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਅਜਾਇਬ ਧਾਰੇ ॥ ਲਾਲ ਕੋ ਹਾਰ ਲਸੈ ਉਰ ਭੀਤਰ ਭਾਨ ਤੇਂ ਜਾਨੁ ਬਡੇ ਛਬਿਯਾਰੇ ॥ ਮੋਤਿਨ ਕੀ ਲਰਕੈ ਮੁਖ ਪੈ ਮ੍ਰਿਗ ਨੈਨਿ ਫਬੇ ਮ੍ਰਿਗ ਸੇ ਕਜਰਾਰੇ ॥ ਮੋਹਤ ਹੈ ਸਭ ਹੀ ਕੇ ਚਿਤੈਂ ਨਿਜੁ ਹਾਥ ਮਨੋ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਸੁਧਾਰੇ ॥੧੧॥

ਛੋਰਿ ਦਏ ਕਚ ਕਾਂਧਨ ਊਪਰ ਸੁੰਦਰ ਪਾਗ ਸੌ ਸੀਸ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਭੂਖਨ ਚਾਰੁ ਲਸੈ ਸਜ ਅੰਗਨ ਭਾਗ ਭਰਯੋ ਸਭ ਹੀ ਕਹੱ ਭਾਵੈ ॥ ਬਾਲ ਲਖੈਂ ਕਹਿ ਲਾਲ ਤਿਸੈ ਲਟਕਾਵਤ ਅੰਗਨ ਮੈਂ ਜਬ ਆਵੈ ॥ ਰੀਝਤ ਕੋਟਿ ਸੁਰੀ ਅਸੁਰੀ ਸੁਧਿ ਹੇਰਿ ਛੁਟੈ ਸਤਹੂ ਛੁਟ ਜਾਵੈ ॥੧੨॥ ਭੂਖਨ ਧਾਰਿ ਚੜ੍ਯੋ ਰਥ ਊਪਰਿ ਬਾਂਧਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨਿਖੰਗ ਬਨਾਯੋ ॥ ਖਾਤ ਤੰਬੋਲ ਬਿਰਾਜਤ ਸੁੰਦਰ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੋ ਬਿਰਮਾਯੋ ॥ ਬਾਸਵ ਨੈਨ ਸਹੰਸ੍ਰਨ ਸੌ ਛਬਿ ਹੇਰਿ ਰਹ੍ਯੋ ਕਛੁ ਪਾਰ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਆਪੁ ਬਨਾਇ ਅਨੂਪਮ ਕੋ ਬਿਧਿ ਐਂਚਿ ਰਹ੍ਯੋ ਦੁਤਿ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਯੋ ॥੧੩॥ ਪਾਨ ਚਬਾਇ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸਾਥ ਜਰਾਇ ਜਰੇ ਹਥਿਯਾਰ ਬਨਾਏ ॥ ਅੰਜਨ ਆਂਜਿ ਅਨੂਪਮ ਸੁੰਦਰਿ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਭੈ ਬਿਰਮਾਏ ॥ ਕੰਠਸਿਰੀ ਮਨਿ ਕੰਕਨ ਕੁੰਡਲ ਹਾਰ ਸੁਨਾਰਿ ਹੀਏ ਪਹਿਰਾਏ ॥ ਕਿੰਨਰ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਦਿਸਾ ਬਿਦਿਸਾਨ ਕੈ ਲੋਕ ਬਿਲੋਕਿਨ ਆਏ ॥੧੪॥ ਇੰਦ੍ਰ ਸਹੱਸ੍ਰ ਬਿਲੋਚਨ ਸੌ ਅਵਿਲੋਕ ਰਹ੍ਯੋ ਛਬਿ ਅੰਤੁ ਨ ਆਯੋ ॥ ਸੇਖ ਅਸੇਖਨ ਹੀ ਮੁਖ ਸੌ ਗੁਨ ਭਾਖਿ ਰਹ੍ਯੋ ਪਰੁ ਪਾਰ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਰੁਦ੍ਰ ਪਿਯਾਰੀ ਕੀ ਸਾਰੀ ਕੀ ਕੋਰ ਨਿਹਾਰਨ ਕੌ ਮੁਖ ਪੰਚ ਬਨਾਯੋ ॥ ਪੂਤ ਕਿਯੇ ਖਟ ਚਾਰਿ ਬਿਧੈ ਚਤੁਰਾਨਨ ਯਾਹੀ ਤੇਂ ਨਾਮੁ ਕਹਾਯੋ ॥੧੫॥ ਕੰਚਨ ਕੀਰ ਕਲਾਨਿਧਿ ਕੇਹਰ ਕੋਕ ਕਪੋਤ ਕਰੀ ਕੁਰਰਾਨੇ ॥ ਕਲਿਪੱ ਦ੍ਰੁਮ ਕੀ ਅਨੁਜਾ ਕਮਨੀ ਬਿਨੁ ਦਾਰਿਵ ਦਾਮਨਿ ਦੇਖਿ ਬਿਕਾਨੇ ॥ ਰੀਝਤ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਭੈ ਨਰਦੇਵ ਭਏ ਛਬਿ ਹੇਰਿ ਦਿਵਾਨੇ ॥ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸੋ ਜਾਨਿ ਪਰੈ ਤਿਹ ਬਾਲ ਕੇ ਅੰਗ ਨ ਜਾਤ ਪਛਾਨੇ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਸ ਸੀਸਨ ਰਾਵਨ ਰਰੈ ਲਿਖਤ ਬੀਸ ਭੁਜ ਜਾਇ ॥ ਤਰੁਨੀ ਕੇ ਤਿਲ ਕੀ ਤਊ ਸਕ੍ਯੋ ਨ ਛਬਿ ਕੌ ਪਾਇ ॥੧੭॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਲਾਲਨ ਕੋ ਸਰਪੇਚ ਬਧ੍ਯੋ ਸਿਰ ਮੋਤਿਨ ਕੀ ਉਰ ਮਾਲ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਭੂਖਨ ਚਾਰੁ ਦਿਪੈਂ ਅਤਿ ਹੀ ਦੁਤਿ ਦੇਖਿ ਮਨੋਜਵ ਕੋ ਮਨੁ ਲਾਜੈ ॥ ਮੋਦ ਬਢੈ ਨਿਰਖੇ ਚਿਤ ਮੈਂ ਤਨਿਕੇਕ ਬਿਖੈ ਤਨ ਕੋ ਦੁਖ ਭਾਜੈ ॥ ਜੋਬਨ ਜੋਤਿ ਜਗੈ ਸੁ ਮਨੋ ਸੁਰਰਾਜ ਸੁਰਾਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਰਾਜੈ ॥੧੮॥ ਛੋਰੇ ਹੈਂ ਬੰਦ ਅਨੂਪਮ ਸੁੰਦਰਿ ਪਾਨ ਚਬਾਇ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾਯੋ ॥ ਅੰਜਨ ਆਂਜਿ ਦੁਹੂੰ ਅਖਿਯਾਨ ਸੁ ਭਾਲ ਮੈਂ ਕੇਸਰਿ ਲਾਲ ਲਗਾਯੋ ॥ ਝੂਮਕ ਦੇਤ ਝੁਕੈ ਝੁਮਕੇ ਕਬਿ ਰਾਮ ਸੁ ਭਾਵ ਭਲੋ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਮਾਨਹੁ ਸੌਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਕੌ ਇਕ ਬਾਰਹਿ ਬਾਂਧਿ ਕੈ ਜੇਲ ਚਲਾਯੋ ॥੧੯॥ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਕਰੋ ਸਭ ਹੀ ਤਨ ਕੇਸ ਛੁਟੇ

ਸਿਰ ਸਜਾਮ ਸੁਹਾਵੈਂ ॥ ਜੋਬਨ ਜੋਤਿ ਜਗੈ ਅਤਿ ਹੀ ਮੁਨਿ ਹੇਰਿ ਡिਗੈਂ ਤਪ ਤੇ ਪਛੁਤਾਵੈਂ ॥ ਕਿੰਨਰ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਦਿਸਾ ਬਿਦਿਸਾਨ ਕੀ ਬਾਲ ਬਿਲੋਕਨ ਆਵੈਂ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਹੇਰਿ ਪ੍ਰਭਾ ਸਭ ਹੀ ਬਲ ਜਾਵੈਂ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੋ ਭੇਖ ਬਨਾਇ ਕੈ ਤਹੱ ਤੇ ਕਰਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਪਲਕ ਏਕ ਬੀਤੀ ਨਹੀ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚੀ ਆਨਿ ॥੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਤੀ ਕਥਾ ਸੁ ਯਾ ਪੈ ਭਈ ॥ ਅਬ ਕਥ ਚਲਿ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਪੈ ਗਈ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਮਾਰਿ ਰਾਜ ਜਿਨ ਲਯੋ ॥ ਲੈ ਸੁ ਛਤ੍ਰ ਨਿਜੁ ਸੁਤ ਸਿਰ ਦਯੋ ॥੨੨॥ ਮੁਖੁ ਫੀਕੋ ਕਰਿ ਸਭਨ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਚਿਤ ਅਪਨੇ ਮੈਂ ਮੋਦ ਬਢਾਵੈ ॥ ਸੋ ਪੁੰਨੂ ਨਿਜੁ ਸਿਰ ਤੇ ਟਾਰੋ ॥ ਰਾਜ ਕਮੈਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮਾਰੋ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਵਤਿ ਸਾਲ ਤੇ ਮੈ ਜਰੀ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਦਯੋ ਸੰਘਾਰਿ ॥ ਬਿਧਵਾ ਹੀ ਹ੍ਵੈ ਜੀਵਿ ਹੌ ਜੌ ਰਾਖੈ ਕਰਤਾਰ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਵਤਿ ਸਾਲ ਸਿਰ ਪੈ ਨਹਿ ਸਹਿਯੈ ॥ ਬਿਧਵਾ ਹੀ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਜਗ ਰਹਿਯੈ ॥ ਧਨ ਕੋ ਟੋਟਿ ਕਛੂ ਮੁਹਿ ਨਾਹੀ ॥ ਐਸ ਕਹੈ ਅਬਲਾ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੋ ਭੋਗ ਮੁਹਿ ਕਰਨਿ ਨ ਦੇਤੋ ਰਾਇ ॥ ਅਬਿ ਚਿਤ ਮੈ ਜਿਹ ਚਾਹਿ ਹੌ ਲੈ ਹੌ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੈਠਿ ਝਰੋਖੇ ਮੁਜਰਾ ਲੇਵੈ ॥ ਜਿਹ ਭਾਵੈ ਤਾ ਕੋ ਧਨੁ ਦੇਵੈ ॥ ਰਾਜ ਕਾਜ ਕਛੁ ਬਾਲ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਖੇਲ ਬਿਖੈ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਗਵਾਵੈ ॥੨੭॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਤਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਯੋ ਕੀਯੋ ॥ ਬੈਠਿ ਝਰੋਖੇ ਮੁਜਰਾ ਲੀਯੋ ॥ ਸਭ ਸੂਰਨ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਯਹ ਸੁਨਿ ਭੇਵ ਉਰਬਸੀ ਪਾਯੋ ॥੨੮॥ ਭੂਖਨ ਵਹੈ ਅੰਗ ਤਿਨ ਧਰੇ ॥ ਨਿਜੁ ਆਲੈ ਤੇ ਨਿਕਸਨਿ ਕਰੇ ॥ ਮੁਸਕੀ ਤਾਜੀ ਚੜੀ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਨਿਸ ਕੋ ਮਨੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਲਾਜੈ ॥੨੯॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸਜਾਮ ਛੁਟੇ ਕਚ ਕਾਂਧਨ ਊਪਰਿ ਸੋਭਿਤ ਹੈ ਅਤਿ ਹੀ ਘੁੰਘਰਾਰੇ ॥ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਦਿਪੈ ਅਤਿ ਚਾਰੁ ਸੁ ਮੋ ਪਹਿ ਤੇ ਨਹਿ ਜਾਤ ਉਚਾਰੇ ॥ ਰੀਝਤ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਭੈ ਸੁ ਕਹਾ ਬਪੁਰੇ ਨਰਦੇਵ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਬਾਲ ਕੌ ਰੋਕਿ ਸਭੈ ਤਜਿ ਸੋਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਕੇ ਲੋਕ ਬਿਲੋਕਿਤ ਸਾਰੇ ॥੩੦॥ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾਇ ਕੈ ਸੁੰਦਰਿ ਅੰਜਨ ਆਂਖਿਨ ਆਂਜਿ ਦੀਯੋ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਤਨ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਧਰੇ ਜਨੁ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋ ਬਿਨੁ ਦ੍ਰਪ ਕੀਯੋ ॥ ਕਲਗੀ ਗਜਗਾਹ ਬਨੀ ਘੁੰਘਰਾਰ ਚੜੀ ਹਯ ਪੈ ਹੁਲਸਾਤ ਹੀਯੋ ॥ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਹੀ ਇਹ ਕਾਮਨਿ ਯੋ ਸਭ ਭਾਮਿਨਿ ਕੋ ਮਨ ਮੋਲ ਲੀਯੋ ॥੩੧॥ ਸੀਸ ਫਬੈ ਕਲਗੀ ਤੁਰਰੋ ਸੁਭ ਲਾਲਨ ਕੋ ਸਰਪੇਚ ਸੁਹਾਯੋ ॥ ਹਾਰ ਅਪਾਰ

ਧਰੇ ਉਰ ਮੈ ਮਨ ਦੇਖਿ ਮਨੋਜਵ ਕੋ ਬਿਰਮਾਯੋ ॥ ਬੀਰੀ ਚਬਾਤ ਕਛੂ ਮੁਸਕਾਤ ਬੰਧੇ ਗਜਗਾਹ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਯੋ ॥ ਸ੍ਯਾਮ ਭਨੈ ਮਹਿ ਲੋਕ ਕੀ ਮਾਨਹੁ ਮਾਨਨਿ ਕੋ ਮਨੁ ਮੋਹਨੁ ਆਯੋ ॥੩੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਭਾਵਤੀ ਰਾਨੀ ਤਬੈ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਰੀਝਿ ਅਧਿਕ ਚਿਤ ਮੈ ਰਹੀ ਹਰਅਰਿ ਸਰ ਗਯੋ ਮਾਰਿ ॥੩੩॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਕੈਧੌ ਕਾਹੂ ਰਿਖਿ ਇੰਦ੍ਰ ਆਸਨ ਤੇ ਟਾਰਿ ਦਯੋ ਕੈਧੌ ਇਹ ਸੂਰਜ ਸਰੂਪ ਧਰਿ ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਕੈਧੌ ਚੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਲੋਕ ਛੋਰਿ ਕੈ ਸਿਪਾਹੀ ਬਨ ਮੇਰੇ ਜਾਨ ਤੀਰਥ ਅਨੈਬੇ ਕੋ ਸਿਧਾਯੋ ਹੈ ॥ ਕੈਧੌ ਹੈ ਅਨੰਗ ਅਰਧੰਗਕ ਕੇ ਅੰਤਕ ਤੇ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਰੂਪ ਕੈ ਕੈ ਆਪੁ ਕੌ ਛਪਾਯੋ ਹੈ ॥ ਕੈਧੌ ਯਹ ਸਸਿਯਾ ਕੇ ਰਸਿਯਾ ਨੈ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਮੇਰੇ ਛਲਬੇ ਕੌ ਕਛੂ ਛਲ ਸੋ ਬਨਾਯੋ ਹੈ ॥੩੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਲੌ ਬੈਨ ਕਹਨ ਨਹਿ ਪਾਈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਨਿਕਟ ਗਯੋ ਵਹੁ ਆਈ ॥ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ਮੱਤ ਹ੍ਵੈ ਝੂਲੀ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਸਕਲ ਤਾਂਹਿ ਸੁਧਿ ਭੂਲੀ ॥੩੫॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਪਠਏ ਦੂਤ ਅਨੇਕ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਤਿਨ ਕੌ ਦਯੋ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਮਹੂਰਤ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਇਹ ਗ੍ਰਿਹ ਬਸੋ ॥੩੬॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਕੈਧੌ ਅਲਿਕੇਸ ਹੋ ਕਿ ਸਸਿ ਹੋ ਦਿਨੇਸ ਹੋ ਕਿ ਰੂਪ ਹੂ ਕਿ ਭੇਸ ਹੋ ਜਹਾਨ ਮੈ ਸੁਹਾਏ ਹੋ ॥ ਸੇਸ ਹੋ ਸੁਰੇਸ ਹੋ ਗਨੇਸ ਹੋ ਮਹੇਸ ਹੋ ਜੀ ਕੈਧੌ ਜਗਤੇਸ ਤੁਮ ਬੇਦਨ ਬਤਾਏ ਹੋ ।। ਕਾਲਿੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਏਸ ਹੋ ਕਿ ਤੁਮ ਹੀ ਜਲੇਸ ਹੋ ਬਤਾਵੌ ਕੌਨ ਦੇਸ ਕੇ ਨਰੇਸੁਰ ਕੇ ਜਾਏ ਹੋ ॥ ਕਹੋ ਮੇਰੇ ਏਸ ਕਿਹ ਕਾਜ ਨਿਜੁ ਦੇਸ ਛੋਰਿ ਚਾਕਰੀ ਕੋ ਭੇਸ ਕੈ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਆਏ ਹੋ ॥੩੭॥ ਹੌ ਨ ਅਲਿਕੇਸ ਹੋ ਨ ਸਸਿ ਹੌ ਦਿਨੇਸ ਹੌ ਨ ਰੂਪ ਹੂ ਕੇ ਭੇਸ ਕੈ ਜਹਾਨ ਮੈ ਸੁਹਾਯੋ ਹੌ ॥ ਸੇਸ ਨ ਸੁਰੇਸ ਹੌ ਗਨੇਸ ਹੌ ਮਹੇਸ ਨਹੀ ਹੋ ਨ ਜਗਤੇਸ ਹੋ ਜੁ ਬੇਦਨ ਬਤਾਯੋ ਹੌ ॥ ਕਾਲਿੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਏਸ ਅਥਿਤੇਸ ਮੈ ਜਲੇਸ ਨਹੀ ਦੱਛਿਨ ਕੇ ਦੇਸ ਕੇ ਨਰੇਸੁਰ ਕੋ ਜਾਯੋ ਹੌ ॥ ਮੋਹਨ ਹੈ ਨਾਮ ਆਗੇ ਜੈਹੋ ਸਸੁਰਾਰੇ ਧਾਮ ਸੋਭਾ ਸੁਨਿ ਤੁਮਰੀ ਤਮਾਸੇ ਕਾਜ ਆਯੋ ਹੌ ॥੩੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੋਰੀ ਸੋਭਾ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸੁਨਿ ਸੁੰਦਰਿ ਆਯੋ ਈਹਾਂ ਚਲਿ ਕੋਸ ਹਜਾਰੌ ॥ ਆਜੁ ਮਹੂਰਤ ਹੈ ਤਿਤ ਕੋ ਕਛੁ ਸਾਥ ਮਿਲੈ ਨਹੀਂ ਤ੍ਰਾਸ ਬਿਚਾਰੌ ॥ ਰੀਤ ਹੈ ਧਾਮ ਇਹੈ ਹਮਰੇ ਨਿਜੁ ਨਾਰਿ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਔਰ ਨਿਹਾਰੌ ॥ ਖੇਲੋ ਹਸੋ ਸੁਖ ਸੋ ਤੁਮ ਹੂੰ ਮੁਹਿ ਦੇਹੁ ਬਿਦਾ ਸਸੁਰਾਰਿ ਸਿਧਾਰੌ ॥੩੯॥ ਬਾਤ ਬਿਦਾ ਕੀ ਸੁਨੀ ਜਬ ਹੀ ਬਿਨੁ ਚੈਨ ਭਈ ਨ ਸੁਹਾਵਤ ਜੀ ਕੀ ॥ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਸੀ ਬਾਲ ਹੁਤੀ ਤਤਕਾਲ ਭਈ ਮੁਖ ਕੀ ਛਬਿ ਫੀਕੀ ॥ ਹਾਥ

ਉਚਾਇ ਹਨੀ ਛਤਿਯਾ ਉਰ ਪੈ ਲਸੈ ਯੌ ਮੁੰਦਰੀ ਅੰਗੁਰੀ ਕੀ ॥ ਦੇਖਨ ਕੋ ਪਿਯ ਕੌ ਤਿਯ ਕੀ ਪ੍ਰਗਟੀ ਅਖਿਯਾਂ ਜੁਗ ਜਾਨੁਕ ਹੀ ਕੀ ॥੪੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨੁ ਤਰਫਤ ਤਵ ਮਿਲਨ ਕੌ ਤਨੁ ਭੇਟਤ ਨਹਿ ਜਾਇ ॥ ਜੀਭਿ ਜਰੋ ਤਿਹ ਨਾਰਿ ਕੀ ਦੈ ਤੁਹਿ ਬਿਦਾ ਬੁਲਾਇ ॥੪੧॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਕੋਊ ਦਿਨ ਰਹੋ ਹਸਿ ਬੋਲੋ ਆਛੀ ਬਾਤੈ ਕਹੋ ਕਹਾ ਸਸੁਰਾਰਿ ਕੀ ਅਨੋਖੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਾਗੀ ਹੈ ॥ ਯਹੈ ਰਾਜ ਲੀਜੈ ਯਾ ਕੋ ਰਾਜਾ ਹ੍ਵੈਕੈ ਰਾਜ ਕੀਜੈ ਹਾਥੁ ਚਾਇ ਦੀਜੈ ਮੋਹਿ ਯਹੈ ਜਿਯ ਜਾਗੀ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਕੌ ਨਿਹਾਰਿ ਕਿਯ ਮਾਰ ਨੈ ਸੁਮਾਰ ਮੋਕੌ ਤਾ ਤੇ ਬਿਸੰਭਾਰ ਭਈ ਨੀਂਦ ਭੂਖਿ ਭਾਗੀ ਹੈ ॥ ਤਹਾ ਕੌ ਨ ਜੈਯੈ ਮੇਰੀ ਸੇਜ ਕੌ ਸੁਹੈਯੈ ਆਨਿ ਲਗਨ ਨਿਗੌਡੀ ਨਾਥ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਲਾਗੀ ਹੈ ॥੪੨॥ ਏਕ ਪਾਇ ਸੇਵਾ ਕਰੌ ਚੇਰੀ ਹ੍ਵੈਕੈ ਨੀਰ ਭਰੌ ਤੁਮ ਹੀ ਕੌ ਬਰੌ ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਯਹੈ ਰਾਜ ਲੇਹੁ ਹਾਥ ਉਠਾਇ ਮੋ ਕੌ ਟੂਕਾ ਦੇਹੁ ਹਮ ਸੌ ਬਢਾਵੌ ਨੇਹੁ ਜਾ ਤੇ ਲਾਲ ਜੀਜਿਯੈ ॥ ਜੌ ਕਹੌ ਬਿਕੈਹੌ ਜਹਾਂ ਭਾਖੋ ਤਹਾਂ ਚਲੀ ਜੈਹੌ ਐਸੋ ਹਾਲ ਹੇਰਿ ਨਾਥ ਕਬਹੂੰ ਪ੍ਰਸੀਜਿਯੈ ॥ ਯਾਹੀ ਠੌਰ ਰਹੋ ਹਸਿ ਬੋਲੋ ਆਛੀ ਬਾਤੈ ਕਹੋ ਜਾਨ ਸਸੁਰਾਰਿ ਕੋ ਨ ਨਾਮੁ ਫੇਰ ਲੀਜਿਯੈ ॥੪੩॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਯੋ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਤਜਿ ਕੈ ਸੁਨਿ ਸੁੰਦਰਿ ਤੋਹਿ ਭਜੇ ਧ੍ਰਮ ਜਾਤ ਹਮਾਰੋ ॥ ਰਾਜ ਕਰੌ ਅਪਨੋ ਤੁਮ ਹੀ ਸੁਖ ਸੋਂ ਇਨ ਧਾਮਨ ਬੀਚ ਬਿਹਾਰੋ ॥ ਮੈਂ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਜਬ ਤੇ ਤਬ ਤੇ ਤਜਿ ਕਾਨਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਨਹਿ ਆਨ ਨਿਹਾਰੋ ॥ ਕਯਾ ਤੁਮ ਖਯਾਲ ਪਰੋ ਹਮਰੇ ਮਨ ਧੀਰ ਧਰੋ ਰਘੁਨਾਥ ਉਚਾਰੋ ॥੪੪॥ ਕ੍ਰੋਰਿ ਉਪਾਇ ਕਰੋ ਲਲਨਾ ਤੁਮ ਕੇਲ ਕਰੇ ਬਿਨੁ ਮੈ ਨ ਟਰੋਂਗੀ ॥ ਭਾਜਿ ਰਹੋ ਬ ਕਹਾ ਹਮ ਤੇਂ ਤੁਮ ਭਾਂਤਿ ਭਲੀ ਤੁਹਿ ਆਜ ਬਰੋਂਗੀ ॥ ਜੌ ਨ ਮਿਲੋ ਤੁਮ ਆਜੁ ਹਮੈ ਅਬ ਹੀ ਤਬ ਮੈ ਬਿਖ ਖਾਇ ਮਰੋਂਗੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੇ ਦਰਸੇ ਪਰਸੇ ਬਿਨੁ ਪਾਵਕ ਮੈਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੋਂਗੀ ॥੪੫॥ ਮੋਹਨ ਬਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੀਤਿ ਯਹੈ ਕੁਲ ਪਰੀ ਹਮਾਰੇ ॥ ਸੁ ਮੈ ਕਹਤ ਹੋ ਤੀਰ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਚਲ ਕਿਸਹੂੰ ਕੇ ਧਾਮ ਨ ਜਾਹੀ ॥ ਚਲਿ ਆਵੈ ਛੋਰੈ ਤਿਹ ਨਾਹੀ ॥੪੬॥ ਜਬ ਯਹ ਬਾਤ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਨਿਜੁ ਮਤਿ ਬੀਚ ਯਹੈ ਠਹਰਾਈ ॥ ਹੌਂ ਚਲਿ ਧਾਮ ਮੀਤ ਕੇ ਜੈਹੌਂ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੇ ਭੋਗ ਕਮੈਹੌਂ ॥੪੭॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਜੁ ਪਯਾਨ ਕਰੋਂਗੀ ਤਹਾਂ ਸਖੀ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਬਨਾਊਂ ॥ ਮੀਤ ਕੇ ਧਾਮ ਬਦਯੋ ਮਿਲਿਬੋ ਨਿਸਿ ਹੋਤ ਨਹੀ ਅਬ ਹੀ ਮਿਲਿ ਆਊਂ ॥ ਸਾਵਨ ਮੋ ਮਨ ਭਾਵਨ ਕੇ ਲੀਏ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਨ ਕੌ ਤਰਿ ਜਾਊਂ ॥ ਕ੍ਰੋਰਿ ਉਪਾਉ ਕਰੌ ਸਜਨੀ ਪਿਯ ਕੋ ਤਨਕੈ ਤਨ ਭੇਟਨ ਪਾਊਂ ॥੪੮॥

ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਤੇ ਮੈ ਭਵ ਮੋ ਭਵ ਲੀਯੋ ॥ ਆਨਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸੌ ਭੋਗ ਨ ਕੀਯੋ ॥ ਜੌ ਐਸੋ ਚਿਤ ਰਿਝ੍ਯੋ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਤੋ ਬ ਕਹਾ ਬਸਿ ਚਲਤ ਹਮਾਰੋ ॥੪੯॥ ਹੌ ਨ ਪਯਾਨ ਧਾਮ ਤਵ ਕਰੋ ॥ ਨਰਕ ਪਰਨ ਤੇ ਅਤਿ ਚਿਤ ਡਰੋ ॥ ਤੁਮ ਹੀ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ਐਯਹੁ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੋ ਭੋਗ ਕਮੈਯਹੁ ॥੫੦॥ ਬਾਤੈਂ ਕਰਤ ਨਿਸਾ ਪਰਿ ਗਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਕਾਮ ਕਰਾ ਅਤਿ ਭਈ ॥ ਅਧਿਕ ਅਨੂਪਮ ਭੇਸ ਬਨਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਓਰ ਪਠਾਯੋ ॥੫੧॥ ਤਬ ਮੋਹਨ ਨਿਜੁ ਗ੍ਰਿਹ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਅਨੂਪਮ ਭੇਸ ਬਨਾਯੋ ॥ ਟਕਿਯਨ ਕੀ ਚਪਟੀ ਉਰ ਬਸੀ ॥ ਮੋਮ ਮਾਰਿ ਆਸਨ ਸੌ ਕਸੀ ॥੫੨॥ ਬਿਖਿ ਕੋ ਲੇਪ ਤਵਨ ਮੌ ਕੀਯੋ ॥ ਸਿਵਹਿ ਰਿਝਾਇ ਮਾਂਗ ਕਰ ਲੀਯੋ ॥ ਜਾ ਕੇ ਅੰਗ ਤਵਨ ਸੌ ਲਾਗੈ ॥ ਤਾ ਕੈ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨਨ ਜਮ ਭਾਗੈ ॥੫੩॥ ਤਬ ਲੌ ਨਾਰਿ ਗਈ ਵਹੁ ਆਈ ॥ ਕਾਂਮਾਤੁਰ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਲਪਟਾਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਭੇਦ ਕਛੂ ਨਹਿ ਜਾਨ੍ਯੋ ॥ ਉਰਬਸਿ ਕੌ ਕਰਿ ਪੁਰਖ ਪਛਾਨ੍ਯੋ ॥੫੪॥ ਤਾ ਸੋ ਭੋਗ ਅਧਿਕ ਜਬ ਕੀਨੋ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਮਾਨਿ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਲੀਨੋ ॥ ਬਿਖੁ ਕੇ ਚੜੇ ਮੱਤ ਤਬ ਭਈ ॥ ਜਮ ਕੇ ਧਾਮ ਬਿਖੈ ਚਲਿ ਗਈ ॥੫੫॥ ਉਰਬਸਿ ਜਬ ਤਾ ਕੋ ਬਧ ਕੀਯੋ ॥ ਸੁਰ ਪੁਰ ਕੋ ਮਾਰਗ ਤਬ ਲੀਯੋ ॥ ਜਹਾਂ ਕਾਲ ਸੁਭ ਸਭਾ ਬਨਾਈ ॥ ਉਰਬਸਿ ਯੌ ਚਲਿ ਕੈ ਤਹ ਆਈ ॥੫੬॥ ਤਾ ਕੌ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਤਿਨ ਦੀਯੋ ॥ ਮੇਰੋ ਬਡੋ ਕਾਮ ਤੁਮ ਕੀਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੌ ਜਿਨ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਤੈਂ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਪ੍ਰਹਾਰ੍ਯੋ ॥੫੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾ ਦੁਖ ਤੇ ਜਿਨਿ ਇਸਤ੍ਰਿਯਹਿ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਹਨ੍ਯੋ ਰਿਸਾਇ ॥ ਤਿਸੀ ਦੋਖ ਮਾਰ੍ਯੋ ਤਿਸੈ ਧੰਨ੍ਯ ਧੰਨ੍ਯ ਜਮ ਰਾਇ ॥੫੮॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਨੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੦੯॥੨੦੮੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਪੂਰਬ ਦੇਸ ਕੋ ਏਸ ਰੁਪੇਸ੍ਵਰ ਰਾਜਤ ਹੈ ਅਲਕੇਸ੍ਵਰ ਜੈਸੋ ॥ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ਕਰ੍ਯੋ ਕਰਤਾਰ ਕਿਧੌ ਅਸੁਰਾਰਿ ਸੁਰੇਸ ਨ ਤੈਸੋ ॥ ਭਾਰ ਭਰੇ ਭਟ ਭੂਧਰ ਕੀ ਸਮ ਭੀਰ ਪਰੇ ਰਨ ਏਕਲ ਸੈ ਸੋ ॥ ਜੰਗ ਜਗੇ ਅਰਧੰਗ ਕਰੇ ਅਰਿ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਮਕਰਧ੍ਵੱਜ ਕੈਸੋ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਪੂਤ ਹੋਤ ਗ੍ਰਿਹ ਨਾਹੀ ॥ ਚਿੰਤਾ ਯਹੈ ਪ੍ਰਜਾ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਮਾਤ ਅਧਿਕ ਅਕੁਲਾਈ ॥ ਏਕ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਿਹ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਈ ॥੨॥ ਕੰਨ੍ਯਾ ਏਕ ਰਾਵ ਕੀ ਲਹੀ ॥ ਸੋ ਨ੍ਰਿਪ

ਕੇ ਬਰਬੇ ਕਹੱ ਕਹੀ ॥ ਰਾਇ ਪੁਰਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਆਨੀ ॥ ਰੋਪੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਮਨ ਨਹਿ ਮਾਨੀ ॥੩॥ ਜਨ ਕਹਿ ਰਹੇ ਬਜਾਹ ਨਾ ਕੀਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਬਿਸਾਰਿ ਚਿੱਤ ਤੇ ਦੀਯੋ ॥ ਤਵਨ ਨਾਰਿ ਹੱਠਨਿ ਹਠਿ ਗਹੀ ॥ ਤਾ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰ ਬਰਿਸ ਬਹੁ ਰਹੀ ॥੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਵ ਰੁਪੇਸੁਰ ਕੋ ਅਰਿ ਥੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋ ਕੁਪਿ ਕੈ ਤਿਹੱ ਊਪਰ ਆਯੋ ॥ ਭੇਦ ਸੁਨ੍ਯੋ ਇਨ ਹੂੰ ਲਰਬੇ ਕਹੱ ਸੈਨ ਜਿਤੌ ਜੁ ਹੁਤੋ ਸੁ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਦੁੰਦਭਿ ਭੇਰ ਬਜਾਇ ਰਿਸਾਇ ਚੜ੍ਯੋ ਦਲ ਜੋਰਿ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਯੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮਕੁਮਾਰ ਕੈ ਧਾਰ ਹਜਾਰ ਮਨੋ ਜਲ ਰਾਸਿ ਕੈ ਭੇਟਨ ਧਾਯੋ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਮਡੇ ਅਮਿਤ ਸੂਰਮਾ ਦੁਹਿ ਦਿਸਿ ॥ ਛਾਡਤ ਬਾਨ ਤਾਨਿ ਧਨੁ ਕਰਿ ਰਿਸਿ ॥ ਧੁਕਿ ਧੁਕਿ ਪਰੇ ਬੀਰ ਰਨ ਭਾਰੇ ॥ ਕਟਿ ਕਟਿ ਗਏ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਮਾਰੇ ॥੬॥ ਨਾਚਤ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਰਨ ਮਾਂਹੀ ॥ ਜੰਬੁਕ ਗੀਧ ਮਾਸੁ ਲੈ ਜਾਂਹੀ ॥ ਕਟਿ ਕਟਿ ਮਰੇ ਬਿਕਟ ਭਟ ਲਰਿ ਕੈ ॥ ਸੁਰ ਪੁਰ ਬਸੇ ਬਰੰਗਨਿਨ ਬਰ ਕੈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੱਜ੍ਰਬਾਨ ਬਰਛਿਨ ਭਏ ਲਰਤ ਸੂਰ ਸਮੁਹਾਇ ॥ ਝਟਪਟ ਕਟਿ ਛਿਤ ਪਰ ਗਿਰੇ ਬਸੈ ਦੇਵਪੁਰ ਜਾਇ ॥੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦਾਰੁਨ ਲੋਹ ਪਰ੍ਯੋ ਰਨ ਭੀਤਰ ਕੌਨ ਬਿਯੋ ਜੁ ਤਹਾ ਠਹਰਾਵੈ ॥ ਬਾਜੀ ਪਦਾਂਤ ਰਥੀ ਰਥ ਬਾਰੁਨ ਜੂਝੇ ਅਨੇਕ ਤੇਂ ਕੌਨ ਗਨਾਵੈ ॥ ਭੀਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਸੈਥਿਨ ਸੂਲਨ ਚੱਕ੍ਰਨ ਕੌ ਚਿਤ ਭੀਤਰਿ ਲ੍ਯਾਵੈ ॥ ਕੋਪ ਕਰੇ ਕਟਿ ਖੇਤ ਮਰੇ ਭਟ ਸੋ ਭਵ ਭੀਤਰ ਭੂਲਿ ਨ ਆਵੈ ॥੯॥ ਢਾਲ ਗਦਾ ਪ੍ਰਘ ਪੱਟਿਸ ਦਾਰੁਣ ਹਾਥ ਤ੍ਰਿਸੂਲਨ ਕੋ ਗਹਿ ਕੈ ॥ ਬਰਛੀ ਜਮਧਾਰ ਛੁਰੀ ਤਰਵਾਰਿ ਨਿਕਾਰਿ ਹਜਾਰ ਚਲੇ ਖਹਿ ਕੈ ॥ ਜਗ ਕੋ ਜਿਯਬੋ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਕੋ ਹੈ ਕਹਿ ਬਾਜੀ ਨਚਾਇ ਪਰੇ ਕਹਿ ਕੈ ॥ ਨ ਟਰੇ ਭਟ ਰੋਸ ਭਰੇ ਮਨ ਮੈਂ ਤਨ ਮੈਂ ਬ੍ਰਿਣ ਬੈਰਿਨ ਕੇ ਸਹਿ ਕੈ ॥੧੦॥ ਬੀਰ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਕੇ ਕਬਿ ਸ੍ਯਾਮ ਮੁਖਿ ਊਪਰ ਢਾਲਨ ਕੋ ਧਰਿ ਜੂਟੇ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਧਰੇ ਮਠ ਸਾਨ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਜੁਆਨਨ ਕੇ ਰਨ ਛੂਟੇ ॥ ਰਾਜ ਮਰੇ ਕਹੂੰ ਤਾਜ ਗਿਰੇ ਕਹੂੰ ਜੂਝੇ ਅਨੇਕ ਰਥੀ ਰਥ ਟੂਟੇ ॥ ਪੌਨ ਸਮਾਨ ਬਹੇ ਬਲਵਾਨ ਸਭੈ ਦਲ ਬਾਦਲ ਸੇ ਚਲਿ ਫੂਟੇ ॥੧੧॥ ਬਾਂਧਿ ਬਢਾਰਿਨ ਕੌ ਉਮਡੇ ਭਟ ਚੱਕ੍ਰਨ ਚੋਟ ਤੁਫੰਗਨ ਕੀ ਸ੍ਯੋਂ ॥ ਤੀਰਨ ਸੌ ਬਰਬੀਰਨ ਕੇ ਉਰ ਚੀਰ ਪਟੀਰ ਮਨੋ ਬਰਮਾ ਤ੍ਯੋਂ ॥ ਮੂੰਡਨ ਤੇਂ ਪਗ ਤੇਂ ਕਟਿ ਤੇਂ ਕਟਿ ਕੋਟਿ ਗਿਰੇ ਕਰਿ ਸਾਇਲ ਸੇ ਇਯੋਂ ॥ ਜੋਰਿ ਬਡੋ ਦਲੁ ਤੋਰਿ ਮਹਾ ਖਲ ਜੀਤਿ ਲਏ ਅਰਿ ਭੀਤਨ ਕੀ ਜ੍ਯੋਂ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਜੀਤਤ ਰਨ ਭਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਧਾਮ ਕੋ ਮਾਰਗੁ ਲਯੋ ॥ ਤਉਨੈ ਨਾਰਿ ਭੇਦ

ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਰਨ ਕੌ ਜੀਤਿ ਰੁਪੇਸੁਰ ਆਯੋ ॥੧੩॥ ਆਛੇ ਅਰੁਨ ਬਸਤ੍ਰ ਤਨ ਧਾਰੇ ॥ ਦੁਹੂੰ ਹਾਥ ਨਰਿਏਰ ਉਛਾਰੇ ॥ ਹੁਤੋ ਦਰਬ ਸੋ ਸਕਲ ਲੁਟਾਯੋ ॥ ਆਪੁ ਸਤੀ ਕੌ ਭੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥੧੪॥ ਜਿਹ ਮਾਰਗ ਰਾਜਾ ਹ੍ਵੈ ਆਯੋ ॥ ਤਹੀ ਆਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਚਿਤਹਿ ਬਨਾਯੋ ॥ ਤਬ ਲੌ ਰਾਇ ਆਇ ਹੀ ਗਯੋ ॥ ਹੇਰਤ ਤਵਨ ਸਤੀ ਕੌ ਭਯੋ ॥੧੫॥ ਰਾਇ ਬਿਹਸਿ ਤਿਹ ਓਰ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਨਿਕਟ ਬੋਲਿ ਭ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਜਾ ਕੋ ਸੋਧ ਲੇਹੁ ਤੁਮ ਜਾਈ ॥ ਕੌਨ ਸਤੀ ਹ੍ਵੈਬੇ ਕਹ ਆਈ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਤ ਰਾਵ ਕੋ ਦੂਤ ਬਚ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਜਾਇ ॥ ਸਕਲ ਸਤੀ ਕੋ ਭੇਦ ਲੈ ਨ੍ਰਿਪ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਰੀਝਿ ਨ੍ਰਿਪ ਰਹਯੋ ॥ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਮੁਖ ਤੇਂ ਤਿਹ ਕਹਯੋ ॥ ਹਮ ਯਾ ਸੋਂ ਕਛੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਜਾਗੀ ॥ ਮੇਰੇ ਹੇਤ ਦੇਨ ਜਿਯ ਲਾਗੀ ॥੧੮॥ ਧ੍ਰਿਗ ਮੋਕੋ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਚੀਨੋ ॥ ਅਬ ਲੌ ਬ੍ਯਾਹ ਨਾ ਯਾ ਸੌ ਕੀਨੋ ॥ ਜਿਨ ਨਾਰਿਨ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ॥ ਸੋ ਇਹ ਸਮੇਂ ਕਾਮ ਨਹਿ ਆਈ ॥੧੯॥ ਤਾ ਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਅਬੈ ਬਿਯਾਹੂੰ ॥ ਤਨ ਲਗਿ ਯਾ ਸੋ ਨੇਹ ਨਿਬਾਹੂੰ ॥ ਬਰਤਿ ਅਗਨਿ ਤੇ ਤਾਂਹਿ ਉਬਾਰੋ ॥ ਮੋ ਸੋ ਜਰੀ ਨ ਤਨ ਕੋ ਜਾਰੋ ॥੨੦॥ ਚਿਤਾ ਅਗਨਿ ਜੋ ਸਤੀ ਜਗਾਈ ॥ ਬਿਰਹਾਨਲ ਸੋਈ ਠਹਿਰਾਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਤੀਰ ਭਾਵਰੈਂ ਦੀਨੀ ॥ ਰਾਂਕ ਹੁਤੀ ਰਾਨੀ ਬਿਧਿ ਕੀਨੀ ॥੨੧॥ ਏਹੀ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਪਾਯੋ ॥ ਸਭ ਰਾਨਿਨ ਚਿਤ ਤੇਂ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਅਪਨੀ ਆਗ੍ਯਾ ਕੇ ਬਸਿ ਕੀਨੋ ॥ ਜਾਨੁਕ ਦਾਸ ਮੋਲ ਕੋ ਲੀਨੋ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇਂ ਤਾਂ ਸੋ ਘਨੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਢੀ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਸਭ ਰਨਿਯਨ ਕੋ ਰਾਵ ਕੇ ਚਿਤ ਤੇ ਦਿਯੋ ਭੁਲਾਇ ॥੨੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਦਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੦॥੨੧੦੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਰਾਵ ਇਕ ਭਾਰੀ ॥ ਦਿਸਾ ਚਾਰਿ ਜਿਹ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰੀ ॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਹੇਰਿ ਬਲਿ ਜਾਵਹਿ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਅਧਿਕ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾਂਹਿ ਦੇਸ ਆਵਤ ਜੁ ਜਨ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਹ੍ਵੈ ਚੇਰੇ ਤਿਹ ਪੁਰ ਬਸੈ ਸਭ ਧਨ ਧਾਮ ਬਿਸਾਰਿ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਅਖੇਟਕ ਆਵੈ ॥ ਸ੍ਵਾਨਨ ਤੇ ਬਹੁ ਮ੍ਰਿਗਨ ਗਹਾਵੈ ॥ ਬਾਜਨ ਸਾਥ ਆਬਿਜਨ ਲੇਹੀ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਹੁਸਨਾਕਨ ਦੇਹੀ ॥੩॥ ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ

ਅਧਿਕ ਮ੍ਰਿਗਨ ਕੌ ਮਾਰੈਂ ॥ ਸਦਾ ਸੁ ਬਨ ਕੇ ਬੀਚ ਬਿਹਾਰੈਂ ॥ ਦੁਹੂੰ ਹਾਥ ਸੌ ਤੀਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕਹਾਂ ਜਾਨ ਪਸੁ ਪਾਵੈ ॥੪॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਨ੍ਰਿਪ ਅਖਿਟ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਕਾਰੋ ਹਰਿਨ ਹੇਰਿ ਲਲਚਾਯੋ ॥ ਸੀਂਗਨ ਤੇ ਜੀਯਤ ਗਹਿ ਲੈਹੋ ॥ ਯਾ ਕੌ ਘਾਇ ਨ ਲਾਗਨ ਦੈਹੋ ॥੫॥ ਹੇਰਿ ਹਰਿਨ ਕਹ ਤੁਰੈ ਧਵਾਯੋ ॥ ਪਾਛੇ ਚਲ੍ਯੋ ਤਵਨ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਜਬ ਪਰਦੇਸ ਗਯੋ ਚਲਿ ਸੋਈ ॥ ਚਾਕਰ ਤਹਾਂ ਨ ਪਹੁਚ੍ਯੋ ਕੋਈ ॥੬॥ ਰਾਜਪ੍ਰਭਾ ਇਕ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥ ਧੌਲਰ ਊਚ ਤਵਨ ਕੌ ਰਾਜੈ ॥ ਮਨੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋਲ ਬਿਰਾਜੈ ॥੭॥ ਤਪਤੀ ਨਦੀ ਤੀਰ ਤਿਹ ਬਹੈ ॥ ਸੂਰਜ ਸੁਤਾ ਤਾਹਿ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਪੰਛੀ ਤਹਾਂ ਚੁਗਤ ਅਤਿ ਸੋਹੈਂ ॥ ਹੇਰਿਨਿ ਹਾਰਨ ਕੋ ਮਨੁ ਮੋਹੈਂ ॥੮॥ ਸੁੰਦਰ ਤਾਹਿ ਝਰੋਖੋ ਜਹਾਂ । ਕਾਢ੍ਯੋ ਆਨਿ ਰਾਇ ਮ੍ਰਿਗ ਤਹਾਂ । ਤੁਰੈ ਧਵਾਇ ਸ੍ਰਮਿਤ ਤਿਹ ਕੀਨੋ ॥ ਸ੍ਰਿੰਗਨ ਤੇ ਸ੍ਰਿੰਗੀ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥੯॥ ਯਹ ਕੌਤਕ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤਾ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਯਹੈ ਆਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮੈਂ ਅਬ ਹੀ ਇਹ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਬਰੌਂ ॥ ਨਾਤਰ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰੌਂ ॥੧੦॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਾਇ ਸੌ ਜੋਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਪਾਸ ਜਾਤਿ ਨਹਿ ਤੋਰੀ ॥ ਨੈਨ ਸੈਨ ਦੈ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਮੈਨ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਯੋ ॥੧੧॥ ਐਸੀ ਫਬਤ ਦੁਹੂੰਨ ਕੀ ਜੋਰੀ ॥ ਜਨੁਕ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬ੍ਰਿਖਭਾਨ ਕਿਸੋਰੀ ॥ ਦੁਹੂੰ ਹਾਥ ਤਿਹ ਕੁਚਨ ਮਰੋਰੈ ॥ ਜਨੁ ਖੋਯੋ ਨਿਧਨੀ ਧਨੁ ਟੋਰੈ ॥੧੨॥ ਬਾਰ ਬਾਰ ਤਿਹ ਗਰੇ ਲਗਾਵੈ ॥ ਜਨੁ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋ ਦ੍ਰਪੁ ਮਿਟਾਵੈ ॥ ਭੋਗਤ ਤਾਂਹਿ ਜੰਘ ਲੈ ਕਾਂਧੇ ॥ ਜਨੁ ਦ੍ਵੈ ਮੈਨ ਤਰਕਸਨ ਬਾਂਧੇ ॥੧੩॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਚੁੰਬਨ ਕੀਨੇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਆਸਨ ਤ੍ਰਿਯ ਦੀਨੇ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਤਾ ਸੌ ਗਰੇ ਲਗਾਈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਰੰਕ ਨਵੌ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੧੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮੀਤ ਅਲਿੰਗਨ ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਕੀਨੇ ਅਨੇਕ ਤੇ ਕੌਨ ਗਨੈ ॥ ਮੁਸਕਾਤ ਲਜਾਤ ਕਛੂ ਲਲਤਾ ਸੁ ਬਿਲਾਸ ਲਸੈਂ ਪਿਯ ਸਾਥ ਤਨੈ ॥ ਝਮਕੈ ਜਰ ਜੇਬ ਜਰਾਇਨ ਕੀ ਦਮਕੈ ਮਨੋ ਦਾਮਨਿ ਬੀਚ ਘਨੈ ॥ ਲਖਿ ਨੈਕੁ ਪ੍ਰਭਾ ਸਜਨੀ ਸਭ ਹੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਰਹੀ ਅਤਿ ਰੀਝ ਮਨੈ ॥੧੫॥ ਕੰਚਨ ਤੇ ਤਨ ਹੈ ਰਮਨੀਯ ਦ੍ਰਿਗੰਚਲ ਚੰਚਲ ਹੈ ਅਨਿਯਾਰੇ ॥ ਖੰਜਨ ਸੇ ਮਨ ਰੰਜਨ ਰਾਜਤ ਕੰਜਨ ਸੇ ਅਤਿ ਹੀ ਕਜਰਾਰੇ ॥ ਰੀਝਤ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਲਖੇ ਛਬਿ ਮੈਨ ਮਨੌ ਦੋਊ ਸਾਂਚਨ ਢਾਰੇ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਜਗੇ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਭ ਬਾਲ

ਬਨੇ ਦ੍ਰਿਗ ਲਾਲ ਤਿਹਾਰੇ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦੁਹਨ ਕੀ ਅਤਿ ਬਢੀ ਤ੍ਰੀਯ ਪਿਯਾ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਪਟ ਛੂਟਯੋ ਨਿਰਪਟ ਭਏ ਰਹਯੋ ਕਪਟ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥੧੭॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਆਸਨ ਕਰੈਂ ਤਰੁਨ ਤਰੁਨਿ ਲਪਟਾਇ ॥ ਮੋਦ ਦੁਹਨ ਕੋ ਅਤਿ ਬਢਯੋ ਗਨਨਾ ਗਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਰੁਨੀ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥ ਬਹਸਿ ਬਹਸਿ ਆਲਿੰਗਨ ਕਰਹੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋਂ ਬਚਨ ਉਚਰਹੀ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਆਸਨ ਕਰੈ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਸੁੰਦਰ ਰਮੈਂ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਅਮਲ ਮੰਗਾਏ ॥ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਧਨ ਪਕਵਾਨ ਪਕਾਏ ॥ ਦਾਰੂ ਪੋਸਤ ਔਰ ਧਤੂਰੋ ॥ ਪਾਨ ਡਰਾਇ ਕੁਸੰਭਰੋ ਰੂਰੋ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਮਿਤ ਆਫੂਆ ਕੀ ਬਰੀ ਖਾਇ ਚੜਾਈ ਭੰਗ ॥ ਚਤੁਰ ਪਹਰ ਭੋਗਯੋ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਤਊ ਨ ਮੁਚਯੋ ਅਨੰਗ ॥੨੨॥ ਤਰੁਨ ਤਰੁਨ ਤਰੁਨੀ ਤਰੁਨਿ ਤਰੁਨ ਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਜੌਨ ॥ ਕੇਲ ਕਰੈਂ ਬਿਹਸੈ ਦੋਊ ਹਾਰਿ ਹਟੈ ਸੋ ਕੌਨ ॥੨੩॥ ਚਤੁਰ ਪੁਰਖ ਚਤੁਰਾ ਚਤੁਰ ਤਰੁਨ ਤਰੁਨਿ ਕੌ ਪਾਇ ॥ ਬਿਹਸਿ ਬਿਹਸਿ ਲਾਵੈ ਗਰੇ ਛਿਨਿਕ ਨ ਛੋਰਯੋ ਜਾਇ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਚਤੁਰਾ ਚਤੁਰਾ ਕੌ ਪਾਵੈ ॥ ਕਬਹੂੰ ਨ ਛਿਨ ਚਿਤ ਤੇਂ ਬਿਸਰਾਵੈ ॥ ਜੜ੍ਹ ਕੁਰੂਪ ਕੌ ਚਿਤਹਿ ਨ ਧਾਰੈ ॥ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਚ ਤਾਹੀ ਕੌ ਬਰੈ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਦਨ ਕੀ ਚੌਕੀ ਭਲੀ ਕਾਸਟ ਦ੍ਰੁਮ ਕਿਹ ਕਾਜ ॥ ਚਤੁਰਾ ਕੋ ਨੀਕੋ ਚਿਤਯੋ ਕਹਾ ਮੂੜ ਕੋ ਰਾਜ ॥੨੬॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤਰੁਨਿ ਪਤਰਿਯਾ ਨੀਕ ਚਪਲ ਚੀਤ ਭੀਤਰ ਚੁਭਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਪਿਯਰਵਾ ਮੀਤ ਕਬਹੂੰ ਨ ਬਿਸਰਤ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤੇ ॥੨੭॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੀਝ ਰਹੀ ਅਬਲਾ ਅਤਿ ਹੀ ਪਿਯ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਲਖੇ ਮਨ ਮਾਂਹੀ ॥ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰ ਤਜਯੋ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਨੈਨ ਸੋ ਨੈਨ ਮਿਲੇ ਮੁਸਕਾਂਹੀ ॥ ਲਾਲ ਕੇ ਲਾਲਚੀ ਲੋਚਨ ਲੋਲ ਅਮੋਲਨ ਕੀ ਨਿਰਖੇ ਪਰਛਾਂਹੀ ॥ ਮੱਤ ਭਈ ਮਨ ਮਾਨੋ ਪਿਯੋ ਮਦ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਮੁਖ ਭਾਖਤ ਨਾਂਹੀ ॥੨੮॥ ਸੋਭਤ ਸੁੱਧ ਸੁਧਾਰੇ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਜੋਬਨ ਜੋਤਿ ਜਗੇ ਜਰਬੀਲੇ ॥ ਖੰਜਨ ਸੇ ਮਨਰੰਜਨ ਰਾਜਤ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਭਰੇ ਗਰਬੀਲੇ ॥ ਬਾਨਨ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਰਨ ਸੇ ਤਰਵਾਰਨ ਸੇ ਚਮਕੈ ਚਟਕੀਲੇ ॥ ਰੀਝਿ ਰਹੀ ਸਖਿ ਹੌ ਹੂੰ ਲਖੇ ਛਬਿ ਲਾਲ ਕੇ ਨੈਨ ਬਿਸਾਲ ਰਸੀਲੇ ॥੨੯॥

ਭਾਂਤਿ ਭਲੀ ਬਿਨ ਸੰਗ ਅਲੀ ਜਬ ਤੇ ਮਨ ਭਾਵਨ ਭੇਟਿ ਗਈ ਹੌ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਨ ਸੁਹਾਤ ਕਛੂ ਸੁ ਮਨੋ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਮੋਲ ਲਈ ਹੌ ॥ ਭੌਹ ਕਮਾਨ ਕੋ ਤਾਨਿ ਭਲੇ ਦ੍ਰਿਗ ਸਾਇਕ ਕੇ ਜਨੁ ਘਾਇ ਘਈ ਹੌ ॥ ਮਾਰਿ ਸੁਮਾਰਿ ਕਰੀ ਸਜਨੀ ਸੁਨਿ ਲਾਲ ਕੋ ਨਾਮੁ ਗੁਲਾਮ ਭਈ ਹੌ ॥੩੦॥ ਬਾਰਿਜ ਨੈਨ ਜਿਤੀ ਬਨਿਤਾ ਸੁ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਬਾਲ ਬਿਨਾ ਬਧ ਹ੍ਵੈਹੈਂ ॥ ਬੀਰੀ ਚਬਾਤ ਨ ਬੈਠਿ ਸਕੈ ਬਿਸੰਭਾਰ ਭਈ ਬਹੁ ਧਾ ਬਰਰੈਹੈਂ ॥ ਬਾਤ ਕਹੈ ਬਿਗਸੈ ਨ ਬਬਾ ਕੀ ਸੌ ਲੇਤ ਬਲਾਇ ਸਭੈ ਬਲਿ ਜੈਹੈਂ ॥ ਬਾਂਲਮ ਹੇਤ ਬਿਯੋਮ ਕੀ ਬਾਮ ਸੁ ਬਾਰ ਅਨੇਕ ਬਜਾਰ ਬਿਕੈਹੈਂ ॥੩੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਸਖੀ ਛਬਿ ਹੇਰਿ ਰਿਸਾਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕਹ੍ਯੋ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਜਾਈ ॥ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਨ੍ਰਿਪ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਕੇ ਮੰਦਿਰ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥੩੨॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਮੋ ਪਿਤੁ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਕਰਿ ਆਯੋ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਹ੍ਯੋ ਕਾ ਕਰੋ ॥ ਉਰ ਮਹਿ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰੋ ॥੩੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਮਨ ਚੰਚਲਾ ਚਿਤ ਲਖੀ ਮੀਤ ਕਹ੍ਯੋ ਮੁਸਕਾਇ ॥ ਤੈ ਚਿਤ ਕਜੋ ਬਜ਼ਾਕੁਲਿ ਭਈ ਮੁਹਿ ਕਹਿ ਭੇਦ ਸੁਨਾਇ ॥੩੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਯਾ ਤੇ ਮੋਰ ਹ੍ਰਿਦੈ ਡਰ ਪਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਸੌ ਕਿਨਹੂੰ ਕਹਿ ਦੀਨੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਰਾਵ ਕੋਪ ਅਤਿ ਕੀਨੋ ॥੩੫॥ ਤਾ ਤੇ ਰਾਵ ਕ੍ਰੋਧ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੇ ਮਾਰਨਿ ਹਿਤ ਆਯੋ ॥ ਅਪਨੇ ਸੰਗ ਮੋਹਿ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਉਪਾਇ ਭਜਨ ਕੋ ਕੀਜੈ ॥੩੬॥ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਰਾਜਾ ਹਸਿ ਪਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਨ ਕਰਿਯੋ ॥ ਹਮਰੋ ਕਛੂ ਸੋਕ ਨਹਿ ਕਰਿਯੈ ॥ ਤੁਮਰੀ ਜਾਨਿ ਜਾਨ ਤੇ ਡਰਿਯੈ ॥੩੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧ੍ਰਿਗੁ ਅਬਲਾ ਤੇ ਜਗਤ ਮੈ ਪਿਯ ਬਧ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਪਲਕ ਏਕ ਜੀਯਤ ਰਹੈ ਮਰਹਿ ਨ ਜਮਧਰ ਮਾਰਿ ॥੩੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੰਠਸਿਰੀ ਮਨਿ ਕੰਕਨ ਕੁੰਡਲ ਭੂਖਨ ਛੋਰਿ ਬਿਭੂਤ ਧਰੌਗੀ ॥ ਹਾਰ ਬਿਸਾਰਿ ਹਜਾਰਨ ਸੁੰਦਰ ਪਾਵਕ ਬੀਚ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੌਗੀ ॥ ਜੂਝਿ ਮਰੌ ਕਿ ਗਰੌ ਹਿਮ ਮਾਂਝ ਟਰੋ ਨ ਤਊ ਹਠਿ ਤੋਹਿ ਬਰੌਗੀ ॥ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਨ ਕਾਜ ਕਿਸੂ ਸਖਿ ਪੀਯ ਮਰ੍ਯੋ ਲਖਿ ਹੌ ਹੂੰ ਮਰੌਗੀ ॥੩੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਹਸਿ ਕੁਅਰ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੋਕ ਕਰੋ ਨਹਿ ਬਾਲ ਹਮਾਰੋ ॥ ਹੌ ਅਬ ਏਕ ਉਪਾਯਹਿ ਕਰਿਹੌਂ ॥ ਜਾ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਸੋਕ ਨਿਵਰਿਹੌਂ ॥੪੦॥ ਹਮਰੋ ਕਛੂ ਸੋਕ ਨਹਿ ਕੀਜੈ ॥ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਆਨਿ

ਮੁਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਮੁਹਕਮ ਕੈ ਦਰਵਾਜੋ ਦਜਾਵਹੁ ॥ ਯਾ ਆਂਗਨ ਮਹਿ ਸੇਜ ਬਿਛਾਵਹੁ ॥੪੧॥ ਵਹੈ ਕਾਮ ਅਬਲਾ ਤਿਨ ਕਿਯੋ ॥ ਤੀਰ ਕਮਾਨਿ ਆਨਿ ਤਿਹ ਦਿਯੋ ॥ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਸੋਂ ਸੇਜ ਬਿਛਾਈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਮੀਤ ਲਯੋ ਬੈਠਾਈ ॥੪੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਚਿੰਤਾ ਕਰੀ ਜਿਯ ਤੇਂ ਭਈ ਨਿਰਾਸ ॥ ਜੀਯੌਂ ਤ ਪਿਯ ਕੇ ਸਹਿਤ ਹੀ ਮਰੌਂ ਤ ਪਤਿ ਕੇ ਪਾਸ ॥੪੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਲਕਾ ਪਰ ਮੀਤਹਿ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋਂ ਕੇਲ ਕਮਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰਹੀਂ ਜਿਯ ਅਪਨੇ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਕਰਹੀਂ ॥੪੪॥ ਤਬ ਲੌ ਚੱਕ੍ਰਵਾਕ ਦੋ ਆਏ ॥ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦ੍ਰਿਗਨ ਲਖਿ ਪਾਏ ॥ ਇਕ ਧਨੁ ਤਾਨਿ ਬਾਨ ਸੋਂ ਮਾਰਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਹਾਥ ਸਰ ਦੁਤਿਯ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥੪੫॥ ਦੁਹੂੰ ਸਰਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਬਧ ਕੀਨੋ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਭੂੰਨਿ ਛਿਨਿਕ ਮਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਤਿਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੋ ਖਾਯੋ ॥ ਸੰਕ ਛੋਰਿ ਪੁਨਿ ਕੇਲ ਕਮਾਯੋ ॥੪੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਕੌ ਭੱਛਨ ਕਰਿ ਦੁਹਨ ਲੀਨੋ ਚਰਮ ਉਤਾਰਿ ॥ ਪਹਿਰਿ ਦੁਹੁਨ ਸਿਰ ਪੈ ਲਯੋ ਪੈਠੇ ਨਦੀ ਮਝਾਰਿ ॥੪੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਕ੍ਰਵਾਕ ਸਭ ਕੋ ਤਿਨ ਜਾਨੈ ॥ ਮਾਨੁਖ ਕੈ ਨ ਕੋਊ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਪੈਰਤ ਬਹੁ ਕੋਸਨ ਲਗਿ ਗਏ ॥ ਲਾਗਤ ਏਕ ਕਿਨਾਰੇ ਭਏ ॥੪੮॥ ਦੋ ਹੈ ਦੋਊ ਅਰੂਝਿਤ ਭਏ ॥ ਚਲਿ ਕਰਿ ਦੇਸ ਆਪਨੇ ਗਏ ॥ ਤਾ ਕੌ ਲੈ ਪਟਰਾਨੀ ਕੀਨੋ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥੪੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੰਛਿਯਨ ਕੇ ਪੋਸਤ ਧਰੇ ਪਿਤੁ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਬਚਾਇ ॥ ਪੰਖੀ ਹੀ ਸਭ ਕੋ ਲਖੈ ਮਾਨੁਖ ਲਖ੍ਯੋ ਨ ਜਾਇ ॥੫੦॥ ਦੇਸ ਆਨਿ ਅਪਨੇ ਬਸੇ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਸਦਨ ਬਨਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਸੋ ਰਮੈ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਮੋਦ ਬਢਾਇ ॥੫੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਗਿਆਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੧॥੨੧੫੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਰਸੈਨ ਰਾਜਾ ਹੁਤੋ ਸਮਰਕੰਦ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾ ਕੇ ਤੁੱਲਿ ਨਰੇਸ ਕੋਊ ਔਰ ਜਗਤ ਮੈਂ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਚਿੱਤ੍ਰਕਲਾ ਰਾਨੀ ਹੁਤੀ ਬਡਭਾਗਨਿ ਤਿਹ ਠੌਰ ॥ ਰੂਪ ਸੀਲ ਲੱਜਾ ਗੁਨਨ ਤਾ ਕੇ ਤੁਲਿ ਨ ਔਰ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਨ੍ਰਿਪ ਆਗਯਾ ਮਹਿ ਰਹਈ ॥ ਸੋਈ ਕਰੈ ਜੁ ਵਹ ਹਸਿ ਕਹਈ ॥ ਆਗਯਾ ਦੇਸ ਸਕਲ ਤਿਹ ਮਾਨੈ ॥ ਰਾਨੀ ਕੋ ਰਾਜਾ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਤਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਸਿ ਭਯੋ ਪੀਯ ॥ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਗ੍ਰਿਹ

ਤਾ ਕੇ ਰਹੈ ਔਰ ਨ ਹੇਰਤ ਤ੍ਰੀਯ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਵਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਇਕ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਭੋਗ ਕਰੌ ਤਿਹ ਸਾਥ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਰੈਨਿ ਭਈ ਜਬ ਹੀ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਪਠੈ ਦੂਤ ਗ੍ਰਿਹ ਤਾਂਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥੫॥ ਤਾ ਸੌ ਬੋਲਿ ਅਧਿਕ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ॥ ਪਰ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰਿ ਅਪਨੀ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਤਾ ਕੌ ਚਹਤ ਸਦਨ ਮੈ ਲ੍ਯਾਵੈ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਤੇ ਅਤਿ ਡਰ ਪਾਵੈ ॥੬॥ ਯਹੈ ਬਾਤ ਚਿਤ ਮੈਂ ਮਥਿ ਰਾਖੀ ॥ ਕੇਲ ਸਮੇਂ ਤਾ ਸੌ ਯੌ ਭਾਖੀ ॥ ਤਾ ਕੌ ਕਹ੍ਯੋ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਬਰਿਹੌਂ ॥ ਰਾਂਕਹੁ ਤੇ ਰਾਨੀ ਲੈ ਕਰਿਹੌਂ ॥੭॥ ਜਬ ਯੌ ਬਚਨ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਰਾਜ ਹੇਤ ਹਿਯਰੋ ਹੁਲਸਾਯੋ ॥ ਅਬ ਹੌਂ ਹ੍ਵੈ ਤ੍ਰਿਯ ਰਹੀ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਬਰ੍ਯੋ ਚਹੇ ਤਬ ਬਰੋ ਪਿਯਾਰੇ ॥੮॥ ਏਕ ਬਾਤ ਮੈਂ ਤੁਮੈਂ ਬਖਾਨੌ ॥ ਮੇਰੋ ਬਚਨ ਸਾਚ ਜੌ ਮਾਨੌ ॥ ਜੌ ਜੀਯਤ ਲੌ ਨੇਹ ਨਿਬਾਹੋ ॥ ਤੌ ਤੁਮ ਆਜੁ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮੁਹਿ ਬ੍ਯਾਹੋ ॥੯॥ ਜਾ ਸੌ ਨੇਹੁ ਨੈਕ ਹੂੰ ਕੀਜੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਪੀਠਿ ਜਿਯਤ ਨਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਬਾਹ ਬਿਹਸਿ ਕਰਿ ਗਹਿਯੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਤ ਲੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਿਬਹਿਯੈ ॥੧੦॥ ਯਹ ਰਾਨੀ ਜੋ ਧਾਮ ਤਿਹਾਰੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਡਰ ਹੈ ਹਿਯੈ ਹਮਾਰੈ ॥ ਤੁਮ ਹੂੰ ਅਤਿ ਤਾ ਕੇ ਬਸਿ ਪ੍ਯਾਰੇ ॥ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਨ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥੧੧॥ ਹੌ ਅਬ ਏਕ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਨਾਊਂ ॥ ਜਾ ਤੇ ਤੁਮ ਸੇ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਪਾਊਂ ॥ ਸਕਲ ਸਤੀ ਕੋ ਸਾਜ ਸਵਰਿਹੌਂ ॥ ਆਰੁਨ ਬਸਤ੍ਰ ਅੰਗ ਮੈਂ ਕਰਿਹੌਂ ॥੧੨॥ ਤੁਮ ਤਹ ਇਹ ਰਾਨੀ ਸੰਗ ਲੈ ਕੈ ॥ ਐਯਹੁ ਆਪੁ ਚਿੰਡੋਲ ਚੜੈ ਕੈ ॥ ਤੁਮਹੂੰ ਆਪੁ ਮੋਹਿ ਸਮਝੈਯਹੁ ॥ ਰਾਨੀ ਕੌ ਮਮ ਤੀਰ ਪਠੈਯਹੁ ॥੧੩॥ ਕਹਬੇ ਹੁਤੀ ਸਕਲ ਤਿਨ ਭਾਖੀ ॥ ਸੋ ਸਭ ਰਾਇ ਚਿੱਤ ਮੈਂ ਰਾਖੀ ॥ ਨਿਸੁਪਤਿ ਛਪ੍ਯੋ ਦਿਨਿਸਿ ਚੜਿ ਆਯੋ ॥ ਬਾਮ ਸਤੀ ਕੌ ਭੇਸ ਬਨਾਯੋ ॥੧੪॥ ਦਿਨ ਭੇ ਚਲੀ ਸਤੀ ਹਠ ਕੈ ਕੈ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਸਭਹਿਨ ਸੰਗ ਲੈ ਕੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸਹਿਤ ਰਾਜਾ ਹੂੰ ਆਯੋ ॥ ਆਨਿ ਸਤੀ ਕੌ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥੧੫॥ ਨ੍ਰਿਪ ਤਿਹ ਕਹ੍ਯੋ ਸਤੀ ਨਹਿ ਹੂਜੈ ॥ ਮੋ ਤੇ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਕ੍ਯੋ ਨ ਲੀਜੈ ॥ ਹੇ ਰਾਨੀ ਤੁਮ ਹੂੰ ਸਮੁਝਾਵੋ ॥ ਬਰਤ ਅਗਿਨ ਤੇਂ ਯਾਹਿ ਬਚਾਵੋ ॥੧੬॥ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਨੀ ਤਾ ਕੌ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ਬਿਹਸਿ ਸਤੀ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਯਹ ਧਨ ਹੈ ਕਿਹ ਕਾਜ ਹਮਾਰੇ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਵ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੌ ਤਿਹਾਰੇ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਤੋ ਸੌ ਕਹੌ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਮਹਰਾਜ ॥ ਪਿਯ ਕਾਰਨ ਜਿਯ ਮੈਂ ਤਜੌ ਯਹ ਧਨ ਹੈ ਕਿਹ ਕਾਜ ॥੧੮॥ ਪਰ ਧਨ ਗਨੌ ਪਖਾਨ ਸੌ ਪਰ ਪਤਿ ਪਿਤਾ ਸਮਾਨ ॥

ਪਿਯ ਕਾਰਨ ਜਿਯ ਮੈਂ ਤਜੌਂ ਸੁਰਪੁਰ ਕਰੌ ਪਯਾਨ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪੁਨਿ ਰਾਜੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਏਤੋ ਹਠ ਜਿਨਿ ਕਰੋ ਪਯਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤਨ ਆਪਨ ਜਿਨਿ ਕੀਜੈ ॥ ਆਧੋ ਰਾਜ ਹਮਾਰੋ ਲੀਜੈ ॥੨੦॥ ਕੌਨ ਕਾਜ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਹਮਾਰੈ ॥ ਸਦਾ ਰਹੋ ਇਹ ਧਾਮ ਤਿਹਾਰੈ ॥ ਮੈ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ਲਗੇ ਨਹਿ ਥੀਹੌ ॥ ਪਿਯ ਕੋ ਮਰੇ ਬਹੁਰਿ ਮੈ ਜੀਹੌ ॥੨੧॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਬਹੁਰਿ ਪਠਾਈ ॥ ਯਾ ਕੋ ਕਹੋ ਬਹੁਰਿ ਤੁਮ ਜਾਈ ॥ ਜਯੋਂ ਤਯੋਂ ਯਾ ਤੇ ਯਾਹਿ ਨਿਵਰਿਯਹੁ ॥ ਜੋ ਵਹ ਕਹੈ ਵਹੈ ਤੁਮ ਕਰਿਯਹੁ ॥੨੨॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਤਾ ਪੈ ਚਲਿ ਗਈ ॥ ਬਾਤ ਕਰਤ ਬਹੁਤੈਂ ਬਿਧਿ ਭਈ ॥ ਕਹਯੋ ਸਤੀ ਸੋਊ ਬਚ ਮੈਂ ਕਹੂੰ ॥ ਇਨ ਤੇ ਹੋਇ ਨ ਸੋ ਹਠ ਗਹੂੰ ॥੨੩॥ ਰਨਿਯਹਿ ਕਹਯੋ ਸਤੀ ਪਤਿ ਦੈਹੌਂ ॥ ਮੋਰੇ ਅੱਗ੍ਰ ਦਾਸਿਨੀ ਹ੍ਵੈਹੋ ॥ ਤਵ ਦੇਖਤ ਤੇਰੋ ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਊਂ ॥ ਤਵ ਘਟ ਦੈ ਸਿਰ ਨੀਰ ਭਰਾਊਂ ॥੨੪॥ ਰਾਨੀ ਕਹਯੋ ਪਤਿਹਿ ਤੁਹਿ ਦੈਹੌਂ ॥ ਤੋਰੇ ਅੱਗ੍ਰ ਦਾਸਿਨੀ ਹ੍ਵੈਹੋਂ ॥ ਦ੍ਰਿਗ ਦੇਖਤ ਨ੍ਰਿਪ ਤੁਹਿ ਰਮਵਾਊਂ ॥ ਗਗਰੀ ਬਾਰਿ ਸੀਸ ਧਰਿ ਲਯਾਊਂ ॥੨੫॥ ਪਾਵਕ ਬੀਚ ਸਤੀ ਜਿਨਿ ਜਰੋ ॥ ਕਛੂ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਹਮੈ ਉਚਰੋ ॥ ਜੌ ਤੂੰ ਕਹੈਂ ਤ ਤੋ ਕੌ ਬਰਿਹੌਂ ॥ ਰਾਂਕਹੁ ਤੇ ਰਾਨੀ ਤੁਹਿ ਕਰਿਹੌਂ ॥੨੬॥ ਯੌ ਕਹਿ ਪਕਰਿ ਬਾਂਹ ਤੇ ਲਯੋ ॥ ਡੋਰੀ ਬੀਚ ਡਾਰਿ ਕਰਿ ਦਯੋ ॥ ਤੁਮ ਤ੍ਰਿਯ ਜਿਨਿ ਪਾਵਕ ਮੈਂ ਜਰੋ ॥ ਮੋਹੂ ਕੋ ਭਰਤਾ ਲੈ ਕਰੋ ॥੨੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭਹਿੱਨ ਕੇ ਦੇਖਤ ਤਿਸੈ ਲਯੋ ਬਿਵਾਨ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਾ ਕੌ ਬਰਯੋ ਰਾਨੀ ਕਿਯੋ ਬਨਾਇ ॥੨੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਬਾਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੨॥੨੧੯੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਬੰਗਸ ਮੈ ਬਡਭਾਗ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਜਾ ਰਹੀ ਚਰਨ ਸੌ ਲਾਗ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੁਅਰਿ ਤਾ ਕੇ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਛੀਰ ਸਿੰਧ ਮਥਿ ਆਨੀ ॥ ਨੈਨ ਦਿਪੈਂ ਨੀਕੇ ਕਜਰਾਰੇ ॥ ਲਖੇ ਹੋਤ ਲਲਨਾ ਮਤਵਾਰੇ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੂਪ ਦਿਪੈ ਤਾ ਕੋ ਅਮਿਤ ਸੋਭਾ ਮਿਲਤ ਅਪਾਰ ॥ ਹੇਰਿ ਰਾਇ ਕੋ ਚਿਤ ਬਧਯੋ ਸਕਤ ਨ ਬਹੁਰਿ ਉਬਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਨੇਹ ਰਾਵ ਕੌ ਭਾਰੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਹੂੰ ਕੋ ਅਤਿ ਚਾਹਤ ਪਯਾਰੀ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭੀ ਐਸੀ ॥ ਸੀਤਾ ਸੌ ਰਘੁਨਾਥ ਨ ਵੈਸੀ ॥੪॥

ਏਕ ਹੇਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਰਾਵ ਲੁਭਾਨੋ ॥ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਸੰਗ ਨੇਹ ਘਟ ਮਾਨੋ ॥ ਜਬ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਕੁਅਰਿ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਰਾਜਾ ਪੈ ਚਿਤ ਤੇ ਖੁਨਸਾਈ ॥੫॥ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਕੁਅਰਿ ਚਿਤ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਈ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਘਾਤ ਯਹੈ ਠਹਰਾਈ ॥ ਦੁਖਕਰਿ ਕਰਿਮੈ ਆਜੁ ਸੁ ਕਰਿਹੌਂ ॥ ਨ੍ਰਿਪਹ ਸੰਘਾਰਿ ਆਪੁ ਪੁਨਿ ਮਰਿਹੌਂ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਚਿਤ ਤੇਂ ਜਰੀ ਮਨ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਇ ॥ ਜ੍ਯੋਂ ਸੀਸੋ ਸਰ ਕੇ ਲਗੇ ਤੂਟਿ ਤਰਕ ਦੈ ਜਾਇ ॥੭॥ ਪਠੈ ਦੂਤ ਰਾਜੈ ਤੁਰਤ ਲੀਨੀ ਤਰੁਨਿ ਬੁਲਾਇ ॥ ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਰਿ ਝਖਕੇਤੁ ਕੋ ਸੋਇ ਰਹੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਰਾਨੀ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਜਮਧਰ ਲਏ ਹਾਥ ਮੋ ਆਈ ॥ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਪਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਰਿ ਮਾਸ ਤ੍ਰਿਯ ਤਵਨ ਕੋ ਰਾਂਧਿ ਲਯੋ ਤਿਹੱ ਕਾਲ ॥ ਸਦਨ ਏਕ ਉਮਰਾਵ ਕੇ ਭੇਜ ਦਯੋ ਤਤਕਾਲ ॥੧੦॥ ਮਾਸ ਜਾਨਿ ਤਾ ਕੌ ਤੁਰਤੁ ਚਾਬਿ ਗਏ ਸਭ ਸੋਇ ॥ ਭਲੋ ਭਲੋ ਸਭ ਕੋ ਕਹੈ ਭੇਦ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥੧੧॥ ਹਾਥ ਪਾਵ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਸਕਲ ਸੰਗ ਮੁਤਹਰੀ ਤੋਰਿ ॥ ਸੀੜ੍ਹਨ ਪਰ ਤੇ ਆਨਿ ਕੈ ਦਯੋ ਧਰਨਿ ਕਹੱ ਛੋਰਿ ॥੧੨॥ ਮਦਰਾ ਕੇ ਮਦ ਸੋਂ ਛਕ੍ਯੋ ਉਰ ਜਮਧਰ ਕੀ ਖਾਇ ॥ ਸੀੜ੍ਹਿਨ ਤੇਂ ਖਿਸਕਤ ਨ੍ਰਿਪਤ ਪਰ੍ਯੋ ਧਰਨਿ ਪਰ ਆਇ ॥੧੩॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਸੋਂ ਭੀਜਤ ਭਈ ਸਕਲ ਧਰਨਿ ਸਰਬੰਗ ॥ ਆਨਿ ਤਰੇ ਰਾਜਾ ਪਰ੍ਯੋ ਲਗੇਂ ਕਟਾਰੀ ਅੰਗ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਮਰ੍ਯੋ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਹ੍ਵੈ ਦੁਖਿਤ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਕੌਨ ਕਾਲ ਗਤਿ ਕਰੀ ਹਮਾਰੀ ॥ ਰਾਜਾ ਜੂ ਚੁਭਿ ਮਰੇ ਕਟਾਰੀ ॥੧੫॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਹ੍ਵੈ ਦੀਨ ਉਘਾਯੋ ॥ ਬੈਠੇ ਸਭ ਲੋਗਨ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਸਭ ਪੂਛਨਿ ਮਿਲਿ ਆਏ ॥ ਕੌਨੈ ਦੁਸਟ ਰਾਵ ਜੂ ਘਾਏ ॥੧੬॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਬਖਾਨ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਭੇਦ ਕਛੂ ਨ ਪਛਾਨ੍ਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਵ ਜੂ ਮਾਸੁ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਆਪ ਭਖ੍ਯੋ ਕਛੁ ਭ੍ਰਿਤਨ ਪਠਾਯੋ ॥੧੭॥ ਪੁਨਿ ਰਾਜਾ ਜੂ ਅਮਲ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਆਪੁ ਪਿਯੋ ਕਛੁ ਹਮੈ ਪਿਯਾਯੋ ॥ ਲੀਏ ਕੈਫ ਕੇ ਅਤਿ ਮਤਿ ਭਏ ॥ ਸੁਧਿ ਮੈਂ ਹੁਤੇ ਬਿਸੁਧਿ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ॥੧੮॥ ਮਦ ਸੌ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਭਏ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਕੇਲ ਕਾਜ ਗ੍ਰਿਹ ਓਰ ਪਧਾਰੇ ॥ ਬਸਿ ਹ੍ਵੈ ਅਧਿਕ ਕਾਮ ਕੇ ਗਯੋ ॥ ਮੇਰੋ ਹਾਥ ਹਾਥ ਗਹਿ ਲਯੋ ॥੧੯॥ ਪਾਵ ਖਿਸਤ ਪੌਰਿਨ ਤੇ ਭਯੋ ॥ ਅਧਿਕ

ਮੱਤ ਮੈਂ ਥੋ ਗਿਰਿ ਗਯੋ ॥ ਉਰ ਤੇ ਉਗਰਿ ਕਟਾਰੀ ਲਾਗੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਦੇਹ ਰਾਵ ਜੂ ਤਯਾਗੀ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੀੜ੍ਹਿਨ ਤੇ ਰਾਜਾ ਗਿਰਯੋ ਪਰਯੋ ਧਰਨਿ ਪਰ ਆਨਿ ॥ ਚੁਭੀ ਕਟਾਰੀ ਪੇਟ ਮੈਂ ਤਾ ਤੇ ਤਜਯੋ ਪਰਾਨ ॥੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭਨ ਸੁਨਤ ਯੌ ਕਥਾ ਉਚਾਰੀ ॥ ਜਮਧਰ ਵਹੈ ਬਹੁਰਿ ਉਰਿ ਮਾਰੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯ ਮਾਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਜੁ ਦੀਨੋ ॥ ਚਰਿਤ ਚੰਚਲਾ ਐਸੋ ਕੀਨੋ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤੇਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੩॥੨੨੦੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਮਹਾਂ ਬਨ ਬੀਚ ਬਸੈ ਮੁਨਿ ਸ੍ਰਿੰਗ ਧਰੇ ਰਿਖਸ੍ਰਿੰਗ ਕਹਾਯੋ ॥ ਕੌਨ ਹੂੰ ਖਯਾਲ ਬਿਭਾਂਡਵ ਜੂ ਮ੍ਰਿਗਿਯਾ ਹੂ ਕੀ ਕੋਖਿ ਹੂੰ ਤੇ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਹੋਤ ਭਯੋ ਤਪਸੀ ਤਬ ਤੇ ਜਬ ਤੇ ਬੁਧਿ ਲੈ ਸੁਧਿ ਕੋ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਨਾ ਰਘੁਨਾਥ ਭਜੈ ਕਬਹੂੰ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਭੂਲ ਨ ਆਯੋ ॥੧॥ ਬੀਚ ਕਰੈ ਤਪੱਸਯਾ ਬਨ ਕੇ ਮੁਨਿ ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥ ਨ੍ਹਾਨ ਕਰੈ ਨਿਤ ਧਯਾਨ ਧਰੈ ਮੁਖ ਬੇਦ ਰਰੈ ਹਰਿ ਕੀ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥ ਰੀਤਿ ਚਲੈ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰਨ ਕੀ ਤਨ ਕਸਟ ਸਹੈ ਮਨ ਕੌ ਨ ਡੁਲਾਵੈ ॥ ਭੂਖਿ ਪਿਆਸ ਲਗੈ ਜਬ ਹੀ ਤਬ ਕਾਨਨ ਤੇ ਚੁਨਿ ਕੈ ਫਲ ਖਾਵੈ ॥੨॥ ਕਾਲ ਬਿਤੀਤ ਭਯੋ ਇਹ ਰੀਤਿ ਪਰਯੋ ਦੁਰਭਿੱਛ ਤਹਾਂ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਬੀਜ ਰਹਯੋ ਨਹਿ ਏਕ ਤਹਾਂ ਸਭ ਲੋਕ ਕਨੇ ਕਨ ਕੌ ਤਰਸਾਯੋ ॥ ਜੇਤੇ ਪੜੇ ਬਹੁ ਬਿੱਪ੍ਰ ਹੁਤੇ ਤਿਨ ਕੌ ਤਬ ਹੀ ਨ੍ਰਿਪ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਕੌਨ ਕੁਕਾਜ ਕਿਯੋ ਕਹੌ ਮੈ ਜਿਹ ਤੇਂ ਭ੍ਰਿਤ ਲੋਕ ਨ ਜੀਵਨ ਪਾਯੋ ॥੩॥ ਰਾਜ ਕਹੀ ਜਬ ਯੌ ਤਿਨ ਕੌ ਤਬ ਬਿੱਪ੍ਰ ਸਭੈ ਇਹ ਭਾਤਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਰੀਤ ਚਲੌ ਰਜਨੀਤਨ ਕੀ ਤੁਮ ਕੋਊ ਨ ਦੇਖਿਯ ਪਾਪ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਮੈਂ ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰਨ ਮੈਂ ਸਭ ਹੂੰ ਮਿਲ ਕ੍ਰੋਰਿ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰਿੰਗੀ ਰਿਖੀਸਨ ਆਏ ਤਵਾਲਯ ਯਾਹੀ ਚੁਭੈ ਚਿਤ ਬਾਤ ਹਮਾਰੇ ॥੪॥ ਜੌ ਚਿਤ ਬੀਚ ਰੁਚੈ ਮਹਾਰਾਜ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ਮਾਨਸ ਸੋਈ ਪਠੈਯੈ ॥ ਕੌਨੈ ਉਪਾਇ ਬਿਭਾਂਡਵ ਕੋ ਸੁਤ ਯਾ ਪੁਰ ਬੀਥਨ ਮੈਂ ਬਿਹਰੈਯੈ ॥ ਦੇਸ ਬਸੈ ਫਿਰਿ ਕਾਲ ਨਸੈ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਸਾਚ ਇਹੈ ਠਹਰੈਯੈ ॥ ਜੌ ਨਹਿ ਆਵੈ ਤੌ ਪੂਤ ਭਜਾਇ ਕਿ ਆਪਨ ਜਾਇ ਉਤਾਇਲ ਲਯੈਯੈ ॥੫॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਭ੍ਰਿਤ ਮਿਤ ਪੂਤ ਪਠਾਇ ਰਾਜਾ ਅਤਿ ਹਾਯਲ ਭਯੋ ॥ ਆਪਨ ਹੂੰ ਲਪਟਾਇ ਚਰਨ ਰਹਯੋ ਆਯੋ ਨ ਮੁਨਿ ॥੬॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੈਠਿ ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੌਨ ਉਪਾਇ ਕਹੋ ਅਬ ਕੀਜੈ ॥ ਆਪਹਿ ਜਾਇ ਥਕ੍ਯੋ ਹਮਰੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋ ਰਿਖਿ ਤੌ ਅਜਹੂੰ ਨਹਿ ਭੀਜੈ ॥ ਜੋ ਤਿਹ ਲਾਇ ਬੁਲਾਇ ਹਯਾਂ ਤਿਹ ਕੌ ਯਹ ਦੇਸ ਦੁਧਾ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਲਜਾਇ ਬਸੋ ਗ੍ਰਿਹ ਆਇ ਮੁਨੀ ਸੁਖ ਪਾਇ ਸਭੈ ਤਪੁ ਛੀਜੈ ॥੭॥ ਪਾਤ੍ਰ ਸਰੂਪ ਹੁਤੀ ਤਿਹ ਠੌਰ ਸੋਊ ਚਲਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਸਭੈ ਕਹਿ ਕੈ ਮੁਖ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਸਮੁਝਾਈ ॥ ਪਾਨ ਚਬਾਇ ਚਲੀ ਤਿਤ ਕੋ ਮਨ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੋ ਬਿਰਮਾਈ ॥ ਆਨੰਦ ਲੋਕ ਭਏ ਤਜਿ ਸੋਕ ਸੁ ਸੋਕ ਕੀ ਬਾਤ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਈ ॥੮॥ ਕਾ ਬਪੁਰੋ ਮੁਨਿ ਹੈ ਸੁਨਿ ਹੇ ਨ੍ਰਿਪ ਨੈਕ ਜੋ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਨ ਪੈਹੌਂ ॥ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇ ਤਿਸੈ ਉਰਝਾਇ ਸੁ ਬਾਤਨ ਸੌ ਅਪਨੇ ਬਸਿ ਕੈਹੌਂ ॥ ਪਾਗ ਬੰਧਾਇ ਜਟਾਨ ਮੁੰਡਾਇ ਸੁਤਾਨੁਪਜਾਇ ਤਵਾਲਯ ਲ੍ਯੈਹੌਂ ॥ ਕੇਤਿਕ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਇਹ ਨਾਥ ਤਵਾਨਨ ਤੇਂ ਟੂਕ ਆਇਸੁ ਪੈਹੌਂ ॥੯॥ ਕੇਤਿਕ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਮੁਹਿ ਹੇ ਨ੍ਰਿਪ ਤਾਰਨ ਤੋਰਿ ਅਕਾਸ ਤੇ ਲਯੈਹੌਂ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਕਹਾ ਨਰ ਹੈਂ ਬਰ ਦੇਵਨ ਕੋ ਛਿਨ ਮੈਂ ਬਸਿ ਕੈਹੌਂ ॥ ਦ੍ਯੋਸ ਕੇ ਬੀਚ ਚੜ੍ਹੈਹੌਂ ਨਿਸਾਕਰ ਰੈਨਿ ਸਮੈਂ ਰਵਿ ਕੌ ਪ੍ਰਗਟੈਹੌਂ ॥ ਗ੍ਯਾਰਹ ਰੁੱਦ੍ਰਨ ਕੋ ਹਰਿ ਕੌ ਬਿਧਿ ਕੀ ਬੁਧਿ ਕੋ ਬਿਧਿ ਸੋ ਬਿਸਰੈਹੌਂ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਤਹੱ ਤੇ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਪਲਕ ਏਕ ਬੀਤੀ ਨਹੀਂ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚੀ ਆਨਿ ॥੧੧॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਦੇਖਿ ਤਪੋਧਨ ਕੌ ਬਨ ਮਾਨਨਿ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਮਨ ਮੈ ਸੁਖੁ ਪਾਯੋ ॥ ਖਾਤ ਬਿਭਾਂਡਵ ਜੂ ਫਲ ਥੋ ਤਿਨ ਡਾਰਿਨ ਸੋਂ ਪਕਵਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਭੂਖਿ ਲਗੀ ਜਬ ਹੀ ਮੁਨਿ ਕੌ ਤਬ ਹੀ ਤਿਹੱ ਠੌਰ ਛੁਧਾਤਰ ਆਯੋ ॥ ਤੇ ਫਲ ਖਾਇ ਰਹ੍ਯੋ ਬਿਸਮਾਇ ਮਹਾਂ ਮਨ ਭੀਤਰ ਮੋਦ ਬਢਾਯੋ ॥੧੨॥ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰ ਕੀਯੋ ਚਿਤ ਮੌ ਮੁਨਿ ਏ ਫਲ ਦੈਵ ਕਹਾ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਕਾਨਨ ਮੈਂ ਨਿਰਖੇ ਨਹਿ ਨੇਤ੍ਰਨ ਆਜੁ ਲਗੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਚਬਾਯੋ ॥ ਕੈ ਮਘਵਾ ਬਲੁ ਕੈ ਛਲੁ ਕੈ ਹਮਰੇ ਤਪ ਕੋ ਅਵਿਲੋਕਨ ਆਯੋ ॥ ਕੈ ਜਗਦੀਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਮੋ ਪਰ ਮੋਰੇ ਰਿਝਾਵਨ ਕਾਜ ਬਨਾਯੋ ॥੧੩॥ ਆਨੰਦ ਯੌ ਉਪਜ੍ਯੋ ਮਨ ਮੈਂ ਮੁਨਿ ਚੌਕ ਰਹ੍ਯੋ ਬਨ ਕੇ ਫਲ ਖੈਕੈ ॥ ਕਾਰਨ ਹੈ ਸੁ ਕਛੂ ਇਨ ਮੈਂ ਕਹਿ ਐਸੇ ਰਹ੍ਯੋ ਚਹੂੰ ਓਰ ਚਿਤੈਕੈ ॥ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਧਰੇ ਇਕ ਸੁੰਦਰਿ ਠਾਢੀ ਤਹਾਂ ਮਨ ਮੋਦ ਬਢੈਕੈ ॥ ਸੋਭਿਤ ਹੈ ਮਹਿ ਭੂਖਨ ਪੈ ਮਹਿਭੂਖਨ

ਕੌ ਮਨੋ ਭੁਖਿਤ ਕੈ ਕੈ ॥੧੪॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਜਗੇ ਅਤਿ ਹੀ ਇਕ ਮਾਨਨਿ ਕਾਨਨ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਨੀਲ ਨਿਚੋਲ ਸੇ ਨੈਨ ਲਸੈ ਦੁਤਿ ਦੇਖਿ ਮਨੋਜਵ ਕੋ ਮਨੁ ਲਾਜੈ ॥ ਕੋਕ ਕਪੋਤ ਕਲਾਨਿਧਿ ਕੇਹਰਿ ਕੀਰ ਕੁਰੰਗ ਕਰੀ ਕਿਹੱ ਕਾਜੈ ॥ ਸੋਕ ਮਿਟੈ ਨਿਰਖੇ ਸਭ ਹੀ ਛਬਿ ਆਨਦ ਕੌ ਹਿਯ ਮੈ ਉਪਰਾਜੈ ॥੧੫॥ ਚਿੱਤ ਬਿਚਾਰ ਕਿਯੋ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਮੁਨਿ ਹੈ ਯਹ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਰੌ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਕਿ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਕਿਧੌ ਨਰ ਦੇ ਬਰਦੇਵ ਬਿਚਾਰੌ ॥ ਰਾਜਕੁਮਾਰਿ ਬਿਰਾਜਤ ਹੈ ਕੋਊ ਤਾ ਪਰ ਆਜ ਸਭੈ ਤਨ ਵਾਰੌ ॥ ਯਾਹੀ ਕੇ ਤੀਰ ਰਹੌ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਕਰੌ ਤਪਸ੍ਯਾ ਬਨ ਬੀਚ ਬਿਹਾਰੌ ॥੧੬॥ ਜਾਇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਿਯੋ ਤਿਹੱ ਕੌ ਮੁਨਿ ਬਾਤ ਕਹੋ ਹਮ ਸੌ ਤੁਮ ਕੋ ਹੈਂ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੀ ਦੁਹਿਤਾ ਕਿਧੌ ਰਾਮ ਕੀ ਬਾਮ ਹੁਤੀ ਬਨ ਸੋ ਹੈਂ ॥ ਰਾਜਸਿਰੀ ਕਿਧੌ ਰਾਜਕੁਮਾਰਿ ਤੂੰ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਨ ਕੇ ਮਨ ਮੋਹੈਂ ॥ ਸਾਚ ਉਚਾਰੁ ਸਚੀ ਕਿ ਸਿਵਾ ਕਿ ਤੁਹੀ ਰਤਿ ਹੈ ਪਤਿ ਕੋ ਮਗੁ ਜੋਹੈਂ ॥੧੭॥ ਨਾਥ ਸਚੀ ਰਤਿ ਹੌ ਨ ਸਿਵਾ ਨਹਿ ਹੌ ਗੀ ਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਕੀ ਜਾਈ ॥ ਰਾਜਸਿਰੀ ਨਹਿ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਨਿ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਨਹੀ ਉਪਜਾਈ ॥ ਰਾਮ ਕੀ ਬਾਮ ਨ ਹੋ ਅਥਿਤੀਸ ਰਿਖੀਸ ਉਦਾਲਕ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਈ ॥ ਏਕ ਜੁਗੀਸ ਸੁਨੇ ਤੁਮ ਹੂੰ ਤਿਹੱ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਬਰਬੇ ਕਹ ਆਈ ॥੧੮॥ ਚੰਚਲ ਨੈਨ ਕਿ ਚੰਚਲਤਾਈ ਸੋ ਟਾਮਨ ਸੌ ਤਿਹ ਕੋ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥ ਹਾਵ ਸੁ ਭਾਵ ਦਿਖਾਇ ਘਨੇ ਛਿਨਕੇਕ ਬਿਖੈ ਮੁਨਿ ਜੂ ਬਸਿ ਕੀਨੋ ॥ ਪਾਗ ਬੰਧਾਇ ਜਟਾਨ ਮੁੰਡਾਇ ਸੁ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਬਨਾਇ ਨਵੀਨੋ ॥ ਜੀਤਿ ਗੁਲਾਮ ਕਿਯੋ ਅਪਨੌ ਤਿਹ ਤਾਪਸ ਤੇ ਗ੍ਰਿਸਤੀ ਕਰਿ ਲੀਨੋ ॥੧੯॥ ਤਾਪਸਤਾਈ ਕੌ ਤ੍ਯਾਗ ਤਪੀਸੂਰ ਤਾ ਤ੍ਰਿਯ ਪੈ ਚਿਤ ਕੈ ਉਰਝਾਯੋ ॥ ਪਾਇ ਬ੍ਰਤੋਤਮ ਕੌ ਤਰੁਨੀ ਤਨ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਿ ਅਸੋਕੁਪਜਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕ ਬਿਹਾਰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਾਤ ਸੁਤਾ ਖਟ ਪੂਤੁਪਜਾਯੋ ॥ ਤ੍ਯਾਗ ਦਯੋ ਬਨ ਕੋ ਬਸਿਬੋ ਪੁਰ ਭੀਤਰ ਕੋ ਬਸਿਬੋ ਮਨ ਭਾਯੋ ॥੨੦॥ ਏਕ ਮਹਾਂ ਬਨ ਹੈ ਸੁਨਿ ਹੋ ਮੁਨਿ ਆਜੁ ਚਲੈ ਤਹੱ ਜਾਇ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਫੂਲ ਘਨੇ ਫਲ ਰਾਜਤ ਸੁੰਦਰ ਫੂਲਿ ਰਹੇ ਜਮੁਨਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੈ ॥ ਤ੍ਯਾਗ ਬਿਲੰਬ ਚਲੌ ਤਿਤ ਕੌ ਤੁਮ ਕਾਨਨ ਸੋ ਰਮਨੀਯ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਕੇਲ ਕਰੈ ਮਿਲਿ ਆਪਸ ਮੈ ਦੋਊ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੌ ਸਭ ਦ੍ਰਪ ਨਿਵਾਰੈ ॥੨੧॥ ਕਾਨਨ ਜੇਤਿਕ ਥੇ ਤਿਹ ਦੇਸ ਸਭੈ ਅਥਿਤੇਸ ਕੌ ਬਾਲ ਦਿਖਾਏ ॥ ਕਾਂਖ ਤੇ ਕੰਕਨ ਕੁੰਡਲ ਕਾਢਿ ਜਰਾਵ ਕਿ ਜੇਬ ਜਰੇ ਪਹਿਰਾਏ ॥

ਮੋਹਿ ਰਹਯੋ ਤਿਹ ਕੌ ਲਖਿ ਕੈ ਮੁਨਿ ਜੋਗ ਕੇ ਨ੍ਯਾਸ ਸਭੈ ਬਿਸਰਾਏ ॥ ਕਾਹੂੰ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕਿਯੋ ਨਹਿ ਤਾ ਕਹ ਆਪਨ ਹੀ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਮੁਨਿ ਆਏ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਤ ਸੁਤਾ ਆਗੇ ਕਰੀ ਤੀਨੁ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਸੁਤ ਲੀਨ ॥ ਇਕ ਕਾਂਧੇ ਇਕ ਕਾਂਖ ਮੈ ਖਸਟਮ ਮੁਨਿ ਸਿਰ ਦੀਨ ॥੨੩॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਪੁਰ ਮੈਂ ਰਿਖਿ ਆਏ ਸੁਨੇ ਜਬ ਹੀ ॥ ਜਨ ਪੂਜਨ ਤਾਂਹਿ ਚਲੇ ਸਭ ਹੀ ॥ ਚਿਤ ਭਾਂਤਹਿ ਭਾਂਤਿ ਅਨੰਦਿਤ ਹ੍ਵੈ ॥ ਬ੍ਰਿਧ ਬਾਲ ਨ ਜ੍ਵਾਨ ਰਹ੍ਯੋ ਘਰ ਕ੍ਵੈ ॥੨੪॥ ਸਭ ਹੀ ਕਰ ਕੁੰਕਮ ਫੂਲ ਲੀਏ ॥ ਮੁਨਿ ਊਪਰ ਵਾਰਿ ਕੈ ਡਾਰਿ ਦੀਏ ॥ ਲਖਿ ਕੈ ਤਿਨ ਕੌ ਰਿਖਿ ਯੌ ਹਰਖ੍ਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਘਨ ਸਾਵਨ ਜ੍ਯੋਂ ਬਰਖ੍ਯੋ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਰਖ੍ਯੋ ਤਹਾਂ ਅਸੇਖ ਜਲ ਹਰਖੇ ਲੋਕ ਅਪਾਰ ॥ ਭਯੋ ਸੁਕਾਲ ਦੁਕਾਲ ਤੇਂ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਨਿਹਾਰਿ ॥੨੬॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਘਨ ਜ੍ਯੋਂ ਬਰਖ੍ਯੋ ਸੁ ਘਨੋ ਤਹੱ ਆਈ ॥ ਪੁਨਿ ਲੋਕਨ ਕੇ ਉਪਜੀ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਜਬ ਲੌ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇਂ ਰਿਖਿ ਰਾਜ ਨ ਜੈਹੈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਗਿਰਿ ਗਾਂਵ ਬਰਾਬਰਿ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥੨੭॥ ਤਬ ਹੀ ਤਿਹ ਪਾਤ੍ਰਹਿ ਬੋਲਿ ਲਿਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਆਧਿਕ ਦੇਸ ਬਟਾਇ ਦਿਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਤਾਹਿ ਕਹਯੋ ਰਿਖਿ ਕੌ ਤੁਮ ਟਾਰੋ ॥ ਪੁਰਬਾਸਿਨ ਕੋ ਸਭ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰੋ ॥੨੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੈਸ ਬਿਤੀ ਬਸਿ ਬਾਮਹੁੱ ਕੇ ਬਿਸੁਨਾਥ ਕਹੂੰ ਹਿਯ ਮੈਂ ਨ ਸਰ੍ਯੋ ॥ ਬਿਸੰਭਾਰ ਭਯੋ ਬਰਰਾਤ ਕਹਾਂ ਬਿਨੁ ਬੇਦ ਕੇ ਬਾਦਿ ਬਿਬਾਦਿ ਬਰ੍ਯੋ ॥ ਬਹਿਕੈ ਬਲੁ ਕੈ ਬਿਝੁਕੈ ਉਝਕੈ ਤੁਹਿ ਕਾਲ ਕੋ ਖ੍ਯਾਲ ਕਹਾ ਬਿਸਰ੍ਯੋ ॥ ਬਨਿ ਕੈ ਤਨਿ ਕੈ ਬਿਹਰੌ ਪੁਰ ਮੈਂ ਜੜ ਲਾਜਹਿ ਲਾਜ ਕੁਕਾਜ ਕਰ੍ਯੋ ॥੨੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਐਸੋ ਮੁਨਿਜ ਮਨ ਮੈ ਕਿਯੋ ਬਿਚਾਰ ॥ ਤੁਰਤੁ ਬਨਹਿ ਪੁਰਿ ਛੋਰਿ ਕੈ ਉਠਿ ਭਾਜ੍ਯੋ ਬਿਸੰਭਾਰ ॥੩੦॥ ਪ੍ਰਥਮ ਆਨਿ ਕਾਢ੍ਯੋ ਰਿਖਹਿ ਮੇਘ ਲਯੋ ਬਰਖਾਇ ॥ ਅਰਧ ਰਾਜ ਤਿਹੱ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਲੀਨੌ ਆਪੁ ਬਟਾਇ ॥੩੧॥ ਸਤ ਟਾਰ੍ਯੋ ਤਿਹ ਮੁਨਿਜ ਕੋ ਅਰਧ ਦੇਸ ਕੌ ਪਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਸੁਖ ਕਰੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੩੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਦਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੪॥੨੨੩੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥

ਰਿਖਿਗੌਤਮ ਬਨ ਮੈ ਬਸੈ ਤਾਹਿ ਅਹਿਲਿਯਾ ਤ੍ਰੀਯ ॥ ਮਨਸਾ ਬਾਚਾ ਕਰਮਨਾ ਬਸਿ ਕਰਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ਪੀਯ ॥੧॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰੀ

ਕਿੰਨ੍ਰਨੀ ਤਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਕੋਇ ॥ ਰੂਪਵਤੀ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਮੈ ਤਾ ਸੀ ਅਉਰ ਨ ਹੋਇ ॥੨॥ ਸਿਵਾ ਸਚੀ ਸੀਤਾ ਸਤੀ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਰਹਤ ਨਾਰਿ ਨਿਹੁਰਾਇ ਕਰਿ ਨਿਜੁ ਘਟਿ ਰੂਪ ਬਿਚਾਰਿ ॥੩॥ ਗੌਤਮਰਿਖਿ ਕੇ ਦੇਵ ਸਭ ਗਏ ਕੌਨ ਹੂੰ ਕਾਜ ॥ ਰੂਪ ਅਹਿੱਲਯਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਰੀਝਿ ਰਹਯੋ ਸੁਰਰਾਜ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਾਸਵ ਕੀ ਛਬਿ ਹੇਰਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਹੂ ਬਸਿ ਭਈ ॥ ਬਿਰਹ ਸਮੁੰਦ ਕੇ ਬੀਚ ਬੂਡਿ ਸਭ ਹੀ ਗਈ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੋ ਨਾਥ ਜੁ ਭੇਟਨ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਜੋਬਨ ਜੜ ਮੁਨਿ ਤੀਰ ਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਗਵਾਇਯੈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਸੁਰਰਾਜ ਕੋ ਮੋਹੀ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਹਰਅਰਿ ਸਰ ਤਾ ਕੌ ਹਨਯੋ ਘਾਯਲਿ ਭਈ ਸੁਮਾਰ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੌਨ ਉਪਾਇ ਸੁਰੇਸਹਿ ਪੈਯੈ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਤਾਂਹਿ ਬੁਲੈਯੈ ॥ ਏਕ ਰੈਨਿ ਜੋ ਭੇਟਨ ਪਾਊਂ ॥ ਤਾਂ ਪਰ ਸੁਨੋ ਸਖੀ ਬਲਿ ਜਾਊਂ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਗਨੇਸੁਰੀ ਸਹਚਰੀ ਸੋ ਤਿਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇ ॥ ਸਕਲ ਭੇਦ ਸਮੁਝਾਇ ਕੈ ਹਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਈ ਪਠਾਇ ॥੮॥ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਸੁਰਰਾਜ ਸੌ ਭੇਦ ਸਖੀ ਸਮੁਝਾਇ ॥ ਸੁਨਤ ਅਹਿੱਲਯਾ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਰੀਝਿ ਰਹਯੋ ਸੁਰਰਾਇ ॥੯॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਲਿ ਗਿਰੀ ਬਿਸੰਭਾਰ ਸੁਨੋ ਹਰ ਭਾਲ ਬਿਖੈ ਬਿੰਦਿਯੋ ਨ ਦਿਯੋ ਹੈ ॥ ਟਾਮਨ ਸੋ ਕੇਹੂੰ ਤਾਹਿ ਕਰਯੋ ਜਿਨ ਆਜੁ ਲਗੇ ਨ ਸਿੰਗਾਰ ਕਿਯੋ ਹੈ ॥ ਬੀਰੀ ਚਬਾਇ ਸਕੈ ਨ ਸਖੀ ਪਰ ਪਾਇ ਰਹੀ ਨਹਿ ਪਾਨਿ ਪਿਯੋ ਹੈ ॥ ਬੇਗਿ ਚਲੋ ਭਨਿ ਬੈਠੇ ਕਹਾ ਮਨ ਮਾਨਨਿ ਕੋ ਮਨੋ ਮੋਹਿ ਲਿਯੋ ਹੈ ॥੧੦॥ ਕ੍ਰੋਰਿ ਕ੍ਰਲਾਪ ਕਰੈ ਕਮਲਾਛਨਿ ਦਯੋਸ ਨਿਸਾ ਕਬਹੂੰ ਨਹਿ ਸੋਵੈ ॥ ਸਾਂਪਿਨ ਜਯੋਂ ਸਸਕੈ ਛਿਤ ਊਪਰ ਲੋਕ ਕੀ ਲਾਜ ਸਭੈ ਹਠਿ ਖੋਵੈ ॥ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਧਰੈ ਨਹਿ ਸੁੰਦਰਿ ਆਂਸੂਨ ਸੌ ਸਸਿ ਆਨਨ ਧੋਵੈ ॥ ਬੇਗ ਚਲੋ ਬਨਿ ਬੈਠੇ ਕਹਾ ਤਵ ਮਾਰਗਿ ਕੌ ਮੁਨਿ ਮਾਨਿਨ ਜੋਵੈ ॥੧੧॥ ਬਾਤ ਤਪੀਸੂਰਨਿ ਕੀ ਸੁਨਿ ਬਾਸਵ ਬੇਗਿ ਚਲਯੋ ਜਹਾਂ ਬਾਲ ਬਿਹਾਰੈ ॥ ਬੀਰੀ ਚਬਾਇ ਸੁ ਬੇਖ ਬਨਾਇ ਸੁ ਬਾਰਹਿ ਬਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਸਵਾਰੈ ॥ ਘਾਤ ਪਛਾਨਿ ਚਲਯੋ ਤਿਤ ਕੌ ਮੁਨਿ ਸ੍ਰਾਪ ਕੇ ਤਾਪ ਝੁਕੈ ਝਿਝਕਾਰੈ ॥ ਜਾਇ ਸਕੈ ਹਟਿ ਹੂੰ ਨ ਰਹੈ ਮਤਵਾਰੇ ਕੀ ਭਾਂਤਿ ਡਿਗੈ ਡਗ ਡਾਰੈ ॥੧੨॥ ਬੇਗਿ ਮਿਲੋ ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਭਾਮਨਿ ਪਜਾਰੇ ਜੂ ਆਜੁ ਤਿਹਾਰੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਭੇਟਨ ਕੌ ਮਹਿੱਰਾਜ ਸਮੈਂ ਮੁਨਿ ਰਾਜ ਧਿਯਾਨ ਮੌ ਆਜੁ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਮੀਤ ਅਲਿੰਗਨ ਚੁੰਬਨ ਆਸਨ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕਨ ਆਨਿ ਲਏ ਹੈਂ ॥ ਮੋਦ ਬਢਯੋ ਮਨ ਭਾਮਨਿ ਕੇ ਮੁਨਿ ਜਾ ਚਿਤ

ਤੇ ਬਿਸਰਾਇ ਦਏ ਹੈਂ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਨ੍ਯੋ ਠਨ੍ਯੋ ਸੁੰਦਰ ਘਨੋ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਕੋ ਰਾਇ ॥ ਬਾਸਵ ਸੋ ਪਤਿ ਪਾਇ ਤ੍ਰਿਯ ਮੁਨਿਹਿ ਦਯੋ ਬਿਸਰਾਇ ॥੧੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੌਨਨ ਮੋ ਖਰਕੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਬ ਹੀ ਮੁਨਿ ਨਾਯਕ ਚੌਂਕਿ ਪਰ੍ਯੋ ਹੈ ॥ ਧ੍ਯਾਨ ਦਿਯੋ ਤਜਿ ਕੈ ਸਭ ਹੀਂ ਤਬ ਹੀ ਰਿਸ ਕੇ ਤਨ ਸਾਥ ਜਰ੍ਯੋ ਹੈ ॥ ਧਾਮ ਕੀ ਓਰ ਚਲ੍ਯੋ ਉਠਿ ਕੈ ਸੁਰਰਾਜ ਲਖ੍ਯੋ ਤਰ ਖਾਟ ਦੁਰ੍ਯੋ ਹੈ ॥ ਚੌਂਕਿ ਰਹ੍ਯੋ ਚਿਤ ਮਾਂਝ ਕਹ੍ਯੋ ਯਹ ਕਾਹੂੰ ਨਿਲਾਜ ਕੁਕਾਜ ਕਰ੍ਯੋ ਹੈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਿਖਿਗੌਤਮ ਰਿਸਿ ਕੈ ਕਹਯੋ ਕੋ ਆਯੋ ਇਹ ਧਾਮ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਅਸ ਊੱਤਰ ਦਿਯੋ ਰਿਖਹਿ ਬਿਹਸਿ ਕਰਿ ਬਾਮ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਾਂਜਾਰ ਇਹ ਠਾਂ ਇਕ ਆਯੋ ॥ ਤੁਮ ਕੌ ਹੇਰਿ ਅਧਿਕ ਡਰਪਾਯੋ ॥ ਚਿਤ ਅਤਿ ਤ੍ਰਸਤ ਖਾਟ ਤਰ ਦੁਰਿਯੋ ॥ ਮੈਂ ਮੁਨਿ ਜੂ ਤੁਹਿ ਸਾਚੁ ਉਚਰਿਯੋ ॥੧੭॥ ਤੋਟਕ ਛੰਦ ॥ ਮੁਨਿ ਰਾਜ ਕਛੂ ਨਹਿ ਭੇਦ ਲਹਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਜੋ ਕਿਯ ਸੋ ਪਤਿ ਸਾਥ ਕਹਯੋ ॥ ਮਾਂਜਾਰ ਦੁਰਯ ਇਹ ਖਾਟ ਤਰੈ ॥ ਮਨੋ ਬਾਸਵ ਕੀ ਸਭ ਸੋਭ ਧਰੈ ॥੧੮॥ ਇਹ ਆਜੁ ਮੁਨੀ ਜਿਨਿ ਕੋਪ ਕਰੋ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੀ ਜੁਤ ਜਾਨਿ ਰਹ੍ਯੋ ਤੁਮਰੋ ॥ ਤੁਮ ਜਾਇ ਤਿਹੀ ਗ੍ਰਿਹ ਹੋਮ ਕਰੋ ॥ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ਨਾਮਹਿ ਕੋ ਉਚਰੋ ॥੧੯॥ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਤਹੀ ਮੁਨਿ ਜਾਤ ਭਯੋ ॥ ਰਿਖਿ ਨਾਰਿ ਸੁਰੇਸ ਨਿਕਾਰਿ ਦਯੋ ॥ ਕਈ ਦ੍ਯੋਸ ਬਿਤੇ ਤਿਹ ਭੇਦ ਸੁਨ੍ਯੋ ॥ ਅਤਿ ਹੀ ਰਿਸਿ ਕੈ ਨਿਜੁ ਸੀਸੁ ਧੁਨ੍ਯੋ ॥੨੦॥ ਤਬ ਹੀ ਰਿਸਿ ਕੈ ਰਿਖਿ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਯੋ ॥ ਸੁਰਨਾਯਕ ਕੌ ਭਗਵਾਨ ਕਿਯੋ ॥ ਭਗ ਤਾਹਿ ਸਹੰਸ੍ਰ ਭਏ ਤਨ ਮੈਂ ॥ ਤ੍ਰਿਦਸੇਸ ਲਜਾਇ ਰਹ੍ਯੋ ਬਨ ਮੈਂ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਬਹੁਰਿ ਜੋ ਤੈਂ ਕਿਯੋ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ॥ ਤੈਂ ਪਾਹਨ ਕੀ ਚਾਰਿ ਜੁਗ ਹੋਹਿ ਸਿਲਾ ਅਪਵਿੱਤ੍ਰ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪੰਦ੍ਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੫॥੨੨੫੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਬਢੇ ਸੁੰਦ ਅਪਸੁੰਦ ਦ੍ਵੈ ਦੈਤ ਭਾਰੀ ॥ ਕਰੈ ਤੀਨ ਹੂੰ ਲੋਕ ਜਿਨ ਕੌ ਜੁਹਾਰੀ ॥ ਮਹਾਂ ਕੈ ਤਪੱਸ੍ਯਾ ਸਿਵੈਸੇ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਮਰੈ ਨਾਹਿ ਮਾਰੇ ਯਹੈ ਦਾਨ ਪਾਯੋ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੀਝਿ ਰੁੱਦ੍ਰ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਤੁਮ ਨਹਿ ਮਰੋ ਕਿਸੂ ਤੇ ਮਾਰੇ ॥ ਜੌ ਆਪਸ ਮੈਂ ਰਾਰਿ ਬਢੈਹੋ ॥ ਤੌ ਜਮ ਕੇ ਘਰ ਕੋ ਦੋਊ ਜੈਹੋ ॥੨॥ ਮਹਾਂਰੁੱਦ੍ਰ ਤੇ ਜਬ ਬਰੁ ਪਾਯੋ ॥ ਸਭ ਲੋਕਨ ਚਿਤ ਤੇਂ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥

ਜੋ ਕੋਊ ਦੈਤ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮੈਂ ਆਵੈ ॥ ਜਿਯ ਲੈ ਕੈ ਫਿਰਿ ਜਾਨ ਨ ਪਾਵੈ ॥੩॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਦਏ ॥ ਦੇਵ ਸਭੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪੈ ਗਏ ॥ ਬਿਸੁਕਰਮਹਿ ਬਿਧਿ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਇਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸਾਰ ਪਕਾਯੋ ॥੪॥ ਬਿਸੁਕਰਮਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿਧਹਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਏਕ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਤੁਮ ਆਜੁ ਸਵਾਰੋ ॥ ਰੂਪਵਤੀ ਜਾ ਸਮ ਨਹਿ ਕੋਈ ॥ ਐਸੀ ਕਰੋ ਸੁੰਦਰੀ ਸੋਈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸੁਕਰਮਾ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਧਾਮ ਗਯੋ ਤਿਹੱ ਕਾਲ ॥ ਤੁਰਤੁ ਬਨਾਇ ਤਿਲੋਤਮਹਿੱ ਆਨਯੋ ਤਹਾਂ ਉਤਾਲ ॥੬॥ ਬਿਸੁਕਰਮਾ ਅਬਲਾ ਕਰੀ ਅਮਿਤੁ ਰੂਪ ਨਿਧਿ ਸੋਇ ॥ ਜੋ ਹੇਰੈ ਰੀਝੈ ਵਹੈ ਜਤੀ ਨ ਕਹਿਯਤ ਕੋਇ ॥੭॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਤਾ ਕੋ ਨਿਰਖਿ ਸਭ ਅਬਲਾ ਰਿਸਿ ਖਾਹਿ ॥ ਜਿਨਿ ਹਮਰੇ ਪਤਿ ਹੇਰਿ ਇਹ ਯਾਹੀ ਕੇ ਹ੍ਵੈ ਜਾਹਿ ॥੮॥ ਐਸੋ ਭੇਖ ਸੁਧਾਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਤਹ ਤੇ ਕੀਓ ਪਯਾਨ ॥ ਸਹਰ ਥਨੇਸਰ ਕੇ ਬਿਖੈ ਤੁਰਤੁ ਪਹੂੰਚੀ ਆਨ ॥੯॥ ਜਹਾਂ ਬਾਗ ਤਿਨ ਕੋ ਹੁਤੋ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚੀ ਆਇ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਤਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਰੂਪ ਰਹੇ ਉਰਝਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਲ ਬਿਹਰਤੀ ਬਾਗ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਸਭਾ ਛੋਰਿ ਦੋਊ ਉਠੇ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਤੀਰ ਤਿਲੋਤਮ ਕੇ ਚਲਿ ਆਏ ॥ ਬਜਾਹਨ ਕੋ ਦੋਊ ਲਲਚਾਏ ॥੧੧॥ ਸੁੰਦ ਕਹ੍ਯੋ ਯਾ ਕੌ ਮੈ ਬਰਿ ਹੌ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਪਸੁੰਦ ਯਾਹਿ ਮੈਂ ਕਰਿਹੌ ॥ ਰਾਰਿ ਪਰੀ ਦੁਹੂੰਅਨ ਮੈਂ ਭਾਰੀ ॥ ਬਿਚਰੇ ਸੂਰਬੀਰ ਹੰਕਾਰੀ ॥੧੨॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਪਰ੍ਯੋ ਲੋਹ ਗਾੜੋ ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਮਾਂਡੇ ॥ ਝੁਕੇ ਆਨਿ ਚਾਰੋ ਦਿਸਾ ਕਾਢਿ ਖਾਂਡੇ ॥ ਛਕੇ ਛੋਭ ਛੱਤ੍ਰੀ ਮਹਾਂ ਘਾਇ ਮੇਲੈ ॥ ਕਿਤੇ ਢਾਲਿ ਤਿਰਸੂਲ ਖੱਗਾਨ ਖੇਲੈ ॥੧੩॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬਾਜਨ ਬਜੇ ਅਨੇਕ ਸੁਭਟ ਸਭੈ ਹਰਖਤ ਭਏ ॥ ਜੀਵਤ ਬਚ੍ਯੋ ਨ ਏਕ ਕਾਲ ਬੀਰ ਚਾਬੇ ਸਕਲ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁਝੇ ਜੁਝੱਊਆ ਕੇ ਬਜੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸਮੁਹਾਇ ॥ ਗਜੇ ਸੁੰਦ ਅਪਸੁੰਦ ਤਬ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਰਿ ਬਾਨਨ ਕੀ ਪਰੀ ॥ ਦੁਤਿਯ ਮਾਰਿ ਸੈਥਿਨ ਸੌ ਧਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਤਿਯ ਜੁੱਧ ਤਰਵਾਰਿਨ ਪਰਿਯੋ ॥ ਚੌਥੇ ਭੇਰ ਕਟਾਰਿਨ ਕਰਿਯੋ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਸਟ ਜੁੱਧ ਪੰਚਮ ਭਯੋ ਬਰਖ੍ਯੋ ਲੋਹ ਅਪਾਰ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਕਾਤਰ ਸੁਭਟ ਸਭ ਕੀਨੇ ਇਕ ਸਾਰ ॥੧੭॥ ਬੱਜ੍ਰਬਾਨ ਬਰਛਾ ਬਿਛੂਅ ਬਰਖੇ ਬਿਸਿਖਿ ਅਨੇਕ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਕਾਤਰ ਸੁਭਟ ਜਿਯਤ ਨ ਉਬਰ੍ਯੋ ਏਕ ॥੧੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਾੜ੍ਹ ਪਰੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਤਹਾਂ ਇਤ ਸੁੰਦ ਉਤੈ ਅਪਸੁੰਦ

ਹਕਾਰੇ ॥ ਪੱਟਿਸਿ ਲੋਹ ਹਥੀ ਪਰਸੇ ਅਮਿਤਾਯੁਧ ਲੈ ਕਰ ਕੋਪ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਰਾਜ ਪਰੇ ਕਹੂੰ ਤਾਜ ਜਿਰੇ ਤਰਫੈਂ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਮਾਰੇ ॥ ਆਪਸ ਮੈਂ ਲਰਿ ਬੀਰ ਦੋਊ ਬਸਿ ਕਾਲ ਭਏ ਕਰਤਾਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਪਸ ਬੀਚ ਬੀਰ ਲਰਿ ਮਰੇ ॥ ਬਜ੍ਰ ਬਾਨ ਬਿਛੂਅਨ ਬ੍ਰਿਣ ਕਰੇ ॥ ਫੂਲ ਅਨੇਕ ਮੇਘ ਜਯੋਂ ਬਰਖੇ ॥ ਦੇਵਰਾਜ ਦੇਵਨ ਜੁਤ ਹਰਖੇ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂਹੂੰ ਭ੍ਰਾਤ ਬਧ ਕੈ ਤ੍ਰਿਯਾ ਗਈ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰ ਧਾਇ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਅਪਾਰ ਹੂਅ ਹਰਖੇ ਮਨ ਸੁਰਰਾਇ ॥੨੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਸੋਲਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੬॥੨੨੮੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਦੈਤਨ ਤੁਮਲ ਜੁੱਧੁ ਜਬ ਕੀਨੋ ॥ ਦੇਵਰਾਜ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਮਗੁ ਲੀਨੋ ॥ ਕਮਲ ਨਾਲਿ ਭੀਤਰ ਛਪਿ ਰਹਯੋ ॥ ਸਚਿਯਹਿ ਆਦਿ ਕਿਸੂ ਨਹਿ ਲਹਯੋ ॥੧॥ ਬਾਸਵ ਕੌ ਖੋਜਨ ਸਭ ਲਾਗੇ ॥ ਸਚੀ ਸਮੇਤ ਅਸੰਖਨੁਰਾਗੇ ॥ ਢੂੰਢਿ ਫਿਰੇ ਕਾਹੂੰ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਦੇਵਨ ਅਮਿਤ ਸੋਕ ਉਪਜਾਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਕੌ ਬੋਲਯੋ ਤਬੈ ਸਭਹਿਨ ਕਿਯੋ ਬਿਚਾਰ ॥ ਖੋਜਿ ਥਕੇ ਪਾਯੋ ਨਹੀ ਕਹੱ ਗਯੋ ਅਦਿਤ ਕੁਮਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੈਧੌਂ ਜੂਝਿ ਖੇਤ ਮੈਂ ਮਰਿਯੋ ॥ ਕੈਧੌਂ ਤ੍ਰਸਤ ਦਰੀ ਮਹਿ ਦੁਰਿਯੋ ॥ ਭਜਯੋ ਜੁੱਧ ਤੇ ਅਧਿਕ ਲਜਾਯੋ ॥ ਅਤਿਥ ਗਯੋ ਹ੍ਵੈ ਧਾਮ ਨ ਆਯੋ ॥੪॥ ਸੁਕ੍ਰਾਚਾਰਜ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਕ੍ਰਾਚਾਰਜ ਯੌ ਕਹਯੋ ਕੀਜੈ ਯਹੈ ਬਿਚਾਰ ॥ ਰਾਜ ਜੁਜਾਤਹਿ ਦੀਜਿਯੈ ਯਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸਾਰ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਿਦਸ ਇਕੱਤ੍ਰ ਸਕਲ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ॥ ਇੰਦ੍ਰਤੁ ਦੇਤ ਜੁਜਾਤਹਿ ਭਏ ॥ ਜਬ ਤਿਨ ਰਾਜ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਪਾਯੋ ॥ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਸਚੀ ਲਲਚਾਯੋ ॥੬॥ ਕਹਯੋ ਤਾਹਿ ਸੁਨਿ ਸਚੀ ਪਿਆਰੀ ॥ ਅਬ ਹੋਵਹੁ ਤੁਮ ਤ੍ਰਿਯਾ ਹਮਾਰੀ ॥ ਖੋਜਤ ਇੰਦ੍ਰ ਹਾਥ ਨਹਿ ਐਹੈ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਖੋਜਿ ਕਹੂੰ ਕਾ ਕੈਹੈ ॥੭॥ ਰੋਇ ਸਚੀ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਗਯੋ ਏਸ ਪਰਦੇਸ ਹਮਾਰੋ ॥ ਜੋ ਹਮਰੇ ਸਤ ਕੋ ਤੂੰ ਟਰਿ ਹੈਂ ॥ ਮਹਾਂ ਨਰਕ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪਰਿ ਹੈਂ ॥੮॥ ਯਹ ਪਾਪੀ ਤਜਿ ਹੈ ਮੁਹਿ ਨਾਹੀ ॥ ਬਹੁ ਚਿੰਤਾ ਹਮਰੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਛੂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਿਚਰਿਯੈ ॥ ਯਾ ਕੌ ਦੂਰਿ ਰਾਜ ਤੇ ਕਰਿਯੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਮੈ ਕਰੀ ਜੌ ਤੁਮ ਕਰੌ ਬਨਾਇ ॥ ਤੌ ਹਮ ਕੌ ਬਯਾਹੋ ਅਬੈ ਲੈ

ਘਰ ਜਾਹੁ ਸੁਹਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸ੍ਵਾਰੀ ਆਪੁ ਪਾਲਕੀ ਕੀਜੈ ॥ ਰਿਖਿਅਨ ਕੌ ਤਾ ਕੇ ਤਰ ਦੀਜੈ ॥ ਅਧਿਕ ਧਵਾਵਤ ਤਿਨ ਹਯ ਐਯੈ ॥ ਤਬ ਮੁਹਿ ਨਾਥ ਆਜੁ ਹੀ ਪੈਯੈ ॥੧੧॥ ਤਬੈ ਪਾਲਕੀ ਤਾਂਹਿ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਮੁਨਿਯਨ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਤਰ ਲਾਯੋ ॥ ਜਯੋ ਹ੍ਵੈ ਸੂਮਤ ਅਸਿਤ ਮੁਨ ਧਰਹੀ ॥ ਤ੍ਯੋਂ ਤ੍ਯੋਂ ਕਠਿਨ ਕੋਰਰੇ ਪਰਹੀ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਉਦਾਲਕ ਰਿਖਿ ਹੁਤੋ ਦਿਯੋ ਸ੍ਰਾਪ ਰਿਸਿ ਠਾਨਿ ॥ ਤਬ ਤੇਂ ਗਿਰਯੋ ਇੰਦ੍ਰਤੁ ਤੇ ਪਰਯੋ ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਰ ਆਨ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਸੀ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤੌਨ ਕੋ ਟਾਰਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਜਾਇ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਤਹ ਤੇ ਆਨਿ ਰਾਜੁ ਤਿਹੱ ਦਯੋ ॥ ਸੁਰ ਪੁਰ ਬਹੁਰ ਬਧਾਵੋ ਭਯੋ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਤਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੭॥੨੨੯੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪੱਛਿਮਦੇਵ ਰਾਵ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਮੰਤ੍ਰਕਲਾ ਰਾਨੀ ਸੌ ਪਾਗੀ ॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹੈ ਵਹੈ ਜੜ ਕਰਈ ॥ ਬਿਨੁ ਪੂਛੇ ਕਛੁ ਤਿਹੱ ਨ ਨੁਸਰਈ ॥੧॥ ਤਾਂ ਪਰ ਰਹਤ ਰਾਵ ਉਰਝਾਯੋ ॥ ਦੋਇ ਪੁਤ੍ਰ ਤਾਂ ਤੇ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਕਾਲ ਪਾਇ ਰਾਜਾ ਮਰਿ ਗਯੋ ॥ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਤਾ ਕੇ ਕੋ ਭਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਪੁਰਖ ਆਯੋ ਤਹਾਂ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਕੀ ਖਾਨਿ ॥ ਲਖਿ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਬਸਿ ਭਈ ਬਧੀ ਬਿਰਹ ਕੇ ਬਾਨ ॥੩॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤਾ ਕੌ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਏਕ ਤਿਹੱ ॥ ਕਹਯੋ ਬਿਰਾਜਹੁ ਆਇ ਸੰਕ ਤ੍ਯਾਗ ਹਮ ਕੌ ਅਬੈ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਤਿਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਏਕ ਬਾਤ ਤੁਮ ਕਰੋ ਤ ਕਹਊਂ ॥ ਨਾਤਰ ਧਾਮ ਨ ਤੁਮਰੇ ਰਹਊਂ ॥੫॥ ਸੁ ਹੌ ਕਹੌ ਜੋ ਯਹ ਨਹਿ ਕਰੈ ॥ ਮੋਰ ਮਿਲਨ ਕੇ ਖ੍ਯਾਲ ਨ ਪਰੈ ॥ ਦੁਹਕਰ ਕਰਮ ਜੁ ਯਹ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਤਬ ਯਹ ਆਜੁ ਸੁ ਹਮ ਕੌ ਬਰਿ ਹੈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏ ਜੁ ਪੂਤ ਜੁਗ ਤੁਮ ਜਨੇ ਤਿਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੌ ਮਾਰਿ ॥ ਗੋਦ ਡਾਰਿ ਸਿਰ ਦੁਹੂੰ ਕੇ ਮਾਂਗਹੁ ਭੀਖ ਬਜਾਰ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕਾਜ ਸੋਊ ਕਿਯੋ ॥ ਨਿਕਟ ਬੋਲਿ ਤਿਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਲਿਯੋ ॥ ਮਦਰਾ ਪ੍ਯਾਇ ਕੀਏ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਖੜਗ ਕਾਢਿ ਦੋਊ ਪੂਤ ਸੰਘਾਰੇ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਹੂੰ ਸੁਤਨ ਕੇ ਕਾਟ ਸਿਰ ਲਏ ਗੋਦ ਮੈ ਡਾਰਿ ॥ ਅਤਿਥ ਭੇਖ ਕੋ ਧਾਰਿ ਕਰਿ ਮਾਂਗੀ ਭੀਖ ਬਜਾਰ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੀਖ ਮਾਂਗਿ ਮਿਤਵਾ ਪਹਿ ਗਈ ॥ ਪੂਤਨ

ਮੂੰਡ ਦਿਖਾਵਤ ਭਈ ॥ ਤੋਰੇ ਲਏ ਦੋਊ ਮੈ ਮਾਰੇ ॥ ਅਬ ਭੋਗਹੁ ਮੁਹਿ ਆਨਿ ਪਯਾਰੇ ॥੧੦॥ ਦੂਹਕਰ ਕਰਮ ਜਾਰਿ ਲਖਿ ਲਯੋ ॥ ਪਹਰ ਏਕ ਮਿਰਤਕ ਸੋ ਭਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯਾ ਪਹਰ ਆਨਿ ਜਬ ਲਾਗ੍ਯੋ ॥ ਚਿਤਯੋ ਛੋਰਿ ਮੂਰਛਨਾ ਜਾਗ੍ਯੋ ॥੧੧॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਜਿ ਹੂੰ ਨ ਸਕੈ ਰਮਿ ਹੂੰ ਨ ਸਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਆਨਿ ਬਨੀ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਬੈਠ ਸਕੈ ਉਠਿ ਹੂੰ ਨ ਸਕੈ ਕਹਿ ਹੂੰ ਨ ਸਕੈ ਕਛੁ ਬਾਤ ਬਨਾਈ ॥ ਤ੍ਯਾਗਿ ਸਕੈ ਗਰ ਲਾਗਿ ਸਕੈ ਰਸ ਪਾਗਿ ਸਕੈ ਨ ਇਹੈ ਠਹਰਾਈ ॥ ਝੂਲਿ ਗਿਰ੍ਯੋ ਛਿਤ ਭੂਲ ਗਈ ਸੁਧਿ ਕਾ ਗਤਿ ਮੋਰੇ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਬਨਾਈ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਹਰ ਏਕ ਬੀਤੇ ਪੁਨ ਜਾਗ੍ਯੋ ॥ ਤ੍ਰਸਤ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਗਰ ਸੋ ਲਾਗ੍ਯੋ ॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਯੋ ਵਹੈ ਤਿਨ ਕੀਨੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨਾਹਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਨ ਲੀਨੋ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਇਕ ਸੌ ਅਠਾਰਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੮॥੨੩੦੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਰਹੁਤ ਮੈ ਤਿਰਹੁਤ ਪੁਰ ਭਾਰੋ ॥ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕ ਭੀਤਰ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਜੰਤ੍ਰਕਲਾ ਰਾਨੀ ਇਕ ਤਾ ਕੇ ॥ ਰੁੱਦ੍ਰਕਲਾ ਦੁਹਿਤਾ ਗ੍ਰਿਹ ਵਾ ਕੇ ॥੧॥ ਲਰਿਕਾਪਨ ਤਾ ਕੋ ਜਬ ਗਯੋ ॥ ਜੋਬਨ ਆਇ ਦਮਾਮੋ ਦਯੋ ॥ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਸੁੰਦਰ ਤਿਹ ਲਹਯੋ ॥ ਹਰਅਰਿ ਸਰ ਤਾ ਕੋ ਤਨ ਦਹਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਘਨੋ ਸੰਬਰਾਰਿ ਤਿਹ ਨਾਮ ॥ ਤੰਤ੍ਰਕਲਾ ਤਾ ਕੌ ਸਦਾ ਜਪਤ ਆਠ ਹੂੰ ਜਾਮ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭੇਜਿ ਸਹਚਰੀ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ਨਿਜੁ ਸਦਨ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਰ੍ਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਛੋਰਿ ਮਨ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੈ ਆਸਨ ਲਏ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਚੁੰਬਨ ਲਿੰਗਨ ਕਿਯ ਮਤ ਕੋਕ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੰਤ੍ਰਕਲਾ ਤਿਹ ਬਾਲ ਕੀ ਮਾਤ ਗਈ ਤਬ ਆਇ ॥ ਤੰਤ੍ਰਕਲਾ ਤਾ ਤੇ ਤ੍ਰਸਤ ਮੀਤਹਿ ਲਯੋ ਦੁਰਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੇਸਾਂਤਕ ਤਿਨ ਤੁਰਤੁ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਲੀਪਿ ਸਮਸ ਤਾ ਕੀ ਸੋ ਲਾਯੋ ॥ ਤਬ ਸਭ ਕੇਸ ਦੂਰ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ॥ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸੇ ਭਏ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਕਲ ਬਸਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਧਰੇ ਪਹਿਰਿ ਸੁ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ॥ ਨਿਰਖਤ ਛਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਜਰਿਯੋ ਜਗਤ ਅਨੰਗ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਾਰਿ ਭੇਖ ਤਾ ਕੋ ਪਹਿਰਾਈ ॥ ਆਪੁ ਟਾਰਿ ਮਾਤਾ ਪਹਿ ਆਈ ॥ ਧਰਮ ਭਗਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਠਹਰਾਯੋ ॥

ਜਾਇ ਸਭਨ ਸੌ ਭੇਦ ਜਤਾਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਮ ਭਗਨਿ ਮਾਤਾ ਸੁਨੌ ਮੋਰਿ ਪਹੂੰਚੀ ਆਇ ॥ ਦਰਬ ਬਿਦਾ ਦੈ ਕੀਜਿਯੈ ਤਾਹਿ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਦਰਸਾਇ ॥੯॥ ਸੁਨਿ ਮਾਤਾ ਬਿਹਸੀ ਬਚਨ ਤਾਂਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ਆਇ ॥ ਗਹਿ ਬਹਿਯਾ ਤਹੱ ਲੈ ਗਈ ਜਹਾਂ ਹੁਤੇ ਨਰਰਾਇ ॥੧੦॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਵ ਤਵ ਧਰਮਜਾ ਇਹਿ ਹਯਾਂ ਪਹੁਚੀ ਆਇ ॥ ਬਿਦਾ ਅਮਿਤ ਧਨ ਦੈ ਕਰੋ ਯਾ ਕੌ ਅਧਿਕ ਰਿਝਾਇ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਇਹ ਬਾਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਜਾਨਯੋ ਮੋਰਿ ਧਰਮਜਾ ਆਈ ॥ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ ਅਮਿਤ ਧਨ ਦਿਯੋ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਹੇਤ ਬਿਦਾ ਤਿਹ ਕਿਯੋ ॥੧੨॥ ਤੰਤ੍ਰਕਲਾ ਪਿਤੁ ਤੀਰ ਉਚਾਰੀ ॥ ਧਰਮ ਬਹਿਨ ਮੋ ਕੌ ਅਤਿ ਪਯਾਰੀ ॥ ਮੈ ਯਹ ਆਜੁ ਸੰਗ ਲੈ ਜੈਹੌ ॥ ਬਨ ਉਪਬਨ ਕੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦਿਖੈਹੌ ॥੧੩॥ ਯੌ ਕਹਿ ਪਲਟਿ ਧਾਮ ਨਿਜੁ ਆਈ ॥ ਪਿਯ ਸੌ ਕਹੀ ਬਾਤ ਮੁਸਕਾਈ ॥ ਧਰਮ ਭਗਨਿ ਮੁਹਿ ਤੂੰ ਅਤਿ ਪਯਾਰੀ ॥ ਇਸੀ ਪਾਲਕੀ ਚਰ੍ਹੋ ਹਮਾਰੀ ॥੧੪॥ ਬਾਤ ਕਰਤ ਦੋਊ ਹਮ ਜੈਹੈ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਸੋਕ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਦੈਹੈ ॥ ਤਾਂਹਿ ਪਾਲਕੀ ਲਯੋ ਚਰ੍ਹਾਈ ॥ ਬਨ ਉਪਬਨ ਬਿਹਰਨ ਕੌ ਆਈ ॥੧੫॥ ਬੀਚ ਬਜਾਰ ਪਾਲਕੀ ਗਈ ॥ ਪਰਦਨ ਪਾਂਤਿ ਛੋਰਿ ਕੈ ਦਈ ॥ ਤੇ ਕਾਹੂ ਕੌ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਵੈਂ ॥ ਕੇਲ ਕਮਾਤ ਚਲੇ ਦੋਊ ਜਾਵੈਂ ॥੧੬॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੇ ਭੋਗ ਕਮਾਏ ॥ ਦਿਨ ਬਜਾਰ ਮਹਿ ਕਿਨੂੰ ਨ ਪਾਏ ॥ ਅਸਟ ਕਹਾਰਨ ਕੇ ਕੰਧ ਊਪਰ ॥ ਜਾਂਘੈਂ ਲਈ ਮੀਤ ਭੁਜ ਦੂ ਪਰ ॥੧੭॥ ਜਯੋਂ ਜਯੋਂ ਚਲੀ ਪਾਲਕੀ ਜਾਵੈ ॥ ਤਯੋਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਚਟਕੇ ਚਟਕਾਵੈ ॥ ਲਹੈਂ ਕਹਾਰ ਪਾਲਕੀ ਚਰਕੈ ॥ ਤਯੋਂ ਤਯੋਂ ਗਹੈ ਕੰਧ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਿ ਕੈ ॥੧੮॥ ਬਨ ਮੈਂ ਜਾਇ ਪਾਲਕੀ ਧਰੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੇਤੀ ਰਤਿ ਕਰੀ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬੁ ਚਾਹਯੋ ਸੋ ਲਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰਿ ਤਾਂਹਿ ਦੇਸ ਲੈ ਗਯੋ ॥੧੯॥ ਲਿਖਿ ਪਤਿਯਾ ਡੋਰੀ ਮਹਿ ਧਰੀ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਤਨ ਇਹੈ ਉਚਰੀ ॥ ਨਰ ਸੁੰਦਰ ਮੋ ਕਹ ਯਹ ਭਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੈ ਯਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਨਾਯੋ ॥੨੦॥ ਵਹ ਧ੍ਰਮਜਾ ਨਹਿ ਹੋਇ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਪਕਰਿ ਪਾਲਕੀ ਡਾਰੀ ॥ ਕਚਅਰਿ ਲਏ ਦੂਰਿ ਕਚ ਕਿਏ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਬਾਲ ਕੇ ਦਏ ॥੨੧॥ ਜੋ ਧਨ ਚਹਯੋ ਸੋਊ ਸਭ ਲੀਨੋ ॥ ਤਾਤ ਮਾਤ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਨੋ ॥ ਤੁਮ ਤੇ ਜਬ ਲੈ ਬਿਦਾ ਸਿਧਾਈ ॥ ਯਾ ਕੇ ਸੰਗ ਤਬੈ ਉਠਿ ਆਈ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਸ ਸੁਖੀ ਤੁਮਰੋ ਬਸੋ ਸੁਖੀ ਰਹਹੁ ਤੁਮ ਤਾਤ ॥ ਸੁਖੀ ਦੋਊ ਹਮ ਹੂੰ ਬਸੈਂ

ਚਿਰ ਜੀਵੋ ਤੁਮ ਮਾਤ ॥੨੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਇਕ ਸੌ ਉਨੀਸਵੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੧੯॥੨੩੩੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਸ੍ਰੀ ਇੰਦ੍ਰ ਜੂ ਹਰ ਘਰ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਕਉ ਰੁੱਦ੍ਰ ਲਖਿ ਚਿੰਤ ਬਢੀ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੇਵਤੇਸ ਜਬ ਰੁਦ੍ਰ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਕਰਿ ਬੱਜ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਅਮਿਤ ਕੋਪ ਤਬ ਤਯੋ ॥ ਛਾਡਤ ਜ੍ਵਾਲ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਭਯੋ ॥੨॥ ਪਸਰਿ ਜ੍ਵਾਲ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਗਈ ॥ ਦਾਹਤ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਕਹੱ ਭਈ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਸਭ ਹੀ ਡਰ ਪਾਏ ॥ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਪਹਿ ਆਏ ॥੩॥ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਤਬ ਕੋਪ ਨਿਵਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਾਰਿਧ ਮੈਂ ਪਾਵਕ ਕੋ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸਕਲ ਤੇਜ ਹਿਕਠੋ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਦੈਤ ਜਲੰਧਰ ਭਯੋ ॥੪॥ ਬਿੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਿਨ ਕੀਨੀ ॥ ਅਤਿ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਜਗਤ ਮੈ ਚੀਨੀ ॥ ਤਿਹੱ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਤਿ ਰਾਜੁ ਕਮਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਦੁਸਟ ਨ ਦੇਖਨ ਪਾਵੈ ॥੫॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਜੀਤਿ ਤਿਨ ਲਏ ॥ ਲੋਕ ਚਤੁਰ ਦਸ ਬਸਿ ਮਹਿ ਭਏ ॥ ਸੇਸ ਅਲਿਕੇਸ ਸਭੈ ਬਿਲਖਾਏ ॥ ਬਿਸਨ ਆਦਿ ਪੁਰ ਜੀਤਿ ਬਤਾਏ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੇਸ ਜਲੇਸ ਸੁਰੇਸ ਸਭ ਪੁਰੀ ਬਸਾਏ ਆਨਿ ॥ ਮਹਾਂਰੁੱਦ੍ਰ ਕੀ ਬਾਲ ਲਖਿ ਰੀਝ੍ਯੋ ਅਸੁਰ ਨਿਦਾਨ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਰਖਿ ਲਲਚਾਯੋ ॥ ਚਤੁਰ ਦੂਤ ਤਿਹ ਤੀਰ ਪਠਾਯੋ ॥ ਮੋ ਕਹ ਰੁਦ੍ਰ ਪਾਰਬਤੀ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਤਰ ਮੀਚ ਮੂੰਡ ਪਰ ਲੀਜੈ ॥੮॥ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਭਗਨੀ ਦੀਜਿਯਤ ਬੇਦ ਬਿਧਾਨ ਬਨਾਇ ॥ ਅਬ ਲੌ ਕਿਸੂੰ ਨ ਤ੍ਰਿਯ ਦਈ ਸੁਨੁ ਅਸਰਨ ਕੇ ਰਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੋਪ੍ਯੋ ਅਸੁਰੇਸਰ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਸੈਨਾ ਜੋਰਿ ਦਾਨਵਨ ਭਾਰੀ ॥ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ ਬੁਲਾਏਂ ਤਬ ਹੀਂ ॥ ਰਕਤਬੀਜ ਜ੍ਵਾਲਾਛਨ ਸਭ ਹੀਂ ॥੧੦॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਹਠੀ ਦੈਤ ਗਾਜੇ ॥ ਉਠੇ ਬਾਂਧਿ ਬਾਨਾਨ ਬਾਂਕੇ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਲਏ ਸੂਲ ਸੈਥੀਨ ਆਛੈ ਸੁਹਾਵੈਂ ॥ ਬਿਯੋ ਕੌਨ ਜੋਧਾ ਜੁ ਤਾ ਕੌ ਦਬਾਵੈਂ ॥੧੧॥ ਇਤੈ ਰੁਦ੍ਰ ਕੋਪ੍ਯੋ ਸੁ ਡੌਰੂ ਬਜਾਯੋ ॥ ਉਤੈ ਬਾਂਧ ਗਾੜ੍ਹੀ ਅਨੀ ਇੰਦ੍ਰ ਆਯੋ ॥ ਲਏ ਸੂਰ ਸਾਥੀ ਘਨੀ ਚੰਦ੍ਰ ਆਛੇ ॥ ਸਭੈ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਲਏ ਕਾਛ ਕਾਛੇ ॥੧੨॥ ਹਠੀ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਮਹਾਂ ਦੈਤ ਢੂਕੇ ॥ ਚਲੇ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ਸੁ ਮਾਨੋ ਭਭੂਕੇ ॥ ਗ੍ਰਜੈਂ ਹਾਥ ਲੀਨੇ

ਗੜ੍ਜੇ ਬੀਰ ਭਾਰੇ ॥ ਟਰੈ ਨਾਹਿ ਟਾਰੇ ਨਹੀ ਜਾਤ ਮਾਰੇ ॥੧੩॥ ਹਠੇ ਦੇਵ ਬਾਂਕੀ ਅਨੀ ਸਾਥ ਲੈ ਕੈ ॥ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਕੋ ਜੁੱਧ ਕੈ ਅੱਗ੍ਰ ਕੈ ਕੈ ॥ ਲਏ ਬਿਸਨ ਜੋਧਾ ਸੁ ਐਸੇ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਲਖੇ ਦੇਵ ਕੰਨਜਾਨ ਕੋ ਦਰਪੁ ਭਾਜੈ ॥੧੪॥ ਇਤੈ ਦੈਤ ਬਾਂਕੈ ਉਤੈ ਦੇਵ ਸੋਹੈਂ ॥ ਦਿਤਯਾਦਿੱਤ ਜੂ ਜਾਨ ਕੋ ਮਾਨ ਮੋਹੈਂ ॥ ਬਜੈ ਸਾਰ ਗਾੜ੍ਹੋ ਨਹੀ ਭਾਜ ਜਾਵੈਂ ॥ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਖਿੰਗ ਖੱਤ੍ਰੀ ਨਚਾਵੈਂ ॥੧੫॥ ਪਰਜੋ ਲੋਹ ਗਾੜੋ ਤਹਾਂ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ॥ ਮਨੋ ਕ੍ਵਾਰ ਕੇ ਮੇਘ ਕੀ ਬ੍ਰਿਸਟਿ ਜੈਸੀ ॥ ਹਠਜੋ ਹਾਥ ਮੈਂ ਸੂਲ ਕੋ ਸੂਲ ਲੈ ਕੈ ॥ ਤਿਸੀ ਛੇਤ੍ਰ ਛੱਤ੍ਰੀਨ ਕੋ ਛਿਪ੍ਰ ਛੈ ਕੈ ॥੧੬॥ ਬਜਜੋ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਤਿਸੀ ਖੇਤ ਭਾਰੋ ॥ ਕਿਸੀ ਕਾਜ ਜੋ ਥੋ ਨ ਸੋਊ ਪਧਾਰੋ ॥ ਲਰੇ ਬਾਲ ਔ ਬ੍ਰਿਧ ਜੂਆ ਰਿਸੈਕੈ ॥ ਗਏ ਪਾਕ ਸਾਹੀਦ ਯਾਕੀਨ ਹ੍ਵੈਕੈ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਡਿਮਿ ਡਿਮਿ ਡਿਮਿ ਡਾਮਰੂ ਡਮਕਹਿੰ ॥ ਅਸਿ ਅਨੇਕ ਹਾਥਨ ਮਹਿੰ ਦਮਕਹਿੰ ॥ ਕਟਿ ਕਟਿ ਮਰੇ ਬਿਕਟ ਭਟ ਰਨ ਮੈਂ ॥ ਰਿਝਿ ਰਿਝਿ ਬਰੇ ਬਰੰਗਨਨ ਮਨ ਮੈਂ ॥੧੮॥ ਲਹ ਲਹ ਕੋਟਿ ਧੁਜਾ ਫਹਰਾਵੈਂ ॥ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰ ਨ ਦੇਖੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਕਹਕ ਕਹਕ ਤਹੱ ਕਰੈ ਮਸਾਨਾ ॥ ਨਾਚੇ ਬਜੇ ਜੁਝਊਆ ਜ੍ਵਾਨਾ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਸ ਪਾਸਸਿ ਬਜ੍ਰਨ ਭਏ ਬਰਿਸੇ ਬਿਸਿਖ ਬਿਸੇਖ ॥ ਘਾਯਲ ਸਭੁ ਸੂਰਾ ਭਏ ਜੂਝਤ ਭਏ ਅਸੇਖ ॥੨੦॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਮਹਾਂ ਜੁੱਧ ਕੈ ਕੈ ਸਭੈ ਦੇਵ ਹਾਰੇ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਤੇ ਨ ਜਾਵੈ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਗਏ ਜੂਝ ਜੋਧਾ ਮਹਾਂ ਐਠਿਯਾਰੇ ॥ ਰਹੇ ਤੇ ਚਹੂੰ ਓਰ ਐਕੈ ਹਕਾਰੇ ॥੨੧॥ ਕਹਾ ਜਾਤ ਦੇਵੇਸ ਜਾਨੇ ਨ ਦੈਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਛੇਤ੍ਰ ਮੈਂ ਮਾਰਿ ਕੈ ਤੋਹਿ ਲੈਹੈਂ ॥ ਮੰਡੇ ਬੀਰ ਬਾਨਾਨ ਬਾਜਾਨ ਲੈ ਕੈ ॥ ਮਹਾ ਕੋਪ ਕੀ ਚਿਤ ਕੋ ਓਪ ਦੈ ਕੈ ॥੨੨॥ ਤਬੈ ਬਿਸਨ ਜੂ ਮੰਤ੍ਰ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰਜੋ ॥ ਸਭੈ ਦਾਨਵਾਨੇਸ ਕੋ ਭੇਸ ਧਾਰਜੋ ॥ ਜਿਸੀ ਬਾਗ ਮੈਂ ਨਾਰ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਲਖੇ ਜਾਹਿ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋ ਦਰਪੁ ਭਾਜੈ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਲੰਧਰ ਕੋ ਭੇਸ ਧਰਿ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚਜੋ ਜਾਇ ॥ ਪਤਿ ਕੋ ਰੂਪ ਪਛਾਨਿ ਕੈ ਰੀਝਤ ਭਈ ਸੁਭਾਇ ॥੨੪॥ ਚਉਪਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰਜੋ ॥ ਸਭ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋ ਦਰਪੁ ਨਿਵਾਰਜੋ ॥ ਉਤੈ ਜੁੱਧ ਜੋ ਭਯੋ ਸੁਨਾਊਂ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸਿਰਾਊਂ ॥੨੫॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਉਤੈ ਦੈਤ ਬਾਂਕੇ ਇਤੈ ਦੇਵ ਆਛੇ ॥ ਲਏ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਸਭੈ ਕਾਛ ਕਾਛੇ ॥ ਮਹਾਂ ਨਾਦ ਮਾਰੂ ਤਿਸੀ ਖੇਤ ਬਾਜੇ ॥ ਦਿੱਤਜਾਦਿੱਤ ਗਾੜੇ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਗਾਜੇ ॥੨੬॥ ਮਹਾ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਜੂਝੇ ॥ ਪਰੇ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ਨਹੀ

ਜਾਤ ਬੂਝੇ ॥ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਬਾਜੀ ਜਿਰਹ ਬੀਰ ਭਾਰੀ ॥ ਕਹੂੰ ਤੇਗ ਔ ਤੀਰ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ॥੨੭॥ ਕਹੂੰ ਟੋਪ ਟੂਟੇ ਕਹੂੰ ਰਾਗ ਭਾਰੀ ॥ ਕਹੂੰ ਜੂ੍ਾਨ ਜੇਬੇ ਸੁ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ॥ ਕਹੂੰ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਗਿਰੀ ਭੂਮਿ ਐਸੀ ॥ ਦਿਪੈਂ ਚਾਰ ਸੋਭਾ ਮਹਾਂ ਜੂ੍ਾਲ ਜੈਸੀ ॥੨੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮੈ ਸਤ ਟਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਜਾਲੰਧਰ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਹੁਰੋ ਰਾਜ ਆਪਨੋ ਲਿਯੋ ॥ ਸੁਰਪੁਰ ਮਾਂਝ ਬਧਾਵੋ ਕਿਯੋ ॥੨੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸੌ ਬਿਸਨ ਜੂ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਕੋ ਸਤ ਟਾਰਿ ॥ ਆਨਿ ਰਾਜ ਅਪਨੋ ਲਯੋ ਜਾਲੰਧਰ ਕਹ ਮਾਰਿ ॥੩੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਬੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੦॥੨੩੯੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਜਹਾਂਗੀਰ ਜਬ ਤਖਤ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਬੁਰਕਾ ਪਹਿਰਿ ਨਾਰਿ ਇਕ ਆਵੈ ॥ ਖੀਸੇ ਕਾਟਿ ਬਹੁਨ ਕੇ ਲੇਈ ॥ ਨਿਜ ਮੁਖ ਕਿਸੂ ਨ ਦੇਖਨ ਦੇਈ ॥੧॥ ਤਾ ਕੋ ਭੇਦ ਏਕੁ ਨਰ ਪਾਯੋ ॥ ਔਰ ਨ ਕਾਹੂੰ ਤੀਰ ਜਤਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਆਈ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਨੀ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਇਹੈ ਮਤਿ ਠਾਨੀ ॥੨॥ ਪਨਹੀ ਹਾਥ ਆਪਨੇ ਲਈ ॥ ਅਧਿਕ ਮਾਰਿ ਤਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਦਈ ॥ ਸਤਰ ਛੋਰਿ ਆਈ ਕ੍ਯੋਂਚਾਰੀ ॥ ਜੂਤਿਨ ਸੌ ਕਮਰੀ ਕਰਿ ਡਾਰੀ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਮਰੀ ਕੈ ਜੂਤਿਨ ਦਈ ਭੂਖਨ ਲਏ ਉਤਾਰਿ ॥ ਕਿਹ ਨਿਮਿਤ ਆਈ ਇਹਾਂ ਐਸੋ ਬਚਨ ਉਚਾਰਿ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭਹੂੰ ਇਹੈ ਚਿੱਤ ਮੈ ਜਾਨੀ ॥ ਤਾ ਕੀ ਨਾਰਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਬਿਨੁ ਪੂਛੇ ਪਤਿ ਕੇ ਕ੍ਯੋਂ ਆਈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਆਜੁ ਮਾਰਿ ਤੈਂ ਖਾਈ ॥੫॥ ਜਬ ਲੌ ਤਾਹਿ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਸੁਧਿ ਆਈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਗ੍ਯੋ ਵਹ ਪੁਰਖ ਲੁਕਾਈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤ੍ਰਸਤ ਨ ਤਹ ਪੁਨਿ ਗਈ ॥ ਚੋਰੀ ਕਰਤ ਹੁਤੀ ਤਜਿ ਦਈ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਇਕੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੧॥੨੩੯੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਅਭੈਸਾਂਡ ਰਾਜਾ ਇਕ ਭਾਰੋ ॥ ਕਹਲੂਰ ਕੇ ਦੇਸ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਖਾਨਤਤਾਰ ਖੇਤ ਤਿਨ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਨਾਕਨ ਕੋ ਕੂਆ ਭਰ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥੧॥ ਤਾ ਪੈ ਚੜੈ ਖਾਨ ਰਿਸਿ ਭਾਰੇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਹਾਰੇ ਸਭੈ ਉਪਾਇ ਬਨਾਯੋ ॥ ਛਜੂਅਹਿ ਗਜੂਅਹਿ ਖਾਨ ਬੁਲਾਯੋ ॥੨॥ ਕਾਂਖ ਬਿਖੈ ਕਬੂਤਰ ਇਕ ਰਾਖ੍ਯੋ ॥ ਤਿਨ ਸੌ ਬਚਨ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਭਾਖ੍ਯੋ ॥ ਯਾ ਨ੍ਰਿਪ

ਕੋ ਜੁ ਬੁਰਾ ਕੋਊ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਪਾਪ ਮੂੰਡ ਇਹ ਪਰਿ ਹੈ ॥੩॥ ਯਹ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਮਾਨਿ ਤੇ ਗਏ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਚੀਨਤ ਭਏ ॥ ਜਾਇ ਰਾਵ ਪ੍ਰਤਿ ਯਹੈ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਵ ਦੇਖਨ ਕੌ ਹਿਯੋ ਹਮਾਰੋ ॥੪॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਰਾਵ ਤਿਹ ਆਯੋ ॥ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਭੀਤਰਿ ਬੈਠਾਯੋ ॥ ਤਿਨ ਆਯੁਧ ਦੇਖਨ ਕੌ ਲਹੇ ॥ ਹਾਥੌ ਹਾਥ ਕਾਢਿ ਕੈ ਦਏ ॥੫॥ ਆਯੁਧੁ ਕਾਢਿ ਐਸ ਬਿਧਿ ਦਏ ॥ ਜੋਰੇ ਏਕ ਬਨਾਵਤ ਭਏ ॥ ਜਾ ਕੀ ਬਾਂਹ ਸੀਵਿ ਦੋਊ ਲੀਨੀ ॥ ਬਿਨੁ ਬਾਂਧੇ ਮੁਸਕੈ ਜਨ ਦੀਨੀ ॥੬॥ ਏਕ ਭਾਟ ਕੌ ਭੇਦ ਬਤਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਮੁਖ ਪੈਂ ਕਹਵਾਯੋ ॥ ਜੌ ਸਭ ਸਸਤ੍ਰ ਦੈ ਮੁਝੈ ਡਾਰੈ ॥ ਤੌ ਦਾਤਾ ਤੂੰ ਜਾਨ ਹਮਾਰੈ ॥੭॥ ਯਹ ਸੁਨਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸਸਤ੍ਰ ਦੈ ਡਾਰੇ ॥ ਹੋਰ ਰਹੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਜਾਨਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨਿਰਾਯੁਧ ਭਯੋ ॥ ਬਾਗੋ ਆਨਿ ਤਾਹਿ ਪਹਿਰਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋ ਬਾਗੋ ਪਹਿਰਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਾਹ ਕਢੀ ਨਹਿ ਜਾਹਿ ॥ ਤੀਰ ਖਾਨ ਠਾਢੋ ਹੁਤੋ ਮੁਸਕੈ ਲਈ ਚਰਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਤਹੱ ਭਾਰੋ ॥ ਤੁਰਤੁ ਤੇਗ ਕਹ ਤਾਹਿ ਸੰਭਾਰੋ ॥ ਤਮਕਿ ਵਾਰ ਤਾਂ ਤੁਰਕਹਿ ਕਿਯੋ ॥ ਬਾਹਨ ਦੂਹੂੰ ਦੁਧਾ ਕਰਿ ਦਿਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਰਾਵ ਅਗਨਿਤ ਤੁਰਕ ਕਹੱ ਲਗਿ ਲਰੈ ਰਸਾਇ ॥ ਸੁੰਦਰ ਕੌ ਰਾਜਾ ਭਏ ਮਾਰਤ ਭਏ ਬਜਾਇ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਲ ਕੇ ਅੱਸੂ ਅੱਸੂ ਇਕ ਜਾਯੋ ॥ ਸੋ ਪਾਗਾ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਚਰਵੇਦਾਰ ਤਾਂਹਿ ਲੈ ਗਯੋ ॥ ਭੇਦ ਰਾਨਿਯਨ ਕੌ ਲੈ ਦਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁੰਕਮਦੇ ਘਨਸਾਰਦੇ ਯੌ ਸ੍ਰਵਨਨ ਸੁਨਿ ਪਾਇ ॥ ਮਤੋ ਬੈਠਿ ਦੂਹੂੰਅਨ ਕਿਯੋ ਜੂਝਿ ਮਰਨ ਕੇ ਭਾਇ ॥੧੩॥ ਜੌ ਹਮਰੇ ਪਤਿ ਲਰਿ ਮਰੇ ਸਮੁਹ ਬਦਨ ਬ੍ਰਿਣ ਖਾਇ ॥ ਤੌ ਹਮ ਹੂੰ ਸਭ ਲਰਿ ਮਰੈ ਨਰ ਕੋ ਭੇਖ ਬਨਾਇ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਸਭਹੂੰਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸਭ ਹੂ ਭੇਖ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧਾਰਯੋ ॥ ਏਕ ਦਿਸਾ ਕੁੰਕਮਦੇ ਗਈ ॥ ਦੇਘਨਸਾਰ ਦੂਜ ਦਿਸਿ ਭਈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁੰਕਮਦੇ ਘਨਸਾਰਦੇ ਦੋਊ ਅਨੀ ਬਨਾਇ ॥ ਦੂਹੂੰ ਓਰ ਠਾਢੀ ਭਈ ਜੁੱਧ ਕਰਨ ਕੇ ਭਾਇ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੂਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਸਸਤ੍ਰ ਚਲਾਏ ॥ ਦੂਹੂੰ ਓਰ ਬਾਦਿੱਤ੍ਰ ਬਜਾਏ ॥ ਐਸੀ ਮਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨਨ ਡਾਰੀ ॥ ਏਕ ਨ ਉਬਰੀ ਜੀਵਤ ਨਾਰੀ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੱਜ੍ਰ ਬਾਨ ਬਿਛੂਆ ਬਿਸਿਖ ਬਰਖਯੋ ਲੋਹ ਅਪਾਰ ॥ ਸਭ ਅਬਲਾ ਜੂਝਤ ਭਈ ਏਕ ਨ ਉਬਰੀ ਨਾਰਿ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਰਛੀ ਦੂਹੂੰ ਦੋ ਫਲੀ ਲੀਨੀ ॥ ਦੂਹੂੰਅਨ

ਵਹੈ ਉਦਰ ਮੈਂ ਦੀਨੀ ॥ ਤਿਹ ਕੋ ਝਾਗਿ ਕਟਾਰਿਨ ਲਗੀ ॥ ਦੋਊ ਜੂਝਿ ਖੇਤ ਮੈਂ ਪਰੀ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸੌ ਬਾਲਾ ਲਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਯਾ ਕੀ ਮਾਨਿ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੋ ਪਾਵਤ ਭਈ ਸੁਰਪੁਰ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥੨੦॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਯਾ ਕੀ ਜੇ ਲਰੀ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਤੇ ਨਾਰਿ ॥ ਪੂਰਿ ਰਹਯੋ ਜਸੁ ਜਗਤ ਮੈਂ ਸੁਰਪੁਰ ਬਸੀ ਸੁਧਾਰਿ ॥੨੧॥ ਜੂਝਿ ਮਰੀ ਪਿਯ ਪੀਰ ਤ੍ਰਿਯ ਤਨਿਕ ਨ ਮੋਰਯੋ ਅੰਗ ॥ ਸੁਕਬਿ ਸਯਾਮ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਬਾਈਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੨॥੨੩੯੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਮਿਲਤ ਸਭ ਭਏ ॥ ਛੀਰ ਸਮੁੰਦ ਮਥਬੇ ਕਹ ਗਏ ॥ ਚੌਦਹ ਰਤਨ ਨਿਕਾਰੇ ਜਬਹੀਂ ॥ ਦਾਨੋ ਉਠੇ ਕੋਪ ਕਰਿ ਤਬਹੀਂ ॥੧॥ ਹਮ ਹੀ ਰਤਨ ਚੌਦਹੂੰ ਲੈਹੈਂ ॥ ਨਾਤਰ ਜਿਯਨ ਨ ਦੇਵਨ ਦੈਹੈਂ ॥ ਉਮਡੀ ਅਮਿਤ ਅਨਿਨ ਕੋ ਦਲਿ ਹੈਂ ॥ ਲਹੁ ਭੈਯਨ ਤੇ ਭਾਜਿ ਨ ਚਲਿ ਹੈਂ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜ ਕਾਜ ਅਰ ਸਾਜ ਸਭ ਆਵਤ ਜੁ ਕਛੁ ਬਨਾਇ ॥ ਜੇਸਟ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ਦੀਜਿਯਤ ਲਹੁਰੇ ਲਈ ਨ ਜਾਇ ॥੩॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਚੜੇ ਰੋਸ ਕੈ ਕੈ ਤਹੀ ਦੈਤ ਭਾਰੇ ॥ ਘੁਰੇ ਘੋਰ ਬਾਜੇ ਸੁ ਮਾਰੂ ਨਗਾਰੇ ॥ ਉਤੈ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਹਠੀ ਦੇਵ ਢੂਕੇ ॥ ਉਠੇ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ਸੁ ਮਾਨੋ ਭਭੂਕੇ ॥੪॥ ਮੰਡੇ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਮਹਾਂ ਰੋਸ ਬਾਢੇ ॥ ਇਤੈ ਦੇਵ ਬਾਂਕੇ ਉਤੈ ਦੈਤ ਗਾਢੇ ॥ ਛਕੇ ਛੋਭ ਛੱਤ੍ਰੀ ਮਹਾਂ ਐਠ ਐਠੇ ॥ ਚੜੇ ਜੁੱਧ ਕੈ ਕਾਜ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਇਕੈਠੇ ॥੫॥ ਕਹੂੰ ਟੀਕ ਟਾਂਕੇ ਕਹੂੰ ਟੋਪ ਟੂਟੇ ॥ ਕਿਯੇ ਟੀਪ ਟਾਪੈ ਕਈ ਕੋਟਿ ਢੂਕੇ ॥ ਕਹੂੰ ਟਾਕ ਟੂਕੈ ਭਏ ਬੀਰ ਭਾਰੇ ॥ ਕਰੇਰੇ ਕਟੀਲੇ ਕਰੀ ਕੋਟਿ ਮਾਰੇ ॥੬॥ ਕਿਤੇ ਡੋਬ ਡੂਬੈ ਕਿਤੇ ਘਾਮ ਘੂਮੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਆਨਿ ਜੋਧਾ ਪਰੇ ਝੂਮਿ ਭੂਮੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਪਾਨਿ ਮਾਂਗੈ ਕਿਤੇ ਮਾਰਿ ਕੂਕੈ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਢਵਾਰੀਨ ਕੋ ਕਾਢ ਢੂਕੈ ॥੭॥ ਕਿਤੇ ਚੋਟ ਓਟੈ ਕਿਤੇ ਕੋਟਿ ਪੈਠੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਸੁਨੇ ਆਨਿ ਐਠੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਭੀਰ ਭਾਜੇ ਕਿਤੇ ਸੂਰ ਕੂਟੇ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਜ ਮਾਰੇ ਰਥੀ ਕ੍ਰੋਰਿ ਲੂਟੇ ॥੮॥ ਕਹੂੰ ਜ੍ਵਾਨ ਜੇਬੇ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਮਾਰੇ ॥ ਕਹੂੰ ਭੂਮਿ ਝੂਮੈਂ ਦਿਤਯਾਦਿੱਤ ਭਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਬੀਰ ਘਾਯਾਨ ਘਾਏ ਪਧਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਖੇਤ ਸੋਹੇ ਮਹਾਂਬੀਰ ਡਾਰੇ ॥੯॥ ਕਿਤੇ ਸੂਰ ਕੋਪਯੋ ਉਤੈ ਚੰਦ੍ਰ ਧਾਯੋ ॥ ਇਤੈ ਜੋਰਿ ਗਾੜੀ ਅਨੀ ਇੰਦ੍ਰ ਆਯੋ ॥ ਉਤੈ ਬੁਧਿ ਬਾਧੀ ਧੁਜਾ ਬੀਰ ਬਾਕੋ ॥ ਇਤੈ ਕਾਲ ਕੋਪਯੋ ਜਿਤੈ ਕੌਨ ਤਾ ਕੋ ॥੧੦॥

ਇਤੈ ਕੋਪ ਕੈ ਐਸ ਬਾਚੇਸ ਧਾਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਓਰ ਤੇ ਚਾਰਜਸੁਕ੍ਰਾ ਰਿਸਾਯੋ ॥ ਕੋਊ ਤੀਰ ਛੋਰੈ ਕੋਊ ਮੰਤ੍ਰ ਡਾਰੈ ॥ ਲਿਖੈ ਜੰਤ੍ਰ ਕੇਊ ਕੇਊ ਤੰਤ੍ਰ ਸਾਰੈ ॥੧੧॥ ਕਿਤੇ ਤੇਗ ਸੂਤੈ ਕਿਤੇ ਬਾਨ ਮਾਰੈਂ ॥ ਕਿਤੈ ਗੋਫਨੈ ਗੁਰਜ ਗੋਲੈ ਉਭਾਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਮੁਗਦ੍ਰਠਾਵੈ ਕਿਤੈ ਤੀਰ ਛੋਰੈ ॥ ਕਿਤੇ ਬੀਰ ਬੀਰਾਨ ਕੇ ਮੂੰਡ ਫੋਰੈ ॥੧੨॥ ਕਹੂੰ ਛੱਤ੍ਰ ਜੂਝੇ ਕਹੂੰ ਛੱਤ੍ਰ ਟੂਟੇ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਤਾਜੀ ਜਿਰਹ ਰਾਜ ਲੂਟੇ ॥ ਕਿਤੇ ਪਾਂਸ ਪਾਂਸੇ ਕਿਤੇ ਝੋਕ ਝੋਰੈ ॥ ਕਿਤੇ ਛਿਪ੍ਰ ਛੇਕੇ ਕਿਤੇ ਛੈਲ ਛੋਰੈ ॥੧੩॥ ਕਿਤੇ ਸੂਰ ਸ੍ਰੋਨਾਨ ਕੇ ਰੰਗ ਰੰਗੇ ॥ ਬਚੇ ਬੀਰ ਬਾਂਕਾਨ ਬਾਜੀ ਉਮੰਗੇ ॥ ਮਹਾ ਭੇਰ ਭਾਰੀ ਮਹਾਂ ਨਾਦ ਬਾਜੇ ॥ ਇਤੈ ਦੇਵ ਬਾਂਕੇ ਉਤੈ ਦੈਤ ਗਾਜੇ ॥੧੪॥ ਉਠਯੋ ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਮਹਾਂ ਖੇਤ ਭਾਰੋ ॥ ਇਤੈ ਸੁੰਭ ਨੈਸੁੰਭ ਦਾਨੋ ਸੰਭਾਰੋ ॥ ਬਿੜਾਲਾਛ ਜੂਾਲਾਛ ਧੂਮ੍ਰਾਛ ਜੋਧੇ ॥ ਹਟੇ ਨ ਹਠੀਲੇ ਕਿਸੂ ਤੇ ਪ੍ਰਬੋਧੇ ॥੧੫॥ ਪਰਯੋ ਲੋਹ ਗਾੜੋ ਮਹਾਂ ਖੇਤ ਭਾਰੀ ॥ ਇਤੈ ਦੇਵ ਕੋਪੇ ਉਤੈ ਵੈ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਜੁਰੇ ਆਨਿ ਦੋਊ ਭੇਯਾ ਕੌਨ ਭਾਜੇ ॥ ਚਲੇ ਭਾਜਿ ਤਾ ਕੀ ਸੁ ਮਾਤਾਨ ਲਾਜੇ ॥੧੬॥ ਜੁਰੇ ਆਨਿ ਭਾਈ ਭੈਯਾ ਕੌਨ ਹਾਰੈਂ ॥ ਮਰੈ ਸਾਚੁ ਪੈ ਪਾਵ ਪਾਛੇ ਨ ਡਾਰੈਂ ॥ ਭਰੇ ਛੋਭ ਛੱਤ੍ਰੀ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਨਾਚਯੋ ॥ ਪਰਯੋ ਲੋਹ ਗਾੜੋ ਮਹਾਂ ਲੋਹ ਮਾਚਯੋ ॥੧੭॥ ਹਠੇ ਐਠਿਯਾਰੇ ਹਠੀ ਐਠਿ ਕੈ ਕੈ ॥ ਮਹਾਂ ਜੁਧ ਸੌਡੀ ਮਹਾਂ ਹੀ ਰਿਸੈ ਕੈ ॥ ਮਹਾਂ ਸੂਲ ਸੈਥੀਨ ਕੇ ਵਾਰ ਛੰਡੇ ॥ ਇਤੈ ਦੈਂਤ ਬਾਂਕੇ ਉਤੇ ਦੇਵ ਮੰਡੇ ॥੧੮॥ ਇਤੈ ਦੇਵ ਰੋਹੇ ਉਤੇ ਦੈਤ ਕੋਪੇ ॥ ਭਜੇ ਨਾਹਿ ਗਾੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਾਇ ਰੋਪੇ ॥ ਤਬੈ ਬਿਸਨ ਜੂ ਮੰਤ੍ਰ ਐਸੇ ਬਚਾਰਯੋ ॥ ਮਹਾਂ ਸੁੰਦਰੀ ਏਸ ਕੋ ਭੇਸ ਧਾਰਯੋ ॥੧੯॥ ਮਹਾਂ ਮੋਹਨੀ ਭੇਸ ਧਾਰਯੋ ਕਨ੍ਹਾਈ ॥ ਜਿਨੈ ਨੈਕ ਹੇਰਯੋ ਰਹਯੋ ਸੋ ਲੁਭਾਈ ॥ ਇਤੈ ਦੈਤ ਬਾਂਕੇ ਉਤੈ ਦੇਵ ਸੋਹੈ ॥ ਦੁਹੂ ਛੋਰਿ ਦੀਨੋ ਮਹਾਂ ਜੁਧ ਮੋਹੈ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਲਕੂਟ ਅਰੁ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਿਵ ਕੌ ਦਏ ਬਨਾਇ ॥ ਐਰਾਵਤਿ ਤਰੁ ਉਚਸੁਰਹਿ ਹਰਹਿ ਦਏ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੨੧॥ ਕੌਸਤਕ ਮਨਿ ਅਰੁ ਲਛਿਮੀ ਆਪੁਨ ਲਈ ਮੰਗਾਇ ॥ ਦੇਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਸੁਰਨ ਸੁਰਾ ਬਾਂਟਤ ਭਏ ਬਨਾਇ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰੰਭਾ ਔਰ ਧਨੰਤਰ ਲਿਯੋ ॥ ਸਭ ਜਗ ਕੇ ਸੁਖ ਕਾਰਨ ਦਿਯੋ ॥ ਤੀਨਿ ਰਤਨ ਦਿਯ ਔਰੁ ਨਿਕਾਰੇ ॥ ਤੁਮ ਹੂੰ ਤਿਨੋ ਲਖਤ ਹੋ ਪਜਾਰੇ ॥੨੩॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰੀਝਿ ਰਹੇ ਛਬਿ ਹੇਰਿ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰ ਅਸੋਕੁਪਜਾਯੋ ॥ ਛੋਰਿ ਬਿਵਾਦ ਕੌ ਦੀਨ ਦੋਊ ਸੁਭ ਭਾਗ ਭਰਯੋ ਸਭ ਹੂੰ ਹਰਿ ਭਾਯੋ ॥ ਕੁੰਜਰ ਕੀਰ ਕਲਾਨਿਧਿ ਕੇਹਰਿ ਮਾਨ ਮਨੋਜਵ ਹੇਰਿ ਹਿਰਾਯੋ ॥ ਜੋ ਤਿਨ ਦੀਨ ਸੁ

ਲੀਨ ਸਭੈ ਹਸਿ ਕਾਹੂੰ ਨ ਹਾਥ ਹਥਯਾਰ ਉਚਾਯੋ ॥੨੪॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਇਨੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਟਯੋ ਉਨੈ ਮਦਯ ਦੀਨੋ ॥ ਛਲੇ ਛਿੱਪ੍ਰ ਛੈਲੀ ਛਲੀ ਭੇਸ ਕੀਨੋ ॥ ਮਹਾਂ ਬਸਤ੍ਰ ਧਾਰੇ ਇਤੈ ਆਪੁ ਸੋਹੈ ॥ ਸਭੈ ਦੈਤ ਦੇਵਾਨ ਕੇ ਚਿੱਤ ਮੋਹੈ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਯੋ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਤਹਾਂ ਆਪੁਨ ਤੁਰਤ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਛੈਲੀ ਛਿਨਿਕ ਮੋ ਛਲਿ ਗਯੋ ਜਿਤੇ ਹੁਤੇ ਅਸੁਰਾਰਿ ॥੨੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤੇਈਸ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੩॥੨੪੧੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਾਰਨੌਲ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈਂ ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ ਇਕ ਨਾਥ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਡਾਰਯੋ ਰਹੈ ਫੂਲਮਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ॥੧॥ ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ ਜਾ ਕੋ ਸਦਾ ਜਪਤ ਆਠ ਹੂੰ ਜਾਮ ॥ ਫੂਲਨ ਕੇ ਸੰਗ ਤੋਲਿਯੈ ਫੂਲਮਤੀ ਜਿਹ ਨਾਮ ॥੨॥ ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ ਇਕ ਦਿਨ ਗਏ ਆਖੇਟਕ ਕੇ ਕਾਜ ॥ ਭ੍ਰਮਰਕਲਾ ਕੋ ਰੂਪ ਲਖਿ ਰੀਝ ਰਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਹ ਹੀ ਬ੍ਯਾਹ ਧਾਮ ਤ੍ਰਿਯ ਆਨੀ ॥ ਰਾਵ ਹੇਰਿ ਸੋਊ ਲਲਚਾਨੀ ॥ ਫੂਲਮਤੀ ਸੁਨਿ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਈ ॥ ਆਦਰ ਸੋ ਤਾ ਕੋ ਗ੍ਰਿਹ ਲ੍ਯਾਈ ॥੪॥ ਤਾ ਸੌ ਅਧਿਕ ਨੇਹ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਧਰਮ ਭਗਨਿ ਕਰਿ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਤ੍ਰਿਯ ਧਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਨਾਸ ਘਾਤ ਅਟ ਕਰਿਯੋ ॥੫॥ ਜਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਉਪਾਸਿਕ ਜਾਨੀ ॥ ਵਹੈ ਘਾਤ ਚੀਨਤ ਭੀ ਰਾਨੀ ॥ ਰੁੱਦ੍ਰ ਦੇਹਰੋ ਏਕ ਬਨਾਯੋ ॥ ਜਾ ਪਰ ਅਗਨਿਤ ਦਰਬ ਲਗਾਯੋ ॥੬॥ ਦੋਊ ਸਵਤਿ ਤਹਾ ਚਲਿ ਜਾਵੈਂ ॥ ਪੂਜਿ ਰੁੱਦ੍ਰ ਕੌ ਪੁਨਿ ਘਰ ਆਵੈਂ ॥ ਮਟ ਆਛੋ ਊਚੋ ਧੁਜ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਗ ਅਸੁਰ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੁਰ ਬਾਸਨਿ ਸੁੰਦਰਿ ਸਭੈ ਤਿਹ ਠਾਂ ਕਰੈ ਪਯਾਨ ॥ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਕੌ ਪੂਜਿ ਕੈ ਬਹੁਰ ਬਸੈਂ ਗ੍ਰਿਹ ਆਨਿ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਰਾਨੀ ਲੈ ਤਾ ਕੌ ਤਹੱ ਗਈ ॥ ਨਿਜੁ ਕਰਿ ਅਸਿ ਗਹਿ ਵਾਹਿ ਮੂੰਡ ਕਾਟਤ ਭਈ ॥ ਸੀਸ ਕਾਟਿ ਸਿਵ ਊਪਰ ਦਯੋ ਚਰ੍ਹਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਰੋਵਤ ਨ੍ਰਿਪ ਪ੍ਰਤਿ ਆਪੁ ਉਚਾਰਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਮ ਭਗਨਿ ਮੁਹਿ ਸੰਗ ਲੈ ਰੁੱਦ੍ਰ ਦੇਹਰੇ ਜਾਇ ॥ ਮੂੰਡ ਕਾਟਿ ਨਿਜੁ ਕਰ ਅਸਹਿੱ ਹਰ ਪਰ ਦਿਯੋ ਚਰਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਬਾਤ ਤਹਾਂ ਨ੍ਰਿਪ ਆਯੋ ॥ ਜਹ ਤ੍ਰਿਯ ਤੌਨ ਨਾਰਿ ਕੌ ਘਾਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਨਿਹਾਰਿ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਰਹਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਕਛੁ ਕਬੈਨ ਨਾ ਕਹਯੋ ॥੧੧॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੂੰਡ ਕਾਟਿ ਜਿਨ ਨਿਜੁ ਕਰਨ ਹਰ ਪਰ ਦਿਯੋ ਚਰਾਇ ॥ ਧੰਨਜ ਤ੍ਰਿਯਾ ਧੱਨਿ ਦੇਸ ਤਿਹ ਧੰਨਜ ਪਿਤਾ ਧੱਨਿ ਮਾਇ ॥੧੨॥ ਦਾਹ ਦਿਯੋ ਤਿਹ ਨਾਰਿ ਕੌ ਚਿਤ ਅਤਿ ਸੋਕ ਬਢਾਇ ॥ ਫੂਲਮਤੀ ਕੇ ਭਵਨ ਮੈਂ ਬਹੁਰਿ ਬਸਤ ਭਯੋ ਆਇ ॥੧੩॥ ਸਵਤਿ ਮਾਰਿ ਨਿਜੁ ਕਰਨ ਸੌ ਔਰ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਦਿਖਰਾਇ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਨਿਜੁ ਬਸਿ ਕਿਯੋ ਐਸੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਨਾਇ ॥੧੪॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਨ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਸਭ ਰੈਨਾਧਿਪ ਦਿਨਰਾਇ ॥ ਬੇਦਬ੍ਯਾਸ ਅਰੁ ਬੇਦ ਤ੍ਰਿਯ ਭੇਦ ਸਕੈ ਨਹਿ ਪਾਇ ॥੧੫॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਬੀਸਵੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੪॥੨੪੩੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਸਵੈਯਾ ॥ ਲੰਕ ਮੈ ਬੰਕ ਨਿਸਾਚਰ ਥੋ ਰਘੁਨੰਦਨ ਕੀ ਸੁਨਿ ਏਕ ਕਹਾਨੀ ॥ ਰਾਵਨ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕਲੱਤ੍ਰ ਸਮੇਤ ਹਨੇ ਇਹ ਖੇਤ ਮਹਾ ਬਲਿ ਧਾਨੀ ॥ ਰੋਸ ਭਰ੍ਯੋ ਤਤਕਾਲ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੌਚ ਕਸੇ ਮਦ ਮੱਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨੀ ॥ ਕੋਟ ਕੌ ਕੂਦਿ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੌ ਫਾਧਿ ਫਿਰੰਗ ਮੌ ਆਨਿ ਪਰ੍ਯੋ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥੧॥ ਆਠਿਕ ਦ੍ਯੋਸ ਅੰਧੇਰ ਰਹਯੋ ਪੁਨਿ ਸੂਰ ਚੜ੍ਯੋ ਜਗ ਧੁੰਧ ਮਿਟਾਈ ॥ ਦਾਨਵ ਕੌ ਲਖਿ ਲੋਕਨ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਚਿਤ ਮੈ ਉਪਜੀ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਬਾਂਧਿ ਅਨੀ ਭਟ ਭੂਰਿ ਚੜੇ ਰਿਪੁ ਜੀਤਨ ਕੀ ਜਿਯ ਬ੍ਯੋਂਤ ਬਨਾਈ ॥ ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀਨ ਕੀ ਆਨਿ ਕਰੀ ਤਿਹ ਸਾਥ ਲਰਾਈ ॥੨॥ ਏਕ ਪਰੇ ਭਭਰਾਤ ਭਟੁੱਤਮ ਏਕ ਲਗੇ ਭਟ ਘਾਯਲ ਘੂਮੈ ॥ ਏਕ ਚਲੇ ਭਜਿ ਕੈ ਰਨ ਤੇ ਇਕ ਆਨਿ ਪਰੇ ਮਰਿ ਕੈ ਗਿਰਿ ਭੂਮੈ ॥ ਏਕ ਮਰੇ ਲਰਿ ਕੈ ਹਯ ਊਪਰ ਹਾਥਿਨ ਪੈਂ ਇਕ ਸ੍ਯੰਦਨ ਹੂੰ ਮੈ ॥ ਮਾਨੋ ਤ੍ਰਿਬੇਨੀ ਕੇ ਤੀਰਥ ਪੈ ਮੁਨਿ ਨਾਯਕ ਧੂਮ ਅਧੋ ਮੁਖ ਧੂੰਮੈ ॥੩॥ ਕੌਚ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਸੇ ਕਟਨੀ ਕਟਿ ਅੰਗ ਉਤੰਗ ਸੁਰੰਗ ਨਿਖੰਗੀ ॥ ਚੌਪਿ ਚਲੇ ਚਹੂੰ ਓਰਨ ਤੇ ਘਨ ਸਾਵਨ ਕੀ ਘਟ ਜਾਨ ਉਮੰਗੀ ॥ ਜੰਗ ਨਿਸੰਗ ਪਰ੍ਯੋ ਸੰਗ ਸੂਰਨ ਨਾਚ੍ਯੋ ਹੈ ਆਪੁ ਤਹਾਂ ਅਰਧੰਗੀ ॥ ਰੋਸ ਭਰੇ ਨ ਫਿਰੇ ਤ੍ਰਸਿ ਕੈ ਰਨ ਰੰਗ ਪਚੇ ਰਵਿ ਰੰਗ ਫਿਰੰਗੀ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੇਰ ਪਰ੍ਯੋ ਭਾਰਥ ਤੇ ਭਾਰੀ ॥ ਨਾਚੇ ਸੂਰਬੀਰ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਣ ਕੀਏ ਨ ਇਕ ਤਿਹ ਲਾਗ੍ਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਦਾਨਵ ਕੇ ਜਾਗ੍ਯੋ ॥੫॥ ਏਕ ਹਾਥ ਤਿਨ ਗਦਾ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ਦੂਜੇ ਕਰ ਤਰਵਾਰਿ ਨਿਕਾਰੀ ॥ ਜਾ ਕੌ ਦੌਰਿ ਦੈਤ ਬ੍ਰਿਣ ਮਾਰੈ ॥ ਏਕੈ ਚੋਟ ਚੌਥ ਹੀਂ ਡਾਰੈ ॥੬॥ ਜੋ ਕੋਊ ਤਾ ਕਹ ਘਾਵ ਲਗਾਵੈ ॥ ਟੂਟਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਹਾਥ

ਰਹਿ ਜਾਵੈ ॥ ਦਾਨਵ ਕੋਪ ਅਧਿਕ ਤਬ ਕਰੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਫਿਰੰਗਨਿ ਬਹੁ ਕੇ ਹਰੈ ॥੭॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਮਹਾ ਨਾਦ ਕੈ ਕੈ ਜਬੈ ਦੈਤ ਧਾਵੈ ॥ ਘਨੀ ਸੈਨ ਕੋ ਮਾਰਿ ਕੈ ਕੈ ਸੁ ਜਾਵੈ ॥ ਬਿਯੋ ਕੌਨ ਜੋਧਾ ਲਰੈ ਰੋਸ ਕੈ ਕੈ ॥ ਚਲੇ ਬਾਜ ਹੇਰੇ ਮਹਾਂ ਤਾਪ ਤੈ ਕੈ ॥੮॥ ਲਖੇ ਦੈਤ ਭਾਰੀ ਸਭੈ ਭੂਪ ਭਾਗੈ ॥ ਮਹਾ ਤ੍ਰਾਸ ਕੇ ਤਾਪ ਸੌ ਸੋਨੁਰਾਗੈ ॥ ਚਲੇ ਭਾਜਿ ਕੈ ਕੈ ਹਠੀ ਨਾਰਿ ਨਿਆਏ ॥ ਕਰੀ ਬਾਜ ਰਾਜੇ ਪਿਯਾਦੇ ਪਰਾਏ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੈਨ ਭਜਤ ਲਖਿ ਭਟਿ ਰਿਸਿ ਭਰੇ ॥ ਪਲਟਿ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਫਿਰਿ ਪਰੇ ॥ ਜੇਤੇ ਲਖੇ ਦੈਤ ਫਿਰਿ ਆਏ ॥ ਘਾਇ ਘਾਇ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥੧੦॥ ਬੀਸ ਹਜਾਰ ਕਰੀ ਤਿਨ ਘਾਯੋ ॥ ਤੀਸ ਹਜਾਰ ਸੁ ਬਾਜ ਖਪਾਯੋ ॥ ਚਾਲਿਸ ਸਹੱਸ ਤਹਾ ਰਥ ਕਾਟੇ ॥ ਅੱਭ੍ਰਨ ਜਯੋਂ ਜੋਧਾ ਚਲਿ ਫਾਟੇ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਰਿ ਗਦਾ ਗਹਿ ਹਾਥ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਨਾ ਪਤਨ ਅਪਾਰ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੰਘ੍ਰਤ ਭਯੋ ਕਛੂ ਨ ਸੰਕ ਬਿਚਾਰ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਜੁੱਧ ਸਭੈ ਕਰਿ ਹਾਰੇ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਗਏ ਨ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਉਗਯੋ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਅਸਤਾਏ ॥ ਸਭ ਹੀ ਸੁਪਟ ਗ੍ਰਿਹਨ ਹਟਿ ਆਏ ॥੧੩॥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਾਤ ਜਬ ਤਮ ਮਿਟਿ ਗਯੋ ॥ ਕੋਪ ਬਹੁਰਿ ਸੂਰਨ ਕੋ ਭਯੋ ॥ ਫੌਜੈ ਜੋਰਿ ਤਹਾ ਚਲਿ ਆਏ ॥ ਜਿਹ ਠਾਂ ਦੈਤ ਘਨੇ ਭਟ ਘਾਏ ॥੧੪॥ ਡਾਰਿ ਪਾਖਰੈ ਤੁਰੇ ਨਚਾਵੈਂ ॥ ਕੇਤੇ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਚਮਕਾਵੈਂ ॥ ਤਨਿ ਤਨਿ ਕੇਤਿਕ ਬਾਨਨ ਮਾਰੈਂ ॥ ਅਮਿਤ ਘਾਵ ਦਾਨਵ ਪਰ ਡਾਰੈਂ ॥੧੫॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਹਠਯੋ ਆਪੁ ਦਾਵਨ ਗਦਾ ਹਾਥ ਲੈ ਕੈ ॥ ਲਈ ਕਾਢਿ ਕਾਤੀ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ॥ ਜਿਤੇ ਆਨਿ ਢੂਕੇ ਤਿਤੇ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ॥ ਗਿਰੇ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ਨ ਜਾਵੈਂ ਬਿਚਾਰੇ ॥੧੬॥ ਕਿਤੇ ਹਾਂਕ ਮਾਰੈ ਕਿਤੇ ਘੂੰਮ ਘੂੰਮੈ ॥ ਕਿਤੇ ਝੂਮਿ ਜੋਧਾ ਪਰੇ ਆਨਿ ਭੂਮੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਪਾਨਿ ਮਾਂਗੈ ਕਿਤੇ ਹੂਹ ਛੋਰੈਂ ॥ ਕਿਤੇ ਜੁਧ ਸੌਡੀਨ ਕੇ ਸੀਸ ਤੋਰੈਂ ॥੧੭॥ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਜੂਝੇ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਮਾਰੇ ॥ ਕਹੂੰ ਛੇਤ੍ਰ ਛੱਤ੍ਰੀ ਕਰੀ ਤਾਜ ਡਾਰੇ ॥ ਚਲੇ ਭਾਜਿ ਜੋਧਾ ਸਭੈ ਹਾਰਿ ਮਾਨੀ ॥ ਕਛੂ ਲਾਜ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਨਾਹਿ ਜਾਨੀ ॥੧੮॥ ਹਠੀ ਜੇ ਫਿਰੰਗੀ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਵਾਰੇ ॥ ਲਰੇ ਆਨਿ ਤਾ ਸੋ ਨ ਨੈਕੈ ਪਧਾਰੇ ॥ ਛਕੇ ਛੋਭ ਛੱਤ੍ਰੀ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਢੂਕੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰਿ ਕੂਕੇ ॥੧੯॥ ਜਿਤੇ ਆਨਿ ਜੂਝੇ ਸਭੈ ਖੇਤ ਘਾਏ ॥ ਬਚੇ ਜੀਤਿ ਤੇ ਛਾਡਿ ਖੇਤੈ ਪਰਾਏ ॥ ਹਠੇ ਜੇ ਹਠੀਲੇ ਹਠੀ ਖੱਗ ਕੂਟੇ ॥ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਬਾਜੀਨ ਕੇ ਮੂੰਡ ਫੂਟੇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਸ ਹਜਾਰ ਕਰੀ

ਕੁਪਿ ਮਾਰੇ ॥ ਤੀਸ ਹਜਾਰ ਅਸੂ ਹਨਿ ਡਾਰੇ ॥ ਚਾਲਿਸ ਸਹਸ ਰਥਿਨ ਰਥ ਟੂਟੇ ॥ ਸਾਠਿ ਸਹਸ੍ਰ ਰਥੀ ਹੂ ਕੂਟੇ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਤੀ ਸੈਨ ਸੰਘਾਰਿ ਕੈ ਪੈਦਲ ਹਨ੍ਯੋ ਅਪਾਰ ॥ ਜਨੁਕਰਿ ਜਏ ਨ ਕਾਂਖਿ ਤੇ ਆਏ ਨਹਿ ਸੰਸਾਰ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭ ਹੀ ਬੀਰ ਜੁੱਧ ਕਰਿ ਹਾਰੇ ॥ ਤਿਨ ਤੇਂ ਗਏ ਨ ਦਾਨੌ ਮਾਰੇ ॥ ਖੇਤ ਛੋਰਿ ਸਭ ਹੀ ਘਰ ਗਏ ॥ ਮਤੋ ਕਰਤ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਭਏ ॥੨੩॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੈਸੇ ਹੂੰ ਮਾਰ੍ਯੋ ਮਰੈ ਨ ਨਿਸਾਚਰ ਜੁੱਧ ਸਭੈ ਕਰਿ ਕੈ ਭਟ ਹਾਰੇ ॥ ਬਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗਦਾ ਬਰਛੀਨ ਕੇ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕਨ ਘਾਇ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਸੋ ਨਹਿ ਭਾਜਤ ਗਾਜਤ ਹੈ ਰਨ ਹੋਤ ਨਿਵਰਤ ਨ ਕ੍ਯੋਂ ਹੂੰ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਦੇਸ ਤਜੈਂ ਕਹੂੰ ਜਾਇ ਬਸੈਂ ਕਹ ਆਵਤ ਹੈ ਮਨ ਮੰਤ੍ਰ ਤਿਹਾਰੇ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇੰਦ੍ਰਮਤੀ ਬੇਸ੍ਵਾ ਤਹ ਰਹਈ ॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਤਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹਈ ॥ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰ ਜੋਤਿ ਜੋ ਧਾਰੀ ॥ ਜਨੁ ਯਾਹੀ ਤੇ ਲੈ ਉਜਿਯਾਰੀ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਬੀਰਾ ਤਹ ਤੇ ਲਯੋ ਚਲੀ ਤਹਾਂ ਕਹ ਧਾਇ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਿ ਤਿਤ ਕੌ ਚਲੀ ਜਿਤ ਅਸੁਰਨ ਕੋ ਰਾਇ ॥੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੇਵਾ ਔਰ ਮਿਠਾਈ ਲਈ ॥ ਮਾਟਨ ਮੋਂ ਧਰ ਧਰ ਭਰਿ ਦਈ ॥ ਜਹ ਫਲ ਖਾਤ ਅਸੁਰ ਕੋ ਰਾਈ ॥ ਤਿਨ ਲੈ ਬਨ ਮੈਂ ਸਕਲ ਲਗਾਈ ॥੨੭॥ ਜਬ ਦਾਨੌਂ ਕੌ ਭੂਖਿ ਸੰਤਾਯੋ ॥ ਤਬ ਬਨ ਕੇ ਭੱਛਨ ਫਲ ਆਯੋ ॥ ਮਾਟ ਫੋਰਿ ਪਕਵਾਨ ਚਬਾਇਸ ॥ ਮਦਰਾ ਪਿਯਤ ਅਧਿਕ ਮਨ ਭਾਇਸ ॥੨੮॥ ਪੀ ਮਦਰਾ ਭਯੋ ਮੱਤ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਯਹ ਜਬ ਬਾਤ ਬੇਸੁਵਨ ਜਾਨੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਦਿਤ੍ਰ ਬਜਾਏ ॥ ਗੀਤਿ ਅਨੇਕ ਤਾਨ ਕੈ ਗਾਏ ॥੨੯॥ ਜ੍ਯੋਂ ਜ੍ਯੋਂ ਪਾਤ੍ਰ ਨਾਚਤੀ ਆਵੈ ॥ ਤ੍ਯੋਂ ਤ੍ਯੋਂ ਦਾਨੌਂ ਸੀਸ ਢੁਰਾਵੈ ॥ ਕੋਪ ਕਥਾ ਜਿਯ ਤੇ ਜਬ ਗਈ ॥ ਕਰ ਕੀ ਗਦਾ ਬਖਸਿ ਕਰ ਦਈ ॥੩੦॥ ਆਈ ਨਿਕਟ ਲਖੀ ਜਬ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥ ਹੁਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੋਊ ਦੈ ਡਾਰੀ ॥ ਆਯੁਧ ਬਖਸਿ ਨਿਰਾਯੁਧ ਭਯੋ ॥ ਯਹ ਸਭ ਭੇਦ ਤਿਨੈ ਲਖਿ ਲਯੋ ॥੩੧॥ ਨਾਚਤ ਨਿਕਟ ਦੈਤ ਕੇ ਆਈ ॥ ਸਾਂਕਰ ਕਰ ਸੌਂ ਗਈ ਛੁਆਈ ॥ ਤਾ ਸੋਂ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਇਹ ਕੀਯੋ ॥ ਭੇਟ੍ਯੋ ਤਨਿਕ ਕੈਦ ਕਰਿ ਲੀਯੋ ॥੩੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਨਿਕ ਛੁਅਤ ਤਾ ਕੇ ਤੁਰਤੁ ਬਾਂਧਿ ਗਯੋ ਤਤਕਾਲ ॥ ਦਾਨਵ ਕੋ ਬਾਂਧਤ ਭਈ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕਰਿ ਬਾਲ ॥੩੩॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਛਲ੍ਯੋ ਛੈਲ ਦਾਨੋ ਇਸੀ ਛਲੈ ਬਾਲਾ ॥ ਲੀਯੋ ਬੱਸਿ ਕੈ ਕੈ ਮਹਾ ਰੂਪ ਆਲਾ ॥ ਬੰਧ੍ਯੋ ਬੀਰ ਮੰਤ੍ਰਾਨ ਕੇ ਜੋਰ

ਆਯੋ ॥ ਸਭੈ ਗ੍ਰਾਮ ਬਾਸੀਨ ਕੌ ਲੈ ਦਿਖਾਯੋ ॥੩੪॥ ਪ੍ਰਥਮ ਗ੍ਰਾਮ ਬਾਸੀਨ ਕੌ ਲੈ ਦਿਖਾਰਯੋ ॥ ਪੁਨਿਰ ਖੋਦਿ ਭੂਮੈ ਤਿਸੈ ਗਾਡਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਜਿਨੈ ਲੈ ਗਦਾ ਕੌ ਘਨੇ ਬੀਰ ਮਾਰੇ ॥ ਭਏ ਤੇਜ ਮੰਤ੍ਰਾਨ ਕੇ ਤੇ ਬਿਚਾਰੇ ॥੩੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਨ ਖੇਚਰ ਕਰ ਖੱਗ ਲੈ ਖੱਤ੍ਰੀ ਹਨੇ ਅਪਾਰ ॥ ਤੇ ਛੈਲੀ ਇਹ ਛਲ ਛਲਯੋ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਬਿਚਾਰ ॥੩੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਪੱਚੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੫॥੨੪੬੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਸ ਤਪੀਸਾ ਕੇ ਬਿਖੈ ਗੜ੍ਹੀ ਸਿਨਸਿਨੀ ਏਕ ॥ ਜੀਤਿ ਨ ਕੋਊ ਤਿਹ ਸਕ੍ਯੋ ਭਿਰਿ ਭਿਰਿ ਗਏ ਅਨੇਕ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬਦੁਲਨਬੀ ਤਹਾਂ ਕਹੱ ਧਾਯੋ ॥ ਚਾਰਿ ਦਯੋਸ ਲਗਿ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਮਾਰਿ ਗੋਲਿਨ ਕੀ ਭਈ ॥ ਭ੍ਰਿਤਨ ਬਿਸਰਿ ਸਕਲ ਸੁਧਿ ਗਈ ॥੨॥ ਆਖਰ ਗੜ੍ਹੀ ਤਵਨ ਕੌ ਤੋਰਯੋ ॥ ਯਾ ਕੌ ਕਿਨੀ ਨ ਮੁਹਰੋ ਮੋਰਯੋ ॥ ਅਟਕਤ ਏਕ ਅਟਾਰੀ ਭਈ ॥ ਅਧਿਕ ਮਾਰਿ ਗੋਰਿਨ ਕੀ ਦਈ ॥੩॥ ਭਰਿ ਭਰਿ ਤੁਪਕ ਤਵਨ ਤ੍ਰਿਯ ਲ੍ਯਾਵੈ ॥ ਲੈ ਲੈ ਕਰ ਮੈਂ ਪੁਰਖ ਚਲਾਵੈ ॥ ਤਕਿ ਤਕਿ ਤਨ ਜਾ ਕੇ ਮੈਂ ਮਾਰੇ ॥ ਹੈ ਗੈ ਰਥ ਬੀਰਾਨ ਬਿਦਾਰੈ ॥੪॥ ਭਰਿ ਬੰਦੂਕ ਤ੍ਰਿਯ ਸਿਸਤ ਬਨ੍ਹਾਈ ॥ ਖਾਨਨਬੀ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਲਗਾਈ ॥ ਲਾਗਤ ਘਾਇ ਹਾਇ ਨਹਿ ਭਾਖ੍ਯੋ ॥ ਮਾਰਿ ਪਾਲਕੀ ਭੀਤਰਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਬੀ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੰਗ ਹਨ੍ਯੋ ਉਤੈ ਜੁੱਧ ਅਤਿ ਹੋਇ ॥ ਇਤ ਭ੍ਰਿਤ ਪਤਿ ਲੈ ਘਰ ਗਏ ਉਤੈ ਨ ਜਾਨਤ ਕੋਇ ॥੬॥ ਏਕ ਤੋਪਚੀ ਤੁਪਕ ਲੈ ਬਾਂਧੀ ਸਿਸਤ ਬਨਾਇ ॥ ਤਾ ਕੇ ਪਤਿ ਕੇ ਉਰ ਬਿਖੈ ਗੋਲੀ ਹਨੀ ਰਿਸਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲਗੇ ਤੁਪਕ ਕੇ ਬ੍ਰਿਣ ਭਟ ਜੂਝ੍ਯੋ ॥ ਠਾਢੀ ਨਿਕਟ ਤਵਨ ਤ੍ਰਿਯ ਬੂਝ੍ਯੋ ॥ ਚਕਮਕ ਝਾਰਿ ਕਢੀ ਚਿਨਗਾਰੀ ॥ ਤਿਨ ਛਪਰਨ ਮੋਂ ਛਿਪ੍ਰ ਪ੍ਰਜਾਰੀ ॥੮॥ ਮੁਗਲ ਸੇਖ ਸੈਯਦ ਤਹ ਆਏ ॥ ਤਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਅਬ ਤੂੰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ॥ ਨਿਕਟ ਲਾਗਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਤ ਬਾਲਕ ਭਰਤਾ ਮਰ੍ਯੋ ਇਨ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਜਰਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹਾਰੇ ਧਾਮ ਮੈਂ ਆਜੁ ਬਸੋਂਗੀ ਆਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਚਿਤਾ ਮੈਂ ਸੁਤ ਕੌ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮ੍ਰਿਤਕ ਖਸਮ ਕੌ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਜਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਹੁਰੌ ਕਾਂਖਿ ਮੁਗਲ ਕੋ ਭਰੀ ॥ ਆਪਨ ਲੈ ਪਾਵਕ ਮੋ ਪਰੀ ॥੧੧॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਤ ਜਰਾਇ ਪਤਿ ਜਾਰਿ ਕੈ ਬਹੁਰਿ ਮੁਗਲ ਗਹਿ ਲੀਨ ॥ ਤਾਂ ਪਾਛੇ ਆਪਨ ਜਰੀ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ੍ਰ ਯੌ ਕੀਨ ॥੧੨॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਛਬੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੬॥੨੪੭੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਰਦੱਤ ਚੰਡਾਲਿਕ ਰਹੈ ॥ ਅਤਿ ਤਸਕਰ ਤਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਖਾਨ ਖਵੀਨ ਤਹਾਂ ਜੋ ਆਵੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਲੂਟਿ ਕੂਟਿ ਲੈ ਜਾਵੈ ॥੧॥ ਜੋ ਆਵਤ ਕੋਊ ਰਾਹ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਜਾਇ ਤਵਨ ਕੌ ਤੁਰਤ ਹੰਕਾਰੈ ॥ ਜੋ ਤਨਿ ਧਨੁ ਰਿਪੁ ਤੀਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ਛੁਰਾ ਭਏ ਤਿਹ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਹੈ ਨਿਸਾਇਕ ਜਬ ਭਯੋ ਤਬ ਵਹ ਕਰਤ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥ ਜੀਵਤ ਕਿਸੂ ਨ ਛੋਰਈ ਡਾਰਤ ਤਹੀ ਸੰਘਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਮੱਗ ਹ੍ਵੈ ਆਯੋ ॥ ਸੋ ਲਖਿ ਤਵਨ ਚੋਰ ਨੈ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕਹ ਕਰ੍ਯੋ ਬਸਤ੍ਰ ਤੁਮ ਡਾਰੋ ॥ ਨਾ ਤਰ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਰੋ ॥੪॥ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਤੀਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ਸੋਊ ਛੁਰਾ ਤੇ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥ ਉਨਸਠਿ ਤੀਰ ਛੋਰਿ ਤਿਨ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਏਕ ਤੀਰ ਤਰਕਸ ਮਮ ਰਹ੍ਯੋ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨੁ ਤਸਕਰ ਮੈ ਬਿਸਿਖ ਕੋ ਜਾ ਕੌ ਕੀਯੋ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥ ਆਜੁ ਲਗੇ ਚੂਕ੍ਯੋ ਨਹੀ ਸੁਨਿ ਲੈ ਬਚਨ ਹਮਾਰ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੈ ਜੇਤੇ ਤੁਹਿ ਤੀਰ ਚਲਾਏ ॥ ਸੋ ਸਭ ਹੀ ਤੈਂ ਕਾਟਿ ਗਿਰਾਏ ॥ ਅਬ ਚੇਰੋ ਚਿਤ ਭਯੋ ਹਮਾਰੋ ॥ ਕਹੋ ਸੁ ਕਰਿਹੌ ਕਾਜਿ ਤਿਹਾਰੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਹੌਸ ਮਨ ਮਹਿ ਰਹੀ ਸੋ ਤੁਹਿ ਕਹੌ ਸੁਨਾਇ ॥ ਜਿਹ ਭਾਖੈਂ ਮਾਰੌ ਤਿਸੈ ਦੀਜੈ ਕਛੂ ਬਤਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਚੋਰ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਏਕ ਪੱਤ੍ਰ ਕਰ ਸਾਥ ਬਤਾਯੋ ॥ ਜਬ ਤਾ ਕੀ ਤਿਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚੁਕਾਈ ॥ ਤਨਿ ਗਾਸੀ ਤਿਹ ਮਰਮ ਲਗਾਈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਇਹ ਛਲ ਭਏ ਖਲ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਬਚਾਇ ॥ ਮਰਮ ਸਥਲ ਮਾਰ੍ਯੋ ਬਿਸਿਖ ਦੀਨੋ ਤਾਹਿ ਗਿਰਾਇ ॥੧੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਤਾਈਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੭॥੨੪੮੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਰਵਾਰ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਉਗ੍ਰਦੱਤ ਇਕ ਰਾਵ ॥ ਕੋਪ ਜਗੇ ਪਾਵਕ ਮਨੋ ਸੀਤਲ ਸਲਿਲ ਸੁਭਾਵ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਧਰਵਾਰਨ ਤਾ ਕੋ ਧਨ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪੁਰੀ ਆਇ ਪਾਲਕਨ ਪੁਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਅਗਨਤ ਢੋਲ

ਨਗਾਰੇ ਬਾਜੇ ॥ ਕੌਚ ਪਹਿਰਿ ਸੂਰਮਾ ਬਿਰਾਜੇ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਜਯੋ ਜੁਝਊਆ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸਿ ਸੂਰਾ ਭਯੋ ਸੁਰੰਗ ॥ ਪਖਰਾਰੇ ਨਾਚਤ ਭਏ ਕਾਤਰ ਭਏ ਕੁਰੰਗ ॥੩॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਗਾਜੇ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ॥ ਤਿਸੀ ਛੇਤ੍ ਛੱਤ੍ਰੀਨ ਕੌ ਛਿਪ੍ਰ ਛੈ ਕੈ ॥ ਬ੍ਰਛੀ ਬਾਨ ਬੱਜ੍ਰਾਨ ਕੇ ਵਾਰ ਕੀਨੇ ॥ ਕਿਤੇ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ਕਿਤੇ ਛਾਡਿ ਦੀਨੇ ॥੪॥ ਕਿਤੇ ਖਿੰਗ ਖੰਗੇ ਕਿਤੇ ਖੇਤ ਮਾਰੇ ॥ ਘੁਰੇ ਘੋਰ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਮਾਰੂ ਨਗਾਰੇ ॥ ਬਚਯੋ ਬੀਰ ਏਕੈ ਨ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਬਾਜੀ ॥ ਮਹਾ ਤ੍ਰਾਸ ਕੈ ਕੈ ਮਹਾਂ ਸੈਨ ਭਾਜੀ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਹੀ ਭਾਜਿ ਸੈਨ ਸਭ ਗਯੋ ॥ ਕੋਪ ਤਬੈ ਰਾਜਾ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ਸਾਮੁਹਿ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਜੁੱਧ ਮਚਾਯੋ ॥ ਦੇਖਨ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵ ਰਨ ਆਯੋ ॥੬॥ ਬਿਸਨੁਦੱਤ ਅਤਿ ਹੀ ਸੁਭਕਾਰੀ ॥ ਉਹਿ ਦਿਸਿ ਕੋ ਰਾਜਾ ਹੰਕਾਰੀ ॥ ਸੋ ਆਪਨ ਲਰਬੇ ਕੋ ਧਾਯੋ ॥ ਉਤ ਤੇ ਉਗ੍ਰਦੱਤ ਨ੍ਰਿਪ ਆਯੋ ॥੭॥ ਦੋਊ ਸੈਨ ਰਾਵ ਦੋਊ ਲੈ ਕੈ ॥ ਰਨ ਕੌ ਚਲੇ ਕੋਪ ਅਤਿ ਕੈ ਕੈ ॥ ਖੜਗ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਚਮਕਾਵਤ ॥ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਸਿਧੌਰਾ ਗਾਵਤ ॥੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤਾਜ ਪਰੇ ਕਹੂੰ ਸਾਜ ਜਿਰੇ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਮਰੇ ਗਜਰਾਜ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਗਾਵਤ ਬੀਰ ਬਿਤਾਲ ਫਿਰੈਂ ਕਹੂੰ ਨਾਚਤ ਭੂਤ ਭਯਾਨਕ ਭਾਰੇ ॥ ਭੀਤ ਭਜੇ ਲਖਿ ਭੀਰ ਪਰੀ ਅਤਿ ਤ੍ਰਾਸ ਭਰੇ ਸੁਨਿ ਨਾਦ ਨਗਾਰੇ ॥ ਕਾਂਪਤ ਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਮਨੌ ਗਨ ਗੋਰਨ ਕੇ ਜਨੁ ਓਰਨ ਮਾਰੇ ॥੯॥ ਏਕ ਮਹਾਂ ਭਟ ਭੀਰ ਪਰੀ ਲਖਿ ਭੀਤ ਭਏ ਸੁ ਚਲੇ ਭਜਿ ਕੈ ॥ ਇਕ ਆਨਿ ਪਰੇ ਨ ਟਰੇ ਰਨ ਤੇ ਕਰਵਾਰ ਕਟਾਰਿਨ ਕੌ ਸਜਿ ਕੈ ॥ ਇਕ ਪਾਨਿਹਿ ਪਾਨਿ ਰਟੈਂ ਮੁਖ ਤੇ ਇਕ ਮਾਰਹਿ ਮਾਰਿ ਕਹੈਂ ਗ੍ਰਜਿ ਕੈ ॥ ਇਕ ਜੂਝਿ ਮਰੈਂ ਇਕ ਸ੍ਵਾਸਿ ਭਰੈਂ ਇਕ ਆਨਿ ਅਰੈਂ ਰਜਿਯਾ ਰਜਿ ਕੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਰਫਰਾਹਿ ਸੂਰਾ ਧਰਨਿ ਬਰਖਯੋ ਸਾਰ ਅਪਾਰ ॥ ਜੇ ਅਬ੍ਰਿਣੀ ਠਾਢੇ ਹੁਤੇ ਬ੍ਰਿਣੀ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੋ ਬੀਰ ਖੇਤ ਤਹ ਪਰਿਯੋ ॥ ਏਕ ਬੀਰ ਸਾਬਿਤ ਨ ਉਬਰਿਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਜੂ ਭੀ ਖੇਤ ਗਿਰਿ ਗਏ ॥ ਜੀਵਤ ਰਹੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਹਿ ਭਏ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੇਤ ਪਰੇ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਭਾਜੇ ਸੁਭਟ ਅਨੇਕ ॥ ਸਜਾਮ ਭਨੈ ਰਨ ਭੂਮਿ ਮੈਂ ਰਹਯੋ ਨ ਸੂਰਾ ਏਕ ॥੧੩॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ ਸੂਰਮਾ ਪੁਕਾਰੇ ਕੈ ਕੈ ਮਹਾ ਨਾਦ ਰਾਨੀ ਹਮ ਮਾਰੇ ਰਾਜਾ ਜਿਯ ਤੇ ਸੰਘਾਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕੇਤੇ ਰਥ ਟੂਟੇ ਕੇਤੇ ਸੂਰਨ ਕੇ ਸੀਸ ਫੂਟੇ ਕੇਤੇ ਹਯ ਛੂਟੇ ਕੇਤੇ ਹਯ ਹੂ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕੇਤੇ ਕਰੀ ਮਾਰੇ ਕੇਤੇ ਕਰਹਿ ਬਿਦਾਰੇ ਕੇਤੇ ਜੁੱਧ ਤੇ ਨਿਵਾਰੇ ਕੇਤੇ ਪੈਦਲ ਲਤਾਰੇ

ਹੈਂ ॥ ਲੋਹ ਕੇ ਕਰਾਰੇ ਕੇਤੇ ਅਸੂ ਹੂੰ ਉਤਾਰੇ ਕੇਤੇ ਖੰਡੇ ਜਿਨ ਖੰਡ ਤੇ ਅਖੰਡ ਖੰਡ ਡਾਰੇ ਹੈਂ ॥੧੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋਰਿ ਸਭਾ ਸੁਭ ਬੋਲਿ ਬਡੇ ਭਟ ਔਰ ਉਪਾਇ ਕਹੌ ਸੁ ਕਰੈਂ ॥ ਉਨ ਸੂਰਨ ਤੇਂ ਨਹਿ ਏਕ ਬਚ੍ਯੋ ਦੁਖ ਹੈ ਛਤਿਯਾ ਕਿਹ ਭਾਂਤਿ ਭਰੈਂ ॥ ਕ੍ਯੋਂ ਨ ਦੇਹੁ ਬਨਾਇ ਬਡੇ ਦਲ ਕੌ ਸੰਗ ਜਾਇ ਤਹੀ ਫਿਰਿ ਜੂਝਿ ਕਰੈਂ ॥ ਫਿਰਿ ਹੈਂ ਕਿਧੌ ਜੀਤਿ ਅਯੋਧਨ ਕੋ ਨਹਿ ਰਾਇ ਮਰੇ ਤਹੀ ਜਾਇ ਮਰੈਂ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਮਾਰੂ ਮੰਡੇ ਕੰਤ ਜੁਝ੍ਯੋ ਰਨ ਮਾਹਿ ॥ ਸਾਜਿ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਚਲਹੁ ਤਹਾਂ ਕਹੱ ਜਾਇ ॥੧੬॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਮਾਰਿ ਪਰੇ ਬਿਸੰਭਾਰ ਧਰਾ ਪਰ ਸੂਰ ਸੁਭੈ ਸੁਖ ਸੁੱਧ ਅਨੀ ਕੇ ॥ ਤਾ ਪਰ ਕੰਤ ਸੁਨ੍ਯੋ ਜੁ ਜੁਝ੍ਯੋ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਬਸੈ ਜੋਊ ਅੰਤਰ ਜੀ ਕੇ ॥ ਤਾ ਬਿਨੁ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਅਪਾਰ ਸਭੈ ਸਜਨੀ ਮੁਹਿ ਲਾਗਤ ਫੀਕੇ ॥ ਕੈ ਰਿਪੁ ਮਾਰਿ ਮਿਲੋ ਮੈ ਪਿਯਾ ਸੰਗ ਨਾ ਤਰ ਪਯਾਨ ਕਰੋ ਸੰਗ ਪੀ ਕੇ ॥੧੭॥ ਜੋਰਿ ਮਹਾਂ ਦਲ ਕੋਰਿ ਕਈ ਭਟ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਸੁਰੰਗ ਸੁਹਾਏ ॥ ਬਾਂਧਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਚੜ੍ਹੀ ਰਥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਸਭੈ ਬਿਰਮਾਏ ॥ ਬੀਰੀ ਚਬਾਤ ਕਛੂ ਮੁਸਕਾਤ ਸੁ ਮੋਤਿਨ ਹਾਰ ਹਿਯੇ ਉਰਝਾਏ ॥ ਅੰਗ ਦੁਕੂਲ ਫਬੈ ਸਿਰਫੂਲ ਬਿਲੋਕਿ ਪ੍ਰਭਾ ਦਿਵਨਾਥ ਲਜਾਏ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਰਿ ਅਨੀ ਗਾੜ੍ਹੇ ਸੁਭਟ ਤਹ ਤੇ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਪਲਕ ਏਕ ਲਾਗੀ ਨਹੀ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚੇ ਆਨਿ ॥੧੯॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਵਤ ਹੀ ਅਤਿ ਜੁੱਧ ਕਰ੍ਯੋ ਤਿਨ ਬਾਜ ਕਰੀ ਰਥ ਕ੍ਰੋਰਿਨ ਕੂਟੇ ॥ ਪਾਂਸਨ ਪਾਂਸਿ ਲਏ ਅਰਿ ਕੇਤਿਕ ਸੂਰਨ ਕੇ ਸਿਰ ਕੇਤਿਕ ਟੂਟੇ ॥ ਹੇਰਿ ਟਰੇ ਕੇਊ ਆਨਿ ਅਰੇ ਇਕ ਜੂਝਿ ਪਰੇ ਰਨ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਖੁਟੇ ॥ ਪੌਨ ਸਮਾਨ ਛੁਟੇ ਤ੍ਰਿਯ ਬਾਨ ਸਭੈ ਦਲ ਬਾਦਲ ਸੇ ਚਲਿ ਫੂਟੇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਾਨਵਤੀ ਜਿਹ ਓਰ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਏਕ ਤੀਰ ਇਕ ਸ੍ਵਾਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਪਖਰੇ ਕੇਤੇ ਪਦੁਮ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਕੋਟਿਕ ਕਰੀ ਖੇਤ ਮੈਂ ਮਾਰੇ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਸਖਿਯਾਂ ਹਰਖਤਿ ਭਈ ਕਾਤਰ ਭਈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਜੁੱਧ ਕਾਜ ਸਭ ਹੀ ਚਲੀ ਕਾਲ ਕਰੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥੨੨॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਚਾਬੁਕ ਮਾਰਿ ਤੁਰੰਗ ਧਸੀ ਰਨ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਬਡੇ ਭਟ ਘਾਏ ॥ ਪਾਂਸਨ ਪਾਸਿ ਲਏ ਅਰਿ ਕੇਤਿਕ ਜੀਵਤ ਹੀ ਗਹਿ ਜੇਲ ਚਲਾਏ ॥ ਚੂਰਨ ਕੀਨ ਗਦਾ ਗਹਿ ਕੈ ਇਕ ਬਾਨਨ ਸੌ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠਾਏ ॥ ਜੀਤਿ ਲਏ ਅਰਿ ਏਕ ਅਨੇਕ ਨਿਹਾਰਿ ਰਹੇ ਰਨ ਛਾਡਿ ਪਰਾਏ ॥੨੩॥ ਪਾਂਸਨ ਪਾਂਸਿ ਲਏ ਅਰਿ ਕੇਤਿਕ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਈ ਰਿਪੁ ਮਾਰੇ॥ ਕੇਤੇ ਹਨੇ ਗੁਰਜਾਨ ਭਏ ਭਟ

ਕੇਸਨ ਤੇ ਗਹਿ ਏਕ ਪਛਾਰੇ ॥ ਸੂਲਨ ਸਾਂਗਨ ਸੈਥਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਬਾਨਨ ਸੌ ਕਈ ਕੋਟਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਏਕ ਟਰੇ ਇਕ ਜੂਝਿ ਮਰੇ ਸੁਰਲੋਕ ਬਰੰਗਨਿ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੇ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੇ ਜਬ ਅਬਲਾ ਰਨ ਕੀਨੋ ॥ ਠਾਢੋ ਇੰਦ੍ਰਦੱਤ ਸਭ ਚੀਨੋ ॥ ਪੁਨਿ ਸੈਨਾ ਕੋ ਆਯਸੁ ਦਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਘੇਰਿ ਦਸੋ ਦਿਸਿ ਲਯੋ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਘੇਰਤ ਭਏ ਸਭ ਸੂਰਾ ਰਿਸਿ ਖਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਜੂਝਤ ਭਏ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਰਿ ਚਾਇ ॥੨੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਾਰਿ ਮਾਰਿ ਕਹਿ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ॥ ਮਾਨਵਤੀ ਕੇ ਸਾਮੁਹਿ ਧਾਏ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਸਭ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ਬੀਰ ਅਨੇਕ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰੇ ॥੨੭॥ ਲਗੇ ਦੇਹ ਤੇ ਬਾਨ ਨਿਕਾਰੇ ॥ ਤਨਿ ਤਨਿ ਵਹੈ ਬੈਰਿਯਨ ਮਾਰੇ ॥ ਜਾ ਕੇ ਅੰਗ ਘਾਇ ਦ੍ਰਿੜ ਲਾਗੇ ॥ ਗਿਰਿ ਮਰਿ ਪਰੇ ਬਹੁਰਿ ਨਹਿ ਜਾਗੇ ॥੨੮॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸਭ ਸੁਭਟ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਜਿਯਤ ਬਚੇ ਰਨ ਤ੍ਯਾਗ ਪਧਾਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰਦੱਤ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥ ਉਗ੍ਰਦੱਤ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥੨੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉੱਗ੍ਰਦੱਤ ਕੋ ਜੀਤਿ ਰਨ ਜਿਯਤ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਜਾਇ ॥ ਅਤਿ ਰਾਨੀ ਹਰਖਤਿ ਭਈ ਰਾਜਾ ਲਿਯੋ ਉਠਾਇ ॥੩੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰਾਨੀ ਲਯੋ ਉਠਾਇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਅਮਿਤ ਦਏ ਤਿਨ ਦਾਨ ਸਦਨ ਮੈ ਆਇ ਕੈ॥ ਘਨੇ ਘਰਨ ਕੌ ਘਾਇ ਸੱਤ੍ਰ ਪਤਿ ਘਾਇਯੋ॥ ਹੋ ਰਾਜ ਕਿਯੋ ਪੁਨਿ ਆਨਿ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇਯੋ ॥੩੧॥ ਰਾਜਾ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧੰਨਿ ਰਾਨੀ ਤੈਂ ਜੀਤਿ ਰਨ ਹਮ ਕੋ ਲਯੋ ਉਬਾਰਿ ॥ ਆਜ ਲਗੇ ਚੌਦਹ ਭਵਨ ਹੋਇ ਨ ਤੋ ਸੀ ਨਾਰਿ ॥੩੨॥ ਧੰਨ ਰਾਨੀ ਤੈ ਮਾਰਿ ਅਰਿ ਮਾਰਿ ਸੱਤ੍ਰ ਪਤਿ ਲੀਨ ॥ ਰਨ ਤੇ ਲਯੋ ਉਚਾਇ ਮੁਹਿ ਨਯੋ ਜਨਮ ਜਨੁ ਦੀਨ ॥੩੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਤੈ ਮੋਹਿ ਜਿਯਾਰੋ ॥ ਅਬ ਚੇਰੋ ਮੈ ਭਯੋ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਅਬ ਯੋ ਬਸੀ ਮੋਰ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ਤੋ ਸਮ ਔਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕਹੂੰ ਨਾਹੀ ॥੩੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਠਾਈਸਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੮॥੨੫੨੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ॥ ਰਾਵੀ ਨਦਿ ਊਪਰ ਬਸੈ ਨਾਰਿ ਸਾਹਿਬਾ ਨਾਮ॥ ਮਿਰਜਾ ਕੇ ਸੰਗ ਦੋਸਤੀ ਕਰਤ ਆਠ ਹੂੰ ਜਾਮ॥੧॥ ਚੌਪਈ॥ ਤਾ ਕੋ ਦੂਲਹ ਬਯਾਹਨ ਆਯੋ॥ ਯਹ ਮਿਰਜਾ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਬਢਾਯੋ॥ ਯਾ ਕੋ ਜਤਨ ਕੌਨਸੌ ਕੀਜੈ॥ ਯਾ ਤੇ ਯਹ ਅਬਲਾ ਹਰਿ ਲੀਜੈ॥੨॥ ਤ੍ਰਿਯ ਹੂੰ ਕੇ ਜਿਯ ਮੈਂ ਯੋ

ਆਈ ॥ ਪਜਾਰੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਨ ਛੋਰਯੋ ਜਾਈ ॥ ਯਾ ਕੌ ਬਜਾਹਿ ਕਹਾ ਮੈਂ ਕਰਿਹੌਂ ॥ ਯਾਹੀ ਸੋ ਜੀਹੌਂ ਕੈ ਮਰਿਹੌਂ ॥੩॥ ਮੀਤ ਭੋਗ ਤੁਮਰੇ ਮੈਂ ਰਸੀ ॥ ਪਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਭਾਵ ਜਾਨਿ ਗ੍ਰਿਹ ਬਸੀ ॥ ਮੇਰੋ ਚਿੱਤ ਚੋਰਿ ਤੈਂ ਲੀਨੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਜਾਤ ਬਜਾਹ ਨਹਿ ਕੀਨੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਚ ਕਹਤ ਜਿਯ ਕੀ ਤੁਮੈ ਸੁਨਿਹੌਂ ਮੀਤ ਬਨਾਇ ॥ ਮੁਖ ਮਾਂਗੇ ਬਰੁ ਦੇਤ ਨਹਿ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਮਾਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਮੁਹਿ ਮੀਤ ਕਹੋ ਕਾ ਕਰੌਂ ॥ ਤੋਹਿ ਛਾਡਿ ਵਾ ਕੌ ਨਹਿ ਬਰੌਂ ॥ ਮੋਕਹੁੱ ਬਾਜ ਪ੍ਰਿਸਟਿ ਪਰ ਡਾਰੋ ॥ ਆਪਨ ਲੈ ਕਰਿ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਲੌ ਹਮਰੇ ਧਾਮ ਨਹਿ ਗਏ ਬਰਾਤੀ ਆਇ ॥ ਤਬ ਲੌ ਮੁਹਿ ਤੈਂ ਬਾਜ ਪੈ ਡਾਰਿ ਲਿਜਾਇ ਤੁ ਜਾਇ ॥੭॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਤੇਰੇ ਹੀ ਸੰਗ ਬਿਰਾਜ ਹੋ ਮੀਤ ਮੈ ਔਰ ਕਰੌਂਗੀ ਕਹਾ ਪਤਿ ਕੈ ਕੈ ॥ ਤੋਹੂ ਕੌ ਆਜੁ ਬਰੌਂ ਨ ਟਰੋ ਮਰਿਹੋ ਨਹਿ ਹਾਲ ਹਲਾਹਲ ਖੈ ਕੈ ॥ ਨੇਹ ਬਢਾਇ ਸੁ ਕੇਲ ਕਮਾਇ ਸੁ ਦੇਤ ਤਿਨੈ ਅਪਨੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕੈ ਕੈ ॥ ਵੈ ਦਿਨ ਭੂਲਿ ਗਏ ਤੁਮ ਕੋ ਜਿਯ ਹੋਂ ਕੈਸੇ ਲਾਲ ਨ ਲਾਜ ਲਜੈ ਕੈ ॥੮॥ ਪੀਗੀ ਹੈ ਜਾਤ ਘਨੀ ਪਛੁਤਾਤ ਬਿਯਾਹ ਕੀ ਜੋ ਕੋਊ ਬਾਤ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਪਾਨ ਸੌ ਪਾਨ ਮਰੋਰਤ ਮਾਨਿਨਿ ਦਾਂਤਨ ਸੌਂ ਅੰਗੁਰੀਨ ਚਬਾਵੈਂ ॥ ਨਾਰਿ ਨਵਾਇ ਖਨੈ ਪੁਹਮੀ ਨਖ ਰੇਖ ਲਿਖੈ ਮਨ ਮੈਂ ਪਛੁਤਾਵੈ ॥ ਪਜਾਰੀ ਕੋ ਪੀਯ ਰੁਚੈ ਮਿਰਜਾ ਪਰੁ ਬਜਾਹੁ ਕਿਯੋ ਮਨ ਮੈਂ ਨ ਸੁਹਾਵੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੁਚਿਰ ਰਮਨ ਤੁਮਰੇ ਰਚੀ ਔਰ ਸੁਹਾਤ ਨ ਮੋਹਿ ॥ ਬਜਾਹਿ ਬਰਾਤੀ ਜਾਇ ਹੈਂ ਲਾਜ ਨ ਐਹੈ ਤੋਹਿ ॥੧੦॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨੈਸਕ ਮੋਰਿ ਗਏ ਅਨਤੈ ਨਹਿ ਜਾਨਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀਤ ਰਹੈਗੋ ॥ ਪਜਾਰੀ ਹੀ ਪਜਾਰੀ ਪੁਕਾਰਤ ਆਰਤਿ ਬੀਥਨ ਮੈਂ ਬਹੁ ਬਾਰ ਕਹੈਗੋ ॥ ਤੋ ਹਮਰੈ ਇਨ ਕੇ ਦੁਹੂੰ ਬੀਚ ਕਹੌਂ ਕਿਹ ਭਾਂਤਿ ਸਨੇਹ ਰਹੈਗੋ ॥ ਕੌਨ ਹੀ ਕਾਜ ਸੁ ਜੀਬੋਂ ਸਖੀ ਜਬ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਧਯੋ ਨਿਜੁ ਮੀਤ ਦਹੈਗੋ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯਹੈ ਮਾਨਨੀ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਬੋਲਿ ਸਖੀ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਮਿਰਜਾ ਸਾਥ ਜਾਇ ਤੁਮ ਕਹਿਯਹੁ ॥ ਆਜੁ ਆਨਿ ਸਾਹਿਬਾਂ ਕੌ ਗਹਿਯਹੁ ॥੧੨॥ ਜਬ ਵਹ ਆਇ ਬਜਾਹਿ ਕਰਿ ਲੈਹੈ ॥ ਤੁਮਰੇ ਡਾਰਿ ਫੂਲ ਸਿਰ ਜੈਹੈ ॥ ਮੋਰੇ ਗਏ ਕਹੋ ਕਾ ਕਰਿਹੋ ॥ ਉਰ ਮੈ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰਿਹੋ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੌ ਹਮ ਸੌਂ ਲਾਗੀ ਕਛੂ ਤੁਮਰੀ ਲਗਨਿ ਬਨਾਇ ॥ ਤੌ ਮੋ ਕੌ ਲੈ ਜਾਇਯੋ ਆਜ ਨਿਸਾ ਕੌ ਆਇ ॥੧੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰੰਗਵਤੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਜਬੈ ਸੁਨਿ ਪਾਇਯੋ ॥ ਸਕਲ

ਪੁਰਖ ਕੌ ਭੇਸ ਤਬਾਪੁ ਬਨਾਇਯੋ ॥ ਹ੍ਵੈਕੈ ਬਾਜ ਅਰੂੜਿ ਤਬੈ ਤਹ ਕੌ ਚਲੀ ॥ ਹੋ ਲੀਨੇ ਸਕਲ ਸੁਬੇਸ ਸਖੀ ਬੀਸਕ ਭਲੀ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਲੀ ਸਖੀ ਆਵਤ ਤਹ ਭਈ ॥ ਜਹ ਕਛੁ ਸੁਧਿ ਮਿਰਜਾ ਕੀ ਲਈ ॥ ਸਖੀ ਸਹਿਤ ਚਲਿ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯੋ ॥ ਤੋਹਿ ਸਾਹਿਬਾਂ ਬੇਗ ਬੁਲਾਯੋ ॥੧੬॥ ਮਿਰਜਾ ਸੁਨਤ ਬਾਤ ਚੜਿ ਧਾਯੋ ॥ ਪਲਕ ਨ ਭਈ ਗਾਂਵ ਤਹ ਆਯੋ ॥ ਯਹ ਸੁਧਿ ਜਬੈ ਸਾਹਿਬਾਂ ਪਾਈ ॥ ਤੁਰਤੁ ਏਕ ਤਹ ਸਖੀ ਪਠਾਈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਬਿਨੁ ਨਿਸਿ ਭਈ ਹਜਾਂ ਨ ਪਹੁਚਯਹੁ ਆਇ ॥ ਜਿਨ ਕੋਊ ਸੋਧਿ ਪਛਾਨ ਕੈ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੈ ਨ ਜਾਇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਸਖੀ ਤਿਹ ਆਨਿ ਜਤਾਯੋ ॥ ਬੈਠਿ ਬਾਗ ਮੈ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਯੋ ॥ ਸੂਰਜ ਛਪਜੋ ਰੈਨਿ ਜਬ ਭਈ ॥ ਬਾਟ ਗਾਂਵ ਤਾ ਕੇ ਕੀ ਲਈ ॥੧੯॥ ਰੈਨਿ ਭਈ ਤਾ ਕੇ ਤਬ ਗਯੋ ॥ ਡਾਰਤ ਬਾਜ ਪ੍ਰਿਸਟਿ ਤਿਹ ਭਯੋ ॥ ਹਰ ਤਾ ਕੋ ਦੇਸੌਰ ਸਿਧਾਰਜੋ ॥ ਜੋ ਪਹੁਚਜੋ ਤਾ ਕੋ ਸਰ ਮਾਰਜੋ ॥੨੦॥ ਰੈਨਿ ਸਕਲ ਤਾ ਕੋ ਲੈ ਗਯੋ ॥ ਉਤਰਤ ਚੜੇ ਦਿਵਸ ਕੇ ਭਯੋ ॥ ਥੋ ਸੁ ਕੁਮਾਰ ਅਧਿਕ ਤਨ ਹਾਰਜੋ ॥ ਔਰ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰਜੋ ॥੨੧॥ ਸ੍ਰਮਤ ਭਯੋ ਤਹ ਕਛੁ ਸ੍ਵੈ ਰਹਯੋ ॥ ਤਬ ਲੌ ਸਭ ਸਮਧਿਨ ਸੁਨਿ ਲਯੋ ॥ ਚੜੇ ਤੁਰੈ ਸਭ ਸੂਰ ਰਿਸਾਏ ॥ ਬਾਂਧੇ ਗੋਲ ਤਹਾਂ ਕਹ ਧਾਏ ॥੨੨॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦ੍ਰਿਗ ਛੋਰਿ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਹੇਰੇ ਚਹੂੰ ਓਰ ਅਸਵਾਰਾ ॥ ਸੰਗ ਭਾਈ ਦੋਊ ਤਾਂਹਿ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਕਰੁਣਾ ਬਹੇ ਨੈਨ ਕਜਰਾਰੇ ॥੨੩॥ ਜੌ ਹਮਰੋ ਪਤਿ ਇਨੈ ਨਿਹਰਿ ਹੈ ॥ ਦੂਹੂੰ ਬਾਨ ਦੁਹੂਅਨ ਕਹ ਹਰਿ ਹੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਛੂ ਜਤਨ ਅਬ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਰਾਖਿ ਭਾਇਯਨ ਲੀਜੈ ॥੨੪॥ ਸੋਵਤ ਹੁਤੋ ਮੀਤ ਨ ਜਗਾਯੋ ॥ ਜਾਂਡ ਭਏ ਤਰਕਸ ਅਟਕਾਯੋ ॥ ਔਰ ਸਸਤ੍ਰ ਲੈ ਕਹੂੰ ਦੁਰਾਏ ॥ ਖੋਜੇ ਹੁਤੇ ਜਾਤ ਨਹਿ ਪਾਏ ॥੨੫॥ ਤਬ ਲੌ ਆਇ ਸੂਰ ਸਭ ਗਏ ॥ ਮਾਰੇ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰਤ ਭਏ ॥ ਤਬ ਮਿਰਜਾ ਜੂ ਨੈਨ ਉਘਾਰੇ ॥ ਕਹਾ ਭਏ ਹਥਿਯਾਰ ਹਮਾਰੇ ॥੨੬॥ ਭੌਡੀ ਰਾਂਡ ਕਹਜੋ ਕਜਾ ਕਰਿਯੋ ॥ ਤਰਕਸ ਟਾਂਗਿ ਜਾਂਡ ਪੈ ਧਰਿਯੋ ॥ ਪਹੁਚੇ ਆਨਿ ਪਖਰਿਯਾ ਭਾਰੇ ॥ ਕਹਾਂ ਧਰੇ ਤੈਂ ਸਸਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ॥੨੭॥ ਸਸਤ੍ਰਨ ਬਿਨਾ ਕਹੋ ਕਿਹ ਮਾਰੋ ॥ ਕਹੁ ਨਾਰੀ ਕਜਾ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਸਾਥੀ ਕੋਊ ਸੰਗ ਮੈਂ ਨਾਹੀ ॥ ਚਿੰਤਾ ਅਧਿਕ ਇਹੈ ਚਿਤ ਮਾਹੀ ॥੨੮॥ ਹੇਰਿ ਰਹਜੋ ਆਯੁਧ ਨਹਿ ਪਾਏ ॥ ਤਬ ਲਗ ਘੇਰਿ ਦੁਬਹਿਯਾ ਆਏ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਬਾਜ ਪ੍ਰਿਸਟਿ ਪਰ ਡਾਰਜੋ ॥

ਨਗਰ ਆਪਨੇ ਓਰ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥੨੯॥ ਬਿਨੁ ਆਯੁਧ ਭਜਿ ਚਲਯੋ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਨਿਰਭੈ ਹ੍ਵੈ ਸਭਹੂੰਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਇਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੌ ਜਾਨ ਨ ਦੈਹੈਂ ॥ ਯਾ ਕੌ ਮਾਰਿ ਆਜੁ ਹੀ ਲੈਹੈਂ ॥੩੦॥ ਕੋਊ ਪਕਰਿ ਸੈਹਥੀ ਧਾਯੋ ॥ ਕਿਨੂੰ ਕਾਢਿ ਕਰ ਖੜਗ ਨਚਾਯੋ ॥ ਕਿਨੂੰ ਮਾਰਿ ਬਾਨਨ ਕੀ ਕਰੀ ॥ ਪਾਗ ਉਤਰਿ ਮਿਰਜਾ ਕੀ ਪਰੀ ॥੩੧॥ ਪਾਗ ਉਤਰਿ ਤਾ ਕੀ ਜਬ ਗਈ ॥ ਮੂੰਡੀ ਹੋਤਿ ਨਾਂਗ ਤਿਹ ਭਈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਅਧਿਕ ਕੇਸ ਤਿਹ ਛੂਟੇ ॥ ਜਬ ਹੀ ਸੂਰ ਜੁੱਧ ਕਹੱ ਜੂਟੇ ॥੩੨॥ ਕਿਨੀ ਬਿਸਿਖ ਕਸਿ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਕਿਨਹੂੰ ਖੜਗ ਕਾਢਿ ਤਿਹ ਮਾਰਯੋ ॥ ਕਿਨਹੂੰ ਵਾਰਿ ਗੁਰਜ ਕੋ ਕੀਨੌ ॥ ਖੇਤ ਮਾਰਿ ਮਿਰਜਾ ਕੌ ਲੀਨੌ ॥੩੩॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਸ ਮਿਰਜਾ ਕੌ ਕਰਿਯੋ ॥ ਬਹੁਰੌ ਜਾਇ ਸਾਹਿਬਹਿ ਧਰਿਯੋ ॥ ਬੈਠੇ ਤਿਸੀ ਬਿਰਛ ਤਰ ਆਈ ॥ ਜਹ ਤਿਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਰੈਨਿ ਬਿਤਾਈ ॥੩੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਮਰ ਭ੍ਰਾਤ ਕੇ ਕੀ ਤੁਰਤੁ ਜਮਧਰ ਲਈ ਨਿਕਾਰਿ ॥ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨੌ ਮੀਤ ਪਹਿ ਉਦਰ ਕਟਾਰੀ ਮਾਰਿ ॥੩੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮੀਤ ਤਹ ਤੇ ਨਿਕਰਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਿਰਛ ਤਰ ਆਨਿ ਸੁਵਾਯੋ ॥ ਭ੍ਰਾਤਨ ਮੋਹ ਬਹੁਰਿ ਲਖਿ ਕਿਯੋ ॥ ਸਸਤ੍ਰਨ ਟਾਂਗਿ ਜਾਂਡ ਪਰ ਦਿਯੋ ॥੩੬॥ ਪ੍ਰਥਮੈਂ ਰੂਪ ਹੇਰਿ ਤਿਹੱ ਬਿਗਸੀ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੈ ਤਾ ਕੌ ਲੈ ਨਿਕਸੀ ॥ ਭ੍ਰਾਤਨ ਹੇਰਿ ਮੋਹ ਮਨ ਆਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਾਯੋ ॥੩੭॥ ਵਹ ਤ੍ਰਿਯ ਪੀਰ ਪਿਯਾ ਕੇ ਬਰੀ ॥ ਆਪਹੁ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰੀ ॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ ਚਹੈ ਸੁ ਬਨਾਵੈ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਭੇਵ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ॥੩੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤਹਾਂ ਤੇ ਕਾਢਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਿਜੁ ਮੀਤ ਹਨਾਇ ॥ ਪੁਨਿ ਜਮਧਰ ਉਰ ਹਨਿ ਮਰੀ ਭ੍ਰਾਤ ਮੋਹ ਕੇ ਭਾਇ ॥੩੯॥ ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਭਵਾਨ ਮੈ ਸੁਨਿਯਤ ਸਦਾ ਬਨਾਇ ॥ ਚਤੁਰਿ ਚਰਿੱਤ੍ਰਨ ਕੌ ਸਦਾ ਭੇਵ ਨ ਪਾਯੋ ਜਾਇ ॥੪੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਉਨਤੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੨੯॥੨੫੬੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਮਤਿ ਕੁਅਰਿ ਰਾਨੀ ਇਕ ਸੁਨੀ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਬਿਖੈ ਅਤਿ ਗੁਨੀ ॥ ਸਿਵ ਕੀ ਅਧਿਕ ਉਪਾਸਨ ਕਰ ਹੈ ॥ ਹਰ ਹਰ ਸਦਾ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਕਹੈ ॥੧॥ ਬਿਸਨ ਸਿਖ੍ਯ ਰਾਜਾ ਜੂ ਰਹਈ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਕਹਈ ॥ ਸਿਵ ਕੌ ਨੈਕ ਨ ਮਨ ਮੈਂ ਲ੍ਯਾਵੈ ॥ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੇ ਗੀਤਨ ਗਾਵੈ ॥੨॥ ਰਾਨੀ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੈ ॥ ਤੈ ਸਿਵ ਸਿਵ ਕਾਹੇ ਕੌ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਚਮਤਕਾਰ

ਯਾ ਮੈਂ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ॥ ਯੌਂ ਆਵਤ ਮੋਰੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੩॥ ਚਮਤਕਾਰ ਸਿਵ ਤੁਮੈਂ ਬਤਾਊਂ ॥ ਤੌ ਤੁਮ ਕੌ ਇਹ ਮਾਰਗ ਲਜਾਊਂ ॥ ਤੈ ਸਿਵ ਕੋ ਕਛੁ ਚਰਿਤ ਨ ਜਾਨੌ ॥ ਧਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਭਯੋ ਦਿਵਾਨੌ ॥੪॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤ੍ਰਿਪੁਰ ਕੌ ਘਾਇ ਰੁਦ੍ਰ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰਿ ਕਹਾਯੋ ॥ ਗੰਗ ਜਟਨ ਮੈ ਧਾਰਿ ਗੰਗਾਧਰ ਨਾਮ ਸੁਹਾਯੋ ॥ ਜਟਾ ਜੂਟ ਕੌ ਧਾਰਿ ਜਟੀ ਨਾਮਾ ਸਦ ਸੋਹੈ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿ ਮੋਹੈ ॥ ਕਰੀ ਪਾਰਬਤੀ ਨਾਰਿ ਪਾਰਬਤੀਸੂਰ ਸਭ ਜਾਨੈ ॥ ਕਹਾਂ ਮੂੜ੍ਹ ਤੈਂ ਰਾਵ ਭੇਦ ਤਾ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਮਤਕਾਰ ਤੋ ਕੌ ਤੁਰਤੁ ਪ੍ਰਥਮੈ ਦੇਉਂ ਦਿਖਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਸਿੱਖਯ ਸਿਵ ਕੋ ਕਰੌਂ ਯਾ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਲਜਾਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੋਇ ਗਯੋ ਤਬ ਪਤਿਹਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤੁਰਤੁ ਖਾਟ ਤੇ ਪਕਰਿ ਪਛਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸਿਵ ਸਿਵ ਸਿਵ ਆਪਨ ਤਬ ਕੀਨੌ ॥ ਕਛੂ ਰਾਵ ਯਹ ਭੇਦ ਨ ਚੀਨੌ ॥੭॥ ਕਿਨ ਧੈ ਕੈ ਮੋਕੌ ਪਟਕਾਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਮੈ ਯਹ ਕਛੂ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਤੁਮ ਹਮੈ ਸੁਨਾਵੋ ॥ ਹਮਰੇ ਚਿਤ ਕੋ ਤਾਪ ਮਿਟਾਵੋ ॥੮॥ ਕਛੂ ਨ ਰੁਦ੍ਰ ਤੁਮ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਊਪਰ ਸਿਵ ਕੋਪਯੋ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਚਮਤਕਾਰ ਯਹ ਤੁਮੈ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਪਟਿਕਿ ਖਾਟ ਤੇ ਭੂਮਿ ਗਿਰਾਯੋ ॥੯॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਮੂਰਖ ਅਤਿ ਡਰਿਯੋ ॥ ਤਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਪਾਇਨ ਉਠਿ ਪਰਿਯੋ ॥ ਬਿਸਨ ਜਾਪ ਅਬ ਤੇ ਮੈਂ ਤਯਾਗ੍ਯੋ ॥ ਸਿਵਜੂ ਕੇ ਪਾਇਨ ਸੌ ਲਾਗ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਚਮਤਕਾਰ ਸਿਵ ਮੋਹਿ ਦਿਖਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਚਰਨ ਆਪਨੇ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਅਬ ਚੇਰੋ ਤਾ ਕੋ ਮੈ ਭਯੋ ॥ ਬਿਸਨ ਜਾਪ ਤਬ ਤੇ ਤਜਿ ਦਯੋ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਲਕਾ ਪਰ ਤੇ ਰਾਨਿਯਹਿ ਸੋਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਡਾਰਿ ॥ ਸਿੱਖਯ ਤੁਰਤੁ ਸਿਵ ਕੋ ਕਿਯੋ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਸੁਧਾਰਿ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤੀਸਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੦॥੨੫੭੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪਰਬਤੇਸ ਰਾਜਾ ਇਕ ਭਾਰੋ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਬੰਸ ਚੰਦ੍ਰੋਤੁਜਿਯਾਰੋ ॥ ਭਾਗਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਲਈ ਜਾ ਤੇ ਉਜਿਯਾਰੀ ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਾ ਧਾਮ ਤਾ ਕੋ ਬਡੋ ਧੁਜਾ ਰਹੀ ਫਹਰਾਇ ॥ ਸਾਚ ਸੂਰਗ ਸੋ ਜਾਨਿਯੈ ਧੌਲਰ ਲਖ੍ਯੋ ਨ ਜਾਇ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੇਬਿੱਦਤ ਰਾਨਿਯਹਿ ਨਿਹਾਜ੍ਯੋ ॥ ਜਨੁਕ ਰੂਪ ਕੀ ਰਾਸਿ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਬੋਲਿ ਸੁ ਲੀਨੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਅਤਿ ਕੀਨੋ ॥੩॥ ਬੀਰਦੇਵ ਰਾਜਾ ਸੁਨਿ ਪਾਵਾ ॥ ਕੋਊ

ਜਾਰ ਹਮਾਰੇ ਆਵਾ ॥ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਨ੍ਰਿਪ ਖੜਗ ਉਚਾਯੋ ॥ ਪਲਕ ਨ ਬੀਤੀ ਤਹ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥੪॥ ਭਾਗਵਤੀ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਲਖਿ ਲੀਨੋ ॥ ਤਾਹਿ ਚੜ੍ਹਾਇ ਮਹਲ ਪਰ ਦੀਨੋ ॥ ਟਰਿ ਆਗੇ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੌ ਲਿਯੋ ॥ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਾਗਮ ਕਿਯੋ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੂੰਈ ਸੌ ਸਾਰੋ ਸਦਨ ਏਕ ਤੁਰਤੁ ਭਰਿ ਲੀਨ ॥ ਆਜੁ ਚੋਰ ਇਕ ਮੈ ਗਹ੍ਯੋ ਯੌ ਨ੍ਰਿਪ ਸੌ ਕਹਿ ਦੀਨ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਹੋ ਤੁ ਤੁਮ ਤਾ ਕੌ ਗਹਿ ਲ੍ਯਾਊਂ ॥ ਆਨਿ ਰਾਵ ਜੂ ਤੁਮੈਂ ਦਿਖਾਊਂ ॥ ਜੋ ਮੁਹਿ ਕਹੋ ਤਾਹਿ ਸੋਊ ਕੀਜੈ ॥ ਡਾਰਿ ਮਹਲ ਊਪਰ ਤੇ ਦੀਜੈ ॥੭॥ ਪ੍ਰਥਮ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਜਤਾਈ ॥ ਬਹੁਰੋ ਬਾਂਧਿ ਜਾਰ ਕੌ ਲ੍ਯਾਈ ॥ ਆਪੁ ਭੋਗ ਜਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਰਾਵ ਕੌ ਆਨਿ ਦਿਖਾਯੋ ॥੮॥ ਰਾਨੀ ਹੇਰਿ ਤਾਂਹਿ ਰਿਸਿ ਭਰੀ ॥ ਸਖਿਯਨ ਕੌ ਆਗ੍ਯਾ ਯੌ ਕਰੀ ॥ ਧੌਲਰ ਤੇ ਯਾ ਕੌ ਤੁਮ ਡਾਰੋ ॥ ਆਇਸੁ ਰਾਜਾ ਕੋ ਨ ਨਿਹਾਰੋ ॥੯॥ ਵੈ ਸਖਿਯਾ ਤਾ ਕੌ ਲੈ ਗਈ ॥ ਚੀਨਤ ਸਦਨ ਸੁ ਆਗੇ ਭਈ ॥ ਸਕਲ ਰਾਵ ਕੋ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰ੍ਯੋ ॥ ਰੂੰਈ ਪੈ ਤਾ ਕੌ ਗਹਿ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥੧੦॥ ਰਾਜੈ ਲਖੀ ਦੁਸਟ ਇਹ ਘਾਯੋ ॥ ਤਿਨ ਤਨਿ ਤਨਿਕ ਖੇਦ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਉਠਿ ਤਹ ਤੇਂ ਨਿਜੁ ਧਾਮ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨਿਜੁ ਜਾਰ ਲੰਘਾਯੋ ॥੧੧॥ ਪੁਨਿ ਰਾਜੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਹ ਜੋ ਚੋਰ ਧਾਮ ਤੇ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮੋਹਿ ਆਨਿ ਵਹੁ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਿਖੈਯੈ ॥ ਆਗ੍ਯਾ ਮੋਹਿ ਮਾਨਿ ਯਹ ਲੈਯੈ ॥੧੨॥ ਜੋ ਨਰ ਹਜ਼ਾਂ ਤੇ ਮਿਲੈ ਬਗਾਈ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਸੋ ਜਾਈ ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਭਯੋ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਕੌਨ ਖੋਜ ਕਰਿ ਲ੍ਯਾਵੈ ॥੧੩॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਪਾਇ ਅੰਗ ਤਿਹੱ ਭਏ ॥ ਗੀਧ ਕਾਕ ਆਮਿਖ ਭਖਿ ਗਏ ॥ ਤਾ ਕੋ ਅੰਗ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਹਿ ਆਵੈ ॥ ਕੌਨ ਬਿਯੋ ਤਾ ਕੌ ਲੈ ਆਵੈ ॥੧੪॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਦਿਯੋ ਡਾਰਿ ਜਾ ਕੌ ਮਹਾਰਾਜ ਐਸੇ ॥ ਲਹ੍ਯੋ ਜਾਇ ਤਾ ਕੌ ਕਛੂ ਅੰਗ ਕੈਸੇ ॥ ਕਈ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਪਰ੍ਯੋ ਕਹੂੰ ਜਾਈ ॥ ਗਏ ਗੀਧ ਔ ਕਾਕ ਤਾ ਕੌ ਚਬਾਈ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਮੋਨਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮੁਖ ਧਰੀ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਰਾਜ ਕਾਰਜ ਪਰ ਕਰੀ ॥ ਰਾਨੀ ਅਪਨੋ ਮੀਤ ਬਚਾਯੋ ॥ ਵਾ ਪਸੁ ਕੌ ਯੌ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਯੋ ॥੧੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਇਕੱਤੀਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੧॥੨੫੯੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਪਲਾਊ ਦੇਸ ਸੁਨੀਜੈ ॥ ਮੰਗਲਦੇਵ ਸੁ ਰਾਵ ਭਨੀਜੈ ॥ ਸੁਘਰਿ ਕੁਅਰਿ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁਕ ਜਗਤ ਕੀ ਜੋਤਿ ਸਵਾਰੀ ॥੧॥ ਗਰਬੀਰਾਇ ਕੁਅਰਿ ਤਿਹ ਲਹਯੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਮੈਨ ਦੇਹ ਕੌ ਦਹਯੋ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਤਾ ਕੋ ਲਖਿ ਅਟਕੀ ॥ ਬਿਸਰਿ ਗਈ ਸਭ ਹੀ ਸੁਧਿ ਘਟ ਕੀ ॥੨॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਤਾਹਿ ਲੀਨੋ ਸਦਨ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖਾਇ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਕਿਯੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਆਸਨ ਕਰੇ ਚੁੰਬਨ ਕਰੇ ਬਨਾਇ ॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਤਾ ਸੌ ਰਮੈਂ ਛਿਨਿਕ ਨ ਛੋਰ੍ਯੋ ਜਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੀਤ ਅਧਿਕ ਚਿਤ ਭੀਤਰ ਭਾਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਮਨ ਤੇਂ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਤਾਹੀ ਕੀ ਭਈ ॥ ਪਰ ਤ੍ਰਿਯ ਤੇ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੫॥ ਨਿਸੁ ਦਿਨ ਰਹਤ ਧਾਮ ਤਿਹੱ ਪਰੀ ॥ ਜਨੁ ਤਿਹ ਜੀਤਿ ਸੁਅੰਬਰ ਬਰੀ ॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਯ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਸੰਗ ਅਤਿ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥੬॥ ਚੁੰਬਨ ਔਰ ਅਲਿੰਗਨ ਦੇਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਲੇਈ ॥ ਹਰਖ ਠਾਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਰੀਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਤਾਵੈ ॥੭॥ ਕਿਨੀ ਰਾਵ ਸੌ ਭੇਦ ਜਤਾਵਾ ॥ ਕੋਊ ਜਾਰ ਤਿਹਾਰੇ ਆਵਾ ॥ ਰਾਜਾ ਤਵ ਤ੍ਰਿਯ ਦਯੋ ਭੁਲਾਈ ॥ ਜਾਰ ਸਾਥ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੈਂ ਮੰਤ੍ਰਨ ਕੇ ਬਸਿ ਭਏ ਛੋਰੀ ਸਕਲ ਸਯਾਨ ॥ ਉਤ ਰਾਨੀ ਇਕ ਜਾਰ ਸੌ ਰਮਤ ਰਹੈ ਰੁਚਿ ਮਾਨ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਕਲ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਨਨ ਨ੍ਰਿਪ ਕਰੀ ॥ ਕਾਢਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਹਾਥ ਮੈਂ ਧਰੀ ॥ ਰਾਜਾ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਨੀ ਕੇ ਆਏ ॥ ਰਖਵਾਰੇ ਚਹੂੰ ਓਰ ਬੈਠਾਏ ॥੧੦॥ ਸਖੀ ਏਕ ਲਖਿ ਭੇਦ ਸੁ ਪਾਯੋ ॥ ਸੁਘਰਿ ਕੁਅਰਿ ਸੌ ਜਾਇ ਜਤਾਯੋ ॥ ਪੌਢੀ ਕਹਾ ਮੀਤ ਸੌ ਪਯਾਰੀ ॥ ਤੋ ਪਰ ਕਰੀ ਰਾਵ ਰਖਵਾਰੀ ॥੧੧॥ ਤਾ ਤੇ ਜਤਨ ਅਬੈ ਕਛੁ ਕੀਜੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਰਾਖਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋ ਲੀਜੈ ॥ ਜੋ ਯਹ ਹਾਥ ਰਾਵ ਕੇ ਐਹੈ ॥ ਤੋਹਿ ਸਹਿਤ ਜਮ ਧਾਮ ਪਠੈਹੈ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਤ ਦੇਗ ਅਰੁ ਦੇਗਚੇ ਰਾਨੀ ਲਏ ਮੰਗਾਇ ॥ ਦੁਘਦ ਡਾਰਿ ਪਾਵਕ ਬਿਖੈ ਸਭ ਹੀ ਦਏ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਦੇਗ ਮੈ ਤਿਹ ਬੈਠਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾਂ ਪਰ ਏਕ ਤਵਾ ਕੌ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮਖਨੀ ਲੈ ਘੇਇਯਾ ਤਿਹ ਕਰਿਯੋ ॥ ਤਪਤ ਮਿਟਾਇ ਤਵਨ ਪਰ ਧਰਿਯੋ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਵਾ ਸੁ ਜਰਿ ਕੈ ਤਾਸੁ ਪੈਂ ਘੇਇਯਾ ਧਰ੍ਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਲੀਪਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੌ ਲਿਯੋ

ਦੀਨੀ ਆਗਿ ਜਰਾਇ ॥੧੫॥ ਖੀਰ ਭਰੀ ਜਹੱ ਦੇਗ ਥੀ ਤਹੀ ਧਰੀ ਲੈ ਸੋਇ ॥ ਦੁਘਦ ਫੇਨ ਸੋ ਜਾਨਿਯੈ ਜਾਰ ਨ ਚੀਨੈ ਕੋਇ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਟਰਿ ਆਵਤ ਰਾਜਾਗੈ ਲੀਨੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਆਦਰੁ ਕੀਨੋ ॥ ਨਏ ਮਹਲ ਜੇ ਹਮੈਂ ਸਵਾਰੇ ॥ ਤੇ ਤੁਮ ਰਾਇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਹਿ ਡਾਰੇ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਟਰਿ ਆਗੇ ਪਤਿ ਕੌ ਲਿਯੋ ਰਹੀ ਚਰਨ ਸੋ ਲਾਗਿ ॥ ਬਹੁਤ ਦਿਨਨ ਆਏ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਧੰਨਯ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਰਾਵ ਜੂ ਆਯੋ ॥ ਸੋ ਆਗੇ ਤ੍ਰਿਯ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਮੈ ਸਭ ਸਦਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮੈਂ ਕੈਹੌ ॥ ਜਾਰ ਪਕਰਿ ਜਮ ਧਾਮ ਪਠੈਹੌ ॥੧੯॥ ਸਕਲ ਸਦਨ ਫਿਰਿ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਦਿਖਾਏ ॥ ਰਹਯੋ ਬਿਲੋਕਿ ਚੋਰ ਨਹਿ ਪਾਏ ॥ ਜਹਾਂ ਦੇਗ ਮੈਂ ਜਾਰਹਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਤਹੀ ਆਨਿ ਪਤਿ ਕੌ ਬੈਠਾਰਯੋ ॥੨੦॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਆਵਤ ਸੁਨਿ ਪਾਏ ॥ ਮੋਦ ਭਯੋ ਮਨ ਸੋਕ ਮਿਟਾਏ ॥ ਯਹ ਸਭ ਖਾਨ ਪਕ੍ਵਾਏ ਤਬ ਹੀ ॥ ਭੇਟਤ ਸੁਨੇ ਪਯਾਰੇ ਜਬ ਹੀ ॥੨੧॥ ਤਵਨ ਦੇਗ ਕੋ ਢਾਪਨੁਤਾਰਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦੂਧ ਪਯਾਰੇ ਕੌ ਪਯਾਰਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਾਂਟਿ ਲੋਗਨ ਕੌ ਦੀਨੋ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਭੇਦ ਨਹਿ ਚੀਨੋ ॥੨੨॥ ਏਕ ਦੇਗ ਅਤਿਥਾਨ ਪਠਾਈ ॥ ਦੂਜੀ ਬੈਰਾਗਿਨ ਕੇ ਦਯਾਈ ॥ ਤੀਜੀ ਦੇਗ ਸੰਨਯਾਸਿਨ ਦਈ ॥ ਚੌਥੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਯਨ ਲਈ ॥੨੩॥ ਪੰਚਈ ਦੇਗ ਚਾਕਰਨ ਦੀਨੀ ॥ ਛਠਈ ਦੇਗ ਪਯਾਦਨ ਲੀਨੀ ॥ ਦੇਗ ਸਪਤਈਂ ਤਾਂਹਿ ਡਰਾਯੋ ॥ ਸਖੀ ਸੰਗ ਦੈ ਘਰੁ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥੨੪॥ ਦੇਖਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਜਾਰ ਨਿਕਾਰਯੋ ॥ ਮੂੜ ਰਾਵ ਕਛੁ ਸੋ ਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਚਿੱਤ ਰਾਨੀ ਮੈ ਦੀਨੌ ॥ ਮੋਰੇ ਹਿਤਿਨ ਬਧਾਵੌ ਕੀਨੌ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਖ ਦਿਸਿ ਜੜ ਦੇਖਤ ਰਹਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਸੌਂ ਨੇਹੁਪਜਾਇ ॥ ਦੇਗ ਡਾਰਿ ਰਾਨੀ ਤੁਰਤੁ ਜਾਰਹਿ ਦਯੋ ਲੰਘਾਇ ॥੨੬॥ ਚਉਪਈ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਬਾਇ ਮੁਖ ਰਹਯੋ ॥ ਦੇਖਤ ਰਹਯੋ ਜਾਰਿ ਨਹਿ ਗਹਯੋ ॥ ਪਾਹੂਨ ਜੋ ਖੀਰ ਪਠਾਈ ॥ ਖਾਨ ਲਗੇ ਗ੍ਰੀਵਾ ਨਿਹੁਰਾਈ ॥੨੭॥ ਜਿਯਤ ਜਾਰ ਤ੍ਰਿਯ ਘਰ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥ ਪਾਹਰੂ ਨ ਰਾਜਾ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਿਹ ਪਹੁਚਾਇ ਸਖੀ ਜਬ ਆਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਅਤਿ ਹੀ ਹਰਖਾਈ ॥੨੮॥ ਬਹੁਰਿ ਰਾਵ ਰਾਨੀ ਗਤਿ ਕੀਨੀ ॥ ਚਿਤ ਕੀ ਬਾਤ ਤਾਹਿ ਕਹਿ ਦੀਨੀ ॥ ਕਿਨਹੂੰ ਭ੍ਰਮ ਮੋਰੇ ਚਿਤ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਮੈਂ ਦੇਖਨ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥੨੯॥ ਪੁਨਿ ਰਾਨੀ ਯਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਤੁਮ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ਜਿਨ ਤੁਹਿ ਕਹਯੋ ਸੁ

ਮੁਹਿ ਕਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਨਾਤਰ ਆਸ ਨ ਹਮਰੀ ਕੀਜੈ ॥੩੦॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਸੋ ਸਖੀ ਬਤਾਈ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹਜੋ ਸਾਚੀ ਪਹੁਚਾਵੋ ॥ ਨਾਤਰ ਧਾਮ ਮ੍ਰਿਤੁ ਕੇ ਜਾਵੋ ॥੩੧॥ ਰਾਨਿਨ ਕੋ ਕੋਊ ਦੋਸੁ ਲਗਾਵੈ ॥ ਜਿਨ ਕੌ ਜਗਤ ਸੀਸ ਨਿਹੁਰਾਵੈ ॥ ਝੂਠੀ ਸਖੀ ਜਾਨਿ ਬਧ ਕੀਨੋ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਭੇਦ ਨਹਿੱ ਚੀਨੋ ॥੩੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਕਰਿ ਬਸਿ ਲਿਯੋ ਦੀਨੋ ਜਾਰ ਨਿਕਾਰਿ ॥ ਸਖਿਯਨ ਮੈ ਸਾਚੀ ਭਈ ਤੌਨੈ ਸਖੀ ਸੰਘਾਰਿ ॥੩੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਬੱਤੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੨॥੨੬੨੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੁਗਲੀ ਬੰਦਰ ਕੋ ਹੁਤੋ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪ ਏਕ ॥ ਤਹਾਂ ਜਹਾਜ ਜਹਾਨ ਕੇ ਲਾਗਹਿ ਆਨਿ ਅਨੇਕ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਜਨਿਕੁਅਰਿ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁਕ ਚੰਦ੍ਰ ਕੌ ਚੀਰਿ ਨਿਕਾਰੀ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਅਧਿਕ ਤਿਹ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਗ ਅਸੁਰ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥੨॥ ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਅਤਿ ਭਾਰੋ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਜਗ ਮਹਿ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਦੇਹ ਰੂਪ ਅਤਿ ਝਮਕੈ ॥ ਮਾਨਹੁ ਦਿਪਤ ਦਾਮਨੀ ਦਮਕੈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਜਨਿਕੁਅਰਿ ਤਾ ਕੋ ਮਹਾਂ ਰੀਝੀ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਗਿਰੀ ਮੂਰਛਨਾ ਹ੍ਵੈ ਧਰਨਿ ਮਾਰ ਕਰੀ ਬਿਸੰਭਾਰਿ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਲੀਨੌ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਤਿਹੱ ਸੰਗ ਸੁ ਮੋਦ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦਿਯੋ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਧਾਮ ਹਮਾਰੇ ਆਇਯੋ ॥੫॥ ਭੋਗ ਮਾਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਗਯੋ ਪ੍ਰਾਤ ਪੁਨਿ ਆਇਯੋ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤ੍ਰਿਯ ਸਾਥ ਬਹੁਰਿ ਉਪਜਾਇਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਰਾਨੀ ਜੂ ਬਚਨ ਮੀਤ ਸੋ ਯੌ ਕਿਯੋ ॥ ਹੋ ਹਮਰੋ ਚਿੱਤ ਚੁਰਾਇ ਲਲਾ ਜੂ ਤੁਮ ਲਿਯੋ ॥੬॥ ਜਾ ਤੇ ਤੁਮ ਕੋ ਮੀਤ ਸੁ ਪਤਿ ਕਰਿ ਪਾਇਯੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਸੋਊ ਆਜੁ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਨਾਇਯੈ ॥ ਜੋ ਮੈ ਕਹੋ ਸੁ ਕਰਿਯਹੁ ਸਾਜਨ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮੋਕਹ ਹਰ ਲੈ ਜੈਯਹੁ ਹਰਖ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਏਕ ਬਾਂਸ ਸੋ ਕੁਪਿਯਾ ਕਸੀ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਗਾੜ੍ਹੀ ਰੇਤੀ ਮਾਂਝ ਸੁ ਸਭਨ ਦਿਖਾਰਿ ਕੈ ॥ ਆਖੈਂ ਦੋਊ ਬੰਧਾਇ ਨਿਸਾ ਕੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮਾਰੈ ਯਾ ਕੋ ਬਾਨ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜੁ ਨਰ ਦੋਊ ਆਂਖ ਮੁੰਦਾਵੈ ॥ ਰਾਤਿ ਅੰਧੇਰੀ ਤੁਰੈ ਧਵਾਵੈ ॥ ਬਾਧ ਗਸਤਿਯਾ ਇਹ ਸਰ ਮਾਰੈ ॥ ਸੋ ਰਾਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੈ ॥੯॥ ਯਹ ਸੁਨਿ ਬਾਤ ਸਭਨ ਹੂੰ

ਪਾਯੋ ॥ ਬਿਸਿਖ ਚਲਾਤ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਯੋ ॥ ਰਾਤ੍ਰਿ ਅਧੇਰੀ ਆਂਖਿ ਮੁੰਦਾਵੈ ॥ ਚੋਟ ਚਲਾਤ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਜਾਵੈ ॥੧੦॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਏਸ੍ਵਰ ਚਲਿ ਆਵੈਂ ॥ ਆਂਖਿ ਮੂੰਦ ਦੋਊ ਤੀਰ ਚਲਾਵੈਂ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕਛੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਛੋਰੈਂ ਚੋਟ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਜਾਵੈ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਮੂੰਦੇ ਦ੍ਰਿਗਨ ਸਭ ਕੋਊ ਤੀਰ ਚਲਾਇ ॥ ਜੀਤਿ ਨ ਰਾਨੀ ਕੌ ਸਕੈ ਨਿਜੁ ਰਾਨਿਨ ਦੈ ਜਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜਾ ਜੂ ਹਰਖਿਤ ਅਤਿ ਭਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਭਲੋ ਭੇਦ ਕਰਿ ਦਯੋ ॥ ਸੁਜਨਿਕੁਅਰਿ ਜੂ ਕੋ ਕੋ ਪੈਹੈ ॥ ਨਿਜੁ ਰਾਨਿਨ ਮੋ ਕੌ ਦੈ ਜੈਹੈ ॥੧੩॥ ਤਬ ਲੌ ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਜੂ ਆਏ ॥ ਜਿਹ ਰਾਨੀ ਸੌ ਕੇਲ ਕਮਾਏ ॥ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਡੇਰਾ ਤਿਹ ਦੀਨੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਆਦਰੁ ਕੀਨੋ ॥੧੪॥ ਰੈਨਿ ਭਈ ਰਾਨੀਯਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤਵਨ ਸੌ ਕੇਲ ਕਮਾਯੋ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਭਏ ਬਾਂਸ ਉਤਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕੁਪਿਯਾ ਕੌ ਭੂ ਪਰ ਧਰਿ ਪਾਰ੍ਯੋ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁਪਿਯਹਿ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਿ ਵੈਸਹਿ ਧਰੀ ਬਨਾਇ ॥ ਬਿਦਾ ਕਿਯੋ ਰਤਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ਐਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਖਾਇ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮ ਅਬ ਹੀ ਰਾਜਾ ਪੈ ਜੈਯੋ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰਤ ਹ੍ਵੈਯੋ ॥ ਹੌਂ ਬਿਸਿਖ ਬਗਾਵਨ ਆਯੋ ॥ ਚਾਹਤ ਤੁਮੈਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦਿਖਾਯੋ ॥੧੭॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮਨ ਭਯੋ ਅਨੰਦੰ ॥ ਬੋਲਤ ਬਚਨ ਕਹਾਂ ਮਤਿ ਮੰਦੰ ॥ ਆਂਖਿ ਮੂੰਦਿ ਦੋਊ ਬਾਨ ਚਲੈਹੌ ॥ ਯਾ ਕੀ ਦੋਊ ਤ੍ਰਿਯਾ ਗਹਿ ਲੈਹੌ ॥੧੮॥ ਤਾ ਕੀ ਆਂਖਿ ਬਾਂਧਿ ਦੋਊ ਲਈ ॥ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਹਾਥ ਮੈਂ ਦਈ ॥ ਚਾਬੁਕ ਹੈ ਹਨਿ ਬਿਸਿਖਿ ਬਗਾਯੋ ॥ ਉਹਾਂ ਠਾਢਿ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾਲ ਬਜਾਯੋ ॥੧੯॥ ਸਭਨ ਤਰਾਕ ਸਬਦ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਜਾਨੁਕਿ ਇਨ ਤਿਹ ਤੀਰ ਲਗਾਯੋ ॥ ਬਾਂਸ ਉਤਾਰਿ ਬਿਲੋਕਹਿ ਕਹਾਂ ॥ ਬਾਂਕੋ ਬਾਨ ਬਿਰਾਜਤ ਉਹਾਂ ॥੨੦॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਭਯੋ ਫੂਕ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਯੋ ਪਿੰਡ ਹਾਰੀ ॥ ਮਨੋ ਆਨਿ ਕੈ ਲਾਤ ਸੈਤਾਨ ਮਾਰੀ ॥ ਰਹ੍ਯੋ ਮੂੰਡ ਕੌ ਨ੍ਯਾਇ ਬੈਨੈ ਨ ਬੋਲੈ ॥ ਗਿਰ੍ਯੋ ਝੂੰਮਿ ਕੈ ਭੂੰਮਿ ਆਖੈਂ ਨ ਖੋਲੈ ॥੨੧॥ ਘਰੀ ਚਾਰਿ ਬੀਤੇ ਪ੍ਰਭਾ ਨੈਕ ਪਾਈ ॥ ਗਿਰ੍ਯੋ ਫੇਰਿ ਭੂੰਮੈਂ ਕਹੂੰ ਰਾਵ ਜਾਈ ॥ ਕਹੂੰ ਪਾਗ ਛੂਟੀ ਕਹੂੰ ਹਾਰ ਟੂਟੇ ॥ ਗਿਰੈਂ ਬੀਰ ਜ੍ਯੋਂ ਘੂੰਮਿ ਪ੍ਰਾਨੈ ਨਿਖੂਟੇ ॥੨੨॥ ਸਭੈ ਲੋਕ ਧਾਏ ਲਯੋਠਾਇ ਤਾ ਕੌ ॥ ਘਨੋ ਸੀਂਚਿ ਕੈ ਬਾਰਿ ਗੁਲਾਬ ਵਾ ਕੌ ॥ ਘਰੀ ਪਾਂਚ ਪਾਛੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁੱਧਿ ਪਾਈ ॥ ਕਰੀ ਭਾਂਤਿ ਭਿੱਤ੍ਰਾ ਅਨੇਕੈ ਬਡਾਈ ॥੨੩॥ ਡਰੇ ਕਾਜ ਕਾਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰੇ ॥ ਲਏ ਸੂਰ ਠਾਢੇ ਸਭੈ ਸਸਤ੍ਰ ਤੇਰੇ ॥ ਕਹੋ ਮਾਰਿ ਡਾਰੈਂ ਕਹੋ ਬਾਂਧਿ ਲਿਯਾਵੈ ॥ ਕਹੋ

ਕਾਟਿ ਕੈ ਨਾਕ ਲੀਕੈ ਲਗਾਵੈ ॥੨੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਕਹੀ ਹਸਿ ਕੈ ਚਿਤ ਮੈ ਅਤਿ ਰੋਸ ਕੋ ਮਾਰਿ ਮਰੂਰੋ ॥ ਏਕ ਧਨੀ ਨਵ ਜੋਬਨ ਦੂਸਰ ਤੀਸਰੇ ਹੌ ਪੁਰਸੋਤਮ ਪੂਰੋ ॥ ਆਂਖਿਨ ਮੂੰਦਿ ਹਨ੍ਯੋ ਕੁਪਿਯਾ ਕਹੱ ਯਾ ਪਰ ਕੋਪ ਕਿਯੋ ਸਭ ਕੂਰੋ ॥ ਕੈਸੇ ਕੈ ਆਜੁ ਹਨੌ ਇਹ ਕੌ ਜੁ ਹੈ ਰਾਵ ਬਡੋ ਅਰੁ ਸੁੰਦਰ ਸੂਰੋ ॥੨੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਹਿ ਐਸੀ ਨ੍ਰਿਪ ਸੀਸ ਡੁਲਾਯੋ ॥ ਤਾ ਸੁੰਦਰ ਪਰ ਕਛੁ ਨ ਬਸਾਯੋ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਕਾਢਿ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਪੁਨਿ ਦੀਨੀ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸੇਤੀ ਹਰਿ ਲੀਨੀ ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਹ ਰਾਨੀ ਪਾਵਤ ਭਈ ਐਸੋ ਚਰਿੱਤ ਬਨਾਇ ॥ ਲੈ ਤਾ ਕੋ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਗਯੋ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੨੭॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਕ੍ਯੋ ਨ ਭੇਦ ਪਛਾਨ ਇਹ ਛਲ ਸੋ ਛੈਲੀ ਛਲ੍ਯੋ ॥ ਰਹ੍ਯੋ ਮੋਨਿ ਮੁਖਿ ਠਾਨਿ ਨਾਰਿ ਰਹ੍ਯੋ ਨਿਹੁਰਾਇ ਕੈ ॥੨੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤੇਤੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੩॥੨੬੫੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸਬਕ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਇਕ ਭਾਰੀ ॥ ਬਾਜਮਤੀ ਕੀ ਬਰਨਾਰੀ ॥ ਕਾਹੂ ਸੋ ਨਹਿ ਰਾਵ ਲਜਾਵੈ ॥ ਸਭ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਸੋਂ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥੧॥ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਹ ਕਹੇ ਨ ਆਵੈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਖਾਟ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਵੈ ॥ ਅਧਿਕ ਭੋਗ ਤਾ ਸੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕਰਈ ॥ ਰਾਨੀ ਤੇ ਜਿਯ ਨੈਕ ਨ ਡਰਈ ॥੨॥ ਬਾਜਮਤੀ ਜਿਯ ਅਧਿਕ ਰਿਸਾਵੈ ॥ ਸਬਕ ਸਿੰਘ ਪਰ ਕਛੁ ਨ ਬਸਾਵੈ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਏਕ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੋ ਦੁਰਮਤਿ ਤੇ ਟਾਰ੍ਯੋ ॥੩॥ ਰੂਪਵਤੀ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਲਖਿ ਪਾਵੈ ॥ ਸਬਕ ਸਿੰਘ ਸੌ ਜਾਇ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਤੁਮ ਰਾਜਾ ਤਿਹੱ ਤ੍ਰਿਯਾ ਬੁਲਾਵੋ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਵੋ ॥੪॥ ਜਬ ਯੌ ਬਚਨ ਰਾਵ ਸੁਨਿ ਪਾਵੈ ॥ ਤੌਨ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵੈ ॥ ਜਾ ਕੀ ਰਾਨੀ ਪ੍ਰਭਾ ਉਚਾਰੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਸੰਗ ਬਿਹਾਰੈ ॥੫॥ ਯਾ ਮੈਂ ਕਹੋ ਕਹਾ ਘਟ ਗਈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਹੌਹੂੰ ਭਿਟੌਅਨਿ ਭਈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਮੋਰ ਰਾਵ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਵਹੈ ਬਾਤ ਹਮਰੇ ਜਿਯ ਭਾਵੈ ॥੬॥ ਬਲੀ ਏਕ ਸੁੰਦਰਿ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤਵਨ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਭਿਟਾਯੋ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਅਧਿਕ ਰਿਸਿ ਭਰਿਯੋ ॥ ਤਬ ਤਾ ਸੋ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਰਿਯੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੋ ਕਰ੍ਯੋ ਰਾਨੀ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਚਨ ਤਿਹ ਪੁਰਖ ਸੋ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮਰੀ ਪ੍ਰਭਾ ਕਹੋ ਕਾ ਰਹੀ ॥ ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਰਾਜੇ ਜੋ ਚਹੀ ॥ ਜਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਸੋਂ ਔਰ ਬਿਹਾਰੈ ॥

ਧ੍ਰਿਗ ਤਾ ਕੌ ਸਭ ਜਗਤ ਉਚਾਰੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੋਗ ਮਨ ਭਾਵਤੋ ਰਾਨੀ ਕਿਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਚਨ ਤਾ ਸੌ ਕਹਯੋ ਐਸੇ ਰਿਸ ਉਪਜਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮਰੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਰਾਵ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਵੈ ॥ ਤੂੰ ਨਹਿ ਮਰਯੋ ਲਾਜ ਕੋ ਮਰਈ ॥ ਪਾਵਕ ਬਿਖੈ ਜਾਇ ਨਹਿ ਜਰਈ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੈ ਯਹ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਤੇਂ ਬਦਲੋ ਲੇਹਿ ਬਨਾਇ ॥ ਨਾਤਰ ਬਦ੍ਰਿਕਾਸ੍ਰਮ ਬਿਖੈ ਗਰੌ ਹਿਮਾਂਚਲ ਜਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹੋ ਮੋਹਿ ਸੋ ਕਰੌ ॥ ਸਬਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨੈਕ ਨ ਡਰੌ ॥ ਇਨ ਕੀਨੋ ਗ੍ਰਿਹ ਖ੍ਵਾਰ ਹਮਾਰੋ ॥ ਮੈਹੂੰ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਸੰਗ ਬਿਹਾਰੋ ॥੧੩॥ ਰੋਮਾਂਤਕ ਤੁਮ ਪ੍ਰਥਮ ਲਗਾਵੋ ॥ ਸਕਲ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੌ ਭੇਸ ਛਕਾਵੋ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਕੌ ਰਾਜਾ ਲਖਿ ਪੈਹੈ ॥ ਤੁਰਤੁ ਮਦਨ ਕੇ ਬਸਿ ਹ੍ਵੈ ਜੈਹੈ ॥੧੪॥ ਜਾਰ ਕੇਸ ਸਭ ਦੂਰਿ ਕਰਾਏ ॥ ਭੂਖਨ ਅੰਗ ਅਨੂਪ ਸੁਹਾਏ ॥ ਜਾਇ ਦਰਸ ਰਾਜਾ ਕੋ ਦਿਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਮੋਹਿ ਆਤਮਾ ਲਿਯੋ ॥੧੫॥ ਜਬ ਰਾਜੈ ਤਾ ਕੋ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਦੌਰਿ ਸਦਨ ਰਾਨੀ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਹੇ ਸੁੰਦਰ ਮੈ ਤ੍ਰਿਯਿਕ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਕੀ ਪਜਾਰੀ ॥੧੬॥ ਜੌ ਮੁਹਿ ਤਿਹ ਤੂੰ ਆਜ ਮਿਲਾਵੈਂ ॥ ਜੋ ਮਾਂਗੈ ਮੁਖ ਤੇ ਸੋ ਪਾਵੈਂ ॥ ਰਾਨੀ ਫੂਲਿ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਗਈ ॥ ਜੋ ਮੈ ਚਾਹਤ ਥੀ ਸੋਊ ਭਈ ॥੧੭॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਰਾਨੀ ਗ੍ਰਿਹ ਆਈ ॥ ਤੌਨ ਜਾਰ ਕੋ ਦਯੋ ਬਿਟਾਈ ॥ ਜਬ ਤਾ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਹਾਥ ਚਲਾਯੋ ॥ ਪਕਰਿ ਰਾਵ ਕੋ ਤਰੇ ਦਬਾਯੋ ॥੧੮॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਪਕਰਿ ਭੁਜਨ ਤੇਂ ਲਿਯੋ ॥ ਗੁਦਾ ਭੋਗ ਤਾ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜ ਕਿਯੋ ॥ ਤੋਰਿ ਤਾਰਿ ਤਨ ਰੁਧਿਰ ਚਲਾਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਰਾਵ ਮਨ ਮਾਂਝ ਲਜਾਯੋ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੁਦਾ ਭੋਗ ਭੇ ਤੇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮਨ ਮਹਿ ਰਹਯੋ ਲਜਾਇ ॥ ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇਂ ਕਾਹੂੰ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਲਯੋ ਨ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥੨੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਤੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੪॥੨੬੭੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਹਿਤਾ ਸਾਹੁ ਫਿਰੰਗ ਕੀ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਭੀਤਰ ਕਹੂੰ ਤਾ ਸਮ ਔਰ ਨ ਨਾਰਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬਦੁਲ ਨਾਮ ਮੁਲਾਨਾ ਭਾਰੋ ॥ ਸਹਰ ਜਹਾਨਾਬਾਦਿ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਹਾਜਰਾਤਿ ਜਬ ਬੈਠਿ ਮੰਗਾਵੈ ॥ ਦੇਵ ਭੂਤ ਜਿੱਨਾਨ ਬੁਲਾਵੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵ ਭੂਤ ਜਿੰਨਾਂਤ ਕਹ ਲੇਵੈ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥ ਜੌਨ ਬਾਤ ਚਿਤ ਮੈ ਰੁਚੈ ਤਿਨ ਤੇ ਲੇਤ ਮੰਗਾਇ ॥੩॥

ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਪੈਂ ਪਰੀ ਬਹੁਤ ਚਲਿ ਆਵੈ ॥ ਕੋਊ ਨਾਚਿ ਉਠ ਕੋਊ ਗਾਵੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭਾਵ ਦਿਖਾਵਹਿ ॥ ਦੇਖਨਹਾਰ ਸਭੈ ਬਲਿ ਜਾਵਹਿ ॥੪॥ ਲਾਲਪਰੀ ਇਕ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸਾਹਪਰੀ ਸੁਨੁ ਬੈਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ਸੁੰਦਰਿਕਲਾ ਕੁਅਰਿ ਇਕ ਭਾਰੀ ॥ ਜਨੁਕ ਰੂਪ ਕੀ ਰਾਸਿ ਸਵਾਰੀ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾਹੀ ਤੇ ਬਿਧਿ ਰੂਪ ਲੈ ਕੀਨੇ ਰੂਪ ਅਨੇਕ ॥ ਰੀਝਿ ਰਹੀ ਮੈਂ ਨਿਰਖਿ ਛਬਿ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਸਹਿਤ ਬਿਬੇਕ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਜਾਤ ਨਹਿ ਕਹੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਫੂਲਿ ਮਾਲਿਤੀ ਰਹੀ ॥ ਕਵਨ ਸੁਕਬਿ ਤਿਹੱ ਪ੍ਰਭਾ ਉਚਾਰੈ ॥ ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਜਨੁ ਚੜ੍ਹੇ ਸਵਾਰੈ ॥੭॥ ਮੁਲਾਂ ਬਾਤ ਸ੍ਰਵਨ ਯਹ ਸੁਨੀ ॥ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਹ੍ਵੈ ਮੂੰਡੀ ਧੁਨੀ ॥ ਏਕ ਦੇਵ ਭੇਜਾ ਤਹੱ ਤਾਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਖਾਟ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਈ ॥੮॥ ਵਾ ਸੁੰਦਰਿ ਕੋ ਕਛੁ ਨ ਬਸਾਯੋ ॥ ਮੁੱਲਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਬੀਤੀ ਰੈਨਿ ਭੋਰ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਤਿਹ ਪਹੁਚਾਇ ਤਹੀ ਤਿਨ ਦਯੋ ॥੯॥ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਤਿਹੱ ਰੋਜ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਹੋਤ ਉਦੋਤ ਫਿਰੰਗ ਪਠਾਵੈ ॥ ਮਨ ਮਾਨਤ ਕੇ ਕੇਲਨ ਕਰੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵ ਦੇਖਿ ਕਾਜੀ ਨਿਰਖਿ ਸੁੰਦਰਿ ਅਧਿਕ ਡਰਾਇ ॥ ਨਾਕ ਚੜ੍ਹਾਏ ਰਤਿ ਕਰੈ ਤਾ ਪੈਂ ਕਛੁ ਨ ਬਸਾਇ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਏਕ ਉਪਾਇ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਕਰ ਮੈਂ ਏਕ ਪੱਤ੍ਰ ਲਿਖਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਕਾਜੀ ਸਾਥ ਬਾਤ ਯੌ ਕਹੀ ॥ ਮੋਰੇ ਹੌਸ ਚਿਤ ਇਕ ਰਹੀ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬ ਲੌ ਸਦਨ ਦਿਲੀਸ ਕੇ ਦ੍ਰਿਗਨ ਬਿਲੋਕੇ ਨਾਹਿ ॥ ਯਹੈ ਹੌਸ ਮਨ ਮੈ ਚੁਭੀ ਸੁਨੁ ਕਾਜਿਨ ਕੇ ਨਾਹ ॥੧੩॥ ਦੇਵ ਸਾਥ ਕਾਜੀ ਕਹਯੋ ਯਾ ਕੋ ਭਵਨ ਦਿਖਾਇ ॥ ਬਹੁਰੋ ਖਾਟ ਉਠਾਇ ਕੈ ਦੀਜਹੁ ਹਯਾਂ ਪਹੁੰਚਾਇ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਦੇਵ ਤਹਾਂ ਲੈ ਗਯੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਧਾਮ ਦਿਖਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਸਾਹ ਸਾਹ ਕੋ ਪੂਤ ਦਿਖਾਰਯੋ ॥ ਹਰਅਰਿ ਸਰ ਤਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਮਾਰਯੋ ॥੧੫॥ ਚਿੱਤ੍ਰਦੇਵ ਕੌ ਹੇਰਤ ਭਈ ॥ ਪਤਿਯਾ ਡਾਰਿ ਹਾਥ ਤੇਂ ਦਈ ॥ ਆਪੁ ਬਹੁਰਿ ਕਾਜੀ ਕੇ ਆਈ ॥ ਉਤਿ ਪਤਿਯਾ ਤਿਨ ਛੋਰਿ ਬਚਾਈ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਿਰੰਗ ਰਾਵ ਕੀ ਮੈ ਸੁਤਾ ਲਯਾਵਤ ਦੇਵ ਉਠਾਇ ॥ ਮੋ ਸੌ ਕਾਜੀ ਮਾਨਿ ਰਤਿ ਦੇਤ ਤਹਾਂ ਪਹੁਚਾਇ ॥੧੭॥ ਮੈਂ ਤੁਮ ਪਰ ਅਟਕਤਿ ਭਈ ਤਾਂ ਤੇ ਲਿਖਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਮੁਹਿ ਕੀਜਿਯੈ ਦੇਵ ਕਾਜਿਯਹਿ ਘਾਇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਬਹੁ ਕਰੇ ॥ ਜਾ ਤੇ ਦੇਵਰਾਜ ਜੂ ਜਰੇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕਾਜਿਯਹਿ

ਪਕਰਿ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਮੁਸਕ ਬਾਂਧਿ ਦਰਿਯਾਇ ਡੁਬਾਯੋ ॥੧੯॥ ਬਹੁਰੋ ਤੌਨ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੌ ਬਰਿਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗਨ ਭਰਿਯੋ ॥ ਦੇਵਰਾਜ ਮੰਤ੍ਰਨ ਸੋ ਜਾਰਯੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਕਾਜੀ ਕੌ ਮਾਰਯੋ ॥੨੦॥ ਜੋ ਚਤੁਰਾ ਚਿਤ ਚਰਿਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਚਹ੍ਯੋ ਵਹੈ ਪਤਿ ਪਾਯੋ ॥ ਦੇਵਰਾਜ ਕੌ ਆਦਿ ਜਰਾਇਸ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਕਾਜੀ ਕਹ ਘਾਇਸ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਕੋ ਭਰਤਾ ਕਿਯੋ ਚਤੁਰਾ ਚਰਿਤ ਸੁਧਾਰਿ ॥ ਮਨ ਮਾਨਤ ਕੋ ਬਰੁ ਬਰ੍ਯੋ ਦੇਵ ਕਾਜਿਯਹਿ ਮਾਰਿ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਪੈਂਤੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੫॥੨੬੯੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਮ ਛੇਤ੍ਰ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਕੌ ਰਥਬਚਿੱਤ੍ਰ ਨ੍ਰਿਪ ਏਕ ॥ ਬਾਜ ਰਾਜ ਸੰਪਤਿ ਸਹਿਤ ਜੀਤੇ ਜੁੱਧ ਅਨੇਕ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭ੍ਰਮਰਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁਕ ਚੰਦ੍ਰ ਕੌ ਚੀਰਿ ਨਿਕਾਰੀ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਅਧਿਕ ਤਿਹ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਗਿ ਭੁਜੰਗਨ ਮੋਹੈ ॥੨॥ ਭੱਦ੍ਰਭਵਾਨੀ ਇਕ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ॥ ਜਾਨੁਕ ਆਪੁ ਗੜ੍ਹ੍ਯੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਰਾਨੀ ਲਖ੍ਯੋ ਜਬੈ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ਨਿਰਖਿ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ਦਿਵਾਨੀ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੱਦ੍ਰਭਵਾਨੀ ਕੇ ਭਵਨ ਦੀਨੀ ਸਖੀ ਪਠਾਇ ॥ ਭਵਨ ਬੁਲਾਯੋ ਭੱਦ੍ਰਕਰ ਭ੍ਰਮਰਕਲਾ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਨਤ ਭਵਾਨੀਭੱਦ੍ਰ ਬਚਨ ਤਹ ਆਇਯੋ ॥ ਭ੍ਰਮਰਕਲਾ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਰਖਿ ਸੁਖ ਪਾਇਯੋ ॥ ਨਾਥ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਰਹੌ ਸਦਾ ਸੁਖ ਸੰਗ ਹੀ ॥ ਹੋ ਆਜੁ ਸਭੈ ਦੁਖ ਬਿਸਰੇ ਨਿਰਖਤ ਅੰਗ ਹੀ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭ੍ਰਮਰਕਲਾ ਤਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਬਿਸਰੇ ਸੋਕ ਅਪਾਰ ॥ ਮੋਦ ਬਢ੍ਯੋ ਤਨ ਮੈਂ ਘਨੋ ਸੁਖੀ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰ ॥੬॥ ਡਾਰੇ ਸਾਰੀ ਨੀਲ ਕੀ ਓਟ ਅਚੂਕ ਚੁਕੈਂ ਨ ॥ ਲਗੇਂ ਅਟਿਕ ਠਾਢੇ ਰਹੈਂ ਬਡੇ ਬਿਰਹਿਯਾ ਨੈਨ ॥੭॥ ਛੰਦ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਿਰਹ ਹਮ ਬਰੇ ਮੂੰਡ ਅਪਨੌ ਮੂੰਡਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਿਰਹਿ ਕੇ ਬਰੇ ਜਟਨ ਕੋ ਸੀਸ ਰਖਾਯੋ ॥ ਧੂਰਿ ਸੀਸ ਮੈਂ ਡਾਰਿ ਅਧਿਕ ਜੋਗੀਸ ਕਹਾਏ ॥ ਜਬ ਤੇ ਬਨ ਕੌ ਗਏ ਬਹੁਰਿ ਪੁਰ ਮਾਝ ਨ ਆਏ ॥੮॥ ਛੰਦ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅੱਤ੍ਰ ਰਿਖਿ ਭਏ ਬਰੀ ਅਨਸੂਆ ਜਿਨ ਹੂੰ ॥ ਬਹੁਰਿ ਰਾਮ ਜੂ ਭਏ ਕਰੀ ਸੀਤਾ ਤ੍ਰਿਯ ਤਿਨ ਹੂੰ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਕਰੀ ਸੋਲਹ ਸੈ ਨਾਰੀ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪੁਰਖ ਕੀ ਰੀਤਿ ਜਗਤ ਜਗਤੇਸ ਬਿਥਾਰੀ ॥੯॥ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨਤ ਚਤੁਰਿ ਕੋ ਬਚਨ ਚਤੁਰ ਰੀਝ੍ਯੋ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ॥ ਹਾਵ ਭਾਵ ਕਰਿ ਬਹੁਤ ਬਿਹਸਿ

ਇਕ ਗਾਥ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ਸੁਨੁ ਸੁੰਦਰਿ ਤਵ ਰੂਪ ਅਧਿਕ ਬਿਧਿ ਆਪੁ ਬਨਾਯੋ ॥ ਹੋ ਤਾ ਤੇ ਹਮਰੋ ਚਿੱਤ ਤੁਮੈਂ ਲਖਿ ਅਧਿਕ ਲੁਭਾਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭ੍ਰਮਰਕਲਾ ਏ ਬਚਨ ਕਹਿ ਤਾ ਕੇ ਸਤਹਿ ਟਰਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਭੋਗਿ ਤਾ ਸੋਂ ਕਰਯੋ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੧੧॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਚੁੰਬਨ ਕਰੇ ਆਸਨ ਕਰੇ ਅਨੇਕ ॥ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ਸੋਕ ਨ ਰਹਿਯੋ ਏ ॥੧੨॥ ਰਥਬਚਿੱਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਤਹਾਂ ਤੁਰਤ ਪਹੂੰਚਯੋ ਆਇ ॥ ਭੇਦ ਸੁਨਤ ਰਾਨੀ ਡਰੀ ਚਿਤ ਮੈਂ ਅਧਿਕ ਲਜਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੇਗ ਬਿਖੈ ਤਾ ਕੋ ਬੈਠਾਰਯੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਮੂੰਦਿ ਰੌਜਨਹਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਪੈਠਨ ਪਵਨ ਨ ਤਾ ਮੈ ਪਾਵੈ ॥ ਬੂੰਦ ਬਾਰਿ ਤਿਹੱ ਬੀਚ ਨ ਜਾਵੈ ॥੧੪॥ ਜਿਵਰਨ ਸੋਂ ਤਿਹੱ ਦ੍ਰਿੜ ਗਹਿ ਲਯੋ ॥ ਬਹੁਰੋ ਰਾਖਿ ਨਦੀ ਮੈ ਦਯੋ ॥ ਬਾਂਧਿ ਤੂੰਬਰੀ ਤਾ ਪਰ ਲੀਨੀ ॥ ਜਾ ਤੇ ਜਾਇ ਦੇਗ ਸੋ ਚੀਨੀ ॥੧੫॥ ਤਬ ਲੌ ਰਾਵ ਤਹਾਂ ਗਯੋ ਆਈ ॥ ਉਠਿ ਰਾਨੀ ਅਤਿ ਕਰੀ ਬਡਾਈ ॥ ਜੌ ਤੁਮ ਭੂਪ ਅਚੂਕ ਕਹਾਵੋ ॥ ਯਾ ਤੁਮਰੀ ਕਹੱ ਬਿਸਿਖ ਲਗਾਵੋ ॥੧੬॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਤਿਹ ਤੀਰ ਲਗਾਯੋ ॥ ਭੱਦ੍ਰਭਵਾਨੀ ਅਤਿ ਡਰਪਾਯੋ ॥ ਮੋ ਕਹੱ ਆਜੁ ਰਾਵ ਯਹ ਲਹਿਹੈ ॥ ਜਾਨੋ ਕਹਾ ਕੋਪ ਕਰਿ ਕਹਿਹੈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਹਰਖਤ ਭਯੋ ਤੁਮਰੀ ਤੀਰ ਲਗਾਇ ॥ ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਰਾਨੀ ਕਹਯੋ ਮੁਖ ਤੇ ਮੋਦ ਬਢਾਇ ॥੧੮॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਗਯੋ ਸਕਯੋ ਭੇਦ ਨਹਿ ਚੀਨ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੋਂ ਛੈਲੀ ਛਲਯੋ ਰਾਨੀ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੧੯॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੋ ਕਰਯੋ ਬਹੁਰਿ ਦੇਗ ਮੈ ਡਾਰਿ ॥ ਪੁਨਿ ਬਚਿੱਤ੍ਰਰਥ ਕੋ ਛਲਯੋ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਸੁਧਾਰਿ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤੀਰ ਤੁੱਮਰਿਹਿ ਲਗਵਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਭਵਾਨੀਭੱਦ੍ਰ ਡਰਾਇਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਦੇਗ ਤੇ ਕਾਢਿ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਸੋਂ ਕੇਲ ਕਮਾਯੋ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਛਲਿ ਰਾਵ ਕੋਂ ਤਾ ਸੌ ਕੇਲ ਕਮਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਭਵਾਨੀਭੱਦ੍ਰ ਕੌ ਦੀਨੋ ਧਾਮ ਪਠਾਇ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਛੱਤੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੬॥੨੭੧੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਛਲੀਬੰਦਰ ਕੋ ਰਹੈ ਦ੍ਰੁਪਦ ਦੇਵ ਬਡਭਾਗ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਜਾ ਕੇ ਸਦਾ ਰਹੈਂ ਚਰਨ ਸੋਂ ਲਾਗ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਨਿਕ ਜਗ੍ਯ ਕੋ ਬ੍ਯੋਂਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ਸਭ ਬਿਪ੍ਰਨ ਕੌ ਧਾਮ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਤਿਨ ਕੋ ਬਹੁ

ਦੀਨੋ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਮੋਹਿ ਚਿੱਤ ਕੋ ਲੀਨੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੌਨ ਅਨਲ ਕੀ ਆਂਚ ਤੇ ਨਿਕਸੀ ਸੁਤਾ ਅਪਾਰ ॥ ਨਾਮ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਤਵਨ ਕੋ ਬਿਪ੍ਰਨ ਧਰਯੋ ਬਿਚਾਰ ॥੩॥ ਤਾਂ ਪਾਛੇ ਬਿਧ ਨੈ ਦਯੋ ਧ੍ਰਿਸਟਦੁਮਨ ਸੁਤ ਏਕ ॥ ਦ੍ਰੋਣਚਾਰਜ ਕੇ ਛੈ ਨਿਮਿਤ ਜੀਤਨ ਜੁੱਧ ਅਨੇਕ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਬਨ ਜਬੈ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਭਯੋ ॥ ਨਿਜ ਜੀਯ ਮੈਂ ਅਸ ਠਾਟ ਠਟਯੋ ॥ ਐਸੋ ਕਛੂ ਸੁਯੰਬਰ ਕਰੌਂ ॥ ਜਾ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰ ਪਤਿ ਬਰੌਂ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਮੱਛ ਕੋ ਊਪਰ ਬਧਯੋ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਤੇਲ ਡਾਰਿ ਤਰ ਦਿਯੋ ਕਰਾਹ ਚੜ੍ਹਾਇ ਕੈ ॥ ਛਾਹ ਹੇਰ ਜੋ ਇਹੱ ਚਖ ਦੱਛਿਨ ਮਾਰਿ ਹੈ ॥ ਹੋ ਸੋ ਨਰ ਹਮਰੇ ਸਾਥ ਸੁ ਆਇ ਬਿਹਾਰਿ ਹੈ ॥੬॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸਨ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਮੱਛ ਅੱਛ ਸਰ ਮਾਰੋ ਧਨੁਖ ਚੜ੍ਹਾਇ ਕੈ ॥ ਡੀਮ ਡਾਮ ਕਰਿ ਤਾ ਕੋ ਬਿਸਿਖ ਬਗਾਵਹੀਂ ॥ ਹੋ ਲਗੈ ਨ ਤਾ ਕੋ ਚੋਟ ਬਹੁਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਹੀਂ ॥੭॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਕਰੈਂ ਡੀਮ ਡਾਮੈ ਬਡੇ ਸੂਰ ਧਾਵੈਂ ॥ ਲਗੈ ਬਾਨ ਤਾ ਕੌ ਨ ਰਾਜਾ ਲਜਾਵੈਂ ॥ ਚਲੈਂ ਨੀਚ ਨਾਗੀਨ ਕੈ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ॥ ਮਨੋ ਸੀਲਵੰਤੀ ਸੁ ਨਾਰੀ ਨ ਵੈਸੀ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਂਡੈ ਬੈਂਡੇ ਹ੍ਵੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਚੋਟ ਚਲਾਵੈਂ ਜਾਇ ॥ ਤਾਂਹਿ ਬਿਸਿਖ ਲਾਗੈ ਨਹੀਂ ਸੀਸ ਰਹੈ ਨਿਹੁਰਾਇ ॥੯॥ ਬਿਸਿਖ ਬਗਾਵੈ ਕੋਪ ਕਰਿ ਤਾਹਿ ਨ ਲਾਗੇ ਘਾਇ ॥ ਖਿਸਲਿ ਕਰਾਹਾ ਤੇ ਪਰੈਂ ਜਰੈਂ ਤੇਲ ਮੈ ਜਾਇ ॥੧੦॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਪਰੇ ਤੇਲ ਮੈਂ ਭੂਜਿ ਕੈ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ॥ ਬਰੇ ਜਯੋਂ ਪਕਾਵੈ ਮਹਾਂ ਨਾਰਿ ਜੈਸੀ ॥ ਕੋਊ ਬਾਨ ਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਬੀਰ ਮਾਰੈਂ ॥ ਮਰਯੋ ਲਾਜ ਤੇ ਰਾਜ ਧਾਮੈਂ ਸਿਧਾਰੈਂ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਧਿਕ ਲਜਤ ਭੂਪਤਿ ਭਏ ਤਾਂ ਕੌ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ॥ ਚੋਟ ਨ ਕਾਹੂੰ ਕੀ ਲਗੀ ਸੀਸ ਰਹੇ ਨਿਹੁਰਾਇ ॥੧੨॥ ਪਰੀ ਨ ਪਜਾਰੀ ਹਾਥ ਮੈਂ ਮੱਛਹਿ ਲਗਯੋ ਨ ਬਾਨ ॥ ਲਜਤ ਨ ਗ੍ਰਿਹ ਅਪਨੇ ਗਏ ਬਨ ਕੋ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਕਥਾ ਤਹੱ ਭਈ ॥ ਉਤੈ ਕਥਾ ਪੰਡ੍ਵਨ ਪਰ ਗਈ ॥ ਜਹਾਂ ਦੁਖਿਤ ਵੈ ਬਨਹਿ ਬਿਹਾਰੈਂ ॥ ਕੰਦ ਮੂਲ ਭੱਛੈ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਰੈਂ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁੰਤੀ ਪੁਤ੍ਰ ਬਿਲੋਕਿ ਕੈ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥ ਮਤਸ ਦੇਸ ਮੈਂ ਬਨ ਘਨੋ ਤਹੀ ਬਿਹਾਰੈਂ ਜਾਇ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਾਂਡਵ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਜਬ ਭਏ ॥ ਮਤਸ ਦੇਸ ਕੀ ਓਰ ਸਿਧਏ ॥ ਜਹਾਂ ਸੁਯੰਬਰ ਦ੍ਰੁਪਦ ਰਚਾਯੋ ॥ ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਹਾਂ ਸੁਯੰਬਰ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਰਚਯੋ ਕਰਾਹ ਤਪਾਇ ॥

ਤਹੀ ਜਾਇ ਠਾਢੋ ਭਯੋ ਧਨੀ ਧਨੰਜੈ ਰਾਇ ॥੧੭॥ ਦੋਊ ਪਾਵ ਕਰਾਹ ਪਰ ਰਾਖਤ ਭਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਮੱਛ ਕੀ ਛਾਂਹ ਕਹ ਹੇਰ੍ਯੋ ਧਨੁਖ ਚੜ੍ਹਾਇ ॥੧੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪਿ ਕੁਵੰਡ ਚੜਾਇ ਕੈ ਪਾਰਥ ਮੱਛ ਕੌ ਦੱਛਿਨ ਅੱਛ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਕਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਤੰਚਹਿ ਆਨਿ ਮਹਾਂ ਕਰਿ ਕੈ ਅਭਿਮਾਨ ਹਕਾਰ੍ਯੋ ॥ ਖੰਡਨ ਕੈ ਰਨ ਮੰਡਨ ਜੇ ਬਲਵੰਡਨ ਕੋ ਸਭ ਪੌਰਖ ਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਬਾਨ ਤਜ੍ਯੋ ਤਜਿ ਕਾਨਿ ਘਨੀ ਰਿਸਿ ਠਾਨਿ ਤਕ੍ਯੋ ਤਿਹ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਰਥ ਧਨੁ ਕਰਖਤ ਭਏ ਬਰਖੇ ਫੂਲ ਅਨੇਕ ॥ ਦੇਵ ਸਭੈ ਹਰਖਤ ਭਏ ਹਰਖ੍ਯੋ ਹਠੀ ਨ ਏਕ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ਯਹ ਗਤਿ ਦੇਖਿ ਬੀਰ ਰਿਸ ਭਰੇ ॥ ਲੈ ਲੈ ਹਥਿ ਹਥਿਯਾਰਨ ਪਰੇ ॥ ਯਾ ਜੁਗਿਯਹਿ ਜਮ ਲੋਕ ਪਠੈਹੈਂ ॥ ਐਂਚਿ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਕੈਹੈਂ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਪਾਰਥ ਕੇਤੇ ਕਟਕ ਕਾਟੇ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਕੇਤੇ ਕਟਿ ਡਾਰੇ ਕਟਿਨ ਕਾਟੇ ਕਰੀ ਬਨਾਇ ॥੨੨॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਕਿਤੇ ਛਤ੍ਰਿ ਛੇਕੇ ਕਿਤੇ ਛੈਲ ਛੋਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਛੱਤ੍ਰਧਾਰੀਨ ਕੇ ਛੱਤ੍ਰ ਤੋਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਹਾਂਕਿ ਮਾਰੇ ਕਿਤੇ ਮਾਰਿ ਡਾਰੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਬਾਜੇ ਸੁ ਮਾਰੂ ਨਗਾਰੇ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ਅਨਵਰਤਜਨ ਨਿਵਰਤ ਕੈ ਅਬਲਾ ਲਈ ਉਠਾਇ ॥ ਡਾਰਿ ਕਪਿਧ੍ਵਜ ਰਥ ਲਈ ਬਹੁ ਬੀਰਨ ਕੌ ਘਾਇ ॥੨੪॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਕਿਤੀ ਬਾਂਹ ਕਾਟੇ ਕਿਤੇ ਪਾਵ ਤੋਰੇ ॥ ਮਹਾਂ ਜੁੱਧ ਸੋਡੀਨ ਕੇ ਛੱਤ੍ਰ ਛੋਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਪੇਟ ਫਾਟੇ ਕਿਤੇ ਠੌਰ ਮਾਰੇ ॥ ਗਿਰੇ ਭਾਂਤਿ ਐਸੀ ਸੁ ਮਾਨੋ ਮੁਨਾਰੇ ॥੨੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਸ ਹਜਾਰ ਹੈਵਰ ਹਨਿ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬੀਸ ਹਜਾਰ ਹਾਥਯਹਿ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥ ਏਕ ਲੱਛ ਰਾਜਾ ਰਥ ਘਾਯੋ ॥ ਬਹੁ ਪੈਦਲ ਜਮ ਧਾਮ ਪਠਾਯੋ ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦ੍ਰੋਣਜ ਦ੍ਰੋਣ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਨ ਭੂਰ ਸ੍ਰਵਾ ਕੁਰਰਾਇ ॥ ਅਮਿਤ ਸੰਗ ਸੈਨਾ ਲਏ ਸਭੈ ਪਹੂੰਚੇ ਆਇ ॥੨੭॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਯਾ ਦ੍ਰੁਪਦਾ ਤੁਮ ਤੇ ਸੁਨੁ ਰੇ ਸਠ ਜੀਤਿ ਸੁਯੰਬਰ ਮੈ ਹਮ ਲੈਹੈ ॥ ਸਾਂਗਨ ਸੂਲਨ ਸੈਥਿਨ ਸੌ ਹਨਿ ਕੈ ਤੁਹਿ ਕੌ ਜਮ ਧਾਮ ਪਠੈਹੈ ॥ ਡਾਰਿ ਰਥੋਤਮ ਮੈ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਕਤ ਭਾਜ਼ਤੁ ਹੈ ਜੜ ਜਾਨ ਨ ਦੈਹੈ ॥ ਏਕ ਨਿਦਾਨ ਕਰੈ ਰਨ ਮੈ ਕਿਧੌ ਪਾਰਥ ਹੀ ਕਿ ਦੁਜੋਧਨ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥੨੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੋ ਕਹੱ ਜੀਤਿ ਜਾਨ ਨਹਿ ਦੈਹੈ ॥ ਸ੍ਰੋਨ ਸੁਹਾਨੇ ਬਾਗਨ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਏਕ ਨਿਦਾਨ ਕਰੈ ਰਨ ਮਾਂਹੀ ॥ ਕੈ ਪਾਂਡਵ ਕੈ ਕੈਰਵ ਨਾਹੀ ॥੨੯॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਰਥ ਭਾਨੁਜ ਕੌ

ਬਿਸਿਖ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਕੁਰਿਰਾਵ ਕ੍ਵਾਂਡ ਭੇ ਮਾਰਯੋ ॥ ਭੀਮ ਭੀਖਮਹਿ ਸਾਇਕ ਹਨੇ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਦ੍ਰੋਣ ਦ੍ਰੋਣਜਾਨੁਜ ਕੇ ਘੋਰਨ ਘਾਇ ਕੈ ॥੩੦॥ ਭੂਰਸ੍ਰਵਾ ਕੌ ਬਹੁਰਿ ਬਾਣ ਸੋ ਬਸਿ ਕਿਯੋ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਚਾਰਜਹਿ ਬਹੁਰਿ ਮੂਰਛਨਾ ਕਰਿ ਲਿਯੋ ॥ ਹਠੀ ਕਰਣ ਤਬ ਧਾਯੋ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਭੁਮਲ ਜੁੱਧ ਰਣ ਕਿਯੋ ਸਨੰਮੁਖ ਆਇ ਕੈ ॥੩੧॥ ਏਕ ਬਿਸਿਖ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਉਰ ਮੈ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਗਿਰਯੋ ਮੂਰਛਨਾ ਧਰਨਿ ਨ ਨੈਕ ਸੰਭਾਰਿਯੋ ॥ ਤਬੈ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਸਾਇਕ ਧਨੁਖ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਹੁ ਬੀਰਨ ਕੌ ਦਿਯੋ ਛਿਨਿਕ ਮੌ ਮਾਰਿ ਕੈ ॥੩੨॥ ਏਕ ਬਿਸਿਖ ਭਾਨੁਜ ਕੇ ਉਰ ਮੈ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਦੁਤਿਯ ਬਾਨ ਸੋ ਦੁਰਜੋਧਨਹ ਪ੍ਰਹਾਰਿਯੋ ॥ ਭੀਖਮ ਭੂਰਸ੍ਰਵਾਹਿ ਦ੍ਰੋਣ ਘਾਇਲ ਕਰਯੋ ॥ ਹੋ ਦ੍ਰੋਣਜ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੁਸਾਸਨ ਕੋ ਸ੍ਯੰਦਨ ਹਰਯੋ ॥੩੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭੈ ਸੂਰ ਹਰਖਤ ਭਏ ਕਾਯਰ ਭਯੋ ਨ ਏਕ ॥ ਮਾਚਯੋ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰਣ ਨਾਚੇ ਸੁਭਟ ਅਨੇਕ ॥੩੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰਾਜ ਬਾਜ ਤਾਜਿਯਨ ਸੁ ਦਯੋ ਗਿਰਾਇ ਕੈ ॥ ਸਾਜ ਬਾਜ ਸਾਜਿਯਨ ਸੁ ਗੈਨ ਫਿਰਾਇ ਕੈ ॥ ਹੈ ਪਾਖਰੇ ਸੰਘਾਰੇ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਪੈਦਲ ਰਥੀ ਬਿਦਾਰੇ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰਿ ਕੈ ॥੩੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਹਰ ਏਕ ਰਾਖੇ ਅਟਕਾਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਕਰੀ ਲਰਾਈ ॥ ਗਹਿ ਧਨੁ ਪਾਨ ਧਨੰਜੈ ਗਾਜਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਸੈਨ ਕੈਰਵਨ ਭਾਜਯੋ ॥੩੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਜੁੱਧ ਬਿਲੋਕਿ ਕੈ ਪਾਰਥ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ੍ਯ ॥ ਕਹਯੋ ਆਜੁ ਤੈ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਧਰਨੀ ਤਲ ਮੈ ਧੰਨ੍ਯ ॥੩੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੈ ਅਬ ਬਿਕਿ ਦਾਮਨ ਬਿਨੁ ਗਯੋ ॥ ਜਨੁ ਤੈਂ ਦਾਸ ਮੋਲ ਕੋ ਲਯੋ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਕਹੌ ਕਾਰਜ ਤਵ ਕਰਿਹੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਨ ਤੇ ਨੈਕੁ ਨ ਡਰਿਹੋ ॥੩੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਰੁਨ ਬਿਧਾਤੈ ਤਵੱ ਕਰਯੋ ਤਰਨੀ ਕੀਨੋ ਮੋਹਿ ॥ ਕੇਲ ਕਰੇ ਬਿਨੁ ਜਾਤ ਲੈ ਲਾਜ ਨ ਲਾਗਤ ਤੋਹਿ ॥੩੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਨਾਵਲੀ ਧਨੰਜੈ ਧਾਰੀ ॥ ਮੂਰਛਿਤ ਸਕਲ ਸੈਨ ਕਰਿ ਡਾਰੀ ॥ ਦ੍ਰੁਪਤੀ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰਯੋ ਸੋਊ ॥ ਤਾ ਕੋ ਦੇਖਤ ਭਯੋ ਨ ਕੋਊ ॥੪੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੁੰਬਨ ਆਸਨ ਲੈ ਘਨੇ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਦ੍ਰੁਪਤੀਸ ॥ ਤਾ ਪਰ ਕੋਊ ਨ ਪਰ ਸਕੇ ਠਟਕਿ ਰਹੇ ਅਵਨੀਸ ॥੪੧॥ ਜੀਤਿ ਕੈਰਵਨ ਕੇ ਦਲਹਿ ਦ੍ਰੁਪਦਿਹਿ ਲਯੋ ਛਿਨਾਇ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਮਾਰੇ ਹਾਰੇ ਗਏ ਧੰਨ੍ਯ ਧਨੰਜੈ ਰਾਇ ॥੪੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਰਮਾ ਸਕਲ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਭਾਜੇ ਬਚੇ ਭਿਰੇ ਤੇ ਮਾਰੇ ॥ ਜੀਤਿ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਅਤਿ ਸੁਖ

ਪਾਯੋ ॥ ਤਬ ਪਾਰਥ ਗ੍ਰਿਹ ਓਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥੪੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸੈਂਤੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੭॥੨੭੫੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਆਭਾਵਤੀ ਓਡਛੇ ਰਾਨੀ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਭਵਨ ਚੌਦ ਹੂੰ ਜਾਨੀ ॥ ਤਾ ਕੌ ਅਤਿ ਹੀ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਸੁਰੀ ਆਸੁਰਿਨ ਕੌ ਮਨੁ ਲਾਜੈ ॥੧॥ ਰੂਪਮਾਨ ਤਿਹ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਚੀਤ ਮੀਤ ਕਰਿ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਵਾ ਕੋ ਧਾਮ ਬੁਲਾਵਨ ਕੀਨੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਆਸਨ ਦੀਨੋ ॥੨॥ ਤਾਂਹਿ ਕੇਸਅਰਿ ਬਕਤ੍ਰ ਲਗਾਯੋ ॥ ਸਭ ਕੇਸਨ ਕੌ ਦੂਰਿ ਕਰਾਯੋ ॥ ਪੁਰਖ ਹੁਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਰਿ ਡਾਰੀ ॥ ਮਿਤ ਪਤਿ ਲੈ ਤੀਰਥਨ ਸਿਧਾਰੀ ॥੩॥ ਪਤਿ ਕੋ ਕਹੀ ਬਾਤ ਸਮੁਝਾਈ ॥ ਮੋਰੀ ਹਿਯਾਂ ਬਹਿਨ ਇਕ ਆਈ ॥ ਤਾਂਹਿ ਸੰਗ ਲੈ ਤੀਰਥ ਨੈਹੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਪਾਪ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੈਹੋ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪਤਿ ਮਿਤ ਲੈ ਕੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਈ ਤੀਰਥਨ ॥ ਐਸ ਸਹੇਟ ਬਨਾਈ ਅਪਨੇ ਯਾਰ ਤਨ ॥ ਜਬ ਪਿਯ ਲੈ ਗੰਗਾ ਮਹਿ ਨੈਹੋ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਭਗਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖਿ ਮਿਲੌਗੀ ਆਇ ਕੈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੀਤ ਨਾਥ ਕੌ ਸੰਗ ਲੈ ਤਹੱ ਕੋ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨਨ ਬਿਤਾਇ ਕੈ ਗੰਗ ਕਿਯੋ ਇਸਨਾਨ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਤਿ ਕੋ ਸੰਗ ਗੰਗ ਲੈ ਨ੍ਹਾਈ ॥ ਭਾਖਿ ਬਹਿਨਿ ਤਾ ਸੋ ਲਪਟਾਈ ॥ ਮਨ ਮਾਨਤ ਤਿਨ ਕੇਲ ਕਮਾਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਕੰਤ ਭੇਵ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥੭॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਤਾ ਸੋ ਲਪਟਾਈ ॥ ਮਨ ਮਾਨਤ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇਲ ਕਮਾਈ ॥ ਦਿਨ ਦੇਖਤ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇਲ ਕਮਾਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਕੰਤ ਭੇਵ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ ਮਾਨਤ ਕੋ ਮਾਨਿ ਰਤਿ ਦੀਨੋ ਜਾਰ ਉਠਾਇ ॥ ਮੁਖ ਬਾਏ ਮੂਰਖ ਰਹਯੋ ਭੇਦ ਨ ਸਕਿਯੋ ਪਾਇ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਠੱਤੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੮॥੨੭੬੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਅੜਿੱਲ ॥

ਮਾਨਨੇਸੁਰੀ ਰਾਨੀ ਅਤਿਹਿੱ ਸੁ ਸੋਹਨੀ ॥ ਸਿੰਘ ਗਰੂਰ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਚਿਤ ਕੀ ਮੋਹਨੀ ॥ ਬੈਰਮ ਸਿੰਘ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਜਬ ਤਿਨ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮਦਨ ਬੱਸਯ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰੀ ਭੂਮਿ ਮੁਰਛਾਇ ਕੈ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਠਤ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਅਧਿਕ ਲਗਾਈ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਕਮਾਈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਜਾਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੋ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤੁਮ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥੨॥

ਤੌ ਲਖਿ ਹੌ ਮੈ ਤੁਮੈ ਪਯਾਰੋ ॥ ਪਤਿ ਦੇਖਤ ਮੁਹਿ ਸਾਥ ਬਿਹਾਰੋ ॥ ਤਬ ਤੈਸੀ ਤ੍ਰਿਯ ਘਾਤ ਬਨਾਈ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਤੁਮ ਸੌ ਕਹਤ ਸੁਨਾਈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਘਰ ਭੀਤਰ ਪੀਰ ਕੋ ਰਾਖ੍ਯੋ ਥਾਨ ਬਨਾਇ ॥ ਮਾਨਨੇਸੂਰੀ ਘਾਤ ਲਖਿ ਦੀਨੋ ਤਾਹਿ ਗਿਰਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਢਾਹਿ ਥਾਨ ਨਿਜੁ ਪਤਿਹਿ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਪੀਰ ਨਾਮ ਲੈ ਅਤਿ ਡਰਪਾਯੋ ॥ ਰੋਸ ਅਬੈ ਸੁਰਤਾਨ ਬਢੈਹੈਂ ॥ ਤੋ ਕੌ ਡਾਰਿ ਖਾਟ ਤੇ ਦੈਹੈਂ ॥੫॥ ਪ੍ਰਥਮ ਡਾਰਿ ਤਹ ਤੇ ਤੁਹਿ ਦੈਹੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਖਾਟ ਕੇ ਤਰੇ ਦਬੈਹੈ ॥ ਮੋ ਕਹ ਪਕਰਿ ਤਹਾ ਹੀ ਡਰਿ ਹੈਂ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੌ ਗੋਡਨ ਸੌ ਮਰਿ ਹੈਂ ॥੬॥ ਰਸਰਨ ਸਾਥ ਬੰਧ ਕਰਿ ਲੈਹੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਤੋ ਕੌ ਉਲਟਹੈ ॥ ਔਧ ਖਾਟ ਤਵ ਊਪਰਿ ਡਰਿ ਹੈਂ ॥ ਬਹੁਰਿ ਤੁਮੈ ਜਾਨਨ ਸੌ ਮਰਿ ਹੈਂ ॥੭॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕਥਾ ਤਾ ਸੋਂ ਯੌ ਕਹੀ ॥ ਖਾਟ ਡਾਰਿ ਪਤਿ ਸੌ ਸ੍ਵੈ ਰਹੀ ॥ ਜਬ ਸੋਯੋ ਤਾ ਕੌ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਰਸਰਨ ਕੇ ਸਾਥ ਬੰਧਾਯੋ ॥੮॥ ਜਿਵਰਨ ਸਾਥ ਬਾਂਧਿ ਤਿਹ ਗਈ ॥ ਸੋਇ ਰਹਯੋ ਜੜ੍ਹ ਸੁੱਧਿ ਨ ਲਈ ॥ ਖਾਟ ਤਰੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਕਰੋ ਹੈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਿਗ੍ਰੀ ਪੈ ਸੋਹੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖਾਟ ਸਾਥ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਬਾਂਧਿ ਕੈ ਔਧ ਦਿਯੋ ਉਲਟਾਇ ॥ ਚੜਿ ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਪਰ ਤੁਰਤੁ ਜਾਰ ਸੰਗਿ ਲਪਟਾਇ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਜਾਰ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਲਏ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਚੁੰਬਨ ਆਲਿੰਗਨ ਲੀਨੇ ਰੁਚਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਰ ਡਾਰ੍ਯੋ ਜੜ੍ਹ ਰਹਯੋ ਮੋਨ ਮੁਖ ਠਾਨਿ ਕੈ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਤਰ ਮਰ੍ਯੋ ਉਚਾਰੈ ॥ ਕਹਾ ਕਰ੍ਯੋ ਤੈ ਪੀਰ ਹਮਾਰੈ ॥ ਤੁਮੈ ਤਯਾਗ ਮੈਂ ਅਨਤਨ ਧਾਯੋ ॥ ਜੈਸੋ ਕਿਯੋ ਤੈਸ ਫਲ ਪਾਯੋ ॥੧੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਬ ਮੋਰੋ ਅਪਰਾਧ ਛਿਮਾਪਨ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਕਛੂ ਚੂਕ ਜੋ ਭਈ ਛਿਮਾਂ ਕਰਿ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਤੋਹਿ ਤਯਾਗਿ ਕਰਿ ਅਨਤ ਨ ਕਿਤਹੂੰ ਜਾਇ ਹੌ ॥ ਹੋ ਪੀਰ ਤੁਹਾਰੇ ਸਾਲ ਸਾਲ ਮੈਂ ਆਇ ਹੌ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾਰ ਭੋਗ ਦ੍ਰਿੜ ਜਬ ਕਰਿ ਲਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਛੋਰਿ ਤਰੇਂ ਤੇ ਦਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮੀਤ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਨੈ ਟਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਨਿ ਕੈ ਰਾਵ ਉਠਾਰ੍ਯੋ ॥੧੪॥ ਮੂਰਖ ਕਛੂ ਭੇਵ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਜਾਨ੍ਯੋ ਮੋਹਿ ਪੀਰ ਪਟਕਾਯੋ ॥ ਬੰਧਨ ਛੁਟੇ ਸੁ ਥਾਨ ਸਵਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਚਰਿਤ ਨ ਜਿਯ ਮੈ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਉਨਤਾਲੀਸਵੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੩੯॥੨੭੯੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਿਜਲੀਬੰਦਰ ਕੋ ਰਹੈ ਬਾਨੀਰਾਇ ਨਰੇਸ ॥ ਮੇਘਮਤੀ ਰਾਨੀ ਤਹਾਂ ਰਤਿ ਕੇ ਰਹਤ ਸੁਬੇਸ ॥੧॥ ਮਜਲਿਸਿ ਰਾਇ ਬਿਲੋਕਿ ਕੈ ਰੀਝਿ ਰਹੀ ਤ੍ਰਿਯ ਸੋਇ ॥ ਬੋਲਿ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਕਿਯੋ ਰਘੁਪਤਿ ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਇ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਨੀਰਾਇ ਜਬ ਯੌ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਕੋਊ ਜਾਰ ਹਮਾਰੇ ਆਯੋ ॥ ਦੋਊ ਬਾਂਧਿ ਭੁਜਾ ਇਹਿ ਲੈਹੋਂ ॥ ਗਹਰੀ ਨਦੀ ਬੀਚ ਬੁਰਵੈਹੋਂ ॥੩॥ ਰਾਨੀ ਬਾਤ ਜਬੈ ਸੁਨ ਪਾਈ ॥ ਏਕ ਗੋਹ ਕੌ ਲਯੋ ਮੰਗਾਈ ॥ ਬਾਂਧਿ ਰਸਨ ਤਾਂ ਸੋਂ ਇਕ ਲਿਯੋ ॥ ਤਾਹਿ ਚਰਾਇ ਦਿਵਾਰਹਿ ਦਿਯੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਸੋ ਰਸਨ ਬਨਾਇ ਕੈ ਜਾਰਹਿ ਦਯੋ ਲੰਘਾਇ ॥ ਮੂੜ੍ਹ ਰਾਵ ਚੱਕ੍ਰਿਤ ਰਹਯੋ ਸਕਯੋ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ ਪਾਇ ॥੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚਾਲੀਸਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੦॥੨੭੮੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਸਮਾਂਗਦ ਦਾਨੋ ਬਡੋ ਭੀਮਪੁਰੀ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ॥ ਤਾਂਹਿ ਬਰਾਬਰਿ ਭਾਸਕਰਿ ਜੁੱਧ ਸਮੈ ਮੋ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਨ ਬਹੁ ਬੈਠਿ ਤਪਸ੍ਯਾ ਕਿਯੋ ॥ ਯੌ ਬਰਦਾਨ ਰੁੱਦ੍ਰ ਤੇ ਲਿਯੋ ॥ ਜਾ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਾਥ ਲਗਾਵੈ ॥ ਜਰਿਬਰਿ ਭਸਮ ਸੁ ਨਰ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥੨॥ ਤਿਨ ਗੌਰੀ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਯਹੈ ਆਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸਿਵ ਕੇ ਸੀਸ ਹਾਥ ਮੈਂ ਧਰਿਹੋਂ ॥ ਛਿਨ ਮੈਂ ਯਾਹਿ ਭਸਮ ਕਰਿ ਡਰਿਹੋਂ ॥੩॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਇਹੈ ਚਿੰਤ ਕਰਿ ਧਾਯੋ ॥ ਮਹਾਂਰੁੱਦ੍ਰ ਕੇ ਬਧ ਹਿਤ ਆਯੋ ॥ ਮਹਾਂਰੁੱਦ੍ਰ ਜਬ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਲੈ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰ੍ਯੋ ॥੪॥ ਰੁੱਦ੍ਰ ਭਜਤ ਦਾਨੋ ਹੂੰ ਧਾਯੋ ॥ ਦੱਛਿਨ ਪੂਰਬ ਸਿਵਹਿ ਭ੍ਰਮਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਪੱਛਿਮ ਕੋ ਹਰ ਜੂ ਧਯੋ ॥ ਪਾਛੇ ਲਗ੍ਯੋ ਤਾਹਿ ਸੋ ਗਯੋ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਨਿ ਦਿਸਨ ਮੈ ਭ੍ਰਮਿ ਰਹ੍ਯੋ ਠੌਰ ਨ ਪਾਯੋ ਕੋਇ ॥ ਉੱਤਰ ਦਿਸਿ ਕੋ ਪੁਨਿ ਭਜ੍ਯੋ ਹਰਿ ਜੂ ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਉੱਤਰ ਕੋ ਰੁੱਦ੍ਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਭਸਮਾਂਗਦ ਪਾਛੈ ਤਿਹ ਧਾਯੋ ॥ ਯਾਂ ਕੋ ਭਸਮ ਅਬੈ ਕਰਿ ਦੈਹੋਂ ॥ ਛੀਨਿ ਪਾਰਬਤੀ ਕੋ ਤ੍ਰਿਯ ਕੈਹੋਂ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਰਬਤੀ ਬਾਚ ॥ ਯਾ ਬੌਰਾ ਤੈਂ ਮੂੜ ਤੈ ਕਾ ਬਰੁ ਲਿਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਸਭ ਝੂਠਾ ਸੋ ਜਾਨਿਯੈ ਲੀਨ ਅਬੈ ਪਤਿਯਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਹਾਥ ਨਿਜੁ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰੋ ॥ ਲਹਿਹੋ ਏਕ ਕੇਸ ਜਬ ਜਰੋ ॥ ਤਬ ਸਿਰ ਕਰ ਸਿਵ ਜੂ ਕੇ ਧਰਿਯੋ ॥ ਮੋ ਕੋ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਲੈ ਕਰਿਯੋ ॥੯॥ ਯੌ ਬਚ ਦੈਤ ਸ੍ਰਵਨ ਜਬ ਕਰ੍ਯੋ ॥ ਹਾਥ

ਆਪਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰ੍ਯੋ ॥ ਛਿਨਕ ਬਿਖੈ ਮੂਰਖ ਜਰਿ ਗਯੋ ॥ ਸਿਵ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਦਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਅਸ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕਰਿ ਪਾਰਬਤੀ ਦੀਨੋ ਅਸੁਰ ਜਰਾਇ ॥ ਫਟਕਾਚਲ ਸਿਵ ਕੇ ਸਹਿਤ ਬਹੁਰਿ ਬਿਰਾਜੀ ਜਾਇ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ
ਇਕ ਸੌ ਇਕਤਾਲੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭਮਸਤੁ ॥੧੪੧॥੨੭੯੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਰ ਬੇਸਹਰ ਕੇ ਬਿਖੈ ਬਾਣਾਸੁਰ ਨਰੇਸ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਏਸੂਰ ਝੁਕੇ ਜਨੁਕ ਦੁਤਿਯ ਅਲਿਕੇਸ ॥੧॥
ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਗਮਤੀ ਤਾ ਕੀ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ਸੁੰਦਰ ਭਵਨ ਤੀਨ ਹੂੰ ਜਾਨੀ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਅਧਿਕ ਤਿਸ ਸੋਹੈ ॥ ਸੁਰ
ਨਰ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਨ ਮੋਹੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਊਖਾ ਨਾਮਾ ਕੰਨਿਕਾ ਉਪਜਤ ਭਈ ਅਪਾਰ ॥ ਲਾਜ ਸੀਲ ਸੁਭ ਸਕੁਚ
ਬ੍ਰਤ ਨਿਜੁ ਕਰਿ ਕਿਯ ਕਰਤਾਰ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਈ ॥ ਸੁਰ ਨਰ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਨ
ਕੋ ਮਨੁ ਲਾਜਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਕੋਰ ਕਟਾਛ ਬਿਲੋਕਨ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਬਿਨ ਦੀਨੇ ਹੀ ਦਾਮਨ ਸਦਾ ਬਿਕਾਇਯੈ ॥੪॥
ਨੈਨ ਹਰਿਨ ਸੇ ਸਜਾਮ ਬਿਸਿਖ ਜਾਨੁਕ ਬਢਿਯਾਰੇ ॥ ਸੁਭ ਸੁਹਾਗ ਤਨ ਭਰੇ ਚਾਰੁ ਸੋਭਿਤ ਕਜਰਾਰੇ ॥ ਕਮਲ ਹੇਰਿ
ਛਬਿ ਲਜੈ ਦਿਪਤ ਦਾਮਨਿ ਕੁਰਰਾਵੈ ॥ ਹੋ ਬਨ ਬਨ ਭ੍ਰਮੈ ਬਿਹੰਗ ਆਜੁ ਲਗਿ ਅੰਤ ਨ ਪਾਵੈ ॥੫॥ ਜਨੁਕ
ਪਖਰਿਯਾ ਤੁਰੈ ਜਨੁਕ ਜਮਧਰ ਸੀ ਸੋਹੈ ॥ ਖੜਗ ਬਾਢਿ ਜਨੁ ਧਰੇ ਪੁਹਪ ਨਰਗਿਸਿ ਤਟ ਕੋ ਹੈ ॥ ਜਨੁਕ ਰੈਨਿ ਕੇ
ਜਗੇ ਹੇਰਿ ਹਰਨਿਜੁ ਛਬਿ ਹਾਰੇ ॥ ਹੋ ਬਾਲਿ ਤਿਹਾਰੇ ਨੈਨ ਜਨੁਕ ਦੋਊ ਮਤਵਾਰੇ ॥੬॥ ਚੰਚਰੀਟ ਛਬਿ ਹੇਰਿ
ਭਏ ਅਬ ਲਗੇ ਦਿਵਾਨੇ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਅਬ ਲੌ ਬਨ ਬਸਤ ਬਹੁਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕੌ ਨ ਸਿਧਾਨੇ ॥ ਤਪਸਿਨ ਦੁਤਿ ਕੌ ਹੇਰਿ
ਜਟਨ ਕੋ ਜੂਟ ਛਕਾਯੋ ॥ ਹੋ ਭ੍ਰਮਤ ਪੰਖੇਰੂ ਗਗਨ ਪ੍ਰਭਾ ਕੋ ਪਾਰ ਨ ਪਾਯੋ ॥੭॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਬਿਧਾਤੈ ਜੋ
ਰਚ੍ਯੋ ॥ ਰੂਪ ਚਤੁਰ ਦਸ ਲੋਕਨ ਕੌ ਯਾ ਮੈਂ ਗਚ੍ਯੋ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਬਿਲੋਕੈ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਗਿਰੈ ਮੂਰਛਨਾ
ਖਾਇ ਧਰਨਿ ਪਰ ਆਇ ਕੈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਸਬਾਹੁ ਤਾ ਕੋ ਪਿਤਾ ਜਾ ਕੋ ਬੀਰਜ ਅਪਾਰ ॥ ਬਾਹੁਸਹਸ ਆਯੁਧ
ਧਰੇ ਜਨੁ ਦੂਜੋ ਕਰਤਾਰ ॥੯॥ ਛਿਤ ਕੇ ਜਿਤੇ ਛਿਤੇਸ ਸਭ ਬਡੇ ਛਤ੍ਰਿਯਨ ਘਾਇ ॥ ਬਿੱਪ੍ਰਨ ਕੌ ਦਛਿਨਾ ਦਈ
ਭੂਰਿ ਗਾਂਇ ਸੈ ਦਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾ ਕੋ ਖੰਡ ਡੰਡ ਨਿਤਿ ਭਰੈ ॥ ਤੇ ਸਿਵ ਕੀ ਪੂਜਾ ਨਿਤਿ ਕਰੈ ॥ ਏਕ

ਦਿਵਸ ਪਸੁਰਾਟ ਰਿਝਾਯੋ ॥ ਤੁਮਲ ਜੁੱਧ ਮਾਂਗ੍ਯੋ ਮੁਖ ਪਾਯੋ ॥੧੧॥ ਸਿਵ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਤੇਰੇ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਧਰਨਿ ਧੁਜਾ ਪਰੈਗੀ ਆਨਿ ॥ ਤੁਮਲ ਜੁੱਧ ਤਬ ਹੀ ਭਯੋ ਲੀਜੋ ਸਮਝਿ ਸੁਜਾਨਿ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੋਵਤ ਸੁਤਾ ਸੁਪਨ ਯੌ ਪਾਯੋ ॥ ਜਾਨੁਕ ਮੈਂਨ ਰੂਪ ਧਰਿ ਆਯੋ ॥ ਤਾਂਹਿ ਛੋਰਿ ਤਾ ਕੋ ਸੁਤ ਬਰਿਯੋ ॥ ਨਗਰ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਚਿਤਵਨ ਕਰਿਯੋ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਮਕ ਪਰੀ ਅਬਲਾ ਤਬੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਯਾ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ਪੁਲਕਿ ਪਸੀਜਤ ਤਨ ਭਯੋ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਭਯੋ ਅੰਗ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਿਯ ਪਿਯ ਉਠ ਅਬਲਾਹਿ ਉਚਰੀ ॥ ਛਿਤ ਗਿਰਿ ਗਈ ਦਾਂਤਨੀ ਪਰੀ ॥ ਤਬ ਸਖਿਯਨ ਤਿਹੱ ਲਯੋ ਉਚਾਈ ॥ ਰੇਖਾਚਿਤ੍ਰ ਕਥਾ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥੧੫॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਘੂਮਤ ਨੈਨ ਖੁਮਾਰੀ ਸੀ ਮਾਨਹੁ ਗੂੜ ਅਗੂੜ ਨ ਭੇਦ ਬਤਾਵੈ ॥ ਤਾਪ ਚੜੀ ਤਿਹ ਕੋ ਤਨ ਕੌ ਸਖੀ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਕਿਯੋ ਨ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਬੇਗਿ ਚਲੋ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਬੁਲਾਇਲਿਉ ਤੇਰੀ ਦਸਾ ਕਹਿ ਮੋਹਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਪੀਯ ਕੀ ਪੀਰ ਕਿ ਪੀਰ ਕਛੂ ਨਿਰਖੋ ਪਲ ਮੈਂ ਕਿ ਮਰ੍ਯੋ ਬਚਿ ਆਵੈ ॥੧੬॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬੋਲਤ ਹੋ ਮਤਵਾਰੇ ਜ੍ਯੋਂ ਮਾਨਨਿ ਡਾਰਤ ਆਂਖਿਨ ਤੇਂ ਜਲ ਜੈਹੈ ॥ ਘੋਰਿ ਹਲਾਹਲ ਆਜੁ ਪਿਯੈਂ ਨਹਿ ਕਾਂਸੀ ਬਿਖੈ ਕਰਵੱਤ੍ਰਹਿ ਲੈਹੈ ॥ ਜਾਨਤ ਹੌ ਗ੍ਰਿਹ ਛਾਡਿ ਸਖੀ ਸਭ ਹੀ ਪਟ ਫਾਰਿ ਅਤੀਤਨਿ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਲੇਹੁ ਬਿਲੋਕਿ ਪਯਾਰੀ ਕੋ ਆਨਨ ਊਖਕਲਾ ਮਰਿਗੇ ਦੁਖੁ ਪੈਹੈ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿਤਰੇਖਾ ਸੁਣਿ ਏ ਬਚਨ ਹਿਤੂ ਹੇਤ ਦੁਖ ਪਾਇ ॥ ਪਵਨ ਡਾਰਿ ਪਾਛੇ ਚਲੀ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚੀ ਜਾਇ ॥੧੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਾ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਜਬ ਹੀ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਹਿਤੂ ਹੇਤੁ ਗਿਰਿ ਪਰੀ ਧਰਨਿ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਯਾਹਿ ਸਖੀ ਜਿਹਿ ਬਿਧਿ ਸੌ ਪਿਯਹਿ ਮਿਲਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਜੌਨ ਸੁਪਨ ਯੈ ਲਹ੍ਯੋ ਵਹੈ ਲੈ ਆਇਯੈ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਕਲਾ ਧੌਲਹਰ ਉਸਾਰਿਸ ॥ ਚੌਦਹ ਭਵਨ ਤਹਾਂ ਲਿਖਿ ਡਾਰਿਸ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਤਿਹ ਠੌਰ ਬਨਾਏ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਸੁਹਾਏ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਜੇ ਤਹੱ ਸਭ ਲਿਖੇ ਬਨਾਇ ॥ ਰੋਹਣੇਹ ਪ੍ਰਦੁਮਨ ਸੁਤ ਹਰਿ ਆਦਿਕ ਜਦੁਰਾਇ ॥੨੧॥ ਚੌਦਹ ਪੁਰੀ ਬਣਾਇ ਕੈ ਤਾਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ਸਮੁਝਾਇ ॥ ਤੁਮਰੋ ਜਿਯਬ ਉਪਾਇ ਮੈਂ ਕਿਯੋ ਬਿਲੋਕਹੁ ਆਇ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੇਵ ਦਿਖਾਇ ਦੈਤ ਦਿਖਰਾਏ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਹਿਰਾਏ ॥ ਪੁਨਿ ਕੈਰਵ ਕੇ ਕੁਲਹਿ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਤਿਨਹਿ ਬਿਲੋਕਿ ਨ

ਤ੍ਰਿਯ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੌਦਹਿ ਪੁਰੀ ਬਿਲੋਕਿ ਕਰਿ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚੀ ਆਇ ॥ ਜਹੱ ਸਭ ਜਦੁ ਕੁਲ ਕੇ
ਸਹਿਤ ਸੋਭਿਤ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਰਾਇ ॥੨੪॥ ਪ੍ਰਥਮ ਲਾਗਿਲੀ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਪੁਨਿ ਨਿਰਖੇ ਜਦੁਰਾਇ ॥ ਹ੍ਵੈ ਪ੍ਰਸੰਨਯ
ਪਾਇਨ ਪਰੀ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਠਹਰਾਇ ॥੨੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਦੁਮਨ ਨਿਹਾਰਯੋ ਜਾਈ ॥ ਲਜਤ ਨਾਰਿ
ਨਾਰੀ ਨਿਹੁਰਾਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਪੂਤ ਬਿਲੋਕਯੋ ਜਬ ਹੀ ॥ ਮਿਟਿ ਗਯੋ ਸੋਕ ਦੇਹ ਕੋ ਸਭ ਹੀ ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧੰਨਯ
ਧੰਨਯ ਮੁਖ ਕਹਿ ਉਠੀ ਸਖਿਯਹਿ ਸੀਸ ਝੁਕਾਇ ॥ ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਭੀਤਰ ਲਹਿਯੋ ਸੋਈ ਦਯੋ ਦਿਖਾਇ ॥੨੭॥ ਚੌਦਹ
ਪੁਰੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ਪਿਯ ਕੋ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਖੈ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਲਿਖਯੋ ਸੋ ਮੈ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥੨੮॥
ਚੌਪਈ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਰੇਖ ਜਬ ਯੌ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਪਵਨ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਤਿਤ ਧਾਈ ॥ ਦ੍ਵਾਰਾਵਤੀ ਬਿਲੋਕਯੋ ਜਬ ਹੀ ॥
ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਦੂਰਿ ਭਯੋ ਸਭ ਹੀ ॥੨੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿਤ੍ਰਕਲਾ ਤਹ ਜਾਇ ਕੈ ਕਹੇ ਕੁਅਰ ਸੋ ਬੈਨ ॥ ਗਿਰਿ
ਬਾਸਿਨ ਬਿਰਹਨਿ ਭਈ ਨਿਰਖਿ ਤਿਹਾਰੇ ਨੈਨ ॥੩੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲਾਲ ਕਰੋ ਤਿਹ ਠੌਰ ਪਯਾਨੋ ॥ ਜੌਨ ਦੇਸ ਮੈਂ
ਤੁਮੈ ਬਖਾਨੋ ॥ ਚੜਿ ਬਿਵਾਨ ਮੈਂ ਤਹਾਂ ਸਿਧਰਿਯੈ ॥ ਧਾਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹਮਾਰੋ ਕਰਿਯੈ ॥੩੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਨਰੁਧ
ਸੁਨਿ ਐਸੇ ਬਚਨ ਤਹੱ ਤੇ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਸਹਰ ਬੇਸਹਰ ਕੇ ਬਿਖੈਂ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚਯੋ ਆਨਿ ॥੩੨॥ ਜੋ ਪਯਾਰੋ
ਚਿਤ ਮੈਂ ਬਸਯੋ ਤਾਂਹਿ ਮਿਲਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਜਿਯੈ ਦਾਸਨ ਦਾਸੀ ਹੋਇ ॥੩੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਹੌ ਤ
ਦਾਸੀ ਹੋਇ ਨੀਰ ਗਗਰੀ ਭਰਿ ਲਯਾਊਂ ॥ ਕਹੋ ਤ ਬੀਚ ਬਜਾਰ ਦਾਮ ਬਿਨੁ ਦੇਹ ਬਿਕਾਊਂ ॥ ਭ੍ਰਿਤਨ ਭ੍ਰਿਤਨੀ
ਹੋਇ ਕਹੌ ਕਾਰਜ ਸੋਊ ਕੈਹੌ ॥ ਹੋ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੈਂ ਸਖੀ ਆਜੁ ਸਾਜਨ ਕਹੱ ਪੈਹੌ ॥੩੪॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੈਂ ਸਖੀ
ਆਜੁ ਸਾਜਨ ਕੋ ਪਾਯੋ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਨਿ ਹਿਤੂ ਸੋਕ ਸਭ ਹੀ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਨਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਭੋਗ
ਭਾਵਤ ਮਨ ਕਰਿ ਹੌ ॥ ਹੋ ਪੁਰੀ ਚੌਦਹੂੰਨ ਮਾਂਝ ਚੀਨਿ ਸੁੰਦਰ ਪਤਿ ਬਰਿਹੌ ॥੩੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ
ਉਚਾਰਿ ਕਰਿ ਮਿਤਵਹਿ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗ ਕਿਯ ਮਨ ਭਾਵਤ ਲਪਟਾਇ ॥੩੬॥
ਚੌਪਈ ॥ ਆਸਨ ਚੌਰਾਸੀ ਹੂੰ ਲਏ ॥ ਚੁੰਬਨ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਦਏ ॥ ਅਤਿ ਰਤਿ ਕਰਤ ਰੈਨਿ ਬੀਤਾਈ ॥ ਊਖਾ
ਕਾਲ ਪਹੂੰਚਯੋ ਆਈ ॥੩੭॥ ਭੋਰ ਭਈ ਘਰ ਮੀਤਹਿ ਰਾਖਯੋ ॥ ਬਾਣਾਸੁਰ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟਿ ਨ ਭਾਖਯੋ ॥ ਤਬ ਲੌ

ਧੁਜਾ ਬਧੀ ਗਿਰਿ ਗਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਅਤਿ ਭਈ ॥੩੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਲੈ ਸੂਰਾ ਸਭੈ ਬੁਲਾਇ ॥ ਸਿਵ ਕੋ ਬਚਲ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚਯੋ ਆਇ ॥੩੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਰ ਅਨੀ ਰਾਜਾ ਇਤ ਆਯੋ ॥ ਉਤ ਇਨ ਮਿਲਿ ਕੈ ਕੇਲ ਮਚਾਯੋ ॥ ਚੌਰਾਸਿਨ ਆਸਨ ਕਹ ਲੇਹੀਂ ॥ ਹਸਿ ਹਸਿ ਦੋਊ ਅਲਿੰਗਨ ਦੇਹੀਂ ॥੪੦॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਦੁਹਿਤਾ ਲਖਿ ਪਾਈ ॥ ਜਾਗਯੋ ਕ੍ਰੋਧ ਨ੍ਰਿਪਨ ਕੇ ਰਾਈ ॥ ਅਬ ਹੀ ਇਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਗਹਿ ਲੈ ਹੈਂ ॥ ਮਾਰਿ ਕੂਟਿ ਜਮਲੋਕ ਪਠੈਹੈਂ ॥੪੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਊਖਾ ਨਿਜੁ ਪਿਤੁ ਕੋ ਨਿਰਖਿ ਨੈਨ ਰਹੀ ਨਿਹੁਰਾਇ ॥ ਕਰਿਯੈ ਕਛੂ ਉਪਾਇ ਅਬ ਲੀਜੈ ਮੀਤ ਬਚਾਇ ॥੪੨॥ ਉਠਿ ਅਨਰੁਧ ਠਾਢੋ ਭਯੋ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਲੈ ਹਾਥ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਭਟ ਝਟਪਟ ਕਟੇ ਅਮਿੱਤ ਬਿਕਟ ਬਲ ਸਾਥ ॥੪੩॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਪਰਯੋ ਲੋਹ ਗਾੜੋ ਮਹਾਂ ਜੁੱਧ ਮੱਚਯੋ ॥ ਲਏ ਪਾਰਬਤੀ ਪਾਰਬਤੀਨਾਥ ਨੱਚਯੋ ॥ ਗਹੇ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਸਭੈ ਸੂਰ ਧਾਏ ॥ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਕੈ ਤੁੰਦ ਬਾਜੀ ਨਚਾਏ ॥੪੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੇਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਨਿਬਲ ਤਹ ਕੀਨੇ ॥ ਜੀਤਿ ਜੀਤਿ ਕੇਤੇ ਰਿਪੁ ਲੀਨੇ ॥ ਕੇਤੇ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਾਨਨ ਭਟ ਭਏ ॥ ਰਹਿ ਰਹਿ ਸਸਤ੍ਰ ਹਾਥ ਹੀ ਗਏ ॥੪੫॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਕਰੀ ਕ੍ਰੋਰਿ ਮਾਰੇ ਰਥੀ ਕੋਟਿ ਕੂਟੇ ॥ ਕਿਤੇ ਸ੍ਵਾਰ ਘਾਏ ਫਿਰੈਂ ਬਾਜ ਛੂਟੇ ॥ ਕਿਤੇ ਛੱਤ੍ਰ ਛੇਕੇ ਕਿਤੇ ਛੱਤ੍ਰ ਤੋਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਬਾਂਧਿ ਲੀਨੇ ਕਿਤੇ ਛੈਲ ਛੋਰੇ ॥੪੬॥ ਕਿਤੇ ਭੀਰ ਭਾਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਪਿ ਢੂਕੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰਿ ਕੂਕੇ ॥ ਲਏ ਬਾਹੁ ਸਾਹੰਸ੍ਰ ਸੌ ਸਸਤ੍ਰ ਭਾਰੇ ॥ ਚਲਯੋ ਕੋਪਿ ਕੈ ਰਾਜ ਬਾਜੇ ਨਗਾਰੇ ॥੪੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁੱਧ ਭਯੋ ਕਹ ਲੌ ਗਨੋ ਇਤੀ ਨ ਆਵਤ ਸੁੱਧਿ ॥ ਘਾਇਨ ਕੈ ਘਾਇਲ ਭਏ ਬਾਂਧਿ ਲਯੋ ਅਨਰੁੱਧ ॥੪੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਊਖਾ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਲੀਨੇ ਮੋਰ ਬਾਂਧਿ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਤਬ ਰੇਖਾ ਕਹ ਬੋਲਿ ਪਠਾਇਸ ॥ ਨਗਰ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਬਹੁਰਿ ਪਠਾਇਸ ॥੪੯॥ ਚਲੀ ਚਲੀ ਜੈਯਹੁ ਤੁਮ ਤਹਾਂ ॥ ਬੈਠੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸ੍ਯਾਮ ਘਨ ਜਹਾਂ ॥ ਦੈ ਪਤਿਯਾ ਪਾਇਨ ਪਰਿ ਰਹਿਯਹੁ ॥ ਹਮਰੀ ਕਥਾ ਛੋਰਿ ਤੇਂ ਕਹਿਯਹੁ ॥੫੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਹਮਾਰੀ ਰੱਛਾ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਯਾ ਸੰਕਟ ਕੋ ਕਾਟਿ ਆਇ ਕਰਿ ਦੀਜਿਯੈ ॥ ਪਰਯੋ ਬੰਦ ਤੇ ਪੌਤ੍ਰਹਿ ਅਬੈ ਛੁਰਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਤਬ ਆਪਨ ਕਹੱ ਦੀਨੁਧਰੱਨ ਕਹਾਇਯੈ ॥੫੧॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਕੀ ਕੋ ਮਾਰਿ ਬਹੁਰਿ ਬਗੁਲਾਸੁਰ ਮਾਰਯੋ ॥ ਸਕਟਾਸੁਰ ਕੇਸਿਯਹਿ

ਕੇਸ ਗਹਿ ਕੰਸ ਪਛਾਰਯੋ ॥ ਆਘਾਸੁਰ ਤ੍ਰਿਣਵਰਤ ਮੁਸਟ ਚੰਡੂਰ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਹੋ ਲੀਜੈ ਹਮੈ ਬਚਾਇ ਸਕਲ ਹਮ ਸਰਨਿ ਤਿਹਾਰੇ ॥੫੨॥ ਮਧੁ ਕੌ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੰਘਾਰਿ ਬਹੁਰਿ ਮੁਰ ਮਰਦਨ ਕੀਨੋ ॥ ਦਾਵਾਨਲ ਤੇ ਰਾਖਿ ਸਕਲ ਗੋਪਨ ਕੌ ਲੀਨੋ ॥ ਮਹਾ ਕੋਪਿ ਕਰਿ ਇੰਦ੍ਰ ਜਬੈ ਬਰਖਾ ਬਰਖਾਈ ॥ ਹੋ ਤਿਸੀ ਠੌਰ ਤੁਮ ਆਨ ਭਏ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਸਹਾਈ ॥੫੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਹੱ ਸਾਧਨ ਸੰਕਟ ਬਨੈ ਤਹ ਤਹ ਲਏ ਬਚਾਇ ॥ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਸੰਕਟ ਬਨ੍ਯੋ ਕੀਜੈ ਆਨਿ ਸਹਾਇ ॥੫੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਚਿੱਤ੍ਰਕਲਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਦੀਨ ਹ੍ਵੈ ਜਬ ਕਹੀ ॥ ਤਾ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸਮਸਤ ਚਿੱਤ ਜਦੁਪਤਿ ਲਹੀ ॥ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਗਰੁੜ ਅਰੂੜ ਪਹੂੰਚੇ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਿਕਟ ਸੁਭਟ ਚਟਪਟ ਕਟਿ ਦਏ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥੫੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭੀਰਿ ਪਰੇਂ ਭਾਜੇ ਭਟ ਭਾਰੇ ॥ ਜਾਇ ਰਾਵ ਪੈ ਬਹੁਰਿ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਬੈਠਯੋ ਕਹਾ ਦੈਵ ਕੇ ਘਾਏ ॥ ਚੜ੍ਹੇ ਗਰੁੜ ਗਰੁੜਧ੍ਵਜ ਆਏ ॥੫੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਕੈ ਰਾਜਾ ਤਬੈ ਰਨ ਚੜਿ ਚਲ੍ਯੋ ਰਿਸਾਤ ॥ ਬਾਂਧਿ ਬਢਾਰੀ ਉਮਗਯੋ ਕੌਚਨ ਪਹਿਰ੍ਯੋ ਗਾਤ ॥੫੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਰੈ ਸੈਨ ਜਾਤ ਭਯੋ ਤਹਾਂ ॥ ਗਾਜਤ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਿੰਘ ਜੂ ਜਹਾਂ ॥ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਕਰਿ ਕੋਪ ਚਲਾਏ ॥ ਕਾਟਿ ਸਜਾਮ ਸਭ ਭੂਮਿ ਗਿਰਾਏ ॥੫੮॥ ਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਸਹੱਸ੍ਰ ਹੀ ਭੁਜਾਨ ਮੈ ਸਹੱਸ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਲੈ ॥ ਹਠ੍ਯੋ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ਹਠੀ ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਪਾਨ ਲੈ ॥ ਬਧੇ ਰਥੀ ਮਹਾਂ ਰਥੀ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਬਾਨ ਮਾਰਿ ਕੈ ॥ ਦਏ ਪਠਾਇ ਸੂਰਗ ਸੂਰ ਕੋਪ ਕੌ ਸਭਾਰਿ ਕੈ ॥੫੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਹੁ ਸਾਇਕ ਜਦੁਪਤਿ ਕੌ ਮਾਰੇ ॥ ਬਹੁ ਬਾਨਨ ਸੌਂ ਗਰੜੁ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ॥ ਬਹੁ ਸੂਲਨ ਸੌਂ ਰਥੀ ਪਰੋਏ ॥ ਲਗੇ ਸੁਭਟ ਸੈਹਥਿਯਨ ਸੋਏ ॥੬੦॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਸਸਤ੍ਰਾਸਤ੍ਰ ਕੀਨੋ ॥ ਬਾਣਾਸੁਰਹਿ ਬਾਨ ਬਹੁ ਮਾਰੇ ॥ ਬੇਧਿ ਬਰਮ ਧਨੁ ਚਰਮ ਸਿਧਾਰੇ ॥੬੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਜੀ ਬਾਨ ਚਲਾਏ ਕੋਪ ਕਰਿ ॥ ਬਾਣਾਸੁਰ ਕੇ ਚਰਮ ਬਰਮ ਸਰਬਾਸਤ੍ਰ ਹਰਿ ॥ ਸੂਤ ਮਾਰਿ ਹੈ ਚਾਰੋ ਦਏ ਗਿਰਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਰਥੀ ਮਹਾਂ ਰਥ ਅਤਿ ਰਥਿਯਨ ਕੋ ਘਾਇ ਕੈ ॥੬੨॥ ਚਮਕਿ ਠਾਢ ਭੂਅ ਭਯੋ ਆਯੁਧਨ ਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਗਰੁੜ ਗਰੁੜ ਨਾਯਕ ਕੋ ਬਿਸਿਖ ਪ੍ਰਹਾਰਿ ਕੈ ॥ ਸਾਤ ਸਾਤਕਹਿ ਆਠ ਅਰਜਨਹਿ ਮਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਕੋਟਿ ਕਰੀ ਕੁਕਰਾਇ ਹਨੇ ਰਿਸਿ ਧਾਰਿ ਕਰਿ ॥੬੩॥ ਕੋਪ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੇ ਜਗ੍ਯੋ ਧੁਜਾ ਕਾਟਤ ਭਯੋ ॥

ਛਿਪ੍ਰਛਟਾ ਕਰ ਛੱਤ੍ਰ ਛਿਤਹਿ ਡਾਰਤ ਭਯੋ ॥ ਚਰਮ ਬਰਮ ਰਿਪੁ ਚਰਮ ਕੋਪ ਕਰਿ ਕਾਟਿਯੋ ॥ ਹੋ ਰਥ ਰਥਿਯਨ ਰਨ ਭੀਤਰ ਤਿਲ ਤਿਲ ਬਾਂਟਿਯੋ ॥੬੪॥ ਬਡੇ ਦੁਬਿਹਯਾ ਮਾਰੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥ ਤਿਲ ਤਿਲ ਪ੍ਰਾਇ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ਰਥਿਯਨ ਘਾਇ ਕੈ ॥ ਛੈਲ ਚਿਕਨਿਯਾ ਕਾਟੇ ਭੁਜਾ ਸਹੱਸ੍ਰ ਹਰ ॥ ਹੋ ਤਵ ਸਿਵ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ਸੁ ਭਗਤ ਬਿਚਾਰਿ ਕਰਿ ॥੬੫॥ ਬੀਸ ਬਾਨ ਬਿਸੁਇਸ ਕਹਿ ਬ੍ਰਿਜ ਪਤਿ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਾਨ ਬੱਤੀਸ ਸੁ ਵਾਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰਿਯੋ ॥ ਨਿਰਖਿ ਜੁੱਧ ਕੋ ਜੱਛ ਰਹੇ ਚਿਤ ਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਦੇਵ ਰਹੇ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥੬੬॥ ਰੁਦ੍ਰ ਕ੍ਰੁਧ ਅਤਿ ਭਯੋ ਤਪਤ ਤਪ ਛੋਰਿਯੋ ॥ ਸੀਤ ਤਾਪ ਤਜਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਬਕੱਤ੍ਰ ਤਿਹ ਮੋਰਿਯੋ ॥ ਐਸ ਗੌਰਿ ਸੌ ਗਾਹ ਗਨਨ ਸਰ ਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤੁਮਲ ਜੁੱਧ ਕਰਿ ਲੀਨੋ ਖੇਤ ਛਿਨਾਇ ਕੈ ॥੬੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੀਤਿ ਸੱਤ੍ਰ ਨਿਜੁ ਪੌਤ੍ਰ ਕੀ ਕੀਨੀ ਬੰਦਿ ਖਲਾਸ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਜਨ ਬਜੇ ਹਰਖੇ ਸੁਨਿ ਸੁਰ ਬਜਾਸ ॥੬੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਆਨਰੁੱਧ ਕੌ ਊਖਾ ਦਈ ਬਿਵਾਹਿ ਕੈ ॥ ਗਾੜ੍ਹੇ ਗੜ੍ਹਵਾਰਨ ਗੜ੍ਹ ਗਜਿਯਨ ਗਾਹਿ ਕੈ ॥ ਹਠੇ ਹਠੀਲਨ ਜੀਤਿ ਚਲੇ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਦੰਤ ਬਕੱਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਗ ਬਨਯੋ ਰਨ ਆਇ ਕੈ ॥੬੯॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਉਤੈ ਦੰਤਬਕੱਤ੍ਰਾ ਇਤੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੂਰੋ ॥ ਹਟੈ ਨ ਹਠੀਲੋ ਮਹਾਂ ਜੁੱਧ ਪੂਰੋ ॥ ਲਏ ਸੂਲ ਸੈਥੀ ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਰਾਜੈ ॥ ਲਖੇ ਦਿਤਯ ਆਦਿਤਯ ਕੋ ਦ੍ਰਪੁ ਭਾਜੈ ॥੭੦॥ ਤਬੈ ਛਾਡਿ ਕੈ ਚੱਕ੍ਰ ਦੀਨੋ ਕਨਾਈ ॥ ਬਹੀ ਦੈਤ ਕੀ ਨਾਰਿ ਮੈ ਧਾਰਿ ਜਾਈ ॥ ਗਿਰਯੋ ਝੂਮਿ ਕੈ ਭੂਮਿ ਮੈਂ ਕੋਪਿ ਕੂਟਯੋ ॥ ਮਨੋ ਮੇਰੁ ਕੋ ਸਾਤਵੋ ਸ੍ਰਿੰਗ ਟੂਟਯੋ ॥੭੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਨਿ ਅਰਿ ਦ੍ਵਾਰਾਵਤੀ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਬਜੇ ਨਗਾਰੇ ॥ ਪਾਠੇ ਤਰੁਨ ਪਖਰਿਯਾ ਪਰਖੇ ॥ ਸੁਰ ਸਭ ਪੁਹਪ ਗਗਨ ਤੇ ਬਰਖੇ ॥੭੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਹੂ ਛੈ ਬਾਨਾਸੁਰ ਕਰਿ ਦੰਤਬਕੱਤ੍ਰਹਿ ਘਾਇ ॥ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸੋਦਰਿ ਜੀਤਿ ਸਿਵ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਜਦੁਰਾਇ ॥੭੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਬਿਆਲੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੨॥੨੮੭੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜਮਤੀ ਰਾਨੀ ਰਹੈ ਉੱਤਰ ਦੇਸ ਅਪਾਰ ॥ ਗੜ੍ਹਿ ਬਿਧ ਨੈ ਤਾਂ ਸੀ ਬਧੂ ਔਰ ਨ ਸਕਯੋ ਸਵਾਰ ॥੧॥ ਬਿਭ੍ਰਮਦੇਵ ਬਡੋ ਬਲੀ ਤਾ ਕੋ ਰਹੈ ਨਰੇਸ ॥ ਤਾ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਲਗਿ ਮਨਿਯਤ ਚਾਰੋ ਦੇਸ ॥੨॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਥ

ਜੋਗੀ ਤਹਾਂ ਜਾ ਸਮ ਰੂਪ ਨ ਔਰ ॥ ਲਖਿ ਅਬਲਾ ਭੂ ਪਰ ਗਿਰੈਂ ਭਈ ਮੂਰਛਨਾ ਠੌਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੋਲਿ ਲਯੋ ਰਾਨੀ ਜੋਗਿਸਬਰ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰਿ ॥ ਪੁਨਿ ਤਾਂਹੀ ਆਸਨ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥ ਰੈਨਿ ਭਈ ਤਬ ਬਹੁਰਿ ਮੰਗਾਯੋ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੂਧਰ ਸਿੰਘ ਤਹਾਂ ਹੁਤੋ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ ਇਕ ਰਾਜ ॥ ਸਾਜ ਬਾਜ ਭੀਤਰ ਕਿਧੌ ਬਿਸਕਰਮਾ ਤੇ ਬਾਜ ॥੫॥ ਰਾਜ ਨਿਰਖਿ ਸੁੰਦਰ ਘਨੋ ਰਾਨੀ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੌ ਕਰਯੋ ਪੁਨਿ ਯੌ ਕਹਯੋ ਬਨਾਇ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਨਿ ਹੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਜ ਕਾਜ ਮੁਰ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਕਛੁ ਧਨ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ ਹਮਾਰੋ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਖੋਦਿ ਭੂਮਿ ਤਰ ਮੰਡਪ ਏਕ ਬਨਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਮੰਡਪ ਲਖਯੋ ਨ ਜਾਇ ਭੂਮਿ ਲਹਿ ਜਾਇਯੈ ॥੭॥ ਤਬ ਤਿਨ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ ਅਮਿਤ ਧਨ ਕੋ ਲਿਯੋ ॥ ਖੋਦਿ ਭੂਮਿ ਕੇ ਤਰੇ ਬਨਾਵਤ ਮਟ ਭਯੋ ॥ ਕੈਸੋਈ ਸਜਾਨੋ ਲਖੈ ਨ ਦੇਵਲ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਔਰ ਭੂਮਿ ਸੀ ਸੋ ਭੂਅ ਚਿੱਤ ਮੈ ਲਜਾਇਯੈ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜਹਿ ਰਾਨੀ ਰੋਜ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਕੇਲ ਕਮਾਵੈ ॥ ਅਤਿ ਸਨੇਹ ਤਾ ਸੌ ਉਪਜਾਯੋ ॥ ਜਨੁਕ ਸਾਤ ਫੇਰਨ ਕੋ ਪਾਯੋ ॥੯॥ ਕੇਲ ਕਮਾਇ ਰਾਜ ਜਬ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਜੋਗਿਯਹਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਮਾਨੈ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਭੇਦ ਨਹਿ ਜਾਨੈ ॥੧੦॥ ਕਾਮ ਅਧਿਕ ਦਿਨ ਰਾਜ ਸੰਤਾਯੋ ॥ ਬਿਨੁ ਬੋਲੇ ਰਾਨੀ ਕੇ ਆਯੋ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਸੋ ਤ੍ਰਿਯ ਲਖਿ ਪਾਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕੋਪ ਜਗਯੋ ਜਿਯ ਆਈ ॥੧੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਰਾਨੀ ਤਿਹ ਲਖਯੋ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਬਾਂਧਿ ਰਸਰਿਯਨ ਲਿਯੋ ਸੁ ਦਿਯੋ ਜਰਾਇ ਕੈ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਥ ਕੇ ਸਾਥ ਕਹਯੋ ਯੌ ਜਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਜੋ ਮੈ ਕਹੌ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸੁ ਕਰਿਯੈ ਨਾਥ ਬਰ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਗੇ ਤਵ ਧਰਿਹੌ ॥ ਮੁੰਦ੍ਰਿਤ ਮਠ ਕੋ ਦ੍ਵਾਰਨਿ ਕਰਿਹੌ ॥ ਖੋਦਿ ਭੂਮਿ ਇਕ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖੈਹੌ ॥ ਤਵ ਚਰਨਨ ਤਰ ਰਾਵ ਝੁਕੈਹੌ ॥੧੩॥ ਯੌ ਕਹਿ ਮੂੰਦਿ ਦੁਆਰਨ ਲਿਯੋ ॥ ਆਗੇ ਢੇਰ ਭਸਮ ਤਿਹ ਕਿਯੋ ॥ ਆਪੁ ਰਾਵ ਸੌ ਜਾਇ ਜਤਾਯੋ ॥ ਸੋਵਤ ਸਮੈ ਸੁਪਨ ਮੈ ਪਾਯੋ ॥੧੪॥ ਇਕ ਜੋਗੀ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਲਹਯੋ ॥ ਤਿਹ ਮੋ ਸੋ ਐਸੇ ਜਨੁ ਕਹਯੋ ॥ ਖੋਦਿ ਭੂਮਿ ਤੁਮ ਮੋਹਿ ਨਿਕਾਰੋ ॥ ਹ੍ਵੈਹੈ ਬਡੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤਿਹਾਰੋ ॥੧੫॥ ਭੂਧਰ ਰਾਜ ਖੋਦਬੇ ਲਾਯੋ ॥ ਮੈ ਤੁਮ ਸੋ ਯੌ ਆਨਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤੁਮਹੂੰ ਚਲੋ ਸੰਗ ਹ੍ਵੈ ਤਹਾਂ ॥ ਕਹਾਂ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਹ੍ਵੈਹੈ ਧੌ ਉਹਾਂ ॥੧੬॥ ਯੌ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਗ ਲੈ ਆਈ ॥ ਭੂਅ ਖੋਦਨ ਤ੍ਰਿਯ ਦਯੋ ਲਗਾਈ ॥

ਮੰਡਪ ਤਹਾਂ ਏਕ ਜਬ ਲਹਿਯੋ ॥ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਪਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਸੌਂ ਕਹਿਯੋ ॥੧੭॥ ਜੋਗੀ ਨਿਰਖਿ ਸਖੀ ਭਜਿ ਆਈ ॥ ਦੌਰਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਚਰਨਨ ਲਪਟਾਈ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁ ਜਬ ਖੋਲਤ ਦ੍ਰਿਗ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਰਾਜ ਭਸਮ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥੧੮॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁਨਹੌ ਰਾਵ ਪ੍ਰਾਨ ਤੇਂ ਪ੍ਯਾਰੇ ॥ ਮੋ ਕੋ ਜਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਤਹੱ ਦੀਜੈ ॥ ਬਹੁਰੋਂ ਆਪੁ ਪਯਾਨੋ ਕੀਜੈ ॥੧੯॥ ਯੌਂ ਕਹਿ ਕੈ ਅਬਲਾ ਤਹੱ ਗਈ ॥ ਤਾ ਸੌਂ ਕੇਲ ਕਮਾਵਤ ਭਈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਤਹ ਲ੍ਯਾਈ ॥ ਜੋਗੀ ਕੀ ਝਾਂਈ ਦਿਖਰਾਈ ॥੨੦॥ ਤਬ ਜੋਗੀ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਬਹਤ ਜਾਨਵੀ ਅਬਿ ਲਗਿ ਥਾਰੇ ॥ ਤਾ ਕੋ ਹਮ ਕੋ ਨੀਰ ਦਿਖਰਿਯੈ ॥ ਹਮਰੋ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਨ ਕਰਿਯੈ ॥੨੧॥ ਜਬ ਰਾਜੈ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਭਰਿ ਗਾਗਰਿ ਗੰਗਾ ਜਲ ਲ੍ਯਾਯੋ ॥ ਆਇਸੁ ਨੀਰ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ਜਬ ਹੀ ॥ ਐਸੋ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ਤਬ ਹੀ ॥੨੨॥ ਨਿਜੁ ਤੂੰਬਾ ਤੇ ਦੂਧ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਗੰਗੋਦਕ ਤਹਿ ਕੋ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਜਾਨਵੀ ਕੋ ਕਾ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਪੈ ਥੋ ਅਬ ਜਲ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥੨੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤਿਜੁਗ ਕੇ ਜੁਗ ਮੈ ਹਮੋ ਯਾ ਮੈ ਕਿਯੋ ਨਿਵਾਸ ॥ ਅਬ ਬਰਤਤ ਜੁਗ ਕੌਨ ਸੋ ਸੋ ਤੁਮ ਕਹਹੁ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਤਿਜੁਗ ਬੀਤੇ ਤ੍ਰੇਤਾ ਭਯੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਦ੍ਵਾਪਰ ਬਰਤਯੋ ॥ ਤਬ ਤੇ ਸੁਨੁ ਕਲਜੁਗ ਅਬ ਆਯੋ ॥ ਸੋ ਤੁਹਿ ਕਹ ਹਮ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਯੋ ॥੨੫॥ ਕਲਜੁਗ ਨਾਮ ਜਬੈ ਸੁਨਿ ਲਯੋ ॥ ਹਾ ਹਾ ਸਬਦ ਉਚਾਰਤ ਭਯੋ ॥ ਤਿਹਿ ਮੁਹਿ ਬਾਤ ਲਗਨ ਨਹਿ ਦੀਜੈ ॥ ਬਹੁਰੋ ਮੂੰਦਿ ਦੁਆਰਨ ਲੀਜੈ ॥੨੬॥ ਰਾਨੀ ਬਾਚ ॥ ਮੈ ਸੇਵਾ ਤੁਮਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਿਹੋਂ ॥ ਏਕ ਪਾਇ ਠਾਢੀ ਜਲ ਭਰਿਹੋਂ ॥ ਮੂੰਦਿਨ ਦ੍ਵਾਰਨ ਕੋ ਕ੍ਯੋ ਲੀਜੈ ॥ ਹਮ ਪਰ ਨਾਥ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਕੀਜੈ ॥੨੭॥ ਪੁਨਿ ਰਾਜੈ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੋ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਮੈ ਦਾਸ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਯਹ ਰਾਨੀ ਸੇਵਾ ਗਹੱ ਲੀਜੈ ॥ ਮੋ ਪਰ ਨਾਥ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕੀਜੈ ॥੨੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੇਵਾ ਕਹੱ ਰਾਨੀ ਦਈ ਯੌ ਰਾਜੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਦ੍ਵਾਰਨ ਮੂੰਦਿਨ ਨਾ ਦਯੋ ਰਹ੍ਯੋ ਚਰਨ ਲਪਟਾਇ ॥੨੯॥ ਮੂੜ ਰਾਵ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਭਯੋ ਸਕ੍ਯੋ ਨ ਛਲ ਕਛੁ ਪਾਇ ॥ ਸੇਵਾ ਕੋ ਰਾਨੀ ਦਈ ਤਾਹਿ ਸਿਧ ਠਹਰਾਇ ॥੩੦॥ ਰਾਜ ਮਾਰਿ ਰਾਜਾ ਛਲ੍ਯੋ ਰਤਿ ਜੋਗੀ ਸੋ ਕੀਨ ॥ ਅਤਭੁਤ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਯਾਨ ਕੇ ਸਕਤ ਨ ਕੋਊ ਚੀਨ ॥੩੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤੇਤਾਲੀਸਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੩॥੨੯੦੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਕਾਨੇਰ ਰਾਵ ਇਕ ਭਾਰੋ ॥ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਭੀਤਰ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਵਤੀਸਿੰਗਾਰ ਰਾਵ ਕੀ ਰਾਨੀ ॥ ਸੁੰਦਰਿ ਭਵਨ ਚੌਦਹੂੰ ਜਾਨੀ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਹਾ ਰਾਇ ਮਹਤਾਬ ਸੁਦਾਗਰ ਆਇਯੋ ॥ ਲਖਿ ਰਾਨੀ ਕੋ ਰੂਪ ਹਿਯੋ ਲਲਚਾਇਯੋ ॥ ਭੇਜਿ ਸਹਚਰੀ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮਨ ਮਾਨਤ ਰਤਿ ਕਰੀ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਰਾਨੀ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਜਾਨਤ ਰੈਨਿ ਅੰਤ ਜਬ ਆਈ ॥ ਤਾਂਹਿ ਦੇਤ ਨਿਜੁ ਧਾਮ ਪਠਾਈ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਭਲੀ ਮਤਾਹ ਸੁਦਾਗਰ ਲਜਾਵਈ ॥ ਰਾਨੀ ਤਾ ਕੌ ਪਾਇ ਘਨੋ ਸੁਖ ਪਾਵਈ ॥ ਅਤਿ ਧਨ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ ਦੇਤ ਤਹਿ ਨਿਤਯਪ੍ਰਤਿ ॥ ਹੋ ਬਸਯੋ ਰਹਤ ਅਬਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਿੱਤਯ ਚਿੱਤ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਜਬੈ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਾਨੀ ਡਰਪਾਈ ॥ ਯਾ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਅਬ ਹੀ ਹਨਿ ਦੈਹੋਂ ॥ ਖੋਦਿ ਭੂਮਿ ਕੇ ਬਿਖੈ ਗਡੈਹੋਂ ॥੫॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤੌਨ ਜਾਰ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਕਹਯੋ ਸੰਗ ਮੁਹਿ ਲੀਜੈ ॥ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਪਯਾਨੋ ਕੀਜੈ ॥੬॥ ਮੰਦਿਰ ਏਕ ਉਜਾਰਿ ਬਨਾਯੋ ॥ ਦੋ ਦ੍ਵਾਰਨ ਤਾ ਮੈ ਰਖਵਾਯੋ ॥ ਹਮ ਖੋਜਤ ਇਹ ਮਗ ਜੋ ਐਹੈਂ ॥ ਦੂਜੇ ਦ੍ਵਾਰ ਨਿਕਸਿ ਹਮ ਜੈਹੈਂ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਏਕ ਸਾਂਢਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਲਈ ਮੰਗਾਇ ਕੈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਭਏ ਸ੍ਵਾਰ ਦੋਊ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਤੌਨ ਮਹਲ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਕੇਲ ਕਰੇ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕਰਿ ॥੮॥ ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਯ ਭਜੀ ਚੜ੍ਯੋ ਰਿਸਿ ਖਾਇ ਕੈ ॥ ਸਾਥੀ ਲੀਨੋ ਸੰਗ ਨ ਕੋਊ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਲੈ ਪਾਇਨ ਕੇ ਖੋਜ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਵਾ ਮੰਦਿਰ ਕੇ ਮਾਝ ਧਸ੍ਯੋ ਕੁਰਰਾਇ ਕਰਿ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਥਕਿ ਸਾਂਢਿਨ ਤਿਨ ਕੀ ਗਈ ਤਹਾਂ ਜੁ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ॥ ਅਥਕ ਊਂਟਨੀ ਰਾਵ ਚੜ੍ਹਿ ਤਹਾਂ ਪਹੂੰਚ੍ਯੋ ਆਇ ॥੧੦॥ ਉਤਰਿ ਸਾਂਢਿ ਤੇ ਰਾਵ ਤਬ ਤਹਾਂ ਚੜ੍ਯੋ ਰਿਸਿ ਖਾਇ ॥ ਇਨ ਦੁਹੂੰਅਨ ਗਹਿ ਜਮ ਸਦਨ ਦੈਹੋਂ ਅਬੈ ਪਠਾਇ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਮਾਰਗ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਚੜਿ ਗਏ ॥ ਦੁਤਿਯ ਮਾਰਗੁ ਉਤਰਤ ਤੇ ਭਏ ॥ ਅਥਕ ਸਾਂਢਨੀ ਪਰ ਚੜ੍ਹਿ ਬੈਠੇ ॥ ਰਾਨੀ ਸਹਿਤ ਸੁ ਜਾਰ ਇਕੈਠੇ ॥੧੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਥਕ ਸਾਂਢਿ ਚੜਿ ਬੈਠੇ ਦਈ ਧਵਾਇ ਕੈ ॥ ਪਵਨ ਬੇਗਿ ਜਯੋਂ ਚਲੀ ਮਿਲੈ ਕੋ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਉਤਰਿ ਰਾਵ ਕਾ ਦੇਖੈ ਦਿਸਟਿ ਪਸਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਉਤਿਮ ਸਾਂਢਿਨ ਹਰੀ

ਮੱਧਿਮਹਿ ਮਾਰ ਕੈ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਪਜਾਦੋ ਰਹਿ ਗਯੋ ॥ ਪਹੁਚਤ ਤਿਨੈ ਨ ਕਯੋ ਹੂੰ ਪਯੋ ॥ ਛਲ ਬਲ ਸਭ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਹਾਰਯੋ ॥ ਲੈ ਰਾਨੀ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਰ ਪਧਾਰਯੋ ॥੧੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦੁਹੂੰ ਹਾਥ ਨਿਜੁ ਮੂੰਡ ਛਾਰ ਡਾਰਤ ਭਯੋ ॥ ਜਨੁਕ ਰਾਹ ਮੈ ਲੂਟਿ ਕਿਨੂ ਤਾ ਕੌ ਲਯੋ ॥ ਗਿਰਯੋ ਝੂਮਿ ਕੈ ਭੂਮਿ ਅਧਿਕ ਮੁਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬੂਡਿ ਨਦੀ ਮਹਿ ਮਰਯੋ ਅਧਿਕ ਬਿਖ ਖਾਇ ਕੈ ॥੧੫॥ ਲੈ ਰਾਨੀ ਕੋ ਜਾਰ ਜਬੈ ਗ੍ਰਿਹ ਆਇਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌਂ ਦਰਬੁ ਦਿਜਾਨੁ ਲੁਟਾਇਯੋ ॥ ਜੌ ਐਸੀ ਅਬਲਾ ਕੌ ਛਲ ਸੌ ਪਾਇਯੇ ॥ ਹੋ ਬਿਨੁ ਦਾਮਨ ਤਿਹ ਦਏ ਹਾਥ ਬਿਕਿ ਜਾਇਯੈ ॥੧੬॥ ਛਲ ਅਬਲਾ ਛੈਲਨ ਕੋ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਿਯੈ ॥ ਲਹਯੋ ਨ ਜਾ ਕੌ ਜਾਇ ਸੁ ਕੈਸ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਛਿਦ੍ਰ ਇਨ ਕੇ ਛਲ ਕੌ ਲਖਿ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਸਮੁਝਿ ਚਿੱਤ ਚੁਪ ਰਹੋ ਨ ਕਿਸੂ ਬਤਾਇਯੈ ॥੧੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਆਲੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੪॥੨੯੧੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹਰ ਸਿਪਾਹਾ ਕੈ ਬਿਖੈ ਭਾਗਵਤੀ ਤ੍ਰਿਯ ਏਕ ॥ ਤਾ ਕੇ ਪਤਿ ਕੇ ਧਾਮ ਮੈਂ ਘੋਰੀ ਰਹੈ ਅਨੇਕ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਘੋਰੀ ਏਕ ਨਦੀ ਤਟ ਗਈ ॥ ਦਰਿਆਈ ਹੈ ਲਾਗਤ ਭਈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਏਕ ਬਛੇਰੋ ਭਯੋ ॥ ਜਨੁ ਅਵਤਾਰ ਇੰਦ੍ਰ ਹੈ ਲਯੋ ॥੨॥ ਸਕ੍ਰ ਬਰਨ ਅਤਿ ਤਾਹਿ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਲਾਜੈ ॥ ਚਮਕਿ ਚਲਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਜਨੁ ਘਨ ਪ੍ਰਭਾ ਦਾਮਿਨੀ ਪਾਵੈ ॥੩॥ ਤਾਂ ਕੌ ਲੈ ਬੇਚਨ ਤ੍ਰਿਯ ਗਈ ॥ ਸਹਰ ਸਾਹ ਕੇ ਆਵਤ ਭਈ ॥ ਆਪੁਨ ਭੇਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧਾਰੇ ॥ ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਜਨ ਚੜ੍ਹੇ ਸਵਾਰੇ ॥੪॥ ਜਬੈ ਸਾਹ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤੁਰੈ ਲੈ ਤਾਹਿ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਨਿਰਖਿ ਰੀਝਿ ਰਾਜਾ ਤਿਹ ਰਹਿਯੋ ॥ ਲੀਜੈ ਮੋਲ ਤਿਸੈ ਚਿਤ ਚਹਿਯੋ ॥੫॥ ਪ੍ਰਥਮ ਹੁਕਮ ਕਰਿ ਤੁਰੈ ਫਿਰਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਭੇਜਿ ਭ੍ਰਿਤ ਮੋਲ ਕਰਾਯੋ ॥ ਟਕਾ ਲਾਖ ਦਸ ਕੀਮਤਿ ਪਰੀ ॥ ਮਿਲਿ ਗਿਲਿ ਮੋਲ ਦਲਾਲਨ ਕਰੀ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਤਿਨ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ਬਿਹਸਿ ਕਰਿ ॥ ਲੀਜੈ ਹਮਰੋ ਬੈਨ ਸਾਹ ਜੂ ਸ੍ਰੋਨ ਧਰਿ ॥ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਮੁਹਰ ਮੁਹਿ ਹ੍ਯਾਂ ਦੈ ਜਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਲੈ ਕੈ ਬਹੁਰਿ ਤਬੇਲੇ ਤੁਰੈ ਬੰਧਾਇਯੈ ॥੭॥ ਸਾਹ ਅਸਰਫੀ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਮੰਗਾਇ ਕੈ ॥ ਚਰ੍ਹੇ ਤੁਰੰਗ ਤਿਹੱ ਦੀਨੀ ਕਰ ਪਕਰਾਇ ਕੈ ॥ ਕਹਯੋ ਮੁਹਰ ਪਹੁਚਾਇ ਬਹੁਰਿ ਮੈਂ ਆਇ ਹੌ ॥ ਹੋ ਤਾ ਪਾਛੇ

ਘੁਰਸਾਰਹਿ ਘੋਰ ਬੰਧਾਇ ਹੋ ॥੮॥ ਯੌ ਕਹਿ ਤਿਨ ਸੌ ਬਚਨ ਧਵਾਯੋ ਤੁਰੈ ਤ੍ਰਿਯ ॥ ਪਠੈ ਪਖਰਿਯਾ ਪਹੁਚੇ ਕਰਿ ਕੈ ਕੋਪ ਹਿਯ ॥ ਕੋਸ ਡੇਢ ਸੈ ਲਗੇ ਹਟੇ ਸਭ ਹਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਹਾਥ ਨ ਆਈ ਬਾਲ ਰਹੇ ਸਿਰ ਮਾਰਿ ਕੈ ॥੯॥ ਮੁਹਰੈ ਗ੍ਰਿਹ ਪਹੁਚਾਇ ਸੁ ਆਈ ਬਾਲ ਤਹ ॥ ਬੈਠੋ ਚਾਰੁ ਬਨਾਇ ਸਾਹ ਜੂ ਸਭਾ ਜਹ ॥ ਤੁਰਤੁ ਤੁਰੈ ਤੇ ਉਤਰਿ ਸਲਾਮੈ ਤੀਨਿ ਕਰ ॥ ਹੋ ਲੀਜੈ ਅਪਨੋ ਤੁਰੈ ਲਯੋ ਮੈ ਮੋਲ ਭਰਿ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਹਰੈਂ ਘਰ ਪਹੁਚਾਇ ਕੈ ਤਿਨ ਕੌ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਇ ॥ ਆਨਿ ਤੁਰੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਦਿਯੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੧੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪੈਂਤਾਲੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੫॥੨੯੨੯॥ ਅਫਜੂੰ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਮੁਦਕੁਅਰਿ ਰਾਨੀ ਰਹੈ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਬਿਜੈਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਿਰਖਿ ਕਿਯੋ ਆਪਨਾ ਯਾਰ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਿਜੈਰਾਜ ਕੋ ਲੀਨੋ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਰਤਿ ਕਰੀ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਪੁਨਿ ਤਾ ਸੋ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਮੁਰਿ ਬੈਨ ਲੀਜਿਅਹਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਧਰਿ ॥੨॥ ਜਬ ਮੁਰ ਕਿਯੋ ਸ੍ਵਯੰਬਰ ਪਿਤਾ ਬਨਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਲਖਿ ਕੈ ਤੁਮਰੋ ਰੂਪ ਰਹੀ ਉਰਝਾਇ ਕਰਿ ॥ ਅਵਰ ਰਾਵ ਮੁਹਿ ਲੈ ਗਯੋ ਜੁੱਧ ਮਚਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮੋਰ ਨ ਬਸਿ ਕਛੁ ਚਲ੍ਯੋ ਮਰੋਂ ਬਿਖ ਖਾਇ ਕੈ ॥੩॥ ਲਗਨ ਅਨੋਖੀ ਲਗੈ ਨ ਤੋਰੀ ਜਾਤ ਹੈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਤਿਹਾਰੋ ਰੂਪ ਨ ਹਿਯੋ ਸਿਰਾਤ ਹੈ ॥ ਕੀਜੈ ਸੋਊ ਚਰਿਤ ਜੁ ਤੁਮ ਕਹ ਪਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਮੁਹਿ ਕੀਜੈ ਸੁ ਬਿਧਿ ਬਤਾਇਯੈ ॥੪॥ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਭਵਨ ਜੁਗਿਨਿ ਹ੍ਵੈ ਆਇ ਹੌ ॥ ਕਛੁਕ ਮਨੁਛ ਲੈ ਸੰਗ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਜਾਇ ਹੌ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੂ ਤੁਮ ਤਹ ਦਲੁ ਲੈ ਆਇਯੌ ॥ ਹੋ ਦੁਸਟਨ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਘਾਰਿ ਹਮੈ ਲੈ ਜਾਇਯੋ ॥੫॥ ਬਦਿ ਤਾ ਸੋ ਸੰਕੇਤ ਬਹੁਰਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਨਿਜੁ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿ ਲੋਗਨ ਦਈ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ॥ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਭਵਨ ਕਾਲਿ ਮੈ ਜਾਇ ਹੋ ॥ ਹੋ ਏਕ ਰੈਨਿ ਜਗਿ ਬਹੁਰਿ ਸਦਨ ਉਠਿ ਆਇ ਹੋ ॥੬॥ ਕਛੁਕ ਮਨੁਛ ਲੈ ਸੰਗਿ ਜਾਤਿ ਤਿਤ ਕੋ ਭਈ ॥ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਭਵਨ ਜਗਤ ਰਜਨੀ ਗਈ ॥ ਪਜਾਰੀ ਕੋ ਆਗਮ ਰਾਜੈ ਸੁਨਿ ਪਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਭੋਰ ਹੋਨ ਨਹਿ ਦਈ ਜੋਰਿ ਦਲੁ ਆਇਯੋ ॥੭॥ ਜੋ ਜਨ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਸੰਗ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਨ ਘਾਇਯੋ ॥ ਜੀਯਤ ਬਚੇ ਜੋ ਜੋਧਾ ਤਿਨੈ ਭਜਾਇਯੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਰਾਨੀ ਕੋ ਲਯੋ ਉਚਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਗ੍ਰਿਹ ਅਪਨੇ ਕੋ ਗਯੋ ਹਰਖ

ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਰਾਨੀ ਕੋ ਲੀਨੋ ਸੁਖਪਾਲ ਚੜਾਇ ਕੈ ॥ ਆਲਿੰਗਨ ਚੁੰਬਨ ਕੀਨੇ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਸੁਨਤ ਲੋਗ ਕੇ ਤ੍ਰਿਯ ਬਹੁ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ਕੀ ॥ ਹੋ ਚਿਤ ਅਪਨੇ ਕੇ ਬੀਚ ਦੁਆਇ ਦੇਤ ਭੀ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਛਯਾਲੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੬॥੨੯੩੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਖੈਰੀ ਨਾਮ ਬਲੋਚਨਿ ਰਹੈ ॥ ਦੁਤਿਯ ਸਵਤਿ ਸੰਮੀ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਫਤਹ ਖਾਨ ਤਾ ਕੋ ਪਤਿ ਭਾਰੋ ॥ ਤਿਹੂੰ ਭਵਨ ਭੀਤਰ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥੧॥ ਰੋਸ ਕਿਯੋ ਤਾਂ ਪੈ ਹਜਰਤਿ ਅਤਿ ॥ ਮੁਹਿੰਮ ਸੈਦਖਾਂ ਕਰੀ ਬਿਕਟ ਮਤਿ ॥ ਤਾਹਿ ਮਿਲਾਇ ਬਹੁਰਿ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਮੁਲਤਾਨ ਓਰ ਪਯਾਨੋ ਕੀਨੋ ॥੨॥ ਬੰਧਯੋ ਨਾਥ ਬਾਲਨ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਸਕਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਭੇਖ ਬਨਾਯੋ ॥ ਬਾਲੋਚੀ ਸੈਨਾ ਸਭ ਜੋਰੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਅਰਿ ਪ੍ਰਿਤਨਾ ਤੋਰੀ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਘੇਰਿ ਸੈਦਖਾਂ ਕੌ ਤ੍ਰਿਯਨ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥ ਕੈ ਹਮਰੋ ਪਤਿ ਛੋਰਿਯੈ ਕੈ ਲਰਿਯੈ ਸਮੁਹਾਇ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੈਦਖਾਨ ਐਸੇ ਬਚਨਨ ਸੁਨਿ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਚੜ੍ਹਯੋ ਜੋਰਿ ਦਲੁ ਪ੍ਰਬਲ ਸੁ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ਕੈ ॥ ਹੈ ਗੈ ਪੈਦਲ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਦਏ ਸੰਘਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋਰ ਸੂਰਬੀਰ ਬਾਂਕਨ ਕੌ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰਿ ਕੈ ॥੫॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਬਜੀ ਭੇਰ ਭਾਰੀ ਮਹਾਂ ਸੂਰ ਗਾਜੇ ॥ ਬੰਧੇ ਬੀਰ ਬਾਨਾਨ ਬਾਂਕੇ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਕਿਤੇ ਸੂਲ ਸੈਥੀਨ ਕੇ ਘਾਇ ਘਾਏ ॥ ਮਰੇ ਜੂਝਿ ਜਾਹਾਨ ਮਾਨੋ ਨ ਆਏ ॥੬॥ ਗਜੈਰਾਜ ਜੂਝੇ ਕਿਤੇ ਬਾਜ ਮਾਰੇ ॥ ਕਹੂ ਰਾਜ ਘੂਮੈ ਕਹੂੰ ਤਾਜ ਡਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਪਾਕ ਸਾਹੀਦ ਮੈਦਾਨ ਹੂਏ ॥ ਬਸੇ ਸੂਰਗ ਮੋ ਜਾਇ ਮਾਨੋ ਨ ਮੂਏ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਖੈਰੀ ਜਾਹਿ ਖਗ ਗਹਿ ਮਾਰੈ ॥ ਗਿਰੈ ਭੂਮਿ ਨ ਰਤੀਕ ਸੰਭਾਰੈ ॥ ਸੰਮੀ ਨਿਰਖਿ ਜਾਂਹਿ ਸਰ ਛੋਰੈ ॥ ਏਕੈ ਬਾਨ ਮੂੰਡ ਅਰਿ ਤੋਰੈ ॥੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖੱਗ ਪਰੇ ਕਹੂੰ ਖੋਲ ਝਰੇ ਕਹੂੰ ਟੂਕ ਗਿਰੇ ਛਿਤ ਤਾਜਨ ਕੇ ॥ ਅਰੁ ਬਾਨ ਕਹੂੰ ਬਰਛੀ ਕਤਹੂੰ ਕਹੂੰ ਅੰਗ ਕਟੇ ਬਰ ਬਾਜਨ ਕੇ ॥ ਕਹੂੰ ਬੀਰ ਪਰੈ ਕਹੂੰ ਚੀਰ ਦਿਪੈ ਕਹੂੰ ਸੂੰਡ ਗਿਰੇ ਗਜਰਾਜਨ ਕੇ ॥ ਅਤਿ ਮਾਰਿ ਪਰੀ ਨ ਸੰਭਾਰਿ ਰਹੀ ਸਭ ਭਾਜਿ ਚਲੇ ਸੁਤ ਰਾਜਨ ਕੇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੇਤੇ ਬਿਕਟ ਸੁਭਟ ਕਟਿ ਡਾਰੇ ॥ ਕੇਤੇ ਕਰੀ ਹਨੇ ਮਤਵਾਰੇ ॥ ਦਲ ਪੈਦਲ ਕੇਤੇ ਰਨ ਘਾਏ ॥ ਜਿਯਤ ਬਚੇ ਲੈ ਪ੍ਰਾਨ ਪਰਾਏ ॥੧੦॥ ਖੈਰੀ ਸੰਮੀ ਜਾਤ ਭਈ ਤਹਾਂ ॥ ਠਾਢੋ ਸੈਦਖਾਨ ਥੋ ਜਹਾਂ ॥

ਨਿਜੁ ਹਥਿਯਹਿ ਜੰਜੀਰਹਿ ਡਾਰੈ ॥ ਤਹੀ ਜਾਇ ਝਾਰੀ ਤਰਵਾਰੈ ॥੧੧॥ ਖੁਨਸਿ ਖੱਗ ਖੱਤ੍ਰਿਯਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰੀ ਕਰ ਕੌ ਕਟਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਖਾਨ ਕੌ ਤੇਗ ਚਲਾਈ ॥ ਗ੍ਰੀਵਾ ਬਚੀ ਨਾਕ ਪਰ ਆਈ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਟਿਕ ਨਾਕ ਮੈਂ ਅਸਿ ਰਹਯੋ ਗਯੋ ਹਾਥ ਤੇ ਛੂਟਿ ॥ ਭੁਜਾ ਅੰਬਾਰੀ ਸੌ ਬਜੀ ਰਹੀ ਬੰਗੁਰਿਯੈ ਟੂਟਿ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬੀ ਸੰਮੀ ਸੈਹਥੀ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ਮਹਾਂ ਸਤ੍ਰੁ ਕੇ ਉਰ ਮੈਂ ਮਾਰੀ ॥ ਬਰਛਾ ਭਏ ਪਰੋਇ ਉਤਾਰਯੋ ॥ ਸਭਨ ਦਿਖਾਇ ਭੂਮ ਪਰ ਮਾਰਯੋ ॥੧੪॥ ਬੰਗੁਰਿ ਨਿਹਾਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥ ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਸੈਦਖਾਂ ਬਖਾਨੀ ॥ ਇਨ ਕੇ ਪੇਟ ਪੁੱਤ੍ਰ ਜੋ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਬਾਤਨ ਜੀਤ ਲੰਕ ਗੜ੍ਹ ਲੈਹੈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੀਰ ਫੌਜ ਗਜ ਫਾਂਧਿ ਕੈ ਆਨਿ ਕਿਯੋ ਮੁਹਿ ਘਾਇ ॥ ਇਨ ਕੌ ਇਹੈ ਇਨਾਮੁ ਹੈ ਭਰਤਾ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥੧੬॥ ਐਸ ਖੱਗ ਸਿਰ ਝਾਰਿ ਕੈ ਬਡੇ ਪਖਰਿਯਨ ਘਾਇ ॥ ਸੈਨ ਸਕਲ ਅਵਗਾਹਿ ਕੈ ਨਿਜੁਪਤਿ ਲਯੋ ਛਨਾਇ ॥੧੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਖੇਦਿ ਖੇਤ ਤੇ ਖਾਨ ਨਿਕਾਰੇ ॥ ਨਿਜੁ ਭਰਤਹਿ ਛੁਰਵਾਇ ਲਯਾਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਬਜੀ ਬਧਾਈ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਸੈਂਤਾਲੀਸਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੭॥੨੯੫੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸਹਰ ਕਨੌਜ ਕੰਚਨੀ ਰਹੈ ॥ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਤਾਂ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਦੁਰਗਦੱਤ ਰਾਜਾ ਬਸਿ ਭਯੋ ॥ ਰਾਨਿਨ ਡਾਰਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤੇ ਦਯੋ ॥੧॥ ਰਾਨਿਨ ਬੈਠ ਮੰਤ੍ਰ ਯੌ ਕਯੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕਰ ਹਮਰੇ ਤੇਂ ਗਯੋ ॥ ਸੋਊ ਜਤਨ ਆਜੁ ਮਿਲਿ ਕਰਿਯੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਯਾ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੌ ਮਰਿਯੈ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਿਸੁਨ ਸਿੰਘ ਕੌ ਰਾਨੀ ਲਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਕਿਯੋ ਪ੍ਰੀਤੁਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਪੁਨਿ ਤਾ ਸੌ ਯੌ ਬੈਨ ਕਹੇ ਹਿਤ ਮਾਨਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮੋਰ ਕਾਰਜਹਿ ਕਰੋ ਹਿਤੂ ਮੁਹਿ ਜਾਨਿ ਕੈ ॥੩॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਹੁਤ ਧਨ ਯਾ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੌ ਦੀਜਿਯੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਰਾਵ ਦੇਖਤ ਹਿਤ ਯਾ ਸੌ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਸੌ ਯਾ ਕੌ ਨੇਹੁ ਤੁਰਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰਿ ਆਪਨੇ ਧਾਮ ਬੋਲਿ ਇਹ ਘਾਇਯੈ ॥੪॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦਰਬੁ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕਹ ਦਯੌ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਪੁਨਿ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਜਬ ਤਾਂ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਲੀਨੋ ਸਦਨ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤੌਨ ਸਭਾ ਮੈ ਬੈਠ੍ਯੋ ਸੋਊ ਆਇ ਕੈ ॥੫॥ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਕਹਯੋ ਕਛੂ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥ ਬਹੁਰਿ ਸਾਰਤੈ ਕਰੀ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਦਿਖਰਾਇ ਕੈ ॥

ਯਾ ਮੂਰਖ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਨਹਿ ਦੇਸੀ ਦੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਯਾ ਸੌ ਨੇਹੁ ਬਢਾਇ ਨ ਯਾਂ ਕੋ ਕੀਜਿਯੈ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਪੈਂ ਚਲਿ ਆਈ ॥ ਸਕਲ ਭੇਦ ਤਿਹ ਦਿਯੋ ਬਤਾਈ ॥ ਤੁਹਿ ਦੇਖਤ ਦੇਸੀ ਉਹਿ ਦਈ ॥ ਤੋਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਹਾ ਇਹ ਭਈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਹਿ ਦੇਖਤ ਇਨ ਉਹਿ ਦਈ ਦੇਸੀ ਸੁਨੁ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮਰੋ ਯਾ ਭਏ ਹਿਤ ਕੀਨੋ ਕਿਹੱ ਕਾਜ ॥੮॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਤੁਮ ਕੌ ਭਾਵਈ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰ੍ਯੋ ਤੈਂ ਮੋਹਿ ॥ ਔਰ ਪੁਰਖੁ ਤਾ ਕੌ ਰੁਚੈ ਲਾਜ ਨ ਲਾਗਤ ਤੋਹਿ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੌ ਇਨ ਕੇ ਰਾਖੇ ਪਤਿ ਪੈਯੈ ॥ ਤੌ ਬਰਾਗਿਨਿਨ ਕ੍ਯੋ ਗ੍ਰਿਹ ਲ੍ਯੈਯੈ ॥ ਟਟੂਅਹਿ ਚੜਿ ਜੀਤੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ ॥ ਕੋ ਖਰਚੈ ਤਾਜੀ ਪੈ ਦਾਮਾ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਨ ਬੇਸ੍ਵਨਿ ਕੌ ਲਾਜ ਨਹਿ ਨਹਿ ਜਾਨਤ ਰਸ ਰੀਤਿ ॥ ਰਾਵ ਛੋਰਿ ਰੰਕਹਿ ਭਜਹਿ ਪੈਸਨ ਕੀ ਪਰਤੀਤ ॥੧੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤੁਮ ਸੇਤੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਨੇਹ ਜਤਾਵਈ ॥ ਨਿਜੁ ਹਿਤ ਵਾ ਕੇ ਸੰਗ ਟਕਾ ਜੋ ਲ੍ਯਾਵਈ ॥ ਔਰ ਸਦਨ ਮੈਂ ਜਾਤ ਜੁ ਯਾਹਿ ਬਤਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਤਬ ਰਾਜਾ ਜੂ ਇਹੱ ਕਹੱ ਲੀਕ ਲਗਾਇਯੈ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤ ਰਾਨੀ ਰਾਜਾ ਭਏ ਐਸ ਕਹ੍ਯੋ ਸਮੁਝਾਇ ॥ ਮਨੁਛ ਪਠੈ ਉਤ ਜਾਰ ਕੌ ਬੇਸ੍ਵਾ ਲਈ ਬੁਲਾਇ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਬੇਸ੍ਵਾ ਤਾਂ ਕੇ ਘਰ ਗਈ ॥ ਰਨਿਯਹਿ ਆਨਿ ਸਖੀ ਸੁਧਿ ਦਈ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੌ ਲੈ ਚਰਿਤਿ ਦਿਖਾਇਯੋ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਧ੍ਰਿਗ ਚਿਤ ਆਪਨ ਠਹਰਾਯੋ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੈ ਜਾ ਕੌ ਧਨੁ ਅਮਿਤ ਦੈ ਕਰੀ ਆਪਨੀ ਯਾਰ ॥ ਤਿਨ ਪੈਸਨ ਹਿਤ ਤ੍ਯਾਗ ਮੁਹਿ ਅਨਤੈ ਕਿਯੋ ਪ੍ਯਾਰ ॥੧੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਬਾਹਰ ਆਈ ਕੇਲ ਕਮਾਇ ਕੈ ॥ ਰਾਵ ਲਰਿਕਵਾ ਦਏ ਬਹੁਤ ਚਿਮਟਾਇ ਕੈ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਮਰਿ ਗਈ ਤਵਨ ਦੁਖ ਪਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਕੈਸੁ ਪੇਸਨੀ ਰਾਨੀ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇਯੋ ॥੧੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਠਤਾਲੀਸਵੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੮॥੨੯੭੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਪਰਬਤ ਸਿੰਘ ਪੋਸਤੀ ਰਹੈ ॥ ਪਾਂਚਿਸਤ੍ਰੀ ਜਾਂ ਕੇ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਪੋਸਤ ਪਿਯਤ ਕਬਹੂੰ ਨ ਅਘਾਵੈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਕਵਨ ਮੋਲ ਲੈ ਪ੍ਯਾਵੈ ॥੧॥ ਇਕ ਦਿਨ ਟੂਟਿ ਅਮਲ ਤਿਹੱ ਗਯੋ ॥ ਅਧਿਕ ਦੁਖੀ ਤਬ ਹੀ ਸੋ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਪਾਂਚੋ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਸੁਨਿ ਪਯੋ ॥ ਖੋਜ ਰਹੀ ਗ੍ਰਿਹ ਕਛੂ ਨ ਲਹਯੋ ॥੨॥ ਤਬ ਪਾਂਚੋ ਮਿਲਿ ਮਤੋ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਊਪਰ ਖਾਟ ਦੁਖਿਤ ਸੋ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਹ ਗਾਡਨ ਲੈ ਚਲੈਂ

ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਮਨ ਯਹੈ ਤ੍ਰਿਯਾਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਡੰਡਕਾਰ ਕੇ ਬੀਚ ਜਬੈ ਤ੍ਰਿਯ ਵੈ ਗਈ॥ ਮਾਰਗ ਮਹਿ ਗਡਹਾ ਗਹਿਰੋ ਨਿਰਖਤ ਭਈ ॥ ਆਵਤ ਲਖੇ ਬਟਊਆ ਧਨ ਲੀਨੇ ਘਨੋ ॥ ਹੋ ਕਹਯੋ ਹਮਾਰੋ ਸੌਦੋ ਅਬ ਆਛੋ ਬਨੋ ॥੪॥ ਸੁਨਿਹੋ ਬੀਰ ਬਟਾਊ ਬਾਤ ਬਲੋਚ ਸਬ ॥ ਪਿਯ ਗਾਡਨ ਕੇ ਹੇਤ ਇਹਾਂ ਆਈ ਹਮ ਸਭ ਅਬ ॥ ਯਾ ਕੌ ਆਨਿ ਜਨਾਜੋ ਅਬੈ ਸਵਾਰਿਯੈ ॥ ਹੋ ਹਮਰੇ ਗੁਨ ਔਗੁਨ ਨਾ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਿਯੈ ॥੫॥ ਉਸਟਨ ਤੇਂ ਸਭ ਉਤਰਿ ਬਲੋਚ ਤਹਾਂ ਗਏ ॥ ਨੀਤ ਖੈਰ ਕੀ ਫਾਤਜਾ ਦੇਤ ਉਹਾਂ ਭਏ ॥ ਤਾਂ ਕੋ ਪਰੇ ਸੁਮਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੀ ਜਯੋਂ ਨਿਰਖ ॥ ਹੋ ਨਿਕਟ ਇਸਥਿਤਹ ਭਏ ਗੜ੍ਹਾ ਕੋ ਗੋਰ ਲਖਿ ॥੬॥ ਲੀਨੀ ਖਾਟ ਉਠਾਇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤਿਹੱ ਜਾਨਿ ਕੈ ॥ ਸਕਯੋ ਨ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਪਹਿਚਾਨਿ ਕੈ ॥ ਜਬ ਤਾਂ ਪੈ ਸਭ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਭੇ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਡਾਰਿ ਫਾਂਸਿਯਨ ਗਡਹੇ ਦਏ ਗਿਰਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਏਕ ਗਾਂਵ ਤੇ ਦੌਰਿ ਆਫੂ ਲਜਾਵਤਿ ਭਈ ॥ ਏਕ ਪੁਕਾਰਤ ਊਚ ਚਲੀ ਕੋਸਕ ਗਈ ॥ ਬਹੁ ਲੋਗਨ ਕੌ ਲਜਾਇ ਸੁ ਉਨ ਕੌ ਘਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕਹਿ ਫਾਂਸਿਨ ਪਤਿ ਹਨੇ ਦਏ ਦਿਖਰਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪੰਚ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਨ ਜੁਤ ਆਈ ॥ ਧਨਵੰਤੀ ਅਤਿ ਠਗਨ ਤਕਾਈ ॥ ਪੰਚਨ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਗਹਿ ਡਾਰੀ ॥ ਹਮ ਪਾਂਚੋ ਰਹਿ ਗਈ ਬਿਚਾਰੀ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਤਿ ਮਾਰੇ ਫਾਂਸਿਨ ਠਗਨ ਸਾਥੀ ਰਹਯੋ ਨ ਕੋਇ ॥ ਹਮ ਬਨ ਮੈ ਏਕਲ ਤ੍ਰਿਯਾ ਦੈਵ ਕਹਾ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਜੀ ਕੋਟਵਾਰ ਤਹੱ ਆਏ ॥ ਰਨਸਿੰਗੇ ਰਨ ਨਾਦ ਬਜਾਏ। ਕੋਪ ਠਾਨ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਹਮ ਸਾਥੀ ਇਹ ਠਾਂਉ ਤਿਹਾਰੇ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਾਰਿ ਊਂਟ ਮੁਹਰਨ ਭਰੇ ਆਠ ਰੁਪੈਯਨ ਸਾਥ ॥ ਪਤਿ ਮੂਏ ਏਊ ਗਏ ਤੌ ਹਮ ਭਈ ਅਨਾਥ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਕਾਜੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕਛੂ ਜਿਨਿ ਸੋਕ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਹਮ ਕੌ ਫਾਰਖਤੀ ਲਿਖ ਦੀਜੈ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਊਂਟ ਆਪਨੇ ਲੀਜੈ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੀਨਨ ਕੀ ਰੱਛਾ ਕਰੀ ਕੌਡੀ ਗਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾਇ ॥ ਸਭ ਹੀ ਦੀਯੋ ਬਹੋਰਿ ਧਨੁ ਧੰਨਯ ਕਾਜਿਨ ਕੇ ਰਾਇ ॥੧੪॥ ਦੁਸਟ ਅਰਿਸਟ ਨਿਵਾਰਿ ਕੈ ਲੀਨੋ ਪਤਹ ਬਚਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੀਏ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਉਨਾਚਸਵੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੪੯॥੨੯੮੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਨੀ ਏਕ ਨਗੌਰੇ ਰਹੈ ॥ ਗਰਭਵਤੀ ਤਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਪੂਤ ਰਾਵ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋਊ ਨਾਹੀ ॥ ਚਿੰਤਾ ਇਹੈ ਤਾਂਹਿ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧॥ ਗਰਭਵਤੀ ਆਪਹਿ ਠਹਿਰਾਯੋ ॥ ਪੂਤ ਆਨ ਕੋ ਆਨ ਜਿਵਾਯੋ ॥ ਸਭ ਕੋਊ ਪੂਤ ਰਾਵ ਕੋ ਮਾਨੈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦੋਇ ਪੁਤ੍ਰ ਜਬ ਤਾਹਿ ਬਿਧਾਤੈ ਪੁਨ ਦਏ ॥ ਰੂਪਵੰਤ ਸੁਭ ਸੀਲ ਜੱਤ ਬ੍ਰਤ ਹੋਤ ਭੇ ॥ ਤਬ ਉਨ ਦੁਹੂੰ ਪਾਲਕਨ ਲੈ ਕੈ ਬਿਖੁ ਦਈ ॥ ਹੋ ਨਿਜੁ ਪੂਤਨ ਕਹ ਰਾਜ ਪਕਾਵਤ ਤਹ ਭਈ ॥੩॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਰੋਦਨ ਕਿਯੋ ਪੁਕਾਰਿ ਕੈ ॥ ਨਿਰਖਾ ਤਿਨ ਕੀ ਓਰ ਸਿਰੋ ਕਚੁ ਪਾਰਿ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥਊਂ ਆਏ ਕਹ੍ਯੋ ਨ ਸੋਕ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਅਕਥ ਕਥਾ ਕੀ ਕਥਾ ਜਾਨਿ ਜਿਯ ਧੀਰ ਧਰਿ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਯਤ ਤਿਹਾਰੇ ਪੂਤ ਦੋ ਸਦਾ ਰਹੈ ਜਗ ਮਾਂਹਿ ॥ ਉਨ ਕੋ ਸੋਕ ਨ ਕੀਜਿਯੈ ਜਿਯਤ ਅਜੌ ਤਵ ਨਾਹ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਵੈ ॥ ਯਹੈ ਆਇ ਪਰਮੋਧ ਜਤਾਵੈ ॥ ਜਿਯੌ ਚਾਰਿ ਜੁਗ ਪੂਤ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਦੋਊਅਨ ਕੋ ਨਹਿ ਸੋਕ ਬਿਚਾਰ ॥੬॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੦॥੨੯੯੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁਪਿਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਰਹੈ ਰਾਜੌਰੀ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਸੌਦਾ ਸੀਲ ਸੁ ਤਾਹਿ ਅਤਿ ਰੋਹ ਤਵਨ ਮੈਂ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਗੁਮਾਨਮਤੀ ਤਿਹ ਜਨਿਯਤ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਿ ਤਿਹੁ ਲੋਕ ਬਖਨਿਯਤ ॥ ਪਤਿ ਕੇ ਸੰਗ ਨੇਹ ਤਿਹ ਭਾਰੋ ॥ ਵਾ ਕੋ ਰਹਤ ਪ੍ਰਾਨ ਤੇ ਪ੍ਯਾਰੋ ॥੨॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਰਨ ਕਾਜ ਸਿਧਾਰੈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੈ ॥ ਹੌ ਨਹਿ ਤੁਮੈਂ ਛੋਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਰਹਿਹੌਂ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਕੇ ਚਰਨਨ ਗਹਿਹੌਂ ॥੩॥ ਜਬ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਰਨ ਬਨਿ ਕਹੂੰ ਆਵੈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਆਗੈ ਹ੍ਵੈ ਖੜਗ ਬਜਾਵੈ ॥ ਬੈਰਿਨ ਜੀਤਿ ਬਹੁਰਿ ਘਰ ਆਵੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥੪॥ ਇਕ ਦਿਨ ਜੁੱਧ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਬਨਿ ਆਯੋ ॥ ਚੜਿ ਗੈ ਪੈ ਤ੍ਰਿਯ ਸਹਿਤ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਜਾਤਹਿ ਪਰ੍ਯੋ ਭੇਰ ਰਨ ਭਾਰੀ ॥ ਨਾਚੇ ਸੂਰਬੀਰ ਹੰਕਾਰੀ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਨ ਸੁਭਟ ਸੰਘਾਰੇ ਕੋਪ ਕਰਿ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਥ ਬਾਜ ਬਿਦਾਰੇ ਸਰ ਪ੍ਰਹਰਿ ॥ ਨਿਰਖਿ ਜੁੱਧ ਕੋ ਸੂਰ ਪਰੇ ਅਰਰਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮੰਦਲ ਤੂਰ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥੬॥ ਪਠੇ ਪਖਰਿਯਨ ਕੋਪ ਅਧਿਕ ਜਿਯ ਮੈਂ ਜਗ੍ਯੋ ॥ ਸਜੇ ਸੰਜੋਅਨ ਸੈਨ ਦੁਹੂੰ ਦਿਸਿ

ਉਮਗਯੋ ॥ ਬਜੇ ਜੁਝਊਆ ਨਾਦ ਪਰੇ ਅਰਰਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਜੁਝੇ ਸੁਭਟ ਸਮੁਹਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਚਟਪਟ ਸੁਭਟ ਬਿਕਟਿ ਕਟਿ ਕਟਿ ਕੈ ਭੂ ਪਰੈਂ ॥ ਖੰਡਿ ਖੰਡਿ ਕਿਤੇ ਅਖੰਡਿਯਨ ਖਹਿ ਖੱਗਨ ਮਰੈਂ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਗਿਰੈ ਨ ਮੋਰੈ ਨੈਕੁ ਮਨੁ ॥ ਹੋ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਸੋ ਕਿਯੌ ਬਿਧਾਤੈ ਬਹੁਰਿ ਜਨੁ ॥੮॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਕੇ ਸਹਿਤ ਰਾਵ੍ਜੂ ਰਿਸਿ ਭਰੈ ॥ ਦੋਊ ਕੈਬਰ ਕਠਿਨ ਕਮਾਨਨ ਕਰ ਧਰੈ ॥ ਦਛਿਨ ਬਿਸਿਖ ਦਿਖਾਇ ਬਾਮ ਅਰ ਮਾਰਹੀ ॥ ਹੋ ਏਕ ਘਾਇ ਕੇ ਸੰਗ ਚੂਰ ਕਰਿ ਡਾਰਹੀ ॥੯॥ ਜਨੁਕ ਜੇਠ ਕੇ ਮਾਸ ਅਦਿਤ ਅਧ ਦਿਨ ਚੜ੍ਯੋ ॥ ਜਨੁਕ ਕਰਾਰਨ ਛੋਰਿ ਨੀਰਨਾਯਕ ਹੜ੍ਯੋ ॥ ਬੱਜ੍ਰ ਬਿਸਿਖ ਅਸਿ ਹਨ੍ਯੋ ਸੁ ਸੈਨ ਉਚਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਜੈਸ ਬਿਸੁਨ ਲਛਮੀ ਕੇ ਸਹਤ ਰਿਸਾਇਯੋ ॥੧੦॥ ਰਾਨੀ ਜਾ ਤਨ ਬਿਸਿਖ ਪ੍ਰਹਾਰੈ ਕੋਪ ਕਰਿ ॥ ਤਛਿਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹ੍ਵੈ ਪਰਈ ਸੂਰ ਸੁ ਭੂਮਿ ਪਰ ॥ ਫੂਲ ਦਏ ਬਰਖਾਇ ਗਗਨ ਤੇ ਦੇਵਤਨ ॥ ਹੋ ਰਾਨੀ ਕੌ ਰਨ ਹੇਰ ਉਚਾਰੈ ਧੰਨਜ ਧੰਨਿ ॥੧੧॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪ ਲਰ੍ਯੋ ਅਧਿਕ ਰਿਸਿ ਖਾਇ ਕੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਲਗੀ ਤੁਫੰਗ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮੈ ਆਇ ਕੈ ॥ ਗਿਰ੍ਯੋ ਅੰਬਾਰੀ ਮੱਧ੍ਯ ਮੂਰਛਨਾ ਹੋਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਲਿਯੋ ਉਚਾਇ ਨਾਥ ਦੁਹੂੰ ਭੁਜਨਿ ਭਰਿ ॥੧੨॥ ਤਵਨ ਅੰਬਾਰੀ ਸੰਗ ਨ੍ਰਿਪਹਿ ਬਾਂਧਤ ਭਈ ॥ ਨਿਜੁ ਕਰ ਕਰਹਿ ਉਚਾਇ ਇਸਾਰਤਿ ਦਲ ਦਈ ॥ ਜਿਯਤ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਲਖਿ ਸੁਭਟ ਸਭੈ ਧਾਵਤ ਭਏ ॥ ਹੋ ਚਿੱਤ੍ਰ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਅਯੋਧਨ ਤਿਹ ਠਾਂ ਕਰਤ ਭੇ ॥੧੩॥ ਪੀਸਿ ਪੀਸਿ ਕਰਿ ਦਾਂਤ ਸੂਰਮਾ ਰਿਸਿ ਭਰੇ ॥ ਟੂਕ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਪਰੇ ਤਊ ਪਗੁ ਨਾ ਟਰੇ ॥ ਤੌਨ ਸੈਨ ਸੰਗ ਰਾਜਾ ਲੀਨੇ ਘਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਜੀਤ ਨਗਾਰੇ ਬਜੇ ਅਧਿਕ ਹਰਿਖਾਇ ਕੈ ॥੧੪॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਨਿਜੁ ਕਰਨ ਬੈਰਿਯਹਿ ਮਾਰਿ ਕੈ ॥ ਨਿਜੁ ਸੁਤ ਦੀਨੋ ਰਾਜ ਸੁ ਘਰੀ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ॥ ਕਰਿ ਕੈ ਬਡੋ ਅਡੰਬਰ ਆਪੁ ਜਰਨ ਚਲੀ ॥ ਹੋ ਤਬੈ ਗਗਨ ਤੇ ਬਾਨੀ ਤਾਹਿ ਭਈ ਭਲੀ ॥੧੫॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਜੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਧਿਕ ਤੁਮ ਪਰ ਕਰੀ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਯਕ ਕੇ ਹੇਤੁ ਬਹੁਤ ਬਿਧਿ ਤੈਂ ਲਗੀ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਅਪਨੌ ਭਰਤਾ ਲੇਹੁ ਜਿਯਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰ ਰਾਜ ਕੌ ਕਰੋ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੱਤ੍ਰ ਨਾਥ ਹਨਿ ਜੁੱਧ ਕਰਿ ਲੀਨੋ ਪਤਹਿ ਜਿਯਾਇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਰਾਜ ਅਪਨੋ ਕਰ੍ਯੋ ਨਾਥ ਸਹਿਤ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੧੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਇਕਯਾਵਨੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੧॥੩੦੧੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚਿਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈਸੋ ਤ੍ਰਿਯ ਇਨ ਰਨ ਕਿਯੌ ਤੈਸੋ ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਪਾਛੇ ਭਯੋ ਨ ਅਬ ਸੁਨ੍ਯੋ ਆਗੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਜ ਤੁਮ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਬਿਸੁਨ ਸਾਥ ਜੰਭਾਸੁਰ ਲਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਪ੍ਰਾਨ ਲਛਿਮੀ ਹਰ੍ਯੋ ॥੨॥ ਤਾ ਤੇ ਹੋਤ ਇੰਦ੍ਰ ਭੈ ਭੀਤ੍ਯੋ ॥ ਚੌਦਹ ਭਵਨ ਨਰਹ ਤਨਿ ਚੀਤ੍ਯੋ ॥ ਸੋਊ ਅਸੁਰ ਇਹ ਪਰ ਚੜਿ ਆਯੋ ॥ ਤੁਮਲ ਜੁੱਧ ਹਰਿ ਸਾਥ ਮਚਾਯੋ ॥੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਸੌ ਰਨ ਇੰਦ੍ਰ ਮਚਾਇਯੋ ॥ ਸੂਰ ਚੰਦ੍ਰ ਥਕਿ ਰਹੇ ਨ ਕਛੂ ਬਸਾਇਯੋ ॥ ਦੇਵ ਦੈਤ ਹ੍ਵੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਰਾਜੇ ਤਾਹਿ ਰਨ ॥ ਹੋ ਜਨੁ ਅਲਿਕਿਸ ਕੇ ਬਾਗ ਬਿਰਾਜੈ ਮਾਲਿ ਜਨ ॥੪॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਲਏ ਬੀਰ ਧੀਰੇ ਮਹਾਂ ਕੋਪਿ ਢੂਕੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਗਾਜੇ ਹਠੀ ਇੰਦ੍ਰ ਜੂ ਕੇ ॥ ਉਤੈ ਦੈਤ ਬਾਂਕੇ ਇਤੇ ਦੇਵ ਰੂਰੇ ॥ ਹਟੇ ਨਾ ਹਠੀਲੇ ਮਹਾ ਰੋਸ ਪੂਰੇ ॥੫॥ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਬਾਜੰਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਬਾਜੇ ॥ ਬਧੇ ਬੀਰ ਬਾਨੇ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਗਾਜੇ ॥ ਮਚ੍ਯੋ ਜੁੱਧ ਗਾੜੋ ਪਰੀ ਮਾਰ ਭਾਰੀ ॥ ਬਹੈਂ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰਿ ਕਾਤੀ ਕਟਾਰੀ ॥੬॥ ਮਹਾਂ ਕੋਪ ਕੈ ਕੈ ਬਲੀ ਦੈਤ ਧਾਏ ॥ ਹਠਿਨ ਕੋਪ ਕੈ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰੈ ਚਲਾਏ ॥ ਬਧੇ ਕੌਚ ਕਾਤੀ ਜਬੈ ਜੰਭ ਗੱਜ੍ਯੋ ॥ ਤਬੈ ਛਾਡਿ ਕੈ ਖੇਤ ਦੇਵੇਸ ਭੱਜ੍ਯੋ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਾਜਤ ਇੰਦ੍ਰ ਜਾਤ ਭ੍ਯੋ ਤਹਾਂ ॥ ਲਏ ਲਛਿਮੀ ਹਰਿ ਥਿਰ ਜਹਾਂ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਹ੍ਵੈ ਦੁਖਿਤ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਤੁਮਰੇ ਜਿਯਤ ਨਾਥ ਹਮ ਹਾਰੇ ॥੮॥ ਜਗਪਤਿ ਸੂਲ ਕੋਪ ਤਬ ਆਯੋ ॥ ਲਛਿਮ ਕੁਅਰਿ ਲੈ ਸੰਗ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਬਾਂਧਿ ਸਨਧਿ ਬਿਰਾਜ੍ਯੋ ਤਹਾਂ ॥ ਗਾਜਤ ਬੀਰ ਜੰਭ ਬਹੁ ਜਹਾਂ ॥੯॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬੀਸ ਬਾਨ ਬਿਸੁਨਾਥ ਚਲਾਏ ਕੋਪ ਕਰਿ ॥ ਲਗੇ ਜੰਭ ਕੇ ਦੇਹ ਗਏ ਉਹਿ ਘਾ ਨਿਕਰਿ ॥ ਭਏ ਸ੍ਰੋਨ ਬਿਸਿਖੋਤਮ ਅਧਿਕ ਬਿਰਾਜਹੀਂ ॥ ਹੋ ਜਿਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਲੋਕਿ ਤੱਛਜਾ ਲਾਜਹੀ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਛਿਮਕੁਅਰਿ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨਹੁ ਬਿਸਨ ਜੂ ਬੈਨ ॥ ਯਾ ਕੌ ਹੌ ਹੂੰ ਜੀਤਿ ਕੈ ਪਠਊਂ ਜਮ ਕੇ ਐਨ ॥੧੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਿਸਨ ਠਾਢ ਕੈ ਲਛਮਿਕੁਅਰਿ ਕਰ ਧਨਖ ਲਿਯ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਅਯੋਧਨ ਤਾ ਸੋ ਐਸ ਕਿਯ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਦਿਖਰਾਇ ਮੋਹਿ ਅਰਿ ਕੌ ਲਿਯੋ ॥ ਹੋ ਬਹੁ ਘਾਇਨ ਕੇ ਸੰਗ ਤਾਂਹਿ ਘਾਇਲ ਕਿਯੋ ॥੧੨॥ ਮਿਸਹੀ ਕਹ੍ਯੋ ਨ ਹਨੁ ਰੇ ਹਰਿ ਇਹ ਮਾਰ ਹੈਂ ॥ ਬਹੁਤ ਜੁੱਧ ਕਰਿ ਯਾ ਸੌ ਬਹੁਰਿ ਸੰਘਾਰਿ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਪਾਛੇ ਕੀ ਓਰ

ਸੁ ਸੱਤ੍ਰ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਦਯੋ ਸੁਦਰਸਨ ਛਾਡ ਮੂੰਡਿ ਕਟ ਡਾਰਿਯੋ ॥੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਛਿਮਕੁਅਰਿ ਜਬ ਜੰਭ ਸੌ ਐਸੋ ਕਿਯੋ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ॥ ਮਾਰਿ ਸੁਦਰਸਨ ਸੋ ਲਯੋ ਸੁਖਿਤ ਕੀਏ ਹਰਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ॥੧੪॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਬਾਵਨੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੨॥੩੦੨੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਨਾਜਮਤੀ ਅਬਲਾ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਅਟਕੀ ਏਕ ਨ੍ਰਿਪਤ ਪਰ ਰਹੈ ॥ ਬਾਹੁ ਸਿੰਘ ਜਿਹ ਜਗਤ ਬਖਾਨੈ ॥ ਚੌਦਹ ਲੋਕ ਆਨਿ ਕੌ ਮਾਨੈ ॥੧॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਹੇਰਿ ਛਕਿ ਰਹੀ ॥ ਕੇਲ ਕਰੈ ਮੋ ਸੌ ਚਿਤ ਚਹੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਉਪਚਾਰ ਬਨਾਏ ॥ ਕੈਸੇਹੁ ਰਾਵ ਹਾਥ ਨਹਿ ਆਏ ॥੨॥ ਜਬ ਤ੍ਰਿਯ ਸੋਇ ਸਦਨ ਮੈਂ ਜਾਵੈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਚਿੱਤ ਮੈ ਆਵੈ ॥ ਚਕਿ ਚਕਿ ਉਠੈ ਨੀਦ ਨਹਿ ਪਰੈ ॥ ਮੀਤ ਮਿਲਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰੈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਵੈ ਸਮ੍ਰਥ ਅਸਮ੍ਰਥ ਮੈਂ ਵੈ ਸਨਾਥ ਮੈਂ ਅਨਾਥ ॥ ਜਤਨ ਕਵਨ ਸੋ ਕੀਜਿਯੈ ਆਵੈਂ ਜਾ ਤੇ ਹਾਥ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਂਸੀ ਬਿਖੈ ਕਰਵਤਹਿ ਲੈਹੋ ॥ ਪਿਯ ਕਾਰਨ ਅਪਨੋ ਜਿਯ ਦੈਹੋ ॥ ਮਨ ਭਾਵਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੋ ਪਾਊਂ ॥ ਬਾਰ ਅਨੇਕ ਬਜਾਰ ਬਿਕਾਊਂ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਕਰੋਂ ਕੈਸੇ ਬਚੋਂ ਲਗੀ ਬਿਰਹ ਕੀ ਭਾਹ ॥ ਰੁਚਿ ਉਨ ਕੀ ਹਮ ਕੋ ਘਨੀ ਹਮਰੀ ਉਨੈ ਨ ਚਾਹ ॥੬॥ ਨਾਜਮਤੀ ਤਬ ਆਪਨੀ ਲੀਨੀ ਸਖੀ ਬੁਲਾਇ ॥ ਬਾਹੁ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਭਏ ਕਹੋ ਸੰਦੇਸੋ ਜਾਇ ॥੭॥ ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਤਾ ਕਉ ਸਖੀ ਤਹਾ ਪਹੂੰਚੀ ਆਇ ॥ ਨਾਜਮਤੀ ਜੈਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਤਯੋਂ ਤਿਨ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨਾਇ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮੈ ਛਬਿ ਤੁਮਰੀ ਨਿਰਖ ਨਾਥ ਅਟਕਤ ਭਈ ॥ ਬਿਰਹ ਸਮੁੰਦ ਕੇ ਬੀਚ ਬੂਡਿ ਸਿਰ ਲੌ ਗਈ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਮਾਰੇ ਆਇਯੈ ॥ ਹੋ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੋ ਹਮ ਸੋ ਭੋਗ ਕਮਾਇਯੈ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਚੇਰੀ ਅਸ ਜਾਇ ਉਚਾਰੀ ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਯੌ ਹਿਯੇ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਸੋਊ ਬਾਤ ਇਹ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਕਹਿਜੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਆਪ ਧਰਮ ਜੁਤ ਰਹਿਜੈ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦੋਇ ਸਤ੍ਰ ਹਮਰਿਨ ਤੇ ਏਕ ਸੰਘਾਰਿਯੈ ॥ ਬਿਨਾ ਘਾਇ ਕੇ ਕਿਯੇ ਦੂਸਰੋ ਮਾਰਿਯੈ ॥ ਤਬ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਦਨ ਬੁਲਾਇਹੋਂ ॥ ਹੋ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੇ ਤੁਮ ਸੋਂ ਭੋਗ ਕਮਾਇਹੋਂ ॥੧੧॥ ਜਾਇ ਸਹਚਰੀ ਕਹ੍ਯੋ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸੁਨਿ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਾਵ ਕੀ ਬਧੀ ਉਠੀ ਮਰਰਾਇ ਕੈ ॥ ਹ੍ਵੈ ਕੈ

ਬਾਜ ਅਰੂੜ ਭੇਖ ਨਰ ਧਾਰਿ ਕੈ ॥ ਹੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਅਰਿ ਪੈ ਗਈ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ॥੧੨॥ ਸੁਨੋ ਰਾਵ ਜੂ ਮੋ ਕੋ ਚਾਕਰ ਰਾਖਿਯੈ ॥ ਤਹ ਕੋ ਕਰੋਂ ਮੁਹਿੰਮਿ ਜਹਾ ਕੋ ਭਾਖਿਯੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਲੇਤ ਲੌ ਲਰੇ ਨ ਰਨ ਤੇ ਹਾਰਿ ਹੌ ॥ ਹੋ ਬਿਨੁ ਅਰਿ ਮਾਰੈ ਖੇਤ ਨ ਬਾਜੀ ਟਾਰਿ ਹੌਂ ॥੧੩॥ ਤਾ ਕੋ ਸੂਰ ਨਿਹਾਰਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਚਾਕਰ ਕਿਯੋ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਕਾਢਿ ਖਜਾਨੋ ਤਾ ਕੋ ਬਹੁ ਦਿਯੋ ॥ ਦੂਜੋ ਰਾਵ ਬੁਲਾਇ ਸੁ ਬੀਰ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਾਹੁ ਸਿੰਘ ਪੈ ਚੜਯੋ ਮਹਾਂ ਰਿਸਿ ਖਾਇ ਕੈ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਾਜਮਤੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਵ ਤੁਮ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਸਭ ਬੀਰਨ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠੈਯੈ ॥ ਸਭ ਕੇ ਸਰ ਪਰ ਨਾਮ ਡਰੈਯੈ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਗਾੜੋ ਰਨ ਪਰੈਗੋ ਬਹੈ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰਿ ॥ ਬਿਨਾ ਨਾਮ ਸਰ ਪੈ ਲਿਖੇ ਸਕਿ ਹੈ ਕਵਨ ਬਿਚਾਰਿ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਾਜਮਤੀ ਜਬ ਐਸ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ਸੱਤਯ ਸੱਤਯ ਰਾਜੈ ਕਰਿ ਮਾਨਯੋ ॥ ਸਕਲ ਸੂਰਮਾ ਬੋਲਿ ਪਠਾਏ ॥ ਸਭਨ ਸਰਨ ਪਰ ਨਾਮ ਲਿਖਾਏ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਰ ਪਰ ਨਾਮ ਲਿਖਾਇ ਕੈ ਰਨ ਕਹ ਚੜੇ ਰਿਸਾਇ ॥ ਜਾ ਕੋ ਸਰ ਜਿਹ ਲਾਗਿ ਹੈ ਸੋ ਭਟ ਚੀਨੋ ਜਾਇ ॥੧੮॥ ਜੁੱਧ ਜਬੈ ਗਾੜੋ ਪਰਯੋ ਘਾਤ ਬਾਲ ਤਿਨ ਪਾਇ ॥ ਉਹਿ ਰਾਜਾ ਕੋ ਬਾਨ ਲੈ ਇਹ ਨ੍ਰਿਪ ਹਨਯੋ ਰਿਸਾਇ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲਾਗਤ ਬਾਨ ਰਾਵ ਰਿਸਿ ਭਯੋ ॥ ਸਰ ਪਰ ਨਾਮ ਲਿਖਯੋ ਲਖਿ ਲਯੋ ॥ ਮੁਹਿ ਇਹ ਹਨਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੋਊ ਮਾਰਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਪ ਹੂ ਸ੍ਵਰਗ ਸਿਧਾਰਯੋ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਾਜਮਤੀ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸੋਂ ਦੁਹੂੰ ਨ੍ਰਿਪਨ ਕੋ ਘਾਇ ॥ ਬਹੁਰ ਰੈਬਾਰੀ ਰਾਵ ਸੋਂ ਆਨਿ ਦਈ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੨੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਮੈ ਤੁਮਰੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ॥ ਦੋਨੋ ਸਤ੍ਰ ਤਿਹਾਰੇ ਮਾਰੇ ॥ ਅਬ ਮੋ ਕੋ ਤੁਮ ਧਾਮ ਬੁਲਾਵੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਮੁਹ ਸਾਥ ਕਮਾਵੋ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਤਾ ਕੋ ਤੁਰਤ ਲੀਨੋ ਸਦਨ ਬੁਲਾਇ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਾ ਸੋ ਕਿਯੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ॥੨੩॥ ਏਕ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨਿਜੁ ਕਰ ਹਨਯੋ ਤਾ ਤੇ ਦੁਤਿਯ ਹਨਾਇ॥ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਇਹ ਨ੍ਰਿਪ ਭਏ ਨਾਜਮਤੀ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਾਜਮਤੀ ਨ੍ਰਿਪ ਲੈ ਘਰ ਰਾਖੀ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀਨੀ ਰਵਿ ਸਸਿ ਕਰਿ ਸਾਖੀ ॥ ਰਾਂਕ ਹੁਤੀ ਰਾਨੀ ਕਰਿ ਡਾਰਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ ਜਾਤ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥੨੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤ੍ਰਿਪਨੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੩॥੩੦੪੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਯਾਲਕੋਟ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਦਰਪਕਲਾ ਇਕ ਬਾਮ ॥ ਤਰੁਨ ਦੇਹ ਤਾ ਕੌ ਰਹੈ ਅਧਿਕ ਸਤਾਵਤ ਕਾਮ ॥੧॥ ਬਾਨੀਰਾਇ ਤਹਾਂ ਹੁਤੋ ਏਕ ਸਾਹ ਕੋ ਪੂਤ ॥ ਸੂਰਤਿ ਸੀਰਤਿ ਕੇ ਬਿਖੈ ਬਿਧ ਨੈ ਕਿਯੋ ਸਪੂਤ ॥੨॥ ਦਰਪਕਲਾ ਇਕ ਸਾਹ ਕੀ ਦੂਹਿਤਾ ਰਹੈ ਅਪਾਰ ॥ ਹਿਯੇਂ ਬਿਚਾਰਯੋ ਸਾਹ ਕੇ ਸੁਤ ਸੌ ਰਮੌ ਸੁਧਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੋਲਿ ਸਾਹੁ ਕੋ ਪੂਤ ਮੰਗਾਯੋ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਦਿਵਸ ਭਏ ਗ੍ਰਿਹ ਦੇਤ ਪਠਾਈ ॥ ਰੈਨਿ ਭਏ ਪੁਨਿ ਲੇਤ ਬੁਲਾਈ ॥੪॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦੁਹੁਨਿ ਮੈ ਭਈ ॥ ਲੋਕ ਲਾਜ ਸਭ ਹੀ ਤਜਿ ਦਈ ॥ ਜਾਨੁਕ ਕਹੂੰ ਬਜਾਹ ਕਰਿ ਆਨੀ ॥ ਤਿਨ ਪਰ ਨਾਰਿ ਐਸਿ ਪਹਿਚਾਨੀ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਇਸਕ ਮੁਸਕ ਖਾਂਸੀ ਅਰੁ ਖੁਰਕ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥ ਖੂਨ ਖੈਰ ਮਦ ਪਾਨ ਸੁ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨਿਯੈ ॥ ਕਸ ਕੋਊ ਕਰਈ ਸਾਤ ਛਪਾਏ ਛਪਤ ਨਹਿ ॥ ਹੋ ਹੋਵਤ ਪ੍ਰਗਟ ਨਿਦਾਨ ਸੁ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਮਹਿ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਰਪਕਲਾ ਸੁਤ ਸਾਹੁ ਕੇ ਊਪਰ ਰਹੀ ਬਿਕਾਇ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਤਾ ਸੌ ਰਮੈਂ ਸਭਹਿਨ ਸੁਨੀ ਬਨਾਇ ॥੭॥ ਦਰਪਕਲਾ ਜਬ ਸਾਹੁ ਕੌ ਲੀਨੋ ਪੂਤ ਬੁਲਾਇ ॥ ਆਨ ਪਯਾਦਨ ਗਹਿ ਲਿਯੋ ਰਹਯੋ ਨ ਕਛੂ ਉਪਾਇ ॥੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਰਪਕਲਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੀ ॥ ਸੁਨੋ ਮੀਤ ਤੁਮ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਸੋਨਾ ਬੋਵਤ ਮੁਹਿ ਤੁਮ ਕਹਿਯਹੁ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਨੈਨ ਨੀਚ ਕਰਿ ਰਹਿਯਹੁ ॥੯॥ ਨ੍ਰਿਪ ਪਹਿ ਬਾਂਧ ਤਾਂਹਿ ਲੈ ਗਏ ॥ ਤੇ ਵੈ ਬੈਨ ਬਖਾਨਤ ਭਏ ॥ ਏਕ ਬਾਤ ਮੈਂ ਤੁਮੈਂ ਦਿਖਾਊਂ ॥ ਤੁਮ ਤੇ ਕਹੋ ਕਹਾ ਤਬ ਪਾਊਂ ॥੧੦॥ ਜਾ ਪੈਂ ਬੈਠੇ ਮੁਹਿ ਗਹਿ ਆਨੋ ॥ ਉਨ ਮੋ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੋ ॥ ਜੌ ਮੈ ਕੰਚਨ ਬੀਜਿ ਦਿਖਾਊਂ ॥ ਤਬ ਮੈ ਕਹੋ ਕਹਾਂ ਬਰ ਪਾਊਂ ॥੧੧॥ ਜਬ ਯੌ ਬਚਨ ਰਾਵ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਦਰਪਕਲਾ ਕੌ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਤਾਂ ਕੋ ਏਕ ਧਾਮ ਮੈਂ ਰਾਖ੍ਯੋ ॥ ਕੰਚਨ ਕੇ ਬੀਜਨ ਕਹੱ ਭਾਖ੍ਯੋ ॥੧੨॥ ਮੁਹਿ ਇਹ ਏਕ ਸਦਨ ਮੈਂ ਰਾਖੋ ॥ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਕਛੁ ਬਾਤ ਨ ਭਾਖੋ ॥ ਜਬ ਮੈਂ ਮਾਸ ਇਕਾਦਸ ਲਹਿਹੌ ॥ ਤੁਮ ਸੌ ਆਇ ਆਪ ਹੀ ਕਹਿਹੌ ॥੧੩॥ ਜਬ ਵੈ ਦੋਊ ਏਕ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਖੇ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਯੌ ਤਾ ਸੌ ਬਚ ਭਾਖੇ ॥ ਮੋ ਸੌ ਭੋਗ ਮੀਤ ਅਬ ਕਰਿਯੈ ॥ ਯਾ ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਨੈਕੁ ਨ ਡਰਿਯੈ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਕਰਿ ਮੀਤ ਕੋ ਆਪਨੇ ਊਪਰ ਲਯੋ ਚਰ੍ਹਾਇ ॥ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਮਾਨਤ ਭਈ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੧੫॥ ਕਾਲਿ ਕਿਨੀ ਜਾਨਯੋ ਨਹੀ ਆਜੁ ਰਮੌ ਤਵ ਸੰਗ ॥

ਲਾਜ ਨ ਕਾਹੂ ਕੀ ਕਰੋ ਮੋ ਤਨ ਬਢ੍ਯੋ ਅਨੰਗ ॥੧੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦਸ ਮਾਸਨ ਰਤਿ ਕਰੀ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਆਸਨ ਚੁੰਬਨ ਅਨਿਕ ਕਿਯੇ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਜਬ ਗ੍ਯਾਰਹਵੋਂ ਮਾਸ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਦਰਪਕਲਾ ਤਬ ਕਹ੍ਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸੌ ਜਾਇ ਕਰਿ ॥੧੭॥ ਕੰਚਨ ਬੋਵਨ ਸਮੈ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਸਭ ਰਾਨੀ ਜੁਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕੌ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਪੁਰ ਬਾਸੀ ਜਨ ਸਭੈ ਤਮਾਸਾ ਕੌ ਗਏ ॥ ਹੋ ਜਹੱ ਅਸਥਿਤ ਵਹ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਹਾਂ ਹੀ ਜਾਤ ਭੇ ॥੧੮॥ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯ ਪੁਰਖ ਨ ਬਿਨਸ੍ਯੋ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਇਯੈ ॥ ਵਾ ਕੇ ਕਰ ਦੈ ਹ੍ਯਾਂ ਕਲਧੌਤ ਬਿਜਾਇਯੈ ॥ ਜੋ ਬਿਨਸ੍ਯੋ ਨਰ ਤ੍ਰਿਯ ਇਹ ਹਾਥ ਛੁਵਾਇ ਹੈ ॥ ਹੋ ਉਗੈ ਨ ਕੰਚਨ ਨੈਕ ਦੋਸ ਮੁਹਿ ਆਇ ਹੈ ॥੧੯॥ ਤਬ ਰਾਜੈ ਸਭਹਿਨ ਯੌ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ॥ ਜੋ ਬਿਨਸ੍ਯੋ ਨਹਿ ਹੋਇ ਸੁ ਬੀਜਹੁ ਜਾਇ ਕੈ ॥ ਸੁਨਤ ਬਚਨ ਤ੍ਰਿਯ ਨਰ ਸਭ ਹੀ ਚੱਕ੍ਰਿਤ ਭਏ ॥ ਹੋ ਸੋਨੋ ਬੀਜਨ ਕਾਜ ਨ ਤਿਤ ਕੌ ਜਾਤ ਭੇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਰਪਕਲਾ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ਜੋ ਰਾਜਾ ਸਭ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤੁਹਾਰੀ ॥ ਤਿਨ ਸਭਹਿਨ ਇਹ ਠੌਰ ਬੁਲਾਵਹੁ ॥ ਕੰਚਨ ਦੈ ਕਰਿ ਹਾਥ ਬਿਜਾਵਹੁ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਰਾਨੀ ਜੇ ਤਹੱ ਹੁਤੀ ਠਟਕਿ ਰਹੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਕਛੁ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਇਹ ਠਾ ਨਿਰਖਿ ਕੰਚਨ ਬੋਯੋ ਨਾਹਿ ॥੨੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਰਪਕਲਾ ਪੁਨ ਐਸ ਉਚਾਰੀ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਰਾਵ ਹੋ ਨ ਬਿਭਚਾਰੀ ॥ ਤੌ ਤੁਮ ਆਇ ਕੰਚਨਹਿ ਬੋਵਹੁ ॥ ਹਮਰੇ ਸਕਲ ਅਸੁਖ ਕਹੱ ਖੋਵਹੁ ॥੨੩॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪੁਰਖ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਮੂੰਦਿ ਮੁਖ ਰਹਤ ਭੇ ॥ ਕੰਚਨ ਬੋਵਨ ਕਾਜ ਨ ਟਰਿ ਤਿਤ ਕੌ ਗਏ ॥ ਦਰਪਕਲਾ ਤਬ ਬਚਨ ਕਹੇ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸੁਨੋ ਰਾਵ ਜੂ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ਆਇ ਕੈ ॥੨੪॥ ਪੁਰਖ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਕੌ ਜੌ ਨ੍ਰਿਪ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਘਾਰਿਯੈ ॥ ਤੌ ਕਰ ਲੈ ਕੈ ਖੜਗ ਦੁਹੂਨ ਹਮ ਮਾਰਿਯੈ ॥ ਬਿਨਸੇ ਬਿਨਾ ਨ ਰਹਿਯੋ ਕੋਊ ਜਗਤ ਮੈਂ ॥ ਹੋ ਛਮਾਂ ਕਰੋ ਅਪਰਾਧ ਜੁ ਕੀਨੋ ਆਜੁ ਮੈਂ ॥੨੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਰਿਤੁਰਾਜ ਸਮੈ ਬਿਖੈ ਬੇਗਿ ਪਵਨ ਕੋ ਹੋਇ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਕਾਂਪੇ ਬਿਨਾ ਰਹ੍ਯੋ ਬਿਰਛ ਨ ਕੋਇ ॥੨੬॥ ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਐਸੋ ਬਚਨ ਕੀਨੋ ਤਿਨੈ ਨਿਹਾਲ ॥ ਸਾਹੁ ਸੁਤਾ ਸੁਤ ਸਾਹੁ ਕੋ ਦੇਤ ਭਯੋ ਤਤਕਾਲ ॥੨੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਇਹ ਛਲ ਸੌ ਤ੍ਰਿਯ ਛੈਲ ਸਭਨ ਕੌ ਛਲਿ ਗਈ ॥ ਕੇਲ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇ ਧਾਮ ਮਾਸ ਦਸ ਕਰਤ ਭੀ ॥ ਬਹੁਰ ਸਭਨ ਕੋ ਐਸੋ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਮਨ ਭਾਵਤ ਕੋ ਮੀਤ ਬਰ੍ਯੋ

ਸੁਖ ਪਾਇ ਕਰਿ ॥੨੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਵਨੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੪॥੩੦੭੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਹਿਜਹਾਂ ਕੀ ਇਕ ਬਾਰ ਨਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਾਨਮਤੀ ਤਿਹ ਨਾਮ ਉਚਾਰੀ ॥ ਤਿਨਿਕ ਸਾਹੁ ਕੋ ਪੂਤ ਬਿਲੋਕ੍ਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਆਨਿ ਕਾਮੁ ਤਿਹ ਰੋਕ੍ਯੋ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਤਾ ਕੋ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਰਤਿ ਕਰੀ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਕੇਲ ਕਰਤ ਦੁਹੂੰ ਬਚਨ ਕਹੇ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਲੀਨੇ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁਤ ਦਿਵਸ ਤਾ ਸੋ ਰਮੀ ਪੁਨਿ ਯੌ ਕਹ੍ਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਯਾਹਿ ਮਾਰਿ ਕਰਿ ਡਾਰਿਯੈ ਜਿਨਿ ਕੋਊ ਲਖਿ ਜਾਇ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਾਨਮਤੀ ਆਗ੍ਯਾ ਤਿਹ ਦਈ ॥ ਮਾਰਨ ਸਖੀ ਤਾਹਿ ਲੈ ਗਈ ॥ ਆਪੁ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸਾਥ ਕਮਾਯੋ ॥ ਪੁਨਿ ਤਾ ਸੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥੪॥ ਮੋ ਸੋ ਭੋਗ ਭਲੋ ਤੈਂ ਦਿਯੋ ॥ ਮੋਹਿ ਚਿਤ ਹਮਰੇ ਕੋ ਲਿਯੋ ॥ ਤੋ ਪਰ ਚੋਟ ਮੈਂ ਨਹੀ ਡਾਰੋ ॥ ਏਕ ਚਰਿਤ ਤਨ ਤੁਮੈ ਨਿਕਾਰੋ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਰਧ ਸੂਰ ਜਬ ਚੜ੍ਯੋ ਸੁ ਦ੍ਰਿਗਨ ਨਿਹਾਰਿਹੌ ॥ ਤਬ ਤੇਰੋ ਗਹਿ ਹਾਥ ਨਦੀ ਮੈਂ ਡਾਰਿਹੌ ॥ ਤਬੈ ਹਾਥ ਅਰ ਪਾਵ ਅਧਿਕ ਤੁਮ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਡੂਬਤ ਡੂਬਤ ਕਹਿ ਕੈ ਊਚ ਪੁਕਾਰਿਯੋ ॥੬॥ ਤਬ ਸਰਤਾ ਕੇ ਬਿਖੈ ਤਾਹਿ ਗਹਿ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ਹਾਥ ਪਾਵ ਬਹੁ ਮਾਰਿ ਸੁ ਜਾਰ ਪੁਕਾਰਿਯੋ ॥ ਡੂਬਤ ਤਿਹ ਲਖਿ ਲੋਗ ਪਹੂਚੇ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਹਾਥੋ ਹਾਥ ਉਬਾਰ੍ਯੋ ਲਯੋ ਬਚਾਇ ਕੈ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪਚਾਵਨੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੫॥੩੦੭੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਮੱਦ੍ਰ ਦੇਸ ਚੌਧਰੀ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਰੋਸਨ ਸਿੰਘ ਤਿਹ ਨਾਮ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਕੰਦ੍ਰਪਕਲਾ ਬਾਲ ਤਿਹ ਸੋਹੈ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਨ ਮੋਹੈ ॥੧॥ ਤਾ ਕੇ ਧਾਮ ਅੰਨੁ ਧਨੁ ਭਾਰੀ ॥ ਨਿਤਿ ਉਠਿ ਕਰੈ ਨਾਥ ਰਖਵਾਰੀ ॥ ਜੋ ਅਤਿੱਥ ਮਾਗਨ ਕਹੁ ਆਵੈ ॥ ਮੁਖ ਮਾਂਗਤ ਬਰੁ ਲੈ ਘਰੁ ਜਾਵੈ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਿਹ ਠਾਂ ਏਕ ਅਤੀਥ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਆਇ ਕੈ ॥ ਲਖਿ ਤਿਹ ਛਬਿ ਝਖਕੇਤ ਰਹੇ ਉਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਅਪ੍ਰਤਿਮ ਸਰੂਪ ਬਿਧ ਨੈ ਦਯੋ ॥

ਹੋ ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਯ ਭਵਾਨ ਨ ਕੋ ਐਸੋ ਭਯੋ ॥੩॥ ਕੰਦ੍ਰਪਕਲਾ ਹੇਰਿ ਤਾ ਕੀ ਛਬ ਬਸਿ ਭਈ ॥ ਬਿਰਹ ਨਦੀ ਕੇ ਬੀਚ ਬੂਡਿ ਸਿਗਰੀ ਗਈ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਤਿ ਕਰੀ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੪॥ ਪਾਂਚ ਚੌਤਰੋ ਛੋਰਿ ਚੌਧਰੀ ਆਇਯੋ ॥ ਕੁਠਿਯਾ ਮੋ ਚੌਧ੍ਰਾਨੀ ਤਾਹਿ ਛਪਾਇਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੇ ਬੈਨ ਮੂੜ ਸੌ ਕੋਪ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਾ ਕੇ ਸਿਰ ਕੇ ਬਿਖੈ ਪਨਹਿਯਾ ਸੌਕ ਦੈ ॥੫॥ ਤੁਮਰੇ ਰਾਜ ਨ ਧਰੇ ਸੁਯੰਬਰ ਅੰਗ ਮੈ ॥ ਆਛੋ ਸਦਨ ਸਵਾਰੋ ਦਯੋ ਨ ਦਰਬ ਤੈਂ ॥ ਕਛੂ ਨ ਕੀਨੋ ਭੋਗ ਜਗਤ ਮੈਂ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਬਿੱਪ੍ਰਨ ਦਿਯੋ ਸੁ ਕਛੂ ਨ ਦਾਨ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਮੂਰਖ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਭਾਖ੍ਯੋ ॥ ਮੈਂ ਤੁਮ ਤੇ ਕਛੁ ਦਰਬੁ ਨ ਰਾਖ੍ਯੋ ॥ ਜਾ ਕੌ ਰੁਚੈ ਤਿਸੀ ਕੌ ਦੀਜੈ ॥ ਮੋਰੀ ਕਛੂ ਕਾਨਿ ਨਹਿ ਕੀਜੈ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਾਂਬ੍ਰ ਦਾਨ ਤੇ ਦੁਗੁਨ ਰੁਕਮ ਕੌ ਜਾਨੀਯੈ ॥ ਰੁਕਮ ਦਾਨ ਤੇ ਚੌਗੁਨ ਸੂਰਨਹਿੰ ਮਾਨਿਯੈ ॥ ਬਡੋ ਧਾਨ ਕੋ ਧਨ ਤੇ ਦਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੀ ॥ ਹੋ ਚਾਰਿ ਸੁ ਖਟ ਦਸ ਆਠ ਪੁਰਾਨ ਬਖਾਨ ਹੀ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਜੋ ਕੋਠੀ ਅੰਨ ਜੁਤ ਦੀਜੈ ਦਿਜਨ ਬੁਲਾਇ ॥ ਇਹੈ ਕਹ੍ਯੋ ਮੁਰਿ ਮਾਨਿਯੈ ਸੁਨੁ ਚੌਧ੍ਰਿਨ ਕੇ ਰਾਇ ॥੯॥ ਵਹੈ ਭਿਟੌਅਨ ਬਾਮਨੀ ਲੀਨੀ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥ ਜਾਰ ਸਹਿਤ ਤਿਹੱ ਨਾਜ ਕੀ ਕੁਠਿਯਾ ਦਈ ਉਠਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੂਰਖ ਬਾਤ ਨ ਕਛੁ ਲਖਿ ਲਈ ॥ ਕਿਹੱ ਬਿਧਿ ਨਾਰਿ ਤਾਂਹਿ ਛਲਿ ਗਈ ॥ ਜਾਨ੍ਯੋ ਦਾਨ ਆਜੁ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀਨੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਕਛੂ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ ਚੀਨੋ ॥੧੧॥ ਦਾਨ ਭਿਟੌਅਨ ਕੌ ਜਬ ਦਿਯੋ ॥ ਕਛੁ ਜੜ੍ਹ ਭੇਦ ਸਮਝਿ ਨਹਿ ਲਿਯੋ ॥ ਤਹੱ ਤੇ ਕਾਢਿ ਅੰਨ ਤਿਨ ਖਾਯੋ ॥ ਤਵਨ ਜਾਰ ਕੋ ਘਰ ਪਹੁਚਾਯੋ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਛਪਨੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੬॥੩੦੯੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿੱਦ੍ਰਭ ਦੇਸ ਭੀਤਰ ਰਹੈ ਭੀਮਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪ ਏਕ ॥ ਹੈ ਗੈ ਰਥ ਹੀਰਨ ਜਰੇ ਝੂਲਹਿ ਦ੍ਵਾਰ ਅਨੇਕ ॥੧॥ ਦਮਵੰਤੀ ਤਾ ਕੀ ਸੁਤਾ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਗਿਰੈਂ ਧਰਨਿ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਹਾਰਿ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਾਮਦੇਵ ਤਿਹੱ ਚਹੈ ਸੁ ਕ੍ਯੋ ਹੂੰ ਪਾਇਯੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਕਹੈਂ ਤਾਹਿ ਬ੍ਯਾਹਿ ਲੈ ਆਇਯੈ ॥ ਕਾਰਤਕੇਅ ਤਿਹੱ ਬ੍ਯਾਹ ਨ ਕਿਯੋ ਨਿਹਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰ ਬਨ ਬਸੇ ਨ ਆਏ ਪਲਟਿ ਘਰਿ ॥੩॥ ਨੈਨ ਹਰਨ ਕੇ ਹਰੇ ਬੈਨ

ਪਿਕ ਕੇ ਹਰਿ ਲੀਨੇ ॥ ਹਰਿ ਦਾਮਨਿ ਕੀ ਦਿਪਤਿ ਦਸਨ ਦਾਰਿਮ ਬਸ ਕੀਨੇ ॥ ਕੀਰ ਨਾਸਿਕਾ ਹਰੀ ਕਦਲਿ ਜੰਘਨ ਤੇਂ ਹਾਰੇ ॥ ਹੋ ਛਪੇ ਜਲਜ ਜਲ ਮਾਹਿ ਆਂਖਿ ਲਖਿ ਲਜਤ ਤਿਹਾਰੇ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਜਹਾਨ ਮੈਂ ਪ੍ਰਚੁਰ ਭਈ ਚਹੂੰ ਦੇਸ ॥ ਸਭ ਬਜਾਹਨ ਤਾ ਕੌ ਚਹੈਂ ਸੇਸ ਸੁਰੇਸ ਲੁਕੇਸ ॥੫॥ ਸੁਨਿ ਪੱਛਿਨ ਕੇ ਬਕੱਤ੍ਰ ਤੇ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀ ਸੰਦਰ ਚਾਲ ॥ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਛੋਡਿ ਤਿਹ ਆਵਤ ਭਏ ਮਰਾਲ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦਮਵੰਤੀ ਤੇ ਹੰਸ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਰੂਪ ਮਾਨ ਚਿਤ ਮਾਂਝ ਬਿਚਾਰੇ ॥ ਸਖਿਯਨ ਸਹਿਤ ਆਪ ਉਠਿ ਧਾਈ ॥ ਏਕ ਹੰਸ ਤਿਨ ਤੇਂ ਗਹਿ ਲਜਾਈ ॥੭॥ ਹੰਸ ਬਾਚ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਇਕ ਕਥਾ ਪ੍ਰਕਾਸੌਂ ॥ ਤੁਮਰੇ ਜਿਯ ਕੋ ਭਰਮ ਬਿਨਾਸੌਂ ॥ ਨਲ ਰਾਜਾ ਦੱਛਿਨ ਇਕ ਰਹਈ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਤਾ ਕੋ ਜਗ ਕਹਈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੇਜ ਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਧਨੀ ਤਾਹਿ ਉਚਾਰਤ ਲੋਗ ॥ ਤਾ ਕੌ ਬੋਲਿ ਬਿਵਾਹਿਯੈ ਵਹੁ ਬਰ ਤੁਮਰੇ ਜੋਗ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹਮ ਹੈਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਬਾਸੀ ॥ ਹੰਸ ਜੋਨਿ ਦੀਨੀ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਚਰਿਤ ਬਿਚਾਰੈਂ ॥ ਰਾਵ ਰੰਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਹਾਰੈਂ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਧਨਦ ਧਨੀ ਹਮ ਲਹਯੋ ਤਪੀ ਇਕ ਰੁਦ੍ਰ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜ ਇਕ ਲਹਯੋ ਸੂਰ ਬਿਸੁਇਸਹਿ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਲੋਕ ਚਤ੍ਰਦਸ ਬਿਖੈ ਤੁਹੀ ਸੁੰਦਰੀ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਹੋ ਰੂਪਮਾਨ ਨਲ ਰਾਜ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਬਰੋ ਪਯਾਰੀ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਮਵੰਤੀ ਏ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਹੰਸਹਿ ਦਯੋ ਉਡਾਇ ॥ ਲਿਖਿ ਪਤਿਯਾ ਕਰ ਮੈ ਦਈ ਕਹਿਯਹੁ ਨਲ ਪ੍ਰਤਿ ਜਾਇ ॥੧੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬੋਲਿ ਪਿਤਾ ਕੌ ਕਾਲਿ ਸੁਯੰਬ੍ਰ ਬਨਾਇ ਹੌਂ ॥ ਬਡੇ ਬਡੇ ਰਾਜਨ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠਾਇ ਹੌਂ ॥ ਪਤਿਯਾ ਕੇ ਬਾਂਚਤ ਤੁਮ ਹਜਾਂ ਉਠਿ ਆਇਯੈ ॥ ਹੋ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਕਰਿ ਮੋਹਿ ਸੰਗ ਲੈ ਜਾਇਯੈ ॥੧੩॥ ਹੰਸ ਉਹਾਂ ਤੇ ਉਡਯੋ ਤਹਾਂ ਆਵਤ ਭਯੋ ॥ ਦਮਵੰਤਯਹਿ ਸੰਦੇਸ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨਲ ਕੌ ਦਯੋ ॥ ਨਲ ਪਤਿਯਾ ਕੌ ਰਹਯੋ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੋ ਲਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਜੋਰਿ ਸੈਨ ਤਿਤ ਚਲਯੋ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂਤ ਪਹੂਚਯੋ ਮੀਤ ਕੋ ਪਤਿਯਾ ਲੀਨੇ ਸੰਗ ॥ ਆਖੈਂ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਭਈਂ ਨਿਰਖਤ ਵਾ ਕੇ ਅੰਗ ॥੧੫॥ ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਬਚ ਹੰਸ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਮੋਦ ਬਢਾਇ ॥ ਬਿੱਦ੍ਰਭ ਦੇਸ ਕੌ ਉਠਿ ਚਲਯੋ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ॥੧੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦੇਵਊ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ਦੈਤ ਆਵਤ ਭਏ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗ ਸਭੈ ਚਲਿ ਤਹ ਗਏ ॥ ਇੰਦ੍ਰ

ਚੰਦ੍ਰ ਅਰ ਸੂਰਜ ਪਹੁਚੇ ਆਇ ਕਰਿ । ਹੋ ਧਨਧਿ ਈਸ ਜਲਿਰਾਵ ਬਦਿੱਤ੍ਰ ਬਜਾਇ ਕਰਿ ॥੧੭॥ ਨਲ ਹੀ ਕੋ ਧਰਿ ਰੂਪ ਸਕਲ ਚਲਿ ਤਹੱ ਗਏ ॥ ਨਲ ਕੋ ਕਰਿ ਹਰਿ ਦੂਤ ਪਠਾਵਤ ਤਹ ਭਏ ॥ ਸੁਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਏ ਬਚਨ ਚਲ੍ਯੋ ਤਹ ਧਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਕਿਨੀ੍ ਨ ਹਟਕ੍ਯੋ ਤਾਂਹਿ ਪਹੂਚ੍ਯੋ ਜਾਇ ਕਰਿ ॥੧੮॥ ਦਮਵੰਤੀ ਛਬਿ ਨਿਰਖਿ ਅਧਿਕ ਰੀਝਤ ਭਈ ॥ ਜੁ ਕਛੁ ਹੰਸ ਮੁਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁ ਸਭ ਸਾਚੀ ਭਈ ॥ ਜਾਂ ਦਿਨ ਮੈਂ ਯਾ ਕੌ ਪਤਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਪਾਇ ਹੌ ॥ ਹੋ ਤਦਿਨ ਘਰੀ ਕੇ ਸਖੀ ਸਹਿਤ ਬਲਿ ਜਾਇਹੌ ॥੧੯॥ ਮਨ ਮੈਂ ਇਹੈ ਦਮਯੰਤੀ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ॥ ਸਭਹਿਨ ਕੇ ਬੈਠੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰਿਯੋ ॥ ਸੁਨੋ ਸਕਲ ਜਨ ਇਹੈ ਭੀਮਜਾ ਪ੍ਰਨ ਕਰ੍ਯੋ ॥ ਹੋ ਜੋ ਤੁਮ ਮੈਂ ਨਲ ਰਾਵ ਵਹੈ ਕਰਿ ਪਤਿ ਬਰ੍ਯੋ ॥੨੦॥ ਫੂਕ ਬਦਨ ਹ੍ਵੈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਸਕਲ ਘਰ ਕੌ ਗਏ ॥ ਕਲਿਜੁਗਾਦਿ ਕੇ ਹੁਤੇ ਦੁਖਿਤ ਚਿਤ ਮੈਂ ਭਏ ॥ ਨਲਹਿ ਭੀਮਜਾ ਬਰੀ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਾਦਿੱਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥੨੧॥ ਧਰਿ ਪੁਹਕਰਿ ਕੋ ਰੂਪ ਤਹਾਂ ਕਲਿਜੁਗ ਗਯੋ ॥ ਜਬ ਤਾ ਕੌ ਨਲ ਬ੍ਯਾਹਿ ਸਦਨ ਲ੍ਯਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਖੇਲ ਜੂਪ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿਨ ਤਾਹਿ ਹਰਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਜ ਪਾਟ ਨਲ ਬਨ ਕੌ ਜੀਤਿ ਪਠਾਇਯੋ ॥੨੨॥ ਰਾਜ ਪਾਟ ਨਲ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਹਰਾਇਯੋ ॥ ਬਨ ਮੈਂ ਅਤਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ਅਜੁੱਧਿਯਾ ਆਇਯੋ ॥ ਬਿਛਰੇਂ ਪਤਿ ਕੇ ਭੀਮ ਸੁਤਾ ਬਿਰਹਿਨਿ ਭਈ ॥ ਹੋ ਜਿਹ ਮਾਰਗ ਗੇ ਨਾਥ ਤਿਸੀ ਮਾਰਗ ਗਈ ॥੨੩॥ ਭੀਮ ਸੁਤਾ ਬਿਨ ਨਾਥ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਇਯੋ ॥ ਕਹੱ ਲਗਿ ਕਰੌ ਬਖ੍ਯਾਨ ਨ ਜਾਤ ਬਤਾਇਯੋ ॥ ਨਲ ਰਾਜਾ ਕੇ ਬਿਰਹਿ ਬਾਲ ਬਿਰਹਿਨਿ ਭਈ ॥ ਹੋ ਸਹਰ ਚੰਦੇਰੀ ਮਾਂਝ ਵਹੈ ਆਵਤ ਭਈ ॥੨੪॥ ਭੀਮਸੈਨ ਤਿਨ ਹਿਤ ਜਨ ਬਹੁ ਪਠਵਤ ਭਏ ॥ ਦਮਵੰਤੀ ਕਹ ਖੋਜਿ ਬਹੁਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਲੈ ਗਏ ॥ ਵਹੈ ਜੁ ਇਹ ਲੈ ਗਯੋ ਦਿਜ ਬਹੁਰਿ ਪਠਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਦੇਸ ਅਜੁਧਯਾ ਆਇਯੋ ॥੨੫॥ ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਬਹੁ ਲੋਗ ਸੁ ਯਾਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਦਮਵੰਤੀ ਕੋ ਮੁਖ ਤੇਂ ਨਾਮ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਕੁਸਲ ਤਾਂਹਿ ਇਹ ਪੂਛ੍ਯੋ ਨੈਨਨ ਨੀਰ ਭਰਿ ॥ ਹੋ ਤਬ ਦਿਜ ਗਯੋ ਪਛਾਨਿ ਇਹੈ ਨਲ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਰ ॥੨੬॥ ਜਾਇ ਤਿਨੈ ਸੁਧਿ ਦਈ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨਲ ਪਾਇਯੋ ॥ ਤਬ ਦਮਵੰਤੀ ਬਹੁਰਿ ਸੁਯੰਬ੍ਰ ਬਨਾਇਯੋ ॥ ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਏ ਬੈਨ ਸਕਲ ਚਲਿ ਤਹੱ ਗਏ ॥ ਹੋ ਰਥ ਪੈ ਚੜ੍ਹਿ ਨਲ ਰਾਜ ਤਹਾਂ ਆਵਤ ਭਏ ॥੨੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਨਲ ਕੌ ਰਥ ਪੈ

ਚੜ੍ਹੇ ਸਭ ਜਨ ਗਏ ਪਛਾਨਿ ॥ ਦਮਵੰਤੀ ਪੁਨਿ ਤਿਹ ਬਰਯੋ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕਹ ਠਾਨਿ ॥੨੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲੈ ਤਾ ਕੋ ਰਾਜਾ ਘਰ ਆਏ ॥ ਖੇਲਿ ਜੂਪ ਪੁਨਿ ਸੱਤ੍ਰ ਹਰਾਏ ॥ ਜੀਤਿ ਰਾਜ ਅਪਨੌ ਪੁਨਿ ਲੀਨੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਦੁਹੂੰਅਨ ਸੁਖ ਕੀਨੋ ॥੨੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੈ ਜੁ ਕਥਾ ਸੰਛੇਪਤੇ ਯਾ ਕੀ ਕਹੀ ਬਨਾਇ ॥ ਯਾ ਤੇ ਕਿਯ ਬਿਸਥਾਰ ਨਹਿ ਮਤਿ ਪੁਸਤਕ ਬਢ ਜਾਇ ॥੩੦॥ ਦਮਵੰਤੀ ਇਹ ਚਰਿਤ ਸੌਂ ਪੁਨਿ ਪਤਿ ਬਰਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਸਭ ਤੇ ਜਗ ਜੂਆ ਬੁਰੋ ਕੋਊ ਨ ਖੇਲਹੁ ਰਾਇ ॥੩੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਤਾਵਨੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੭॥੩੧੨੭॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਚੌੜਭਰਥ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਰਹੈ ॥ ਰੰਡੀਗਿਰ ਦੁਤਿਯੈ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਬਾਲਕਰਾਮ ਏਕ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਤਿਨ ਸੌ ਰਹੈ ਸਪਰਧਾ ਲਾਗੀ ॥੧॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਤਿਨ ਪਰੀ ਲਰਾਈ ॥ ਕੁਤਕਨ ਸੇਤੀ ਮਾਰਿ ਮਚਾਈ ॥ ਕੰਠੀ ਕਹੂੰ ਜਟਨ ਕੇ ਜੂਟੇ ॥ ਖੱਪਰ ਸੌ ਖੱਪਰ ਬਹੁ ਫੂਟੇ ॥੨॥ ਗਿਰਿ ਗਿਰਿ ਕਹੂ ਟੋਪਿਯੈ ਪਰੀ ॥ ਢੇਰ ਜਟਨ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ਉਪਰੀ ॥ ਲਾਤ ਮੁਸਟ ਕੇ ਕਰੈਂ ਪ੍ਰਹਾਰਾ ॥ ਜਨ ਕਰਿ ਚੋਟ ਪਰੈਂ ਘਰਿਯਾਰਾ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਕਾਂਪੈ ਕੁਤਕਾ ਬਜੈਂ ਪਨਹੀ ਬਹੈ ਅਨੇਕ ॥ ਸਭ ਹੀ ਕੇ ਫੂਟੇ ਬਦਨ ਸਾਬਤ ਰਹ੍ਯੋ ਨੇ ਏਕ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੰਠਨ ਕੀ ਕੰਠੀ ਬਹੁ ਟੂਟੀ ॥ ਮਾਰੀ ਜਟਾ ਲਾਠਿਯਨ ਛੂਟੀ ॥ ਕਿਸੀ ਨਖਨ ਕੇ ਘਾਇ ਬਿਰਾਜੈਂ ॥ ਜਨੁ ਕਰਿ ਚੜ੍ਹੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰਾਜੈਂ ॥੫॥ ਕੇਸ ਅਕੇਸ ਹੋਤ ਕਈ ਭਏ ॥ ਕਿਤੇ ਹਨੇ ਨਸਿਕਿ ਨਸਰ ਗਏ ॥ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਦਾਂਤਨ ਕੋਊ ਖਾਹੀ ॥ ਐਸੋ ਕਹੂੰ ਜੁੱਧ ਭਯੋ ਨਾਹੀ ॥੬॥ ਐਸੀ ਮਾਰਿ ਜੂਤਿਯਨ ਪਰੀ ॥ ਜਟਾ ਨਾ ਕਿਸਹੂੰ ਸੀਸ ਉਬਰੀ ॥ ਕਿਸੂ ਕੰਠ ਕੰਠੀ ਨਹਿ ਰਹੀ ॥ ਬਾਲਕਰਾਮ ਪਨੀ ਤਬ ਗਹੀ ॥੭॥ ਏਕ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਕੇ ਸਿਰ ਝਾਰੀ ॥ ਦੂਜੇ ਕੇ ਮੁਖ ਊਪਰ ਮਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੋਨਤ ਬਹ੍ਯੋ ਬਦਨ ਜਬ ਫੂਟ੍ਯੋ ॥ ਸਾਵਨ ਜਾਨ ਪਨਾਰੋ ਛੂਟ੍ਯੋ ॥੮॥ ਤਬ ਸਭ ਹੀ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀ ਧਾਏ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਹਾਥ ਜੂਤਿਯੈ ਆਏ ॥ ਚੌੜਭਰਥ ਰੰਡੀਗਿਰ ਦੌਰੇ ॥ ਲੈ ਲੈ ਢੋਵ ਚੇਲਕਾ ਔਰੇ ॥੯॥ ਬਾਲਕਰਾਮ ਘੇਰਿ ਕੈ ਲਿਯੋ ॥ ਜੂਤਿਨ ਸਾਥ ਦਿਵਾਨੋ ਕਿਯੋ ॥ ਘੂਮਿ ਭੂਮਿ ਕੇ ਊਪਰ ਛਰਿਯੋ ॥ ਜਨੁ ਕਰਿ ਬੀਜੁ ਮੁਨਾਰਾ ਪਰਿਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਮੁੰਡਿਯਾ ਕ੍ਰੁਧਿਤ ਭਏ ਭਾਜਤ ਭਯੋ ਨ ਏਕ ॥ ਚੋੜਭਰਥ ਗਿਰਰਾਂਡ ਪੈਂ

ਕੁਤਕਾ ਹਨੇ ਅਨੇਕ ॥੧੧॥ ਸੰਨਯਾਸੀ ਕੋਪਿਤ ਭਏ ਲਗੇ ਮੁਤਹਰੀ ਘਾਇ ॥ ਲਾਤ ਮੁਸਟ ਜੂਤਿਨ ਭਏ ਮੁੰਡਿਯਾ ਦਏ ਗਿਰਾਇ ॥੧੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਪਕਰਿ ਮੁਤਹਰੀ ਪੁਨਿ ਸਕੋਪ ਮੁੰਡਿਯਾ ਭਏ ॥ ਫਰੂਆ ਲਾਠੀ ਸਭੈ ਲਏ ਉਦਿਤ ਭਏ ॥ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਕੈ ਅੰਗ ਸੰਨਯਾਸਿਨ ਖਾਵਹੀਂ ॥ ਹੋ ਦਸ ਨਾਮਨ ਕੇ ਲੈ ਲੈ ਨਾਮ ਗਿਰਾਵਹੀਂ ॥੧੩॥ ਤਬ ਸੰਨਯਾਸੀ ਧਾਇ ਧਾਇ ਤਿਨ ਕਾਟ ਹੀਂ ॥ ਤੋਰਿ ਤੋਰਿ ਕੰਠਿਨ ਤੇ ਕੰਠਿਨ ਸਾਟ ਹੀਂ ॥ ਐਂਚ ਐਂਚਿ ਟਾਂਗਨ ਤੇ ਗਹਿ ਗਹਿ ਡਾਰਹੀ ॥ ਹੋ ਦੂਹੂੰ ਹਾਥ ਭੇ ਖੈਂਚਿ ਮੁਤਹਰੀ ਮਾਰਹੀ ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੁੰਡਿਯਾ ਤਾਂਬ੍ਰਕਲਾ ਪੈ ਆਏ ॥ ਹਮ ਸਭ ਸੰਨਯਾਸੀਨ ਦੁਖਾਏ ॥ ਜਬ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਲਈ ॥ ਦੱਤਾਤ੍ਰੈਨ ਬੁਲਾਵਤ ਭਈ ॥੧੫॥ ਸੰਨਯਾਸੀ ਦੱਤਾਤ੍ਰੈ ਮਾਨੈ ॥ ਰਾਮਾਨੰਦ ਬੈਰਾਗ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥ ਤੇ ਤੁਮ ਕਹੈ ਵਹੈ ਚਿਤ ਧਰਿਯਹੁ ॥ ਮੇਰੀ ਕਹੀ ਨ ਚਿਤ ਮੈਂ ਕਰਿਯਹੁ ॥੧੬॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਹਮਰੈ ਗ੍ਰਿਹ ਸੋਵਹੁ ॥ ਸਗਰੀ ਨਿਸਾ ਜਾਗਤਹਿ ਖੋਵਹੁ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੈਂ ਲਰੌ ਤੌ ਲਰਿਯਹੁ ॥ ਨਾਤਰ ਬੈਰ ਭਾਵ ਨਹਿ ਕਰਿਯਹੁ ॥੧੭॥ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਘਰ ਦੋਊ ਸੁਵਾਏ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਭੇ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ਦੱਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਕਹੈਂ ਸੁ ਕਰਿਯਹੁ ॥ ਬਹੁਰੋ ਕੋਪ ਠਾਨਿ ਨਹਿ ਲਰਿਯਹੁ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਛਲਿ ਛੈਲੀ ਇਹ ਬਿਧਿ ਗਈ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਸਵਾਰਿ ॥ ਸਿਮਰਿ ਗੁਰਨ ਕੇ ਬਚਨ ਦੋਊ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕੀਨੀ ਰਾਰਿ ॥੧੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਠਾਵਨੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੮॥੩੧੪੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਇਕ ਰਹਈ ॥ ਬੀਰਕਲਾ ਰਾਨੀ ਜਗ ਕਹਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਨੇਹ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਭਾਰੋ ॥ ਜਾਨਤ ਭੇਦ ਦੇਸ ਇਹ ਸਾਰੋ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਔਰ ਰਾਨਿਯਨ ਕਬਹੂੰ ਨ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬੁਲਾਵਈ ॥ ਭੂਲਿ ਨ ਕਬਹੂੰ ਤਿਨ ਕੌ ਸਦਨ ਸੁਹਾਵਈ ॥ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ਮਾਂਝ ਚੰਚਲਾ ਸਭ ਧਰੈਂ ॥ ਹੋ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਅਰੁ ਤੰਤ੍ਰ ਰਾਵ ਸੌ ਸਭ ਕਰੈਂ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਭ ਹੀ ਕਰਿ ਹਾਰੇ ॥ ਕੈਸੇ ਹੂੰ ਪਰੇ ਹਾਥ ਨਹਿ ਪਯਾਰੇ ॥ ਏਕ ਸਖੀ ਇਹ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਤੈਂ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥੩॥ ਜੌ ਉਨ ਸੌ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤੁਰਾਊਂ ॥ ਤੌ ਤੁਮ ਤੇ ਕਹੁ ਮੈਂ ਕਾ ਪਾਊਂ ॥ ਬੀਰਕਲਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਮੁਖ ਨ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਤੁਮਰੇ

ਪਾਸ ਰੈਨਿ ਦਿਨ ਆਵੈ ॥੪॥ ਯੌ ਕਹਿ ਜਾਤ ਤਹਾਂ ਤੇ ਭਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ਕੇ ਮੰਦਿਰ ਮਹਿ ਗਈ ॥ ਪਤਿ ਤ੍ਰਿਯ ਕੇ ਕਾਨਨ ਮਹਿ ਪਰੀ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਬਾਤ ਉਚਰੀ ॥੫॥ ਨ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਯ ਕਹਿਯੋ ਤੋਹਿ ਕਾ ਕਹਿਯੋ ॥ ਸੁਨਿ ਪਤਿ ਬਚਨ ਮੋਨ ਹ੍ਵੈ ਰਹਿਯੋ ॥ ਪਤਿ ਪੂਛ੍ਯੋ ਤੁਹਿ ਇਹ ਕਾ ਕਹੀ ॥ ਸੁਨ ਤ੍ਰਿਯ ਬਚਨ ਮੋਨ ਹ੍ਵੈ ਰਹੀ ॥੬॥ ਪਤਿ ਜਾਨ੍ਯੋ ਤ੍ਰਿਯ ਬਾਤ ਦੁਰਾਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਨ੍ਯੋ ਕਛੁ ਨ੍ਰਿਪਤ ਚੁਰਾਈ ॥ ਕੋਪ ਕਰਾ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੇ ਭਈ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਰੀਤ ਸਭ ਹੀ ਛੁਟਿ ਗਈ ॥੭॥ ਵਾ ਰਾਨੀ ਸੋ ਨੇਹ ਬਢਾਯੋ ॥ ਜਿਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਨਾਯੋ ॥ ਵਾ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਈ ॥ ਬੀਰਕਲਾ ਚਿਤ ਤੇਂ ਬਿਸਰਾਈ ॥੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਉਨਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੫੯॥੩੧੪੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਤਿਰਹੁਤਿ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ॥ ਜਨੁ ਬਿਧਿ ਕਰ੍ਯੋ ਦੂਸਰੋ ਤਮਹਰ ॥ ਅਮਿਤ ਰੂਪ ਤਾ ਕੋ ਅਤਿ ਸੋਹੈ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਨ ਮੋਹੈ ॥੧॥ ਰਾਨੀ ਸਾਠਿ ਸਦਨ ਤਿਹ ਮਾਹੀ ॥ ਰੂਪਵਤੀ ਤਿਨ ਸਮ ਕਹੂੰ ਨਾਹੀ ॥ ਸਭਹਿਨ ਸੌ ਪਤਿ ਨੇਹ ਬਢਾਵਤ ॥ ਬਾਰੀ ਬਾਰੀ ਕੇਲ ਕਮਾਵਤ ॥੨॥ ਰੁਕਮਕਲਾ ਰਾਨੀ ਰਸ ਭਰੀ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਸਭਨ ਤਿਨ ਹਰੀ ॥ ਆਨਿ ਮੈਨ ਜਬ ਤਾਹਿ ਸੰਤਾਵੈ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨਕਲਾ ਇਕ ਸਹਚਰੀ ਪਠੈ ਦਈ ਨ੍ਰਿਪ ਤੀਰ ॥ ਸੋ ਯਾ ਪਰ ਅਟਕਤ ਭਈ ਹਰਿਅਰਿ ਕਰੀ ਅਧੀਰ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਜੂ ਬਾਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ਮੈਂ ਰੀਝੀ ਲਖਿ ਪ੍ਰਭਾ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਮੈ ਤਵ ਹੇਰਿ ਦਿਵਾਨੀ ਭਈ ॥ ਮੋ ਕਹੱ ਬਿਸਰ ਸਕਲ ਸੁਧਿ ਗਈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਧਿ ਭੂਲੀ ਮੋਰੀ ਸਭੈ ਬਿਰਹ ਬਿਕਲ ਭਯੋ ਅੰਗ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਮੋ ਸੌ ਕਰੌ ਗਹਿ ਗਹਿਰੇ ਸਰਬੰਗ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਜੈ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਭੋਗ ਹੇਤ ਲਲਚਾਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਕਰੀ ॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਆਸਨ ਤਨ ਧਰੀ ॥੭॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਤਾ ਸੌ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ॥ ਕਾਮਾਤੁਰ ਹ੍ਵੈ ਤ੍ਰਿਯ ਲਪਟਾਨੀ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਛਿਨਿਕ ਨ ਛੋਰ੍ਯੋ ਭਾਵੈ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਤਾਹਿ ਗਰੇ ਸੌ ਲਾਵੈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਆਸਨ ਲਏ ਚੁੰਬਨ ਕਰੇ ਬਨਾਇ ॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਭੋਗਤ ਭਯੋ ਗਨਨਾ ਗਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥੯॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਖਾਇ ਬੰਧੇਜਨ

ਕੀ ਬਰਿਯੈਂ ਨ੍ਰਿਪ ਭਾਂਗ ਚਬਾਇ ਅਫੀਮ ਚੜ੍ਹਾਈ ॥ ਪੀਤ ਸਰਾਬ ਬਿਰਾਜਤ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮ ਕੀ ਰੀਤਿ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤ ਮਚਾਈ ॥ ਆਸਨ ਔਰ ਅਲਿੰਗਨ ਚੁੰਬਨ ਭਾਂਤਿ ਅਨੇਕ ਲੀਏ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਯੌ ਤਿਹ ਤੋਰਿ ਕੁਚਾਨ ਮਰੋਰਿ ਸੁ ਭੋਰ ਲਗੇ ਝਕਝੋਰਿ ਬਜਾਈ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਤਿਹੱ ਸੰਗ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਹਰਖਾਇ ਕੈ ॥ ਕਾਮਾਤੁਰ ਹ੍ਵੈ ਜਾਤ ਤ੍ਰਿਯਾ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਆਸਨ ਲਏ ਬਨਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਭੋਰ ਹੋਤ ਲੌ ਭਜੀ ਹਿਯੇ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕਰਿ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਤਈ ਰੈਨ ਭੋਰ ਜਬ ਭਈ ॥ ਚੇਰੀ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦਈ ॥ ਬਿਹਬਲ ਭਈ ਬਿਸਰਿ ਸਭ ਗਯੋ ॥ ਤਾ ਕੋ ਓੜ੍ਹਿ ਉਪਰਨਾ ਲਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨਕਲਾ ਰਤਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ਤਹਾਂ ਪਹੂਚੀ ਜਾਇ ॥ ਰੁਕਮਕਲਾ ਪੂਛਿਤ ਭਈ ਤਾ ਕਹੱ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਇ ॥੧੩॥ ਪ੍ਰਤਿ ਉੱਤਰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਹੇ ਕੌ ਲੇਤ ਹੈ ਆਤੁਰ ਸ੍ਵਾਸ ਗਈ ਹੀ ਉਤਾਇਲ ਦੌਰੀ ਇਹਾਂ ਤੇ ॥ ਕਾਹੇ ਕੌ ਕੇਸ ਖੁਲੇ ਲਟ ਛੂਟਿਯੈ ਪਾਇ ਪਰੀ ਤਵ ਨੇਹੱ ਕੇ ਨਾਤੇ ॥ ਓਠਨ ਕੀ ਅਰੁਨਾਈ ਕਹਾਂ ਭਈ ਤੇਰੀ ਬਡਾਈ ਕਰੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤੇ ॥ ਕੌਨ ਕੌ ਅੰਬਰ ਓਢਯੋ ਅਲੀ ਪਰਤੀਤਿ ਕੌ ਲਯਾਈ ਹੌ ਲੇਹੁ ਉਹਾਂ ਤੇ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਿ ਬਚ ਰਾਨੀ ਚੁਪ ਰਹੀ ਜਾ ਕੇ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਛਲ ਕੋ ਛਿੱਦ੍ਰ ਨ ਕਿਛੁ ਲਖਯੋ ਇਮ ਛਲਗੀ ਬਰਨਾਰਿ ॥੧੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਾਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੦॥੩੧੬੮॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਰਵਰ ਕੋ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਬੀਰਸੈਨ ਤਿਹੱ ਨਾਮ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਜਿਹੱ ਜਪਤ ਆਠ ਹੂੰ ਜਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੂਰਨਮਤੀ ਤਾਂ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਜਨੁ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮਥਿ ਸਾਤ ਨਿਕਾਰੀ ॥ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭਾ ਤਾ ਕੀ ਅਤਿ ਸੋਹੈ ॥ ਜਾ ਸਮ ਰੂਪਵਤੀ ਨਹਿ ਕੋ ਹੈ ॥੨॥ ਸੁਨਯੋ ਜੋਤਕਿਨ ਗ੍ਰਹਨ ਲਗਾਯੋ ॥ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਨਾਵਨ ਨ੍ਰਿਪ ਆਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਸਕਲ ਸੰਗ ਕਰਿ ਲੀਨੀ ॥ ਬਹੁ ਦੱਛਿਨਾ ਬਿੱਪ੍ਰਨ ਕਹ ਦੀਨੀ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਰਨਮਤੀ ਗਰਭਿਤ ਹੁਤੀ ਸੋਊ ਸੰਗ ਕਰਿ ਲੀਨ ॥ ਛੋਰਿ ਭੰਡਾਰ ਦਿਜਾਨ ਕੋ ਅਮਿਤ ਦੱਛਿਨਾ ਦੀਨ ॥੪॥ ਨਵਕੋਟੀ ਮਰਵਾਰ ਕੋ ਸੂਰਸੈਨ ਥੋ ਨਾਥ ॥ ਸੋਊ ਤਹਾ ਆਵਤ ਭਯੋ ਸਭ ਰਨਿਯਨ ਲੈ ਸਾਥ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਰਕਲਾ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਦੂਹੂੰ ਪੱਛ ਭੀਤਰ ਉਜਿਆਰੀ ॥ ਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਜਾਤ ਨਹਿ ਕਹੀ ॥ ਮਾਨਹੁ ਫੂਲਿ

ਚੰਬੇਲੀ ਰਹੀ ॥੬॥ ਰਾਜਾ ਦੋਊ ਅਨੰਦਿਤ ਭਏ ॥ ਅੰਕ ਭੁਜਨ ਦੋਊ ਭੇਟਤ ਭਏ ॥ ਰਨਿਯਨ ਦੁਹੂੰ ਮਿਲਾਵੋ
ਭਯੋ ॥ ਚਿਤ ਕੋ ਸੋਕ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦਯੋ ॥੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਨਿਜੁ ਦੇਸਨ ਕੀ ਕਥਾ ਬਖਾਨਤ ਸਭ ਭਈ ॥ ਦੁਹੂੰ
ਆਪੁ ਮੈ ਕੁਸਲ ਕਥਾ ਕੀ ਸੁਧਿ ਲਈ ॥ ਗਰਭ ਦੁਹੂੰਨ ਕੇ ਦੁਹੂੰਅਨ ਸੁਨੇ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤਬ ਰਨਿਯਨ ਬਚ
ਉਚਰੇ ਕਛੁ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥੮॥ ਜੌ ਦੁਹੂੰਅਨ ਹਰਿ ਦੈਹੈਂ ਪੂਤੁਪਜਾਇ ਕੈ ॥ ਤਬ ਹਮ ਤੁਮ ਮਿਲਿ ਹੈਂ ਹਜਾਂ ਬਹੁਰੌ
ਆਇ ਕੈ ॥ ਪੂਤ ਏਕ ਕੇ ਸੁਤਾ ਬਿਧਾਤਾ ਦੇਇ ਜੌ ॥ ਹੋ ਆਪੁਸ ਬੀਚ ਸਗਾਈ ਤਿਨ ਕੀ ਕਰੈ ਤੌ ॥੯॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਤ੍ਰਿਯ ਗ੍ਰਿਹ ਗਈ ਦ੍ਵੈਕ ਨ ਬੀਤੇ ਜਾਮ ॥ ਸੁਤਾ ਏਕ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਭਈ ਪੂਤ ਏਕ ਕੇ
ਧਾਮ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੰਮਸ ਨਾਮ ਸੁਤਾ ਕੋ ਧਰਿਯੋ ॥ ਢੋਲਾ ਨਾਮ ਪੂਤ ਉਚਰਿਯੋ ॥ ਖਾਰਿਨ ਬੀਚ ਡਾਰਿ ਦੋਊ
ਬ੍ਯਾਹੇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੌ ਭਏ ਉਮਾਹੇ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਕੋ ਨ੍ਹਾਨ ਕਰਿ ਤਹੱ ਤੇ ਕਿਯੋ ਪ੍ਯਾਨ ॥
ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰਤ ਭੇ ਆਨਿ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿਨ ਬਰਖ ਬਿਤਏ ॥ ਬਾਲਕ ਹੁਤੇ
ਤਰੁਨ ਦੋਊ ਭਏ ॥ ਜਬ ਅਪਨੋ ਤਿਨ ਰਾਜ ਸੰਭਾਰ੍ਯੋ ॥ ਪੂਰਬ ਕਰ੍ਯੋ ਬਿਵਾਹ ਚਿਤਾਰ੍ਯੋ ॥੧੩॥ ਲਰਿਕਾਪਨੋ
ਦੂਰਿ ਜਬ ਭਯੋ ॥ ਠੌਰਹਿ ਠੌਰ ਔਰ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ ॥ ਬਾਲਾਈ ਕਿ ਤਗੀਰੀ ਆਈ ॥ ਅੰਗ ਅੰਗ ਫਿਰੀ ਅਨੰਗ
ਦੁਹਾਈ ॥੧੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਏਕ ਦਿਨਾਂ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਰਿ ਕੈ ਢੋਲਨ ਯੌ ਅਪਨੇ ਮਨ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬੈਸ ਬਿਤੀ
ਬਸਿ ਬਾਮਨ ਕੇ ਅਬਿਬੇਕ ਬਿਬੇਕ ਕਛੂ ਨ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬ੍ਯਾਹ ਕਿਯੋ ਲਰਿਕਾਪਨ ਮੈ ਹਮ ਜੋ ਤਿਹੱ ਕੋ ਕਬਹੂ
ਨ ਸੰਭਾਰ੍ਯੋ ॥ ਆਵਤ ਭ੍ਯੋ ਨਿਜੁ ਧਾਮ ਨਹੀਂ ਤਿਹ ਮਾਰਗ ਹੀ ਸਸੁਰਾਰਿ ਸਿਧਾਰ੍ਯੋ ॥੧੫॥ ਕੰਬਰ ਬਾਂਧਿ
ਅਡੰਬਰ ਕੈ ਕਰਿ ਬੋਲਿ ਸੁ ਬੀਰ ਬਰਾਤ ਬਨਾਈ ॥ ਭੂਖਨ ਚਾਰੁ ਦਿਪੈ ਸਭ ਅੰਗਨ ਆਨੰਦ ਆਜੁ ਹਿਯੇਂ ਨ
ਸਮਾਈ ॥ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਬਿਰਾਜਤ ਸੁੰਦਰ ਨੈਨਨ ਕੀ ਕਹਿ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਨ ਜਾਈ ॥ ਚਾਰੁ ਛਕੇ ਛਬਿ ਹੇਰਿ ਚਰਾਚਰ
ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਰਹੇ ਉਰਝਾਈ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੂਰਸੈਨ ਰਾਜੈ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਬੇਟਾ ਬੀਰਸੈਨ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਲੋਕ
ਅਗਮਨੈ ਅਧਿਕ ਪਠਾਏ ॥ ਆਦਰ ਸੌ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈਂ ਤਿਹ ਲ੍ਯਾਏ ॥੧੭॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਸੰਮਸ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਢੋਲਾ
ਦੇਸ ਹਮਾਰੇ ਆਯੋ ॥ ਫੂਲਤ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮਹਿ ਭਈ ॥ ਦੁਰਬਲ ਹੁਤੀ ਪੁਸਟ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥੧੮॥ ਭੇਟਤ

ਪੀਯ ਪਿਯਰਵਹਿ ਭਈ ॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਅਤਿ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਐਂਚਿ ਐਂਚਿ ਪਿਯ ਗਰੇ ਲਗਾਵੈ ॥ ਛੈਲਹਿ ਛੈਲ ਨ ਛੋਰਯੋ ਜਾਵੈ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਿਯ ਪਾਤਰ ਪਤਰੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਇ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਪਰੈ ਪ੍ਰਜੰਕ ਪਰ ਪਲ ਪਲ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੰਮਸ ਸੰਗ ਨ ਕਸਿ ਰਤਿ ਕਰੈ ॥ ਚਿਤ ਮੈਂ ਇਹੈ ਬਿਚਾਰ ਬਿਚਰੈ ॥ ਐਂਚਿ ਹਾਥ ਤਾ ਕੋ ਨ ਚਲਾਵੈ ॥ ਜਿਨਿ ਕਟਿ ਟੂਟਿ ਪ੍ਰਿਯਾ ਕੀ ਜਾਵੈ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਸੰਮਸ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਸੁਨਿ ਹੋ ਢੋਲਨ ਮੀਤ ॥ ਰਤਿ ਕਸਿ ਕਸਿ ਮੋ ਸੌ ਕਰੌ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਨਿਚੀਤ ॥੨੨॥ ਢੋਲਾ ਨਰਵਰ ਕੋਟ ਕੋ ਬਸਯੋ ਨੇਹ ਕੇ ਗਾਂਵ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਸਭ ਤ੍ਰਿਯ ਪਿਯਨ ਕੋ ਢੋਲਾ ਉਚਰਤ ਨਾਂਵ ॥੨੩॥ ਨਿਡਰ ਹੋਇ ਤੁਮ ਮੁਹਿ ਭਜੋ ਸੰਕਾ ਕਰੌ ਨ ਏਕ ॥ ਜਯੋਂ ਰੇਸਮ ਟੂਟੇ ਨਹੀ ਕਸਿਸੈ ਕਰੋ ਅਨੇਕ ॥੨੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਨਤ ਪਿਯਰਵਾ ਬੈਨ ਤਾਹਿ ਭੋਗਤ ਭਯੋ ॥ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਸੰਮਸ ਕੇ ਕਸਿ ਲਯੋ ॥ ਚੁੰਬਨ ਲਏ ਅਨੇਕ ਅੰਗ ਲਪਟਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਤਿਹ ਭਜਯੋ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੨੫॥ ਚਤੁਰੁ ਚਤੁਰਿਯਾ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਰਤਿ ਮਾਨ ਹੀ ॥ ਬਿਹਸਿ ਬਿਹਸਿ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿਨ ਬਚਨ ਬਖਾਨ ਹੀ ॥ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਿਹਾਰੋ ਆਸਨ ਤਜਯੋ ਨ ਜਾਵ ਹੀ ॥ ਹੋ ਕਹਿ ਕਹਿ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਗਲੇ ਲਪਟਾਵ ਹੀ ॥੨੬॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਅਬਲਾ ਕੇ ਆਸਨ ਲੇਤ ਭਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਕਰਿ ਗਰੇ ਤਾਂਹਿ ਸੁਖ ਦੇਤ ਭਯੋ ॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਰਤਿ ਕਰੈ ਦੋਊ ਮੁਸਕਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸਕਲ ਕੋਕ ਕੇ ਮਤ ਕੌ ਕਹੈ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥੨੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਲੈ ਮੁਕਲਾਵੋ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਨਰਵਰ ਗੜ੍ਹ ਕੀ ਓਰ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਬਜਾਹਿਤ ਦੂਤ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਧਾਯੋ ॥ ਸਕਲ ਜਾਇ ਤਿਹੱ ਭੇਦ ਜਤਾਯੋ ॥੨੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਬਜਾਹਿਤ ਅਗਲੀ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਭੇਦ ਸਕਲ ਸੁਨਿ ਪਾਇ ॥ ਕੋਪ ਅਧਿਕ ਚਿਤ ਮੈ ਕੀਯੋ ਸੁਨਿ ਸੰਮਸ ਕੋ ਨਾਇ ॥੨੯॥ ਸੂਰਨਮਤੀ ਬਜਾਹਿਤ ਅਗਲਿ ਚਿਤ ਅਤ ਕੋਪ ਬਢਾਇ ॥ ਬੀਰਸੈਨ ਪਤਿ ਪਿਤੁ ਭਏ ਐਸ ਕਹਤ ਭੀ ਜਾਇ ॥੩੦॥ ਕਹੋ ਬਚਨ ਚਿਤ ਦੈ ਸੁਨੋ ਬੈਨ ਏਸ ਕੇ ਏਸ ॥ ਭਜਿ ਢੋਲਾ ਤੁਮ ਤੇ ਗਯੋ ਲੇਨ ਤਿਹਾਰੋ ਦੇਸ ॥੩੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਤੂੰ ਜਿਯ ਤੇਂ ਤਾਹਿ ਨ ਮਰਿ ਹੈ ॥ ਤੌ ਤੇਰੋ ਸੋਊ ਬਧ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਕੈ ਰਾਜਾ ਜਿਯ ਤੇਂ ਤਿਹੱ ਮਾਰੋ ॥ ਨਾਤਰ ਅਬ ਹੀ ਦੇਸ ਨਿਕਾਰੋ ॥੩੨॥ ਜਬ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਰਾਵ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਸੱਤਿ ਠਹਰਾਈ ॥

ਜੌ ਤ੍ਰਿਯ ਲਜਾਵਨ ਕਾਜ ਸਿਧਾਵਤ ॥ ਮੋਰੇ ਕਹੇ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਜਾਵਤ ॥੩੩॥ ਪੁਤ੍ਰ ਬਧੂ ਮੁਹਿ ਸਾਚੁ ਉਚਾਰੋ ॥ ਲਿਯੋ ਚਹਤ ਸੁਤ ਰਾਜ ਹਮਾਰੋ ॥ ਯਾ ਕੌ ਕਹੌ ਨ ਮੁਖ ਦਿਖਰਾਵੈ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਖ ਬਨਹਿ ਬਸਿ ਆਵੈ ॥੩੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਲਟਿ ਖਰਾਵਨ ਕੌ ਧਰਯੋ ਪਠੈ ਮਨੁਛ ਇਕ ਦੀਨ ॥ ਮੋਹਿ ਮਿਲੇ ਬਿਨੁ ਬਨ ਬਸੈਂ ਰਾਵ ਬਚਨ ਇਹ ਕੀਨ ॥੩੫॥ ਸੁਨਤ ਭ੍ਰਿਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਬਚਨ ਤਾਂਹਿ ਕਹ੍ਯੋ ਸਮਝਾਇ ॥ ਦੇਸ ਨਿਕਾਰੋ ਤੁਹਿ ਦਿਯੋ ਮਿਲਹੁ ਨ ਮੋ ਕੋ ਆਇ ॥੩੬॥ ਤਬ ਢੋਲਨ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਹ੍ਵੈ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਪੁਕਾਰਿ ॥ ਜੀਵਹਿਗੇ ਤੌ ਮਿਲਹਿਗੇ ਨਰਵਰ ਕੋਟ ਜੁਹਾਰ ॥੩੭॥ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਸੰਗਿ ਉਠਿ ਚਲੀ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਐਸੇ ਬੈਨ ॥ ਹਿਯੋ ਫਟਤ ਅੰਤਰ ਘਟਤ ਬਾਰਿ ਚੁਆਵਤ ਨੈਨ ॥੩੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁਨਿ ਢੋਲਨ ਏ ਬੈਨ ਨਰਵਰਹਿ ਤਜਿ ਗਯੋ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ਬਸਤ ਬਨ ਮੈਂ ਭਯੋ ॥ ਬਨ ਉਪਬਨ ਮੈਂ ਭ੍ਰਮਤ ਫਲਨ ਕੌ ਖਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸਹਿਤ ਤਹੱ ਬਸ੍ਯੋ ਮ੍ਰਿਗਨ ਕਹ ਘਾਇ ਕੈ ॥੩੯॥ ਬਰਖ ਤ੍ਰਿਦਸਏਂ ਬੀਰਸੈਨ ਤਨ ਤਜਿ ਦਯੋ ॥ ਮ੍ਰਿਤੁ ਲੋਕ ਕਹੱ ਛੋਰਿ ਸੁਰਗਬਾਸੀ ਭਯੋ ॥ ਤਬ ਢੋਲਨ ਫਿਰਿ ਆਨਿ ਰਾਜ ਅਪਨੋ ਲਿਯੋ ॥ ਹੋ ਰਾਨੀ ਸੰਮਸ ਸਾਥ ਬਰਖ ਬਹੁ ਸੁਖ ਕਿਯੋ ॥੪੦॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਇਕਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੧॥੩੨੦੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਸ ਤਪੀਸਾ ਕੇ ਰਹੈਂ ਆਠ ਚੋਰਟੀ ਨਾਰਿ ॥ ਰੈਨਿ ਦਿਵਸ ਚੋਰੀ ਕਰੈ ਸਕੈ ਨ ਕੋਊ ਬਿਚਾਰਿ ॥੧॥ ਚਿਤ੍ਰਮਤੀ ਤਸਕਰਕੁਅਰਿ ਦ੍ਵੈ ਤਿਨ ਕੀ ਸਿਰਦਾਰ ॥ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਰਹੈਂ ਘਾਵਹਿ ਲੋਗ ਹਜਾਰ ॥੨॥ ਨਾਰਾਇਨ ਦਾਮੋਦ੍ਰ ਭਨਿ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨਹਿ ਉਚਾਰਿ ॥ ਸੁਨਿ ਸਾਰਤ ਐਸੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸਭ ਹੀ ਜਾਂਹਿ ਬਿਚਾਰਿ ॥੩॥ ਨਾਰਾਇਨ ਨਰ ਆਇਯੋ ਦਾਮੋਦਰ ਦਾਮੰਗ ॥ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਲੈ ਜਾਇ ਬਨ ਮਾਰਹੁ ਯਾਹਿ ਨਿਸੰਗ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਅਬਲਾ ਐਸੇ ਸੁਨਿ ਪਾਵੈਂ ॥ ਤਾ ਨਰ ਕੌ ਬਨ ਮੈ ਲੈ ਜਾਵੈਂ ॥ ਫਾਂਸੀ ਡਾਰਿ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਹੱ ਘਾਵੈਂ ॥ ਤਾਂ ਪਾਛੈ ਤਿਹ ਦਰਬੁ ਚੁਰਾਵੈਂ ॥੫॥ ਆਵਤ ਏਕ ਨਾਰ ਤਹੱ ਭਈ ॥ ਫਾਂਸੀ ਡਾਰਿ ਤਿਸੂ ਕੌ ਲਈ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਤਿਨ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਸੁ ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੌ ਤੀਰ ਤਿਹਾਰੇ ॥੬॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕਹਿੱ ਨਿਮਿਤ ਮੁਹਿ ਮਾਰੋ ਅਤਿ ਧਨ ਦੇਤ ਹੌ ॥ ਤੁਮਰੌ ਕਛੂ ਨ ਦਰਬੁ ਚੁਰਾਏ ਲੇਤ ਹੌ ॥ ਸਰਖਤ ਅਬ ਹੀ

ਹਮ ਤੇ ਲੇਹੁ ਲਿਖਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਸਦਨ ਸਹਿਤ ਸਭ ਲੇਹੁ ਖਜਾਨੋ ਜਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਜੌ ਤੁਮ ਫਾਂਸੀ ਡਾਰਿ ਅਬੈ ਮੁਹਿ ਘਾਇ ਹੋ ॥ ਜੋ ਧਨ ਹਮਰੇ ਪਾਸ ਵਹੈ ਤੁਮ ਪਾਇ ਹੋ ॥ ਸਰਖਤ ਕਯੋਂ ਨ ਲਿਖਾਇ ਮੰਗਾਇ ਨ ਲੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਧਾਮ ਸਹਿਤ ਸਭ ਜਾਇ ਖਜਾਨੋ ਲੀਜਿਯੈ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿੰਤ ਕਰੀ ਇਸਤ੍ਰਿਨ ਜੁ ਹਮ ਲੈਹੈ ਇਹ ਧਨ ਘਾਇ ॥ ਹਜਾਂ ਕੋ ਦਰਬੁ ਕਰ ਆਇ ਹੈ ਹੁਆਂ ਕੋ ਲਯੋ ਨ ਜਾਇ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਅਬੈ ਮੰਗਾਇ ਕੈ ਸਰਖਤ ਲੇਹੁ ਲਿਖਾਇ ॥ ਧਾਮ ਸਹਿਤ ਯਾ ਕੌ ਦਰਬ ਲੇਹਿ ਸਹਰ ਮੈਂ ਜਾਇ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸਰਖਤ ਲਿਯੋ ਲਿਖਾਇ ਸੁ ਤੁਰਤੁ ਮੰਗਾਇ ਕੈ ॥ ਇਹੈ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਿਨ ਤਾ ਮੈ ਲਿਖਯੋ ਰਿਸਾਇ ਕੈ ॥ ਮੋਹਿ ਏਕਲੋ ਜਾਨਿ ਫਾਂਸ ਗਰ ਡਾਰਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਸਰਖਤ ਲਿਯੋ ਲਿਖਾਇ ਬਸਤ੍ਰ ਧਨ ਮੋਰ ਹਰਿ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਛੋਰਿ ਫਾਂਸ ਤੇ ਦਿਯੋ ॥ ਆਪੁ ਨਗਰ ਕੋ ਮਾਰਗ ਲਿਯੋ ॥ ਜਬ ਸਰਖਤ ਕਾਜਿਯਹਿ ਨਿਹਾਰਯੋ ॥ ਤਿਨ ਕੌ ਚੌਕ ਚਾਂਦਨੀ ਮਾਰਯੋ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁੰਦਕਲਾ ਤਬ ਬਨ ਬਿਖੈ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਬਨਾਇ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਰਾਖਿ ਧਨ ਰਾਖਯੋ ਉਨ ਇਸਤ੍ਰਿਨਿ ਕੋ ਘਾਇ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ

ਇਕ ਸੌ ਬਾਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੨॥੩੨੨੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਗ੍ਵਾਰਿਏਰਗੜ ਮੋ ਰਹੈ ਭੱਦ੍ਰਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਮ ॥ ਜਾ ਕੋ ਜੀਵ ਜਗੱਤ੍ਰ ਕੇ ਜਪਤ ਆਠ ਹੂ ਜਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਜੈਕੁਅਰਿ ਤਾ ਕੀ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਨਿਜੁ ਹਾਥਨ ਬਿਧਿ ਜਨੁਕ ਸਵਾਰੀ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਨ ਤਿਹ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਲਾਜੈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੱਦ੍ਰਸੈਨ ਨ੍ਰਿਪ ਏਕ ਦਿਨ ਖੇਲਨ ਚੜਯੋ ਸਿਕਾਰ ॥ ਜਾਨ ਬੈਰਿਯਨ ਘਾਤ ਤਿਹ ਤਾ ਕੌ ਦਿਯੋ ਸੰਘਾਰ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਲੀ ਖਬਰਿ ਰਾਨੀ ਪਹਿ ਆਈ ॥ ਰਾਜਾ ਹਨੇ ਬੈਰਿਯਨ ਜਾਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਮਨ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ ਸੁ ਮੈ ਚੌਪਈ ਮੋ ਕਹਿ ਡਾਰਯੋ ॥੪॥ ਸੁਤ ਬਾਲਕ ਹਮਰੋ ਬਿਧਿ ਕੀਨੋ ॥ ਨਾਥ ਮਾਰਗ ਸੁਰਪੁਰ ਕੋ ਲੀਨੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਇਹੈ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ਛਲ ਕਰਿ ਤਿਨ ਬੈਰਿਨ ਕੋ ਮਾਰੋ ॥੫॥ ਲਿਖ ਪੱਤ੍ਰੀ ਤਿਨ ਤੀਰ ਪਠਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਜੋ ਕਰੀ ਤੈਸਿਯੈ ਪਾਈ ॥ ਸੂਰਜਕਲਾ ਦੁਹਿਤਾ ਕੌ ਲੀਜੈ ॥ ਹਮ ਸਭ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ ਕੀਜੈ ॥੬॥ ਪੱਤ੍ਰੀ ਬਾਚਿ ਫੂਲਿ ਜੜ ਗਏ ॥ ਜੋਰਿ ਬਰਾਤਹਿ ਆਵਤ ਭਏ ॥ ਜਬ ਹੀ ਭੱਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰ

ਆਏ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਯੌ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ॥੭॥ ਏਕ ਏਕ ਸਾਊ ਹਜਾਂ ਆਵਹਿਂ ॥ ਹਮ ਤੇ ਪਾਵ ਪੁਜਾਵਤ ਜਾਵਹਿਂ ॥ ਤਾਂ ਪਾਛੇ ਆਪੁਨ ਨ੍ਰਿਪ ਆਵੈ ॥ ਸੂਰਜਕਲਾ ਕੋ ਲੈ ਘਰ ਜਾਵੈ ॥੮॥ ਹਮਰੇ ਧਾਮ ਰੀਤਿ ਇਹ ਪਰੀ ॥ ਤਾ ਤੇ ਜਾਤ ਦੂਰਿ ਨਹਿ ਕਰੀ ॥ ਏਕ ਏਕ ਜੋਧਾ ਪ੍ਰਥਮਾਵਹਿ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਰਾਜਾ ਕੌ ਲਜਾਵਹਿ ॥੯॥ ਏਕ ਏਕ ਸਾਊ ਤਹੱ ਆਯੋ ॥ ਡਾਰਿ ਡਾਰਿ ਫਾਸੀ ਤ੍ਰਿਯ ਘਾਯੋ ॥ ਏਕ ਸੰਘਾਰਿ ਡਾਰਿ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ॥ ਦੂਸਰ ਕੌ ਯੌ ਹੀ ਬਧ ਕੀਜੈ ॥੧੦॥ ਸਭ ਸੂਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮਾਰਿ ਭੋਹਰਨ ਭੀਤਰਿ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਾ ਪਾਛੇ ਨ੍ਰਿਪ ਬੋਲ ਪਠਾਯੋ ॥ ਰਾਨੀ ਡਾਰਿ ਫਾਂਸ ਗਰ ਘਾਯੋ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਸੂਰਾ ਪ੍ਰਥਮੈ ਹਨੇ ਬਹੁਰਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੌ ਕੂਟਿ ॥ ਜੋ ਲਸਕਰ ਬਾਕੀ ਬਚ੍ਯੋ ਸੋ ਸਭ ਲੀਨੋ ਲੂਟਿ ॥੧੨॥ ਸਭ ਬੈਰਿਨ ਕੌ ਘਾਇ ਕੈ ਸੁਤ ਕੌ ਰਾਜ ਬਠਾਇ ॥ ਪੁਨਿ ਪਤਿ ਕੇ ਫੇਟਾ ਭਏ ਜਰੀ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ॥੧੩॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤ੍ਰਿਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੩॥੩੨੩੫॥ ਅਫਜੂੰ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਉਦੈਪੁਰੀ ਖੁਰਰਮ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥ ਹਜਰਤਿ ਕੌ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਪ੍ਯਾਰੀ ॥ ਮੁਖ ਸੂਖਤ ਜੀ ਜੀ ਤਿਹ ਕਰਤੇ ॥ ਅਨਤ ਨ ਲਖੇ ਤਵਨ ਕੇ ਡਰ ਤੇ ॥੧॥ ਬੇਗਮ ਬਾਗ ਏਕ ਦਿਨ ਚਲੀ ॥ ਸੋਰਹੱ ਸਤ ਲੀਨੇ ਸੰਗ ਅਲੀ ॥ ਸੁੰਦਰ ਨਰ ਇਕ ਪੇਖਤ ਭਈ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਕੌ ਭੂਲਿ ਸਕਲ ਸੁਧਿ ਗਈ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਬਨਕੁਅਰਿ ਸਖੀ ਹੁਤੀ ਲੀਨੀ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥ ਉਦੈਪੁਰੀ ਤਾ ਸੌ ਸਕਲ ਭੇਦ ਕਹ੍ਯੋ ਸਮੁਝਾਇ ॥੩॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਾਨਿ ਕਰੌ ਨਹਿ ਸਾਹਿਜਹਾਨ ਕੀ ਧਾਮ ਜਿਤੋ ਧਨ ਹੈ ਸੁ ਲੁਟਾਊਂ ॥ ਅੰਬਰ ਫਾਰਿ ਦਿਗੰਬਰ ਹ੍ਵੈ ਕਰਿ ਚੰਦਨੁਤਾਰਿ ਬਿਭੂਤਿ ਚੜ੍ਹਾਊਂ ॥ ਕਾ ਸੌ ਕਹੌ ਨ ਹਿਤੂੰ ਹਮਰੋ ਕੋਊ ਜੀ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਹਿ ਤਾਂਹਿ ਸੁਨਾਊਂ ॥ ਪੰਖ ਦਏ ਬਿਧਿ ਤੂੰ ਲਖਿ ਮੋ ਕਹ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌ ਉਡਿ ਕੈ ਮਿਲਿ ਆਊਂ ॥੪॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੀ ਤਿਹ ਸੌ ਕਿਹ ਕਾਜ ਸੁ ਮੀਤ ਕੇ ਕਾਜ ਜੁ ਮੀਤ ਨ ਆਵੈ ॥ ਪੀਰ ਕਰੈ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਮੈ ਉਹਿ ਪੀਰ ਕੌ ਪੀਰ ਕੇ ਨੀਰ ਬੁਝਾਵੈ ॥ ਹੌ ਅਟਕੀ ਮਨ ਭਾਵਨ ਸੌ ਮੁਹਿ ਕੈਸਿਯੈ ਬਾਤ ਕੋਊ ਕਹਿ ਜਾਵੈ ॥ ਹੌ ਹੋਊ ਦਾਸਨ ਦਾਸਿ ਸਖੀ ਮੁਹਿ ਜੋ ਕੋਊ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਨਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥੫॥ ਜੋ ਸਖੀ ਕਾਜ ਕਰੈ ਹਮਰੋ ਤਿਹ ਭੂਖਨ ਕੀ ਕਛੁ ਭੂਖ ਨ ਹ੍ਵੈ ਹੈ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਅਪਾਰ ਭਰੇ ਘਰ ਬਾਰ ਸੁ ਏਕਹਿ ਬਾਰ

ਹਜਾਰਨ ਲੈਹੈ ॥ ਮੋਰੀ ਦਸਾ ਅਵਲੋਕਿ ਕੈ ਸੁੰਦਰਿ ਜਾਨਤ ਹੀ ਹਿਯ ਮੈਂ ਪਛੁਤੈਹੈ ॥ ਕੀਜੈ ਉਪਾਇ ਦੀਜੈ ਬਿਖੁ ਆਇ ਕਿ ਮੀਤ ਮਿਲਾਇ ਕਿ ਮੋਹੂ ਨ ਪੈਹੈ ॥੬॥ ਐਸੇ ਉਦੈਪੁਰੀ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਬਚ ਜੋਬਨਕੁਅਰਿ ਜਬੈ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤਾਂਹਿ ਪਛਾਨ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸੌ ਮਨ ਬੀਚ ਬਿਚਾਰ ਇਹੈ ਠਹਰਾਯੋ ॥ ਦੇਗ ਮੈ ਡਾਰਿ ਚਲੀ ਤਿਤ ਕੌ ਬਗਵਾਨਨ ਭਾਖਿ ਪਕ੍ਵਾਨ ਲਖਾਯੋ ॥ ਸਾਇਤ ਏਕ ਬਿਹਾਨੀ ਨ ਬਾਗ ਮੈਂ ਆਨਿ ਪਿਆਰੀ ਕੌ ਮੀਤ ਮਿਲਾਯੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਦੈਪੁਰੀ ਪਿਯ ਪਾਇ ਤਿਹ ਚਰਨ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ॥ ਤਾ ਕੋ ਜੋ ਦਾਰਿਦ ਹੁਤੋ ਛਿਨ ਮੈਂ ਦਯੋ ਮਿਟਾਇ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਤਾ ਕੋ ਬਾਲ ਗਰੇ ਚਿਮਟਤ ਭਈ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤਾ ਕੇ ਆਸਨ ਕੇ ਤਰ ਗਈ ॥ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਸਭ ਲਿਯੇ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਆਠ ਜਾਮ ਰਤਿ ਕਰੀ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਰੁਨ ਪੁਰਖ ਤਰੁਨੈ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤ੍ਰਿਤਿਯ ਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਜੌਨਿ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਕਰਿ ਰਤਿ ਕਰੈਂ ਤਿਨ ਤੇ ਹਾਰੈ ਕੌਨ ॥੧੦॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਕੋਕ ਸਾਰ ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਮਤਨ ਉਚਾਰਹੀ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਉਪਬਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਹਾਰਹੀ ॥ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਸਭ ਕਰੇ ਬਨਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਤਿ ਕਰੀ ਗਰੇ ਲਪਟਾਇ ਕਰਿ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਲਏ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਲਪਟਾਇ ॥ ਚਤੁਰ ਚਤੁਰਿਯਹਿ ਭਾਵਈ ਛਿਨਕ ਨ ਛੋਰਯੋ ਜਾਇ ॥੧੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਭੇਦ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ ॥ ਉਦੈਪੁਰੀ ਮੋ ਪਤਿਹਿ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾਂ ਸੌ ਰਤਿ ਕਰੀ ॥ ਮੋ ਤੇ ਜਾਤ ਬਾਤ ਨਹਿ ਜਰੀ ॥੧੩॥ ਸਾਹਿ ਜਹਾਂ ਪੈ ਅਬੈ ਪੁਕਾਰੌ ॥ ਛਿਨ ਮੈ ਤੁਮੈ ਖ੍ਵਾਰ ਕਰਿ ਡਾਰੌ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਬੈਨ ਜਾਤ ਭੀ ਤਹਾਂ ॥ ਹਜਰਤਿ ਰੰਗ ਮਹਲ ਮਹਿ ਜਹਾਂ ॥੧੪॥ ਉਦੈਪੁਰੀ ਤਿਹ ਸੰਗ ਲਯਾਈ ॥ ਤਬ ਲੌ ਨਾਰਿ ਪੁਕਾਰਿ ਸੁਨਾਈ ॥ ਸਾਹਿਜਹਾਂ ਤਬ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਕਵਨ ਕਰਤ ਇਹ ਸੋਰ ਦੁਆਰੇ ॥੧੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਦੈਪੁਰੀ ਤਬ ਯੌ ਕਹ੍ਯੋ ਸਮੁਝਿ ਚਿੱਤ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ॥ ਸਤੀ ਭਯੋ ਚਾਹਤ ਤ੍ਰਿਯਾ ਹੋਨ ਦੇਤ ਇਹ ਨਾਹਿ ॥੧੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਹਜਰਤਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਯਾ ਕੌ ਮਨੈ ਕਰੋ ਜਿਨਿ ਜਾਰੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਜਨ ਸੰਗ ਅਮਿਤ ਕਰਿ ਦਏ ॥ ਤਾ ਕਹੱ ਪਕਰਿ ਜਰਾਵਤ ਭਏ ॥੧੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਤਿ ਰਤਿ ਤਾ ਸੌ ਮਾਨਿ ਕੈ ਸੰਗ ਪਿਯਰਵਹਿ ਲਜਾਇ ॥ ਹਜਰਤਿ ਕੌ ਇਹ ਛਲ

ਛਲ੍ਯੋ ਸਵਤਿਹਿ ਦਿਯੋ ਜਰਾਇ ॥੧੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੪॥੩੨੫੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਿੰਗੁਲਾਜ ਜਗ ਮਾਤ ਕੋ ਰਹੈ ਦੇਹਰੋ ਏਕ ॥ ਜਾਹਿ ਜਗਤ ਕੇ ਜੀਵ ਸਭ ਬੰਦਤ ਆਨਿ ਅਨੇਕ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਿੰਘ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਤਹਾਂ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪਬਰ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੋ ਧਨੁ ਤਾ ਕੇ ਘਰ ॥ ਭਾਨਕਲਾ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯਾ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕੋ ਤ੍ਰਿਯ ਤੁੱਲਿ ਕਹਿੱਜੈ ॥੨॥ ਦਿਜਬਰ ਸਿੰਘ ਏਕ ਦਿਜ ਤਾ ਕੇ ॥ ਭਿਸਤਕਲਾ ਅਬਲਾ ਗ੍ਰਿਹ ਵਾ ਕੇ ॥ ਸਾਤ ਪੂਤ ਸੁੰਦਰ ਤਿਹ ਘਰ ਮੈਂ ॥ ਕੋਬਿਦ ਸਭ ਹੀ ਰਹਤ ਹੁਨਰ ਮੈਂ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਹਾਂ ਭਵਾਨੀ ਕੋ ਭਵਨ ਜਾਹਿਰ ਸਕਲ ਜਹਾਨ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਜਿਹ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਤ ਆਨਿ ॥੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਮਠ ਊਚੀ ਧੁਜਾ ਬਿਰਾਜਹੀ ॥ ਨਿਰਖਿ ਦਿਪਤਤਾ ਤਾਂਹਿ ਸੁ ਦਾਮਨਿ ਲਾਜਹੀ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਵਹੀ ॥ ਹੋ ਜਾਨਿ ਸਿਵਾ ਕੋ ਭਵਨ ਸਦਾ ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਵਹੀ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਇੱਛਾ ਕੋਊ ਕਰੈ ਸੋ ਸਭ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਬਾਤ ਸਭ ਜਗਤ ਇਹ ਜਾਨਤ ਹੈ ਸਭ ਕੋਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਐਸੋ ਤਹੱ ਭਯੋ ॥ ਅਥਯੋ ਸੂਰ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ॥ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਬਾਨੀ ਤਿਹੱ ਭਈ ॥ ਸੋ ਦਿਜਬਰ ਸ੍ਰਵਨਨ ਸੁਨਿ ਲਈ ॥੭॥ ਪ੍ਰਾਤ ਭਏ ਰਾਜਾ ਇਹ ਮਰਿ ਹੈ ॥ ਕੋਟਿ ਉਪਾਵ ਕਿਯੇ ਨ ਉਬਰਿ ਹੈ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਸਾਤ ਪੂਤ ਹਨਾਂ ਮਾਰੈ ॥ ਤੌ ਅਪਨੌ ਯਹ ਰਾਵ ਉਬਾਰੈ ॥੮॥ ਦਿਜਬਰ ਸੁਨਿ ਬਚਨਨ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਤਨ ਭੇਦ ਜਤਾਯੋ ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਿਯ ਸਾਤ ਪੂਤ ਸੰਗ ਲੀਨੇ ॥ ਸਰਬ ਮੰਗਲਾ ਕੀ ਬਲਿ ਦੀਨੇ ॥੯॥ ਸਾਤ ਪੂਤ ਪਿਤੁ ਹਨੇ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਅਸਿ ਲੈ ਕੰਠ ਆਪਨੇ ਮਾਰੇ ॥ ਸੁਰਪੁਰ ਬਾਟ ਜਬੈ ਤਿਨ ਲਈ ॥ ਠਾਢੀ ਨਾਰਿ ਨਿਹਾਰਤ ਭਈ ॥੧੦॥ ਵਹੈ ਹਾਥ ਆਪਨੇ ਅਸਿ ਲੀਨੋ ॥ ਨਿਜੁ ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਕੀਨੋ ॥ ਰਾਵ ਬਚੈ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ਸੰਭਾਰ੍ਯੋ ॥ ਗਹਿ ਕਰਿ ਕੰਠ ਆਪਨੇ ਮਾਰ੍ਯੋ ॥੧੧॥ ਸਾਤ ਪੂਤ ਹਨਿ ਪਤਹਿ ਸੰਘਾਰ੍ਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਮੂੰਡ ਅਪਨੋ ਕਟਿ ਡਾਰ੍ਯੋ ॥ ਰਾਵ ਚਕ੍ਯੋ ਕੌਤਕ ਜਬ ਲਹ੍ਯੋ ॥ ਸੋਈ ਖੜਗ ਹਾਥ ਮੈ ਗਹ੍ਯੋ ॥੧੨॥ ਸਾਤ ਪੂਤ ਹਮਰੇ ਹਿਤ ਮਾਰੇ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਪੁਨੇ ਨਾਥ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ਪੁਨਿ ਇਨ ਦੇਹ ਨੇਹ ਮਮ ਦਿਯੋ ॥

ਧ੍ਰਿਗ ਇਹ ਰਾਜ ਹਮਾਰੋ ਕਿਯੋ ॥੧੩॥ ਸੋਈ ਖੜਗ ਕੰਠ ਪਰ ਧਰਿਯੋ ॥ ਮਾਰਨ ਅਪਨੋ ਆਪੁ ਬਿਚਰਿਯੋ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਤਬ ਤਾਂਹਿ ਭਵਾਨੀ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਬਖਾਨੀ ਬਾਨੀ ॥੧੪॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਇਨ ਕੌ ਲੇਹੁ ਜਿਯਾਇ ਨ ਨਿਜੁ ਬਧ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਰਾਜ ਬਰਿਸ ਬਹੁ ਕਰੌ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਜੀਜੀਯੈ ॥ ਤਬ ਦੁਰਗਾ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਦਏ ਜਿਯਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਰਖ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੧੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੋ ਢੀਠ ਤਵਨ ਤ੍ਰਿਯ ਕਰਿਯੋ ॥ ਪਤਿ ਪੂਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨਨ ਹਰਿਯੋ ॥ ਬਹੁਰੋ ਬਧ ਅਪਨੋ ਹੂੰ ਕੀਨੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਾਇ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੋ ਲੀਨੋ ॥੧੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਖਿ ਸੱਤਤਾ ਸਭਨ ਕੀ ਜਗ ਜਨਨੀ ਹਰਖਾਇ ॥ ਸਾਤ ਪੂਤ ਪਤਿ ਕੇ ਸਹਿਤ ਤਿਹੱ ਜੁਤ ਦਏ ਜਿਯਾਇ ॥੧੭॥ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦੁਹਕਰਿ ਕਰਯੋ ਜੈਸੋ ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਪੁਰੀ ਚੱਤ੍ਰ ਦਸ ਕੇ ਬਿਖੈ ਧੰਨਯ ਧੰਨਯ ਤਿਹ ਹੋਇ ॥੧੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਤ ਪੂਤ ਮੂਏ ਜਿਯਰਾਏ ॥ ਅਪਨੀ ਦੇਹ ਸਹਿਤ ਪਤਿ ਪਾਏ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਬਡੀ ਆਰਬਲ ਹੋਈ ॥ ਐਸੋ ਕਰਤ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਨ ਕੋਈ ॥੧੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪੈਂਸਠਵੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੫॥੩੨੭੨॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਸੂਰੋ ਬਡੋ ਸੂਰਤਿ ਕੋ ਨਰਪਾਲ ॥ ਜੁਬਨਕਲਾ ਰਾਨੀ ਰਹੈ ਜਾ ਕੇ ਨੈਨ ਬਿਸਾਲ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਏਕ ਪੂਤ ਗ੍ਰਿਹ ਭਯੋ ॥ ਸਵਤਿਨ ਡਾਰਿ ਸਿੰਧੁ ਮੈਂ ਦਯੋ ॥ ਕਹਯੋ ਕਿ ਇਹ ਭਿਰਟੀ ਲੈ ਗਈ ॥ ਇਹੈ ਖਬਰਿ ਰਾਜਾ ਕਹੱ ਭਈ ॥੨॥ ਰਾਨੀ ਅਧਿਕ ਸੋਕ ਤਬ ਕੀਨੋ ॥ ਮਾਥੋ ਫੋਰਿ ਭੂੰਮਿ ਤਨ ਦੀਨੋ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਤਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਆਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਿਹ ਤਾਪ ਮਿਟਾਯੋ ॥੩॥ ਰੀਤਿ ਕਾਲ ਕੀ ਕਿਨੂੰ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਕੇ ਸੀਸ ਬਿਹਾਨੀ ॥ ਏਕੈ ਬਚਤ ਕਾਲ ਤੇ ਸੋਊ ॥ ਰਾਵ ਰੰਕ ਅਰੁ ਬਚਤ ਨ ਕੋਊ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਉਪਜਯੋ ਸੋ ਬਿਨਸਯੋ ਜਿਯਤ ਨ ਰਹਸੀ ਕੋਇ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਸੁਰ ਸੁਰਪਤਿ ਕੋਊ ਹੋਇ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੁਮ ਸੁੰਦਰਿ ਸਭ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਪਤਿ ਕਹ ਹਿਯੇ ਸੰਭਾਰਹੁ ॥ ਵਾ ਸੁਤ ਕੋ ਕਛੁ ਸੋਕ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਔਰ ਮਾਂਗਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇ ਸੁਤ ਲੀਜੈ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੇ ਧਾਮ ਮੈਂ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਪੂਤ ਅਪਾਰ ॥ ਵਾ ਕੋ ਸੋਕ ਨ ਕੀਜਿਯੈ

ਸੁਨ ਸੁੰਦਰਿ ਸੁ ਕੁਮਾਰਿ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਰਾਜੈ ਯੌ ਤਿਹ ਸਮਝਾਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਸੁਤ ਸੋਕ ਮਿਟਾਯੋ ॥ ਅਵਰ ਪੂਤ ਕੀ ਆਸਾ ਭਏ ॥ ਚੌਬਿਸ ਬਰਿਸ ਬੀਤਿ ਕਰਿ ਗਏ ॥੮॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸੁੰਦਰ ਨਰ ਇਕ ਪੇਖਤ ਤਬ ਅਬਲਾ ਭਈ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਸਭ ਸੁਧਿ ਬਿਸਰਿ ਤਾਹਿ ਤਬ ਹੀ ਗਈ ॥ ਪਠੈ ਸਹਚਰੀ ਤਾ ਕੌ ਲਿਯੋ ਮੰਗਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਰਯੋ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਯੌ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਬੋਲਿ ਜਾਰ ਪ੍ਰਤਿ ਸਕਲ ਸਿਖਾਰੀ ॥ ਲਰਿਕਾ ਹੁਤੋ ਜੋਗਿਯਹ ਹਰਿਯੋ ॥ ਸੁੰਦਰ ਜਾਨਿ ਨ ਮੋ ਬਧਿ ਕਰਿਯੋ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਥੋ ਬਾਲਕ ਜੋਗੀ ਹਰਯੋ ਹ੍ਵੈ ਭਿਰਟੀ ਕੇ ਭੇਸ ॥ ਮੈਂ ਜਾਨਤ ਨਹਿ ਕਵਨ ਸੁਤ ਬਸਤ ਕਵਨ ਸੇ ਦੇਸ ॥੧੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਾਰ ਸੰਗ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸਿਖਾਈ ॥ ਆਪ ਰਾਵ ਸੌ ਜਾਇ ਜਤਾਈ ॥ ਜੋ ਬਾਲਕ ਮੈਂ ਪੂਤ ਗਵਾਯੋ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਆਜੁ ਖੋਜਤੇ ਪਾਯੋ ॥੧੨॥ ਸੁਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਬਚਨ ਅਨੰਦਿਤ ਭਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਬੋਲਿ ਨਿਕਟਿ ਤਬ ਲਯੋ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਇਹੱ ਭਾਂਤ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੋ ਪੂਤ ਤੁਮ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥੧੩॥ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਪਨੀ ਤੁਮ ਕਹੋ ॥ ਹਮਰੇ ਸਭ ਸੋਕਨ ਕਹੱ ਦਹੋ ॥ ਰਾਜਾ ਸੋ ਕਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਰਾਜਪੂਤ ਹ੍ਵੈ ਰਾਜ ਕਮਾਯੋ ॥੧੪॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਮੈ ਕਹਾਂ ਬਖਾਨੋ ॥ ਬਾਲਕ ਹੁਤੋ ਕਛੂ ਨਹਿ ਜਾਨੋ ॥ ਜੋਗੀ ਕਹਯੋ ਸੁ ਤੁਮ ਤਨ ਕਹਿਹੌ ॥ ਸੋਕ ਸੰਤਾਪ ਤਿਹਾਰੋ ਦਹਿਹੌ ॥੧੫॥ ਇਕ ਦਿਨ ਯੌ ਜੋਗੀਸ ਉਚਾਰਯੋ ॥ ਸੂਰਤਿ ਸਹਰ ਬਡੋ ਉਜਿਯਾਰਯੋ ॥ ਹ੍ਵੈ ਭਿਰਟੀ ਮੈ ਤਹਾਂ ਸਿਧਾਯੋ ॥ ਬਾਲਕ ਸੁਤ ਰਾਜਾ ਕੋ ਪਾਯੋ ॥੧੬॥ ਹ੍ਵੈ ਭਿਰਟੀ ਜਬ ਹੀ ਮੈਂ ਧਯੋ ॥ ਭਾਜਿ ਲੋਗ ਆਗੇ ਤੇ ਗਯੋ ॥ ਤੋਹਿ ਡਾਰਿ ਬਗਲੀ ਮਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਔਰੈ ਦੇਸ ਪਯਾਨੋ ਕੀਨੋ ॥੧੭॥ ਚੇਲਾ ਅਵਰ ਭੱਛ ਤਬ ਲਯਾਏ ॥ ਤਾਹਿ ਖ੍ਵਾਇ ਕਰਿ ਨਾਥ ਰਿਝਾਏ ॥ ਭੱਛਨ ਕਾਜਿ ਔਰ ਕੋਊ ਧਰਿਯੋ ॥ ਰਾਵ ਪੂਤ ਲਖਿ ਮੋਹਿ ਉਬਰਿਯੋ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨੁ ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਨੈਨਨ ਨੀਰੁ ਬਹਾਇ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਦੇਖਤ ਸੁਤ ਜਾਰ ਕਹਿ ਲਿਯੋ ਗਰੇ ਸੋ ਲਾਇ ॥੧੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਲਕ ਹੁਤੋ ਪੂਤ ਤਬ ਹਰਿਯੋ ॥ ਮੋਰੇ ਭਾਗ ਸੁ ਜਿਯਤ ਉਬਰਿਯੋ ॥ ਕੌਨਹੂੰ ਕਾਜ ਦੇਸ ਇਹ ਆਯੋ ॥ ਸੋ ਹਮ ਆਜੁ ਖੋਜਤੇ ਪਾਯੋ ॥੨੦॥ ਗਹਿ ਗਹਿ ਤਾ ਕੌ ਗਰੇ ਲਗਾਵੈ ॥ ਦੇਖਤ ਰਾਵ ਚੂੰਬਿ ਮੁਖ ਜਾਵੈ ॥ ਅਪਨੇ ਧਾਮ ਸੇਜ ਡਸਵਾਈ ॥ ਤਾ ਸੌ ਰੈਨਿ ਬਿਰਾਜਤ ਜਾਈ ॥੨੧॥ ਆਠੋ ਜਾਮ ਧਾਮ

ਤਿਹੱ ਰਾਖੈ ॥ ਪੂਤ ਪੂਤ ਮੁਖ ਤੇ ਤਿਹੱ ਭਾਖੈ ॥ ਕਾਮਕੇਲ ਨਿਸਿ ਭਈ ਕਮਾਵੈ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵ ਭੇਦ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ॥੨੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਛਿਆਸਠਵੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੬॥੩੨੯੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਂਸ ਬਰੈਲੀ ਕੇ ਬਿਖੈ ਬੀਰ ਬਡੋ ਧਨਰਾਵ ॥ ਸਾਹਪਰੀ ਤਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਰਾਖਤ ਸਭ ਕੋ ਭਾਵ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਪਾਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਈ ॥ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨੂਪ ਸੁਹਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਅਟਕਿ ਤਵਨ ਪਰ ਗਯੋ ॥ ਰਾਨਿਨ ਡਾਰਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤੇ ਦਯੋ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਭ੍ਰਾਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਹੁਤੋ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥ ਸਾਹਪਰੀ ਤਾ ਸੌ ਬਿਧੀ ਰਾਜਾ ਕੋ ਡਰ ਡਾਰਿ ॥੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਰਾਨੀ ਤਾਹਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹ ਸੰਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਰਾਜਾ ਕੌ ਹਿਯ ਤੇ ਬਿਸਰਾਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਰਾਜ ਦੇਉਂ ਠਹਰਾਯੋ ॥੪॥ ਅਬ ਮੈਂ ਰਾਜ ਦੇਤ ਹੌ ਤੋ ਕੌ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਕਰਿਯਹੁ ਤੁਮ ਮੋ ਕੌ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਮੈਂ ਕਹੌ ਸੋ ਕਰਿਯਹੁ ॥ ਯਾ ਰਾਜਾ ਤੇ ਨੈਕ ਨ ਡਰਿਯਹੁ ॥੫॥ ਮਨ ਬੀਸਕ ਇਕ ਬਿਸਹਿ ਮੰਗੈਯੈ ॥ ਸਭ ਭੋਜਨ ਕੇ ਬੀਚ ਡਰੈਯੈ ॥ ਰਾਜਾ ਸਹਿਤ ਆਨ ਸਭ ਖੈਹੈਂ ॥ ਛਿਨਕਿਕ ਬਿਖੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹ੍ਵੈ ਜੈਹੈਂ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਕੌ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਘਾਰਿ ਕੈ ਲੀਜੈ ਰਾਜੁ ਛਿਨਾਇ ॥ ਆਪੁ ਦੇਸ ਪਤਿ ਹੂਜਿਯੈ ਮੋਹਿ ਸਹਿਤ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੭॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਜਾਰ ਕਾਜ ਸੋਊ ਕਿਯੋ ॥ ਸੈਨ ਸਹਿਤ ਨਿਵਤੋ ਨ੍ਰਿਪ ਦਿਯੋ ॥ ਸਭ ਭੋਜਨ ਭੀਤਰ ਬਿਖੁ ਡਾਰੀ ॥ ਸਭਹਿਨ ਬੇਸ੍ਵਾ ਸਹਿਤ ਖ੍ਵਾਰੀ ॥੮॥ ਸੈਨ ਸਹਿਤ ਭੱਛਤ ਨ੍ਰਿਪ ਭਏ ॥ ਘਰਿਕਿਕ ਬਿਖੈ ਮੌਤ ਮਰਿ ਗਏ ॥ ਜਿਯਤ ਬਚੇ ਤੇ ਤਿਨ ਗਹਿ ਘਾਏ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਏਕ ਜਾਨ ਨਹਿ ਪਾਏ ॥੯॥ ਤਿਨ ਕੌ ਮਾਰਿ ਰਾਜ ਤਿਨ ਲਿਯੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਨਿਜੁ ਨਾਰੀ ਲੈ ਕਿਯੋ ॥ ਹਾਥ ਠਾਢ ਕੀਨੋ ਤਿਹੱ ਘਾਯੋ ॥ ਪਾਇ ਪਰਜੋ ਤਿਹ ਆਨਿ ਮਿਲਾਯੋ ॥੧੦॥ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਚੰਚਲਾ ਕੀਨੋ ॥ ਨਿਜੁ ਨਾਯਕ ਕੌ ਬਧ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ॥ ਔਰ ਸੂਰਮਨ ਕੌ ਬਧ ਕਿਯੋ ॥ ਰਾਜ ਜਾਰ ਅਪਨੇ ਕੋ ਦਿਯੋ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸੌ ਚੰਚਲਾ ਨਿਜੁ ਨਾਯਕ ਕੌ ਮਾਰਿ ॥ ਰਾਜ ਜਾਰ ਕੌ ਲੈ ਦਿਯੋ ਐਸੇ ਖੇਲਿ ਖਿਲਾਰਿ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਤਸਠਵੌਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੭॥੩੩੦੬॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੱਛਿਮ ਕੋ ਰਾਜਾ ਰਹੈ ਰਨ ਮੰਡਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਜਿਹ ਪੂਜਤ ਆਠੋ ਜਾਮ ॥੧॥ ਵਾ ਰਾਜਾ ਕੀ ਬੱਲਿਭਾ ਜੋਤਿਮਤੀ ਸੁਭ ਕਾਰਿ ॥ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਭੀਤਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਮ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰਿ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਪਾਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਪਹਿ ਆਈ ॥ ਨਿਜੁ ਹਾਥਨ ਬਿਧਿ ਜਾਨੁ ਬਨਾਈ ॥ ਤਾ ਪਰ ਅਟਕ ਰਾਵ ਕੀ ਭਈ ॥ ਰਾਨੀ ਬਿਸਰਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤੇਂ ਗਈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਖੈ ਰਹੀ ਅਧਿਕ ਹੀ ਖੀਝਿ ॥ ਵਾ ਬੇਸ੍ਵਾ ਪਰਿ ਰਾਵ ਕੀ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰਵਨਨ ਅਤਿ ਰੀਝਿ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਖਬਰੈ ਏ ਗਈ ॥ ਬੇਸ੍ਵਨ ਰੀਝਿ ਰਾਵ ਕੀ ਭਈ ॥ ਅਬਲਾ ਦੇਸ ਦੇਸ ਤੇਂ ਆਈ ॥ ਆਨਿ ਰਾਵ ਕੀ ਪੁਰੀ ਸੁਹਾਈ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਕ੍ਰੁੱਧਿਤ ਭਈ ਧਾਰਿ ਬਦਨ ਮੈਂ ਮੌਨ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਅਟਕੇ ਬੇਸ੍ਵਨ ਭਏ ਹਮੈਂ ਸੰਭਰਿਹੈ ਕੌਨ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੋ ਜਤਨ ਕਛੂ ਅਬ ਕਰਿਯੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਇਨ ਬੇਸ੍ਵਨ ਕੌ ਮਰਿਯੈ ॥ ਲਖਤ ਰਾਵ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਨਾਊ ॥ ਛਲਿ ਸੌ ਬਡੋ ਕਲੇਸ ਮਿਟਾਊ ॥੭॥ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬੇਸ੍ਵਨ ਸੌ ਕੀਨੀ ॥ ਲਛਮੀ ਬਹੁਤ ਸਭਨ ਕਹੱ ਦੀਨੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਤ ਜਿਹੱ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਹਮਾਰੋ ॥ ਸੋ ਹਮ ਕੌ ਪ੍ਰਾਨਨ ਤੇ ਪਯਾਰੋ ॥੮॥ ਇਹ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਫੂਲ ਨ੍ਰਿਪ ਗਯੋ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਨ ਪਾਵਤ ਭਯੋ ॥ ਜਾ ਸੌ ਕਰਤ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੈਂ ਭਾਰੀ ॥ ਰਾਨੀ ਕਰਤ ਤਾਹਿ ਰਖਵਾਰੀ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਰਾਨੀ ਬੇਸ੍ਵਨ ਸਹਿਤ ਲੀਨੀ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਇ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੋ ਸੁਖ ਕਿਯੇ ਤਿਨ ਤੇ ਗੀਤ ਗਵਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੋ ਚਰਿਤ ਨਿੱਤ ਨ੍ਰਿਪ ਕਰਈ ॥ ਕਛੁ ਰਾਨਿਨ ਤੇਂ ਸੰਕ ਨ ਧਰਈ ॥ ਸਭ ਬੇਸ੍ਵਨ ਤੇਂ ਧਾਮ ਲੁਟਾਵੈ ॥ ਜੋਤਿਮਤੀ ਜਿਯ ਮੈਂ ਪਛੁਤਾਵੈ ॥੧੧॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਤੀਰ ਉਚਾਰੋ ॥ ਸੁਨੋ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਜੂ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ਬੇਰੀ ਏਕ ਬੈਠਿ ਸੁਖਿ ਕੀਜੈ ॥ ਦੂਜੀ ਨਾਵ ਬੇਸ੍ਵਨ ਦੀਜੈ ॥੧੨॥ ਹਮ ਤੁਮ ਬੈਠਿ ਨਾਵ ਸੁਖ ਕੈ ਹੈਂ ॥ ਇਨ ਬੇਸ੍ਵਨ ਤੇ ਗੀਤ ਗਵੈਹੈਂ ॥ ਜੋ ਸੁੰਦਰਿ ਇਨ ਤੇ ਲਖਿ ਲਿਜਿਯਹੁ ॥ ਤਾ ਸੌ ਭੋਗ ਰਾਵ ਤੁਮ ਕਿਜਿਯਹੁ ॥੧੩॥ ਯੌ ਸੁਨਿ ਰਾਵ ਅਨੰਦਿਤ ਭਯੋ ॥ ਤ੍ਰਿਯਨ ਸਹਿਤ ਬੇਸ੍ਵਨ ਲੈ ਗਯੋ ॥ ਆਮੂ ਜਹਾਂ ਬਹਤ ਨਦ ਭਾਰੋ ॥ ਜਨੁ ਬਿਧਿ ਅਸਟਮ ਸਿੰਧੁ ਸਵਾਰੋ ॥੧੪॥ ਨੀਕੀ ਨਾਵ ਰਾਨਿਯਨ ਲਈ ॥ ਬੇਰੀ ਬੁਰੀ ਬੇਸ੍ਵਨ ਦਈ ॥ ਅਪਨੇ ਰਾਵ ਤੀਰ ਬੈਠਾਰਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਭੇਦ ਨ ਕਛੂ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥੧੫॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਤਿਨ ਅਤਿ ਧਨੁ ਦੀਨੋ ॥ ਬੇਰਿਯਾਰ

ਅਪਨੇ ਬਸਿ ਕੀਨੋ ॥ ਜਹਾਂ ਬਹਤ ਆਮੂ ਨਦ ਭਾਰੋ ॥ ਬੇਸ੍ਵਨ ਤਹੀਂ ਬੋਰਿ ਤੁਮ ਡਾਰੋ ॥੧੬॥ ਅਰਧ ਨਦੀ ਨਵਕਾ ਜਬ ਗਈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਫੋਰਿ ਮਲਾਹਨ ਦਈ ॥ ਸਭ ਬੇਸ੍ਵਾ ਬੂਡਨ ਤਬ ਲਾਗੀ ॥ ਭਰੁਵਨਿ ਦਸੋ ਦਿਸਨ ਕਹ ਭਾਗੀ ॥੧੭॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਸਕਲ ਗੁਚਕਿਯਨ ਖਾਂਹੀ ॥ ਠੌਰ ਨ ਰਹੀ ਭਾਜਿ ਜਿਤ ਜਾਂਹੀ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਰਾਨੀ ਤਬ ਕਰਈ ॥ ਇਨ ਮੂਏ ਰਾਜਾ ਇਹ ਮਰਈ ॥੧੮॥ ਰਾਵ ਸੁਨਤ ਇਨ ਕਹੈ ਨਿਕਾਰਹੁ ॥ ਸਖਿਯਨ ਕਹ੍ਯੋ ਬੋਰ ਗਹਿ ਡਾਰਹੁ ॥ ਅਮਿਤ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਹਤ ਕਹੂੰ ਜਾਂਹੀ ॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕਹੀ ਗੁਚਕਿਯਨ ਖਾਂਹੀ ॥੧੯॥ ਮੁਰਲੀ ਮੁਰਜ ਤੰਬੂਰਾ ਬਹੇ ॥ ਭਕੁਆ ਬਹੇ ਜਾਤਿ ਨਹਿ ਕਹੇ ॥ ਭਰੁਅਨਿ ਕਹੂੰ ਪੁਕਾਰਤ ਜਾਹੀਂ ॥ ਬੇਸ੍ਵਨ ਰਹੀ ਕਛੂ ਸੁਧਿ ਨਾਹੀਂ ॥੨੦॥ ਡੂਬਿ ਡੂਬਿ ਭਰੂਆ ਕਹੂੰ ਮਰੇ ॥ ਭਰੂਅਨਿ ਉਦਰ ਨੀਰ ਸੋ ਭਰੇ ॥ ਬੇਸ੍ਵਾ ਏਕ ਜਿਯਤ ਨਹਿ ਬਾਚੀ ॥ ਐਸੀ ਮਾਰ ਕਿਰੀਚਕ ਮਾਚੀ ॥੨੧॥ ਗੁਚਕਿ ਖਾਤ ਬੇਸ੍ਵਾ ਜੇ ਗਈ ॥ ਟੰਗਰਨਿ ਪਕਰਿ ਬੋਰਿ ਸੋਊ ਦਈ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਨ੍ਰਿਪ ਠਾਢ ਪੁਕਾਰੈ ॥ ਕੋ ਪਹੁਚੈ ਤਿਨ ਖੈਂਚ ਨਿਕਾਰੈ ॥੨੨॥ ਜੋ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕਾਢਨ ਕਹ ਗਯੋ ॥ ਬੂਡਤ ਵਹੁ ਨਦੀ ਮਹਿ ਭਯੋ ॥ ਧਾਰ ਧਾਰ ਭਰੂਅਨਿ ਇਕ ਕਰਹੀ ॥ ਬੂਡਿ ਬੂਡਿ ਸਰਿਤਾ ਮੌ ਮਰਹੀ ॥੨੩॥ ਕੂਕਿ ਕੂਕਿ ਬੇਸ੍ਵਾ ਸਭ ਹਾਰੀ ॥ ਕਿਨਹੀ ਪੁਰਖ ਨ ਐਂਚਿ ਨਿਕਾਰੀ ॥ ਭਰੂਆ ਮਰਿ ਭਰੁਅਨਿ ਜੁਤ ਰਹੇ ॥ ਇਕ ਸੌ ਸਾਠਿ ਤਾਇਫੇ ਬਹੇ ॥੨੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਸ ਦਸ ਮਨ ਤਿਲਕੈ ਭਈ ਖਟ ਮਨ ਭਈ ਇਜਾਰ ॥ ਬੂਡਿ ਮਰੀਂ ਬੇਸ੍ਵਾ ਸਕਲ ਕੋਊ ਨ ਸਕ੍ਯੋ ਨਿਕਾਰਿ ॥੨੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਬ ਰਾਨੀ ਨ੍ਰਿਪ ਪੈ ਚਲਿ ਗਈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸਮੁਝਾਵਤ ਭਈ ॥ ਪਤਿ ਤੁਮ ਕਛੂ ਸੋਕ ਨ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥ ਇਨ ਰਨਿਯਨ ਕੇ ਸੰਗ ਬਿਹਾਰਹੁ ॥੨੬॥ ਔਰ ਬੇਸ੍ਵਾ ਬੋਲਿ ਪਠੈਯਹੁ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਨ ਸੰਗ ਕਮੈਯਹੁ ॥ ਜੌ ਤੁਮ ਕੌ ਰਾਖ੍ਯੋ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ਹੋਇ ਸੁੰਦਰੀ ਕਈ ਹਜਾਰਾ ॥੨੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਮੂੜ੍ਹ ਰਾਵ ਚੁਪ ਹ੍ਵੈ ਰਹ੍ਯੋ ਸਕ੍ਯੋ ਨ ਚਰਿਤ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਅਖਾਰੇ ਸਾਠਿ ਸਤ ਰਾਨੀ ਦਏ ਸੰਘਾਰਿ ॥੨੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਅਠਸਠਵੋਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੮॥੩੩੩੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਬ੍ਰਿਜ ਮਹਿ ਏਕ ਅਹੀਰਨਿ ਰਹੈ ॥ ਸਾਹਪਰੀ ਤਾ ਕੌ ਜਗ ਕਹੈ ॥ ਅਤਿ ਉੱਤਮ ਤਿਹ ਅੰਗ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਾ ਕੌ ਨਿਰਖਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਲਾਜੈ ॥੧॥ ਰੰਗੀਰਾਮ ਅਹੀਰਿਕ ਤਹਾਂ ॥

ਲਾਗੀ ਲਗਨ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੀ ਉਹਾਂ ॥ ਜਬ ਸੋਯੋ ਅਪਨੋ ਪਤਿ ਜਾਨੈ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਿਹ ਸੰਗ ਪ੍ਰਮਾਨੈ ॥੨॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਤਾ ਸੋ ਪਤਿ ਸੋਯੋ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਕਰਿ ਅਤਿ ਦੁਖ ਖੋਯੋ ॥ ਰੰਗੀਰਾਮ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਯੋ ॥ ਫਿਰਿ ਘਰ ਚਲ੍ਯੋ ਦਾਵ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥੩॥ ਜਾਗਤ ਹੁਤੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਲਖਿ ਲੀਨੋ ॥ ਨੈਨਨ ਸੈਨ ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਹੱ ਦੀਨੋ ॥ ਖਾਰੀ ਹੁਤੀ ਸੁ ਐਂਚਿ ਮੰਗਾਈ ॥ ਨਿਜੁ ਪਲਕਾ ਕੇ ਨਿਕਟ ਬਿਛਾਈ ॥੪॥ ਪਿਯ ਕੇ ਅੰਗ ਅਲਿੰਗਨ ਕਰਿਯੋ ॥ ਆਸਨ ਤਿਹ ਖਾਰੀ ਪਰ ਧਰਿਯੋ ॥ ਮਨ ਮਾਨਤ ਕੋ ਭੋਗ ਕਮਾਯੋ ॥ ਮੂਰਖ ਨਾਹ ਭੇਦ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਚਿਮਟਿ ਚਿਮਟਿ ਕਰਿ ਭੋਗ ਅਧਿਕ ਤਾ ਸੌ ਕਿਯੋ ॥ ਅਧਰਪਾਨ ਕਰਿ ਕੈ ਕਰਿ ਜਾਰਿ ਬਿਦਾ ਦਿਯੋ ॥ ਸੋਤ ਰਹ੍ਯੋ ਮੂਰਖ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਪਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਧਰ ਖਾਰੀ ਪਰ ਕਸ ਇਨ ਕਰਮ ਕਮਾਇਯੋ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਰ ਚਿਮਟ੍ਯੋ ਪਿਯ ਸੋ ਰਹ੍ਯੋ ਕੇਲ ਜਾਰ ਤਨ ਕੀਨ ॥ ਖਾਰੀ ਦਈ ਉਠਾਇ ਪੁਨਿ ਜਾਰ ਬਿਦਾ ਕਰਿ ਦੀਨ ॥੭॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਉਨਹੱਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੬੯॥੩੩੪੧॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਲਵਲ ਕੋ ਰਾਜਾ ਰਹੈ ਸਰਬ ਸਿੰਘ ਤਿਹੱ ਨਾਮ ॥ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੇ ਏਸ ਜਿਹ ਭਜਤ ਆਠ ਹੂੰ ਜਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਲਾਸੁਬੀਰ ਤਾਂਹਿ ਬਰਨਾਰੀ ॥ ਮਥਿ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਜਨੁ ਸਾਤ ਨਿਕਾਰੀ ॥ ਜੋਬਨ ਜੋਤਿ ਅਧਿਕ ਤਿਹੱ ਸੋਹੈ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੋ ਮਨ ਮੋਹੈ ॥੨॥ ਰਾਵਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲੋਕਤ ਭਈ ॥ ਹਰਿਅਰਿ ਬਸਿ ਰਾਨੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ ॥ ਸਹਚਰਿ ਪਠੈ ਬੁਲਾਯੋ ਜਬੈ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਤਾ ਸੌ ਕਿਯ ਤਬੈ ॥੩॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਜਾਰ ਨਿਤਿ ਆਵੈ ॥ ਵਾ ਰਾਨੀ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥ ਦਾਸੀ ਏਕ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਈ ॥ ਨਿਰਖਿ ਮੀਤ ਤਿਹੱ ਰਹ੍ਯੋ ਲੁਭਾਈ ॥੪॥ ਕੇਲ ਕਮਾਇ ਜਾਰ ਜਬ ਆਯੋ ॥ ਚੇਰੀ ਕੋ ਲਖਿ ਰੂਪ ਲੁਭਾਯੋ ॥ ਰਨਿਯਹਿ ਡਾਰਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਤੇ ਦਯੋ ॥ ਤਾ ਕੀ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵਤ ਭਯੋ ॥੫॥ ਕੇਲ ਬਿਨਾ ਰਾਨੀ ਅਕੁਲਾਈ ॥ ਤਾ ਕੌ ਪੈਂਡ ਬਿਲੋਕਨ ਆਈ ॥ ਕਹਾਂ ਰਹੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਹਿ ਆਏ ॥ ਕਾਹੂ ਬੈਰਿਨਿ ਸੌ ਉਰਝਾਏ ॥੬॥ ਸੁਧਿ ਭੂਲੀ ਕਿਧੋ ਕਿਨੂੰ ਭੁਲਾਯੋ ॥ ਖੋਜਤ ਰਹ੍ਯੋ ਪੈਂਡ ਨਹਿ ਪਾਯੋ ॥ ਤ੍ਰਾਸ ਦਿਯੋ ਕਿਨਹੂੰ ਤਿਹ ਆਈ ॥ ਭੇਟ ਭਈ ਕੋਊ ਭਾਮਿਨਿ ਭਾਈ ॥੭॥ ਆਵਤ ਹੈਂ ਕਿ ਆਇ ਕਰ ਗਏ ॥ ਆਵਹਿਗੇਂ ਕਿ ਰੂਪ ਕੇ ਰਏ ॥ ਮਿਲਿ

ਹੈ ਯਾਰ ਆਇ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਬਡੀ ਬਾਰ ਲਗਿ ਬਾਰ ਲਗਾਈ ॥੮॥ ਯੌ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਤਹਾਂ ਪਗੁ ਧਾਰ੍ਯੋ ॥ ਮੀਤ ਚੇਰਿਯਹਿ ਰਮਤ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਸਿਰ ਪਗ ਲਗੇ ਕੋਪ ਤਬ ਭਈ ॥ ਜਾਇ ਖਬਰਿ ਰਾਜਾ ਤਨ ਦਈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਘਰ ਖੋਏ ਬੈਠ੍ਯੋ ਕਹਾ ਪਗੀ ਧਾਮ ਤਵ ਧਾਰ ॥ ਖੜਗ ਹਾਥ ਗਹਿ ਦੇਖ ਚਲ ਆਂਖੈਂ ਦੋਊ ਪਸਾਰਿ ॥੧੦॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਚੇਰੀ ਭਏ ਤਾ ਕੌ ਰਮਤ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਦੁਹੂੰਅਨ ਕੌ ਮਾਰਤ ਭਯੋ ਸਕ੍ਯੋ ਨ ਮੂੜ ਬਿਚਾਰਿ ॥੧੧॥ ਇਹ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਕੈ ਚੰਚਲਾ ਰਾਜਾ ਸੌ ਛਲ ਕੀਨ ॥ ਜਾਰ ਤਵਨ ਚੇਰੀ ਸਹਿਤ ਪਠੈ ਧਾਮ ਜਮ ਦੀਨ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸੱਤਰੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੦॥੩੩੫੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰੰਘਰਾਰੀ ਰੰਘਰੋ ਬਸੈ ਕੰਚਨ ਸਿੰਘ ਸੁ ਨਾਮ ॥ ਸਾਹਿਬਦੇਈ ਤ੍ਰਿਯ ਰਹੈ ਜਾਹਿ ਸਤਾਵੈ ਕਾਮ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾਹਿ ਜਾਰਨੀ ਨਾਥ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਏਕ ਦਿਵਸ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਦੇਸ ਛੋਰਿ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧੈਹੌਂ ॥ ਅਧਿਕ ਕਮਾਇ ਤੁਮੈ ਧਨ ਲ੍ਯੈਹੌਂ ॥੨॥ ਜਾਤ ਭਯੋ ਐਸੇ ਬਚ ਕਹ੍ਯੋ ॥ ਲਾਗਿ ਧਾਮ ਕੋਨੇ ਸੌ ਰਹ੍ਯੋ ॥ ਸਾਹਿਬਦੇ ਤਬ ਜਾਰ ਬੁਲਾਯੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਿਹੱ ਸਾਥ ਕਮਾਯੋ ॥੩॥ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋਨਾ ਸੌ ਪਤਿਹਿ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਇਹੈ ਚੰਚਲਾ ਚਰਿਤ ਬਿਚਾਰ੍ਯੋ ॥ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਆਸਨ ਸੌ ਜਾਵੈ ॥ ਕੂਕਿ ਕੂਕਿ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਵੈ ॥੪॥ ਜੋ ਪਤਿ ਹੋਤ ਆਜੁ ਘਰ ਮਾਂਹੀ ॥ ਕ੍ਯੋਂ ਹੇਰਤ ਤੈ ਮਮ ਪਰਛਾਂਹੀ ॥ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਹੀ ਆਜੁ ਹ੍ਯਾਂ ਮੇਰੋ ॥ ਅਬ ਹੀ ਸੀਸ ਫੋਰਤੋ ਤੇਰੋ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਤਿ ਰਤਿ ਤਾ ਸੋ ਮਾਨਿ ਕੈ ਦੀਨੋ ਜਾਰ ਉਠਾਇ ॥ ਆਪੁ ਅਧਿਕ ਪੀਟਤ ਭਈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੋਕ ਉਪਜਾਇ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੇਰੋ ਆਜੁ ਧਰਮੁ ਇਨ ਖੋਯੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਂਝ ਨ ਹੋਯੋ ॥ ਅਬ ਹੌ ਟੂਟਿ ਮਹਲ ਤੇ ਪਰਿਹੌਂ ॥ ਨਾਤਰ ਮਾਰਿ ਕਟਾਰੀ ਮਰਿਹੌਂ ॥੭॥ ਕੈਧੋ ਅੰਗ ਅਗਨਿ ਮੈਂ ਜਾਰੋ ॥ ਕੈਧੋ ਪਿਯ ਪੈ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੋ ॥ ਜੋਰਾਵਰੀ ਜਾਰ ਭਜ ਗਯੋ ॥ ਮੋਰੋ ਧਰਮ ਲੋਪ ਸਭ ਭਯੋ ॥੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਮੁਖ ਤੇ ਬਚਨ ਜਮਧਰ ਲਈ ਉਠਾਇ ॥ ਉਦਰ ਬਿਖੈ ਮਾਰਨ ਲਗੀ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੋ ਦਿਖਰਾਇ ॥੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੇ ਨਿਰਖਿ ਤਵਨ ਪਤਿ ਧਯੋ ॥ ਜਮਧਰ ਛੀਨ ਹਾਥ ਤੇ ਲਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਘਾਇ ਤੁਮ ਹਮੈਂ ਪ੍ਰਹਾਰੋ ॥ ਤਾਂ ਪਾਛੇ ਅਪਨੇ ਉਰ ਮਾਰੋ ॥੧੦॥ ਤੇਰੋ ਧਰਮ ਲੋਪ

ਨਹਿੰ ਭਯੋ ॥ ਜੋਰਾਵਰੀ ਜਾਰ ਭਜਿ ਗਯੋ ॥ ਦਸਸਿਰ ਬਲ ਸੌ ਸਿਯ ਹਰਿ ਲੀਨੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਨਾਥ ਤ੍ਯਾਗ ਨਹਿ ਦੀਨੀ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨੁ ਅਬਲਾ ਮੈਂ ਆਪਨੇ ਕਰਤ ਨ ਹਿਯ ਮੈ ਰੋਸੁ ॥ ਜਾਰ ਜੋਰ ਭਜਿ ਭਜ ਗਯੋ ਤੇਰੋ ਕਛੂ ਨ ਦੋਸ ॥੧੨॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਇਕਹੱਤਰੋ ਚਰਿਤ੍ਰ

ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੧॥੩੩੬੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਐਂਡੇਰਾ ਇਕ ਭਾਟ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਗੀਤਕਲਾ ਤਿਹ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕਹਿੱਜੈ ॥ ਬੀਰਮਦੇ ਤਿਨ ਬੀਰ ਨਿਹਾਰ੍ਯੋ ॥ ਤਬੈ ਚਿੱਤ ਤੇ ਭਾਟ ਬਿਸਾਰ੍ਯੋ ॥੧॥ ਜਾਰ ਬਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਂਧਿ ਖਾਟੁ ਤਰ ਨਿਜੁ ਪਤਿਹਿ ਹਮ ਸੌ ਭੋਗ ਕਮਾਇ ॥ ਤੌ ਮੈ ਜਾਨੌ ਸਾਚੁ ਤੂੰ ਹਿਤੂ ਹਮਾਰੀ ਆਇ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਂਡੇਰਾਇ ਏਕ ਦਿਨ ਆਯੋ ॥ ਦੁਖਿਤ ਨਾਰਿ ਹ੍ਵੈ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ਤੁਮ ਕੌ ਰੋਗ ਨਾਥ ਇਕ ਭਾਰੋ ॥ ਤਾ ਤੇ ਖੀਝਤ ਚਿੱਤ ਹਮਾਰੋ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਬੈਦ ਮੈਂ ਤਵ ਨਿਮਿਤਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ਧਾਮ ਬੁਲਾਇ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਰਤੁ ਕਰਾਇਯੈ ਅਪਨ ਇਲਾਜ ਬਨਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਂਡੇਰਾਇ ਤਬੈ ਯੌ ਕਿਯੋ ॥ ਬੀਰਮਦੇਵ ਬੋਲਿ ਕਰ ਲਿਯੋ ॥ ਯਾ ਗਦ ਕੌ ਗਦਹਾ ਕ੍ਯਾ ਕਰਿਯੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਰੋਗ ਬਡੋ ਪਰਹਰਿਯੈ ॥੫॥ ਬੈਦ ਤਬੈ ਯੌ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ਬਡੋ ਰੋਗ ਇਹ ਭਯੋ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ਯਾ ਕੌ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਨਹਿ ਕੋਈ ॥ ਏਕ ਤੰਤ੍ਰ ਹੋਵੈ ਤੌ ਹੋਈ ॥੬॥ ਮਦਰਾ ਅਧਿਕ ਆਪੁ ਲੈ ਪੀਜੈ ॥ ਔਰ ਅਪਨੀ ਤਿਯ ਕਹ ਦੀਜੈ ॥ ਖਾਟ ਤਰੇ ਬਾਂਧੇ ਤੁਮ ਰਹੋ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਪਰੇ ਕਬਿੱਤਨ ਕਹੋ ॥੭॥ ਏਕ ਬੀਰ ਇਕ ਠੌਰ ਬੁਲੈਹੌ ॥ ਇਸੀ ਖਾਟ ਊਪਰ ਬੈਠੈਹੌ ॥ ਮੱਲ ਜੁੱਧ ਤਵ ਤ੍ਰਿਯ ਤਨ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਤੋ ਤਵ ਰੋਗ ਬਡੋ ਪਰਹਰਿ ਹੈ ॥੮॥ ਮੂੜ ਬਾਤ ਇਹ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਦੇਹ ਅਰੋਗ ਸਰੋਗ ਪਛਾਨੀ ॥ ਆਪੁ ਮੰਗਾਇ ਮਦ੍ਯ ਤਬ ਪਿਯੋ ॥ ਜਾਰ ਸਹਿਤ ਅਬਲਾ ਕੋ ਦਿਯੋ ॥੯॥ ਨਿਜੁ ਕਰ ਮੈ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਰ ਪਿਵਾਯੋ ॥ ਬਪੁ ਔਧੋ ਤਰ ਖਾਟ ਬੰਧਾਯੋ ॥ ਆਂਖੈ ਦੋਊ ਮੂੰਦਿ ਕਰ ਲਈ ॥ ਜਾਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਆਰੂੜ੍ਹਿਤ ਭਈ ॥੧੦॥ ਭਾਟ ਪਰ੍ਯੋ ਤਰ ਕਬਿੱਤ ਉਚਾਰੈ ॥ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਕਛੂ ਨ ਬਿਚਾਰੈ ॥ ਵਹੈ ਤੰਤ੍ਰ ਜੋ ਬੈਦ ਬਨਾਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਦੇਵ ਹਮਾਰੈ ਆਯੋ ॥੧੧॥ ਭੋਗੁ ਜਾਰ ਅਬਲਾ ਸੌ ਕਿਯੋ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਤਾ ਕੋ ਸੁਖ ਦਿਯੋ ॥ ਉਛਲ ਉਛਲ ਰਤਿ ਅਧਿਕ ਕਮਾਈ ॥ ਮੂਰਖ ਭਾਟ ਬਾਤ ਨਹਿ ਪਾਈ ॥੧੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਤਰਿ ਖਾਟ ਤੇ ਖੋਲਿ ਦ੍ਰਿਗ ਦਿਯੇ

ਨ ਕੀਨੋ ਸੋਗੁ ॥ ਭਾਟ ਪਛਾਨ੍ਯੋ ਸਾਚੁ ਜਿਯ ਅਬ ਮੈ ਭਯੋ ਅਰੋਗ ॥੧੩॥ ਬਾਂਧਿ ਖਾਟ ਤਰ ਭਾਟ ਕੌ ਤਾ ਕਰ ਤੇਂ ਮਦ ਪੀਯ ॥ ਰਤਿ ਮਾਨੀ ਤ੍ਰਿਯ ਜਾਰ ਸੌਂ ਭੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ਪੀਯ ॥੧੪॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਬਹੱਤਰੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੨॥੩੩੭੯॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਇ ਨਿਰੰਜਨ ਚੋਪਰੋ ਜਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯਾ ਅਨੂਪ ॥ ਲੋਕ ਸਕਲ ਨਿਰਖੈਂ ਤਿਸੈ ਰਤਿ ਕੌ ਜਾਨਿ ਸਰੂਪ ॥੧॥ ਸਹਰ ਬਸੈ ਬਹਲੋਲਪੁਰ ਜਾ ਕੋ ਰੂਪ ਅਮੋਲ ॥ ਸੂਰਾ ਸਕਲ ਸਰਾਹਹੀ ਨਾਮ ਖਾਨ ਬਹਲੋਲ ॥੨॥ ਜਬ ਸੰਗੀਤਕਲਾ ਤ੍ਰਿਯਹਿ ਗਯੋ ਬਹਲੋਲ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਹੀ ਚਿੱਤ ਤੇ ਦਈ ਪਠਾਨੀ ਡਾਰਿ ॥੩॥ ਬਨਿਜਕਲਾ ਬਾਲਾ ਹੁਤੀ ਲੀਨੀ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥ ਅਮਿਤ ਦਰਬ ਤਾ ਕੌ ਦਿਯੋ ਵਾ ਪ੍ਰਤਿ ਦਈ ਪਠਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਨਿਜਕਲਾ ਚਲਿ ਕੈ ਤਿਤ ਆਈ ॥ ਜਹਾ ਕਲਾਸੰਗੀਤ ਸੁਹਾਈ ॥ ਜਬੈ ਖਾਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਰੀ ॥ ਏ ਸੁਨਿ ਬਾਤ ਨਾਰਿ ਵਹ ਢਰੀ ॥੫॥ ਇਨ ਬਾਤਨ ਅਬਲਾ ਉਰਝਾਈ ॥ ਇਹੈ ਬਾਤ ਪਿਯ ਸੁਨਤ ਸੁਹਾਈ ॥ ਮੈਂ ਇਕ ਬਾਗ ਬਨਾਯੋ ਭਲੋ ॥ ਮੁਹਿ ਲੈ ਸੰਗ ਤਹਾਂ ਤੁਮ ਚਲੋ ॥੬॥ ਅਬ ਲੌ ਮੈਂ ਕਤਹੂੰ ਨਹਿ ਗਈ ॥ ਪੈਂਡ ਅਪੈਂਡ ਨ ਪਾਵਤ ਭਈ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਕੌ ਮੁਖ ਮੈਂ ਨ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਪਿਯ ਬਿਨੁ ਕਛੂ ਨ ਮੋ ਕਹੱ ਭਾਯੋ ॥੭॥ ਪਤਿ ਤਿਹੱ ਕਹ੍ਯੋ ਤਹਾਂ ਤੁਮ ਜੈਯਹੁ ॥ ਯਾ ਕੌ ਬਾਗ ਦੇਖਿ ਫਿਰਿ ਐਯਹੁ ॥ ਬੀਤੀ ਰੈਨਿ ਪ੍ਰਾਤ ਜਬ ਭਈ ॥ ਤਿਸੀ ਖਾਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਗਈ ॥੮॥ ਤਾਹੀ ਬਾਗ ਨਿਰੰਜਨ ਗਯੋ ॥ ਪਾਵਤ ਤਹਾਂ ਨਾਰਿ ਨਹਿ ਭਯੋ ॥ ਖੋਜਤ ਅਧਿਕ ਤਹਾਂ ਤ੍ਰਿਯ ਪਾਈ ॥ ਜਹਾਂ ਹਵੇਲੀ ਖਾਨ ਬਨਾਈ ॥੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਯ ਨਿਕਸੀ ਤਿਹ ਖਾਨ ਸੌ ਅਤਿ ਹੀ ਭੋਗ ਕਮਾਇ ॥ ਬਦਨ ਲਾਗਿ ਪਤਿ ਹੀ ਗਯੋ ਸੰਕਿ ਰਹੀ ਮੁਖ ਨ੍ਯਾਇ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਬ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਰੰਜਨ ਧਰੀ ॥ ਬਨਿਜਕਲਾ ਕੀ ਨਿੰਦ੍ਯਾ ਕਰੀ ॥ ਮੁਹਿ ਕਹਿ ਸੰਗ ਨ ਮੋਰੇ ਭਈ ॥ ਪੈਂਡ ਚੂਕਿ ਪਰ ਘਰ ਮੈਂ ਗਈ ॥੧੧॥ ਮੋ ਕੌ ਪਕਰਿ ਪਠਾਨਨ ਲੀਨੋ ॥ ਕਾਮ ਕੇਲ ਬਹੁ ਮੋ ਸੌ ਕੀਨੋ ॥ ਤਵ ਬਲ ਚਲੈ ਤੌ ਯਾ ਕੌ ਮਾਰੋ ॥ ਨਹਿ ਕਾਜੀ ਪੈ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੋ ॥੧੨॥ ਯਾ ਮੈਂ ਚੂਕ ਨ ਤੇਰੀ ਭਈ ॥ ਪੈਂਡਿ ਚੂਕਿ ਪਰ ਘਰ ਮੈ ਗਈ ॥ ਪੈਠਾਨਨ ਤੋ ਕੌ ਗਹਿ ਲੀਨੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤੋਰੇ ਸੰਗ ਕੀਨੋ

॥੧੩॥ ਭਲੋ ਭਯੋ ਤੂੰ ਘਰਿ ਫਿਰਿ ਅਈ ॥ ਪਕਰਿ ਤੁਰਕਨੀ ਕਰਿ ਨਹਿ ਲਈ ॥ ਜੋ ਕੋਊ ਧਾਮ ਮਲੇਛਨ ਆਵੈ ॥ ਧਰਮ ਸਹਿਤ ਫਿਰਿ ਜਾਨ ਨ ਪਾਵੈ ॥੧੪॥ ਤੁਮ ਪਤਿ ਮਾਥ ਨ ਅਪਨੋ ਧੁਨੋ ॥ ਮੇਰੀ ਸਕਲ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਹੱ ਸੁਨੋ ॥ ਸਕਲ ਕਥਾ ਮੈਂ ਤੁਮੈ ਸਨਾਊਂ ॥ ਤਾ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਭ੍ਰਮਹਿ ਮਿਟਾਊਂ ॥੧੫॥ ਜਬ ਮੈਂ ਭੂਲ ਧਾਮ ਤਿਹੱ ਗਈ ॥ ਤਬਹਿ ਪਕਰਿ ਤੁਰਕਨ ਮੁਹਿ ਲਈ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਤਿਨ ਸੋ ਐਸ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤੁਮੈਂ ਨ ਸੂਝਤ ਨਾਥ ਹਮਾਰੋ ॥੧੬॥ ਐਸੇ ਕਹਹਿ ਹੋਹਿ ਤੂੰ ਤੁਰਕਨਿ ॥ ਮੋ ਕੌ ਲਗੇ ਲੋਗ ਮਿਲਿ ਘੁਰਕਨਿ ॥ ਕੈ ਤੂੰ ਹੋਹਿ ਹਮਾਰੀ ਨਾਰੀ ॥ ਨਾਤਰ ਦੇਤਿ ਠੌਰਿ ਤੁਹਿ ਮਾਰੀ ॥੧੭॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਤਬ ਮੈ ਤਾ ਸੌ ਚਰਿਤ ਭਾਂਤਿ ਐਸੇ ਕਿਯੋ ॥ ਨਿਜੁ ਭਗ ਤੇ ਨਖ ਸਾਥਿ ਕਾਢਿ ਸ੍ਰੋਨਤ ਦਯੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅਲਿੰਗਨ ਖਾਨ ਸਾਥ ਹਸਿ ਮੈ ਕਰਿਯੋ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰੌ ਮੁਖ ਤੇ ਬਚਨ ਤਾਹਿ ਮੈ ਉਚਰਿਯੋ ॥੧੮॥ ਰਤਿ ਆਈ ਹੈ ਮੋਹਿ ਸੁ ਮੈਂ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਤ ਹੋ ॥ ਤੁਮੈ ਸਾਥ ਬਹਲੋਲ ਨ ਭੋਗ ਕਮਾਤ ਹੋ ॥ ਸੰਗ ਮਨੁਛ ਦੈ ਮੋਹਿ ਤਹਾਂ ਪਹੁਚਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਦਿਵਸ ਤੀਸਰੇ ਮੋ ਕੌ ਬਹੁਰਿ ਬੁਲਾਇਯੈ ॥੧੯॥ ਸੁਨਿ ਐਸੇ ਬਚ ਮੋਹਿ ਖਾਨ ਤਬ ਤਜਿ ਦਿਯੋ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਤਹ ਸੰਗ ਨ ਮੈ ਐਸੇ ਕਿਯੋ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਕੌ ਮੈ ਮਿਲੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਆਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਅਬ ਤੁਮ ਕਜੋਂਹੂ ਮੋ ਕੌ ਲੇਹੁ ਬਚਾਇ ਕੈ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਿ ਐਸੇ ਬਚ ਮੂੜ ਤਬ ਫੂਲਿ ਗਯੋ ਮੁਸਕਾਇ ॥ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨ੍ਯੋ ਬਾਲ ਕੋ ਆਈ ਭਗਹਿ ਫਰਾਇ ॥੨੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਤਿਹਤਰੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੩॥੩੪੦੦॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਮੋਕਲਗੜ੍ਹ ਮੋਕਲ ਨ੍ਰਿਪ ਭਾਰੋ ॥ ਪਿਤਰ ਮਾਤ ਪੱਛਮ ਉਜਿਯਾਰੋ ॥ ਸੁਰਤਾਦੇ ਤਿਹ ਸੁਤਾ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਜਾ ਸਮ ਰੂਪ ਕਵਨ ਤ੍ਰਿਯ ਦਿੱਜੈ ॥੧॥ ਅਪਨੋ ਤਵਨ ਸੁਯੰਬਰ ਬਨਾਯੋ ॥ ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੋ ਬੋਲਿ ਪਠਾਯੋ ॥ ਕਾਸਟ ਤੁਰੈ ਜੋ ਹਯਾਂ ਚੜ੍ਹਿ ਆਵੈ ॥ ਸੋਈ ਰਾਜ ਸੁਤਾ ਕਹੱ ਪਾਵੈ ॥੨॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਸਤ ਗਾੜ੍ਹਨ ਕੋ ਬਲ ਜੋ ਨਰ ਕਰ ਮੈਂ ਧਰੈ ॥ ਕਾਸਟ ਤੁਰੈ ਹ੍ਵੈ ਸ੍ਵਾਰ ਤੁਰਤੁ ਇਹ ਮਗੁ ਪਰੈ ॥ ਲੀਕ ਬਡੀ ਲਹੁ ਬਿਨੁ ਕਰ ਛ੍ਵੈ ਜੋ ਕਰੈ ॥ ਹੋ ਸੋਈ ਨ੍ਰਿਪ ਬਰ ਆਜੁ ਆਨ ਹਮ ਕੌ ਬਰੈ ॥੩॥ ਜਹ ਪੇਰੋਸਾਹ ਹੁਤੋ ਤਹੀ ਖਬਰੈ ਗਈ ॥ ਅਚਰਜ ਕਥਾ ਸੁਨਿ ਮੋਨ ਸਭਾ ਸਭ ਹੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਹਜਰਤ ਤ੍ਰਿਯ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਹਜਰਤ ਕੋ ਭ੍ਰਮੁ ਸਭ ਹੀ ਤਬੈ ਮਿਟਾਇਯੋ ॥੪॥ ਦੂਭੁ ਜਰ ਲਈ ਮੰਗਾਇ

ਬਰੋ ਤਾ ਕੋ ਸੁ ਕਿਯ ॥ ਨਹਰਿ ਖੋਦਿ ਬੇਰਿਯਾ ਕੌ ਬੋਲਿ ਤੁਰੰਗ ਲਿਯ ॥ ਲਹੁ ਦੀਰਘ ਤਟ ਲੀਕੈ ਕਾਢਿ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਜੀਤਿ ਆਪੁ ਲੈ ਦਈ ਹਜਰਤਹਿ ਜਾਇ ਕੈ ॥੫॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਚੌਹਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੪॥੩੪੦੫॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਜਨਦੇਵ ਰਾਜਾ ਬਡੋ ਗਜਨੀ ਕੋ ਨਰਪਾਲ ॥ ਕਮਲ ਕੁਰੰਗ ਸਾਰਸ ਲਜੈਂ ਲਖਿ ਤਿਹ ਨੈਨ ਬਿਸਾਲ ॥੧॥ ਤਹਾਂ ਦੁਰਗ ਦੁਰਗਤਿ ਬਡੋ ਤਹ ਪਹੁਚੈ ਕਹ ਕੌਨ ॥ ਜੌਨਿ ਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਨਾ ਪਰੈ ਚੀਟੀ ਕਰੈ ਨ ਗੌਨ ॥੨॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਪਲਕਲਾ ਇਕ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ ॥ ਸੂਰਜ ਲਖੀ ਚੰਦ੍ਰ ਨ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਜੋਬਨ ਜੇਬ ਅਧਿਕ ਤਿਹ ਸੋਹੈ ॥ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਜੱਛ ਭੁਜੰਗਨ ਮੋਹੈ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਬਨਖਾਂ ਤਿਹ ਦੁਰਗ ਕੌ ਘੇਰਾ ਕਿਯੋ ਬਨਾਇ ॥ ਕਯੋਹੂੰ ਨ ਸੋ ਟੂਟਤ ਭਯੋ ਸਭ ਕਰਿ ਰਹੇ ਉਪਾਇ ॥੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋਬਨਖਾਂ ਤਹ ਬੀਰ ਬੁਲਾਏ ॥ ਬੈਠਿ ਬੈਠਿ ਕਰਿ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਏ ॥ ਕਵਨ ਉਪਾਇ ਆਜੁ ਹਜਾਂ ਕੀਜੈ ॥ ਜਾ ਤੇ ਦੁਰਗ ਤੋਰਿ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ॥੫॥ ਬਲਵੰਡਖਾਨ ਸੈਨ ਸੰਗ ਲਿਯੋ ॥ ਤਵਨ ਦੁਰਗ ਪਰ ਹੱਲਾ ਕਿਯੋ ॥ ਗੜ੍ਹ ਕੇ ਲੋਗ ਤੀਰ ਤੇ ਜਾਈ ॥ ਮਾਰਿ ਮਾਰਿ ਕਰਿ ਕੂਕਿ ਸੁਨਾਈ ॥੬॥ ਗੋਲੀ ਅਧਿਕ ਦੁਰਗ ਤੇ ਛੂਟੀ ॥ ਬਹੁਤ ਸੂਰਮਨਿ ਮੂੰਡੀ ਫੂਟੀ ॥ ਗਿਰਿ ਗਿਰਿ ਗਏ ਬੀਰ ਰਨ ਮਾਂਹੀ ॥ ਤਨ ਮੈ ਰਹੀ ਨੈਕ ਸੁਧਿ ਨਾਹੀ ॥੭॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਜ ਜੂਝੇ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਮਾਰੇ ॥ ਕਹੂੰ ਤਾਜ ਬਾਜੀਨ ਕੇ ਸਾਜ ਡਾਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਛੋਰ ਛੇਕੇ ਕਿਤੇ ਛੈਲ ਮੋਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਛੱਤ੍ਰ ਧਾਰੀਨ ਕੇ ਛੱਤ੍ਰ ਤੋਰੇ ॥੮॥ ਲਗੇ ਜ੍ਵਾਨ ਗੋਲੀਨ ਕੇ ਖੇਤ ਜੂਝੇ ॥ ਚਲੇ ਭਾਜਿ ਕੇਤੇ ਨਹੀ ਜਾਤ ਬੂਝੇ ॥ ਭਰੇ ਲਾਜ ਕੇਤੇ ਹਠੀ ਕੋਪਿ ਢੂਕੇ ॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਕੂਕੇ ॥੯॥ ਚਹੂੰ ਓਰ ਗਾੜੇ ਗੜੈ ਘੇਰਿ ਆਏ ॥ ਹਠੀ ਖਾਨ ਕੋਪੇ ਲੀਏ ਸੈਨ ਧਾਏ ॥ ਇਤੇ ਸੂਰ ਸੋਹੈ ਉਤੈ ਵੈ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਮੰਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਕੈ ਨਹੀ ਪੈਗੁ ਭਾਜੈ ॥੧੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਛੋਰਿ ਖੇਤ ਪਗ ਨਾ ਟਰੇ ਭਿਰੇ ਸੂਰਮਾ ਚਾਇ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਨ ਗਾੜੇ ਗੜਹਿ ਘੇਰਿ ਲਿਯੋ ਭਟ ਆਇ ॥੧੧॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਕਿਤੇ ਗੋਲਿ ਗੋਲਾ ਮਹਾ ਬਾਨ ਛੋਰੇ ॥ ਕਿਤੇ ਗ੍ਰਬ ਧਾਰੀਨ ਕੇ ਗ੍ਰਬ ਤੋਰੇ ॥ ਪਰੀ ਮਾਰਿ ਭਾਰੀ ਕਹਾ ਲੌ ਬਖਾਨੋ ॥ ਉਡੀ ਜਾਨ ਮਾਖੀਰੁ ਕੀ ਮਾਖਿ ਮਾਨੋ ॥੧੨॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੱਜ੍ਰ ਬਾਨ ਬਿਛੂਅਨ ਭਏ ਬੀਰ ਲਰੇ ਰਨ ਮੰਡ ॥ ਲਗੀ ਤੁਪਕ ਕੀ ਉਰ ਬਿਖੈਂ ਜੂਝੇ ਖਾਂਬਲਵੰਡ ॥੧੩॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਲਵੰਡਖਾਂ ਜਬ ਹੀ ਰਨ ਜੂਝੇ ॥ ਔ ਭਟ ਮੁਏ ਜਾਤ ਨਹਿ ਬੂਝੇ ॥ ਭਜੇ ਸੁਭਟ ਆਵਤ ਭਏ ਤਹਾਂ ॥ ਜੋਬਨਖਾਨ ਖੇਤ ਮੈਂ ਜਹਾਂ ॥੧੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਲਵੰਡਖਾਂ ਕੋ ਸੁਨਿ ਮੁਏ ਸੰਕਿ ਰਹੇ ਸਭ ਸੂਰ ॥ ਬਿਨ ਸਜਾਰੇ ਸੀਤਲ ਭਏ ਖਾਏ ਜਨਕ ਕਪੂਰ ॥੧੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਚਪਲਕਲਾ ਜੋਬਨਖਾਂ ਜਬੈ ਨਿਹਾਰਿਯੋ ॥ ਗਿਰੀ ਧਰਨਿ ਮੁਰਛਾਇ ਕਾਮ ਸਰ ਮਾਰਿਯੋ ॥ ਪੱਤ੍ਰੀ ਲਿਖੀ ਬਨਾਇ ਬਿਸਿਖ ਸੌ ਬਾਂਧਿ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਦੀਨੋ ਧਨੁਜ ਚਲਾਇ ਧਨੁਖ ਦ੍ਰਿੜ ਸਾਂਧਿ ਕਰਿ ॥੧੬॥ ਸੁਨੋ ਕੁਅਰ ਜੂ ਅਬ ਜੌ ਤੁਮ ਮੋ ਕੌ ਬਰੌ ॥ ਤੌ ਮੈਂ ਦੇਊਂ ਬਤਾਇ ਰਾਜ ਗੜ ਕੋ ਕਰੌ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਜਾਹਿ ਮੋਸੌ ਕਰਿਬੋ ਠਹਰਾਇਯੈ ॥ ਹੋ ਤੈਸੇਹਿ ਪਤਿਯਾ ਸਰ ਸੋ ਬਾਂਧਿ ਚਲਾਇਯੈ ॥੧੭॥ ਬਜਾਹ ਕੁਅਰ ਤਾ ਸੌ ਕਰਿਬੋ ਠਹਰਾਇਯੋ ॥ ਵੈਸੇਹਿ ਪਤਿਯਾ ਸਰ ਸੌ ਬਾਂਧਿ ਬਗਾਇਯੋ ॥ ਗੜ੍ਹ ਗਾੜੇ ਕੇ ਮਾਂਝ ਪਰਯੋ ਸਰ ਜਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਨਿਰਖਿ ਅੰਕ ਤਿਹ ਨਾਰਿ ਲਿਯੋ ਉਰ ਲਾਇ ਕਰਿ ॥੧੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸਿਖ ਪਹੂਚਯੋ ਮੀਤ ਕੋ ਪਤਿਯਾ ਲੀਨੇ ਸੰਗ ॥ ਆਖੈਂ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਭਈ ਨਿਰਖਤ ਵਾ ਕੇ ਅੰਗ ॥੧੯॥ ਚਪਲਕਲਾ ਸੋਂ ਜਬ ਕੁਅਰ ਬਜਾਹ ਬਦਯੋ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ਵੈਸਹਿ ਸਰ ਸੌ ਬਹੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਤਿਯਾ ਦਈ ਚਲਾਇ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਤਿਯਾ ਬਿਖੈ ਇਹੈ ਲਿਖਿ ਡਾਰੋ ॥ ਸੁਨੋ ਕੁਅਰ ਜੂ ਬਚਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈ ਬਾਰਿ ਬੰਦ ਇਹ ਕੀਜੈ ॥ ਤਾ ਪਾਛੈ ਯਾ ਗੜ੍ਹ ਕੌ ਲੀਜੈ ॥੨੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਨ ਘੇਰੋ ਯਾ ਗੜ੍ਹ ਕੌ ਡਾਰਿਯੈ ॥ ਹਜਾਂ ਤੇ ਜੋ ਨਰ ਨਿਕਸੈ ਤਾਹਿ ਸੰਘਾਰਿਯੈ ॥ ਆਵੈ ਜੋ ਜਨ ਪਾਸ ਬੰਦ ਤਿਹ ਕੀਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰੋ ਦੁਰਗ ਛੁਰਾਇ ਛਿਨਕ ਮੌ ਲੀਜਿਯੈ ॥੨੨॥ ਦਸੋ ਦਿਸਨ ਤਿਹ ਗੜ੍ਹ ਕੌ ਘੇਰਾ ਡਾਰਿਯੋ ॥ ਜੋ ਜਨ ਤਹੱ ਤੇ ਨਿਕਸੈ ਤਾਹਿ ਸੰਘਾਰਿਯੋ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਸਭ ਬੰਦ ਪ੍ਰਥਮ ਤਾ ਕੋ ਕਿਯੋ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰੌ ਦੁਰਗ ਛਿਨਾਇ ਛਿਨਕ ਭੀਤਰ ਲਿਯੋ ॥੨੩॥ ਲੀਨੋ ਦੁਰਗ ਛਿਨਾਇ ਗਜਨਿਸਹ ਘਾਇ ਕੈ ॥ ਲਯੋ ਕੁਅਰਿ ਕਹੱ ਜੀਤਿ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਰਤਿ ਕਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਜਾਇ ਕਰਿ ॥ ਹੋ ਲਪਟਿ ਲਪਟਿ ਤ੍ਰਿਯ ਗਈ ਸੁ ਕੀਨੇ ਭੋਗ ਭਰਿ ॥੨੪॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤ ਦੁਹਨ ਕੇ ਭਈ ॥ ਅਬਲਾ ਔਰ ਬਿਸਰਿ ਸਭ ਗਈ ॥ ਏਕ ਨਾਰਿ ਹਸਿ ਬਚਨਿ ਉਚਾਰੋ ॥ ਬਡੋ ਮੂਰਖ ਇਹ ਰਾਵ ਹਮਾਰੋ ॥੨੫॥ ਜਿਨ ਤ੍ਰਿਯ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਿਤਾ ਕਹੱ ਘਾਯੋ ॥ ਬਹੁਰਿ ਆਪਨੋ ਰਾਜ ਗਵਾਯੋ ॥ ਤਾ ਸੌ ਮੂੜ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜਾਈ ॥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਨਿਕਟ ਮ੍ਰਿਤੁ ਜਨ ਆਈ ॥੨੬॥ ਪਿਤਾ ਹਨਤ ਜਿਹੱ ਲਗੀ ਨ ਬਾਰਾ ॥ ਤਿਹ ਆਗੇ ਕਜ਼ਾ ਨਾਥ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਜਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਅਪਨੋ ਰਾਜੁ ਗਵਾਯੋ ॥ ਤਾ ਸੌ ਮੂਰਖ ਨੇਹ ਲਗਾਯੋ ॥੨੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਬਨਖਾਂ ਸੁਨਿ ਏ ਬਚਨ ਮਨ ਮੈ ਰੋਸ ਬਢਾਇ ॥ ਬਡੋ ਮੁਨਾਰ ਉਸਾਰਿ ਤ੍ਰਿਯ ਤਾ ਮੈਂ ਦਈ ਚਿਨਾਇ ॥੨੮॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਪਚਹੱਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੫॥੩੪੩੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਅੜਿੱਲ ॥ ਜਗਬੰਦਨ ਇਕ ਸਾਹੁ ਬਡੋ ਸੁ ਬਖਾਨਿਯੈ ॥ ਅੱਪ੍ਰਮਾਨ ਧਨੁ ਜਾ ਕੇ ਧਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਿਯੈ ॥ ਮਤੀ ਸੁ ਬੀਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸੁਭ ਤਾਹਿ ਭਨਿੱਜਿਯੈ ॥ ਹੋ ਸਸਿ ਕੌ ਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ ਬਦਨ ਕੀ ਦਿੱਜਿਯੈ ॥੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਾ ਕੋ ਨਾਥ ਵਿਲਾਇਤ ਗਯੋ ॥ ਆਵਤ ਮੱਦ੍ਰ ਦੇਸ ਨਹਿ ਭਯੋ ॥ ਲਿਖਿ ਪਤਿਯਾ ਅਬਲਾ ਬਹੁ ਹਾਰੀ ॥ ਨਿਜੁ ਪਤਿ ਕੀ ਨਹਿ ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਹਾਰੀ ॥੨॥ ਤਿਨ ਤ੍ਰਿਯ ਅਧਿਕ ਉਪਾਇ ਬਨਾਏ ॥ ਤਹ ਹੀ ਰਹੇ ਨਾਥ ਨਹਿ ਆਏ ॥ ਲਾਲ ਮਿਲੇ ਬਿਨੁ ਬਾਲਕੁਲਾਈ ॥ ਸਭ ਧਨ ਲੈ ਸੰਗ ਤਹੀਂ ਸਿਧਾਈ ॥੩॥ ਚੰਦ੍ਰਭਾਨ ਜਾਟੂ ਬਟਿ ਹਾਯੋ ॥ ਲੂਟਨ ਮਾਲ ਬਾਲ ਕੋ ਆਯੋ ॥ ਜੋ ਕਰ ਚੜ੍ਯੋ ਛੀਨਿ ਸਭ ਲੀਨੋ ॥ ਰੰਚ ਕੰਚ ਤਿਹ ਰਹਨ ਨ ਦੀਨੋ ॥੪॥ ਭੁਜੰਗ ਛੰਦ ॥ ਜਬੈ ਮਾਲ ਕੋ ਲੂਟਿ ਕੈ ਕੈ ਸਿਧਾਏ ॥ ਤਬੈ ਕੂਕਿ ਕੈ ਨਾਰਿ ਬੈਨ ਯੋ ਸੁਨਾਏ ॥ ਸੁਨੋ ਬੈਨ ਭਾਈ ਇਹੈ ਕਾਜ ਕੀਜੋ ॥ ਰਹੋ ਹਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦੂਰਿ ਕੋ ਪੈਂਡ ਲੀਜੋ ॥੫॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੌ ਇਹ ਬਾਤ ਨਾਥ ਸੁਨਿ ਲੈਹੈ ॥ ਤੁਮ ਤੇ ਜਾਨ ਏਕ ਨਹਿ ਦੈਹੈ ॥ ਲੈਹੈ ਛੀਨਿ ਤਰੇ ਕੇ ਘੋਰਾ ॥ ਤੁਮਰੋ ਰਹ੍ਯੋ ਜਿਯਬ ਜਗ ਥੋਰਾ ॥੬॥ ਇਨ ਇਹ ਬਾਤ ਚਿੱਤ ਨਹ ਆਨੀ ॥ ਮੂੜ ਤ੍ਰਿਯਾ ਬਰਰਾਤ ਪਛਾਨੀ ॥ ਯਾ ਕੋ ਨਾਥ ਹਮਰ ਕਾ ਕਰਿ ਹੈ ॥ ਸਹੱਸ ਸੂਾਰ ਕੋ ਏਕ ਸੰਘਰਿ ਹੈ ॥੭॥ ਲੂਟਿ ਸਕਲ ਧਨੁ ਜਬੈ ਸਿਧਾਏ ॥ ਤਬ ਅਬਲਾ ਨਰ ਬਸਤ੍ਰ ਬਨਾਏ ॥ ਕਟਿ ਸੌ ਕਸਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਤਿਯ ਲੀਨੀ ॥ ਕਸਿਸਿ ਕਮਾਨ ਕਰੇਰੀ ਕੀਨੀ ॥੮॥ ਅਰੁਨ ਤੁਰੰਗ ਅਰੂੜਿਤ ਭਈ ॥ ਪਵਨ ਗਵਨ ਤੇ ਸੀਘ੍ਰ ਸਿਧਈ ॥ ਜਾਇ ਸੂਾਰ ਤ੍ਰਿਯ ਸਹੰਸ੍ਰ ਹੰਕਾਰੇ ॥ ਕੈ ਧਨੁ ਦੇਹੁ ਕਿ ਸਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਰੋ ॥੯॥ ਸਭਹਿੱਨ ਕੋਪ ਬੈਨ ਸੁਨਿ ਕੀਨੋ ॥ ਤਾ ਕੌ ਅਧਿਕ ਗਾਰਿਯਨ ਦੀਨੋ ॥

ਤੋ ਤੇ ਮੂੜ੍ਹ ਕਹਾ ਹਮ ਡਰਿ ਹੈ ॥ ਸਹੱਸ ਸ੍ਵਾਰ ਏਕਲ ਤੇ ਟਰਿ ਹੈ ॥੧੦॥ ਗਹਿ ਧਨੁ ਹਾਥ ਕੋਪ ਤ੍ਰਿਯ ਭਰੀ ॥ ਤੁਰੈ ਧਵਾਇ ਉਠਵਨੀ ਕਰੀ ॥ ਏਕ ਬਿਸਿਖ ਕਰਿ ਕੋਪ ਚਲਯੋ ॥ ਬੀਸ ਜ੍ਵਾਨ ਬਿਚਿ ਹ੍ਵੈ ਕਰਿ ਗਯੋ ॥੧੧॥ ਬਹੁਰਿ ਤਾਂਨ ਧਨੁ ਬਾਨ ਚਲਾਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਬੀਸ ਘੋਰਯਨ ਘਾਯੋ ॥ ਏਕਹਿ ਬਾਰ ਪ੍ਰਾਨ ਬਿਨੁ ਭਏ ॥ ਗਿਰਿ ਗਿਰਿ ਮਨੋ ਮੁਨਾਰਾ ਗਏ ॥੧੨॥ ਤੀਜੀ ਬਹੁਰਿ ਉਠਵਨੀ ਕਰੀ ॥ ਛੋਡਿਯੋ ਬਾਨ ਨੈਕੁ ਨਹਿ ਡਰੀ ॥ ਤੀਸ ਬੀਰ ਇਕ ਬਾਰ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਮਾਨੋ ਪਵਨ ਪੱਤ੍ਰ ਸੇ ਝਾਰੇ ॥੧੩॥ ਏਕ ਬਾਨ ਜਬ ਬਾਲ ਪ੍ਰਹਾਰੈ ॥ ਬੀਸ ਤੀਸ ਛਿਤ ਪੈ ਭਟ ਡਾਰੈ ॥ ਚਪਲ ਤੁਰੈ ਤ੍ਰਿਯ ਚਤੁਰਿ ਧਵਾਵੈ ॥ ਏਕ ਘਾਇ ਤਨ ਲਗਨ ਨ ਪਾਵੈ ॥੧੪॥ ਜਲ ਮੌ ਜਨੁਕ ਗੰਗੇਰੀ ਝਮਕੈ ॥ ਘਨ ਮੈਂ ਮਨੋ ਦਾਮਿਨੀ ਦਮਕੈ ॥ ਏਕੈ ਬਾਨ ਬੀਸ ਭਟ ਗਿਰੇ ॥ ਬਖਤਰ ਰਹੇ ਨ ਜੇਬਾਂ ਜਿਰੇ ॥੧੫॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਬਹੁਰਿ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਿ ਬਾਲ ਇਕ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰਿਯੋ ॥ ਬੀਸ ਬਾਜ ਬਿਚ ਕਰਿ ਹ੍ਵੈ ਬਾਨ ਪਧਾਰਿਯੋ ॥ ਤਰਫਰਾਇ ਛਿਤ ਮਾਂਝ ਸੁਭਟ ਬਿਨੁ ਸੁਧਿ ਭਏ ॥ ਹੋ ਆਏ ਜਗਤ ਨ ਮਾਂਝ ਨ ਨਿਜੁ ਜਨਨੀ ਜਏ ॥੧੬॥ ਸਹਸ ਸੂਰਮਾ ਜਬ ਤ੍ਰਿਯ ਦਏ ਸੰਘਾਰਿ ਕੈ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਾਨ ਰਿਸਿ ਭਰਯੋ ਸੁ ਤਿਨੈ ਨਿਹਾਰਿ ਕੈ ॥ ਚਾਬੁਕ ਮਾਰਿ ਤੁਰੰਗ ਤੁਰੰਗ ਧਵਾਇਯੋ ॥ ਹੋ ਤ੍ਰਿਯ ਤਿਹ ਹਨਯੋ ਨ ਬਾਨ ਤੁਰੰਗਹਿ ਘਾਇਯੋ ॥੧੭॥ ਜੀਤਿ ਜੀਤਿ ਕਰਿ ਬਾਲ ਸੂਰਮਾ ਬਸਿ ਕਏ ॥ ਸਭ ਸੂਰਨ ਕੇ ਸੀਸ ਸਕਲ ਬੁਕਚਾ ਦਏ ॥ ਜਹ ਤੇ ਧਨੁ ਲੈ ਗਏ ਤਜੇ ਤਹ ਆਏ ਕੈ ॥ ਹੋ ਤੁਮਲ ਜੁੱਧ ਕਰਿ ਨਾਰਿ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇ ਕੈ ॥੧੮॥ ਏਕ ਸਦਨ ਤੇ ਛੋਰਿ ਤੁਰੈ ਤਾ ਕੌ ਦਿਯੋ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਾਨ ਜਾਟੂ ਕੌ ਕਰਿ ਅਪਨੌ ਲਿਯੋ ॥ ਚੋਰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕੋ ਤੁਰਤ ਤਬੈ ਤਿਨ ਤਜਾਗਿਯੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਜਦੁਪਤਿ ਕੇ ਜਾਪ ਬਿਖੈ ਅਨੁਰਾਗਿਯੋ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਦ੍ਰਭਾਨ ਕੌ ਜੀਤਿ ਕਰਿ ਤਹ ਤੇ ਕਿਯੋ ਪਯਾਨ ॥ ਜਹਾਂ ਆਪਨੋ ਪਤਿ ਹੁਤੋ ਤਹਾਂ ਗਈ ਰੁਚਿ ਮਾਨ ॥੨੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਖਕਰਿ ਕਰਮ ਨਾਰਿ ਤਿਨ ਕੀਨੋ ॥ ਸਭ ਹੀ ਜੀਤਿ ਬੈਰਿਯਨੁ ਲੀਨੋ ॥ ਬਹੁਰੋ ਮਿਲੀ ਨਾਥ ਸੌ ਜਾਈ ॥ ਪਿਯ ਕੌ ਮੱਦ੍ਰ ਦੇਸ ਲੈ ਆਈ ॥੨੧॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਛਿਹੱਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੬॥੩੪੫੪॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਮੈਨਲਤਾ ਅਬਲਾ ਇਕ ਸੁਨੀ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਗੁਨੀ ॥ ਬਡੇ ਸਾਹੁ ਕੀ ਸੁਤਾ ਭਣਿੱਜੈ ॥ ਤਾ ਕੇ ਕੋ ਪਟਤਰ ਕਹਿ ਦਿੱਜੈ ॥੧॥ ਅੜਿੱਲ ॥ ਮੈਨਲਤਾ ਇਕ ਬਡੋ ਜਹਾਜ ਮੰਗਾਇਯੋ ॥

ਖਾਨ ਪਾਨ ਬਹੁ ਦਿਨ ਕੌ ਬੀਚ ਡਰਾਇਯੋ ॥ ਛੋਰਿ ਨਾਥ ਕੋ ਧਾਮ ਆਪੁ ਤਿਤ ਕੌ ਚਲੀ ॥ ਹੋ ਲੀਨੇ ਅਪੁਨੇ ਸੰਗ ਪਚਾਸਿਕ ਸੁਭ ਅਲੀ ॥੨॥ ਜਬ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਗਈ ਤਬੈ ਤਿਨ ਯੌ ਕਿਯੋ ॥ ਸਾਠਿ ਹਾਥਿ ਕੋ ਬਾਂਸ ਮੰਗਾਇ ਤਬੈ ਲਿਯੋ ॥ ਤਾ ਸੌ ਬੈਰਕ ਬਾਂਧੀ ਬਡੀ ਬਨਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਵਾ ਅੰਚਰਾ ਕੇ ਸੰਗ ਦਈ ਆਗਿ ਜਰਾਇ ਕੈ ॥੩॥ ਹੇਰਿ ਆਗਿ ਕਹ ਜਿਯਨ ਅਚੰਭਵ ਅਤਿ ਭਯੋ ॥ ਜਨੁਕ ਸਮੁੱਦ੍ਰ ਕੇ ਬੀਚ ਦੂਸਰੋ ਸਸਿ ਵਯੋ ॥ ਜਯੋਂ ਜਯੋਂ ਤਾ ਕਹੱ ਬੈਠਿ ਮਲਾਹ ਚਲਾਵਹੀ ॥ ਹੋ ਮੱਛ ਕੱਛ ਸੰਗ ਹੇਰਿ ਚਲੇ ਤਹੱ ਆਵਹੀ ॥੪॥ ਚਾਲਿਸ ਕੋਸ ਪ੍ਰਮਾਨ ਜਹਾਜ ਜਬਾਇਯੋ ॥ ਮੱਛ ਕੱਛ ਸਭ ਅਧਿਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸੁਖ ਪਾਇਯੋ ॥ ਯਾ ਫਲ ਕੌ ਹਮ ਅਬ ਹੀ ਪਕਰਿ ਚਬਾਇ ਹੈਂ ॥ ਹੋ ਬਹੁਰਿ ਆਪੁਨੇ ਧਾਮ ਸਕਲ ਚਲਿ ਜਾਇ ਹੈਂ ॥੫॥ ਮੱਛ ਕੱਛ ਅਰੁ ਜੀਵ ਬਹੁਤ ਮਿਲਿ ਜੋ ਧਏ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਬਲੁ ਸੌ ਅਧਿਕ ਰਤਨ ਆਵਤ ਭਏ ॥ ਮੈਨਲਤਾ ਤਬ ਦੀਨੀ ਆਗਿ ਬੁਝਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਮੱਛ ਕੱਛ ਚਕਿ ਰਹੇ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ॥੬॥ ਤਿਨ ਕੇ ਠਟਕਤ ਬਾਰਿ ਤਹਾਂ ਤੇ ਚਲਿ ਗਯੋ ॥ ਜੀਵ ਤਹੀ ਸਭ ਰਹੇ ਅਧਿਕ ਦੁੱਖਿਤ ਭਯੋ ॥ ਮਨਿ ਮਾਨਿਕ ਤਬ ਲੀਨੇ ਬਾਲ ਉਠਾਇ ਕੈ ॥ ਹੋ ਜਲ ਜੀਵਨ ਕਹੱ ਐਸੋ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇ ਕੈ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋਟ ਦ੍ਵਾਰ ਕਰਿ ਮਤਸ ਦ੍ਰਿਗ ਬੰਧਯੋ ਅਪਨੋ ਗਾਂਉ ॥ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਤਾ ਕੌ ਪਰਯੋ ਮਛਲੀ ਬੰਦਰ ਨਾਉ ॥੮॥ ਖੋਜਿ ਖੋਜਿ ਤਿਹ ਭੂੰਮਿ ਤੇ ਕਾਢੇ ਰਤਨ ਅਨੇਕ ॥ ਰੰਕ ਸਭੈ ਰਾਜਾ ਭਏ ਰਹਯੋ ਨ ਦੁਰਬਲ ਏਕ ॥੯॥੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖ੍ਯਾਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ ਇਕ ਸੌ ਸਤਹੱਤਰਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ ਮਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥੧੭੭॥੩੪੬੩॥ ਅਫਜੂੰ ॥

ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਸੁਮੇਰਦੇਵਿ ਬਰ ਨਾਰੀ ॥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੁ ਸਵਾਰੀ ॥ ਜੋਤਿਮਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਤਿਹ ਸੋਹੈ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵਨ ਕੋ ਮਨੁ ਮੋਹੈ ॥੧॥ ਕੋਰਿਕੁਅਰਿ ਤਿਹੱ ਸਵਤਿ ਸੁਨਿੱਜੈ ॥ ਬੈਰ ਭਾਵ ਤਿਨ ਮਾਂਝ ਭਨਿੱਜੈ ॥ ਸੋ ਰਾਨੀ ਕੋਊ ਘਾਤ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਜਿਹ ਛਲ ਸੌ ਤਿਹ ਸ੍ਵਰਗ ਪਠਾਵੈ ॥੨॥ ਦੁਹਿਤਾ ਬੋਲਿ ਨਿਕਟ ਤਿਹ ਲਈ ॥ ਸਿੱਛਾ ਇਹੈ ਸਿਖਾਵਤ ਭਈ ॥ ਜਰਿਯਾ ਖੇਲਿ ਕੂਕ ਜਬ ਦੀਜੋ ॥ ਨਾਮ ਸਵਤਿ ਹਮਰੀ ਕੌ ਲੀਜੋ ॥੩॥ ਬੋਲਿ ਸਵਾਰੀ ਸੁਤਾ ਖਿਲਾਈ ॥ ਕੋਰਿਕੁਅਰਿ ਪਰ ਕੂਕ ਦਿਰਾਈ ॥ ਰਾਨੀ ਅਧਿਕ ਕੋਪ ਤਬ